نسخهٔ شرح دیوان حافظ

غاية ما في الباب ان يجوز ذلك مم

اي مراتب التقديم خمس التقديم بالطبع والتاثير والشرف والترتيب والوقت

والطلب على ثلثة اوجه ان كان على جهة الاستعلاء
فهو الامر وان كان على جهة التساوي فهو
الالتماس وان كان على جهة التواضع فهو
الدعاء مم

اعلم ان السؤال على ثلثة الفاظ لان السؤال ان كان قويا وارد يقال له
والقائل ان يقول وان كان ضعيفا يقال لا يقال وان كان متوسطا
يقال فان قيل عبد الله

شيخ محي الدين عربيدن منقولدر كه هر كسنه نك عليسنه
انعام ويا غيري نسنه اوقونسه دفع اتمك ايچون بو دعا
قرق بر كره اوقيه هر ابتدا اتدكجه بسمله ايله بشليه باذن
الله تعالى دفع اوله دعا بودر بسم الله الرحمن الرحيم
يا قاهر يا قادر يا ظاهر يا باطن يا لطيف يا خبير
قوله الحق وله الملك يوم ينفخ في الصور عالم الغيب
والشهادة هو الحكيم الخبير مم

فرد
اي اجل نفسم دوت الكن اتمه عجله
كه واروب جاني اصمرلايم اول بي بدله

مسئله امام اعظم [illegible]
علم مدرسه مشغول اولاد [illegible]
ابو [illegible] اهل [illegible]
اهل حنفیه [illegible]

حمد بی پایان صانعی را که افتاب منیر بدین بلندی از کمال صنعش یک ذره است
و دریای محیط فلک بپهنای یک قطره • و ثنای بی کران حافظی را که بلطف
خود آسمان و زمین را نگه دارد • و روز و شب را بکمال قدرت پدید آرد
زهی سبحانی که مصنوعات وی بدین کثرت • از قلمش یک نقطه خطا نرفت بیت
درین صحیفه نخواندم خط خطا زان رو • که هرچه می نگرم نقش کارخانهٔ اوست
و هزاران درود و صلوات • و سرود تحیات • بر حبیب اکرم و اولادش باد • که
صاحب لی مع الله وقت لا یسعنی فیه ملک مقرب ولا نبی مرسل است • و نمایندهٔ راه
هدایت بگروهی که اولئک کالانعام بل هم اضل • و ان درود و سرود بر اصحاب
شریفش باد که هر یکی شمع بزم هدایت است • و کوکب راه شریعت • رضی الله تعالی
عنهم اجمعین بعد این بندهٔ کمینه اعنی شمعیٔ پایمال غموم • و
شکستهٔ هموم • که از دور زمان اشفته حال • و پریشان بال بودم • که طریق
قناعت اختیار کرده در گوشهٔ نشسته بودم • که ناگاه یکی بزرگترین جهان •
و کریمترین زمان • که عارف دوران • وحید عالمیان • فرید زمانیان • اما بمرتبهٔ
که درین جهان فانی وجود • نام نیکش بسخا وجود مشهورتر از افتاب بود •
بیت نام حاتم بنزد او که برد • که نیاید ورا جواب برد • ان صاحب
دولت بشرح نوشتن حافظ را امر کرد • این بندهٔ قلیل البضاعه • هرچند که
بصد زبان عجز بقصور خویش اعتراف کردم مقبول نیفتاد • عاقبة الامر

پس

پس از الحاح بسیار • و ابرام بی شمار • با مر شریف ان بزرکترین بزرکان •
بشرح کردن آن شروع کرم • و امید میدارم که هر کس که ازین شرح مستفید
گردد • شارح و باعث شده را از دعای خیر فراموش نکند **بیت**
نامش احمد لقب فرید و نسب • هر که دارد عدد او نش دو شب • تیمنًا بنام شریف
او این را باخر رسانیدم **مصراع** الهی آخرش محمود گردان **فی الالف** الا یا ایها الساقی
ادر کأسا و ناولها • اگاه اول ای ساقی کاسی دور ایتدر و اندن صکره ناول بویله
سن ایچ معناسنه اولمق اولی در زیرا ادر معناسی ایله تکرار اولور نتکیم جامی نک بو بیتنده
ایچ معناسنه در **بیت** صفای جام می جامی بر دوزنگ غم از خاطر • اذا ما تلوح
من یهیم فی ولها و ناولها • الا حرف تنبیه در مصراع ثانیده مصروفدر یا حرف ندا در ای
منادی در ها حرف تنبیه در ساقی ای لفظنک صفتیدر ادر افعال بابندن امر حاضردر
ناول امر حاضر در مفاعله بابندن کاس در لرکه ایچنده بقیه اوله کاسدن مراد جام
محبت در ساقیدن مراد مرشد کامل در • که عشق آسان نمود اول ولی افتاد مشکلها
که عشق الهی وصال حق ایله عالم ارواحده اول آسان کورندی اما بعد الوصال
مشکل لوی دوشدی یعنی عالم ناسوته کلمک ایله ظاهر اولدی **بیت** عشق آسان
نمود اول بامید وصال • نا امید بهای هجر انش چنین دشوار کرد • مرید لازم درکه
هردم شیخندن مستفید اولوب وصال جانانه استعداد حاصل ایده • ببوی نافه
کاخر صبا زان طره بگشاید • بر نافه امیدی ایله که صبا اول طره دن آچار یعنی
اگرچه دیر طره دن مراد حجاب جمال کبریا در صبادن مراد بونده فیض الهی در نافه دن
مراد جذبه الهیدر • جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین • زجعد
زلف مشکینش چه خون افتاد در دلها • انوک مشکین زلفنک قور جغندن قوا صکه
دللرده نه قان دوشدی یعنی برجذبه حاصل ایدنجه نه قان لر یوتدیلر و نه ریاضتلر

کوزه
نفا عیلن

نا ولها ده اولان ضمیر
کاسه راجع در موضع سیاقی
اولمغیله اوزره در

بو بیت ایله اشعار ایدرکه
سالکه اول امر اسانلقی علامت جمع دائرة قاعده
مشکلها ده اولان ها لفظی اوزره در
فرس
خواجه حافظ بو بیت ایله عشقک
حصولی آنی اولمغنه اشارت
ایدر

دلها بونده ذکر مطلق واراده
مقید قبلندندر

هر کی سایه زلفش همه دامست و فریب
هر کی پرتو رویش همه عشقست و سرور

ومجاهده لر ایلمکلر در زلفدن مراد ظلمت کوندر که وصال حجاب در نتکیم جامی دیمشدر

بیت ظلمت کونم غرض باشد ز زلف • نقطۀ ذاتم مراد آمد ز خال • وکاهی

اسرار الهیه معناسنه کلور جعددن مراد ظلمت کونک متضاعف اولمسی در یعنی سالکک

بو جعدنک محبتندن چکمک کوک درکه ناحق ایله اشتالق ایلمک ممکن و قابل اوله نافۀ بوندن

رایحه و بوی امید معناسنه در • بمی سجاده رنکین کن کرت پیر مغان کوید •

پیر مغان اکر سکا می ایله سجاده کی رنکین و آلوده ایله دیه انوک امرنه امتثال ایدوب

رنکین ایله پیر مغاندن مراد مرشد کاملدر که مصراع ثانیده اولان سالک لفظی اکا

قرینه در میدن مراد بونده عشق دکلدر • که سالک بی خبر نبود ز راه و رسم

منزلها • زیرا سالک سلوک منزللرنک عادتندن و رسمندن بی خبر دکلدر سالکدن

مراد بونده سالک منتهی در سالک مبتدی دکلدر بی خبر نبود کلمه لری اکا قرینه در

مرا در منزل جانان چه امن و عیش چون هر دم • باکه جانان منزلنده نه امن و

نه عیش یعنی اولمز چونکه هر دم زیرا اکر غفلت ایدوب امن و عیش اوزره اوله حاصل

اندکی طبقه لردن دوشمک لازم کلور جاناندن مراد حق تعالی حضرتیدر منزلدن

مرادسی معنوی ده اولان طبقات در • جرس فریاد می دارد که بر بندید محملها

زبان حال ایله جرس فریاد ایدر یعنی فریاد ایدوب بویله دیر که یوکلری باغلک که بو

منزلدن اوته دخی منزل چوق در هنوز دخی مراد اولن مقامه ایرشمدکز جرسدن مراد

مرشد کاملدر زبان حال فیه رجرسک کنده کسنه کوره در • شب تاریک و بیم موج

و کردابی چنین هایل • قره کوکیجه و موج قورقوسی و بو کبی قورقنج برکرداب شب

تاریکدن مراد محبت دنیادر موجدن مراد تقاضای نفسدر کردابدن مراد

کجا دانند حال ما سبکباران ساحلها • بزم حالمزی قنده

بیلورلر دریا کنارلرنک سبکبارلری سبکبارلردن مراد اولیاء الله درلر

عشق

بو بیت ایله سالکه ارادت کلمه
لازمه ایدکینه اشارت ایدرلر

منزلها جمع منزل در قاعدۀ
فرسی اوزره در

بو بیت ایله غفلت ترکنه
اشارت ایدرلر

محملها ده اولان ها لفظی علامت
جمع در قاعدۀ فرسی اوزره در

بو بیت ایله راه عشق زبانده
خطرناک ایدکینه اشارت ایدرلر

سبکباران سبکبار کلمه لرینک الف و
نون جمع ایچون در قاعدۀ فرسی
اوزره در

ساحلها جمع ساحل در که
ها علامت جمع در

4

عشق الهی ایله مست اولوب بو حالری فراموش اتمشلردر بعض نسخه مراد ملایکه در

دیمش همه کارم ز خودکامی ببدنامی کشید اخر ❊ دوکلی عملم بنی خودکام اتمکدن

بدنام لغه چکدی یعنی نفسمه تابع اولمغمدن اوتری بدنام اولدم ❊ نهان کی ماند

آن رازی کز و سازند محفلها ❊ اخر نجان مستور قالور اول بر رازکه اندن

مجلسلر دوزرلر یعنی اول رازی برنیجه محفل ده سویلیه لر ❊ حضوری کر همی خواهی

ازو غایب مشو حافظ اکر بر حضور استرایسک الله دن غایب اولمه ای حافظ

یعنی دایم انونک امری اوزره اول حافظ منادی در ای که حرف ندا در لفظا حذف اولنمشدر

متی ما تلق من تهوی دع الدنیا و اهملها ❊ اول زمان ده که سن ملاقی اولمغی مراد

ایده بینه سن شول کمسیه که انی سورسن دنیایی ترک و اهمال ایله متی ما تلق ده بو

محل ده ارادت معناسی مقدردر زیرا مقدر اعتبار اولنمسه بو وجهله سؤال وارد

اولور که چون دنیانک عدم ترکی ملاقاته مانع اولمیه پس بینه ترک اتمک کرک تنه که اذا

قمتم الی الصلوة ده مقدردر و مصراع ثانی معنی ده مصراع اول اوزره مقدم در

متی ظرف زمان و ما زایده در زیرا متی ما سز دخی عمل ایدر تلق اصلنده تلقی ایدی

متی کلمه سی ایله یا حذف اولندی من اسم موصول در صله سی تهوی در تهوی دردنجی

بابدن فعل مضارع مخاطب در محبت معناسنه اولنن هوادن مشتق درازوده اولان

ضمیر غایب من لفظنه راجع در اضمار قبل الذکر طریقی ایله **ولـه ایضاً**

این فروغ ماه حسن از روی رخشان شما ❊ ای محبوب که حسن اینک شعله کی سزک

رخشان یوزکزدن در آب روی خوبی از چاه زنخدان شما خوبلغک یوزی

صوی ولطافتی سزک زنخدانکز چاهندن در یعنی ای خدا عالم خوبلرنک حسنی سنک

جمالک پرتوندن براثر در ❊ کی دهند دست این غرض یا رب که همدستان شوند ❊

یا رب بو غرض نجان میسر اولور که مصاحب اوله لر خاطر مجموع ما زلف پریشان شما ❊

فاعلات فاعلات فاعلات فاعل

بونده منادی محذوف در

عشاقنک خاطر مجموع اولمق محبتدن کنایه در

بزم عشق ایله جمع اولمش خاطر سزکی پریشان زلف دن مراد بونده السراد الهیه در

بیت حاصل عشق همین بس که اسیر غم • دل بمالیده نهد میل بجایی نکند •

عزم دیدار تو دارد جان بر لب آمده • لب اوزره کلمش جان سنک دیدارک قصدن

طوتر جان لفظی برلب لفظنه مضاف در بر لب جانک صفتی در بر لفظی کسره ونکره خونی

ایله مضاف الیه واقع اولمق جایز در نته کیم ینه بو دیوان ده واقع اولمشدر بیت

سپهر بر شده پرویز نیست خون پالا • که ریزه اش بسر کسری و تاج پرویز نست

کورودوسون یا بوفا روی کلسون سزک فرمانکز نه در بوندن مراد فرمان خدایه

تمام اطاعتی بیان در • دور دار از خاک و خون دامن چو بر ما بگذری • دامنکی خاک

وخون دن اراق طوت چونکه بزم اوزره اوغرایه سن یعنی چونکه بزم احوالمزی

کورمکه کله سن • کاندرین ره کشته بسیارند قربان شما • زیرا بو یولده چوق

کمسنه قربان اولمشلر در بسیارند ده اولان ادات جمع کشته یه مصروف در

مراد جانان دن ترحم طلبی در • دل خرابی میکند دلدار را آگه کنید • کوکل خرابلق

ایلر دلداری آگاه ایلکوز • زینهار ای دوستان جان من و جان شما • البته اکله

ایدیکز ای دوستلر زیرا بنم جانم و سزک جانکز حقیقتده بر در انما المؤمنون اخوة

بیت بنی آدم اعضای یکدیگرند که در آفرینش زیک گوهرند کس بد و ر

نرگست طرفی نبست از عافیت سنک چشمک دورنده کمسنه عافیتدن براتید

باغلمدی یعنی هر کیم که سنک چشمکی کوردی عاشق اولوب عافیتدن جواد دشتی طرف امید

معناسنه در ینه بو دیوانده واقع اولمشدر طاق اصل چشم معناسنه در نته کیم حضرت

شیخ سعدی ملمعاتنده کتور مشدر بیت وقتها وفتی بر اسود ین نتنم •

قال مولای لطرفی لاتنم • مراد محبت ذاته کرفتار اولنه خلاص میسر اولمدغنی بیاندر

بو که نفر و شند مستوری بمستان شما • چونکه بو یله در یکه مستور لر مستولق صاغیه لر

کز

کاتب ده لعل تصحیف و قرینه سی ایله

باشکه ده دو باب اربعه چینشلو یا ثابتکسی دی

دار احد خواص

چشمکه دن مراد عینی چشم دار

ینه بو دیوانده واقع اولان بیت بودر دل بشکسته بنشنده شمع طرف کنده چه سخنها که چه ایستی اسبه منم بهر طرف

سزک عاشقلرکزه بو معنی دخی جایزدر سزک چشملرکزه مستولق صاحبه‌لوزیرا
انلردخی اکرسزک چشملرکزی کوره لردی عاشق ومست اولورلوایدی • بخت خواب
آلود مابیدار خواهد شد مکر • بزم خوابه بولشمش یعنی یرامز بختمز مکر اوبانمق استر
• زانکه زد بر دیده آبی روی رخشان شما • اول سبب دن که بختم سزک رخشان یوزکو
بو صو سرپدی یعنی شمدنصکره بختم ایو اوله‌جق زیرا سنک جمالکی کوردی مراد مشاهدهٔ
جانان سعادته سبب ایدکن بیادر رویین لطافت آبه تشبیه ایدر بخت خواب
آلود بخت بی‌معنا سنه استعمال اولنور • باصبا همراه بفرست از رخت گلدستهٔ
بادصبا ایله رخکدن بردسته کل کوندر • بو که بویی بشنوم از خاک بستان شما •
اولکه سزک بستانکز خاکندن بررایحه اشیده اوز بعض نسخه بو بیتی بو وجهله
تقدیر ایدوب معنی ویررحق بو درکه کم دکلدر • باصبا همراه بفرست از خاک بستان
شما بو که بویی بشنوم از رخت گلدستهٔ • ازرخ گلدسته است تقدیرنی درکه بو
تقدیراوزره معنی بویله اولوربادصبا ایله بستانکز خاکندن کوندراوکه سنک گلدسته‌سنه
بکزر رخکدن بررایحه اشیده اوزبو ارتکاب قافیه ایچوندر مراد فضل الهی سببی ایله
نفحهٔ رحمانیه طلب ایدکن اشعاردر • عمرتان باد و مراد ای ساقیان بزم جم • سزلره
عمر و مراد اولسون ای جم بزمنک ساقیلری یعنی الله حضرتی عمرکزی اوزدون و مرادکزی
حاصل ایلسون • گرچه جام ما نشد پرمی بدوران شما • اکرچه بزم جاممز سزک دورکزده
شراب ایله پراولمدی یعنی سزک زمانکزده بزه رعایت اولمدی • میکند حافظ
دعایی بشنو آمینی بگو • حافظ بردعا ایدر راشت بر آمین دی ول دعا بودر روزی ما
باد لعل شکر افشان شما • بزه نصیب اولسون سزک شکرافشان لبکز مراد ظرافت
ایله حصول مراد طلب ایدکن اشعاردر • ای صبا با ساکنان شهر یزد از ما بگو •
ای صبا یزد شهرنک ساکنلرینه بزدن دی • کای سر حق ناشناسان گوی چوگان شما •

یعنی بوندن اشتراسمعنی ... دردر

خوب است امر حاضردر

زیرا طلب اوفی ونانعلابه در
ابلبه بو تقدیر اوزره وجه
ثانی خوب اولوردر

عمرتان عمرت لفظنک جمعیدر
بعض نسخه گراید اوقوردر

بزمه نصیب اولسون بو وجه
دخی جایزدر

كه اى يزد شهرنڭ ساكنلرى انعام واحسان حقنى بيلمبيلر كه باشى سزڭ چوكانڭزڭ
طوبى اولسون يعنى باشلرين كسلسون مراد پادشاه يزددر ويرلو تعظيما صيغهٔ
جمع ايله كتوردى يزد شهرنڭ اولياسى مراد اولنمق احتمالى دخى واردر • گرچه دوريم از
بساطِ قربِ همت دور نيست • يعنى همت بعدمزى رد ايتمز • بندهٔ شاه شمائيم و
ثنا خوانِ شما • سز شاهڭ بنده سى يوز سزڭ ثنا خوانڭزز بو بيتلردن دخى معلوم
كه مراد پادشاهدر • اى شهنشاهِ بلند اختر خدا را همتى • اى بلند اختر شهنشاه
الله ايچون برهمت ايله • تا ببوسم همچو گردون خاكِ ايوانِ شما • تا فلك كبى سزڭ ايوانڭزڭ
خاكنى اوپم مراد ظرافت ايله شاهدن قرب واحسان طلبنه اشعاردر **وله ايضا**
ساقى بنورِ باده برافروز جامِ ما • اى مرشد كامل عشق الهى نورى ايله بزم قلبمزى
روشن ايله • مطرب بگو كه كارِ جهان شد بكامِ ما • اى مطرب ساز چال و ترنم
ايله كه جهانڭ ايشى بزم مرادمز ايله اولدى زيرا مراد عشق خدا ايدى مرشدڭ سايه سنده
حاصل اولدى • ما در پياله عكسِ رخِ يار ديده ايم • بز قلبمزده وجود عشق سببى ايله
يارڭ يوزينڭ عكسنى كورمشز يعنى ذات خدانڭ اثرنى مشاهده ايتمشز • اى بيخبر ز لذتِ
شُربِ مُدامِ ما • اى بزم شرب مداممز لذتندن بى خبر عجب سن بزى شوابمى
ايچر صانورسن چندان بود كرشمه وناز سهى قدان • اول زمانه دكن اولور
سهى قدلوڭ ناز وشيوه سى • كايد بجلوه سرو صنوبر خرامِ ما • كه بزم صنوبر
صالنشلو سرومز جلوه يه كله يعنى ظاهر اوله سهى قدلودن مراد انبيا ورسل
و سرو صنوبر خرامدن مراد حبيب اكرم اولمق روشندر زيرا بونڭ ظهورى
ايله انلرڭ ملتلرى منسوخ اولدى **بيت** نه از لات وعزى برآورد گرد •
كه توريت وانجيل منسوخ كرد • وسرو صنوبر خرامدن مراد مرشدى ومحبوبى
مجازى اولمق جايزدر كه شيخنى سايرشيخلردن ومحبوبنى ساير محبوبلردن

قرب لفظى مضاف دكلدر مضاف اولمق زيادهٔ بعيددر

ثنا خوان وصف تركيبى در

بحر رجز
مستفعلن مفاعيل مستفعلن مفاعيل

برافروز امر حاضردر

اى مطرب تقديرنده در

مدام بونده شراب معناسنه در

ترجیح اتمك طریقی ایله **بیت** چو تو کوشم کنان میروی دگر خوبان ز شرم
روی تو راه گریز میجویند • هرگز نمیرد آنکه دلش زنده شد بعشق •
هرگز اولمز اول کمسنه که انوك قلبی عشق الهی ایله دیری اولدی • ثبتست
بر جریدهٔ عالم دوام ما • ایلیه عالم دفتری اوزره بزم دواممز ثابت و مقرردر
ترسم که صرفه‌ئی نبرد روز بازخواست • قورقوم که بر زیاده التمیه قیامت
کونی نان حلال شیخ ز آب حرام ما • شیخك حلال اتمکی بزم حرام صویمزدن
یعنی شیخ وقفدن حلال دیو الدغی نان بزم شرابمز کبی حرام اوله مراد
بو المقوله جایزدر لیکن بو صورت ایله کتورمش اوله شیخك ریا ایله
اولان طاعتی بزم فسقمزدن بر صرفه التمیه • ای باد اگر بگلشن احباب
بگذری ای باد اگر دوستلر گلشننه اوغرایه‌سن • زنهار عرضه ده بر
جانان پیام ما • زنهار عرض ایله جانان قتنده بزم خبرمزی خبردن
مراد بو بیتدر • گو نام ما ز یاد بعمدا چه میبری • جانانه دی بزم ناممزی
قصد ایله یاددن نه ایلدرسن • خود آید آنکه یاد نیاید ز نام ما • اول
خود کلور که بزم ناممزدن یاد کلمیه که اولوب کیدر ز بو بیتدن حافظك
مرادی دوستلرینی سلام کوندرمکه قندرموقدر • مستی بچشم شاهد
دلبند ما خوشست • بزم دلبند شاهدمزك چشمنه مستلك خوش
ویراشمشدر • زان رو سپرده اند بمستی زمام ما • اول سبب
دن بزم یولامزی مستلکه طابشرمشلردر یعنی بزه مستلك اندن
در مراد ذات باریده صفت استغنا کمالده اولدغندن عشاقده
دخی صفت استغنا مقرر ایدکن بیاندر چشمدن مراد ذاتدر
حافظ ز دیده دانهٔ اشکی همی فشان • ای حافظ چشمکدن

جریده دفتر معناسنه در

صرفه زیاده و فایده واصحی معناسنه در

یعنی وجه خصمك سوزنه تنزل ایدلکه کوره در یعنی فرض ایدهم که بزم اتیمز فسقدر لیکن سنك ریا ایله اولان طاعتکدن کرو قالمز مرا

پیام رانك کسری ایله عنه معناسنه در

مستی ده اولان یا مصدر ایچوندر

ای حافظ نقد برنده در

براشك داسنی صابح یعنی اغلە باشد کە مرغ وصل کند قصد دام ما
اول کە وصال مرغ بزم داممزه قصد این یعنی حق ایچون اغلە کە حق تعا
حضرتی سنك کوزك یاشنی کوروب سنی واصلین دن ایدە • دریای
اخضر فلك وكشتی هلال • دریای اخضره بكزر فلك وكشتی یە
مشابە اولان هلال بو وجهلە دخی معنی جایزدر فلكك دریای
اخضری وهلال كشتی سی • هستند غرق نعمت حاجی قوام ما •
بزم حاجی قوامنزك نعمتنە غرقلردر حاجی قوام زیادە كریم وصاحب
دل بر كمسە در كە نامی حسن در خواجە حافظ رحمة الله علیە انوك
سخاسی وصفندە زیادە مبالغە ایدر ایضا لە ساقیا
برخیز ودردە جام را • ای ساقی قالق وجامی عشق صون
• خاك بر سر كن غم ایام را • ایام غمنك باشی اوزره طپراق ایلە
یعنی غم وجود ویرمە • ساغر می بر كفم نە تا زبر • می ساغرنی كفم
اوزره قو تا اوستمدن • بر كشم این دلق ازرق فام را • بو كوك رنكلو
دلقی چقرم یعنی ای مرشد جام عشق صون كە انوك ایلە زیادە خلاص
اولم • كرچە بدناميست نزد عاقلان • اكرچە بو حالت عاقللر
یعنی اهل ظاهر قتندە بد نامليق در • ما نمیخواهیم ننك ونام را •
بز اهل دنیا كبی ننك ونام استمزز • بادە دردە چند ازین باد غرور
• عشق جامنی ویر نوش ایدەلم نیجە یە دك نفسك بو غرور یلندن الم
واضطرابی اولالم • خاك بر سر نفس نافرجام را • عاقبتسز
واصلاحسز نفسك باشنی اوزره طپراق ایلە بو معنی كن مقدر
اولدغنە كورە دربادە مقدر اولمق دخی جایزدر معنی اكە كورە اولور

نا علاتی نا علاتی نا علمی

وجە اولكە كون مشبە مشبە لفظنە مضاف در

دربا عبارت در دربا بمی واقع اولمشدر

كە انوك اول بیتی حاجی قوامك وزیر

اولمسنی اشعار ایدر بیت

سرو واهل عمایم شمع بزم انجمن

صاحب صاحب قران حاجی قوام الدین حسن

نە امر حاضر در

بدنامی دە اولان یا مصدریە در

دود آه سینهٔ سوزان من • بنم یانجی سینمک آهی تو تونی سوخت
این افسردگان خام را • عشق الهی دن بی بهره اولن بو خام طومکلری
یاقدی یعنی انلره دخی سرایت ایلدی • محرم راز دل شیدای خود •
کند و دیوانه کوکلمک رازنه محرم • کس نمی بینم ز خاص و عام را • خاص
دن و عام دن کمسه یی کورمزم زیرا که همسی اولمغه لیاقتلری یوقدر
بلکه خاص الخاص استرم بیت سینه خواهم شرحه شرحه از فراق • تا
بگویم شرح درد اشتیاق • با دلارامی مرا خاطر خوشست • بر دلارام
ایله بنم خاطرم خوشدر یعنی اکا عاشق اولدم • کز دلم یکباره برد آرام
را • که اول دلارام کوکلدن بر اوغردن ارامی الدی مصراع هر که دلا
رام دید از دلش آرام رفت • دلارام دن مراد حق تعالی حضرتی در
ننگرد دیگر بسرو اندر چمن • کوکو چمن ده اولان سروه نظر ایلمز •
هر که دید آن سرو سیم اندام را • هر کیم که اول سیم اندام سروی کوردی
یعنی هر کمکه وصال حقه ایرشدی غیره التفات ایتمدی صبر کن حافظ بسختی
روز و شب • روز و شب ای حافظ بلا و مشقته صبر ایله • عاقبت
روزی بیابی کام را • عاقبت بر کون مرادکی بولورسن یعنی وصال جانانه
ایرشورسن وله ایضاً دل میرود ز دستم صاحب دلان خدا را •
ای صاحب دللر الله حقیچون کوکلم الدن کیدر • دردا که راز پنهان
خواهد شد آشکارا • دردا که مخفی راز اشکارا اولیسر کرک در بو بیتده
دن مراد اولیاء الله دن معاونت و همت طلب ایتدکن اشعار در راز
پنهانک اشکارا اولمسنه • کشتی نشستگانیم ای باد شرط برخیز •
کمسی اوتورمشلرز یعنی کمیده اوتورمشز ای موافق یل اسکشتی دن

بعض نسخه ده سوزان یرینه نالان واقع اولمشدر

دلارامی ده اولان یا وحدت ایچوندر

کام مراددر

مستفعلن فعولن مستفعلن فعولن

شد بونده شدن معناسنه در

شرط موافق یل

مرادکوکل درشرط دن مراد فیض الٰهی در یعنی ای فیض الٰهی ایرشکه
قلبمز طاعته زیاده سست در • باشدکه بازبینم آن یار آشنارا •
اوله که کوروکورموز اول اشنایاری یعنی فیض الٰهی سببی ایله عالم قبض
دن عالم بسط وصول بولاوز بوسوز عالم قبضده کورمز در • ده رو زه
مهرکو دون افسانه است وافسون • فلکک اون کون مقداری
محبتی افسانه وافسون در یعنی اوزر دما ورد درکه اعتماده یرامز
• نیکی بجای یاران فرصت شمار یارا • دوستلره ایلک ایلمکی فرصت
صای ای یار یعنی بو دنیا دولتنه اعتماد ایلمه که زیاده سریع الزوال
در بیت غرورایتمه جهانک دولتنه • بجاتی دوشره سلطان اولمدیکی
درخلقهٔ گل ومل خوش خواند دوش بلبل • گل وشراب مجلسنده
دون کجه بلبل لطیف اوقودی بو مصراع ثانیی • فات الصبوح هبوا
یا ایها السکارا • صباح شرابی فوت اولدی اویانکز ای سرخوشلر
یعنی صباح طاعتی فوت اولدی خوابدن غافلکز ای صوفیلر بلبل دن مراد
مرشد درکه کلمات الٰهیه ایله شوق ویرجی در هبوا هب یهب دن
امر حاضر جمع مذکر در اویانکز معناسنه هات اعتبار اولندیغی
تقدیر اوزره بونده هاتوا معناسنه درکه سکاری اکه قرینه در
هلم شهداءکم ده اولان کم لفظی هلموا معناسنه اولدیغنه قرینه
اولدیغی کبی اکثر دیوانده هات واقع اولور اول وقت الصبوح
فتح ها ایله هات نک مفعولی در بعض کتاب حیوا واقع اولور
وبعض کتابده هیو واقع اولور لیکن فات واقع اولدیغنه کوره
هبوا لطیف در سکاری سکران جمعی درکه مست لر معناسنه در

اورده اولان ها مقدار ایچوندر ۱۱

مهر بونده محبت معناسنه دره ۱۱

شمار بونده امر حاضر دره ۱۱

گل دن مراد دلبر دره ۱۱

مل دن مراد عشق دره ۱۱

ایچسنه

• آیینهٔ سکندر جام میست بنگر • اینهٔ اسکندرکه مشهوردر اول جام میدر نظر ایله اسکندریانده اولان حکمایه طلسم ایله برآیینه ایتدرب اسکندریه نک مناره سی اوزره نصب ایلدی مواقف ده بو ترکیب ایله واقع اولمشدر علی مناره الاسکندریة اندن مراد ممالکک ضبطی ایدی حافظک مرادی بودرکه اصل اینهٔ عشق الٓهی ایله پراولن قلب درکه معقولاتی ومحسوساتی کوستر اما آیینهٔ اسکندر محسوساتی کوستر غیره فایده سی یوقدر • تا بر تو عرضه دارد احوال ملک دارا • تا دارانک ملکی احوالنی ساکه عرض ایلیه که نیجه خراب اولمشدر ملک دارادن مراد عالم اسرار اولمق ده ممکندر • ای صاحب کرامت شکرانهٔ سلامت • ای کرامت صاحبی سلامت شکرانه سنه یعنی سن سلامت ورفاهیت ده اولدغک شکرانه یه • روزی تفقدی کن درویش بی نوا را • برکون قدرسز درویشی بر تفقد وتجسس ایله صاحب کرامت دن مراد ولی اولدغی اعتبار اوزره درویش بی نوادن مراد فیضسز صوفی اولور صاحب کرامتدن غنی مراد اولنه درویش بی نوادن مراد سیم وزری اولمین درویش اولور بیت دعای گوشه نشینان بلا بگرداند • چرا بگوشهٔ چشمی بمانمی نگری • آسایش دوگیتی تفسیر این دو حرفست • اکی عالمک آسایشی بو اکی حرفک تفسیریدر • با دوستان مروت با دشمنان مدارا • دوستلره مروت دشمنلره مدارا بیت دنیا نه متاعیست که ارزد بنزاعی • با خصم مدارا کن وبا دوست مواسا • ده کوی نیک نامی ما را گذر

بنگر امر حاضردر

تفقدی ده اولان یا وحدت ایچوندر

آسایش اسم مصدردر

کوی محله معناسنه در

ندانند * ننک نام لک محله سنده بزه کچت ویرمدیلر بوندن مراد تنبیه
درکه بدنام اولنلره طعن اتمیه زیرا روز ازلده استعدادنه کوره
نه ویرلدی ایسه همان اولدرکه بوندن ظاهر اولدی اما فی الحقیقه بو
حالتدن مرادی عشق الهی درکه بدنام لک اکا لازم در بیت
نه خود میرود هر که جویای اوست * بعنفش کشاند همی بوی لطف
دوست * کر تو نمی پسندی تغییر کن قضارا * اکرسن بونی بکنمز
ایسک حکم الهی یی تغییر ایله بو خود محالدر * آن تلخ وش که صوفی
ام الخبائثش خواند * اول اجی کبی که صوفی اکا ام الخبائث اوقودی
یعنی دیدی ام الخبائث دن مرادی ظاهری اوزره می در لیکن
حافظک مرادی اوزره عشق در زیرا دایماسی عشق خدا ایه
تشبیه اتمک عادتی در بو معنی اهل دل قتنده زیاده روشن در
اشهی لنا واحلی من قبلة العذارا * بکر قزلری اوپمکدن بزه لذتلورک
وطتلورکدر زیرا عشق جناب قدس ایله آشنالغه سبب در اشهی
واحلی اسم تفصیل در عذارا دری جمع عذرا در بکر قز معناسنه بیت
جز می که رخت ما بجز فنا کشد * بهتر ز طاعتی که بروی وریا کشد
هنگام تنگ دستی در عیش کوش ومستی * قدرتسزلق
وقتنده عیش ومستلکه چالش مراد حالت فقرده عشقه
سعی ایله دیمکدر کین کیمیای هستی قارون کند کدارا * زیرا بو وار
لق کیمیاسی کدای قارون ایدر یعنی عیش ومستلک که مراد
عشق در عاشقی جمیع نسنه دن مستغنی ایدر بو وجه دخی
جائز در عشق وفنایه چالش زیرا وجودکشی ی ضال ایدر

قبله اوپمک

کوش اسم امر حاضردر

بو

بو تقدیر اوزره قارون ضال معناسنه اولور لزوم طریقی ایله •
سرکش مشو که چون شمع از غیرتت بسوزد • امردن اعراض
ایدجی اولمه که شمع کبی که سنی غیرتندن یقه • دلبر که در کف او موم ست
سنک خارا • دلبرکه محکم طاش انوک النده موم در دلبردن مراد بونده خدا
اولمق روشن در و مرشد و محبوب مجازی اولمق جایزدر • خوبان پارسی
کو بخشندکان عمرند • فارسی تکلم ایدجی خوبلر حیات باغشلیجی لردر • ساقی
بده بشارت پیران پارسا را • ای ساقی بشارت ویر صالح پیرلره خوبان
پارسی کودن مراد فارس مملکتنک اولیاسی در پیران پارسادن مراد
عمرلرنی صلاح ایله کچورب عشق الهیدن بی بهره اولنلردر • حافظ بجود
نپوشید این خرقه می الود • حافظ بومی آلود خرقه یکند و اختیاری
ایله کیمدی خرقه می الوددن مراد عاشق اولوب ملامیون زمره
سنده اولمق در • ای شیخ پاک دامن معذور دار ما را • ای صالح شیخ
بزی معذور طوت که بو خصوص بزم اختیارمزایله دکلدر بیت
کوصتم کم خود هستی از عیب پاک • تعنت مکن بر من عیبناک • وله ایضا
رونق عهد شبابست دکر بستان را • یکتلک زمانی نک رونق و لطافتی
واردر کرو بستانک یعنی بهار ایرشمش در بستاندن مراد قلب عاشق
درکه نفحات رحمانیه سببی ایله ازهار اسرار ایله مزین اولوب مکاشفه
و مشاهده یه وصول بولمشدر • میرسد مژده گل بلبل خوش الحان را •
خوش آواز بلبله کل مشتلغی ایرشور کلدن مراد معشوق حقیقی در بلبل
دن مراد که عاشقه اولندر • ای صبا کر بجوانان چمن باز رسی • ای صبا
اکر چمن جوانلرینه کرو ایرشه سن صبادن مراد فیض الهی در چمن دن مراد

عنبرت ده اولان تا ایچانیه
خطاب ایچوندر ۱۲

پارسی ده اولان یا نسبت ایچوندر ۱۲

بجود یا ختیار خود معناسنه در ۱۲

تا عاملن متعلقاتن منا عیلان فع

عهد بونده زمان معناسنه در ۱۲

شباب یکتلک معناسنه در ۱۲

عالم قدس در جوانان دن مراد مقبول درگاه اولنلردر • خدمت ما پرستان

سرو گل و ریحان را • سرو وگل و ریحان بزم خدمتمزی ایرشدر

بواوج دن مراد بنه جوانان چمن در فرق بو درکه اول اجمال بو تفصیل در •

گر چنین جلوه کند مغبچهٔ باده فروش • باده فروش مغبچه اگر بویله

ناز و شیوه ایله جلوه ایلیه مراد مریدک تربیتنده مرشدک وجه احسن

ایله ظهورن بیان در • خاک روب در میخانه کنم مژگان را • مژگانمی میخانه

قپوسنک سپورگسی ایدم یعنی ارادت کلیه کتورم • ای که بر مه کشی از عنبر

سارا چوگان • ای محبوب که ماه اوزره عنبر سارادن چوگان چکرسن

یعنی زلفک ایله جمالکه ستر ایدرسن عنبر سارادن زلف درکه حقه نسبت

ظلمت کون مراد درکه جمال جانانه زیاده صعب حجاب در محبوبه نسبت زلف درکه

معنی بوزک اورته دیمکدر مه دن مراد معنیٔ حقیقت اوزره جمال حق در

معنیٔ مجاز اوزره روی محبوب در • مضطرب حال مگردان من سر

گردان را • بن سرگردانی جمالکی ستر اتمک ایله مضطرب حال اتمایلمه

• ترسم این قوم که بر دردکشان میخندند • قورقرم بو قوم که دردکش لره

اوزره خنده ایدرلر یعنی تمسخر ایدرلر ترسم بونک کبی محل لرده غیری

تحریف ایچون در • دردکش لردن مراد اولیاء الله در خندیدن دن

مشتق اولن کلمه در ایله استعمال اولنه کند و معناسنه دربر ایله استعمال

اولنه تمسخر معناسنه در نتکم منطق الطیرک بلبل حکایتنده بو بیت

ده ایکسی بیله واقع اولمشدر **بیت** در گذر از گل که گل هر نوبهار •

بر تو می خندد نه در تو شرم دار • کاهی بر سز تمسخر معناسنه استعمال

اولنور نته کم شاهی نک بو بیتنده واقع اولمشدر **بیت** کاژدم بسینه

حاشیه: [illegible]

حاشیه: غیری [illegible] غالب لطف اولور

حاشیه: دردکشان وصف ترکیبی جمع در

بخ

تخم وفای تو کشتنست • خود عقل خنده می زند کار و کشت ما • در سر کار

خرابات کنند ایمان را • خرابات اشی سوداسنده ایمانی ضایع ایده لر

یعنی خوف وار در اولیایه طعن و تمسخر ایدنلری ایمانسز اوله لر •

یار مردان خدا باش که در کشتی نوح • خدا دوستلرینه یار اول زیرا

نوح پیغمبره هم کیسنه • هست خاکی که بآبی نخرد طوفان را • بر خاک

واردر که بر ایچم آبه المز طوفانی یعنی طوفان انوک قتنده هیچ در خاک

دن مراد حضرت نوح در بو وجه دخی جایز در خاک منسوب بر کمسه

واردر • هر کرا خوابگه آخر بدو مشتی خاکست • هر کیمک که اویویجق یری

عاقبت بر اکی اوج خاک در یعنی هر کمکه اولدکدن صکره قبری کور •

گو چه حاجت که بر افلاک کشی ایوان را • دی اکه نه حاجت که ایوانی

افلاک اوزره چکه یعنی بلند چارطاق بنا ایده • برو از خانه گردون

بدر نان مطلب • فلک خانه سندن طاشره کت و نان طلب ایلمه

مراد فلکه محبت اتمه واندن بر نسنه امید طوتمه دیکدر • کین سیه کاسه

با آخر بکشد مهمان را • زیرا بو سیه کاسه آخر مهمانی دپه لر سیه کاسه

سفله و خسیس معناسنه استعمال اولنور سیه کاسه بر مملکتک

اسمی درکه مهمان لوقی دپه لر بو سوز بو محلده زیاده خوب واقع

اولمشدر • ماه کنعانی من مسند مصر آن تو شد • ای بنم کنعان ماهم

مصر تختی سنک ملکک اولدی ماه دن مراد بونده کندونک قلبی درکه

عشق الهی ایله پر اولمشدر مصردن مراد عالم لاهوت در • وقت آنست که

بدرود کنی زندان را • انوک وقتی درکه زندانی وداع یعنی ترک ایلیه سن

زندان دن مراد بونده دنیادر • در سر زلف ندانم که چه سودا داری

نشه بونده هوس معناسنه در

مرد خدا لفظنده واوکه مشتبه در لفظیله مضاف اوله دیسه معناسنه اولور

بعض نسخه ده هر کرا خوابگه آخر که ابکه مشت خاکست واقع آخر یعنی فاکست معنی بوبله اولور اول وقت اولدکده وارلق افنیک اوکیجی هر کیمکه یری یعنی قبری خاک در

بدو مشتی ده اولان با ظرف ایچون نادرخی جایز در

بعض نسخه ده درکشد ایاز رکشی واقع اولور معنی اکه کوسه اولور

ای ماه تقدیرنده در

آن بونده ملک و مخصوص معناسنه در

زلفک اوجندن بیلمزم که نه سوداطورسن یعنی نه استرسن بازبرهم زده
کیسوی مشک افشان را ● کوومشک افشان کیسوکی قرشمورش
ایلمشسن یعنی کیسوکی جمالک اوزرینه پریشان ایدوب عشاقه
حجاب اتمشسن حافظا خور و رندی کن و خوش باش ولی ● ای
حافظ می ایچ و رندلک ایلکله ایله وخوش اول یعنی غم یمه اما ● دام
تزویر مکن چون دگران قرآن را ● غیرلر کبی قرآنی تزویر دامی
ایله یعنی قرآنی دنیانک حصولنه وسیله اتمه مضمون بیت بودرکه شراب
ایچمک وفسق اتمک اولی در قرآن عظیمی دنیایه صاتمقدن زیرا بونده کفر
لازم کلور **وله ایضا** اگر آن ترک شیرازی بدست آرد دل ما را ●
اول شیرازلو محبوب اگر بزم کوکلمزی اله کتوره یعنی مرادمز حاصل اتمک
ایله قلبمزی شاد ایلیه ترکدن مراد بونده مرشددرکه محبوب منزلسنه
تنزیل اولنمشدر ● بخال هندویش بخشم سمرقند و بخارا را ● انوک
سیاه بکنه باغشلیم سمرقندی و بخارای یعنی انوک جزوی تربیه‌سندن
اوتری دنیا و اخرتی ترک ایلیم ● بده ساقی می باقی که در جنت نخواهی یافت ●
ای ساقی باقی شرابی ویر زیرا جنتده بولمیه‌سن ● کنار آب رکناباد
وگلگشت مصلا را ● رکناباد صوینک کنارنی ونمازگاهک سیرنی
● خواجه حافظ کندو مرشدینه خطاب ایدوب ایدرکه عشق الهی کلماتنی
بومحللرده بزه سویله زیرا بومحللر کبی جنتده بولمزسن می باقیدن
مراد عشقدر ● فغان کین لولیان شوخ شیرین کار شهرآشوب ●
فغان که بوشهرآشوب شیرین کار شوخ لولیلر ● چنان بردند صبر
از دل که ترکان خوان یغما را ● کوکلدن صبری الچلین التدلر که دلبیلر

یغما

یغما ایچون قونولن طعامی التدکلری ویغما اتدکلری کبی نته کم بیرام لرده
وعظیم دوکونلرده میدانده چناقلر ایله دیزلر ترکان بونده کدایان
معناسنه درکه سیار جمالیده بو معنی مسطوردر وهم محل بوکه قرینه در ترکان
بونده تاتارلر معناسنه دکلدر خوان یغما بو معنیه مانع در زیرا بو حال ایچون
کالوایچوندر اکر یغما مطلق ذکر اولنیدی اول وقت بو معنی مقبول اولور
ایدی بو جمله دن قطع نظر اهله معلوم در • زِعشقِ ناتمامِ ما جمالِ
یارِ مستغنیست • بزم ناتمام عشقمزدن یارک جمالی مستغنی در
یاردن مراد خدادر • بَرنگ وبوی وخال وخط چه حاجت روی
زیبا را • زیبا یوزک رنک وبویه وخال وخطه نه احتیاجی وار در
ع حاجتِ مشاطه نیست روی دلارام را • حدیث از مطرب ومی
کو و راز دهر کمتر جو • سوز می ومطربدن سویله و دهرک رازنی
استمه یعنی عشق الهی نک دد ولنه سعی ایله فلکک راز وحقیقتنی فهم
اتمکه سعی ایلمه • که کس نکشود ونکشاید بحکمت این معما را • زیراکه
حکمت ایله بو معمایی فتح ایلمدی وایلمز معمادن مراد راز دهر در بیت
تو بر اوج فلک چه دانی چیست • چون ندانی که در سرای تو کیست •
من از آن حسن روز افزون که یوسف داشت دانستم • بن اول
کوندن کونه زیاده اولیجی حسندن که یوسف طوتدی یعنی یوسفده وار ایدی بیلدم
• که عشق از پرده عصمت برون آرد زلیخا را • که عشق عصمت پرده
سندن زلیخایی طشره کتورر یعنی رسوای ایدر زیرا چونکه محبوبک حسنی
دمبدم زیاده اوله عاشق اکا نیجه تحمل ایلر مراد عشق مستور اولمز
دیمکدر بیت در رهِ منزل لیلی که خطرهاست در آن • شرط اول

کدو وقبا ومحافظه در

روز افزون استعمالده کوندن کونه زیاده اولیجی معناسنه در

زلیخا را زلیخانک ضمی ولامک فتحی ایله فتحیه در

قوم آنست كه مجنون باشی • بدم گفتی وخرسندم عفاك الله نكو گفتی
• جواب تلخ می زیبد لب لعل شكرخارا • باكه یرامز سوز سویلدك
وبن راضیم الله سنی عفو ایلسون خوب دیدك زیرا اجی جواب
یراشور شكر چینجی قرمزی لبه بو سوز جانان جانبندن اولوب
استفهام انكاری اولمق اوزره در بیت بدشنام تلخ مسوزای رقیب
• كه از لعل یار این حكایت خوشست • بو وجه زیاده لطیف درباكه
نامعقول سوز سویلدك وبن راضی یم الله سنی عفو ایلسون
سنك دهانكدن اولدغی تقدیر اوزره خوب دیدك لیكن
اجی جواب یراشورمی شكر چینجی قرمزی لبه بو تقدیر اوزره مصراع
ثانی حافظ جانبندن اولوب استفهام انكاری اولور •
نصیحت گوش كن جانا كه از جان دوستر دارند • نصیحت استماع
ایله ای جان زیرا جاندن سوكلورك ومقبول رك طوتولر • جوانان
سعادتمند پند پیر دانارا • سعادتلو جوانلر دانا پیرك پندنی
زیرا انوك ایله سعادته ایرشورلر • غزل گفتی ودرسفتی بیا وخوش
بخوان حافظ غزل دیدك وحقیقتده در دلدك ای غایت خوب
دیدك گل ولطیف اوقی ای حافظ • كه بر نظم تو افشاند فلك
عقد ثریارا • كه تعظیما فلك سنك نظمك اوزره عقد ثریاسنی
نثار ایده مراد كنه وسنی مدح در بیت شعر گفتن گرچه درسفتن
بود • لیك فهمیدن به از گفتن بود • ایضا له صبا بلطف بگوان
غزال رعنارا • ای صبا لطفله اول رعنا غزالدن دی غزالدن
مراد مرشد كامل اولمق زیاده روشندر • كه سر بكوه وبیابان تو

شكرخا وصف تركیبی در

سخن امر حاضر در

عقد بو ثمنی که ...
ثریا او یلدزلر اتیان عقده
تشبیه ایتمشدر

ای صبا تقدیرنده در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلات

دادهٔ ما دا • که بزم باغمزی طاغ وصحرایه سن ویرمش سن یعنی بزی
سن دیوانه اتمش سن شکرفروش که عمرش دراز باد چرا • شکرصا
تجی که انوک عمری اوزون اولسون نیچون • تفقدی نکند طوطی شکر
خارا • شکر چینیجی طوطی سنی بر تفحص ایلمز شکرفروش دن مراد
مرشددر طوطئ شکرخادن مراد عشق دن بهره سی اولن مرید در
• چو با حبیب نشینی و باده پیمایی • چونکه محبوب ایله اوتورسن و شراب
ایچه سن • بیاد دار محبان بادپیمارا • یاد کره طوت یل اولچی یعنی ذوق
وعشق دن دور اولن محب لری مراد سن که دایم عشق الهی ایله مستفیض
سن وصل جانان ایله مشرف سن اول شکرانه یه بو بی فیض لری
خاطرکدن چیقره دیمکدر غرور حسن اجازت مگر ندادای گل •
حسنک غروری مکر اجازت ویرمدی ای گل • که پرسشی نکنی عند
لیب شیدارا • که بر پرسش ایلمزسن دیوانه بلبلی گلدن مراد مرشددر
بلبل دن مراد مرید مجذوب در • بخلق ولطف توان کرد صید اهل
نظر • اهل نظری خلق ولطف ایله صید ایلمک ممکن در بیت خواهی که زهر
دل نظری سوی تو باشد • زنهار مرنجان دل صاحب نظری را •
به بند و دام نگیرند مرغ دانارا • زیرک مرغی بند و دام ایله طوتمزلر
یعنی صاحب دل لری صید اتمک خلق ولطف ایله قابلدر • ندانم از چه
سبب رنگ آشنایی نیست • بیلمزم نه سببدن آشنالق رنگی یوقدر
• سهی قدان سیه چشم ماه سیمارا • ای یوزلو قره کوزلو
سهی قدلرکه بو مصراعدن مراد اولیاء الله درکه حق تعالی
حضرتی ایله آشنا اولدقلرندن خلق ایله آشنا اولمزلر •

داده ده اولان ها جمع خطاب ایچوندر

شکرخا وصف ترکیبیدر

باده پیما و باد پیما وصف ترکیبیدر

کرد بنده کردن معناسنه در

بعض نسخه ده رنگ یرینه بوی واقع اولور

جز این قدر نتوان گفت در جمال تو عیب • بو قدردن غیری سنک
جمالکده عیب واردیمک ممکن دکلدر • که وضع مهر و وفا نیست
روی زیبا را • که وفا یوزکک مهر و وفا اسلوبی یوقدر مهر و وفا ذکر
نده ایهام لطیف واردر بیت ما قصهٔ سکندر و دارا نخوانده ایم
• از ما بجز حکایت مهر و وفا مپرس • بشکر صحبت اصحاب و آشنایی
بخت • دوستلر ایله اولن صحبت و بخت ایله اولن آشنالق شکری
سببی ایله • بیاد دار غریبان دشت و صحرا را • دشت و صحراده
غریبلرنی یاد که طوت • در آسمان نه عجب گر بگفتهٔ حافظ •
عجب دکل اکر حافظک سوزندن آسمانده • سماع زهره برقص آورد
مسیحا را • زهره نک سماعی مسیحایی رقصه کتوره یعنی حافظک
شعرنده اول قدر سوز واردر که انک سوزندن زهره سماعه کله و زهره
نک سماعندن حضرت عیسی رقصه کله عجب دکلدر ولـه ایضاً
دوش از مسجد سوی میخانه آمد پیر ما • دون کیجه مسجددن میخانه
جانبنه کلدی بزم شیخمز یعنی روز ازلده تکمیل شریعتدن صکره بزم
پیرمزه مرتبهٔ طریقت ویرلدی مسجددن مراد مرتبهٔ شریعتدر
و میخانه دن مراد مرتبهٔ طریقتدر • چیست یاران طریقت بعد
ازین تدبیر ما • ای طریقت دوستلری بوندن صکره بزم تدبیرمز
نه در یعنی تدبیره که تابع اولمق در مصراع ثانیده اولن طریقت لفظی
مبیندر که میخانه دن مراد فی الحقیقه میخانه دکلدر طریقتدر و مصراع
ثالثده اولن طریقت لفظی دخی بو معنایه شاهددر • در خرابات
طریقت ما بهم منزل شویم • طریقت خراباتنده بز بری بر غیره ایله هم

دوش دن مراد بونده روز ازلدر

منزل

13

منزل اولمه • کین چنین رفتست در عهد ازل تقدیر ما • زیرا
بویله واقع اولمشدر عهد ازلده بزه حکم الهی • ما مریدان
روی سوی کعبه چون آریم چون • بز مریدلر کعبه جانبنه نیجه
توجه ایدلم چون بونده شیخ صنعا قصه سنه اشارت واردر
• روی سوی خانهء خمار دارد پیر ما • بزم پیرمز می فروشنک
خانه سی طرفنه یوز طوتر یعنی توجهی او جانبه در خانهء خماردن
مراد دائرهء لاهوت در • عقل اگر داند که دل در بند زلفت
چون خوشست • اهل عقل اگر بیله یعنی اگر بیلیدی که کوکل انک
زلفنک بندنده نیجه خوشدر و نیجه حضورده در • عاقلان دیوانه
گردند از پی زنجیر ما • عاقللر دیوانه اولورلر یعنی اولورلر
ایدی بزم زنجیرمزدن یعنی اول زنجیره باغلنمقدن اوتری زلفدن
مراد اسرار الهیه در که اولیاء اللهک کوکللری انوک ایله مقید در
که انوکچون مصراع ثانیده زنجیر ایله اداتدی بیت گفتمش دل بخم زلف
تو در قید بماند • گفت دیوانه همان به که مقید باشد • مرغ دل را صید
جمعیت بدام افتاده بود • جمعیت صیدی کوکل مرغنک دامنه دوشمش
ایدی یعنی قلبه جمعیت کلمش ایدی • زلف بگشادی ز دست ما بشد
نخجیر ما • زلفکی اچدک بزم صیدمز بزم الیمزدن کتدی یعنی چونکه اسرار
الهیه دن قلبمز دور دشدی پریشان اولوب امور دنیایه مقید اولدی
• روی خوبت آیتی از لطف بر ما کشف کرد • سنک خوب یوزک لطفدن
بزم اوزریمزه بر آیت کشف ایلدی • زان سبب جز لطف و خوبی نیست
در تفسیر ما • اول سببدن بزم تفسیرمزده لطف و خوبلقدن

چون اوّل اماله ایله استفهام دردر

عقلک اهل عقل تقدیرنده ایدوکنه عاقلان قرینه در

نخجیر صید معناسنه در

آیت ایله تفسیر ذکرنده لطافت واردر

غیری یوقدر زیرا بزسندن بهمان بونلری کوردک خطاب خدایه در
• بادل سنکینت آیا هیچ درگیرد شبی • سنک طاش کبی محکم قلبکه عجب
هیچ برکیجه تاثیر ایدمی • آه آتش بار و سوز ناله شبگیر ما • بزم
اتش یاغدرجی آهمز و بزم شبگیرده اولن ناله مزک سوزی شبکیر کیجه
اویومین کمسه و سحر وقتی و بر هیچ معنایه دخی کلور شبگیره آه اتش
باره دخی حرف اولنمق جایز در دل سنکین ذکری حق تعالی نک صفت
استغناسنی بیان در **بیت** بیاز باده که در بارگاه استغنا • چه پاسبان
و چه سلطان چه هوشیار و چه مست • باد بر زلف تو آمد و شد جهان
بر من سیاه • سنک زلفکه یل طوقندی جهان بنم اوزرمه سیاه
اولدی زیرا جمالکی ستر ایدوب بنی مشاهده دن محروم ایلدی
یعنی جمالک تجلیسنه محبت مصنوعات پرده اولدی • نیست
از سودای زلفت بیش ازین توفیر ما • سنک زلفک سوداسندن
بزه بوندن زیاده فایده یوقدر بونک ایله تنبیه ایدر که مصنوعاته
محبت اتمک دیدار صانعه حجاب اولور • تیر آه ما زگردون
بگذرد حافظ خموش • بزم آهمز تیری فلکدن کچر ای حافظ
ابسم اول • رحم کن بر جان خود پرهیز کن از تیر ما • کندو جانکه
رحم ایله بزم تیر مزدن حذر ایله خواجه حافظ اگرچه ظاهرا کندوسنه
خطاب ایدر اما معنیده جانانه خطاب ایدر نتکم ترکیده وار در
قزم سا که سویلرم گلنم سن ایشت **وله ایضا** بملازمان سلطان
که رساند این دعا را • سلطانک مصاحبلرینه کیم ایرشدرر بو دعایی
که مراد مصراع ثانی در • که بشکر پادشاهی زنظر مران گدارا •

شبگیرده اولان یا
وحدتی ایچوندر

توفیر مانبیه

متفاعلاتن فعلن متفاعلاتن فعلن

مران نهی حاضر در

که

که پادشاهلق شکرنه کوای نظردن سورمه یعنی پادشاه اولدغک
شکرانیه کدالره رعایت ایله مصراع ثانینک دعا اولمسی خیره
دلالت اتمک وکدالرک دعاسنه مظهر اولموق اعتبار ایله در •
ز رقیبِ دیوسیرت بخدایِ خود پناهم • شیطان خوی رقیب
دن کند خدامه صغنورم رقیب دن مراد بوندہ نفس درکه وصال
خدایه مانع در • مگر آن شهابِ ثاقب مددی کند سها را • اوله که
اول نورلو شهاب سهایه بر مدد ایده شهاب دن مراد جذبهٔ
الهیه در سها دن مراد کندوسی در شهاب کوچک کوکبک اسمی در
• چه قیامتست جانا که بعاشقان نمودی • نه قیامت در ای جان
که عاشقلره کوستردک که انلره بوقدر شور واضطراب دوشدی •
رخ همچو ماهِ تابان قدِ سروِ دلربا را • ماه تابان کبی رخکی کا
کوکل قاپجی سرو قدکی مراد تجلیٔ ذات درکه عاشقلرا که تحمل ایدمزلر
• دلِ عالمی بسوزی چو عذار برفروزی • عالم خلقنک کوکلنی
یقەسن چون که عذارکی شعله لندره سن • دل وجان فدایِ
رویت بنما عذار یارا • دل وجان سنک یوزکه فدا اولسون
ای یار کوستر عذارکی • همه شب درین امیدم که نسیم صبحگاهی •
دوکلی کیجه بو امیدده ام که بر صبحگاه یلی • بپیامِ آشنایان بنوازد آشنارا • اشنالرخبری ایله اشنایی اوخشیه صباح یلندن
مراد فیض الهی در اشنایان مراد اولیاء الله در • مژهٔ سیاهت
ارکرد نجونِ ما اشارت • سنک سیاه کوزیلک اکر بزم هلا کمزه
اشارت اتدی ایسه • ز فریب او بیندیش و غلط مکن نگارا • انوک

شهاب شیطانی اندقلری یلدز در و اود پاره سنه
رجم دیرلر ثاقب یلدزی و شعله و پرتوی و ولک و رجمی
شهابا نبات نفسی کورا کبن غایتیله مجرب دیرلر
خلق کوزلری انکله تجربه ایدر

دلربا وصف ترکیبی در

بنما امر حاضر در

سیاهت ده اولانتا
خطاب ایچوندر

فریبندن اندیشه ایله وغلط ایلمه ای نگار • زفریب چشم جادو
دل دردمند خون شد • جادو چشمگك فریبندن دردلوکو کل
خون اولدی • نظری کن ای عزیزم که چکونه کشت مارا • برنظر ایله
ای عزیزم که بزی نیجه هلاك ایلدی • بخدا که جرعه ده توبعاشق
سحرخیزه • الله صفیچون که سن سحرخیزه عاشقه برجرعه ویر جرعه دن
مراد طلب احسان در معناء ظاهری اوزره مرشددن فیض استمك در
معنای باطنی اوزره که دعای صبحگاهی اثری کند شمارا • که بوسحر
وقتنك دعاسی سزه برائر ایلیه یعنی اول وقتده سزه دعا ایدر
• دل دردمند حافظ که زهجر تست پرخون • حافظك دردمند
کوکلی که سنك فراقکدن قان الله پردر • چه شود اگر نمانی برسد
موصل یارا • اگر حافظ بو زمان سنك وصالکه ایرشه نه اولور ای یار
ولہ ایضاً صوفی بیا که آینه صافیست جام را • ای صوفی کل که جامك
اینه سی صافی در یعنی قلبم عشق الٰہی سببی ایله زرق وریادن پاك و
صافی در • تا بنکری صفای می لعل فام را • تا لعل رنك لوسیك صفاسنی
کوره سن می دن مراد عشق جامدن مراد دل در بیت شود کر
اهل مذهب را خبر از مشرب رندان • بکرداشند مذهبها بیا
موزند مشربها • عنقا شکار کس نشود دام بازچین • عنقا
کمسنه یه شکار اولمز دامی دوشور یعنی بو فکردن فراغت ایله •
کانجا همیشه باد بدستست دام را • زیرا اوراده یعنی عنقا ایچون
دام قوتلن یرده دایما دامك الندن یل وار در عنقادن مراد ذات
حق در نته کم تصوف رساله لرنده چوق واقع اولمشدر دامدن

مراد

نه ایره حاضردرم

ای صوفی نقد ینده ورم

جام رنك شعاعسنی اکا ایلدرم

تنقیل شعاعلرنی صفته شفع

15

مراد فرط عشق وکثرت عمل در مراد بودر که حق تعالی نک ذاتنی
هیچ نسنه ایله احاط وادراک اتمکه امکان یوقدر • دَرْ عیشِ
نقد کوش که چون آبخور نماند • حاضر عیشه چالش زیرا چون
جنتده رزق قالمدی • آدم بهشت روضهٔ دار السلام را •
ادم علیه السلام دار السلام باغچه سنی ترک ایلدی عیش نقددن
مراد عشق درکه آدم جنتی انوک ایچون ترک اتدی سن دنیایی عشق
ایچون ترک ایله • در بزم دور یک دو قدح درکش وبرو • دور
بزمنده برایکی قدح چک وکت • یعنی طمع مدار وصال دوام را • یعنی
ابدی وصاله امید طوتمه • ای دل شباب رفت ونچیدی گل ز عمر •
ای کوکل جوانلوق کتدی وعمردن بر کل ویرمدک یعنی ثواب دن
بر نسنه حاصل اتمدک • پیرانه سر بکن هنری ننک ونام را •
بارِی پیرلک وقتنده ننک ونام ایچون بر هنر حاصل ایله آخرته
تهی دست کتمه • راز درون پرده ز رندان مست پرس • پرده
ایچنده اولان رازی شراب عشق ایله مست اولمش عاشقلر
دن صور • کین حال نیست صوفی عالی مقام را • زیرا مقامی
عالی صوفینک بو حالی یوقدر یعنی پرده ایچنده اولان رازی بیلمز
زیرا عشق الهی ایله مست دکلدر • ما را بر آستان تو بس حق
نعمت است • سنک استانک اوزره بزه چوق نعمت حقی واردر
مراد کندوسنه اولان کثرت انعامی بیان در • ای خواجه باز بین
بترحم غلام را • ای افندی ترحمله کوز غلامکه نظر ایله • حافظ
مرید جام میست ای صبا برو • حافظ جام میک یعنی عشقک

کوش امر حاضردر

طمع امید معناسنه

پیرانه سر پیرلک وقتنده معناسنه در

بتن امر حاضردر

مجتبی در ای صبا یوری وزبنده بندگی پرسان شیخ جام را
وبنده دن بندهلک ایرشدر جام شیخنه یعنی مرشد کامله دیر که
حافظ سنک غلامکدر **ولہ ایضا** صلاح کار کجا و من خراب کجا
عمل صالح قنده وبن فاسق قنده • ببین تفاوت ره کز کجاست
تا بکجا • ایکسنک ما بیننده اولن یولک تفاوتنی کور که قندن قنده در
یعنی چوق تفاوت واردر چه نسبتست برندی صلاح و تقوی را •
صلاح و تقوانک رندلک ایله نه مناسبتی واردر • سماع وعظ کجا
نغمهء رباب کجا • وعظا استماع اتمک قنده رباب نغمه سنی استماع
اتمک قنده رندلک دن مراد عاشقلقدر مراد عاشقلغی صلاح
وتقوی دن ترجیح اتدکن بیان در رباب دن مراد مرشدک
حیات بخش سوزیدر • دلم ز صومعه بگرفت و خرقهء سالوس
• کوکلم صومعه دن وریا خرقه سندن منقبض اولدی • کجاست
دیر مغان و شراب ناب کجا • مغلر دیری قنده در وصافی شراب
قنده در دیر مغان دن مراد مرشد کاملک آستانه سیدر بعض
دیوانده پیر مغان واقع اولور اول وقت مرشد کامل مراد اولور
شراب ناب دن مراد عشق پاکدر بو بیت دن معلوم اولور که بو غزل
ده ذکر اولنان بیتلر دن مراد رندلکی مدح در اکرچه ظاهرا ذم در
• بشد که یاد خوشش باد روزگار وصال • بشد روزگار وصال
که یاد خوشش باد نقد بیرنده درم وصال روزکاری کتدی که انوک
لطیف یادی اولسون یعنی انکلسون • خود آن کرشمه کجا رفت
وآن عتاب کجا • خود اول کوز اوجی ایله نظر قنده کتدی واول

عتاب

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

باد امر حاضر در

تا بکجا قافیه سیبویه در

بگرفت بوندن منقبض اولدی معناسنه در

عتاب قنده کتدی بهان بالکلیه علاقه‌ء قطع اتدکی • زروی
دوست دل دشمنان چه دریابد • دوستنک یوزندن
دوشمنلرک کوکلی نه ادراک ایدر • چراغ مرده کجا شمع آفتاب کجا
• سونمش چراغ قنده افتاب شمع قنده یعنی ملک عشق اولنلر
مرشد کامل احوالندن بی خبرلردر و اصلا مناسبت یوقدر
سونمش چراغ افتاب شمعندن روشن اولمدغی کبی • چوکحل
بینش ما خاک آستان شماست • چونکه بزم کوزمزک سرمه
سی سزک استانکزک خاکی درکه چشممز بوندن روشن اولمشدر
• کجا رویم بفرما ازین جناب کجا • بیور بو جناندن قنده کیده لم
قنده حال بوکه بو درکاه دن غیری درکاه بیلمزز بوندن مراد
حق حضرتی و مرشد کامل اولمق روشندر • مبین بسیب زنخدان
که چاه در راهست • محبوبک سیب کبی لطیف زنخدانته نظر
ایلمه زیرا یولده قیو واردر • کجا همی رود ای دل بدین شتاب
کجا • ای کوکل بو سرعت ایله قنده کیدرسن قنده مراد نفس هواسنه
تابع اولمقدن تخویف در • قرار چیست صبوری کدام و خواب کجا •
قرارنه در بر صبور رفیقی سیدر و خواب قنده در یعنی بونلر عاشقده
اولمز صبوری کلمه‌سنده یا وحدت ایچون اولمق زیاده روشندر بیت
تا زین را عشق ورزیدن نزیبد جان من • شیر مردان بلاکش
یا درین غوغا نهند وله ایضا مابر فتیم تو دانی و دل غمخوار ما •
بز کتدک سن بیلورسن و بزم غم ییجی کوکلمز بیلور دانی نک مفعولی
مصراع ثانی در رفتیم دن صکره واو یازلمق خطادر • بخت بد

بفرما امر حاضردر

مبین نهی حاضردر

صبور مبالغه ایله اسم فاعلدر
زیاده صبر ایدیجی معناسنه در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

وزن صبور فعول وزننده در

تا بکجا میبرد آبخورما یرمزبخت قنده ایلدر بزم ابشخور رمزی
بوندن مراد جانان دن دور اولان بلا و محنت ایرشور دیمکدر **بیت**
دور از تو چه داغ بود کایام • بر جان و دل فگار ننهاد • از نثار
مژه چون زلف تو در زرگیرم • مژه نثاردن سنک زلفک کبی زرایچنه
باتوررم نته کم خلوع مابیننده عادت در که اطفالک کیسولرینی التون
تل ایله اوررلر • قدمی کز تو سلامی برساند برما • برکمسه که سندن
بزم قتمزه بر سلام ایرشدره بو وجه دخی جایزدر شول ایاغی که
سندن بزم قتمزه بر سلام ایرشدره بو وجه ذکر جزو واراده ء
کل طریقی ایله اولور نثار مژه دن مراد سروردن زیاده قان اغلیه
یم دیمکدر نثار تعظیم ایچون صاچلن نسنه نک اسمی در سیم و زر
و جوهر کبی • بد عا آمده ام هم بدعا دست برآر • دعایه کلمشم سندخی
دعایه ال قالدر بو خصوص دن اوترو • که وفا با تو قرین باد و خدا
یاور ما • که وفا سا که قرین و خدا بزه معین اولسون • بسترت گر همه
عالم بستم تیغ زنند • سنک باشک حقیچون اکر دو کلی عالم بنم
باشوم تیغ اورلر • نتوان برد هوای تو برون از سر ما • سنک محبتکی
بزم باشمزدن طاشره التمک ممکن دکلدر قسم مصراع ثانی نک مضمونینه
مصروف در • فلک آوازه بهرسو کندم سیدائی • فلک بنی هر جانبه
آوازه ایدر بیلورسن • رشک می آیدش از صحبت جان پرور ما •
بزم حیات بخش مصاحبتمزدن اکه رشک کلور سیدائی نک مفعولی
مصراع ثانی در • کر همه خلق جهان بر من و توصیف کنند • اکر دو کلی
جهان خلقی سا که و با که ظلم ایلیه لر • بکشد از همه انصاف و ستم

بر اتک کرمی ایله عند
مناسبه واردر

بر آرام خاطره ورمه

هوا بونده محبت معناسنه وارد

ستم ظلم در

داوَرِما دوکلی خلق دن چکر یعنی الور عدل وظلمی بزم حاکمز که مراد
الله تعالی حضرتی در • رُوز باشد که بیاید بسلامت باز ام •
کون اولامی که یارم سلامت ایله کو وکله باشده معنای استفهام
اعتبار اولنمق اولی در • وَهِ خوش آن روز که آید بسلامی بر ما •
ای خوش اول کون که یار بر سلام ایله بزم قتمزه کله مراد مرشدنگ
وصالنی طلب ایدکن اشعار در • هر که گوید سفر دوردناری حافظ
• هر که اراق سفر طوتمزسن ای حافظ دیه • کو دِرازیِ سفر سر
نبود از سرِ ما • دی اکه سفر اوزاقلغی بزم باشمز دن محبت وهوسی
ازاله ایلمز زیرا بزم عشقمز عیبدر بلکه عشقنه بکزمز **وله ایضاً**
لطف باشد گر نپوشی از گدا هاروت را • لطف در اکر گدا الوردن
یوزکی اورتمیه سن • تا بکامِ دل ببیند دیدهٔ ماروت را • تا بزم
کوزمز کوکل مرادی ایله سنک یوزکی کوره • همچو هاروتیم دایم در
بلای عشق زار • هاروت کبی دایم عشق بلاسنده زارز • کاشکی
هرگز ندیدی دیدهٔ ماروت را • نولیدی بزم کوزمز هرگز سنک
یوزکی کورمیدی که بو بلایه اوغرامز دق • کی شدی هاروت
در چاهِ زنخدانت اسیر • هاروت سنک زنخدانک چاهنده قچان
اسیر اولور ایدی کو نکفتی شمّهٔ از حسن تو ماروت را • اکر سنک
حسنکدن برشمه ماروته دیمیدی • بوی گل برخاست گویی
ای پری اندر چمن • چمن ده کل رایحه سی ظاهر اولدی یعنی بهار
ایرشدی ای پری دیر سن • بلبلان مستند گویا دیدهٔ ماروت را •
گویا و مترنم اولان سا بلبللر سنک ماروت یعنی ساحر کوزکه مست

اول هوس معناسنه در

بحر رمل مثمن
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

زنخدانت ده اولان تا
خطاب ایچوندر

شمّهٔ ده اولان همزه وحدت ایچوندر

اولمشلردر بونی كل ایلمست اولمشلردر • می كشد جور و جفاها

بیت ز هجران ای صنم • فراقكدن سنك جور و جفالركی چكر ای صنم

لطف فرما تا ببیند حافظ ما روت را • لطفه بیور تا بزم حافظمز

سنك یوزكی كوره ولە ایضاً تا جمالت عاشقانرا زد بوصل خود

صلا • تا كه سنك جمالك عاشقلری كندو وصالنە صلا اوردی •

جان و دل افتاده اند از زلف و خالت در بلا • جان و دل سنك

زلف خالكدن بلایه دوشمشلردر • انچه جان عاشقان از دست

هجرت می كشد • انی كه عاشقلرك جانی سنك هجرك الندن چكر

كس ندیده در جهان جز تشنگان كربلا • كربلا صوسز

لرندن غیری جهانده كمسه كورمشدر خطاب حدایه در • ترك

من كو میكند مستی و رندی جا من • ای بنم جانم محبوبم مستلك

و رندلك ایلیه • ترك مستوری و زهدت كرد باید اولا • اولا

ساكه مستورلكی و زهدی ترك ایلمك كركه • وقت عیش و موسم

شادی و هنگام شراب • عیش و فرح وقتی در و سرور موسمی در

و شراب وقتی در • پنج روز ایام عشرت را غنیمت دان هلا •

بش كون عشرت ایامنی هله غنیمت بیل یعنی طاعت و عشق

زمانی در بو بش كون عمردن هنوز باقی در انی غنیمت بیل زیرا

صكره انوك بر دمنه باشدن باشه عالمی عوض ویرسك الە كرمز

مثنوی سكندر كه بر عالمی حكم داشت • در آن دم كه می رفت

عالم گذاشت • میسر نبودش كز و عالمی • ستانند و مهلت

دهندش دمی • حافظا گر پای بوس شاه دستت می دهد •

فرما امر حاضر در

هجرت ده اولان تا خطاب ایچون در

ترك بونده محبوب مستلنه در

هلا تنبیه ایچون در

ای

ای حافظ اکوساکه شاهک ایاغنی اوپمک میسر اوله پای بوس دن مراد
تقرب حاصل ایتمکدر شاه دن مراد حضرت باری ومرشد کامل اولمق
ممکن در • یافتی در هر دو عالم رتبت عز و علا • هر ایکی عالمده
عزّت وبلندلک مرتبه سنی بولدک ولهُ فی قافیة الباء کفتم ای
سلطان خوبان رحم کن بر این غریب • ای خوبلرک سلطانی
بو غریب اوزره رحم ایله دیدم • کفت در دنبال دل ره کم کند
مسکین غریب • جانان بو سوزی ایشدوب ایتدی کوکلی ارزو
سندن مسکین غریب ادبسزلک ایلر دنبال بوننده ارز و
معناسنه عجمده استعمال درننه کم ترکیده کوکل اردنه دوشدی
درلر کوکلنه تابع اولدی دیجک یرده ره کم کند بوننده ادبسزلک
ایلر معناسنه استعمالدر یعنی سن مسکین غریب باکه سوز سویلیمک
ادبسزلکدر بیت آخر ای سلطان خوبان رحم کن بر این غریب •
از تو کر لطفی نبیند چو کند مسکین غریب • کفتمش مکذر زمانی
کفت معذورم بدار • جانانه بر زمان بکچه توقف ایله دیدم جانان
جواب ویروب ایتدی بنی معذور طوت • خانه پروردی چه تاب
آرد غم چندین غریب • نازو نعمت ایله سایه ده بسلنمش بر
نازنین غریبک بو قدر غمنه نه طاقت کتوردر مصراع ثانی جانان
جانبندن بیان اعتذار اولمق اولی در • خفته بر سنجاب شاهی
نازنینی را چه غم • شاهلق سنجابی اوزره یاتمش اویومش
بر نازنینه نه غم • کر ز خار و خاره سازد بستر و بالین غریب
• اکر غریب خاردن دوشک وخارادن یصدق دوزن یعنی

بحر رمل مثمن رتبت مرتبه مرتبه
فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

بیدار امر حاضر در

دكن دوشنه وطاش ىصدنه مراد حضورده اولنلر بلاده اولنلرك
حالنى بيلمزلر ديمكدر • اين كه در زنجيرِ زلفت جانِ چندين آشناست
اى محبوب كه سنك زلفك زنجيرنده بوقدر آشنانك جانى كرفتار
در • خوش فتاد آن خالِ مشكين بر رخِ رنگين غريب • ال
رخك او زره اول سياه بك خوش عجب واقع اولدى كه زلفك
ده آشنالرك جانى كرفتار اولدغنه يوزكده اولن سياه خال شاهددر
غريب لفظى رنگين لفظنه مصروف اولمق دخى جايزدر • مى نمايد
عكسِ مى در رنگِ روىِ مهوشت • سنك ماه كبى لطيف يوزك
رنكنده مينك عكسى يعنى حمرتى كورنور • همچو برگِ ارغوان بر
صفحهٔ نسرين غريب • ارغوان يبراغى نسرينك يوزى اوزره
عجيب وغريب كورندكى كبى حافظ بو بيت ايله مرشدنه خطاب
ايدوب ايدر بزم عشق ده سن بر جام نوش اعتمش سن كه انوك
اثرى سنك آى كبى يوزكده زياده ظاهردر بوندن مرادى مر
شدنى مدحدر • بس غريب افتاده است آن مورِ خط گِردِ رخت
• سنك يوزك چون سنده اول مو بكى رخط زياده عجيب
واقع اولمشدر زيرا زياده محسن اولمشدر • گرچه نبود در نگار
ستان خطِ مشكين غريب • اگرچه نكارستانده سياه خط
عجيب ومقبول اولمز بو معنى ثانى استاددن مسموعدر اگرچه
ساير محبوبلرك يوزنده اولان مورخط محسن دوشمدى ليكن
سا كه زياده محسن دوشدى بو تقديراوزره نكارستاندن مراد
ساير محبوبلركه يوزى اولور • گفتم اى شامِ غريبان طرّهٔ شبرنگِ

خوش غريب بيان
تقديرنده در

غريب بونى عجيب معناسنده در

رخت ده اولان تا
خطاب ايچوندر

گفتم اى جانان
تقديرنده در

تو

تو ایتدم ای جانان غریبلرکه شامی سنک طرۀ سیاهک در
در سحرگاهان حذر کن چون بنالد این غریب حذر ایله چونکه
سحر وقتلرنده بوغریب ناله ایلیه زیرا اول وقتلرده دعالر
مستجاب اولور گفت حافظ آشنایان در مقام حیرتند
جانان ایتدی ای حافظ آشنالر حیرت مقامنده در یعنی
انلر دخی تحیردن خلاص بولمزلر دور نبود گر نشیند خسته
و غمگین غریب بعید دکلدر اکر غریب خسته و غمکین اوتوره
زیرا اشنالر ایله بویله معامله ایدن غریبلر ایله نیجه معامله
اتسه کرک در مراد مرشد کاملک کمال استغناسنی بیان در ولـه
ایضًا سید مد صبح و کلهٔ بست سحاب صبح ظاهر اولور و سحاب
پرده باغلدی یعنی هوا بولت لندی لطیف اولدی که افتابک حرارتنی
دفع ایلدی الصبوح الصبوح یا اصحاب صباح شرابنی ایچک
صباح شرابنی ایچک ای اصحاب کویا بو بیت شیخک اغزندن
درکه بونک ایله مریدلرنی بو لطیف وقتده عشق و عبادته قندرر
میچکد ژاله بر رخ لاله هوانک لطافتندن لالهنک رخی اوزره
شبنم طاملر المدام المدام یا احباب مدام ایچک مدام ایچک
ای دوستلر مراد غفلت ایله بو عزیز وقتی فوت اتمک دیمکدر
می وزد از چمن نسیم بهشت چمن دن جنت یلی اسر
پس بنوشید دایمامی ناب چونکه بویله در ایلیه دایما صافی
شراب نوش ایلکوز زیرا نسیم بهشت اولدی بهشتده خود شرابه
منع یوقدر مراد عشق و طاعته سعی در تخت زر در دست

فاعلاتن مفاعلن فعلان
بحر خفیفدر

کلهٔ پرده در

ژاله بونده شبنم
معناسنه در

مدام بونده شراب
معناسنه در

گل بچمن • گل چمن ده یاشل تخت فورمش در • داح چون لعل آتشین
دریاب • چونکه حال بویله درسن دخی اتش کبی قرمزی شرابی تدارک
ایله مراد بونک کبی لطیف وقت ده عشق وطاعتی الدن قومه دیمکدر
• در چنین موسمی عجب باشد • بونک کبی لطیف بر زمان ده عجب در
• که ببندند میکده بشتاب • که میخانه‌یی سرعت ایله بغلیه‌لر
یعنی مرشدلر مریدلرینی فیض دن محروم ایده‌لر • در میخانه
بسته اند دکر • میخانه قپوسن کرو بغلمشلر • افتح یا مفتح
الابواب • سن فتح ایله ای بابلر فتح ایدجی مفتح الابواب دن مراد
حق تعالی حضرتی در • دیکر لفظی یوقاروسنه معطوف اولموق
اوزره شرح اولندی مصراع ثانیه مرهون اعتبار اولنجق اولور ایسه
معنی بویله اولور میخانه قپوسنی باغلمشلر کروسن فتح ایله ای بابلر
فتح ایدجی • لب لعل ترا حقوق نمک • سنک لعل کبی رنکین لبلرک
نمک حقلری • هست بر ریش سینه‌های کباب • اتش عشق
ایله کباب اولمش سینه‌لرک یاره‌سی اوزرن واردر مخاطب دن مراد
مرشد کامل درکه اسرار الهیه‌یه متعلق اولان کلمات ایله مریدلرینک
دل لرنی خواطردن خلاص ایدر • حافظا غم مخور که شاهد بخت •
ای حافظ غم یمه زیرا بخت محبوبی • عاقبت برکند ز چهره نقاب • عاقبت
بو زندن نقابی رفع اید ریعنی عاقبت نیکبخت اولوب مرادکه واصل
اولورسن **وله ایضا** صبح دولت میدمد کو جام همچون آفتاب •
دولت صبحی ظاهر اولور قنی آفتاب کبی جام • فرصتی زین به کجا یابی
بذه جام شراب • بوندن یک بر فرصت قنده بولورسن دیر

شراب

دریاب امر حاضردر

باش امر حاضردر

افتح امر حاضردر

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلان
بحر رمل

بست ... مجهول

بنمای امر حاضردر

20

بذله گو وصف ترکیبی در
بذله لطیفه سوزه در

شراب جامنی یعنی عشق و توحید بوندن ایو زمان اولماز زنهار د
فرصتی فوت ایلمه بیت صلای باده پیر خرابات • بیا ساقی که نه التا
خیر آفات • خانهٔ بی تشویش و ساقی یار و مطرب بذله گو • خانه
تشویشسز و ساقی دلبر و مطرب لطیفه سویلیجی • موسم عیشت و
دور ساغر و عهد شباب • عیش موسمی و ساغر دوری و یکت
لك زمانی در یعنی تمام حضور قلب ایله طاعت ایدجك و متفیض
اولجق زمان در • از پی تفریح طبع و زور حسن طرب • طبیعه فرح ویرمکدن
و طربك حسنی زینت ایتمکدن اوتری یعنی طربی زیاده ایتمکدن اوتری
بعض نسخه ده حسن و طرب واقع اولور واو عاطفه ایله اول وقت
معنی عطف طریقی ایله اولور • خوش بود ترکیب زرین جام با لعل
مذاب • لطیف در آلتون قدحی اریمش لعل ایله ترکیب ایلمك یعنی
آلتون قدح ایله شراب نوش ایتمك زیاده مفرحدر معنای تصوفه
سی بودر که لطیفه در اخلاق ذمیمه دن پاك و صاف اولان قلب که
شراب عشق ایله پر اوله زیرا هرگز اکه غم دنیا طاری اولمز لعل مذاب
دن مراد می در مذاب ضم میم ایله اریمش معناسنه در معنای تصوفه
سی اوزره لعل مذابدن مراد عشق الهی در • شاهد و مطرب
بدست افشان و مستان پای کوب • محبوب و مطرب ال سلکیجی
و مستلر ایاق دوکیجی یعنی بونلر رقص و سماع ایدجی لر • غمزهٔ
ساقی چو چشم می پرستان مست خواب • ساقینك غمزه سی
می پرستلرك چشمی کبی خواب مست یعنی عالم استغراقه وارمش
• خلوت خاصست و جای امن و نزهتگاه انس • خلوت

پای کوب وصف ترکیبی در

خاص دروامن یری دروانس نزهتگاهی در نزهتگاه سیرانگاه
وسرو دیرین انس آشنالق معناسنه در • هر که این صحبت
بیابد یابد او صد فتح باب • هرکم بو صحبت بوله اولکه حقیقتده
یوز فتح باب بولور مراد اسرار و قرب حضوری در • از خیال لطف
می مشاطهٔ چالاک طبع • میک لطافتنی فکر اتدکدن چالاک طبع
مشاطه یعنی باد که نباتاتک مجازا مربی سیدر • در ضمیر برگ گل
خوش میکند پنهان گلاب • گل یپراغی ایچنده گلابی لطیف
پنهان ایدر زیرا کوردکه شراب ده اولن کیفیت و حالت گلاب ده
یوقدر بو معنی چالاک طبع دن مراد باد اولدیغنه کوره در بو معنایه
کوره می دن مراد عشق در و خوش لفظی استهزا ایچون در نتکیم
منطق الطیرده بو بیتده خوش لفظ استهزا ایچون در بیت کای همه
بد عهدی از سر تا بپای • خوش وفا عهدی ادین بجای • بو وجه دخی
جایز در میک لطافتی صورتندن چالاک طبع مشاطه گل یپراغی ایچنده
گلابی لطیف پنهان ایدر بو معنی اوزره چالاک طبع دن مراد ساقی و برگ
گلاب دن مراد عذار محبوب و گلاب دن مراد شراب اولور و شرابه
گلاب اطلاقی بو دیوانک بو بیتندن روشن در بیت بروی ما زن
از ساغر گلابی • که خواب آلوده ایم ای بخت بیدار • تا شد آن مه
مشتری درهای حافظ را کنون • تا که اول مشتری ماه حافظک
درلرینه یعنی انوک لطیف اشعارینه مشتری اولدی شمدی • میرسد
هر دم بگوش زهره کلبانگ رباب • هر دم حافظک ربابی صداسی
زهره نک قولغنه ایرشور بو سوز زیاده سرودن کنایت در هم مه دن

شد فعل ماضی در

بحر مجتث مخبن

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

ولە ایضا ز باغ وصل تو یابد مرادبونن مرشدی اولملق روشن در

ریاض رضوان آب • جنت باغچەلری سنک وصلک باغندن بولور

لطافتی خطاب حضرت خدایە در آب بونن لطافت معناسنە در نتە کیم بونە

بودبواندە واقع اولمشدر بیت مخمور جام عشقم ساقی بدە شرابی

پرکن مدح کە بی می مجلس ندارد آبی • ز تاب هجر تو دارد شرار دوزخ

تاب • دوزخ شراری حرارتی سنک فراقک شعلەسندن طوتر

یعنی سکز جنت وصالک مظهری دریدی دوزخ فراقک مظهری

درکە اولکی سی اثر جمالدر ثانیجی سی اثر جلالدر • بحسن عارض و

قد تو بردە اند پناە • سنک حسن عارضکە و قدکە صغنمشلردر

• بهشت و طوبی و طوبی لهم و حسن مآب • جنت و طوبی اغا

جی و سعادت و حسن مرجع اندر ایچون در خطاب خدایە در

بوبیتدە صنعت لف و نشر مرتب واردر • چو چشم من همە

شب جویبار باغ بهشت • بنم چشمم کبی در جنت باغنک

ایرمغی دوکلی کیجە یعنی هر دم کریان در • خیال نرگس مست

تو بیند اندر خواب • سنک مست چشمک خیالنی خواب دە

کورە دیو کوردر معناسنە دخی جایزدر نرگس چشم معناسنە درکە

اندن مراد ذات باری در بوندە دخی خطاب خدایە در • بهار شرح

جمال تو دادە در هر فصل • بهار هر فصلدە سنک جمالک شرحنی

ویرمشدر • بهشت ذکر جمیل تو کردە در هر باب • جنت هر باب

دە سنک ذکر جمیلک ایلمش در خطاب بنە خدایە در • بسوخت

این دل خام و بکام دل نرسید • بو خام کوکل یاندی و کوکلی مرادنە

ریاض جمع روضە در

تاب بوندە حرارت معناسنە در

بعض نسخەدە دو چشم من واقع اولوردە

کام مراددر

ایرشمدی • بکام اگر نرسیدی نزخجی خوناب • اکر مرادنه ایرشیدی
قانلو یاش دوکمز ایدی بر یخنی دخی جایزدر لیکن معنی بویله اولور
اکر مرادنه ایرشیدی قانلو یاش دوکرمی ایدی یعنی دوکمز ایدی •
لب و دهان ترا این بسا حقوق نمک • سنک لب و دهانکک
ای چوق نمک حقلری • که هست بر جگر ریش و سینه‌های کباب
• که مجروح جگرا وزره و کباب اولمش سینه‌لر اوزره وار در • گمان
مبر که بدود تو عاشقان مستند • صنمه که سنک دورکده همان
عاشقلر مست در • خبر ندادی از احوال زاهدان خراب • عشق
ایله خراب اولمش زاهدلرک احوالندن خبر طوترسن مراد عشق الهی
نک جمیع اشیایه شمولن اشعار در • مرا بدور لبت شد یقین که
جوهر لعل • سنک لبک دورنده باکه یقین حاصل اولدی که لعل
جوهری بو عامک خاصه اضافتی قبیلندندر جوهر عام لعل خاص
در • پدید میشود از آفتاب عالمتاب • عالمی روشن ایدیجی آفتابدن
ظاهر اولور زیرا اگر بو زکه آفتاب اولمیدی لبکه بو حمرت قندن حاصل
اولور ایدی • بعشق روی تو عاشق غریق بحر بلاست • سنک یوز
کلک عشقی سببی ایله یعنی سا که عاشق اولمق ایله عاشقک بلا دریا
سنه غریق در • که فوت می شود اینک بسا بکی در یاب • که اثنه شمدی
فوت اولور کل اکه براپرش • مهل که عمر بیهوده بگذرد حافظ • قومه
که عمر عبث یره بی فائده کچه ای حافظ • بکوش حاصل عمر عزیز را
دریاب • چالش و عزیز عمرک حاصلنی بول یعنی عمرکی هوا و هوسه
صرف ایلمه ولہ ایضاً بجان خواجه و حق قدیم و عهد درست

خواجه

خواجه نك جانی حقیچون و درست عهد حقیچون خواجه دن مراد بونده حبیب
اکرم اولملق روشن در حق قدیم دن مراد روح انسانی بیننده اولن حق تربیت
در عهد درست دن مراد اَلَسْتُ بِرَبِّكُمْ ده اولن عهد در • که مُونِسِ دَمِ
صُبْحَمْ دُعَایِ دَوْلَتِ تُسْت • که بنم سحر وقتی مونسم سنك دولتك
دعاسی در • سِپَرِ شُكْرِ مَنْ كه زِطُوفَانِ نُوحْ دَسْتْ بُبُرْد • بنم کوز مم
یاشی که نوحك طوفانندن ال الدی یعنی اکه غلبه ایلدی • زِنُوحِ سینه
نیا دَسْت نَقْشِ مِهْرِ نُوشْت • سینه لوحندن سنك محبتك نقشنی
یومغه قادر اولمدی خطاب بر صاحب دولته اولملق روشن در • بِكُنْ مُعَامَلَهٔ
وِیْنِ دِلِ شِكَسْتَه بِخَرْ • بر معامله ایله و بو صنق کوکلی صاتون آل • كِه
بَا شِكَسْتَگِی اَرْزَدْ بَصَدْ هَزَارْ دُرُسْت • زیرا صنق لغی ایله یوز بیك
فلوری یه دکر درست فلوری و اقجه معناسنه استعمال اولنور اما بونده
فلوری معناسنه در بیت بَدَسْت آوَرْدَنِ دُنْیَا هُنَرْ نِیسْت •
یَكِی رَا گَرْ تُوَانِی دِلْ بِدَسْت آرْ • مَلاَمَتَمْ بِخَرَابِی مَكُنْ كِه مُرْشِدِ عِشْق •
خرابی ایله بنی ملامت ایلمه زیرا عشق مرشدی یعنی هداه • حَوَالَتَمْ بِخَرَا
بَاتْ كَرْدْ رُوزِ نُخُسْت • روز ازلده بنی خراباته حواله ایلدی • بِصِدْق
كُوشْ كِه خُورْشِیدْ زَایَدْ اَزْ نَفَسَتْ • صدقه چالش که سنك نفسكدن
افتاب طوغه • كِه اَزْ دُرُوغْ سِیَه رُوِیْ گَشْتْ صُبْحِ نُخُسْت • زیرا کذب دن
سیه روی اولدی صبح اول یعنی صبح کاذب سیه رولغی صکره دن فرکلوغ
اولمسی در مراد صدق سبب سعادت ابدیکن بیان در • دِلَا طَمَعْ مَبُرْ
اَزْ لُطْفِ بِی نِهَایَتْ دُوسْت • ای کوکل دوستك نهایتسز لطفندن
امید کسمه دوست دن مراد الله تعالی حضرتی در • چُولاَفِ عِشْق

دیز. بونده کبن معناسنه در

کژ. بونده کم معناسنه در

مبر. نهی حاضر در

زدی سر بباز چابک و چست • چونکه عشق لافنی اوردک چابک
و چست باشکی فدا ایله • شدم ز دست تو شیدای کوه و دشت
و هنوز • سنک الکدن طاغ و صحرا دوانه سی اولدم و هنوز • نمی کنی
بترحم نطاق سلسله سست • ترحم ایله زنجیرک قوشاغنی یعنی بندنی
کوکشک ایلمزسن که سنک بندکدن خلاص میسر اوله • زبان مور با صف
دراز کشت از آن • مورک زبانی آصفه دراز اولدی اول سبب دن
آصف سلیمان پیغمبرک وزیرنک اسمی در • که خواجه خاتم جم یاوه کرد و
باز نجست • که سلیمان پیغمبر علیه السلام سلطنت خاتمنی ضایع ایلدی
وانی کو و طلب اتمدی بو حکایت زیاده روشن در • مرنج حافظ و از دلبران
حفاظ مجوی • انجنمه ای حافظ و دلبرلردن وفا استمه حفاظ بوند
وفا معناسنه در • کناه باغ چه باشد چو این کیاه نرست • باغک
کناهی نه در چون که بو اوت بتمدی یعنی دلبرلرده وفا یوقدر ایضا له
رواق منظر چشم من آشیانه تست • بنم چشم منظرنک رواقی
سنک آشیانک در یعنی سنک مکانک در رواق بوند چارطاق
معناسنه در آشیانه یووا • کرم نما و فرود آکه خانه خانه تست
کرم کوستر و اشفه کل زیرا چشم خانه سی سنک اوکدر • بزلف
و خال و خط از عارفان ربودی دل • زلف و خال و خط ایله
عارفلردن کوکل قاپدک • لطیفهای عجب زیر دام و دانه تست
سنک دام و دانک آلتنده عجب لطیفلر وار در خطاب خدا در
• دلت بوصل کل ای بلبل سحر خوش باد • ای سحر بلبلی کل
وصال ایله سنک کوکلک خوش اولسون • که در چمن همه کلبانک

بناز امر حاضر در

مرنج نهی حاضر در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

نما امر حاضر در

آ امر حاضر در

باد امر حاضر در

عاشقانهٔ تست • زیرا چمن ده دوکلی سنک عاشقانه اوازکدر
یعنی وصال حق شول کمسیه سزادر که سحرخیز اولوب حق ایچون
طاعت وتسبیح ایده • علاج ضعف ما بلب حوالت کن • یعنی دلمز
ضعفنک علاجنی لبکه حواله ایله که • که آن مفرح یاقوت درخزانهٔ
تست • زیرا اول مفرح یاقوت سنک خزینکده در خطاب فدایه
ومرشده اولمق ممکن در • بتن مقصرم از دولت ملازمتت •
جسم ایله سنک ملازمتک دولتندن مقصرم یعنی عاجزم • ولی
خلاصهٔ جان خاک آستانهٔ تست • اما جانک خلاصه سی یعنی
دل سنک استانکک خاکی در بو خطاب حق تعالی حضرتنه اولمق اولی
وراشن در • من آن نیم که دهم نقد دل بهر شوخی • بن اول دکلم
که کوکل نقدن هر بر شوخه ویرم • درخزینه بمهر تو ونشانهٔ تست
خزینه یعنی کوکل قپوسی سنک مهرک وسنک نشانک ایله در که
هرکز انده محبت ماسوی یوق در مراد عهد الست ده اولن محبتک
ثباتنی بیان در • تو خود چه لعبتی ای شهسوار شیرین کار • سن
نه لعبت بازسن ای لطیف وشیرین ایشلو شهسوار • که توسنی
چو فلک رام تازیانهٔ تست • که فلک کبی بر توسن سنک
تازیانکه مطیع در حق تعالی حضرتنه خطاب ایدوب ایدر که عجب
نادر حاکمسن که ملک وجمیع امور سنک قدرتک النده در •
چه جای من که بلغزد سپهر شعبده باز • تنم یرم که حقه باز فلک
طبیه نور • ازین حیل که درانبانهٔ بهانهٔ تست • بو حیله لر
دن که سنک بهانه طغرجغکده در زیرا قیامت بهانه سی ایله فلکی

شوق ده اولان با وحدت ایچوندر
خزینه دن مراد یونن کوکلدر
سپهر فلک
حیل جمع حیله در

يقادسن وهم ضيه الماكوبن سن • سرودِ مجلست اكنون فلك برقص
آرد • سنك مجلسكك سرودی شمدی فلكی رقصه كتوردر •
كه شعرِ حافظ شيرين سخن ترانهٔ تست • زيرا شيرين سخن
حافظك شعری سنك ترانكدر يعنی سنك مجلسكده كه حافظك شعری
اوقونه انك شوقندن فلك دخی رقصه كلور قندن قالدی كه اندن
اولنلر بو خطاب مرشدن اولمق اولی در **وله ايضا** دلِ سراپردهٔ
محبتِ اوست • دل آنك محبتنك سراپرده سيدر يعنی قلبمده انك
محبتندن غيری يوقدر • ديده آينه دارِ طلعتِ اوست • كوزم انوك
طلعتنك آيينه داری در يعنی انوك جمالندن غيريه نظرم يوقدر
من كه سر در نيا ورم بدو كون • بن كه ايكی عالمه باش اكمزم
گردنم زيرِ بارِ منتِ اوست • بوينم انوك منتی يوكنك التنده
در زيرا اول خدادن بی حد و بی حساب احسان كورمشم كه هيچ كمسنه
استغنايه مجال يوقدر • تو و طوبی و ما و قامتِ يار • سن وطوبی
اغاجی و بز و يارك قامتی يعنی اوسكا بو بزه • فكرِ هر كس بقدرِ
همتِ اوست • هركمسنك فكری انوك همتی مقدارنجه در **بيت**
طوبی آمد قدِ تو وقتِ خرام • كوفرامد سوی ما طوبی لنا • سن
كه باشم دران حرم كه صبا • بن كم اولام اول حرمده كه بادِ صبا
پرده دارِ حريمِ حرمتِ اوست • انوك حرمتی حريمنك پرده
داری در كه ايچرويه يول بولمشدر حريمدن مراد جناب
قدسدر • گر من آلوده دامنم چه عجب • اكر بن آلوده دامن
و فاسق ايسم نه عجب يعنی اكا اصلا زيان يوقدر • همه عالم

فاعلاتن مفاعلن فعلان

آيينه دار وصف تركيبيدر

پرده دار وصف تركيبيدر

بعض نسخه‌ده چه عجب ايرانه زيان واقع اولورسه

كوزه

كواه عصمت اوست • دو كلى عالم انوك عصمت و وحدانيتنه شاهد
ضمير غايب خدايه راجع در • دور مجنون كذشت و نوبت ماست •
مجنونك دوری كچدی و بو دم بزم نوبتمز در زيرا بو فانى عالمده بقا
ممكن دكلدر • هر كسى پنج روز نوبت اوست • هر بركسه عالمه
كلوب بش كون انوك نوبتى در • ملكت عاشقى و كنج طرب • عاشق
لق ملكتى و طرب كنجى كنج كاف عجمى نك فتحى ايله مال معناسنه در • آنچه
دارم ز يمن دولت اوست • هر نسنه كه مالكم انوك دولتنك يمنندن در
ضمير غايب خدايه راجع در • من و دل كر فدا شديم چه باك • بن
و كوكل اكر انوك يوكنده فدا اولدق ايسه نه باك • غرض اندر ميان
سلامت اوست • غرض اورتاده انوك سلامتى و بقاسى در • بى
خيالش مباد منظر چشم • چشم نظرى انوك خيالنسز اولمسون
• ذانكه اين كوشه خاص خلوت اوست • زيرا بو كوشه انوك خاص
خلوتى در • بيت از نقش كاينات مبين جز خيال دوست •
يعنى ز غيرت ديده و غيرت فراز دار • هر كل نو كه شد چمن آرای •
هر يكى تكو كل كه چمن زينت ايدجى اولدى يعنى ظاهر اولدى • اثر
رنك و بوى صحبت اوست • اول خدانك صحبتى بوينك و رنكنك
اثرى در زيرا هر لطيف و رنكين نسنه كه پيدا اولور جمعسى اندن
بر اثر در • فقر ظاهر مبين كه حافظ را • كمسنك ظاهر فقرنه باقمه زيرا
حافظك • سينه كنجينهء محبت اوست • سينه سى انوك محبتى
خزينه سى در يعنى صورتا فقير كوردكك كمسنه يى زنهار تحقير ايلمه
زيرا احتمال دركه اول كمسه اولياء الله دن اوله • بيت هر انكس

مباد نهى حاضر
غايب در

مبين نهى حاضر در

که نزدیکِ ظنت بد اوست • چه دانی که صاحب ولایت خود اوست •
بعض نسخده بویله واقع اولور اول وقت فقرك معناسی حافظ معروف
اولور مقر ظاهر مبین که حافظ راست **وله ایضاً** سر ارادت
ما و آستان حضرت دوست • بزم الدکمز باشی و دوست
حضرتنك آستانی که هر کز اندن غیری یرمزیوقدر • که هرچه بر
سر ما میرود ارادت اوست • زیرا هرنه که بزم باشمزا وزره کیدر
انوك اراتی در **بیت** مرا سریست که بر خاك آستانهٔ اوست •
چو دل تیر غمزه زند جان و دل نشانهٔ اوست • نظیر دوست
ندیدم اگرچه از مه و مهر • دوستك یعنی خدانك نظیرنی کورمدم
اگرچه ماه و مهردن • نهادم آینهها در رخ مقابل دوست • دوستك
رخ مقابلهسنه اینه لر قودم مراد خدانك وحدانیتنه اعترافدر
هم چشم ظاهر ایله جانان ازلك جمالی مشاهدهسی میسر اولمدوغنه
اشعاردر • صبا ز حال دل تنگ ما چه شرح دهد • صبا بزم طار
کوکلمز حالندن نه شرح ویره یعنی عیان اتمکه قادر دکلدر •
که چون شکنج ورقهای غنچه تو بر توست • زیرا غنچه ورقلرنك
بو کلمی کبی قات قات در • نه من سبوکش این دیر رند سوزم و بس
• بو رند یاقجی دیرك سبوکشی انجق بن دکلم • بسا سرا که درین
آستانه خاك سبوست • ای چوق باش که بو آستانهده دستی
طبراغی در • مگر تو شانه زدی زلف عنبر افشان را • مگر سن
عنبر افشان زلفك طارادك • که باد غالیه سا گشت و خاك عنبر
بوست • که باد غالیه مسك کبی اولدی و خاك عنبر قوقولی درمراد

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

مهر بونده آفتاب معناسنه در

شکنج بر کلمه

تو بونده تا معناسنه در

عنبر افشان وصف ترکیبی در

جمیع

جمیع آثار ذات باریدن ایدکن اشعاردر • نثار روی تو هر برگ

گل که در چمنست • سنک یوزکک نثاری در هر گل یپراغی که چمنده

در سنک یوزکه نثار اولسون بو وجه دخی جایزدر • فدای قد تو

هر سرو بن که بر لب جوست • سنک قدکک فداسی در هر سرو فدانی

که ایرمق کنارنده در سنک قدکه فدا اولسون بو وجه دخی جایزدر

• زبان ناطقه در وصف شوق او لالست • قوت ناطقه نک لسانی

بنم اکه اولان شوقمک وصفنده دلسزدر • چه جای کلک بریده

زبان بیهده گوست • نامعقول سویلیجی زبانی قطع اولنمش قلمک

نه یری در • رخ تو در دلم آمد مراد خواهم یافت • سنک اکک

خاطریمه کلدی مراد بولیرم • چرا که حال نکو در قفای فال نکوست

• ایو فال آردیجه ایو حال اولور زیرا ایو فالک قفاسنده در • نه این زمان دل حافظ

در آتش طلبست • حافظک کوکلی همان بو زمان طلب آتشنده

دکلدر • که داغ دار رخ ازل همچو لاله خود روست • بلکه روز

ازلک داغلوسی در کندودن بتجی لاله کبی بیت ای گل تو دوش

جام صبوحی کشیده • ما آن شقایقیم که با داغ زاده ایم • وله ایضا

آن سیه چرده که شیرینی عالم با اوست • اول سیه چرده محبوب

که عالمک شیرینلکی و لطافتی انک ایله در • چشم میکون لب خندان

دل خرم با اوست • میکون چشم خندان لب خرم دل انوک ایله در

• گرچه شیرین دهنان پادشهانند ولی • اگرچه جمیع شیرین دهن

پادشاهلو درامّا • او سلیمان زمانست که خاتم با اوست •

او سلیمان زمان در زیرا خاتم انوکیله در سیه چرده دن و سلیمان

نا علاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

زمان دن مراد حبیب اکرم درکه سید المرسلین وخاتم النبیین درکه
انوک مبارک چشمنه بر حمرت وار ایدی که هرکز زایل اولمدی چشم
میکون ایله اکا اشارت ایدر هم تبسم ایدی که خندان لب ایله
اکه اشارت ایدر هم قوت قلبدن پاک ایدی که دل خرم ایله اکا اشارت
ایدر شیرین دهن لودن مراد سایر انبیادر • خالِ مشکین که برآن
عارضِ گندم گون است • سیاه بک که اول گندم کون عارض اوزره در
• سرِ آن دانه که شد رهزنِ آدم با اوست • اول دانه نک سری
ولطافتی که او دانهٔ آدم علیه السلامک یول اوریجی اولدی اول
خال ایله در مرادینه حبیب اکرم درکه محبوب وصفی ایله وصف اتمش در •
دلبرم عزمِ سفر کرد خدا را یاران • دلبرم سفر قصدن اتدی ایته
ایچون یا که درمان ایلک ای دوستلر • چکنم با دلِ مجروح که مرهم با اوست
• مجروح کوکلمه نه درمان ایدم که مرهم انوک ایله در مرشدن معاونت
طلب ایدرکه کرو فیض الهی ایله مستفیض اوله • روی خوبست وکمالِ
هنر و دامنِ پاک • خوب یوزی و هنر کمالی و پاک دامنی وار در کمال
ایله هنر اورتاسنده وار بوقدر • لاجرم همتِ پاکانِ دو عالم با اوست
• اول سبب دن اکی عالم پاک لرنک همتی انوک ایله در مراد مرشدنی مدح در
با که این نکته توان گفت که آن سنگین دل • بو نکته ی کیمه دیمک ممکن در
که اول سنکین دل • کشت ما را و دمِ عیسیِ مریم با اوست • بزی دیلدی
ومریم اوغلی عیسی نک نفسی انوک ایله در نکته مصراع ثانی در بیت
لعلِ جان بخشت که بادِ زآبِ حیوان می دهد • زنده را جان می ستاند
مرده را جان می دهد • حافظ از معتقدانست گرامی دارش •

مشکین ده اولان با نسبت ونون تاکید ایچون در

دهن وصف ترکیبی در

ای یاران تقدیرنده در

گفت بونده گفتن معناسنه در

دارا مر حاضر در

حافظ

حافظ محب و معتقد لرکدن در انی حرمتلو طوت کرامی کاف عجمی نك کسری
ایله حرمتلو و عزتلو معناسنه در ❁ زانکه بخشایش بس روح مکرم
با اوست ❁ اول سببدن که چوق روح مکرمك انوك ایله بخشایشی واردر
بو وجهدخی جائزدر چوق روح مکرمك اکه بخشایشی واردر یعنی حافظ
چوق عزیزدن مستفیض اولمشدر که اکه رعایت لازمدر **ولە ایضا**
دارم امید عاطفتی از جناب دوست ❁ دوست جنابندن بر ترحم
امیدن طوترم ❁ کردم جنایتی و امیدم بعفو اوست ❁ بر جرم ایلدم
ولیکن امیدم انوك عفونه در دوستدن مراد بونده حق
تعالی حضرتیدر ❁ دانم که بگذرد ز سر جرم من که او ❁ بیلورم که بنم
جرمم هوسندن کچر یعنی عفو ایدر زیرا او ❁ گرچه پری وشست
ولیکن فرشته خوست ❁ اکرچه حسنده پری کبی در اما فرشته خوی در
مراد خدادر ❁ ما سر چو گوی در سر کوی تو باختیم ❁ بز سنك سر کویکده
طوب کبی باش اوینادق یعنی سنك عشقك یولنده سرمزی فدا
اتدك ❁ واقف نشد کسی که چه کویست و این چه کوست ❁ بر کمسه
واقف اولمدی که اول نه طوبدر و بو نه محله در مراد جناب قدس
وصول سببی ایله کند و وجودندن و سایر موجوداتدن کچوب
بی نشان اولدغن بیان در خطاب خدایه در ❁ بی گفت و گوی
زلف تو دل را همی کشد ❁ سویلمك سز و اجارت سز سنك زلفك
کوکلی چکر زلفدن مراد بونده اسرار الهیه در هم خطاب خدایه در
❁ با زلف دلکش تو کرا روی گفت و گوست ❁ سنك دلکش زلفك
ایله کیمك کفت و کویه قدرتی واردر ❁ هیچست آن دهان و نبینم

سر روح لفظنه مضاف ون بخشایش
لفظنه مضاف و حال دکلدر

عاطفت ترحم

مفعول فاعلاتن مفاعیل فاعلان

شر بونده بیوك معناسنه در

وش ادات تشبیه در

گوی طوب

روی بونده قدرت و مجال معناسنه در

ازو نشان • هیچ در اول دهان واندن نشان کورمزم • مویست
آن میان و نداتم که آن چه موست • اول میان موی درواما بیلمزم
که اول نه موی در • عمریست تا ز زلف تو بویی شنیده ام • بو عمردر
یعنی چوق زماندر که سنک زلفکدن بر رایحه استشمام ایتمشم • زان
بوی در مشام دل من هنوز بوست • اول بوی دن بنم کو کلمک
مشامنده هنوز بوی وار در مراد نفحهء رحمانیه ایله معتنم اولدغن
بیان در • دارم عجب ز نقش خیالت که چون نرفت • سنک خیالک
نقشندن عجب طوترم که نیجه کتمدی • از دیده ام که دم بدم مش
کار شست شوست • چشم دن که متصل انوک ایشی یومق وار عوق در
خطاب خدایه در • حافظ بدست حال پریشان تو ولی • ای حافظ
سنک پریشان حالک یرامز دراما • بر بوی زلف دوست پریشا
نیت نکوست • دوستک زلفی رایحه سی او زره پریشانلغک ایودر
زیرا عشق حقیقی در **وله ایضا** آن شب قدری که کویند اهل خلوت
امشبست • اول بر قدر کیجه کی اهل خلوت ایدرلر بوکیجه در بو وجهله
دخی جایز در بو کیجه در شب قدردن مراد فیض وکشف واقع اولان
کیجه در • یارب این تاثیر دولت از کدامین کوکبست • بو دولت
تاثیری عجب کو کبک قنقی سندن در • یا بکیسوی تو دست
ناسزایان کم رسد • تاسنک کیسوکه نامعقوللرک الی ابریشمیه
کم رسد بونده ابریشمیه معناسنه در از ابریشم معناسنه دکلدر
• هر دلی در حلقهء در ذکر یارب یاربست • هر بر دل اول کیسونک
بر حلقه سنده یارب یارب ذکرنده در یعنی دعا ایدرلر • کشته چاه

بو رایحه معناسنه در

چوق اماله ایله استفهام در

پریشانیه بو برامز معناسنه در

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلن

حلقه ده اولان همزه وحدت ایچون در

یارب بونک کبی محللرده تعجب ایچون در

زنخدان توام کز هر طرف . سنک زنخدانک چاهنک مقتولیم که هر طرفدن . صد هزارانش کردن جان زیر طوق غبغبست . یوز بیک جان بیونی انوک غبغبی طوقی التنده در بو بیت ایله اسرار الهیه نک غوامضنه اشارت ایدر . شهسوار من که مه آیینه دار روی اوست . بنم محبوبم که ماه انک یوزنک آیینه داریدر مراد محبوبنک حسنی ماهک حسنندن زیاده ایدکن بیان در . تاج خورشید بلندش خاک نعل مرکبست . بلند خورشیدک تاجی انوک مرکبی نعلنک خاکیدر . عکس خوی بر عارضش بین کافتاب گرم رو . انوک عارضی اوزره اولن عرقک عکسنی یعنی لطافتنی کورکه تیز یوریجی آفتاب . در هوای آن عرق تا هست هر روزش تبست . اول عرقک محبتنده مادام که واردر هر کون اول افتابه سیتمه واردر که متصل دترر . من نخواهم کرد ترک لعل یار و جام می . بن یارک لبنی و جام میی ترک اتمیرم لعل مراد کلمات الهیه دریاردن مراد خدادر جام میدن عشق در . زاهدان معذور دارید که اینم مذهبست . ای زاهدلر بو خصوص ده بنی معذور طوتکوز زیرا بو بنم مذهبیمدر . انکه ناوک بر دل من زیر چشمی میزند اول کمسه که کوز التندن بنم کوکلمه اوق اورر مراد تهانی نظریدر . قوت جان حافظش در خنده زیر لبست . حافظک غدای روحی انوک لبی التنده اولان خنده سنده در . اندر آن موکب که بر پشت صبا بندند زین . اول موکب ده که صبایه سوار اولورلر . با سلیمان چون برانم من که مورم مرکبست . بن سلیمان ایله

مرکب بنیدر =

بعوا بونده محبت معناسنه در =

ای زاهدان تقدیرنده در =

بو وجه دخی جایزدر بنم مذهبم بودر =

نیجه هم عنان اولم بنم مرکبم مور در مراد عشقدر فضل الهی ایله سلوک
ایدن عاشقک هواپرست ایله سیری برابر اولمدغن بیان در
موکب پادشاه ایله بیله اتلنمش کمه کوه دیرلر لشکر خاص معناسنه
موردن مراد بونده نفس در تشبیه طریقی ایله • آب حیوانش
ز منقار بلاغت میچکد • اول قلمک بلاغتی بورندن آب حیات
طاملر حیوانش ده اولان ضمیر غایب اضمار قبل الذکر طریقی اوزره
مذکور درکه مصراع ثانیده اولان زاغ کلکه راجع در • زاغ کلک من
بنام ایزد چه عالی مشربست • بنم زاغ کبی سیاه قلمم تحسین که
نه عالی مشربدر آب حیوان دن مراد کندونک حیات بخش اشعاری در
قلمه تحسین حقیقت ده کندو سنه تحسین در بنام ایزد اکثر محل تحسین
معناسنه در الله حقیچون معناسنه دخی واقع اولور **ولە ایضاً**
مطلب طاعت و پیمان و صلاح از من مست • بن مستدن طاعت
و پیمان و صلاح طلب اتمه • که به پیمانه کشی شهره شدم روز الست
زیرا روز ازلدن پیمانه کشلک ایله مشهور اولدم پیمانه کشلکدن
مراد عاشقلک در • من همان دم که وضو ساختم از چشمه عشق
همان دم که بن عشق چشمه سندن ابدست اولدم یعنی عشق الهی که باکه
میسر اولدی • چار تکبیر زدم یکسره بر هر چه که هست • بر اوغور
دن درت تکبیر اوردم یعنی میت نمازنی قلدم جمیع موجودات اوزره
بوندن مراد عاشقه ترک ما سوی لازم ایدکن اشعار در • می بده
تا دهمت آگهی از سر قضا • شراب ویر تا سرّ قضادن سکا
آگاهلق ویرم • که بروی که شدم عاشق و بر بوی که مست •

منقار قوش بورنی در

مطلب بزم حاضر در

فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

پیمانه کش وصف ترکیبی در شراب نوش ایدجی معناسنه در

کم

كه كيمك يوزنه عاشق اولدم وكيمك رايحه‌سى اوزره مست اولدم مى
دن مراد عشق در بودن مراد نفحهٔ رحمانيه در هم مصراع اول
ايله اشعار ايدر كه عشق الهى اسرار الهيه‌نك اطلاعنه سبب
اولور • كمر كوه كمست از كمر مور اينجا • طاغك بلى بوراده يعنى
حق دركاهنده قرنجه‌نك بلندن كم در حاصل معنى بودر كه خداى عز وجل
نك عفوى قتنده طاغ قدر كناه قرنجه‌نك بلى قدر يوقدر • نا اميد
از در رحمت مشو اى باده پرست • اى باده پرست يعنى اى كنهكار
رحمت قپوسندن نوميد اولمه • بجز آن نرگس مستانه كه چشمش
مرساد • اول مستانه چشم دن غيرى كم اكه كوز دكمسون • زبر اين
طارم فيروزه كسى خوش ننشست • بو فيروزه رنكلو چارطاق
آلتنده بر كمسه خوش اوتورمدى بوندن مراد دلبرك چشمنى مدح در
جان فداى دهنت باد كه در باغ نظر • جانم سنك دهنكه فدا اولسون
كه نظر باغنده • چمن آراى جهان خوشتر ازين غنچه نبست • جهان
چمننى زينت ايدجى بوندن خوشترق غنچه بغلمدى يعنى خلاق عالم
سنم دلبرمك دهانندن لطيف بر دهان ايلمدى • حافظ از دولت
عشق تو سليمانى شد • حافظ سنك عشقك دولتندن بر سليمان اولدى
• يعنى از وصل تواش نيست بجز باد بدست • يعنى سنك وصالكدن
الوكه الننده يل دن غيرى يوقدر خطاب خدايه در • **وله ايضا** زاهد ظاهر
پرست از حال ما آگاه نيست • ظاهر پرست زاهد بزم حالمزدن آگاه
دكلدر حال معروف اولان معنى دن غيرى گاه گاه ايرشن فيض حال ديرلر
ثابت اولنه مقام ديرلر • در حق ما هرچه گويد جاى هيچ اكراه نيست •

تمم بوننده بل معناسنه در

تمم بونده ناقص معناسنه در

ترسا دنمى حاضر در

سليمان دن اولان باو صدن ايچون در

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلان

بزم حقمزده بهره نه که دیر هیچ اکراه واعراض یری دکلدر • در طریقت

هرچه پیش سالک آید خیر اوست • طریقتده بهره نه که سالکک

اوکنه کلور اگر نفع در فرضا اگر نامشروع اوله • بر صراط مستقیم ای دل

کسی گمراه نیست • صراط مستقیم اوزره ای کوکل بر کمسه گمراه دکلدر

• تا چه بازی رخ نماید بیدقی خواهیم راند • عجب نه اویون یوز کوسترر

بر بیدق سوررمک استرز بیدق سوررمکدن مراد اختیار جزوی

اظهاری در • عرصهٔ شطرنج رندان را مجال شاه نیست • رندلر

شطرنجی بساطنده شاه مجالی یوقدر زیرا اولیاء الله اختیارو حکمی

خدانک ید قدرتنه تسلیم اتمشلردر کندولرده اصلا اختیار قالمشدر

وخدادن هرنه کلورسه جان ودلدن اگا راضی اولمشلردر • بیت

عاشقانرا بر سر خود حکم نیست • هرچه فرمان تو باشد آن کنند •

چیست این سقف بلند سادهٔ بسیار نقش • نه در بو چوق نقشلو

ساده بلند سقف بسیار نقش اولمسی مکر و حیلهسی چوق اولوب

مؤثر حقیقینک آثارینه سبب اولدیغی در بنی الامیر المدینة کبی ساده اولمسی

ظاهرده نقش اولمسی در سقف بلنددن مراد فلکدر • زین معما

هیچ دانا در جهان آگاه نیست • جهانده بو معمادن هیچ عالم آگاه

دکلدر • بیت • تو بر اوج فلک چه دانی چیست • چون ندانی که در

سرای کیست • این چه استغناست یا رب وین چه قادر حاکمست

یا رب بونه استغنادر و بونه قادر حاکمدر بوندن مراد الله تعالی حضرتیدر

کین همه زخم نهان هست ومجال آه نیست • که بو دوکلی زخم نهان

واردر وآهه مجال یوقدر زخم نهاندن مراد عشاق عالم بعددن عالم

گمراه ضال معناسنه در

شطرنج گرشتن ایله فصیح در

کیتی بونده کیهان معناسنه در

فیصه

فیضه ایرشدرمسی درونیچه سنی مظهر جلال ایدوب مسلوب
الایمان هلاک اتمسی در و [illegible]دن زیاده سیاست خفیه وار در که
اهله معلوم در • صاحب دیوان ما گویا غنی داند حساب • گویا بزم
وزیر اعظممز حساب قیامتی بلمز علم حساب بیلمز معناسنی ایهام ایدر
• کاندرین طغرا نشان حسبة لله نیست • زیرا بو طغراده حسبة
لله نشانی یوقدر بوندن مراد زیرکه حق اوزره حکم اتمدکن بیان در
هم معناده اکه غایت ایله لطیف نصیحت در دیار عجمده عادت در که
برات لرنک بوفارو کنارنده حسبة لله یازیلور • هر که خواهد
گو بیا و هرچه خواهد گو بگو • هر کیم حق درگاهنه کلمک استرسه کلسون
دی و هیچ نه مراد که استرسه سویلسون دی • کبر و ناز و حاجب و دربان
بدین درگاه نیست • یعنی خدانک درگاهنده کبر و ناز و حاجب
و دربان یوقدر که سنی منع ایلیه اغنیا قپوسنده منع ایدنلری گبی
• هرچه هست از قامت ناساز بی اندام ماست • هیچ نه قباحت
که وار در بزم اندام سز ناساز قامتمزدن در • ورنه تشریف تو
بر بالای کس کوتاه نیست • یوخسه سنک خلعتک کمسنک قامتنه
قصه دکلدر یعنی سن فیاض سن سنک فیضکده قصور یوقدر اما بزم
استعدادمزده قصور وار در خطاب خدایه در بیت من ازین
طالع شوریده برنجم ورنه • بهرهمند از سر کویت دگری نیست که نیست
بر در میخانه رفتن کار یکرنگان بود • میخانه قپوسی اوزره کتمک
یکرنگ لرک ایشی در یکرنگ لردن مراد اولیاء الله در میخانه دن مراد
مرشد کامل آستانه سیدر • خود فروشانرا بکوی می فروشان

صاحب دیوان وزیر
اعظم معناسنه در =

اکی امر حاضر بیا بیاده جمع اولسه
ثانی امر غائب معناسنه اولور
=

تشریف بویون خلعت
معناسنه در =

کوی محله =

راه نیست • خود فروشلره می فروشلر محله سنه یول یوقدر یعنی متکبر و خودبین اولنلر جناب عشاقه یول بولمزلر • بنده پیر خراباتم که لطفش دایمست • خرابات پیرینک بنده سی ام زیرا انک لطفی وفیضی دایم در پیر خراباتدن مراد مرشد کامل در • ورنه لطف شیخ و زاهد گاه هست و گاه نیست • یوخسه شیخ و زاهدک لطفی گاه وار در و گاه یوقدر زیرا عشقدن بی بهره لردر • حافظ اگر صدر ننشیند ز عالی همتیست • حافظ اگر صدره اوزرن اوتورمیه عالی همت اولدیغندندر شرف المکان بالمکین • عاشق دردی کش اندر بند مال و جاه نیست زیرا دردی کش یعنی عشق پرست عاشق مال و منصب قیدنده دگلدر دُردی یایله عربیدر دُرد یا سز فارسیدر شرابک تورتسی معناسنه

بیت هر که جز حب نبردم بر منصب و مالی الا بر آنکه دارد با دلبری وصالی

وله ایضا این پیک نامور که رسید از دیار دوست • بونامدار پیک که دوست دیارندن ایرشدی پیک نامور دن مراد حبیب اکرم حضرتیدر دیار دوستدن مراد جناب قدس در • آورد حرز جان بخط مشکبار دوست • دوستنک مشکبار خطی ایله جان حرزنی کتوردی حرزدن مراد بوندن قرآن عظیمدر مشکبار اولمسی سیاه مرکب ایله مسطور اولدوغیدر دوستنک خطی ایله دیدکی جناب قدسدن اید و کنه اصلا شک اولمدوغیدر • خوش می دهد نشان ز جمال و جلال یار اول نامدار پیک لطیف دراست نشان ویرر یارک جمالندن و جلالندن زیرا بشیر و نذیردر • تا در طلب شود دل امیدوار دوست تا دوسته امیدلو اولن کوکل طلب ده اوله دوستدن مراد خدادر • دل

دامنی

یعنی ده اولدیغی = مصدر ایکیدن در

دردی کش وصف ترکیبی در

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

حرز حمایل معناسنه در

مشکبار وصف ترکیبی در

30

دادمش بمژده . و خجلت همی برم • اول نامداریکه کوکلمی مشتلق
ویردم و خجلت ایلدرم یعنی حق تعالی نک وحدانیتنه و رسولنک
رسالتنه اقرار ایلدم بویله ایکن ینه خجلم • زین نقدِ قلبِ خویش که
کردم نثارِ دوست • بو کند و قلب نقدمدن که دوستنه نثار ایلدم
زیرا که لایق دکلدر • شکرِ خدا که از مددِ بختِ کارساز •
خدایه شکر که کارساز بختمک معاونتندن بو وجه دخی جایز
درخدایه شکر اولسون بو وجه اوزره باده مقدر اعتبار اولنور •
بر حسبِ آرزوست همه کار و بارِ دوست • دوستنک دوکلی
ایشی و کوجی آرزوم اقتضاسی اوزره در یعنی حق تعالی حضرتی بو
بنده نک حقنده هر نه تقدیر ایتدی ایسه جمله سی مرادم اوزره
در بوندن مراد قضایه رضا و بلایه تحمل لازم ایدکن اشعار در
بیت توئی که در دو عمت یارِ ناگزیر منست • جفا و هر چه رسد
از تو دلپذیر منست • سیرِ سپهر و دورِ قمر را چه اختیار •
فلکک سیرنه و قمرک دورنه نه اختیار یعنی انلرده اصلا اختیار
یوقدر قنده قالدی که فی الحقیقه انلرده تأثیرات اوله و منجملرک
عادتی درکه تفوهمک کنارنده اختیارات یازرلر • درگردشند
بر حسبِ اختیارِ دوست • فلک و قمر دوستنک اختیاری حسبی
اوزره دونمکده در حکما تأثیراتی فلکه و نجومه اسناد ایتمکله
درشاعر موحد انلری تخطئه ایدر • از بادِ فتنه هر دو جهان را
بهم زند • اکر فتنه یلی ایکی جهانی یری برینه اوره • ما و چراغِ چشم
و رهِ انتظارِ دوست • بز و چراغ چشم و دوستنک انتظاری یولی

کارساز وصف ترکیبی در

گردشش اسم مصدر در

مادن مراد عشاق در چراغ چشم دن مراد خدادر تشبیه طریقی ایله

رە انتظار دوست دن مراد عشق در • کحل الجواهری بمن آر ای

نسیم صبح • ای صبح یلی باکە جواهر ایله تعبیه اولنمش سرمه کتور

زان خاک نیکبخت کە شد رهگذار دوست اول نیکبخت خاکدن

کە دوستک رهگذاری اولدی نسیم صبح دن مراد فیض الهی در خاکدن

دن مراد سرمهٔ اسرار در رهگذار دوست دن مراد جناب قدس در

• ماییم و آستانهٔ عشق و سر نیاز • بز وعشق استانه سی و نیاز

و تضرع باشی یعنی بونلرله قناعت ایدرز • تا خواب خوش کرا بود

اندر کنار دوست • دوستک کنارنده عجب لطیف خواب کیمه اولورکه

بز بو سعادتدن بی بهره ایز شاعر فصیح بو حالدن دور اولدغنه

تحسر اظهار ایدر • دشمن بقصد حافظ اگر دم زند چه باک •

دشمن حافظ قصدنه اگر دم اوره نه باک دشمن دن مراد بوندە

شیطان اولمق روشن در • منت خدایرا کە نیم شرمسار دوست

منت خدایە دوستک شرمندەسی دکلم زیرا انوک جمیع امرنه اطاعت

وانقیادم وار در بو غزلده واقع اولان دوست دن مراد خدای عز وجل

در **ایضا لە** مرحبا ای پیک مشتاقان بده پیغام دوست •

مرحبا ای مشتاقلرک پیکی دوست خبرینی ویر پیک دن مراد حبیب

اکرم در مشتاقلردن مراد عشاق در دوست دن مراد خدای تعالی

حضرتی در • تا کنم جان از سر رغبت فدای نام دوست • تا کە رغبت

اوجندن یعنی تمام رغبت ایله دوستک نامنه جانی فدا ایلیەیم • واله و

شیداست دایم همچو بلبل در قفس • قفسده اولان بلبل کبی دایم

والە

آرام حاضر در

رهگذار طریق معناسنه در

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلان

پیغام خبر معناسنه در

پیک دن مراد باد صبا دخی اولمق احتمال وار

قفس فارسی

قفص عربی در

والە وشیدادر • طوطی طبعم ز عشق شکر و بادام دوست •
طبعم طوطیسی دوستنک شکری و بادمی عشقندن شکر لب معناسنه
و بادام چشم معناسنه در مراد طبع عاشق ذات و کلام یاردن متلذذ
و بهرەمند اولمقدر • زلف او دامست و خالش دانه آن دام و من •
انوک زلفی دام در وانوک خالی اول دامک دانەسی در و بن • بر امید
دانه افتادم اندر دام دوست • بر دانه امیدی ایله دوستنک
دامنه دوشدم زلفدن مراد بوندە ظلمت کوندرکه ظاهرا دانه حجاب
اولمقدر خالدن مراد ذاتدر که اندن فایده لنمک امیدی ایله ممنوع
دامنه کرفتار اولمقدر ننکم جامی نک بو بیتندە بو معنی لمرواقع اولمشدر
بیت ظلمت کونم غرض باشد ز زلف • نقطه ذاتم مراد آمد ز خال
سر ز مستی بر نکیرد تا بصبح روز حشر • مستلکدن باشنی
قالدرمز قیامت کوننک صباحنه دکن • هر که چون من در ازل
یک جرعه خورد از جام دوست • هر کیم که بنجلاین ازلده دوستنک
جامندن بر جرعه ایچدی بیت مست نی بیدار کردد نیم شب •
مست ساقی روز محشر بامداد • من نکویم شمه از شرح شوق
خود از آن • بن کندو شوقم شرحندن اوسببدن بر شمه دیمزم
• دردسر باشد نمودن بیش ازین ابرام دوست • زیرا دوسته
بوندن زیاده ابرام کوسترمک باش اغریسیدر ایلیه دوستی کندو
ارادتی اوزره قومق کرک • میل من سوی وصال و قصد او سوی
فراق • بنم میلم وصال جانبنه وانوک قصدی فراق طرفنه • ترک کام
خود کرفتم تا برآید کام دوست • کندو مرادمک ترکن طوندم تا دوستنک

دام طغراق مد

مستی دە اولان یا
مصدریجیدر مد

نکوم مدد

مرادی حاصل اوله • گرد هد دستم کشم در دیده همچون توتیا •
اکر باکه میسر اوله کوزمه سرمه کبی چکم • خاکِ راهی کان مشرّف کرددد
از اقدامِ دوست • شول یول طپراغنی که اول طپراغ که دوستک قدملرندن
مشرّف اوله • حافظ اندر دردِ اومی سوز وبی درمان بساز • ای
حافظ انوک دردنده یانه و درمان سزلکچون • زانکه درمانی ندارد
دردِ بی آرامِ دوست • اول سببدن که دوستک ارام سز دردنک
درمانی طوتمز دوستدن مراد خدادر • وله ایضاً صبا اگر گذری
افتدت بکشورِ دوست • ای صبا اکر سا که دوست کشورنه یراوغرق
دوشه • بیار نفحهٔ از گیسوی معنبرِ دوست • دوستک معنبر
کیسوسندن بر رایحه کتور • بجانِ او که بشکرانه جان بر افشانم • انوک
بقاسیچون که جانمی شکرانه نثار ایدم • اگر بسوی من آری
پیامی از برِ دوست • اکر دوست قتندن بنم جانبمه بر خبر کتورسن
بوندن مراد حق ایله اشتغال حصولنه تمام نحودر • وگر چنانچه دران
حضرت نباشد بار • وکر انجلین که اول حضرته سا که اجازت
اولمیه که ایچرو یه کیره سن • برای دیده بیاور غباری از درِ دوست
بادی کوزم ایچون دوست قپوسندن بر غبار کتور • من گدا و تمنّای
وصلِ او هیهات • بن گدا و انوک وصلی تمناسی هیهات یعنی میسر
دکلدر • مگر بخواب ببینم خیالِ منظرِ دوست • مکر دوشده
کوردم دوستک یوزی خیالنی • دلِ صنوبریم همچو بید لرزانست
بنم صنوبری قلبم سکوت کبی دتریجی در • صنوبردن مراد بوندن قوزغی
زحسرتِ قدِ بالای چون صنوبرِ دوست • دوستک صنوبر کبی بلند

قدم

اقدام جمع قدم در

ای حافظ تقدیرنده در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

بر بوندن عند معناسنه در

صنوبر ... ده اولان ...
سنبت ایکیوز در

قدّی حسننده صنوبردن مراد بوندن درختی در • اگرچه دوست

بچیزی نمی خرد ما را • اگرچه دوست بزی برنسنه صاتون المز

بعالمی نفروشیم موبی از سر دوست • اما بز دوستک باشندن

برقیلی بتون عالمه صاتمزز • چه باشد ار شود از بند غم دلش آزاد •

نه ضرر ونه نقصان اولور اگر حافظک کوکلی غم بندندن آزاد اولسه

دلش ده اولان ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن حافظ لفظنه راجع در

اضمار قبل الذکر طریقی ایله • چو هست حافظ مسکین غلام و چاکر

دوست • چونکه مسکین حافظ دوستک غلام و چاکری در دوست

مراد حضرت خدادر ولہ ایضا بیا که قصر امل سخت سست

بنیاد ست • کل که امید و امل قصری زیاده ضعیف بنیاد در که

اصلا اعتماده یرامز • بیار باده که بنیاد عمر بر باد ست • باده کتور

یعنی عشق الهی یه سعی ایله زیرا عمرک بنیادی یل اوزره در که مراد نفس

در که بی ثباتدر مثنوی نه بر باد رفتی سحرگاه و شام • سریر سلیمان

علیه السلام • بآخر ندیدی که بر باد رفت • خنک آنکه با دانش و

داد رفت • غلام همت آنم که زیر چرخ کبود • اول کمسنک همتنک قولی

یم که کوک فلک آلتنده • زهرچه رنگ تعلق پذیرد آزادست هر نسنه

که تعلق رنکنی قبول ایدر اندن ازاد در مراد حقدن غیریه محبت اتمک

زیاده بلند مرتبه ایدکن بیان در بیت تعلق حجابست و بیحاصلی •

چو پیوندها بگسلی واصلی • چه گویمت که بمیخانه دوش مست و

خراب • نه دیم ساکه کم میخانه ده دون کیجه شراب عشق ایله مست

وخراب ایکن • سروش عالم غیبم چه مژدهها داد دست • عالم

چاکر بنده وخدمتکار در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بیار امر حاضر در

کبود گوک در

غیبك سروش باكه نه منتلق لوویرمش درمیخانه دن مراد خانقاه در
سروش مطلقا ملك وجبرئیل معناسنه استعمال اولنور مست وخراب
دن مراد باده عشق ایله مكیف اولدغی در • كه ای بلند نظر شاهباز
سدره نشین • كه ای بلند نظر توسدره نشین شاهباز یعنی ای اوج
سكوك بلند پروازسالكی • نشیمن تو نه این كنج محنت آباد ست • سنك
مكانك بومحنت ایچون معمور اولمش بوجاق دكلدر بوندن مراد دنیادر كه
بلا ودرد ایله پردر • ترا ز كنگرهٔ عرش میزنند صفیر • عالم قدس
ساكنلری سكا عرشك بودنندن صقلق اوررلر بوبله دیو • ندانمت
كه درین دامگه چه افتادست • بیلمزم كه بودام یرنده یعنی دنیاده سكا
نه واقع اولمشدر ونك دوشمش دركه اكه جان ودل دن بوقدر تعلق ایتمش سن
مذكوره بوذكر اولنان ایكی بیت لردر • نصیحتی كنمت یاد گیر ودرعمل
آر • سكا بر نصیحت ایدرم یاد طوت وانوكله عمل ایله • كه این حدیث
زپیر طریقتم یادست • زیرا بوحدیث طریقت پیرندن بنم یادمده در
• مجو درستی عهد از جهان سست نهاد • سست خلقت
جهاندن عهد درستلكنی استمه یعنی فانی دنیادن بقا طلب اتمه •
كه این عجوز عروس هزار داماد ست • زیرا بوعجوز كه مراد دنیادر
بیك كوبكنك كلنی در وهیچ كز برنه وفا ایلمشی در • غم جهان مخور و
پند من مبر از یاد • جهان غمنی یمه وبنم پندمی یادكدن التمه •
كه این لطیفهٔ عشقم ز رهروی یادست • زیرا بوعشق لطیفه
سی كه مراد نصیحت در بر شیخ دن خاطرمده در • رضا بداده بده
وز جبین گره بگشای • ویرلنه رضا ویر والنكدن كرهی چوز یعنی

مخن

سدره نشین وصف تركیبی در
صفیر صقلق در
مجو نهی حاضر در
مپسند نهی حاضر در

نحن قسمنا ده اولن قسمته راضی اول وکوکلدن غمی رفع ایدوب
یوزکی اکشتمه • که بر من و تو در اختیار نکشادست • زیرا بنم اوزرمه
وسنک اوزرکه اختیار قپوسی اچلمامشدر یعنی حق تعالی حضرتی اچمشدر
• نشان عهد و وفا نیست در تبسم گل • گلک تبسمنده عهد ووفا
نشانی یوقدر • بنال بلبل بی دل که جای فریادست • ناله ایله ای
عاشق بلبل که فریاد یری در زیرا گلده هرگز وفا یوقدر مراد دنیا
پرستلره تنبیه و توبیخ در • حسد چه می بری ای سست نظم بر حافظ
• ای سست نظملو حافظ اوزره نه حسد ایلدرسن ای نظمی سست
بو وجه دخی جایزدر • قبول خاطر و لطف سخن خدا دادست
خاطرکه مقبول اولمسی و سوزکه لطافتی خداداد در یعنی طبعم خوب و سوزم
مرغوب اولمغ ایله مقبول عالم اولدیغم لطف حقدر **ایضًا** تا سر
زلف تو در دست نسیم افتادست • تا که سنک زلفک اوجی نسیمک
النه دوشمشدر • دل سودا زده از غصه دو نیم افتادست •
سوداسی کوکل غصه دن ایکی پاره دوشمشدر یعنی هلاک اولمشدر
چشم جادوی تو خود عین سواد سحرست • سنک جادو چشمک خود
سحر سوادی سنک عینی درکه جمله تأثیرات اندندر • این قدر هست
که این نسخه سقیم افتادست • لیکن بو قدر وار در که بو نسخه یعنی چشم
جادو سقیم دوشمشدر چشمدن مراد ذات در که جمیع تأثیرات اندن ظهوره
کلور لیکن بی بصرلر مسببی قویوب اثاری اسبابه اسناد ایدرلر و
سقیم چشمه نسبت بیمار معناسنه خوب واقع اولمشدر و نسخه یه
نسبت غلطلو معناسنده در • در خم زلف تو آن خال سیه دانی چیست

بنال امر حاضردر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

افتاده است تقدیرینده در

خم بونده بوکلم معناسنده در

چیست لفظنک معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت معنی ایچوندر

سنک زلفک بو کلمنده اول سیاه خال ندر بیلورمی سن • نقطهٔ دوده
که در حلقهٔ جیم افتادست • مرکب نقطه سی در که جیم حلقه سنده واقع
اولمشدر • زلف مشکین تو در گلشن فردوس عذار • سنک سیاه زلفک
فردوس گلشنه بکزر عذارکده • چیست طاوس که در باغ نعیم افتادست
نه در طاوس در که جنت باغنده واقع اولمشدر • بیت • نه همایه لو
طاوس اولور اول زلفی کورکه • که گلستان جمال اولمش انوک جلوه گهی
دل من از هوس بوی تو ای مونس جان • بنم قلبمده سنک بویک
هوسندن ای جانک مونسی • خاک راهیست که در پای نسیم
افتادست • بو خاک راه در که باد نسیمک ایاغنه دوشمشدر که انی هر
جانبه ایلدر • همچو گرد این تن خاکی نتواند برخاست • بو خاکی تن
غبار کبی سنک سر کویکدن قالقمغه قادر دکلدر • از سر کوی تو
زان رو که عظیم افتادست • اول سببدن که محکم دوشمشدر • سایهٔ
سرو تو بر قالبم ای عیسی دم • سنک سروک سایه سی بنم جسمم
اوزره ای عیسی نفس • سرودن مراد جانانک قدیدر • عکس روحیست
که بر عظم رمیم افتادست • بر روحک عکسیدر یعنی اثریدر
که چورومش استخوان اوزره دوشمشدر مراد موجوداتک حیاتی وصحیح
اتادیبی حق تعالی دن ابدکن اشعاردر • آنکه جز کعبه مقامش نبد از
یاد لبت • اول کمسه انوک مقامی کعبه دن غیری دکلدی زیاده صلاحدن
• از یاد لبت ترکیبنک معناسی مصراع ثانی به قید اولندی سهولت
معنی ایچون • بر در میکده دیدم که مقیم افتادست • سنک لبک
شوقندن کوردم که میخانه قپوسی اوزره مقیم دوشمشدر • حافظ دل

چیست سؤال در ما بعدی جواب در

از سر کوی تونک معناسی مصراع
اوله قید اولندی سهولت معنی
ایچون

قالب در فتح لام ایلدر

نبد نبود دن مخفف در

شده را

شده را با غمت ای جان عزیز • کوکلی کیتمش حافظک سنک غمک
ایله ای عزیز جان خطاب خدایه در • اتحادیست که در عهد قدیم افتاد
دست • بر اتحادی و دستلغی واردر که اول اتحاد روز ازلده واقع اولمشدر

وله ایضا گل در بر و می در کف و معشوقه بکامست • گل قتمده و
شراب کفمده و معشوقه مرامم ایله در • شاهان جهانم بچنین
روز غلامست • جهان پادشاهلری بویله کونده بنم غلاممدر
بو وجه دخی لطیفدر جهان شاهلری بویله کونده بنده در بو تقدیر
اوزره مبهم روز لفظنه مصروفدر نخیض بعض نسخه ده شاهان
یرینه سلطان واقع اولمشدر مراد وصال جانانه و اسرار و مشاهده
وصول بولدغن بیان ایدر بیت بفراغ دل زمانی نظری بماه رویی
به از آنکه چتر شاهی همه عمر و های و هویی • گر شمع میارید درین
جمع که امشب • دی بو جمعه شمع کتورمکز یعنی کتورمسونلر زیرا بو کیجه •
در مجلس ما ماه رخ یار تمامست • بزم مجلسمزده یارک کبی
صنور عذاری تمام و کافیدر • در مذهب ما باده حلالست ولیکن
• بزم مذهبمزده باده حلالدر لیکن یعنی اولیاء الله مذهبنده
محبت و عشق حلالدر اما • بی روی تو ای سرو گل اندام حرامست
سنک یوزکسز یعنی سنک ذاتکسز ای گل اندام سرو حرامدر
یعنی حقدن غیریه عاشق اولمق حرامدر خطاب خدایه در •

بیت نداند صاحب دلان دل بپوست • وگر ابلهی داد بی مغز
اوست • در مجلس ما عطر میامیز که جان را • بزم مجلسمزده
عطر قریشدرمه زیرا جانک • هر دم ز سر زلف تو خوشبوی مشامست

معشوقه ده اولان یا
تا ابیات ایچون دکلدر
مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

[illegible]

[illegible]

مشامی هر دم سنك زلفك اوجندن خوش قوقولو در اصلا عطره احتیاج
یوقدر خطاب حقه در • مکوشیم تاهم بر قول نی و نغمهٔ چنکست •
قولاغم دوکلی نی سوزی و چنك نغمه سی اوزره در • چشیم تاهم بر
لعل تو و کردش جامست • چشیم دوکلی سنك لعلك اوزره و جامك
کردش اوزره در لعل دن مراد لب در جام دن مراد عشق در مصروفی
اعتباری ایله نی و چنك دن مراد مرشد کامل در سنکم کندوسی بعض
محل ده زیاده روشن ایدر بیت چنك خمیده قامت میخواندت
بعشرت • بشنو که پند پیران هیچت زیان ندارد • از چاشنیء
قند مکو هیچ و زشکر • قند و شکر لذتندن هیچ سویلمه • زانرو
که مرا از لب شیرین تو کامست • اول سببدن که بنم مرادم سنك
شیرین لبکدن در بونك ایله اشعار ایدر که عاشق طالب دیدار
کرك طالب جنت کرکمز • تاکنج غمت در دل ویرانه مقیمست • ما دام
که سنك غمك کنجی ویرانه کوکلمده مقیم در • پیوسته مرا کنج خرابات
مقامست • دایما میخانه بوجاغی بنم مقام در بو وجه دخی جایزدر
بنم مقامم در یعنی ما دام که سنك عشقك قلبمده در مرشد کامل استانه
سندن دور اولمازم خطاب خدایه در • از ننك چه کویی که مرا نام
زننکست • عاردن نه سویلرسن که بکا ننك دن نام واردر • وز نام
چه پرسی که مرا ننك زنامست • و نامدن نه صورارسن که بکا نام دن
ننك واردر یعنی بکا نام و ننکك یوقمی در دیو سویلرسن بکا نه نام و نه
ننك کرکدر زیرا بونلر عجب و وجوده سبب لردر بن خود وجوددن
فراغت ایتمشم بیت کر اپای خاطر بر آمد بسنك • نیندیشد از

کام مراد و مقصد معناسنه در

شیشهٔ

شیشهٔ نام وننگ • میخوارن وسرکشته ورندیم ونظرباز • میخوارن
ومتحیر ورند ونظرباز میخوارن عاشق معناسنه در سرکشته متحیر
معناسنه در رند ماسوی دن فارغ معناسنه در نظرباز خدای هریرده
حاضر کورن در • وانکس که چو ما نیست درین شهر کدامست •
واول کمسه که بر شهرده بزچلین دکلدر قنقی در بو وجه دخی جایزدر
اول کمسه کم بزچلین دکلدر بو شهرده قنقی در شهردن مراد عشق و
توحید کتوردی در • با محتسبم عیب مکوئید که اونیز • محتسبه
بنم عیبمی دیمکوز زیرا اول دخی • پیوسته چو ما در طلب عیش
نهانست • دایما بنچلین شراب دوقی طلبنده در • حافظ منشین
بی می ومعشوق زمانی • ای حافظ می سز ومعشوقسز بر زمان اوتورمه
• کایام گل ویاسمن وعید صیامست • زیرا گل ویاسمن واوروج بیرامی
زمانی درمی دن مراد عشق در معشوق دن مراد خدای تعالی در
گل وسمن دن مراد لطافت ایام وزمان مکاشفه در عید صیام دن مراد
شیخک اعتکاف دن فراغتی کونی در که مریدلوکر وجذبات عشق ایله
مجذوب اولورلر **وله ایضا** باغ مرا چه حاجت سرو وصنوبرست •
بنم باغمک سرو وصنوبره نه احتیاجی وار در باغ دن مراد بوندم کوکل در
• شمشاد سایه پرور ما از که کمترست • بزم سایه ده بسلنمش
شمشادمز کیمدن اکسک در شمشاددن مراد مرشد کامل در که
دایما ریاضت ده در • ای نازنین پسر تو چه مذهب گرفته • ای
نازلو پسر سن نه مذهب طوتمش سن • کت خون ما حلال تر از
شیر مادرست • که بزم قانمز سا که اناک سودندن حلال در که در

کدای فقیر

متنبهین نهی حاضردر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

صنوبر چام اغاجی

کرفته ده اوان چخر

خطاب ایچون در

مرشد کاملنی حافظ محبوب منزلەسنه تنزیل ایدوب اکه خطاب ایدر
ریاضت و مجاهده بقا بعد الفنا حسبنجه کند وسنه زیانه اقدام ایدوکی
ایچون • چون نقش غم ز دور بینی شراب خواه • چون زمانه دن غم نقشنی
یعنی ظهورینی کوره سن شراب استه ونوش ایله • تشخیص کرده
ایم ومداوا مقرر است • شرابی غم مرضنه علاج ایدکنی تشخیص
ایلمشز ومداوا مقرر در مراد غم دنیا عشق وعاعت ایله زایل اولور
دیمکدر • از آستان پیر مغان سر چرا کشیم • پیر مغانک استاننده
نیچون باش چکلم • دولت درین سرا وکشایش درین درست •
حال بوکه دولت بو سرای ده وفتح مرام بو بابه در یعنی مرشد کاملک
آستانندن اعراض ایلمزم زیرا فیض ووصاله اول سبب اولمشدر
• در راه ما شکسته دلی میخرند وبس • بزم یولمزده که مراد راه عشقدر
شکسته دل لک وبیچاره لک صاتون الورلر انجق • بازار خود فروشی
از آن راه دیگر است • اول سببدن خود فروشلق بازاری
غیری یولدر • دی وعده داد وصلم ودر سر شراب داشت •
دون بکا وصالنی وعده ویردی ومست ایدی • امروز تا چه گوید و
بازش چه در سر است • عجب بوکون نه دیر وکروا نوکه باشنده نه
واردر که دونکی اقرادی اوزره میدر یوفه وعده یه خلافمی در
• یک قصه بیش نیست غم عشق واین عجب • بر قصه دن زیاده
دکلدر عشق غمی وبو عجب • کز هر کسی که می شنوم نامکرر است
که هر برکسه دن که اشیدرم مکرر دکلدر بوکه سبب بودرکه هر
کمسه که اسرار عشق دن خبر ویردکند وطبقه سی واستعدادی

خواه امر حاضردر

ابوبن ... مغانه در

دی دون مغانه در

بیتین زیاده

36

مقدارنجه سویلرغ الحقیقه قصد عشق معشوقه نسبت بردر احوال
عاشقه نسبت مختلف ونامکرّ ددر زیرا هر بر سی کند و حالندن سو
یلمه کرکه در ایلیه بالضروری اختلاف لازم کلور. شیرازُ وآبِ
رُکنی وُآن بادِ خوشْ نسیم. شیراز وآب رکنی سی واول لطیف
رایحه لویلی. عیبش مکن کِه خالِ رُخِ هفت کِشور ست. انی بقیب
ایلمه زیرا یدی اقلیم یوزنک بکی در یعنی مشهوردر حُبُّ الوَطَنِ مِنَ
الْایمانِ حسنجه کند و وطنی مدح ایدوب اکه اظهار محبت ایدر
بیت چه مِصرُ وچه شامُ وچه بَرُّ وُ بحرْ. همه روستاینْدُ وشیرازْ که
٤ هر کشیه شهری کند ویک کلور بغداددن. فرقست ازآبِ خضر کِه
ظُلُماتِ جای اوست. اب حیات دن که ظلمات انوک یری در فرق وار در
. تاآبِ ماکه منبعش الله اکبرست. بزم صو یومزدکن یعنی بزم
آبمزیک در زیرا انک منبعی الله اکبردر بعض نسخه ده تا یرنه باد رِق
اولور معنی اول وقت بویله اولور بزم صویمز ایله اما محلّه ملایم دکلدر
الله اکبر بر بلند یرکه اسمی در که شیرازه آب اندن کلور وجه تسمیه اولدرکه
اول یره کلن که بغتةً شیرازی کوروب بی اختیار الله اکبر دیر ایمش.
مآبِ رُوی فقرُ وقناعت نمی بَریم. بز فقر وقناعتک آب رویني
الترمز یعنی فقر وقناعتدن شکایتمز یوقدر. باپادشه بگوئی که روزی
مُقدَّرست. پادشاهه دی که رزق مقدردر سکا منتم یوقدر. حافظ
چه طُرفه شاخِ نباتیست کلکِ تو. ای حافظ نه عجب بو نبات بودا
غی در سنک قلمک. کش میوه دلپذیر تراز شهدُ وشکرست.
که انوک میوه سی شهد وشکردن مقبول رک ولذیذ رکدر ایضاله

رکن الدین نام بر کیمسه انی بنا ایدر
اندکنه ناو[...] انوک ابتداء آب
رکنی دیمشدر

آب باده لطافت واردر

تا آب ده لطافت واردر

طرفه عجب معناسنه در

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلاتن

روضهٔ خلد برین خلوت درویشانست • بلند جنت باغچه‌سی
درویشلرک خلوتی در • مایهٔ محتشمی خدمت درویشانست • اولو
لغک سرمایه‌سی درویشلرک خدمتی در من خدم خدم • گنج عزلت که
طلسمات عجایب دارد • عزلت کنجی که عجایب طلسم لر طوتر • فتح آن در
نظر رحمت درویشانست • انوک فتحی درویشلرک رحمتی نظرنده در •
انکه پیشش بنهد تاج تکبر خورشید • اول نسنه که آفتاب انوک
انوک اوکنده کبر تاجنی قور یعنی کبر اغز • کبریاییست که در حشمت
درویشانست • بر عظمت در که درویشلرک حشمتنده در یعنی انلرک
قدری آفتابدن بلند در • قصر فردوس که رضوانش بدربانی
رفت • جنت کوشکی که رضوان انوک دربانلغنه کتدی یعنی دربانی
اولدی • منظری از چمن نزهت درویشانست • درویشلرک سروری
چمنندن بر منظر در منظر چارطاق و پنجره ایدجک یر • آنچه زر میشود
از پرتو آن قلب سیاه • اول نسنه که انوک پرتوندن سیاه قلب التون
اولور • کیمیاییست که در صحبت درویشانست • بر کیمیا در که
درویشلرک صحبتنده در یعنی درویشلرک مصاحبتی معاصی ایله سیاه
اولمش قلبی روشن و مجلی ایلر من اراد ان یجلس مع الله فلیجلس
مع اهل التصوف • از کران تا بکران لشکر ظلمست ولی • مغربدن
مشرقه دکن جهان ظلم لشکری در یعنی عالم ظلم ایله پر در اما • از ازل
تا ابد فرصت درویشانست • ازلدن ابده دکن درویشلرکدر
فرصت • دولتی را که نباشد غم از آسیب زوال • بر دولته که زوال
قننه سندن و ضررندن غم اولمیه • بی تکلف بشنو دولت درویشانست

در بونده فی معناسنه در

رضوانش ده نون اسکانی
اوزنجفا که کرکدر

قلب ده ابهام وار در

فرصت درویشلرکدر
بو وجه ده جایزدر

تکلف

37

تکلف سزا نیست که درویشلرک دولتی در • خسروان قبلهٔ حاجات جهانند ولی • پادشاهلر جهان حاجتلرنک قبله‌سی در زیرا خلقک مرادلری ظاهرا انلردن حاصل اولور اما • سببش بندگیِ حضرت درویشانست • انوک سببی درویشلر حضرتنک قوللغی در • ای توانگر مفروش این همه نخوت که ترا • ای غنی بو دوکلی کبری صاتمه یعنی درویشلر اوزره کبر ایتمه زیرا سنک • سر و زر در کنف همت درویشانست • باشک والتونک درویشلرک همتی و دعاسی حفظنده در • گنج قارون که فرو میرود از قهر هنوز • قارونک کنجی که اللهک قهریندن هنوز اشغه کیدر • خوانده باشی که هم از غیرت درویشانست • اوقومش اولاسن یعنی اوقوسن که هم درویشلرک غیرتندن در مراد حضرت موسی علیه السلام در که انی یره خسف اعتمش در بونده واحد قوی الف مثابه‌سنه تنزیل ایدوب صیغهٔ جمع ایله کتورمشدر فخسفنا به وبداره الارض بو بیت سابق ایله معلوم اولور که درویشاندن مراد انبیا واولیا در • چهرهٔ بخت که ذل میبرد از شاه و گدا • بخت یوزی که شاه و گدادن کل ایلدر زیرا هر کس بخته مایل در بعض نسخه‌ده اول مصراع یرینه بو مصراع واقع اولور • دولت مقصود که شاهان بدعا می طلبند • مقصود یوزیدر که شاهلر دعا ایله طلب ایدرلر • مظهرش آینهٔ طلعت درویشانست • انوک ظاهر اولجق یری درویشلرک آینه کبی روشن طلعتی در • من غلام نظر آصف عهدم کو را • بن زمانه آصفنک نظری قولیم زیرا انوک آصف بوندن وزیر معناسنه در • صورت خواجگی و سیرت درویشانست • خواجه

ببرین کبره

باشی فعل مضارع در مخاطب در

عهد عهد زمان معناسنه در

صورتده درویشلر سیرتی وار در یعنی غنی صورت و درویش
سیرت بر کسه در • حافظ از آب حیات ابدی میطلبی • ای حافظ اکر
ابدی آب حیات استرایسک که مراد عشق الٰهی در • منبعش خاک در
خلوت درویشانست • انک منبعی درویشلرک خلوتی قپوسنک
خاکی در بعض نسخ ده مخلص بو بیت ده واقع اولور • حافظ اینجا باادب
باش که سلطانی و ملک • ای حافظ بونده یعنی درویشلر حضورنده
ادب ایله اول زیرا مملکت سلطانلغی • همه از بندگی حضرت درویشانست
دوکلی درویشلر حضرتنک قول لغندندر یعنی پادشاهلر درویشلره
قوللق اندکلرندن بویله عزیز اولمشلردر وکرنه انلر سلطنتی قنده کوره
لرایدی **وله ایضًا** در دیر مغان آمد یارم قدحی در دست • یا دم الندہ
بر قدح تنغ لردیرنه کلدی • مست از می و میخواران از نرکس مستش
مست • کندوکی میدن مست و می خوارلر انوک مست چشمندن
مست یعنی مرشد کامل خانقاهنه کلدی عشق و اسرار سوزن سویلیه
دکه کندی شراب عشقدن مست و مریدلر انوک مست چشمنده ظاهر
اولن حالتدن مست • در نعل سمند او شکل مه نو پیدا • انک اتنک
نعلنده یکی آی شکلی ظاهر ایدر • وز قد بلند او بالا بالای صنوبر پست
وانک بلند قدندن صنوبرک قامتی الجق ایدی بوندن مراد مرشدنک زیاده
علو قدری بیاندر • آخر بچه کویم هست از خود خبرم چون نیست
اخرنه وجهله خدایه واردیم چونکه کندمدن خبرم یوقدر من عرف نفسه
فقد عرف ربه مصراع اولدن مراد معرفت کنه در اول هرکز میسر
دکلدر • از بهر چه کویم نیست با او نظرم چون هست • ندن

مفعول مفاعیل مفعول مفاعیلان

اوتری یوق دیم چونکه اکه نظام وار در اثردن مؤثره استدلال طریقی
ایله زیرا مصنوعاتک وجودی البته صانعک وجودینی مستلزم در • شمع
دل دمساز ان بنشست چو او برخاست • مصاحبلرنک کوکلی شمعی
سونیدی یعنی قلب لرنده شوق و صفا قالمدی چونکه مرشد کامل مجلس
دن قالقدی یعنی کتدی • وافغان ز نظر بازان برخاست چو او
بنشست • وعاشقلردن فغان کتدی چونکه مرشد یرنه اوتوردی
افغان زیاده اولدی معناسنه دکلدر غفلت اولدیغی • کر غالیه خوش
بو شد در کیسوی او پیچید • اکر غالیه خوش بوی اولدی ایسه انوک
کیسوسنه تعلق ایلدی که بو حالتی اندن بولدی • ور وسمه کمانکش
کشت در ابروی • اکر وسمه کمانکش اولدی ایسه انوک ابروسنه
متصل اولدی اول حالتی اندن بولدی زیرا اسنغی ابروسنه کورم
اوررلر وار در مقوس اولور کمان کشک معنای لازمی سی مقوس
در فتح واو ایله اکرچه • معنای ترکیبی سی یای چکیجی در بوندن مراد جمیع
اشیاده اولن لطافت و حالت خدادن ایدکن بیان در • باز آی که باز
آید عمر شده حافظ • کرو کل ای جانان که حافظک کتمش عمری کرو کله
• هر چند که ناید باز تیری که بشد از شست • هر ندکلو که کرو کلمز
بر تیره که شستدن کتدی مراد عمر کذشته نک عدم رجوعنی بیان
در دنیا پرست اولن غافل لره ولە ایضا خواب ان نرکس فتان تو
بی چیزی نیست • سنک اول فتان نرکسلک اویقوی قولاینه
دکلدر بر عرض وار در که عشاقکی غافل قلمق استرسن • تاب ان زلف
پریشان تو بی چیزی نیست • سنک اول پریشان زلفلک بو کلمه

قولاینه دکلدر بر مراد واردر که کوکل لر صید ایتمک استرسن • از لبت شیر

روان بود که من می گفتم • سنک لبکدن سود روان ایدی یعنی نور

طفل ایدک کم بن ایندم • این شکر گرد نمکدان تو بی چیزی نیست • سنک

نمکدانک اطرافنده بو شکر قولاینه دکلدر نمکدان دن مراد دهان در و شکر

دن مراد لب در بی چیزی نک معنای منطوقسی بو نسنه سز دکلدر

لیکن عجم قولاینه دکلدر معناسنه استعمال ایدر نسبت لفظی ایله بیله

• چشمهٔ آب حیاتست دهانت اما • سنک دهانک آب حیات

چشمه سیدر اما • بر لبش چاه زنخدان تو بی چیزی نیست • اول

دهانک کناری اوزره یعنی اکه قریب اولن زنخدانک چاهی قولاینه

دکلدر بلکه دهانک طمع ایله خلقی چاهه برقمق استرسن لب کنار

معناسنه در کند و معناسنه دکلدر • و بهم لبش در لبت دکلدر • جان

درازی تو بادا که یقین می دانم • سکا صبات و عمر او زنلغی اولسون که

یقین بیلورم • در کمان ناوک مژگان تو بی چیزی نیست • کمانکده

سنک مژکانک ناوکی قولاینه دکلدر بر اصلی واردر کمان دن مراد ابرودر

• مبتلایی بغم و محنت و اندوه فراق • غم و محنت و فراق غصه سنه مبتلا

• ای دل این ناله و افغان تو بی چیزی نیست • ای کوکل بو سنک ناله

و افغانک قولاینه دکلدر • دوش باد از سر کویش بگلستان بگذشت

دون کیجه باد انوک سر کویندن کلستانه اوغرادی • ای گل این چاک گریبان

تو بی چیزی نیست • ای کل بو سنک گریبانک چاکی قولاینه دکلدر اول

دلبرک بویی شوقنه یرتمش سن • درد عشق ارچه دل از خلق نهان

می دارد • کوکل عشق دردنی اگرچه خلقدن نهان طوتر • حافظ این

سبب نه

باد اسرغایب ورده

مبتلای وده اولانا باء
ثانیه خطاب ایچوندر

ای حافظ تقدیرنده ورده

منا علن معلاتن
منا علن فعلاتن

سینهٔ نالانِ توبی چیزی نیست • لیکن ای حافظ بو سنک نالان
سینک قولاینه دکلدر بر دلبره عاشقدر **وله ایضًا** بر و بکارِ خود ای
واعظ این چه فریاد دست • یوری کندو ایشنی که ای واعظ بو نه فریاددر
• مرا فتاد دل از ره ترا چه افتادست • بنم کوکلم دوشدی یولدن
سکا نه دوشمش دریعنی نه حال اولشدر بو وجه دخی جایزدر سنک نک
دوشمشدر حاصل معنی کمراه اولدم سکا اندن نه که بویله فریاد ایدرسن
دیکر **بیت** شحنه را اگر دردِ دین بودی زدی • گردنِ واعظ
بشمشیرِ خطیب • میانِ او که خدا آفریده است از هیچ • انوک
میانی که خدا انی هیچ دن خلق ایلمشدر • دقیقه ایست که هیچ آفریننده
نکشادست • بر دقیقه درکه هیچ آفریننده خلق ایلمامشدر یعنی
موی میاندر • گدای کوی تو از هشت خلد مستغنیست • سنک
کویکک گداسی سکز جنتدن مستغنیدر • اسیرِ بندِ تو از هر دو عالم
آزادست • سنک بندک اسیری هر ایکی عالمدن آزاددر خطاب
خدایه در • اگرچه مستیِ عشقم خراب کرد ولی • اگرچه بنی عشق
مستلکی خراب ایلدی اما • اساسِ هستیِ من زان خرابی آبادست
بنم وارلغمک اساسی اول خرابیدن معموردر زیرا صوفیون قتنده
بقا بعد الفنادر • دلا منال ز بیداد و جورِ یار که یار • ای کوکل
یارک ظلم و جوروندن ناله ایلمه زیرا یار • ترا نصیب همین کرده است
واین دادست • سکا انجق بونی نصیب ایلمشدر و بونی ویرمشدر
واین دادست ایچون بو معنی دخی وجهدر و بو عدلدر نهایتی ظاهرا
ظلم و جوردر معنیده عدلدر زیرا حق تعالی حضرتی ظلمدن منزهدر

زیرا جمیع اشیایه ویرلن حالت وخصلت استعدادنه کوره در وما ربک
بظلام للعبید بعض نسخه ده بویله واقع اولور • تو را نصیب همین دادو
این اژو دادست • یوکه کوره دادثانی بونده عدل معناسنه اولمسی
زیاده روشن در یاردن مراد بونده حق تعالی حضرتی در بیت همه بلایی
کزو رسد بپذیر • هر جفایی که او کند به پسند • بکام تا نرساند
مرا لبش چون نی • مادام که انوک لبی بنی نی کبی مراده ایرشدرمیه
نصیحت همه عالم بگوش من بادست • دوکلی عالمک نصیحتی بنیم
قولاغمده یل دیکه اصلا تاثیری یوقدر چونکه مصراع ثانی به مصروف
اولمق جایزدر اول وقت معنی بویله اولورکه کبی دوکلی عالمک نصیحتی
بنم قولاغمده یل در • بر وفسانه مخوان و فسون مدم حافظ • بوزی باکه
قصه اوقومه وافسون اوفورمه ای حافظ مراد آوردی صماوردی ترک ایله
بر حال وارسه کتور دیمکدر • کزین فسانه وافسون مرا بسی یادست
زیرا بو افسانه دن وبو افسون دن بنم خاطرمده چوق در یعنی عشق ده
اعتبار حاله در مقاله دکلدر ولہ ایضا لعل سیراب بخون تشنه لب
یارمنست • قانه صوصامش نازک ولطیف لعل بنم یارمک لبی در سیراب
نازک وصویه قانمش معناسنه کلور امابونده اول مراد در • وزپی دیدن
او دادن جان کارمنست • وانی کورمکدن اوتوری جان ویرمک
بنم ایشم در • شرم ازان چشم سیه بادش ومژگان دراز • بنم محبوبک
سیاه چشمندن واوزن مژکانندن اکه شرم اولسون باشنده اولسن
ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن هرکه یه راجع در اضمار قبل الذکر طریقی
ایله • هرکه دل بردن او دیده ودرانکار منست • هرکسکه انوک

کام مراد

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

یعنی بونده اجل معناسنه در

کوکل الیتمسنی کوردی وبنم اشکارمه دربعنی سن اکه عاشقا دکل سن
دیر بوندن مراد مرشددر • ساربان رخت بدروازه مبر کان سر کوی
ای ساربان رخت واسبابی دروازه یه التمه زیرا اول سرکوی دروان
بونده شهر سوقاغی معناسنه در • شاه راهیست که سر منزل
دلدار منست • بو شاه راهدر که بنم دلدارمک سر منزلیدر شاه راه
طریق واسع معناسنه در مراد کوی جانان زیاده خطرناک ایدکن اشعار در
بیت ای که در کوچهٔ معشوقهٔ ما میکذری • بر حذر باش که سر
می شکنند دیوارش • بندهٔ طالع خویشم که درین قحط وفا •
کندو طالعمک قولیم که بو قحط وفاده • عشق آن لولوی سرمست
خریدار منست • اول عالی جناب محبوبک عشقی بنم مشتریم در
یعنی طالعمک سعادتنی کور که بو وفاسزلقده عشق الهی بندن
جدا اولمز بیت وفا مجوی ز کس ور سخن نمی شنوی • بهرزه تا
لب سیمرغ و کیمیای می باش • طبلهٔ عطر گل و درج عبیرافشانش
کلک عطر طبله سی وانک عبیر افشان حقه سی • فیض یک شمه
ز بوی خوش عطار منست • بنم عطارمک لطیف رایحه سندن
بر شمه نک اثریدر عطاردن مراد خدادر که جمیع آثاراندن در •
باغبان همچو نسیمم ز در خویش مران • ای باغبان باد نسیم
کبی بنی کندو قپوکدن سورمه • کاب گلزار منست تو از اشک
چو گلنار منست • زیراسنک گلزار رنکک لطافتی بنم گلنار کبی قرمزی
کوزم یاشندندر گلنار انار چچکی خطاب محبوب مجازی یه اولمق
روشندر • باغبان دن مراد دلبردر • شربت قند و گلاب

ازلب یادم فرموده • یارک لبندن باکه کلاب ایله مطیب اولمش شکر
شربتی بویوردر • نرگس او که طبیب دل بیمار منست • انوک چشمی
بنم بیمار کوکلمک طبیبی در فرمودک فاعلی نرگسدر یاردن مراد خدادر
شربت لب دن مراد کلام الهی در نرگس دن مراد ذات درکه نرگس
چشم معناسنه در وچشم ذات معناسنه دره انکه در طرز غزل نکته
بحافظ آموخت • اولکه که غزل اسلوبنده حافظ نکته اوکرتدی
• یار شیرین سخن نادره گفتار منست • بنم نادره گفتار سویلیمش
شیرین سخن اکی قسمنیده شیرین بوندن مراد مرشد در **وله ایضا**
روزگاریست که سودای بتان دین منست • بر زماندرکه خوبلرک
سوداسی بنم دینم در بتان دن مراد اولیاء الله دره غم این کار نشاط
دل غمگین منست • بو ایشک غمی بنم غمناک کوکلمک سروری در مراد
چوق زماندن طریق عشقه سالک ایدکن بیان دره دیدن لعل ترا
دیده جان بین باید • سنک لبکی کورمکه جان کورجی کوزکرکه • وین
کجا مرتبهء چشم جهان بین منست • بوقنده بنم جهان کورجی کوزمک
مرتبه سی در خطاب خدایه دره یار من باش که زیب فلک و زینت
دهر • بنم محبوبم اول زیرا فلکک زیبی ودهرک زینتی • از مه روی
تو واشک چو پروین منست • سنک ماه کبی روشن یوزکدن
وبنم پروین کبی کوزیم یاشندن در مراد ایجاد عالم عشق سبب
اولدغن بیان دره تا مرا عشق تو تعلیم سخن گفتن داد • تاکه سنک
عشقک سوز سویلمک تعلیمنی ویردی ویرده وردی • خلق را ورد زبان
مدحت وتحسین منست • خلقک ورد زبانی بنم مدحم وتحسینم در

طرز اسلوب بند

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

تنها سرور در

جهان بین ومعنا کبیدر

حق تعالی

داراً امر حاضر در

حق تعالی حضرتنه خطاب ایدوب ایدر که بنم بو حالمه سنک عشقک سبب اولدی

دولتِ فقر خدایا بمن ارزانی دار • ای خدا فقر دولتنی بکا لایق طوت

• کین کرامت سببِ حشمت و تمکینِ منست • زیرا بو کرامت که مراد

فقر در بنم عظمتیم وقدر رتبه سبب در زیرا بونک ایله سنک مقبولک

اولورم • واعظِ شحنه شناس این عظمت گو مفروش • سوباشی

نک دوستی اولن واعظ دی بو عظمتی صاتمسون آمر حاضردن صکره

نهی حاضر واقع اولسه نهی غایب معناسنه اولور بو محل کبی • زانکه منزل

گهِ سلطانِ دلِ مسکینِ منست • اول سببدن که بنم مسکین کوکلم

سلطان ازلک منزلگاهی در که شحنه انوک قتنده ذره دکلدر • یارب

کرا استفهام در

این کعبهٔ مقصود تماشاگهِ کیست • یارب بو مقصود کعبه سی کیمک

تماشاگهی در مراد وصول جانان ازل در • که مغیلانِ طریقش گل و

نسرینِ منست • که انوک طریقنک مغیلانی بنم گل ونسرینم در مراد

جمیع بلایه رضا اظهاری در وصال جانان ایچون بیت کوی یاره

طعن دشمندن مجنبن وار رمجن • کعبه یه وارمز شو که خارِ مغیلاندن فجر

از کرِ یاکری که آموخت خیالِ تو مکر • سنک خیالک یوزکچ لکی کیمدن

اوکرندی مگر لفظنک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت

کم ان نهی حاضر در

معنی ایچون • دهنمایش شده این اشک چو پروینِ منست • وادایسه

بو بنم پروین کبی کوزم یاشی اکه دلیل اولندر • حافظ از حشمتِ

پرویز دگر قصه مخوان • ای حافظ ارتوغ پرویزک عظمتندن

جرعه کش وصف ترکیبی در

قصه اوقیمه یعنی انی وصف ایلمه پرویزدن مراد شیرینک عاشقی اولن

خسرو در • که لبش جرعه کشِ خسرو شیرینِ منست • زیرا اول

پرویزکلبی یعنی کندوسی بنم شیبه بن خسروک جرعه کشی دریعنی
ارنوغنی نوش ایدجی درلب ذکری بوندن ذکرجزء واراده ء کل
قبیلندندر ولہ ایضاً منم که گوشهء میخانه خانقاه منست
بنم که میخانه کوشه سی بنم خانقاهمدر دعای پیر مغان وِرد
صبحگاه منست بنم صباح وقتمک وردی پیرمغانک دعاسی در
یعنی پیرمغانه دعا ایدرم پیرمغاندن مراد مرشد کاملدر گرم ترا
نهء چنگ صبوح نیست چه باک اگر بنم صبوح چنکی ترانه سی یوق
ایسه نغم نوای من بسحرگاه عذرخواه منست سحر وقتنده
بنم انین وحنینم بنم عذرخواهمدر یعنی اگر مقبولان درگاه کبی بنم
ایچون طاعت سحری یوق ایسه آه وفغان سحری واردر زپادشاه
وگدا فارغم بحمد الله پادشاه وگدادن فارغم بحمد الله گدای
خاک در دوست پادشاه منست دوستک قپوسی خاکنک کداسی
بنم پادشاهمدر دوستدن مراد خدادرکدادن مراد مقبولان درگاهدر
غرض ز مسجد ومیخانه ام وصال شماست مسجد ومیخانه دن
غرضم سزکه وصالکزدر مسجد مرتبهء شریعت میخانه طریقه وطریقت
وحقیقت دریعنی اکیسنده دخی توجهم خدایه در شمادن مراد خداد ر
شما تعظیم ایچوندر جز این خیال ندارم خدا گواه منست بوفکر
دن غیری عزم خدا بنم شاهدمدرکه بوخصوصده صادق ایدگمی
بیلور مرا گدای تو بودن ز سلطنت خوشتر سنک کداک اولمق
باکه سلطنتدن خوشترکدر خطاب خدایه در بیت براستان
جانان گر سر توان نهادن گلبانگ سربلندی برآسمان توان زد

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

عذرخواه وصف ترکیبیدر

دوست قپوسی خاکنک کداسی دیمکدر

گواه شاهدمدر

که

کِه ذُلِّ جَوْر وُ جَفَایِ تُو عِزِّ وُ جَاهِ مَنَسْت • دیواسنک جور وجفاک
خوارلغی بنم عزّ وجاهم در • اذان زمان که بَرین آستان نِهَادَم رُوی
اول زمان دن که بو آستان اوزره یوزقودم آستاندن مراد جناب
قدس در • فَرازِ مَسْنَدِ خُورْشِید تکیه گاهِ مَنَسْت • خورشیدک
تختی اوستی بنم تکیه گاهدر یعنی مکانم فلک رابع دن رفیع در •
مَکُن بَه تیغِ اَجَل خَیْمَه بَرکَنَم وَرْنی • مگر اجل تیغی ایله خیمه قوپررم
یوخسه • رَمیدَن اَزْ دَرِ دَوْلَت نَه رَسْم وَ رَاهِ مَنَسْت باب دولتدن
نفرت ایتمک بنم عادتم وطریقم دکلدر یعنی اولجنبه سندن جدا اولمزم
• گُنَاه اگرچه نبود اختیارِ مَا حَافِظ • گناه اگرچه بزم اختیارمز
دکلدر ایدی ای حافظ • تو در طریق اَدَب کُوش وگو گُنَاهِ مَنَسْت
• سن ادب طریقنه چالش ودی گناه بنم در یعنی گناه بندن در
بو بیتک مصراع اوّلی مقام توحید در ومصراع ثانی سی مقام ادبی
بیان ایدر تعلیم طریقی ایله **وله ایضاً** شُکُفْتَه شُد گُلِ حَمْرا وُ گَشْت
بُلْبُل مَسْت • قرمزی کل اچلدی وبلبل انوک بویی ایله مست اولدی
مراد موسم بهار ایرشدکن بیان در • صَلَایِ سَرْخُوشِی ای صُوفِیَانِ
بَادَه پَرَسْت • سرخوشلق صلاسیدر ای باده پرست صوفیلر مراد
بودر که عشق وطاعتک تمام زمانی در غفلت ایلمک ای عاشقلر •
اَسَاسِ تُوبَه کِه دَر مُحْکَمِی چُو سَنْگ نُمُود • توبه نک تملی یعنی اوّلی
که محکملکده طاش کبی کورندی • بِبِین کِه جَامِ زُجَاجِی چِه طُرْفَه اَشْ
بِشِکَسْت • کورکه بر شیشه قدح انی نه عجب صدی مراد منکر عشق اولن
برجزبه ایله طالب عشق اولدوغن اشعار در • بیار بَادَه کِه دَر بَارْگَاهِ

گرنش امر حافظدر
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

طرفه عجب معناسی در

استغناء كنور باده‌ء كه نوش ايدم زيرا استغنا بارگاهندن ۰ چه
پاسبان وچه سلطان چه هوشيار وچه مست ۰ پاسبان نه وسلطان نه
ايق نه ومست نه جميعى انوكه استغناسنه نسبت بكساندر ۰
ازين رباط دودر چون ضرورتست رحيل ۰ بواكى قپولى كاروان سراى
دن كه مراد دنيادر چونكه رحلت ضرورى در ۰ رواق وطاق معيشت
چه سر بلند وچه پست ۰ معيشت طاقى ورواقى نه فرق سر بلند اولمش
ونه فرق كه پست اولمش يعنى معيشتك غنا ايله يا فقر ايله اولمش سنه
فايده ۰ طاق چار طاق رواق صوندرمه ۰ مقام عيش ميسر نمى شود
بى رنج ۰ عيش وحضور مقامى رنج سز ميسر اولمز ۰ بلى بحكم بلا بسته
اند عهد الست ۰ بلى الست بربكم عهدنى بلا حكمى ايله باغلمشلردر
تغييره مجال يوقدر ۰ بهست ونيست مرنجان ضمير وخوش ميباش
۰ وار يوق ايله خاطرى بيحضور اغمه خوش دل اول ۰ كه نيستيست
سرانجام هر كمال كه هست ۰ زيرا هر كمال كه وار در عاقبتى
يوقدر يعنى هر نسنه كه كماكنه ايرسه اكه زوال مقرردر ۰ شكوه
آصفى واسب بادو منطق طير ۰ آصفه منسوب اولان شكوه
يعنى سليمان پيغمبر عليه السلامك پادشاهلغى وبل اتى كه انوك
تختنى كتورب كيدرايدى وقوش دلى كه جميع قوشلرك دلنى بيلوب
انلره حكم ايدر ايدى ۰ بباد رفت وازو خواجه هيچ طرف نبست ۰
عاقبت يله كتدى وسليمان عليه السلام اندن فايده‌ء قليل
حاصل اتمدى طرف اميد معناسنه دخى كلور ۰ ببال وپر مرو
از ره كه تير پرتابى ۰ بال وپر ايله يولدن كتمه زيرا پرتاب اوقى ۰

ترجمانى نهى حاضردر

ستاره دن ده اولان بادبان سب
ايچون اولمق اولمشدر

43

هوا گرفت زمانی ولی بخاک نشست • بر زمان هوا طوتدی که
بوفادر ویه کتدی اما صکره خاکه اوتوردی که اشغه ین دوشدی
حاصل معنی مال وقدرته وعمر وعزته مغرور اولوب طراطستقیم
دن چقمه زیرا نهایتی بر زمان هوا وهوس اوزره اولاسن لیکن
عاقبت قبره کیرسن ایلیه تمام تدارک اوزره اول دیمکدر • زبان
کلک تو حافظ چه شکر آن گوید • ای حافظ سنک قلمکک دلی اول
نعمتک نه شکرن در یعنی انوک شکرن اداتمکه نیجه قادر اولور •
که گفته سخنش می برند دست بدست • که اول قلمک سوزنک
کفته سنی طلوع الدن اله ایلدرلر یعنی تمام اعتبار والتفات ایدرلر
گفته سویلنمش دیرلر سخن سویلنمش وسویلنمش درلر
زلف آشفته وخوی کرده وخندان لب ومست • زلفی پریشان ودر
لنمش وبی کلیجی ومست • پیرهن چاک وغزل خوان وصراحی در دست
• پیرهن چاک یعنی سینه سی اچق وغزل اوقیجی والنده صراحی •
نرگسش عربده جوی ولبش افسوس کنان • انوک چشمی جنک وغوغا
طلب ایدجی وانک لبی عاشقی غمخ ایدجی • نیم شب دوش ببالین
من آمد بنشست • بو اوصاف ایله متصف اولان دلبر
دون کیجه نصف اللیل ده بنم بصدعمه یعنی باشم اوجنه کلدی اوتوردی
• سر فرا گوش من آورد وبآواز حزین • باشنی بنم قولاغمه
یقین کتوردی وبزم وحزین آواز ایله • گفت ای عاشق بیچاره من
خوابت هست • جانان بانکه خطاب ایدوب ایدی ای بنم عاشقم
اویقوک می وار در استفهام اولمق ده جایز در مراد جانانک وجه احسن ایله

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان •

خوی واو درسی ابدعرق معناسنه در

افسوس ... معناسنه در

اولان تجلی سن اشعار دره عارفی داکه چنین باده ء شبگیر دهنده
بر عارفه که بو تجلین باده ء شبگیر ویرن لو شبگیر اولدکه کیجه نک
احیاسنه سبب اوله و سحر وقتنه دخی شبگیر در لو شب معناسنه
دخی واقع اولمشدر ده کافر عشق بود گر نشود باده پرست ه اول طالف
منکر عشق در اگر عشق پرست اولمیه ه بر و ای زاهد و بر دردکشان
خرده مگیر ه یو دی ای زاهد و عاشقلر اوزرینه عیب و نقصان
طوتمه ه که ندادند جز این تحفه بما روز الست ه زیرا روز ازل ده
بزه بو تحفه دن غیری ویرمدلو که مراد عشق ازلی در ه آنچه او ریخت
به پیمانه ء ما نوشیدیم ه اول نسنه ء که اول الله بزم پیمانه مزه دوکدی
نوش ایلدک ه اگر از خمر بهشتست و گر از باده ء مست ه اگر
جنت شرابندن در و گر مست باده دن در اولکی دن مراد حقیقت در
ایکنجی دن مراد مجاز در یعنی شراب مراد در باده ء مست مست ایدجی
باده معناسنه در ه خنده ء جام می و زلف گره گیر نگار ه جام مینک
خنده سی و نگارک اولمش زلفی ه ای بسا توبه که چون توبه ء حافظ
بشکست ه ای چوق توبه که حافظک توبه سی گبی صیدی مراد عشقک
ظهوری و اسرار الهیه نک منکشف اولمسی چوق کمسه یی ما سوی
دن فارغ ایلدی دیمکدر خنده ء می دن مراد عشقک ظهوری در
نگاردن مراد خدای تعالی در زلف گره گیردن مراد اسرار الهیه نک
معقد اولمسی در ه زلفش هزار دل بیکی تار مو ببست
ه انوک زلفی بیک کوکلی بر تل قیل ایله بغلدی مراد ازجوع جذبه و ستر
ایله وافر عاشقک دلنی بند ایدوب هوا و هوس دن خلاص ایلدی دیمکدر

کافر بوندن منکر معناسنه در

چون بوندن تشبیه ایچوندر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلان

بعض نسخ ده ذلفت در تا خطاب ایله ایکسنده دخی مراد الله تعالی در
• راهِ هزار چاره گر از چاره سو ببست • بیک چاره ایدجی نک
یولنی دورت طرف دن باغلدی مراد چوق نکته دان ذوفنون لری که عقل ایله
بر قبل قرق یاردلر ایکن اسیر عشق اولمق ایله آشفته و بی چاره اولدی
لر دیمکدر بیت اگر خود هفت سبع از بر بخوانی • چو آشفتی الف بی تی
ندانی • تا هر کسی ببوی نسیمی دهند جان • تا هر برکه یعنی جمیعی
برر ایچه امیدی ایله جان ویره لر • بگشود نافهٔ و در آرزو ببست
بر نافه اچدی وارزو وشوق قپوسنی باغلدی مراد حق تعالی حضرتی
نفحاتندن بر نفحه ایله هر بر عاشقی مشتوق ایلدی تا که جان هوسندن
محبوب وصالنه وصول بولمغه زیاده سعی اوزره اولالر دیمکدر • شیدا
از آن شدم که نگارم چو ماهِ نو • اول سببدن دیوانه اولدم که نگارم
ماه نو گبی • ابرو نمود و جلوه گری کرد و رو ببست • قاش گوستردی
وجلوه گرلک ایلدی و یوزنی اورتدی ابرو نمود دن مراد اشتالق در
صوح ایله جلوه گری کرد دن مراد بونده حق تعالی نک تجلی سی در عاشقنه
رو ببست دن مراد کند وسنی ستر ایلمک در که عاشقنک شوقی زیاده
اوله نگار دن مراد الله تعالی در • ساقی بچند رنگ می اندر پیاله
ریخت • ساقی گوناگون شرابی که پیاله یه دوکدی • این نقشها
نگر که چه خوش در کدو ببست • بو نقش لری گور که قبقده نه لطیف
ظاهر اولدی بو بیت دن مراد حق تعالی حضرتی که قضاده جذبه
وعشقه دن وفیض وشوق دن وگوناگون اسرار ذوق دن که
عشاقک گوکلی پیاله سنی پر ایلمش ایدی قدرده ینه اول حالات

نسخه ده اولان بیت
وحدت ایچونده در

بیت احمد حاضر در

انلرده بی قصور ظهور بولدی دیمکدر بو مذکور معنی دن قطع نظر
بو بیت مِلَلْ و اَدْیانْ اعتبارین اوزره اولمق ممکن در بو محلده فکر
دقیق لازمدر ساقی دن مراد خدادر • یا رَبْ چه جُرْم کَرْد صُراحیْ کِه خونِ
خُمْ • عجب صراحی نه جرم ایلدی که کوپك قانی یعنی شراب • با نَغْمَهایِ
قُلْقُلَشْ اَنْدَرْ گَلو بِبَسْتْ • قلقل نغمه لری ایله انوك بوغازندن باغلندی
صراحی دن مراد طالب عشق اولن مریددر • خُمْ دن مراد مرشد کامل درکه
مرید انوك قتنده اسرار عشق دن سوز سویلمکه قادر اولمدی •
مُطْرِبْ چه پَرْدَه ساخْتْ کِه دَرْ پَرْدَهٔ سَماعْ • مطرب نه عجب مقام چالدی
که سماع پرده سنده • بَرْ اَهْلِ وَجْد وَحالْ دَرِهایْ وَهو بِبَسْتْ •
وجد وحال اهلی اوزره های وهوی قپوسنی باغلدی مراد مرشد کامل
سماعده نه عجب حالت اتدی که مریدلر اول حالت دن مست وبیهوش
اولوب های و هودن قالدیلر دیمکدر بو معنی دخی ممکن در نعلی وهوی
باشلدیلر اما معنای اول خوبدر زیرا انده مبالغه وار در مصرع
اول ده اولان چه لفظی استفهام درکه تعجب معناسنی افاده ایدر
• گُفْتَمْ کِه حُسْنِ چِهْرَه اُورا صِفَتْ کُنَمْ • دیدم یعنی قصد اتدم کیم
انوك خوب یوزینی وصف ایدم • اُو دَرُوی خُودْ نُمودْ و دَرْ گُفْتْ وگو
بِبَسْتْ • اول لطفندن کندو یوزنی کوستردی و گفت و گو قپوسنی
باغلدی اصلا وصفه احتیاج قومدی • حافِظْ هَرْ آنْکِه عشق نَوَرْزید
و وَصْل خواسْتْ • ای حافظ هر اول کمسه که عشق خدایه سعی ایلمدی
و وصال حق طلب ایلدی • اِحْرامِ طَوْفِ کَعْبَهٔ دِلْ بی وُضو بِبَسْتْ •
کوکل کعبه سی طوافنك احرامنی ابدسسیز باغلدی بو خود محال در کعبهٔ

صفتش را کنم وصف کنم
معناسنه در

دل دن مراد جناب قدس در • وان لیس للانسان الا ماسعی **وله ایضا**
خدا چو صورت ابروی دلکشای تو بست • خدای چونکه سنک دلکشا
ابرو کک صورتنی باغلدی یعنی نقش ایلدی • کشاد کار من اندر کرشمهای تو بست • بنم ایشمک کشادنی سنک کرشمه لرکوه باغلدی
بهمان که سن باکه کوزاوجی ایله نظر ایلدکه مرادم حاصل اولور مخاطب دن مراد مرشد کامل اولمق اولی در وکشاد کاردن مراد وصول وصال جانان اولور • مرا و سرو و چمن را بخاک راه نشاند • بنو و چمن سروی یول طپراغنه دکدی یعنی عاشقی بی صبر ایدوب بزی انتظار اوزره طوتدی • زمانه تا قصب نرکسی قبای تو بست • زمانه تا که سنک نرکس نقشلو قفتانکک قصبنی باغلدی یعنی طوقودی قصب بونده اینجه بز معناسنه در که ابریشیمدن در که جانان کیدوکی جامه نک زمینی واقع اولمش در که نرکس نقشلو در معنای محصلی سی سن اول جامه یی کیلدن سکا زیاده حسن ظاهر اولدی دیمکدر احتمال در که بوندن مراد مرشد کامل اوله که انی محبوب کبی وصف اتمش اوله نشاند و بست لفظلرنک فاعللری زمانه در • زکار ما و دل غنچه صد کره بگشود • بزم ایشمزدن و غنچه نک کوکلندن یوز کره اچدی یعنی وافر انقباض واضطرابی ازاله ایلدی • نسیم صبح چو دل در پی هوای تو بست • صبح یلی چون کوکلنی سنک محبتنک اردنه باغلدی یعنی باد صبا که عاشقلر اولدقلری بزه سندن لطیف رایحه لر کتورمشدر زیرا عاشق دریحلکه اوغرامغه قادر دکلدر بو سببدن اطرافه و یرسندن خوش و لطیف بوی لر ایدرشدر نسیم صبح دن مراد فیض الهی در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

نشاندن فعل ماضی در

بعض نسخه ده بو بیلده واقع اولمشدر

نسیم کل چو دل اندر هوای تو بست

معناسنه زیاده روشن در

هوا بونده محبت معناسنه در

مخاطب دن مراد خدای عز وجل در • مرا ببند تو دوران چرخ راضی کرد

بنی سنک بندکه دوران چرخ راضی ایلدی • ولی چه سود که سر رشته در

رضای تو بست • اما نه فائده که سر رشته سنک رضاکه باغلدی

تولیدی بنم الومه و یردی که هرکز سنک بندکدن خلاص اولمق قیدی

اولمییدی یعنی عشق بندن خلاص استمزم • چو نافه بر دل مسکین

من کره مفکن • نافه کبی بنم مسکین کوکلم اوزره عقده براقمه

یعنی قلبمی منقبض و مضطرب ایلمه • چو عهد با سر زلف کره کشای

تو بست • چونکه کوکلم سنک کره کشای زلفک اوجی ایله عهد باغلدی

خطاب خدایه در • تو خود حیات دکر بودی ای زمان وصال • سن

خود اوزکه ولطیف حیات ایدک ای وصال زمانی • خطا نکر که دل

امید در وفای تو بست • خطای کورکه کوکل سنک وفاکه امید باغلدی

وصال ده وفا واردی مصراع بکدم دیدار دوست هر دو جهانش

بهاست • ز دست تو کفتم ز شهر خواهم رفت • جانانه ایتدم

سنک الکدن شهردن کتمک استرم زیرا جور وجفاکه تحمل اتمکه مجالم

قالمدی • بخنده کفت که حافظ برو که پای تو بست • خنده ایله

جانان ایتدی که ای حافظ یوری سنک ایاغکی کیم باغلدی بیت

آهوی با لهنک در کودن • نتواند بخویشتن رفتن ولـه ایضا

درین زمانه رفیقی که خالی از خللست • بو زمانه ده بر رفیق که خلل

وضرردن خالی در • صراحی می ناب وسفینه غزلست • صافی می ایله

پر اولمش صراحی وغزل رساله سید صراحی می ناب دن مراد عشق الهی در

سفینه غزل دن مراد غزلیات توحید شعار ایله پر اولمش کتاب در

ک

نکمن نهی حاضر در

وصف ترکیبی در

کره کشای

زلف دن مراد اسرار الهیه در که

عقده کشای در

مفاعلن فعلاتن

مفاعلن فعلان

رفیقی ده اولان یا

وحدت ایچون در

که طریقت وحقیقته متعلق اصطلاحات عجیبه واستعمالات غریبه واردر
• جریده رو که کذرگاه عافیت تنکست • جریده یوری زیرا عافیت وحضور
اوغراغی طاردر یعنی دنیاده حضور یوقدر جریده رو یالکز ومجرد ودفتر
معناسنه کلور اما بونده ثانی مراددر • پیاله گیر که عمر عزیز بی بدلست •
پیاله طوت که عمر عزیز بی بدلدر مراد عمرکی عشق الهیدن غیریه صرف ایلمه
دیمکدر پیاله دن مراد عشقدر مظروفی اعتباریله • نه من ز بی عملی
در جهان ملولم و بس • جهانده عملسزلقدن همان بن ملول دکلم •
ملالت علما هم ز علم بی عملست • علمانک ملالتی هم عملسز
علمدندر بونده ن مراد ظرافت ایله علمایه دخل وطعندر • بچشم عقل
درین رهگذار پر آشوب • بو غوغا وفتنه ایله پر اولمش رهگذارده
که مراد دنیادر بصیرت وتدارک ایله اول • جهان و کار جهان بی ثبات و
بی محلست • معیّن درکه جهان وجهانک ایشی یعنی دنیا ومافیها
ثباتسز ومحلسزدر • دلم امید فراوان بوصل روی تو داشت •
کوکلم سنک یوزک وصلنه یعنی سنک وصالکه وافر امید طوندی • ولی
اجل بره عمر رهزن املست • اما اجل عمر یولنده امیدک یولن اوروجیدر
• بکیر طره مه چهره ی و قصه مخوان • بر آی یوزلونک طره سنی طوت
وقصه اوقومه بویله دیو • که سعد و نحس ز تأثیر زهره و زحلست •
که سعد زهره نک ونحس زحلک تأثیرندندر مه چهره دن مراد مرشد
کاملدر که سنک نفسک اصلاحنه جمیع نسنه دن اهم والزمدر علم
نجومک سکا اصلا فائده سی یوقدر سنکا زهره فلک ثالثده بر
کوکبک اسمیدر که سعادت اوزره در زحل فلک سابعده بر کوکبک

رو امر مخاطبدر

اول دخی ممکندر

بچشم عقل شعر اعتباری اوزره ترجمه اولندی شعریت نه اولدیسه بیته ممکندر لکن معنی اکرمه اولوردی

رهزن وصف ترکیبیدر

اسمدر که غایت ایله نحس در • بهیچ دور نخواهند یافت هشیارش

• اصلا انی بر دورده آیق بولمیه‌لردر هشیارش‌ده اولان ضمیر

غایب مصراع ثانی‌ده اولان حافظ لفظنه راجعدر اضمار قبل الذکر

طریقی ایله • چنین که حافظ ما مست باده ازلست • بویله که بزم

حافظمز باده ازلک مستیدر باده ازلدن مراد عشق الهیدر

ایضا له مارا ز خیال تو چه پروای شرابست • سنک خیالکدن

بزه نه شراب قیوسی در • خم گو سر خود گیر که خمخانه خرابست

کوپه دی کند و باشنی طوتسون یعنی کندو تدارکنده اولسون زیرا

میخانه خراب درشمدیکه بزدن اکه و ارمز خمه نسبت سر خود

گیر تورکیجه خوب واقع اولمشدر بو محلده اکی امر حاضر جمع اولسه ثانی

امر غایب معناسنه اولور • گر خمر بهشت است بریزید که بی دوست

اکو جنت شرابی ایسه دخی دوکوکز زیرا دوستسز دوستدن مراد

خدادر • هر شربت عذبم که دهی عین عذابست • هر لذیذ شربت که

باکه ویررسن عین عذابدر • افسوس که شد دلبر و در دیده

گریان • حیفا که دلبر کتدی و گریان کوزمده • تحریر خیال خط

او نقش بر آبست • انوک خط خیالنک تحریری آب اوزره نقشدر

نقش بر آب بونده استحکام معناسنه اولمق روشندر زیرا بومعنی

ده ثبوت و وفا واردر گویا انوک خط خیالی باقیدر اگرچه کندوسی گیتمشدر

نته کیم بنه بو دیوانده بو بیت بو معنایی مشعردر بیت بس بر سر

ازان نقش خود بر آب زدم • که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن •

بو محل دقیقه زیاده دقت لازمدر که تا حقیقت معنی طلوع ایده •

بیدار

یافت چونکه یافتن
معناسنه در

مفعول مفاعلن فع لن
مفاعیلن مفاعیلن فعولن

بریزید امر حاضر جمع در

عذب لذیذ معناسنه در

بیدار شو ای دیده که ایمن نتوان بود بیدار اول ای چشم که ایمن اولمق اولمز • زین سیل دمادم که درین منزل خوابست • بو متصل جریانی اولان سیل دن که بو خواب منزلنده در سیل دمادم دن مراد حوادث روزکار در غم و محنت و درد و مشقت و سودت و وقت کبی و بونلردن غیری بهره که وارد ر منزل خواب دن مراد دنیادر که غفلت یری در • معشوقه عیان میکذرد بر تو ولیکن • معشوقه سنک اوزرکه اشکاره کچر اما • اغیار همی بیند از آن بسته نقابست • اغیار کورداندن اوتری نقاب باغلمشدر معشوقه دن مراد حق تعالی حضرتیدر که مصنوعاتی کندوسنه نقاب اتمشدر لیکن بو حال اغیار ایچون در عشاق ایچون دکلدر • کل بر رخ رنکین تو تا لطف عرق دید • کل سنک رنکین رخک اوزرنه تا که عرقک لطافتنی کوردی • در آتش رشک از غم دل غرق کلابست • کوکل غمندن رشک اتشنده کلابه غرق در یعنی مصنوع دایم صانع فتنده خجلدر که انک وجودی فتنده وجودی یوقدر • در کنج دماغم مطلب جای نصیحت • بنم دماغم بوقجاغنده نصیحت یری طلب ایلمه • کین حجره پر از زمزمه چنک و ربابست • زیرا بو حجره چنک ورباب صداسندن طولودر مراد بودر که بی عمل واعظ لرک سوزنی استماع اتمزم زیرا دماغم مرشد کاملک عشق آمیز و شوق انکیز سوزلری ایله پر اولمشدر چنک ورباب دن مراد مرشد کامل در بیت عنان بمیکده خواهیم تافت زین مجلس • که وعظ بی عملان واجبست نشنیدن • راه توچه راهست که از غایت تعظیم • سنک بولک نه عجب

معشوقه ده اولان ها تا انبیت ایچون دکلدر

مطلب نهی کافردر

بولدر كه غايت عظمتندن چه بونده استفهام درتعجب معناسی ایله
• دریای محیط فلکش عین سرابست • فلکك دریای محیطی
انوكه عین سرابی دربوندن مراد جناب قدس عظمتن بیان در
• سبزست در ودشت بیا تا نگذاریم • در ودشت سبزدر
كل نا چو رمیلم • دست از سرابی كه جهان جمله سرابست
المزی بو آب طرفندن زیرا جهان جمله سراب درهركز اعتماده یرا
مز درمراد بونك كبی لطیف زمانده كه دره و دپه وصحرا بساط
سبزه دن سبز اولمش دربرآب كنارنی اله كتوروب عشق الهی
ایله شوق و ذوق ایله لم دیمكدر در بوندن دپه باشی و در معناسنه
در • دشت صحرا معناسنه در سراب غایت اسیده آب كبی كورنن
نسنه در سرابی ده اولن شر بونده طرف معناسنه در نته كم مثنوی
واقع اولمشدر بیت عاشقی كو زین سر وكر زان سرست
عاقبت ما را بدان سر رهبرست • در بزم دل از روی تو صد
شمع برافروخت • كوكل بزمنده سنك یوزكدن یوز شمع شعله
لندی • وین طرفه كه بر روی تو صد گونه حجابست • وبو عجب كه
سنك یوزكه اوزره یوز درلو حجاب واردر مراد بودركه چون اینه
دل صیقل عشق ایله پاك ومجلی اولی ذاتدن منعكس اولن انواری قبول
اتمكه هیچ برنسنه حایل ومانع اولمز روی دن مراد ذات در حضرت
سروری افندی مصراع اولك معناسنی بویله یازمش در بزم ده
كوكل سنك یوزكدن یوز شمع یاقدی لیكن معنای لطیف بوبنده
اعتبار اندكی در • بی روی دلارای تو ای شمع دل افروز • سنك دلارا

بوزكه

آبی ده اولن با وحدت ایكیدن وار

بزم معنا مذكوره بزم لفظی ول لفظنه مضاف وار

همه بر اعتبار اتمیكز وبه اوزره افروخت مجهول وار

بوزک سنده ای کوکل شعله لندرجی یعنی کوکله سرور ویرجی شمع •
دل رقص کنان بر سر آتش چو کبابست • کوکل آتش اوزره کباب
کبی رقص ایدجی در یعنی دل که سندن دور اوله حددن زیاده مضطرب
اولور بو وجه دخی جایزدر کوکل آتش اوزره اولان کباب کبی رقص ایدجی
در • حافظ چه شد ار عاشق و رندست و نظرباز • حافظ اکر عاشق
و رند و نظرباز ایسه نه اولدی • بس طور عجب لازم ایام شبابست •
چوق عجب اسلوب که یکتلک زماننه لازم در بوندن مراد جوانلوق عالمنده
عشق و طاعته سعی لازم ایدوکن اشعاردر **وله ایضا** کنون که بر
کف گل جام باده صافست • شمدی که کلک کفی اوزره باده
صاف ایله پر اولمش جام واردر • بصد هزار زبان بلبلش در
او صافست • یوز بیک دل ایله بلبل انک اوصافنده در یعنی هرگاه
که مرشد کامل لطیف ادا ایله عشق الهی سرلرینی بیان ایلیه مرید طالب
اول دمده بیک دل ایله انک وصفنده در زیرا اندن مستفیض اولور
• بجواه دفتر اشعار و راه صحرا گیر • اشعار دفترینی استه و
صحرا یولنی طوت • چه وقت مدرسه و بحث کشف و کشافست •
مدرسه نک و کشف و کشافک نه بحثی وقتی در کشف کشاف حاشیه
لرنک برنک اسمی در • ببر ز خلق و ز عنقا قیاس کار بگیر • خلقدن
کسل و ایشک قیاسنی عنقادن طوت یعنی عنقانک شهرتی کمسه
ایله اختلاطی اولمدغندن در سن دخی انجلین اول تاکه تمام شهرت
بولهسن • که صیت گوشه نشینان ز قاف تا قافست • زیرا کوشه
نشینلرک اوازه سی قافدن قافه در • فقیه مدرسه دی مست

دل افروز وصف نسخه‌سی واردر

طور اسلوبدر

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلان

بخواه ابر ناقصه واردر

وصف مدرسه نسخه‌سی واردر

بوده وفتوی داد • مدرس دون مست ایدی وفتوی ویردی بویله دیو

• که می حرام ولی به ز مال اوقافست • که می حرام در اما اوقاف

مالندن یک در زیرا اوقاف مالی حق عبد بلکه حق عباد اولمق

احتمالدر اما می ایله دکلدر ومیک اندن ایو اولمسی زیاده

روشن اولدیغندن مدرس مست ایکن انوک فتوی سنده خطا ایتمدی

دیمک استر • بدرد وصاف ترا حکم نیست دم درکش • دردو صافه

سنک حکمک یوقدر خاموش اول • که هرچه ساقی ما کرد عین

الطافست • زیرا بزم ساقیمز هرنه که ایلدی عین الطاف در

ساقی دن مراد حق تعالی حضرتی در • حدیث مدعیان و خیال

همکاران • مدعی لر سوزی و اولیاء الله خیالی یعنی مدعی لر

بودخی اولیاء الله کبی ایز دیدکلری • همان حکایت زردوز و بو

ریابافست • همان زردوز و حصیرجی حکایتی درکه اصلا مناسبت

یوق درکه مدعی لر بوریاباف و اولیاء الله زردوزدر همکاران

دن مراد اولیاء الله در مدعی لردن مراد عشق الهی دن بی خبر اولن

شیخ لردر • خموش حافظ و این نکتهای چون زر سرخ • خا

موش اول ای حافظ و بو قرمزی التون کبی نکته لری که سنک

اشعارکده در • نگاه دار که قلاب شهر صرافست • صقله زیرا

شهرک قلابی صراف در نکته لردن • مراد اشعار لطیفنده اولان

کلمات عشق درکه اول کلماتی دقایق و حقایق ایله و خیالات

و خیالات و صنایع ایله پیراسته ایلمشدر قلاب شهردن مراد صورت

صلاحده اولن مرایی لردر قلاب شهرده مبالغه واردر انک ایچون

صراف

دیگر نسخه‌ده حافظ دیدر

دار اوله حافظ در

صرّاف شهر قلابست دیدی زیرا بونک ایله اشعار ایدر که قلّا
صرّاف یرنه یکجنس درکه اصلا صرّافلقدن بهره سی یوق در بویله
دکلدر که صرّاف قلّاب اوله **ایضاً** که اگر بلطف بخوانی مزید
الطافست • اگر لطف ایله بزی قتکه اوقویه سن لطفلرک زیاده
در • وگر بقهر برانی دون ماصافست • وکر بزی قهر ایله قووکد
سوده سن بزم دردوغمز صاف در اصلا بیحضور اولمازز • بنامه
وصف تو گردون نه حد امکانست • نامه ایله سنی وصف ایلمک
امکان حدی دکلدر • چراکه حسن تو بیرون زحد اوصافست •
نیچون زیرا سنک حسنک اوصاف حدندن طاشره در بعض نسخه ده
حسن یرنه وصف واقع اولمشدر بو بیتلرده اولن خطاب خدایه در
• بچشم عشق توان دید روی شاهد ما • بزم محبوبمزک یوزنی
عشق کوزی ایله کورمک ممکن در ظاهر چشم ایله قابل دکلدر • که نور
دیدهء خوبان زقاف تاقافست • زیرا اولیاء اللهک کوزی نوری
قافدن قافه در اول سببدن صتی کوررلر شاهددن مراد خدای
چشم عشق ایله مشاهده ایدرلر **بیت** جهان مرآت حسن شاهد ما
ست • فشاهد وجهه فی کل ذرات • زمصحف رخ دلدار آیتی
برخوان • دلدارک رخی مصحفندن بر آیت اوقی دلداردن مراد خدای
عز وجل در • که آن بیان مقامات کشف وکشافست • که او یعنی
اندن بر آیت اوقومق کشف کشاف مقاماتنک بیانیدر که هرکه
که جانان ازلک مشاهده سندن بر بهجت و بر جذبه حاصل ایدر
کشف کشاف انوک معلومی اولور • چو سرو سرکشی ای یار سنگدل

الطاف جمع لطف در

سرکشی ده اولان یا خطاب ایچوندر

بامما • اى سنكدل يار بزمله سرو كبى سركشى سن كه كه اصلا ملا
يمنك بو قدر سرو سركش لفظنه مضاف اعتبار اولنه رسه
معنى بويله اولور سركش سرو كبى سن • چه چشمهاست كه بر روى
تو ز اطراف نشت • نه چشملر واردر كه اطراف دن سنك يوزك اوزره
درمراد بودر كه انلره قبض واحسانك مبذول در اما بزه يوق در
خطابه مرشده اولمغه روشن در • ترا كه مايه ز خلد است نزول و
همتا نيست • سنك كه مايه ء خلد يعنى جنت مايه سى ما حضرك در
وسنك نظيرك يوقدر كه اول ماحضرك ده سنك ايله هم سفره اوله
• ازان مثال گزينم دوان دراغ افتد • اول مثال گزين دن
اوترى كه جيب اكرم درر واغ اعراف ده دركه انوك ايله قناعت ايدرم
زيرا كه جنت طلب ايلمك ادب سزلك در بو بيت دن صنعت التفات
واردر خطاب دن غيبة زيرا مصراع اولده ترا ايله خطاب ايدى حبيب
اكرمى مخاطب منزله تنزيل اتمك ايله و ازان مثال گزين كتورمك ايله
غايب منزله سنه تنزيل ايدى • عدو كه منطق حافظ طمع كند در شعر •
عدو كه شعرنده حافظك سوزنه طمع ايدر يعنى انوك شعرنده اولان
حالت ولطافت بنم شعرمده دخى وار دردير • همان حديث هماى
وطريق خطافت • همان هما سوزى و قرلانغج طريقى در يعنى بو
اكى مرغ مابيننده اولان تفاوت قدر تفاوت واردر عدو ايله حافظ
بيتنده خطاف ضم خا ايله در   خلوت گزيده را بتماشا
چه حاجتست • خلوت اختيار ايتمش كمسنك تماشايه نه احتياجى واردر
• چون كوى دوست هست بصحرا چه حاجتست • چونكه دوست

مفعول فاعلات
مفاعيل فاعلات

[illegible]

محلهسى

محله سی وار صحرایه نه احتیاج وار در کوی دوستدن مراد درگاه خدادر

بیت ای ملامت گو من و خاک درش • گر ترا خاطر بصحرا می کشد

جانا بحاجتی که ترا هست با خدای • ای جان شول حاجت حقیچون که

سنک خدایه وار در • کاخر دمی بپرس که ما را چه حاجتست •

که آخر برم سؤال ایله که بزم حاجتمز نه در بوندن مراد مرشد در •

ارباب حاجتیم و زبان سؤال نیست • حاجت صاحبلری ایز

و سؤال ولی یوقدر یعنی سؤاله قادر دکلز • در حضرت کریم

تمنا چه حاجتست • کریمک حضورنده تمنا نه حاجتدر • محتاج

جنک نیست گرت قصد خون ماست • جنک احتیاج یوقدر اکر

سنک بزم قانمزه قصدک وارسه • چون رخت از آن تست

بیغما چه حاجتست • چونکه رخت سنک ملکک در یغمایه نه احتیاج

وار در خطاب حق تعالی حضرتنه در • جام جهان نماست ضمیر

منیر دوست • جهان کوسترجی جام در دوستک روشن خاطری

• اظهار احتیاج خود آنجا چه حاجتست • انده کندو احتیاجکی

عرض واظهار ایلمک نه حاجتدر یعنی حق علام الغیوب در

مرادک ایچون تقاضی لازم دکلدر دوستدن مراد خدا اولمق روشندر

مرشد کامل دخی اولمق ممکندر • آن شد که بار منت ملاح بردمی

اول کندی که ملاحک منتی یوکنی ایلدر ایدم یعنی اکه منت ایدر ایدم

• گوهر چو دست داد بدریا چه حاجتست • کوهر چونکه میسر

اولدی دریایه نه احتیاج وار در یعنی شمدن مکره مرشده احتیاجم یوقدر

زیرا وصال جانان میسر اولدی • ای عاشق که چو لب روح بخش یار •

دمی ده اولانه یا وحدت ایچون دیر

آزان ملک سنانسندر ادر

شمدن بونده اوفق سنکدر ادر

روح بخش وصفندکی ادر

ای کدا عاشق چونکه یار که حیات بخش لبی • میبداندت وظیفه تقا
ضا چه حاجتست • سنک وظیفه کی بیلور تقاضا یه نه احتیاج
وار در یاردن مراد خدادر کدادن مراد مرید طالب فیض در عرب تقاضی
عجم تقاضا دیر • ای مدّعی برو که مرا با تو کار نیست • ای مدعی یوری که
بنم سنک ایله ایشم یوقدر • احباب حاضرند با اعدا چه حاجتست •
دوستلر حاضردر اعدایه نه احتیاج وار در مدعی دشمن معناسنه اولوب
احباب کندو معناسنه اولمق روشندر مدعیدن مراد
اهل ظاهر اولوب احبابدن مراد اصحاب طریقت وارباب
حقیقت اولمق احتمال بعید در زیرا مخلص بیتی دخی معنای
اوّلی تاییدد بیتدر • حافظ تو ختم کن که هنر خود عیان
شود • ای حافظ سن سوزکی ختم ایله یعنی خاموش اول زیرا هنر
کندوسی عیان اولور • با مدّعی نزاع و محاکا چه حاجتست • مدعی
ایله نزاع ومحاکمه لشمک یعنی بحث وجدل ایلمک نه حاجتدر ایضاً له
صحن بستان ذوق بخش و صحبت یاران خوشست • بستان
صحنی ذوق باغشلیجی در و یاران صحبتی خوشدر یاراندن مراد طالب
عشق اولنلردر • وقت گل خوش باد کز وی وقت میخواران خوشست
کل وقتی خوش اولسون که کل وقتندن میخوارلرکه وقتی خوشدر
کلدن مراد عالم فیض وکشفدر میخوارلردن مراد شراب عشق ایله
مست اولنلردر • از صبا هر دم مشام جان ما خوش میشود •
صبادن هردم بزم جانمزه دماغی خوش اولور • آری آری طیب
انفاس هواداران خوشست • بلی بلی عاشقلرک طیب انفاسی

ما نا عللرنک نا علان
یاد بزمع ارغنایب دردا

انفاسی جمیع نفسدر

خوشدر

خوشدر

در صبادن مراد فیض الهی در بهوا دارلودن مرشدلودر که انلرک نفس
لری مرده یی احیا ایدر • ناگشوده گل نقاب آهنگ رحلت ساز کرد •
کل نقابن اچممش ایکن کوچک قصدنی دوزدی • آهنگ قصد و آواز
و معروف معنی که مقام شناس لوقتنده معلوم در اما بونده معنای
اول مراددر و ساز آهنگ خوب واقع اولمشدر • ناله کن بلبل که
گلبانگ دلغگاران خوشست • ناله ایله ای بلبل که کوکلی مجروح
لرک فریادی خوشدر • مرغ شبخوان را بشارت باد کاندر راه
عشق • شبخوان مرغه بشارت اولسون که عشق یولنده • دوست
را با ناله شبهای بیداران خوشست • بیدارلرک کیجه لر
ایله اولن ناله سی ایله دوست خوشدر یعنی کیجه ایله اویومیوب
حق تعالی نک شوقندن ناله و حنین ایده حق تعالی نک قتنده زیاده
مقبولدر دوستدن مراد خدای تعالی در دوست اخزنده اولن را
زاید اولمغ روشدر • از زبان سوسن آزاده ام آمد بگوش • آزاسو سنک
زباننندن بنم کوشمه کلدی که لسان حال ایله بویله دیدی • کاندرین
دیر کهن کار سبکباران خوشست • که بو اسکی دیرده که مراد دنیا
در یوکی یینی اولنلرک ایشی خوشدر بیت سبکبار مردم سبکتر
روند • حق اینست و صاحب دلان بشنوند • نیست در بازار
عالم خوشدلی ورزانکه هست • عالم بازارنده خوشدللک
یوقدر و اکر اتدن که واردر • شیوه رندی و خوش باشی عیاران
خوشست • عیارلرک رندلک وخوش اولمغلق شیوه سی خوشدر
یعنی اولیاء اللهک ماسوی غمندن ازاد اولوب صورت عوامده لا

آن بلبل تعریضا دیر

کلبه تعریض دیر

لاابالی دیرلمک لرین خوش در بو معنیه دخی جایزدر رندلک شیوه
سی وعیارلوک خوش اولجی لری شیوه سی خوش در اما بو معنای
اول لطیف در عیارلردن مراد اولیاء الله در • حافظا ترک جهان
گفتن طریق خوش دلیست • ای حافظ جهانی ترک ایلمک خوش دل لک
طریقی در گفتن بونده وبونک کبی محل لرده کردن معناسنه استعمال اولنور
• تا پنداری که احوال جهان داران خوشست • صفن صانمیه سن که
جهان دارلرک احوالی خوش در بیت نگهبانی ملک دولب بلاست •
گدا پادشاهست و نامش گداست • وله ایضا یا رب این شمع
دل افروز ز کاشانه کیست • بوکوکله سرور ویرجی شمع عجب کیمک کاشانه
سندن در کاشانه دولتخانه وحجره وقیش اوی وشه نشین ومطلقا خانه
وصحبت خانه معناسنه کلور لیکن محلنه اولی معنای اول در • جان ما سوخت
بپرسید که جانانه کیست • بزم جانمزی یاقدی صورکز که کیمک جانانه
سیدر • حالیا خانه برانداز دل ودین منست • شمدی اول جانان
بنم دلم ودینم خانه سنی خراب ایدجی در • تا هم آغوش که می باشد و
هم خانه کیست • عجب کیمک هم اغوشی اولور وکیمک همخانه سیدر
هم آغوش برکسه ایله قوجوشب یاتمق هم خانه برخانه ده بیله اولمق •
باده لعل لبش کز لب من دور مباد • انوک لب لعلی باده سی که بنم
لبمدن دور اولمسون • راح روح که و پیمان ده و پیمانه کیست •
کیمک روحنک شرابی در وکیمک ایله عهد لشیجی در وکیمک پیمانه سیدر
یعنی انوک لبی پیمانه سنک شرابنی کیم نوش ایدر دلبردن مراد مرشد
کامل در و بو وصف لردن مراد فیض کوناکون در • میده خند نه کسش

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

الفون

أفسونى ومعلوم نشد • یعنی که اکر بر افسون ویر یعنی انی سوز ایله الدایوب کندویه مصاحب ایتمک استر واما معلوم اولمدی • که دل نازکی او مایل افسانه کیست • که انک نازک کوکلی کیمک افسانه‌سنه مایل در • یارب آن شاه وش ماه رخ زهره جبین • یارب اول زهره آلنلو آی یکالو شاهانه دلبر • در یکتای که و کوهر یکدانه کیست کیمک لانظیر دری و کیمک یکدانه کوهری در یعنی کیمک فرزندی در دوله • دولت صحبت آن شمع سعادت پرتو اول سعادت پرتولو شمعک مصاحبتی دولتی • باز پرسید خدارا که به پروانه کیست کوصور کز الله ایچون که کیمک پروانه‌سی در پروانه بونده خبر جی معناسنه در که عاشق جانبندن معشوق طرفنه وسیله وصال ایچون کلور و تذکره و شمع کلنکی و بومش اوغلانی و قولا غوز و خبرجی و حواله معناسنه کلور • کفتم آه از دل دیوانه حافظ بی تو • اکر ایتدم آه حافظک دیوانه کوکلندن سنسز که عجب حالی نیجه اولور • زیر لب خنده زنان کفت که دیوانه کیست لب التنده خندان ایدرک ایتدی که کیمک دیوانه‌سیدر مراد مرید نیاز عرضنا اندکی مرشد استغنا اندکی بیاند در **ولهایضا** اکرچه عرض هنر پیش یار بی ادبیست • یار قتنده هنر عرض ایلمک اکرچه ادبسزلک در • زبان خموش ولیکن دهان پر از عربیست زبانم خموش در ولیکن دهانم عربی دن یعنی علم و معرفت دن پر در یار دن مراد خدا در که والله معکم اینما کنتم اعتباری ایله هرقنده سویلمه اکر قتنده سویلمش اولور • پری نهفته رخ و دیو

وشن ادات تشبیه در

کبینه استفهام در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

دیو بوتنه شیطان معناسنه در

دردکوشه‌ء حسن • پری بودن کیزلمش و شیطان حسن عرض
اتمکدن مراد اولیاء الله کبی وحدتده منزوی و خلوت نشین
اولوب و ملاحده و زنادقه و مدعی شیخلر دعوی کرامت
ایدکلری بیان در بسوخت عقل ز حیرت که این چه بو العجبیست
عقل حیرتده یاندی یعنی بونک حقیقتی و سرینی تعقل اتمکده عاجز
اولدی که بونه زیاده عجب برنسنه دردیو بو العجب زیاده عجب
بو لفظی بونک کبی محللرده زیاده معناسنی افاده ایدر بو الهوس
و بو الفضل کبی • سبب مپرس که چرخ از چه سفله پرور شد •
سبب صورمه که چرخ ندن سفله پرور اولدی • که کام بخشی
اورا بهانه بی سببیست • زیرا فلکک کام بخشلغنه بهانه
سبب سزلقدر مراد جهله یه وارانی یه فلکک رعایتی بی سبب
ایدکن اشعار در • درین چمن گل بی خار کس نچیده آری • بو چمن
ده یعنی دنیاده کمسه خارسز کل دیرمدی بلی • چراغ مصطفوی
با شرار بو لهبیست • مصطفانک چراغی بو لهبک شراری
ایله در یعنی کل ایله خار اولدیغی کبی مصطفی ایله بر بو لهب
و موسی ایله بر فرعون وار در مراد هر ایو مقابله سنده بر برامز وار
دیمکدر • به نیم جو نخرم طاق خانقاه و رواق • یارم اربه یه صاتون
المزم خانقاهک کمرنی و چار طاقنی • مرا که مصطبه ایوان و پای
خم طنیست • بنم که مصطبه ایوانم و کوب دبی بوریا زلغم در مصطبه
دن مراد مرشد کامل استانه سیدر خمدن مراد مرشد کامل در که
عشق الهی شرابنک طالبی اولان مریدلر اندن مستفیض اولورلر

کام بخش وصف ترکیبیدر

ونفع

دختر رز شراب معناسنه در

ونفع حاصل ایدرلر یاپی بوندن دتب معناسنه در طگنبی بوپرازلق
معناسنه در • جمال دختر رز نور چشم ماست مگر • اوزم
چبوغی قزنک جمالی که مرادمی دروادایه بزم کوزمز نوری در
که در نقاب زجاجی و پرده عنبیست • زیرا دختر رز بزم
کوزمز نوری کبی زجاجی نقاب ده و عنبی پرده ده در دختر رزنه
عنب لکی حالنده عنبی پرده و خمر اولدقدنصکره زجاجی نقاب
غایت ایله بونده در کوزده بر طبقه واردر بر عنبی و بر زجاجی در
معلوم اولاکه حق تعالی حضرتی عین انسانی یدی طبقه واوچ
رطوبتدن ترکیب اتمشدر که بو ترتیب اوزره در طبقهٔ صلبیه
و طبقهٔ مشیمیه و طبقهٔ شبکیه و رطوبت زجاجیه و رطوبت
جلیدیه و طبقهٔ عنکبوتیه و رطوبت بیضیه و طبقهٔ عنبیه و
طبقهٔ قرنیه و طبقهٔ ملتحمه • دوای درد خود اکنون ازان
مفرح جوی • کندو دردک دواسنی شمدی اول مفرحدن استه
که در صراحی چینی و شیشهٔ حلبیست • که چینی صراحی ده
و حلبی شیشه ده در که معناسی ظاهری اوزره در و معنای تصوفی
سی اوزده عشق در • هزار عقل و ادب داشتم من ای خواجه •
بوندن اول بن بیک عقل و ادب طوترایدم ای خواجه یعنی زیاده
عاقل و مؤدب ایدم • کنون که مست و خرابم صلای بی ادبیست •
شمدی که عشق الهی شرابی ایله مست و خراب ادبسزلک
صلاسی در یعنی انوکه زمانی در مراد مجذوبدن بر ادبسزلک
صادر اولسه معذور ایدکن اشعار در • بیاد می که چو حافظ

جوی امر حاضردر

بی ادبیست ده اولان یا مصدر ایچوندر

چه بونده تشبیه ایچوندر

مدام استظهار • شراب کنور که حافظ کبی دایم بنم اعتماد م
• بگریهٔ سحری ونیاز نیم شبیست • سحر وقتنک کریه
سنه ونصف لیلک نیازنه درکه بو اکی نسنه سببی ایله نیجه کناه
لر مغفور اولورلر **ایضاله** خوشتر ز عیش وصحبت وباغ و
بهار چیست • عیش وصحبت دن وباغ وبهار دن خوشراک ندر
• ساقی کجاست کو سبب انتظار چیست • ساقی قنده در دی
انتظاره سبب ندر عیش وصحبت دن مراد عشاقک بری بری ایله
اولن مصاحبتی در باغ وبهار دن مراد عالم کشف ومشاهده در
ساقی دن مراد مرشد کامل در • هر وقت خوش که دست دهد
مغتنم شمار • هر لطیف وقت که ال ویره غنیمت صای • کس را
وقوف نیست که انجام کار چیست • کمسنک وقوفی یوقدر که
ایشک عاقبتی نه در یعنی عمر عزیزی هوا وهوسه صرف ایلمه
بیت ساقیا عشرت امروز بفردا مفکن • یا ز دیوان قضا خط
امانی بمن آر • پیوند عمر بسته بمویست هوش دار • عمر پیوندی
بر موی ایله باغلنمش عقل طوت یعنی فهم ایله • غمخوار خویش
باش غم روزکار چیست • کندوکک غمک ییجی اول روزکار غمی نه در
که اکه بو قدر مقید سن • معنی آب زندکی وروضهٔ ارم • آب
حیاتک وجنت باغچه سنک معناکی یعنی بو اکی دن مقصود • جز
طرف جویبار ومی خوشکوار چیست • ایرمق کنارندن
ولطیف هضم اولجی طعام دن غیری نه در جویبار دن مراد
توحید درمی دن مراد عشق در • مستور ورند هر دو چو

فاصل معنی عشق وطاعت
سحری ایله ایکی کریه ونیاز دن
الدن قومه دیمکدر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات
فاعلان

شمار یعنی امر حاضر در

غمخوار وصف ترکیبی در

ابکی

چه استفهام ورد

اذ یک قبیله اند صالح وفاسق هر ایکیسی چونکه برقبیله دن درکه
مراد جناب قدس در • ما اول بعفو که دهیم اختیار چیست
بزکیمکه عفو سنه کوکل ویره لم اختیار نه در یعنی بزده اختیار
یوقدر وشویله ایکن بینه هرنه که بزدن اندن ابرشور استعدادمزه
کوره در جبر وظلم دکلدر بیت سرا سر بخشش جانان طریق
لطف واحسانست • اگر تسبیح می فرمود اگر زنار می آورد •
راز درون پرده چه داند فلک خموش • پرده ایچنده یعنی حق
قتنده اولن رازی فلک نه بیلور خاموش اول • ای مدعی
نزاع تو با پرده دار چیست • ای مدعی پرده دار ایله سنک نزاعک
نه در یعنی پرده دار فلک در • سهو وخطای بنده گرش نیست
اعتبار • بنده نک سهو وخطاسنه اکر انوک یعنی خدانک اعتباری
یوق ایسه که مراد عفو ورحمت اعزایسه دیمکدر • معنی عفوو
رحمت امرزکار چیست • غفارک عفونک ورحمتنک معناسی
نه در مراد بنده لرنک سهو وخطاسنی عفو ایدرد یمکدر زیرا
عفو ورحمان اسمی البته مظهر اقتضا ایدر • زاهد شراب
کوثر وحافظ پیاله خواست • زاهد شراب کوثر وحافظ
پیاله استدی مراد زاهد جنت طلب ایلدی وحافظ وسیله
دیدار اولن عشق طلب ایلدی دیمکدر • تا در میانه خواسته
کردکار چیست • عجب اورتاده حق تعالی نک مطلوبی ومرادی
نه در مقرر طالب عشق اولن در چیست کبت معناسنه
واقع اولمشدر اکر بونده بو وجه اعتبار اولونورسه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

معنی بویله اولور خدای استمش کیمدر ایضا که ماهم این
هفته برون شد از شهر و بچشمم سالیست • بنم ماهم بو هفته
شهردن گیتدی و بنم چشمه بر ییل در بو مصرعده لطافت اجتماع
واردر ماه هفته شهر سال • حال هجران تو چه دانی که چه مشکل
حالیست • هجران حالنی سن نه بیلورسن که نه مشکل بر حال در
سنة الوصل سنة وسنة الهجر سنة • مردم دیده ز لطف
رخ او در رخ او • گوز بیکی انوک رخنک لطافتندن انک رخنده
عکس خود دید و گمان برد که مشکین خالیست • کندو عکسنی
گوردی وظن اتدی که بو بر سیاه بک در • میچکد شیر هنوز
از لب همچون شکرش • انوک شکر گبی لذیذ لبندن هنوز شیر
طامر • گرچه در شیوه گری هر مژه اش قتالیست • اگرچه
عشوه گرلکده انک هر مژه سی بر قتال در • ای که انگشت
نمایی بکرم در همه شهر • ای کمسه که دوکلی شهرده کرم ایله
انگشت نماسن یعنی کرم ایله مشهورسن • وه که در کار غریبان
عجبت اهمالیست • واه که غریبلرکه ایشنده سنک عجب بر
اهمالک واردر • بعد از اینم نبود شائبه در جوهر فرد •
شمدنصکره جوهر فردده که وجودنده باکه شک اولماز جوهر فرد که
جزء لا یتجزی دیرلر که اصلا بر جهت ایله انقسامه قابل دکلدر
بو که متکلمون قابل حکما قابل دکلدر • که دهان تو بر این نکته
خوش استدلالیست • زیرا سنک دهانک بو نکته
اوزره که مراد جوهر فردک وجودی در بر لطیف استدلال در

حکمای

عجب ده ایهام وار

حکمای ملزم اتمکه • مژده دادند که بر ما گذری خواهی کرد • که بزه

اوغرادسن دیو متنلق ویردلو • نیت خیر مگردان که مبارک فالیست

خیرنیتی دوندرمه که بر مبارک فالدر • کوه اندوه فراقت بچه حالت

بکند • سنک فراقک غصه سی طاغنی نه حیله ایله چکر • حافظ

خسته که از ناله تنش چون نالیست • خسته حافظ که ناله دن

انوک تنی بر ناله کبی در نال اینجه قمش و قلم اینجه اولن نل لر در

بو غزلدن مراد مرشد کامل در **وله ایضا** اگرچه باده فرح بخش و

باد گل بیزست • اگرچه باده فرح باغشلایجی و یل گل الیبجی در یعنی

خوش بوی در زیرا باده که شکوفه لر چاچلندن اسه انلرک رایحه سی

ایله خوش بوی اولور مراد بها دایرشد کن بیان در • ببانگ چنگ

مخور می که محتسب تیزست • لیکن شرابی چنک اوازی ایله

ایچمه زیرا محتسب ایتی در یعنی عشق خدایی فاش ایلمه زیرا

ظاهر باوز در ساکه ضرر ایرشدر در • صراحی و حریفی گرت بچنگ افتد •

بر صراحی و بر مصاحب اگر سنک بنچه که دوشه صراحی دن مراد عشق

در مظروفی اعتباری ایله حریف دن مراد مرشد کامل در بعقل

نوش که ایام فتنه انگیزست • عقل ایله نوش ایله زیرا

زمانه فتنه قوپریجی در بوندن مراد عشقی پنهان اتمکه تنبیه در

• در آستین مرقع پیاله پنهان کن • مرقعک یکنده پیاله یی

پنهان ایله مراد صوفی کوتنده عشقه سعی اولی ایدوکن

اشعار در • که همچو چشم صراحی زمانه صراحی نک گوزی کبی

قان دوکیجی در • ز رنگ باده بشوییم خرقها در اشک • باده

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

خون ریزست

رنگندن خرقه لری کوز یاشی ایچنده یو بالمه • که موسم
ورع و روزگار پرهیزست • زیرا تقوی زمانی و پرهیز روز
کاری درکه اهل شرعک اهل عشق اوزنه زیاده هجوم وطغیا
نی واردر بیت منکر اهل طریقت را ز عرفان بهره نیست •
نیست جز جهل جبلی موجب این انکارها • سپهر بر شده پرویز
ن خون بالا • بلند فلک قان سوزیجی برالکدر • که ریزه اش
سر کسری و تاج پرویزست • که انوک خرده سی کسری نک
باشی و پرویزک تاجیدر کسری کاف عربی نک فتح وکسری ایله
عجم پادشاهنک لقبی در اما بونده نوشیروان مراد در بو اسم
عربی در جمعی اکاسره کلور • مجوی عیش خوش از دور واژ
گون سپهر • فلکک منعکس دوروندن لطیف عیش استمه
• که صاف این سر خم جمله دردی آمیزست • زیرا بو کوب باشنک
صافی جمله دردی ایله قریشیجیدر زیرا باشی اشاغه اولمش
در مراد دنیاده درد و محنتسز بر ذوق و بر حضور یوقدر دیمکدر
دردی عربی در دردیا سز فارسی در • عراق و فارس گرفتی
بشعر خوش حافظ • ای حافظ لطیف شعر ایله عراق و فارسی
طوتدک که بو ایکی مملکت ده نظرک یوقدر • بیا که نوبت بغداد و
وقت تبریزست • کل که شمدی بغدادک نوبتی و تبریزک وقتی در
عراقدن مراد بونده اصفهان در فارسدن مراد بونده شیراز در
درکه کندو مملکتی در • وله ایضا • بنال بلبل اگر با منت سر یارست
ناله ایله ای بلبل اگر سنکا بنم ایله یار اولمغه هوسک وار ایسه

که

که مادو عاشق زاریم و کار ما زاریست • زیرا بز اکی عاشق زا
رز و بزم ایشمز زارلق در مراد عاشقه ناله و فغان لازم ایدوکن
بیان در • در آن زمین که نسیمی وزد ز طره دوست • اول یرده
که دوستک طره سنه طوقونوب گله • چه جای دم زدن نافه‌های
تاتاریست • تاتاره منسوب اولن نافه‌لرکه نه دم اورمق یری در
طره دن مراد نافه اسرار در که نافه تاتارانوک قتنده شیء
حقیر در • بیا زباده گلرنگین کنیم جامه زرق • گتور شرابی که
ریا جامه سنی رنکین ایده لم • که مست جام غروریم و نام هشیا
ریست • زیرا غرور جامنه مستز و هوشیارلق نامی وار در مراد
الهی سببی ایله ریا و عجب دن خلاص طلب اتدکن بیان در • خیال
زلف تو پختن نه کار خامانست • سنک زلفک خیالن پشوردک
خاملر ایشی دگلدر • که زیر سلسله رفتن طریق عیاریست
زیرا سلسله التنه گتمک یعنی کندوسنی بر غیره کسوت ده
پنهان ایلمک عیارلق طریقی در مراد اسرار الهیه‌ی عوام دن ستر
ایلمک پخته‌لرک و عارفلرک ایشی دگلدر ایدوکن اشعار در • لطیفه
ایست نهانی که عشق از آن خیزد • نهانی بر حالت وار در که عشق
اندن حاصل اولور • که نام آن نه لب لعل و خط زنگاریست
که اول لطیفه نک نامی قرمزی لب و زنگاری یعنی تازه خط دگلدر
بلکه بر حالت در که اکه آن در یعنی مرشدلق ظاهری بر حالت دگلدر
لطیفه بونده لطافت و حالت معناسنه در • قلندران حقیقت
بنیم جو نخرند • حقیقت قلندرلری یارم ارپه یه صاتون المزلر

تاتاری ده اولان
یا نسبت ایچوندر

[illegible]

آن ذکری بونده لطافتدن
کنایه دگلدر

قلندران حقیقت دن مراد اولیاء الله در • قبای اطلس انکس
که از هنر عاریست • اول سنک اطلس قفتانتی که هنردن عاریدر
• جمال شخص نه چشمست وزلف وعارض وخال • کشینک
جمالی چشم وزلف وعارض وخال دکلدر یعنی بهان بونلره مخصوص
دکلدر • هزار نکته درین کار وبار دلدار یست • بو محبوب لرک
کار وبار دنده بیک نکته واردر معلوم اوله که بونک کبی محل لرده
کار وبار احوال معناسنه در که ترکی ده ایش و کوچ دیرلر یعنی
برکه مقبول حق اولوب مرشد اولمغه چوق نسنه لازم در •
بآستان تو مشکل توان رسید آری • سنک استانکه ایرشمک
مشکل دربلی خطاب خدایه در • عروج بر فلک سروری بدشواریست
• سرورلک فلکی اوزره چقمق صعوبت ایله در یعنی
سنک استانکه ایرشمک سرورلکه ایرشمک کبی درکه غایت
ایله مشکل در • سحر کرشمه وصلش بخواب میدیدم • سحر
وقتی خواب ده انوک وصالینک کوراوجی ایله نظرنی کوردم
• زهی مراتب خوابی که به زبیداریست • نچین خوابه منسوب
اولن مرتبه لر که بیدارلقدن یکدر وصلش ده اولن ضمیر
غایب خدایه راجعدر • جفای دوست بغایت رسیده ومی
ترسم • دوستنک جفاسی غایته ایرشدی وخوف ایدرم که
اندن محروم اولم • که انتهای جفا ابتدای بیزاریست • زیرا
جفانک انتهاسی بیزارلغک ابتداسی در یعنی بهردم سرور
وحضورده اولمق ایودکلدر دوست دن مراد خدا در

دلش

کشینک بو بیتده اسیدن معناسنه در

بیزارلق ده اولور مفعول اعبنده در

دلش بناله میازار و ختم کن حافظ • انوکه کوکلنی ناله ایله انجتمه

وسوزکی ختم ایله ای حافظ • که رستگاری جاوید در کم آزاری

ست • زیرا ابدی قورتلمق لوکسه ی انجتمکلکده در یعنی

قضایه رضا ویرکم آزاری بونک کبی محل لرده بی ازاری معناسنه

در **وله ایضاً** عیب رندان مکن ای زاهد پاکیزه سرشت •

رندلری تعییب ایلمه ای پاک خلقت لو زاهد • که گناه دگران

بر تو نخواهند نوشت • زیرا غیری لوک کناهنی سنک اوزرکه

یازمه لرکرکدر • ولا تزر وازرة وزر اخرى • من اگر نیکم

وگر بد تو برو خود را باش • بن اکر صالح وکر فاسقم سن یوری

کندکی ابجون یعنی کند وندارکنکده اول • همه کس آن درود عاقبت

کار که کشت • هر کسه انی بچر عاقبت کارکه اکدی مراد دنیاده نه

عمل ایدی ایسه آخرتده انوک جزاسنی کورر دیمکدر • نا امیدم

مکن از سابقه لطف ازل • لطف ازل سابقه سندن بنی

مایوس ایلمه • تو پس پرده چه دانی که که خوبست وکه زشت

پرده اردنده سن نه بیلورسن که کیم خوب وکیم زشت در مراد

بودر که سن نه بیلورسن که انتهانک قتنده مقبول کیم

ومردود کیم در سن حاله نظر ایلمه زیرا انوک نه حال لر اولسور

• همه کس طالب یارند چه هشیار و چه مست • دو کلی

کمسه طالب حقدر مؤمن نه کافر نه فاسق نه صالح نه هشیار

دن مراد مؤمن وصالحدر مستدن مراد کافر و فاسقدر

• همه جا خانه عشقست چه مسجد چه کنشت • دو کلی یر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

نوشتن یونده نوشتن معناسنه در

باش امر حاضر در

کنشت کلیسا در

عشق خانه‌سیدر مسجد نه کنشت نه یعنی بو خصوصده ایکینک
مابیننده فرق یوقدر زیرا ایکیسنده بیله پرتو عشق واردر
که هر برینی کندو آیینی اوزره عبادت حقه مشغولدر نیچه
چوق واقع اولمشدر و چوق واقع اولور که عمرینی چوق زمان
کنشتده کفر ایله کچورمش ایکن خدای عز و جلک صفت جمالنه
مظهر دوشب نیجه زمان طاعتده اولنلردن مقبول و مقرب
اولمشدر پس معلوم اولدی که مسجد و کنشت ودود کلی
محل خانهٔ عشقدر • نه من از خلوت تقوی بدر افتادم و بس
تقوی خلوتندن همان بن طاشره دوشمدم • پدرم نیز بهشت
ابد از دست بهشت • پدرم دخی ابدی جنتی الندن قودی
یعنی ترک ایدی • سر تسلیم من و خشت در میکده‌ها • بنم
تسلیم باشم و میخانه‌لر قپوسنک کرپیجی یعنی بونی ترک ایتمزم میخانه
لردن مراد مرشد کامللر آستانه‌سیدر • مدعی گر نکند
فهم سخن گو سر و خشت • مدعی اگر سوز فهم ایتمیه اگه سر و
خشتدن مراد بودر که اگر اهل ظاهر بزم سوزمزدن مراد نه ایدوکنی
فهم ایتمیه بلکه همان کندونک زعم فاسدی اوزره قاله اگه دی
باشکی خشته اور دیته کیم ترکیده واردر که باشکی طاشه اور دیرلر
یعنی الکدن نه گلور ایسه قادرسن مصراع ثانیده اولان خشت
کرپیج معناسنه اولمیوب حربه و گرز معناسنه اولمق اولی ور روشندر
نته کیم بوستانک بو بیتنده واقع اولمشدر **بیت** نبود تا ذکت
جنگ چوبی بخشت • که خود و سرش را نه درهم سرشت •

بهشت فعل ماضی در

باح

تشمر من فعل مضارع مخاطب در

صنع

يعني خيرنهايت بيچوندر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

فرح بخش وصف تركيبى در

باغ فردوس لطيفست وليكن زنهار • باغ فردوس لطيف در ولكن
زنهار • تا غنيمت شمرى سايهٔ بيد ولب كشت • تا غنيمت
صايه سن سگود سايه سنى واكن كنارنى يعنى فرصتى فوت ايلمه
طاعت اوزره اول • بر عمل تكيه مكن زانكه در آن روز ازل • عمله
اعتماد ايلمه زيرا اول ازل كوننده • توچه دانى قلم صنع بنامت
چه نوشت • سن نه بيلو رصنع قلمى سنك نامكه نه يازدى •
حافظا روز اجل گر بكف آرى جامى • اى حافظ اجل كونى اگر بر جام اله
كتوره سن روز اجل دن مراد خاتمهٔ حيات در جام دن مراد كلمهٔ شهادت
در • يكسر از كوى خرابات برندت به بهشت • بر اوغردن سنى
خرابات محله سندن جنته ايلدر لركوى خرابات دن مراد خانقاه اولنا
روشن در • گر نهادت همه اينست زهى نيك نهاد • اگر طبيعتك
بو دوكلى ايسه كه ظاهر در زهى ايو طبيعت • ور سرشتت همه اينست
زهى خوب سرشت • اگر خلقتنك بو دوكلى ايسه كه سنده وار در زهى
خوب خلقت نهاد وسرشت برى برينك معناسنه كلور لر **ايضا له**
كنون كه مى وزد از بوستان نسيم بهشت • شمدى كه بوستاندن
جنت يلى اسر يعنى وقت بهار در • من وشراب فرح بخش ويار
حور سرشت • بن وفرح بخش شراب وحور خلقت لو محبوب كه
بونلر باكه كافى در بونلردن غيرى نسنه استمزم شراب دن مراد
عشق در يار دن مراد مرشد كه خلقت واخلاق حميده ده حور
وملك كبى پاك ولطيف در • گدا چرا نزند لاف سلطنت امروز
كدا بو كون كه مراد بهار در نيچون سلطنت لافنى اورميه •

که خیمه سایه ابوست و بزمگه لب کشت • که ابر سایه سی چادری و اکن کناری بزم قور جق یری در یعنی کرا که بونک کبی زمانده طاعت ایده پادشاه وقت در که کمسه احتیاجی یوقدر • چمن حکایت اردبهشت میگوید • چمن لسان حال ایله اردبهشت حکایتن ایدر • یعنی اورته بازاری در دیر • نه عاقلست که نسیه خرید و نقد بهشت عاقل دکلدر اول کمسه که بونک کبی لطیف زمانده نسیه ی صاتون الدی و نقدی ترکه اندی مراد زمان حالی غفلت ایله کجوروب زمان استقباله مغرور اولوب عشق و طاعتدن بی بهره اولدی دیمکدر اردبهشت جلال شاه تاریخی او زره اورته بازاری در • وفا مجوی ز دشمن که پرتوی ندهد • دشمندن وفا استمه زیرا بر پرتو ویرمز • چو شمع صومعه افروزی از چراغ کنشت • چونکه صومعه نک شمعنی کنشت چراغندن شعله لندیره سن بو خود خلاف عادتدر ایلیه بو نیجه محال ایسه دشمندن دخی وفا محال در بو وجه دخی جایزدر چونکه ایمان شمعنی کفر چراغندن شعله لندرسن یعنی شعله لندرمکه مراد ایدینه سن نیتکم بو حال ممکن دکلدر دشمندن دخی وفا ممکن دکلدر • بعض نسخه ده چو برنه که واقع اولور اما چو اولی در • بمی عمارت دل کن که این جهان خرابست • عشق الهی ایله قلبکی معمور ایله زیرا بو خراب جهان • بر آن سرست که از خاک ما بسازد خشت • اول هوس اوزره در که بزم خاکمزدن کرپیچ دوزه یعنی عاقبت محمنا مغرردر • مکن بنامه سیاهی ملامت من مست • بن سستی کناهکارلک ایله ملامت ایلمه • که آگهست که تقدیر بر سرش

چه

بهشت بولنه نعل ماضی

مجوسی نهی حاضردر

[illegible] هوس [illegible]

59

چه نوشت • كيمسه اكاه دكلدر كه حكم الهى انوك باشنه نه يازدى • دريغ
قدم دريغ مدار از جنازهٔ حافظ • حافظك جنازسندن قدم دريغ
طوتمه • كه كرچه غرق كناهست ميرود به بهشت • اكرچه كناهه
غرق در ليكن جنته كيدر بو سوزكندونك پاك اعتقادنه وغفارك
مغفرتنه اعتماد داندوكنه كوره در حكايت ايدرلركه خواجه حافظك
وفاتى كونى عزيزلردن برنيجه كمسه نمازنى قلمغى مقرر ايتمشلر مكر انلرك
اراسنده كران جان بر زاهد وار ايمش كندوسى نمازه كتمدكندن
غيرى اول عزيزلرى منع ايتمكه طريقى ايله بعض نامعقول سوز
سويلمش اتفاقا اول محلده ديوان حافظ حاضر بولنمش اول
منكر ايتمشلر كه كل ديوانندن بر تفأل ايله اوكمه تفأل ايتدكده
بو سابق مخلص بيت كلمش ايضا برو اى زاهد و دعوت
مكنم سوى بهشت • يورى اى زاهد بنى جنت جانبنه دعوت
ايلمه • كه خدا از ازل از اهل بهشتم نسرشت • زيرا حق
تعالى حضرتى ازلده بنى جنت اهلندن خلق ايلدى اصلا سكا
احتياجم يوقدر بعض نسخده نسرشت واقع اولوردن نون نافيه
ايله اول وقت معنى بويله اولور يورى اى زاهد بنى جنت
جانبنه دعوت ايلمه زيرا خدا حضرتى بنى روز ازلده جنت اهلندن
خلق ايلمدى بلكه عشاق زمرهسندن خلق ايلدى اى زاهد
اكر طريق عشقه ارشاد ايتمكه قادر ايسك فبها والا بنى ترك
ايدوب كندو تداركك اوزره اول خواجه حافظ بو بيت ايله
اشارت ايدر كه عاشق صادق اولدر كه انوك ميل جهان خدايه

جنازه نامزبور

تكلمش نهى حاضره

فعلاتن ۳
فعلان ۱

اوله غیره اولمیه زیرا دنیا و آخرت اهل الله اوزره حرام در • یک
جو از خرمن هستی نتواند بر داشت • وجود خرمنندن بر ادیه
حاصل ایتمکه قادر اولماز • هر که در کوی فنا ذره حق دانه نکشت •
هر کیمکه فنا سنده حق یولنه دانه اکمدی مراد بودر که هر کیمکه دنیاده
عشق و طاعته سعی ایتمدی عقبی ده مرتبه و ثواب بولمدی • تو و تسبیح
مصلا و ره زهد و ورع • سن و تسبیح و سجاده و زهد و تقوی
یولی یعنی بونلر سکا • من و بتخانه و ناقوس و ره دیر و کنشت
بن و بتخانه و ناقوس و دیر و کنشت یولی یعنی بونلر بیاکه بتخانه دن
مراد خانقاه عشق در ناقوس دن مراد مرشد در که مریدلرک
شوق و ذوق و جوش و خروش وقتلرینی منبه و مبین در تکیم
عزل اول ده جرسی مرشده تشبیه ایتمشدر • دیر و کنشت دن
مراد عالم لاهوت در نتکیم تصوف رساله لرنده مسطور در •
منعم از می مکن ای صوفی صافی که حکیم • ای عشق دن صافی وبی
بهره صوفی بنی میدن منع ایلمه زیرا الله تعالی حضرتی • در ازل
طینت ما را بمی ناب سرشت • ازل ده بزم طینتمزی صافی می ایله
یوغردی یعنی روز ازلده بزم کلمزی صافی عشق ایله تخمیر اولنمشدر
• صوفی صافی بهشتی نبود زانکه چو من • عشق دن صافی اولسن
صوفی جنت لو اولمز زیرا بنم کبی • خرقه در میکده ها داد کرو و
باده نخست • بتخانه لرده خرقه سنی باده رهننه قومدی مراد
عشقه کوشش ایتمدی دیمکدر • لذت از عیش بهشت و لب
خورشش نبود • جنت عیشندن و حور لبندن اوکسه لذت

و

ونصیب اولماز حورنش ده اولان ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن
هرکه یه راجع در اضمار قبل الذکر طریقی اوزره • هرکه او دامن
دلدار خود از دست بهشت • هر اول کمسه که کندو دلدارنك
دامننی الندن قودی یعنی هرکمسه اللهك طاعت و فرماننده
اولمیه عقبی ده اکه سعادت و حضور یوق در • حافظا لطف حق
ار با تو عنایت دادد • ای حافظ حقك لطفی اکر سا که عنایت
طوته • باش فارغ ز غم دوزخ و ایمن ز بهشت • دوزخ غمندن
فارغ و جنت دن ایمن اول **ایضا له** ای نسیم سحر آرامگه یار
کجاست • ای نسیم سحر یارك ارام ایدجك یری قنده در • منزل
آن مه عاشق کش عیار کجاست • اول عیار عاشق کش مهك منزلی
قنده در نسیم سحر دن مراد فیض الهی در یار دن مراد محبوب حقیقی
ایدوکی بیت ثانی مشعر در عیار لغی کمسه یوزکوسترمدکی در کرچه
حق تعالی حضرتی مکان دن منزه در مراد همان خدایه وصول طلب
ایلمك در و حالت زیاده صعوبت اوزره اولدغن اشعار ایچون
نسیم سحر دن استفسار ایدر • شب تارست و ره وادی ایمن
در پیش • فره کوکیجه در و وادی ایمن یولی او کره در شب تار دن
مراد دنیا در وادی ایمن دن مراد جناب قدس در • آتش طور
کجا موعد دیدار کجاست • طور اتشی قنده در دیدار موعده
قنده در آتش طور دن مراد نور خدانك ظهور و تجلیسیدر دنیاده
موعد اسم مکان دن در اندن مراد قیامت در که دیدار انده اولور
• هرکه آمد بجهان نقش خرابی دارد • هر کیم که جهانه کلدی

بهشت فعل ماضی در

بوننده بهشت جنت معناسنه در

فعلاتن ۲
فعلان ۱

نازنین [illegible] معناسنه در

خرابی ده الف لام
مقدر ایچون در

خرابلق نقشنی طوتر یعنی فنا بولور • در خرابات مغان نیست بجز کس هشیار کجاست • صو ومکر که میخانه ده آیوق قنده در یعنی میخانه هشیار اولمدغی کبی جهانه کلنلردن بر فرد باقی قالماز • هر سر موی مرا با تو هزاران کارست • بنم هر بر قیلم او جنک سنک ایله بیچه بیک ایشی واردر یعنی هر بر قیلم سا که باشقه محبت ایتمکدر • ما کجاییم وملامت کر بیکار کجاست • بز قنده ایز وملامتک تاثیری یوق ملامتجی قنده دو مراد ملامت ایله عشق زایل اولمدغن بیان در • انکس است اهل بشارت که اشارت داند • اهل بشارت اول کمسه در که اشارت بیله • نکتها هست بسی محرم اسرار کجاست • نکته لر چوقدر اما محرم اسرار قنده در که بو سر لری تمام فهم اید • عقل دیوانه شد آن سلسله مشکین کو • عقل دیوانه اولدی اول مشکین زنجیر قنی جنون عقل دن مراد عشق الهی دن غیریه میل ایتمیدر اکه چاره اسرار الهیه ایله بند ایلمکدر سلسله مشکین دن مراد اسرار الهیه در • دل ز ما گوشه گرفت ابروی دلدار کجاست • دل بزدن کوشه طوتدی دلدارک ابروسی قنده در یعنی دله لایق اولان کوشه دلدارک ابروسی در که بوندن مراد زیاده قربی در دلداردن مراد محبوب حقیقی در گوشه گرفت فراغت اندی معناسنه در • باده و مطرب و گل جمله مهیاست ولی • باده ومطرب وگل جمله حاضر در اما • عیش بی یار مهیا نشود یار کجاست • یارسز عیش مهیا اولماز یار قنده در مراد بودر که اسباب طاعتک حصولی آسان در

بشارت کر بالا ...

دلدار وصف ...

عیش بی یار ... اولمدیغی

صحبت

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

صعوبت بهان جانان ازلک وصالنده در • حافظ از باد خزان در
چمن دهر مرنج • ای حافظ زمانه چمننده باد خزاندن انجنمه • فکر
معقول بفرما گل بی خار کجاست • معقول فکر بیور خارسز
گل قنده در یعنی قنده واردر • **وله ایضاً** خمی که ابروی شوخ تو
در کمان انداخت • شول بو کلمی که سنک شوخ قاشنک کماننه
اندی یعنی قودی • بقصد خون من زار ناتوان انداخت • بن ناتوان
زارک هلاکی قصدنه آتدی مراد هلاک اتمکدن اوتری ابروکی بور
شدردکی دیمکدر • شراب خورده و خوی کرده کی شدی بچمن •
شراب ایچمشله ودرلمش چمن فجن کندک • که آب روی تو آتش
در ارغوان انداخت • که سنک یوزکک لطافتی ارغوانه آتش
اندی یعنی یاقدی آتشدن مراد انوک حمرتی در آب بونده لطافت
معناسنه در آب معناسنه اولمقدن محل آبی در • بیک کرشمه که
نرگس بخودفروشی کرد • نرگس که خودفروشلق ایله برکرشمه
وشیوه ایلدی • فریب چشم تو صد فتنه در جهان انداخت
اول شیوه سببی ایله یعنی اکه نغما سنک چشمک فریبی جهانه
یوز فتنه آتدی بیک ده اولن باء سببیه نک معناسی مصراع
ثانی یه قید اولندی سهولت معنی ایچون • زشرم آنکه بروی
تو نسبتش کردند • اول خجالتدن که سهی سنک یوزکه
نسبت ایتدیلر نسبتش ده اولن ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن
سمن لفظنه راجعدر اضمار قبل الذکر طریقی ایله • سمن بدست
صبا خاک در دهان انداخت • سمن صبا الی ایله اغزنه

قم بو کلمه در

خوی عرق در

فریب الدعا

خاک آندی مراد قصورنه اعتراف اندی دیمکدر خاک در دهان انداخت

قصورنه اعتراف اندی معناسنه استعمال اولنور • بنفشه

طرّهٔ مفتول خود گره میبزد • بنفشه کندونک اورلمش

طرّه سنه گره اوررایدی یعنی تزیین ایدرایدی گره میبزد بونک

کبی محللرده بومذکور معنایه استعمال در • صبا حکایت زلف تو

در میان انداخت • صبا سنک زلفک حکایتنی اورتایه آتدی

یعنی سنک زلفکی بنفشه فتنه‌سنه وصف ایلدی تاکه بنفشه کندو

طرّه سنک قصورنی بیلوب شرمنده اوله • من از ورع می و

مطرب ندیدمی زین پیش • بن تقوی دن یعنی متقی اولدیغمدن

بوندن اوّل می و مطرب کورمدم ایدم • هوای مغبچگانم

باین و آن انداخت • مغبچه‌لرک محبتی بنی بوکه و آکه اندی مراد بودرکه

بن عاشق اولمزدن اوّل عشق و مرشدنه ایدکن بیلمزدم ایدم طالب

عشق اولن مریدلرک شوقلری عشق و مرشده ایرشدردی •

کنون بآب می لعل خرقه می شویم • شمدی می لعل ایله

خرقه‌لرمزی یورز یعنی مستغرق عشقزمی دن مراد عشق خردن

مراد بدن در • نصیبهٔ ازل از خود نمی توان انداخت • ازلده

ده نصیب اولن نسنه‌یی کندومزدن دفع ایلمک ممکن دکلدر •

نبود رنگ دو عالم که نقش الفت بود • اگر عالم رنکی یعنی

ابدکی آشنالق نقشنی وار ایدی • زمانه طرح محبت نه این

زمان انداخت • زمانه محبت تملنی بو زمان آتمدی بلکه از

لی در طرح بونده تمل معناسنه در بعض محلده رسم معناسنه

مفتول اولمش

هوای بونلق محبت معناسنه در

الفت آشنالق

کلور

کلور • ببزم گاه چمن دوش مست بگذشتم • چمن مجلسی یوننه

دون کیجه مست اوعرادم • چو از دهان تو ام غنچه در گمان انداخت • چونکه سنک دهانکدن غنچه بنی کمانه اندی مراد بودر که

باکه خاطره اولدی که غنچه نک سنک دهانکه ستابهتی اولمت

ایکن وادب اکه نظر ایلدم کوردم که اصلا مناسبت یوق در • مگر

گشایشی حافظ درین خرابی بود • مگر حافظ فتح باب وحصول

مراد بو خرابی ده ایدی • که بخشش ازلش در می مغان انداخت •

که ازل بخششی ابنغ لو سینه اتدی یعنی لطف الهی انی عشقه

سوق ایتدی • جهان بکام من اکنون شود که دور زمان •

جهان شمدی بنم مرادم ایله اولور که زمانک دوری • مرا به بندگی

خواجه جهان انداخت • بنی خواجه جهانک قول لغنه اندی

بعض نسخه ده خواجه زمان واقع اولمشدر **ایضا** بکوی میکده

هر سالکی که ره دانست • میخانه محله سنه هر بر سالک که یول

بیلدی یعنی واصل اولدی • دری دیگر زدن اندیشه تبه دانست •

بر غیری قپو قققغی نامعقول فکر بیلدی مراد هر کمکه واصل

حق اولدی ماسوای ترک اندی دیمکدر • بر آستانه میخانه هر که

یافت رهی • میخانه نک آستانی اوزن هر کیم که بر یول بولدی

ز فیض جام می اسرار خانقه دانست • جام میک فیضندن

خانقاه سرلرنی بیلدی مراد هر کمکه شراب عشقی نوش ایلدی

خانقاه ده ریاضت ایله حاصل اولن اسرار اکه منکشف اولدی

دیمکدر • زمانه افسر رندی نداد جز بکسی • زمانه رندلک

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلاتن

تاجنی شول کمسه دن عنیه یه و برمدی رندلک دن مراد ولایت در

• که سرفرازی عالم درین کله دانست • که عالمک سرفراز

لکنی بو کلاه ده بیلدی یعنی هر کیم که مرتبهٔ ولایتک رفعت

و قدرده اولدغنی فهم ایلدی جام عشق اکه صونلدی • ورای

طاعت دیوانگان زما مطلب • دیوانه لرک طاعتندن غیری

بزدن طلب ایلمه دیوانه لردن مراد مجذوب لودر که طاعتلری

شریعت و طریقت دن صکره مرتبهٔ حقیقه ایرشوب موتوا

قبل ان تموتوا ایله عامل اولوب وجودفانی لرنی محو ایدوب

بقا بعد الفنا حسبنجه بقاء سرمد بولمشلردر • که شیخ مذهب

ما عاقلی گنه دانست • زیرا بزم مذهبمز شیخی عاقللغی کناه

بلدی مذهبدن مراد مذهب عشق در شیخ دن مراد مرشد در

عاقللق دن مراد عجب و وجوددر • ~~هر اول کمسه که اکی عالمک~~

هر انکه راز دو عالم زخط ساغر خواند • هر اول کمسه که

اکی عالمک رازنی ساغرکه خطندن اوقودی خط ساغردن مراد

شراب درکه بونده عشق الهی مراد درنتکم بو معنی حسن دهلوینک

دیوانده واقع اولمشدر بیت خط ساغر کجاست که بگرفتست

دل من از کتابت اشعار • رموز جام جم از نقش خاک ره دانست

جام جمک رمزلرنی یول طپراغی نقشندن بیلدی مراد بودر هر کمسه که اکی

عالمک رازنی وسیلهٔ عشق ایله بیلدی جام جم که بر مشهور جامک

اسمی درکه جناانده نیچه رمزلرکو دنورایدی اول رمزلری یول

طپراغی نقشندن بیلدی که اصلا انک قتنده بو شی ء دکلدر حاصل

معنی

عاقلیده اولان یا مصدریه ایچوندر

معنی بودر که خاکده اولن نقوشن نیجه بی اعتبار ایسه جام جمک
رمزلری دخی انوکی قتنده ایله بی اعتباردر • دلم ز نرگس ساقی
امان نخواست بجان • دلم ساقی نک چشمندن جاننه امان استمدی
چراکه شیوهٔ آن ترک دل سیه دانست • نیچون زیرا اول سیه
دل ترکک شیوه سنی بلدی که امان ویرمیدر ترک دل سیه دن
مراد بونده چشم ساقیدر ساقی دکلدر که مصراع اولده نرگس
عبارتی ایله ذکر اولنمشدر دل سیه اولمسی بینک اعتباری ایله
و بی امان اولدغی مناسبت ایله در زیرا مرشد مریدنک اخلاق
ذمیمه سنی افنا اتمکده اصلا ترحم اتمز ساقی دن مراد مرشددر •
ز جور کوکب طالع سحرگهان چشمم • طالع کوکبنک جورندن
سحر وقتلرنده چشمم • چنان گریست که ناهید دید و مه
دانست • اغلدی اغلدی که زهره کوردی و ای بلدی مراد بر
خلقندن غیر کوکه خلقی دخی بلدی دیمکدر • خوش آن نظر که لب
جام و روی ساقی را • نخست اول نظره که جامک کنارنی
و ساقی نک یوزنی • هلال یکشبه و ماه چارده دانست
بر کیجه لک هلال و اون درت کیجه لک ای بلدی هلال لب
جامه و ماه چارده روی ساقی یه کوره درلف و نشر مرتب طریقی ایله
• حدیث حافظ و ساغر که میزد نش پنهان • حافظ سوزی
وانک نهانی ساغر چکمسی یعنی حافظ لغی وانوکه نهانی عشقه
سی اغنی • چه جای محتسب و شحنه پادشه دانست •
نه محتسب و سوباشی بر بر پادشه بیلدی پادشه دن مراد

مصراع اولی سؤال و ثانیسی جوابدر

[illegible]

حق تعالی حضرتی اولمق روشن درکندو پادشاهی اولمق دخی
ممکن در مبالغه طریقی ایله مدح اعتش اوله • بلند مرتبه شاهی که
نه رواق سپهر • بلند مرتبه لو بر شاه درکه فلکک طقوز چار
طاقنی • نمونه ز خم طاق بارگه دانست • بارگاهی کمرنک
اکری سندن بر نمونه بلدی دانست لفظنک فاعلی شاه در
فلک دکلدر ایضا له سینه ام ز آتش دل در غم جانانه
بسوخت • بنم سینم دل آتشندن جانانه نک غمنده یاندی
• آتشی بود درین خانه که کاشانه بسوخت • بو خانه ده بر
آتش وار ایدی که کاشانه دخی یاندی خانه دن مراد کوکلی در
کاشانه دن مراد جسمی در • تنم از واسطه دوری دلبر بگداخت
• جسمم دلبرک ایراقلغی سببدن اریدی • جانم از آتش مهر
رخ جانانه بسوخت • جانم جانانه نک یوزی محبتنک آتشندن
یاندی مهر بونده محبت معناسندندر غیری آفتاب معناسنه
دخی اولمق زیاده روشن در اول وقت معنی بویله اولور جانانه نک
آفتاب کبی یوزنک آتشندن جانم یاندی • هر که زنجیر سر زلف
پری روی دید • هر کیمکه بو پری یوزلونک زنجیره بکزر زلفنی
کوردی • دل سودا زده آتش بزمین دیوانه بسوخت • انوک
• سودایی کوکلی بن دیوانه اوزره یاندی یعنی بکا ترحم ایتدی
سوز دل بین که ز بس آتش اشکم دل شمع • قلبمک حرارتی
کورکه کوزم یاشی آتشنک یعنی حرارتنک کثرتندن شمعک
کوکلی • دوش بزمین ز سر مهر چو پروانه بسوخت • دون کیجه

بنم

نمونه ده اولان همزه وحدت ایچوندر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

روی ده اولان یاء تانیث وحدت ایچوندر

مهر بونده محبت معناسنه در

بنم اوزرمه محبت اوجندن پروانه کبی یاندی پروانه بونده عا
شق شمع اولان کلبک معناسنه در چراغ معناسنی ایهام اتمک
طریقی ایله زیرا پروانه چراغ معناسنه دخی کلور • آشنایی نه
غریبست که دلسوز منست • عجب دکلدر بو آشنا که بنم
دلسوزم دم یعنی بو آشنا بانکه ترحم ایده • چو من از خویش برفتم
دل بیگانه بسوخت • چونکه بن کندمدن کندم بیکانه نک
کوکلی یاندی یعنی بیگانه دخی بانکه ترحم ایلدی • خرقهٔ زهد
مرا آب خرابات ببرد • بنم زهدم خرقه سنی آب خرابات الدی
مراد عشق بنی زهد مرتبه سندن خلاص ایلدی دیمکدر • خانهٔ
عقل مرا آتش خمخانه بسوخت • خمخانه اتشی بنم عقلم خانه
سنی یاقدی مراد عشق الهی بنی عقل معاش طبقه سندن
بری ایلدی دیمکدر • چون پیاله دلم از توبه که کردم بشکست
• توبه دن یعنی شول توبه یی که ایلدم کوکلم انی پیاله کبی صندی از
بونده من بیانیه معناسنه در بو وجه دخی جائزدر توبه دن که ایلدم
کوکلم پیاله کبی صندی مراد توبه اتدوکمدن قلبم شکسته و پریشان
اولدی دیمکدر • همچو باده جگرم بی می و پیمانه بسوخت • می و
پیمانه سز جگرم باده کبی یاندی باده شرابک بخته سنه دیرلر •
ماجرا کم کن و باز آکه مرا مردم چشم • کویا کندوسی ایله بردوستی
بیننده خصومت واقع اولمش صلح اتمک ایچون اکه خطاب ایدوب
ایدر ماجرایی آز یعنی ترک ایله و کرو کل زیرا بنم کوزم ببکی ماجرادن
مراد دوستی ایله کندونک مابیننده واقع اولن خصومت

بشکست فعل ماضیدر

آ امر حاضردر

وسوزلودر كه بونك كبى محللرده نسبت معناسنه استعمال
اولنور • خرقه از سر بدر آورد وبشكرانه بسوخت • خرقه
سنى باشندن چقردى وسنك قدومك شكرانه سنه ياقدى
مردم چشمك خرقه سندن مراد خوابدر كويا دوستنه ايدر
چشم خوابى ترك ايدوب سنك قدومكه تمام منتظر وچالكه
زياده متحيردر عجمده عادت ايمش بركيسه منصب ويرلسه او
سنده اولن لباسنى يقر ويكى لباس كيير ايمش كويا مردم
چشمك خرقه سى اول خواب ايدى خرقه سى اول خواب ايدى
دوستك ملاقاتى منصب منزله سنه تنزيل اولنمق ايله كه مردم
چشم اندن متمتع اولدى خواب خرقه سنى چقروب يقدى وبيدار
لق جامه سنى كيدى يا قمق تركدن كنايه در • ترك افسانه بگو
حافظ و مى نوش دمى • اى حافظ افسانه يى ترك ايله وبردم مى
ايچ بگو ترك ايله استعمال اولنه كفتن معناسنه اولور كفت ترك ايله
استعمال اولنه كرد معناسنه اولور باقيسى بونلره قياس اولنه
• كه نخفتيم شب وشمع بافسانه بسوخت • كه كيجه اويومدن
وشمع آودوصاوردايله ياندى يعنى عمرمزى هوا وهوسه صرف
ايلدك اصلا عشق وعبادته سعى اتمدك مى دن مراد عشق در شب
دن مراد دنيادر شمع دن مراد عمر در مراد كندوسنه خطاب طريقى
ايله غيره نصيحتدر • ولە ايضاً عارف از پرتو مى راز نهانى دا
نست • عارف بالله عشق الهى پرتوندن راز نهانى بلدى
• كوهر هر كس ازين لعل توانى دانست • هر كسك ذاتنى

بو لعل

نوش امر حاضردر

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلان

توانى فعل مضارعدر
مخاطب در

بو لعل ون بلمکه قادرسن مراد بودر که اکر سند فی عشق الهی تحصیل ایلیه
سن انک سببی ایله هرکسک ماهیتنی عارف بالله کبی ادراکه
اتمکه قادر اولورسن بونه کوره بیت ده صنعت الالتفات وار در
غیبت دن خطابه • قدرِ مجموعهٔ گل مرغِ سحر داند وبس •
کل مجموعه سنک قدرینی انجق بلبل بلور زیرا نیجه کره الندن چقرمش
و بولمشدر • که نه هر کو ورقی خواند معانی دانست • زیرا هر کیم که
اوقودی معانی بلمدی نه لفظی دانست لفظنه مصروف در مراد بو
در که کل مجموعه سنک قدرینی انجق بلبل بلدکی کبی قبض و وصال
قدرینی دخی طریق عشقه سلوک ایدوب نیجه کره عالم بسطه و نیجه کره
عالم قبضه دوشن سالک بلور • عرضه کردم دو جهان بر دل
کار افتاده • کار افتاده اکی جهانی عرض ایلدم کار افتاده باشنه
ایش کلمش واحوال کورمش کسه در • بجز از عشق تو باقی همه
فانی دانست • سنک عشقکی باقی و سنک عشقکدن غیری باقی نه
وار ایسه دو کلیسنی فانی بلدی بیت افسونِ دل افسانهٔ عشقست
و کرنه • باقی بجا آلت که فسونست و فسانه • بیت سابع ده و
بو بیت ده اولن خطاب خدایه در • سنگ و گل را کند از یمن نظر
لعل و عقیق • سنک و کلی نظر یمنندن لعل و عقیق ایلر • هر که
قدر نفس باد یمانی دانست • هر کیم که یمنه منسوب اولن بادک نفسی
قدرینی بلدی اصل بونده مراد ویس قرنی حضرتی در که حبیب اکرم
حضرتی انوکه حقنده انی لاجد ریح الرحمن من قبل الیمن بیورمش
لردر لکن بونده اولیا مراد در حاصل معنی بودر هر کیم که اولیانک

کو که او تقدیرنده در

یمانی یمنی منتسب در

نفسی قدرنی بلدی وانلرک خدمتن اختیار ایلدی عاقبت اول نفس
وخدمت سببی ایله عشق الهی دن مستفیض اولوب سنک وگل
مثابه سنده حقیر اولن کمسه ی لعل وعقیق طبقه سنه ایرشدردی
آن شد اکنون که ز افسوس عوام اندیشم • اول کتدی شمدی
که عوامک طعن وتمسخرندن خوف ایدیم • محتسب نیز درین
عیش نهانی دانست • محتسب دخی بو عیش نهانی ده اولسن
حالی بلدی مراد بودرکه صورت مجازده اولن اشعارنده واقع
اولن کلمات حقایق واسراراید کنی محتسب بلدی ایلیه صوباشی
دن وعوامدن خوف قالمدی که اتفاق ایله هجوم ایدوب باکه بر
ضرر ایرشدره لر • ای که از دفتر عقل آیت عشق آموزی
ای کسه که عقل معاش کتابندن عشق ایتنی اوکرنمک استرسن
آموزی ده ارادت معناسی مقدر اعتبار اولنمق اوزره شرح
اولندی زیرا آنسز معنی راست اولماز سنکم بوستانک بو
بیتنده معنی ء ارادت لازم بیت وگر هر چه باشد مرادت خوری
ز دوران بسی نامرادی بری • ترسم این نکته بتحقیق ندانی
دانست • قورقرم بو نکته ی که مراد عشق الهی در تحقیق ایله
بلمکی بلمیه سن یعنی بلمکه قادر اولمیه سن مراد غره ء عقل معاش
اولن معجب وانانیت ایله عشق الهی نک حصولی میسر اولماز دیمکدر
• می بیاور که ننازد بگل باغ جهان • می کتور یعنی عشق وطا
عته چالش زیرا جهان باغنک گلی ایله فخر ایلمز • هر که غارتگری
باد خزانی نیست • هر کیمکه خزان یلنک یغما جلغنی بلدی • دلبر

نیز دخی معناسنه در

یعنی ویرکه عیش نهانی دن
مراد عشق الهی اوله

آموزی فعل مضارع
مخاطب در

دانست بونده
دانستنی
معناسنه در

آسایشی

آسایشی سامصلحت وقت ندید ۰ دلبر بزم اسایشمزی
شمدی که وقت مصلحتی کورمدی بلکه بر وقته دخی تأخیر اتدی
یعنی مرشد کامل لحکمة ایصال فیضده تأخیری اختیار اتدی
۰ وزانه از جانب ما دل نگرانی دانست ۰ بوطرفه بزم جانبمزده
اولن انتظار و میلمزی بلدی ۰ حافظ این گوهر منظوم که
از طبع انگیخت ۰ حافظ بو منظوم گوهری که مراد شعریدر
طبعندن ظهوره کتوردی یعنی زادهٔ طبعیدر ۰ اثر تربیت آصف
ثانی دانست ۰ آصف ثانینک تربیتنک اثری بلدی یعنی
بو غزلک ظهورنه وزیرک التفاتی سبب اولدی ایضاً حسنت
باتفاق ملاحت جهان گرفت ۰ سنک حسنک ملاحت اتفاقیله
جهانی طوتدی ۰ آری باتفاق جهان می توان گرفت ۰ بلی اتفاق
ایله جهانی طوتمق ممکندر خطاب مرشده در ۰ افشای راز خلوتیان
خواست کرد شمع ۰ شمع خلوتیلرک رازنی افشا ایلمک استدی
۰ شکر خدا که سر دلش در زبان گرفت ۰ خدایه شکر اولسون که
انک کوکلنک سری زبانندە طوتدی مراد آتش عشق زبانینی
یقدی سویلتمدی دیمکدر ۰ می خواست گل که دم زند از رنگ و
بوی دوست ۰ گل استدی که یارک رنک و بویندن سوز
سویلیه یعنی کندوسنی دوسته تشبیه ایده ۰ از غیرتش
صبا نفسش اندر دهان گرفت ۰ غیرتدن صبانک نفسنی اغزنده
طوتدی یعنی سویلتمدی ۰ زین آتش نهفته که در سینهٔ منست
بو مخفی آتشدن که بنم سینمده در که مراد عشقدر ۰ خورشید

انگیخت فعل ماضی در رقه
مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

حسنت ده اولان تا
خطاب ایچوندر

بعض نسخه ده دوست یرینه
یار واقع اولمشدر

شعله ایست که در آسمان گرفت • خورشید بر شعله درکه آسمان
ده طوتدی یعنی انده ظاهر اولدی • آسوده بر کنار چو پرگار می شدم
کنارده پرگار کبی آسوده اولدم • دوران چو نقطه عاقبتم در میان
گرفت • دوران عاقبت بنی نقطه کبی اورتاده طوتدی • آن روز
شوق ساغر می خرمنم بسوخت • می ساغرنک شوقی اول کون
بنم خرمنمی یاقدی • کآتش ز عکس عارض ساقی در آن گرفت •
که ساقینک عارضی عکسندن اول ساغرده آتش طوتدی یعنی
اثری واقع اولدی • خواهم شدن بکوی مغان آستین فشان
مغلر محله سنه یکم سللکرک کتمک استرم بو سوز استعمالدن
کنایه‌در • زین فتنه‌ها که دامن آخر زمان گرفت • بو فتنه‌لردن
که آخر زمانک اتکن طوتدی یعنی ظاهر اولدی • می خور که هر که
آخر کار جهان بدید • شراب ایچ زیرا هر کیم که جهانک
عاقبتنی یعنی فناسنی کوردی می خور عشقه سعی ایله دیمکدر
• از غم سبک بر آمد و رطل گران گرفت • غمدن یینی کلدی
و اغر رطل طوتدی یعنی دنیا سوداسی غمندن فارغ اولوب
عشقه سعی ایتدی رطل گراندن مراد عشقه زیاده کوششدر
رطل لغتده نصف منّ معناسنه‌در منّ بتمن معناسنه‌در •
بر برگ گل بخون شقایق نوشته اند • گل یپراغی اوزره شقایق
قانی ایله یازمشلردر بو ادعایی‌در • کآنکس که پخته شد می
چون ارغوان گرفت • که اول کمسه که سلوکده پخته اولدی
ارغوان کبی می طوتدی یعنی نوش ایتدی میدن مراد عشق الهی‌در

کنارده پرگار کبی آسوده ایدیم بو وجه وجهی جائزدر

فعل امر حاضردر

می ده

نوه امرحافظ دره

می ده بجام زرکه صبوح صبوحیان • جام زر ایله می ویر زیرا
صباح وقتنده شراب نوش ایدیجی لرکه صبوحی • چون پادشه
به تیغ زرافشان جهان گرفت • جهانی طوتدی پادشاه زرافشان
تیغ ایله جهانی طوتدغی کبی صبو صباح وقتنده ایچلن شراب درامّا
بونده عشق مراددر صبوحیان دن مراد اولیاء الله درکه سحرخیزلردر
• حافظ چو آب لطف زنظم تو میچکد • ای حافظ چونکه سنک
نظمکدن اب لطافت طمر • حاسد چگونه نکته تواند بران گرفت •
حاسد انوکه اوزره نکته طوتمغه نیجه قادر اولور نکته بونده عیب
معناسنه در • فرصت نگرکه فتنه چو درعالم اوفتاد • فرصت
کوزت غافل اولمه زیرا چون عالمه فتنه دوشدی یعنی پیدا اولدی
• حافظ بجام می زد واز غم کران گرفت • حافظ کندوسنی
جام میه اوردی وغم دن کنار طوتدی مراد عشق وعبادته مشغول
اولدی دیمکدر بعض کمسه مصراع ثانی نک معناسنی بویله ویرر
امّا اوّل اولی درهم بومعنی اعتباری اوزره جام می لفظنه مضاف
اولمز حافظ جام ایله شراب ایچدی وغمدن کنار طوتدی **ولـه
ایضًا** ساقی بیا که یار زرخ پرده برگرفت • ای ساقی گل کـه
یار یوزندن پردهء دفع ایتدی • کار چراغ خلوتیان باز درگرفت •
خلوتی لرکه چراغی ایشنی کوو طوتدی مراد جانان ازل عرض
جمال ایتمک ایله خلوت ده اولنلری چراغه محتاج ایلمدی دیمکدر
ساقی دن مراد مرشد در بنه بو دیوان ده بومعنی یی مشعر بربیت
واقع اولمشدر **بیت** گو شمع میارید در ین جمع که امشب •

گرفت بونده گرفتن
معناسنه دره

در مجلس ما ماه رخ دوست تمامست • آن شمع سحر گرفته

دگر چهره برفروخت • اول عاشقدن فراغت ایلمش دلبر

کرو عرض جمال اتدی چهره برفروخت عرض جمال اتدی دیمکدر

سحر گرفت شمعه نسبت زیاده خوب واقع اولمشدر • وبن پیر

سالخورده جوانی ز سر گرفت • وبویاشلو پیرلوک جمالی شوقندن

جوانلغی باشدن طوتدی مرادمشاهده جانان ایله حاصل اولن

شوق وحالتی اشعاردر • آن عشوه کرد عشق که تقوی ز ره

برفت • اول شیوه ایلدی عشق که تقوی یولدن کتدی مراد

اهل عشقک اسرارندن اهل تقوی برنیچه سرلری فهم اتمک

ایله تقوی سی ترک ایدوب راه عشقه سالک اولدلر دیمکدر

بووجه دخی جائزدر عاشقک بعض افعالی اهل تقوی یی غافل

ایلدی که انلرک حقنده نامعقول ظن اتدیلر که نیجه سنک هلاکنه

فتوی ویردلر بعض دیوانده بوبیتک مصراع اولی بویله واقع

اولمشدر • آن جلوه کرد یار که تقوی ز ره برفت • بونک دخی

معناسی اکا قریب در • وان لطف کرد دوست که دشمن حذر گرفت

واول لطف ایلدی دوست که دشمن حذر طوتدی دوستدن مراد

خدای عز وجل دشمندن مراد شیطان اولمق روشندر • زنهار

از ان عبارت شیرین و دلفریب • زنهار سنک بوشیرین و د

لفریب سوزکدن • گوئی که پسته تو سخن در شکر گرفت •

دیرسن که سنک دهانک سوزنی شکرده طوتدی مراد عاشقی

الدمق ایچون ظاهرا شیرین ولطیف سویلدک دیمکدر بومعنایه

کوره خطاب جانانه در بوبیتده معنی دخی لطیف در بواعتبار

سالخورده یاشلو معناسنه در

عشق تقوی یه غالب اولدیغی معناسنه دخی جائزدر مسلکه

دلفریب وصف ترکیبی

بار یعنی یوک معناسنه در

ضوء آفتاب معناسنه در

اوزره حافظ کندوسنه خطاب ایدوب ایدر زنهار بو اسرا ر
الهیه ایله آمیخته اولمش شیرین و دلفریب شعرکدن که ثنا
اهله فاش اتمه سن گویا سنک دهانک سوزنی شکرده
طوتدی یعنی شکره باتوردی که بویله شیرین و لطیف در
حقیقتده سوزنی شکره تشبیه اتمش اولور • بار غمی که
خاطر ما خسته کرده بود • شول غم یوکی که بزم خاطرمزی مجروح
ایلمش ایدی • عیسی دمی خدا بفرستاد و بر گرفت • حق تعالی
حضرتی بر عیسی نفس گوندردی و اول غم یوکنی قالدردی
غمدن مراد غم وصال اولمق اولیدر عیسی نفسدن مراد مرشددر
که وصاله وسیله اولوب انی غمدن خلاص ایلدی غمدن مراد
غم دنیا اولمق احتمالدر بو تقدیرا اوزره معنی بویله اولور
مرشد فتوح الهی ایله قلبمدن دنیا محبتنی و غمنی گیدردی •
هر سرو قد که بر مه و خور حسن میفروخت • هر سرو قد محبوب
که ماه و آفتاب اوزره حسن صاتردی • چون تو در آمدی
پی کاری دیگر گرفت • چون که سن کلدک هر بری بر غیری ایشک
اردینی طوتدی یعنی دعوی دن فراغت اتدیلر بوندن مراد
مرشددر که سایر مرشدلر انوک قتنده ارشاد دعوی سن اتمکه
قادر اولمدیلر • زین قصه هفت گنبد افلاک پر صداست •
بو قصه دن افلاکک یدی قبه سی پر صدادر قصه دن مراد
بونده سوزدر نتکیم مصراع ثانی انی مبیندر • کوته نظر ببین

که سخن مختصر گرفت • کوته نظری کور که سوزی مختصر طوندی
حال بو که سوزدن لطیف برنسنه یوقدر زیرا اون سکز بیک
عالم سوزدن ظهور بولمشدر که کن در و آسماندن زمینه سوز
نازل اولمشدر و انسانک حیواناتدن امتیازی سوز ایله در
• حافظ تو این دعا زکه آموختی که بخت • ای حافظ سنی بو دعایی
کیمدن اوکرندک که اهل بخت • تعویذ کرد شعر ترا وبزر گرفت
سنک شعرکی حمایل ایلدی و التونه قاپلدی بو سوز دیوانشه
کوره در که لطیف خط ایله یازدرب جدول و لوحه سنی و جلدینی
التون ایله زینت اتدرلر خصوصا عجمک اول زیبا جلدلری که
حافظک بو سوزنه تمام موافق در تعویذدن مراد حمایل کبی یا
تلو بجه کتوردکلری در تعویذ اصل ذال معجمه ایله در لیکن عجم
دال مهمله ایله اوقودلر **وله ایضا** بلبلی برک کلی خوش رنگ
در منقار داشت • بر بلبل لطیف رنکلو بر کل یپراغنی بورننده
یعنی اغزنده طوتدی • واندر ان برک نوا خوش نالهای زار داشت
و اول ذوق و رفاهیت ده که مراد کلک وصالی در خوش زار و ناله
لر طوتدی • کفتمش در عین وصل این ناله و فریاد چیست
اول بلبله ایتدم عین وصل ده بو ناله و فریاد ندر • کفت ما را
شیوه معشوق در این کار داشت • بلبل بکا لسان حال ایله
جواب ویروب ایتدی معشوقک شیوه سی بزی بو ایشده طوندی
بوندن مراد بودر هر کیمک که قربی حقه زیاده اوله انک دردو
محنتی زیاده اولور بو خود معلوم در که حبیب اکرم صاحب

تاج

آهل بخت تقدیرنده در

فاعلاتن ۳
فاعلات ۱

سیره بونده قور معناسنده در

نوا بونده رفاهیت معناسنده در

تاج لعمرك وقباء لولاك لولاك لما خلقت الافلاك ايكن كيجه لر ايله
نمازده اياق اوزن چوق طورمقدن مبادكه اياقلري نيجه شيشمش
ايدي هم كفره اللرندن نيجه بلالر كورمش ايدي ونتكيم حبيب اكرم
بيورمشدر اشد الناس بلاءً الانبياء ثم الاولياء ثم الامثل
فالامثل • باز اگر تنت مست با ما نيست جاى اعتراض • يار اگر
بزم ايله اوتورمدي ايسه اعتراض يري دكلدر • پادشاه كامران بود از گدايان عار داشت • كامران دعالي جناب پادشاه
ايدي گدالردن عار طوتدي مراد حقك صفت استغناسين بيان
دركه جميع عالم انك گداسي در • دردمي گيرد نياز و ناز ما با حسن دوست • بزم ناز و نيازمز دوستك حسنه تاثير ايتمز • خرم
آن كز نازنينان بخت برخوردار داشت • خرم اولكمسه كه
نازنينلردن فائده لنجي بخت طوتدي يار دوستدن مراد خداي
عز وجل در نازنيندن مراد اسماء الله در حاصل معني بودركه
زهي سعادت اول نيك بخت كه مقبول حق اولوب ديدار
شريفي ايله متمتع اوله كه بز بو حاله نه نازونه نياز ايله ايرشدك
• خيز تا بر كلك آن نقاش جان افشان كنيم • قالق اول نقاشنك
كه مراد حق تعالى حضرتي در قلمي اوزره جان نثار ايده لم • كين
همه نقش عجب در گردش پرگار داشت • كه بو دوكلي عجب
نقشي پرگار گردشنده طوتدي يعني فلكك پرگاركبي دورنده
بو قدر عجايبات ظاهر ايلدركه مراد حوادث عالم در بوندن مراد
صنع حق استحسان در • گر مريد راه عشقي فكر بدنامي مكن •

دردمي كيرد ناتيه اتمز معناسنه در

خيز امر حاضر در

عشقده اولن با خطاب ايچون در

اکر عشق یولنک مریدی و محبّی ایسک بدنام لق فکرن ایلمه

• شیخ صنعا خرقه رهن خانهٔ خمّار داشت • شیخ صنعا

عشق مجازیده شیخ لق خرقه سنی می فروشک خانه سنه

رهن طوتدی هرکز عار اتمدی عاقبت ینه سعادته ایر

شدی صحیح صنعادر نون سزکه صنعاء یمن دیرلر • وقتِ

آن شیرین قلندر خوش که در اطوار سیر • اول شیرین

قلندرک وقتی خوش که عشق مجازی سیرنک اسلوبلرنده

• ذکر و تسبیح ملک در حلقهٔ زنّار داشت • ملکک ذکرو

تسبیحنی زنار حلقه سنده طوتدی یعنی ملک کبی ذکر و

تسبیح اتدی بوندن مراد ملامتیه کروهندن اولوب حق تعا

لی نک ذکر و تسبیحنه و عشق و طاعتنه مشغول اولن عشاق

درکه ریادن خلاص بولمشلردر و شیخ صنعایه دخی ایهام

مقرردر ملک ده لامک فتحی مشهوردرکه فرشته معناسنه در

لامک کسری دخی جایزدرکه پادشاه معناسنه در مراد حق

تعالی حضرتی در و معنی اکه کوره اولور • چشم حافظ زیرِ

بامِ قصرِ آن حوری سرشت • حافظک چشمی اول حوری سر

شت محبوبک قصری طامنک التنده • شیوهٔ جنّات تجری

تحتها الانهار داشت • جنات تجری تحتها الانهار شیوه سنی

طوتدی یعنی کریه دن هرکز خلاص بولمدی **ایضاله** دیدی کیم

یار دجز سر جور و ستم نداشت • کوردکمی که یار جور و ظلم ههو

سندن غیری طوتمدی • بشکست عهد و زغم ما هیچ غم

نداشت

70

نسخه‌ده شکسته ماضی‌در

خوردن‌ده اولان با
مصدر ایچوندر

ندانشت • عهدنی صدی وبزم غمزدن هیچ غم طوتمدی • یارب
مکیرش ارچه دل چون کیوترم • یارب انی مؤاخذه ایلمه اگرچه
بنم کنتوترکبی کوکلمی مکیرشی ده اولان ضمیر غایب یاره راجع در
• افکند وکشت وعزت صید حرم نداشت • دوشوردی
وقتل ایلدی وحرم صیدنه عزت طوتمدی یاردن مراد بونده
مرشددرکه فیض ده تاخیر ریاضت ده اهتمام اتدوکندن
شکایت ایدر • بر من جفا ز بخت من آمد وگرنه یار • بنم اوزرمه
جفا بنم بختمدن کلدی یوخسه یار بونده یاردن مراد خدادر
• حاشا که رسم لطف وطریق کرم نداشت • حاشا که لطف
رسمنی وکرم طریقنی طوتمدی یعنی طوتدی • با این همه هر آنکه
نه خوردی کشید از و • بو دوکلی ایله هر اول کمسه که اول یاردن
خارلق چکمدی مراد انوک امرنه انقیاد اتمدی وقضاسنه راضی
اولمدی دیمکدر • هر جا که رفت هیچکسش محترم نداشت
• هر یره که کتدی هیچ کمسه انی محترم طوتمدی بیت عزیزی که
هر کز درش سر بتافت • بهر در که شد هیچ عزت نیافت • ساقی
بیار باده وبا مدعی بگو • ای ساقی کتور باده‌یی ومدعی یه دی
• انکار ما مکن که چنین جام جم نداشت • بزه انکار ایلمه که
بو مثللو جام جم طوتمدی دیو انکار اتمه • هر راه
رو که ره بحریم درش نبرد • هر سالک که انوک قپوسی حریمنه
یول التمدی یعنی خدایه واصل اولمدی درش ده اولن ضمیر غایب
خدایه راجع در • مسکین برید وادی وره در حرم نداشت

مسکین وادی‌یی قطع ایلدی و حرمه یول طوتمدی یعنی جناب
قدسه وصول بولمین سالک شوکه بکزرکه بورکه کعبهٔ
شریف صحرالرینی بلا و مشقت ایله قطع ایلدی لیکن حرمه واصل
اولمدی **بیت** بجان شو ساکن کعبه ببایان چند پیمایی •
چو نبود قرب روحانی چه حاصل قطع منزل ما • حافظ ببه تو
گویی فصاحت که مدعی • ای حافظ سن فصاحت طوبینی ایت که
دشمن • هیچش هنر نبود و خبر نیز هم نداشت • هیچ
انوک هنری یوق ایدی و هنردن دخی هم هیچ خبر طوتمدی
بوندن مراد اعدادر هنر حصولنه که اعدانک مغلوب اولمسنه
سبب در زمانه‌ده اولن اذانی و سفها کبی که همان ذم و غیبت
ایله قناعت اعتلر در **ایضا** بی مهر رخت روز مرا نور نماند
ست • سنک افتاب کبی روشن یوزک سز بنم کونمک نوری
قالمدی در مهر بونده افتاب معناسنه در که روخ لفظنه
مضاف در مهر مشبه به در رخ مشبه در • وز عمر مرا جز شب
دیجور نماندست • و بنم عمردن قره کیجه‌دن غیری قالمدی در
بو وجه دخی جائز در و با که عمردن بو تقدیر اوزره عمر لفظی مرا یه
مضاف اولماز • هنگام وداع تو ز بس گریه که کردم • سنک
وداعک وقتنده زیاده گریه که ایلدم یعنی زیاده گریه اتد
کمدن • دور از رخ تو چشم مرا نور نماندست • سنک
رخکدن اراق بنم کوزمک نوری قالمدی در خطاب مرشده
اولمق روشن در • می رفت خیال تو ز چشم من و میگفت •

[margin:] زره امر حاصدر بیهده [illegible] بزدون [illegible]

[margin:] مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعیل

[margin:] نماندست تقدیرنده در

[margin:] سنک صباکه بنم [illegible] کندی و ابندی بودنی وجه در

سنک

سنک خیالک بنم چشمدن کیدر ایدی واید ر ایدی • هیهات
از ین گوشه که معمور نماندست • هیهات بو کوشه دن که معمور
قالمش در یعنی بو کوشه شمدن صکره خراب اولور • وصل تو
اجل را ز سرم دور همی داشت • سنک وصالک اجلی بنم
باشمدن ایراق طوتر ایدی • از دولت هجر تو کنون دور نماندست
سنک فراقک دولتندن شمدی ایراق قالمش در • نزدیک
شد آن دم که رقیب تو بگوید • قریب اولدی اول دم که
سنک رقیبک دیه • دور از در آن خسته بمهجور نماندست
سنک قپوکدن ایراق اول مهجور خسته قالمدی در • من بعد
چه سود ار قدمی رنجه کنند دوست • شمدن صکره نه فایده اگر
دوست بر قدم رنجه ایلیه یعنی حالت نزعده اولن عاشقنک
خاطرینی صورمغه و حالنی کورمکه کله • کز جان رمقی در تن
مهجور نماندست • زیرا مهجورک تننده جاندن بر رمق قالمشدر
رمق جانک صوکی در • در هجر تو گر چشم مرا آب نماندست
سنک فراقکده گریه دن اگر بنم چشمک آبی قالمیه بعض نسخه
ده نماندست واقع اولور یعنی بویله اولور اگر آبی قالمشیه
• گو خون جگر ریز که معذور نماندست • چشمه دی جگر قانی
تکی دوکسون زیرا معذور قالمشدر خطاب خدایه در •
صبرست مرا چاره هجران تو لیکن • سنک فراقکه چاره با که
صبر در لیکن چون صبر توان کرد که مقدور نماندست
صبر ایلمک نیجه ممکن در که قدرت قالمشدر • حافظ ز غم و

مهجور نماندست

[illegible]

مقدور یرینه قدرت معناسنه
مقدور بعض نسخه ده معذور اولدیغی یرده

گریه نیز داخت بخنده • حافظ غم و گریه دن خنده یه مشغول
اولمدی • ماتم زده دا داعیهٔ سور نماندست • یا سلوبه
دو کون قیبوسی قالمش در ولە ایضاً ز گریه مردم چشمم
نشسته در خونست • گریه دن چشمم ببکی قان ایچنده اوتور
مشدر یعنی خونه غرق اولمشدر • ببین که در طلبت حال مر
دمان چونست • کور که سنک طلبکده مردم لرک حالی نیجه در
مردم مفرد مردمان جمع در که مراد اکی چشمک ببک لری در آدم
لر معناسنه دخی ایهام مقرر در • بیاد لعل تو و چشم مست
میگونت • سنک لبک شوقنه می رنک لو مست کوزک سنک
ز جام غم می لعلی که میخورم خونست • غم جامندن شول قرمزی
شرابی که نوش ایدرم قان در خطاب خدایه در مراد عالم
قبضده چکدوکی المی بیان در • ز مشرق سر کو آفتاب طلعت
تو • سر کوبک مشرقندن سنک آفتابه بکزر طلعتک • اگر طلوع
کند طالعم همایونست • اگر طلوع ایده طالعم مبارکدر مراد
وصال سببی ایله مشاهدهٔ جمال طلب اتدکی بیان در • حکایت
لب شیرین کلام فرهادست • شیرینک لبی حکایتی فرهادک
کلامی در که من احب شیئا اکثر ذکره • صنجه فرهادک سوزی
همان شیرینک لبی در غیریسنی فراموش اتمشدر • شکنج طرهٔ
لیلی مقام مجنونست • لیلی نک طرهسی بوکلمی مجنونک مقامی در که
کوکلی اندن غیری یرده قرار ایلمز • دلم بجو که قدت همچو
سرو دلجویست • کوکلمه تسلیه ویر زیرا قدک موزون

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

بیاد لعل تو و چشم مست
واقع اولمق واو عاطفه ایله

شکنج بو کلمه

72

سرو كبی دربو وجه دخی جائزدر قدكه سرو كبی موزون دیر

معنای ثانی كوره سرو دلجويه مضاف دكلدر • سخن بگو كه

كلامت لطيف وموزونست • سوزسويله زيراسنك كلامك

لطيف وموزوندر خطاب مرشده در • ز دور باده بجان راحتی

رسان ساقی • باده دورندن جانه راحت ايرشدر ای ساقی

مراد مرشدن فيض عشق ايله زمانه غمندن خلاص ايچون معاو

طلب ايتمكدر • كه رنج خاطرم از جور دور گردونست • زيرا خاطر

مك رنجی فلكك دوری جورندندر • از آن زمان كه زچشمم برفت

رود عزيز • اول زماندن كه عزيز محبوبم بنم چشممدن كتدی

رود محبوب وپسر وده كافر وعشرت وساز قبيلی اما بونده

معنای اول مراددر • كنار دامن من همچو رود جيحونست

بنم دامنمك كناری جيحون دره سی كبی دركه متصل كوزم ياشی

اندن جريان ايدر رود اقل صو جوی صو انجق يری درجويه

آب اطلاقی ذكر محل واراده حال قبيلندندر • چگونه شاد

شود اندرون غمگينم • نيجه شاد اولور بنم غمگين خاطرم افتاد

ايله باخبار كه از اختيار بيرونست • كه اختياردن طشره در

مراد اختيار كننده اللّه اولمدغن اظهار وتمام عجزنی اشعار در

با اختيار دك معناسی مصراع اوله قيد اولندی سهولت معنی ايچون

• زبيخودی طلب يار ميكند حافظ • بيخودلقدن يار طلب ايدر حافظ

باردن مراد خدادر • چو مفلسی كه طلبكار گنج قارونست • شول

مفلس كبی كه گنج قارون طلب ايدجی دربوندن مراد وصال حقك

ان امرحاضر ورت

بعض نسخه ده كنار رواسی واقع اولور واو عاطفه ايله در

حصولی زیاده صعب امر عجیب ایدکن بیان در ولە ایضا مردم

دیدهٔ ما جز بر رخت ناظر نیست ❊ بزم کوزلمز بکی سنک رخکدن

غیری به ناظر دکلدر ❊ دل سر کشتهٔ ما غیر ترا ذاکر نیست ❊

بزم عشق ایله متحیر اولمش کوکلمز سندن غیری بی ذاکر دکلدر

خطاب حق تعالی حضرتنه در ذاکر بونده ذکردن در ذالک ضم ایله که

قلب ایله اولن ذکره دیرلر وکسر ذال ایله لسان ایله اولن ذکره دیرلر

❊ اشکم احرام طواف حرمت می بندد ❊ بنم کوزم یاشی سنک حرمک

طوافی احرامنی باغلر ❊ کرچه از خون دل ریش دمی طاهر نیست ❊

اکرچه مجروح کوکل قاننده‌ن بردم پاک دکلدر احرام ضودپاک لک لازم

در بعض کمه طاهر اوفور طاء معجمه ایله حق بودر که انوک دخی معناسی

واردر وهم انده اولن دم خون معناسنه اولور لیکن طاهر که وجه

اول دراولی ایدکی زیاده ظاهردر ❊ عاشق مفلس اکر قلب دلت

کرد نثار ❊ مفلس عاشق اکر سکا قلب قلبنی نثار اندی ایسه

❊ مکنش عیب که بر نقد روان قادر نیست ❊ انی عیب ایلمه زیرا

نقد روانه قادر دکلدر مراد عاشق حقیر که حقه لا یفد نینا وقدرتی

اولمدغی بیان در روان بونده رایج معناسنه ایهامی سی اولمشدر

روشن در زیرا روان بونده معناسنه غایت لطیف در بیت

کر متاعی چوغ اولسه ایررسه وصله وامنی ❊ عاشقنک جان در

متاعی انه شئ قلیل ❊ عاقبت دست بدان سرو بلندت برسد

❊ عاقبت سنک اول بلند سروکه الی ایرشور ❊ هرکرا در طلبت

همت او قاصر نیست ❊ هرکیمک که سنک طلبکده انوک همتی

قاصر

نازکی اسم فاعلدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

همتنه ماضیه در

قاصر دکلدر و مراد طالب حق اولنه بلند همت لازم ایدکن بیان در
مَنْ طَلَبَ شَیْأً وَجَدَّ وَجَدَ • اَزْ رَوانْ بَخْشِیِ عیسی نَزَنَمْ پیشِ
تُو دَمْ • عیسی نک روان بخشلغی لکندن سنک اوکگده سویلمزم
زانکه دَرْ رُوحْ فَزایی چُو لَبَتْ ماهِرْ نیسْتْ • زیرا روح فزالقده
سنک لبک کبی ماهر دکلدر خطاب خدایه در • مَنْ کِه وَرْ آتَشِ
سَوْدای تُو آهی نَزَنَمْ • بن که سنک سوداک آتشنده براه اور
مزم که بوقدر صبر ایدرم بعض نسخ ده نزدم واقع اولور اوردم
معناسنه • کَیْ تُوانْ گُفْتْ کِه بَرْ داغِ دِلَمْ صابِرْ نیسْتْ • فجن دیمک
ممکن درکه کوکلم داغی اوزره صابر دکلدر نیستم تقدیرنده اولمق
جایزدرکه معنی بویله اولور فجن دیمک ممکن درکه کوکل داغی اوزره
صابردکلم خطاب خدایه در • بَسْتَه دامُ قَفَسْ باد چُو مُرْغِ وَ
حْشِیْ • وحشی مرغ کبی قفس طوزاغنه باغلنمش اولسون
مراد حبس دن خلاص بولمسون دیمکدر • طایِرِ سِدْرَه اَگَرْ دَرْ
طَلَبَتْ طایِرِ نیسْتْ • مرغ سدره اکر سنک طلبکده پرواز ایدجی
دکل ایسه طایر سدره دن مراد حضرت جبریل در • رُوزِ اَوَّلْ کِه
سَرِ زُلْفِ تُو دیدَمْ گُفْتَمْ • اوّل کون که سنک سر زلفکی کوردم
ایتدم • کِه پَریشانیِ اینْ سِلْسِلَه را آخِرْ نیسْتْ • که بو سلسله
نک پریشانلغنه آخر ونهایت یوقدر سر زلف دن مراد ظلمت کوْن
در • سَرِ پیوَنْدِ تُو تَنْها نَه دِلِ حافِظْ راسْتْ • سنک وصالک
هوسی یالکز حافظک کوکلی ایچون دکلدر • کیسْتْ آنْکَسْ
کِه سَرِ پیوَنْدِ تُو دَرْ خاطِرْ نیسْتْ • کیمدر اول که سنک وصالک

زیرا ... معناسنه در

صابر اسم فاعلدر

سر پیوند هوس معناسنه در

وصالک هوسی انک خاطرنده یوقدر بو غزلده اولن خطاب خدایه

در **وله ایضا** راه بست راه عشق که هیچش کناره نیست

بر یول در عشق یولی که هیچ اکه کنار و نهایت یوقدر • انجا جز انکه

جان بسپارند چاره نیست • انده اندن غیری که جان ویره لر

چاره یوقدر یعنی اولمک مقرر در **بیت** ای برادر بی نهایت درکهیست

بزم انچه بیرسی بایته ماییست • مارا بجمع عقل منترسان و

می بیار • بزی عقل کتمک ایله قورقتمه و شراب کتور • کان شحنه

در ولایت ما هیچ کاره نیست • زیرا اول شحنه بزم ولایتمزده

اصلا ایشه یرامز دکلدر می دن مراد عشق در شحنه دن مراد عقل

معاش در ولایت دن مراد کشور عشق در • هر دم که دل بعشق

دهی خوش دمی بود • هر دم که عشقه کوکل ویره سین خوش دملک

اولور یعنی غم دن خلاص بولورسن مراد هر چند که عشق الهی یه

وصول بولسن جمیع غم دن آزاد اولوب مسرور اولورسن

دیگر در • در کار خیر حاجت هیچ استخاره نیست • خیر ایشده

استخاره یه هیچ حاجت یوقدر مراد کار عشق خیر محض ایدکن

بیان در **بیت** کر از کرده ون ملالی باشدت بر عشق املا کن •

که عشق امد در بی شکل مدد و حل مشکلها • از چشم خود

بپرس که ما را که کشد • کشد و چشمکدن صور که بزی کیم اولدر در

یعنی چشمک هلاک ایدر چشم دن مراد ذات خدادر که کل شیء هالك

الا وجهه حسبنجه جمیع اشیا انوک قهری الندنه هلاک اولیسر در

جانا کناه طالع و جرم ستاره نیست • ای جان طالعک

مفعول ثانیدر [illegible]
فاعل [illegible]

منتسبان نهی حاضردر

استخاره منتسبدر

بپرس امر حاضردر

کناهی وستاده نک جرمی بوقدر بو سوز حقیقتده توحید حرفدر

دُویتی بچشم پاک توان دید چون هلال • انوکه یوزنی هلال
کبی پاک چشم ایله کورمک ممکندر مراد هلالی ابتدا هر چشم کور
مکه قادر اولمدغی کبی حضرتی خدایی دخی هر دیده کورمکه قادر
اولماز دیمکدر • هر دیده جای جلوهٔ آن ماه پاره نیست • هر
چشم اول ماه پاره نک جلوه سی وظهوری دکلدر بو بیتدن مراد
خدای عز وجل اولمغی روشندر • فرصت شمر طریقهٔ رندی که
این فشان • عاشقلق طریقه سنی فرصت صای زیرا بونشان
طریقه اسلوب وطریق معناسنه در • چون راه گنج بر همه کس
آشکاره نیست • کنج مدفون یولی کبی دوکلی کمسه اوزره اشکارا
دکلدر • نکرفت در تو کریهٔ حافظ بهیچ روی • حافظک کریه
سی هیچ وجهله سکا تأثیر ایتمدی • حیران آن دلم که کم از
سنگ خاره نیست • اول دلک حیرانی ام که محکم لکده سنگ
خارهدن اکسک دکلدر بوندن مراد حق تعالی نک صفت استغناسنی
بیان درکه اون سکز بیک عالم انوکه قتنده دانهٔ خردل دکلدر

ایضا له ساقیا آمدن عید مبارک بادت • ای ساقی بیرامک
کلمسی سکا مبارک اولسون باد بونده امر غایب در • وان مواعید
که کردی مرواد از یادت • واول وعده لرکه ایلدک یادکدن کتمسون
ساقیدن مراد مرشددر مرید مراد مرشد اعتکافده ایکن مرید
لرینه بعد الاعتکاف فیض وعده لر اندکن بیان در • در شگفتم که
درین مدت ایام فراق • تعجب ده ایم که بو فراق ایامی مدتنده

چشمه امر حاضردر
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
باد ده اولنان خطاب ایکیدر
باد امر غایبدر
مرواد نهی غایبدر

درشکفتنم ماضی اولمق جایزدرکه در لفظی زاید اوله درگرفت ده اولن
درکبی معنی اول وقت تعجب ایدم اولور • بزگرفتی ز حریفان دل و
دل سپید ادست • حریفلردن کوکل قالدردک وکوکلک ویردی
دگت سپید تقدیرنجه درکه راضی وقایل اولدک معناسنه استعمال
الدرهرکس بو استعماله مطلع دکلدر حریفلردن مراد مریدلوردر
خطاب مرشده در دل بدگرفتی فراغت ایتدک معناسنه در
بر سان بندگی دختر رز گو بدر آی • بزدن دختر رزه برقول
لق ایرشدردی اکه طاشره کلسون • که دم همت ما کرد زبند
آزادت • که بزم همتمز دمی سنی بنددن ازاد ایلدی دختر رز
شراب معناسنه درکه بونده عشق مراد درکه کوبا مرشدک
اعتکاف ایله اول محبوس در بو وجه دخی جایزدر معتکف شیخه
دختر رزکه قوللغنی ایرشدردی طاشره کلسون بو محلده اکی امر
امر حاضر جمع اوله ثانی امر غایب معناسنه اولور گو وآی کبی
بو محلده وجامی نک بو بیتنده واقع اولمشدر • بیت • بک زهانی
آرزو در باغ جان ما نشان • گو حدیثی باش کم این تره شوخ از
ترکشت • شادی مجلسیان در قدم مقدم تست • محلده
مجلسده اولنلرک شادلغی سنک مقدمک قدمنده در مقدم
کلمک معناسنه درکه مصدر میمی در قدم ایاق ودولت معناسنه
کلور لفظ عربدر اما بونده ثانی مراددر • جای غم باد هر آن
دل که نخواهد شادت • غم یری اولسون هر اول کوکل که سنی
شاد استمز مراد صاحب عشق اولمین دلده غم مقرر ایدکن اشعاردر

آزاد اولسون ده اولان تا
خطاب ایچوندر

خطاب دختر رزه در • شکر ایزد که از آن باد خزان رخنه نیافت
خدایه شکر اولسون که اول خزان یلندن کدک یعنی نقصان وضرر
بولمدی • بوستان سمن وسرو وگل وشمشادت • سنک سمن
وسروک وگل وشمشادک بوستانی خطاب دختر رزه درکه عشق
مراد درکه مانع یوقدر • چشم بد دور کز آن تفرقه خوش باز آوردت
یرامز گوز ایراغ اولسون که سنی اول مفارقت وغوغادن خوش
گرو گتوردی خطاب دختر رزه درکه مراد عشق در • طالع نامور و
دولت مادرزادت • آدلو وایو طالعمز ومادرزاد دولتمز دولت
مادرزاد اولدر که انوک وصولنه کسب سبب اولمیه که حق تعالی
حضرتی بلاکسب اکا احسان اتمش اوله زادت ده اولان تاء خطابک
معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت معنی ایچون • حافظ
از دست مده صحبت این کشتی نوح • ای حافظ بو نوح کمیسنک
صحبتنی الدن ویرمه کشتی نوحدن مراد جام میدر که عشق الهی مراد
در • ورنه طوفان حوادث ببرد بنیادت • یوخسه حوادث طوفانی
سنک بنیادکی الور یعنی خراب ایدر **بیت** بده کشتی می تا خوش
برآییم • ازین دریای ناپیدا کرانه **ایضا** شنیده ام
که سخنی خوش که پیر کنعان گفت • برلطیف سوز اشتمشم که
پیر کنعان دیدی که مراد یعقوب علیه السلام در سخندن
مراد مصراع ثانینک مضمونیدر • فراق یار نه آن میکند که بتوان
گفت • یارک فراقی انی ایلمز که دیمک ممکن اوله فراق یار مطلقا مولمدر
خصوصا جناب قدسدن مفارقت که شرحه قابل دکلدر

تخریجی مضارع در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

• حدیث هول قیامت که گفت واعظ شهر • واعظ شهر که
قیامت هیبتنک سوزنی دیدی کنایتیست که از دوز هجران گفت
برکنایت درکه فراق زمانندن دیدی • نشان یار سفر کرده
که پرسم باز • سفر اتمش یارک نشانني کیمدن صورم •
که هرچه گفت برید صبا پریشان گفت • زیرا صبا ایلچی هرنه که
دیدی پریشان دیدی • غم کهن بمی سالخورده دفع کنید •
اسکی غمی اسکی شراب ایله دفع ایلکوز • که تخم خوشدلی اینست و
پیر دهقان گفت • که خوش دللک تخمی بودر • و پیر دهقان
بویله دیدی غم کهندن مراد دنیا غمی درمی سالخورده اسکی شراب
معناسنه درکه اندن مراد عشق الهی درکه جمیع موجوداتدن قدیم
در زیرا وکلی اشیانک ظهورینه عشق سبب اولمشدر
نتکم خدای قدیم حبیب اکرمک حقنده ایتمشدر لولاک لولاک
لما خلقت الافلاک پیر دهقاندن مراد مرشد درکه مزرعهٔ سلوکده
نیجه کره دانهٔ عشقی اکمش و بچمشدر • فغان که آن مه نامهربان
دشمن دوست • فغان که اول دشمن سویجی بیمهر ماه
بنمرکه صحبت یاران خود چه آسان گفت • کندو یارانک
صحبتنی نه آسان ترک ایلدی گفت بونده کرد معناسنه در
ترک ایله استعمال اولندغندن بترک ده اولان بازایددر
• من و مقام رضا بعد ازین و شکر رقیب • شمدنصکره
بن ورضا مقامی که هرنه بلاکه ایرشه بی حضور اولمیم ورقیبه
شکر دیم • که دل بدرد تو خو کرد و ترک درمان گفت •

بریدک معناسنه در

چه استفهام در

زیرا

76

زیرا کوکل سنک دردکه خور ایلدی و درمانی ترک ایلدی گفت بونده
دخی کرد معناسنه‌در • کره بباد مزن گرچه بر مراد وزد • یلـه
اعتماد ایلمه اکرچه مرادکه اوزره اسه • که این سخن بمثل باد
با سلیمان گفت • زیرا بو سوزی مثل ایله یل سلیمانه دیدی
مزن ز چون و چرا دم که بندهٔ مقبل • چون و چرادن سوز سو
یلمه زیرا اسعادتلو بنده • قبول کرد بجان هر سخن که جانان
گفت • جان ایله قبول ایلدی هر سوزی که جانان دیدی جانان
دن مراد حق تعالی حضرتی‌در • بمهلتی که سپهرت دهد ز راه
مرو • فلک که ساکه بر مهلت ویره اول مهلت سببی ایلـه
یولدن کتمه مراد عمر که مغرور اولوب صراط مستقیم دن چقمه
دیمکدر بمهلتی ده اولان با سبب ایچون ویا وحدت ایچون در
• ترا که گفت که این زال ترک دستان گفت • ساکه کیم دیدی
بو عجوزه وصله‌ی ترک ایدی زال بونده عجوز معناسنه‌در
که مراد دنیادر دستان بونده مکر و حیله معناسنه‌در زال
ایله دستان ذکرنده لطافت واردر گفت بونده دخی کرد
معناسنه‌در • که گفت حافظ از اندیشهٔ تو باز آمد
کیم دیدی که حافظ سنک فکرکده کرو کلدی یعنی سنک عشـ
عشقکدن فراغت ایلدی • من این نگفته‌ام آنکس که
گفت بهتان گفت • بن بونی دیمدم اول کمسه که بونی
دیدی بهتان دیدی یعنی بهتان اتدی خطاب مرشده‌در
ولـه ایضا صبحدم مرغ چمن با گل نوخاسته گفت • صباح

متن نهی حاضردر

سپهرت ده اولان تا
خطاب ایچوندر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلان

وقتی بلبل هنوز آچلمش تازه گله دیدی • نازکم کن که درین باغ بسی چون تو شکفت • نازین از ایله زیرا بو باغ ده که مراد دنیادر چوق سنجلین اچلدی • گل بخندید که از راست نرنجیم ولی • گل کلدی وایتدی که راست سوزدن اینجمزز اما • هیچ عاشق سخن سخت بمعشوق نگفت • هیچ عاشق معشوقنه قتی سوزی سویلمدی بو حالت لسان حال ایله در بونی اهل حال ادراک ایلرهم قصه دن حصه اخذ اتمک ممکندر که بلبل دن مراد مرید گل دن مراد مرشد اوله تنه که بو بیت مبیّن در • تا ابد بوی محبت بمشامش نرسد • تا ابدی محبت رایحه سی انک مشامنه ایرشمز • هر که خاک در میخانه برخساره نرفت • هر کمکه میخانه قپوسنک خاکنی یکاغی ایله سپورمدی میخانه دن مرشد کامل آستانه سیدر حاصل معنی بو در که طلب عشق الهی ده هر کمکه مرشدنه ارادت کلیّه کتورمیه اصلا اکه بر فیض میسّر دکلدر • گر طمع داری ازان جام مرصّع می لعل • اگر اول مرصّع جام دن قرمزی شراب امید طوترایسک جام مرصّع دن مراد جام عشق درمی دن مراد عشق در • درّ و یاقوت بنوک مژه ات باید سفت • کرپک اوجی ایله ساکه درّ و یاقوت دلمک کرک یعنی چوق کوز یاشی اقتمق وچوق قان اغلمق کرکسن درّ دن مراد صافی کوز یاشی در یاقوت دن مراد صافی قان در • در گلستان ارم دوش چو از لطف هوا • ارم گلستاننده دون کیجه چونکه هوانک

شکفت فعل ماضی در

تماشش ده اولان ضمیر غایب مصراع ثانیده اولسه ده راجع [illegible] لفظنه [illegible] اضمار قبل الذکر [illegible]

نوک اوج در

لطافتندن

لطافتندن . زلف سنبل بنسیم سحری می آشفت . سنبلک
زلفی سحر یلیله پریشان اولدی یعنی اچلدی . گفتم ای مسند
جم جام جهان بینت کو . سنبله خطاب ایدوب ایتدم ای جمک
مسندی سنک جام جهان بینک قنی جمدن مراد بونده گل در
. گفت افسوس که آن دولت بیدار بخفت . سنبل باکه
لسان حال ایله جواب ویروب ایتدی حیفا که اول بیدار دولت
اویودی یعنی کتدی مراد دولت دنیانک بقا ایدکن اشعار در
دولت بیدار ایو دولت معناسنه در . سخن عشق نه آنست
که آید بزبان . عشق سوزی اول نسنه دکلدر که زبانه کلمه
. ساقیا می ده و کوتاه کن این گفت و شنفت . ای مرشد
شراب عشقی ویر گفت و شنفتی قو . اشک حافظ خرد و صبر
بدریا انداخت . حافظک کوزی یاشی عقل و صبری دریایه
آتدی مراد اشک غلبه ایدوب انی عقل و صبردن جدا ایلدی
دیمکدر . چکنم سوز غم عشق نیارست نهفت . بنلو ن
عشق غمنک سوزنی پنهان اتمکه قادر اولمدی . وله ایضا
دل و دینم شد و دلبر بملامت برخاست . دلم و دینم کتدی
و دلبر ملامته قالقدی . گفت با ما منشین کز تو سلامت
برخاست . دلبر باکه ایتدی بزمله اوتورمه زیرا سندن
سلامت قالقدی یعنی کتدی بیت عشق دردینم و عقلم
بملامت برخاست . هر که عاشق شد از او راه سلامت
برخاست . که شنیدی که درین بزم دمی خوش بنشست

ز شعر سن حبیب ‖

گفت و شنفت آرزو و مباوزه
و دیدیقو دن ‖

فعلاتن ٣
فعلان ١

دمی ده اولانانیا
وحدت ایکیدن دن ‖

کیمر اشندکه که بو بزم ده که مراد دنیادر بردم خوش اوتوردی
که نه در آخر صحبت بندامت برخاست • که صحبت اخرسنده
نداست ایله قالقدی • شمع اگر زان رخ خندان بزبان
لاف زد • شمع اگر اول خندان یعنی سنک رخک زبان ایله برلاف
اوردی ایسه زبان ده ایهام واردر زیرا زبان لسان ولهب
معناسنه کلور • بیش عشاق تو شبها بغرامت برخاست
• سنک عاشقلرک اوکنده کیجه لرغرامتنه قالقدی غرامت
اوکه وخطاسن بیلوب قصورینه اعتراف اتمکدر • در چمن
باد بهاری زکنار گل وسرو • چمن ده بهار دیلی کل وسرو
کنارندن • بهوا داری آن عارض وقامت برخاست
اول عارض وقامتک محبتنه قالقدی یعنی اسدیکی مراد بودرکه
باد بهارکه کل وسرو یاننده ن کذر اتمسی جانانک عارضی
وقامتی شوقنه در که کل عارض وسرو قامته کوره در
لف ونشر مرتب صنعتی ایله • مست بگذشتی واز خلوتیان
ملکوت • جناب قدسه شراب عشق ایله مست کچدک وعالم
ملکوت خلوتی لرندن • بتماشای تو آشوب وقیامت
برخاست • سنک تماشاکه ایله قیامت غوغاسی قالقدی
خلوتیان دن مراد ملایکه در خطاب حبیب اکرمه درکه
انک جسمانی اولن معراج شریفنی بیان در اجمال طریقی ایله
• بیش رفتار تو پا برنگرفت از خجلت • سنک رفتارکی
اوکنده خجالتندن ایاق قالدرمدی یعنی رفتار قادر اولمدی

آشوب غوغاسی

سرو

78

سرو سرکش که بناز قد و قامت برخاست • سرکش سروکه
قد و قامتنه تفاخر ایدوب قالقدی • حافظ این خرقه بینداز
مگر جان ببری • ای حافظ بو خرقه یی آت اوله که جان ایلدیسن
مراد ریا صورتنی و اظهار کرامت دعوی سنی ترک ایله که
دوزخدن خلاص بولاسن دیمکدر • کآتش از خرقهٔ سالوس
و کرامت برخاست • زیرا سالوس و کرامت خرقه سندن
آتش قالقدی یعنی ظاهر اولدی مراد هر کیم ده که ریا و دعوی
کرامت اوله دوزخه کیرر دیمکدر ولە ایضا روی تو کس
ندید و هزارت رقیب هست • سنک یوزک کیمسه کورمدی
بیک رقیبک واردر • در غنچه هنوز و صدت عندلیب
هست • هنوز غنچه ده سن و سنک یوز عندلیبک واردر
خطاب خدایه در غنچه دیمکدن مراد آشکارا دکلسن و کمسه
سنی معاینه کورمش دیمکدر • گر آمدم بکوی تو چندان
غریب نیست • اگر سنک محله که کلدم ایسه اول قدر عجیب
دکلدر زیرا • چون من در این دیار فراوان غریب هست
بو دیارده بنم کبی چوق غریب واردر بوندن مراد خدای رب العالمینه
تضرع و نیاز درکه چوق کند وکیبی نک مقبول درکاه اولمسندن
کند و سنده دخی اول سعادت میسر اوله خطاب خدایه در • هر
چند دورم از تو که دور از تو کس مباد • هرچند که سندن
ایراغم که کیمسه سندن ایراغ اولمسون • لیکن امید وصل تو ام
عنقریب هست • لیکن باکه عن قریب سنک وصالک امیدی

بینداز امر حاضردر

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلان

در غنچه ده درایه اعتبار اولنور
غنچه سن یعنی ظاهر اولمیشسن
یعنی سن دنی اولمق ظاهردر

مباد و نهی غایب در

واردر خطاب خدایه در • در عشق خانقاه وخرابات فرق نیست
عشق نه خانقاه ایله بتخانه نک فرقی یوقدر • هر جا که هست
پرتو روی حبیب هست • هر یرکه وار در حبیب حقیقی نک ذاتی
اثری واردر زیرا جمیعی انوک مصنوعی در که حقیقتده هر شئ
انک ذاتی مشاهده سنه بر آینه در بیت کو معتکف دیرم
و که ساکن مسجد • یعنی که تراّ میطلبم خانه بخانه • انجا که
کار صومعه را جلوه می دهند • اول یرده که صومعه ابننه
جلوه وزینت ویررلر ذکر و توحید و طاعت وتسبیح ایله
• ناقوس دیر وراهب ونام صلیب هست • صومعه مقابله سنده
دیر که چاکی و کنیشی و حاج ادی واردر که بونلوک هر بریسی
اول صانع برکمالک وجود و تجلی سنه دال در زیرا جمیعسی
انک مصنوعی در نهایتی اول اکی موضع مابیننده فرق بودر که
بری جمالنک وبری جلالنک مظهری در که یضل من یشاء مقتضا
سنجه هر کس استعدادنه وقابلیتنه کوره حکم الهی لوح حکمت
اوزره برحالت نسطراغش در اصلا اشیادن بر شی
ظلم وجبر اولمش در • عاشق که شد که یار بحالش نظر نکرد
کیم عاشق اولدی که بارانک حالنه نظر ایلمدی • ای خواجه درد
نیست وگرنه طبیب هست • ای کشی سنده درد یوقدر
یوخسه اول درده طبیب واردر یاردن مراد خدای تعالی در
بیت عاشقان هرچند مشتاق جمال دلبرند • دلبران
بر عاشقان از عاشقان عاشق ترند • فریاد حافظ

صلیب حاج

ابن

این همه آفرین بهر ذه نیست • حافظک بو دکلی فریادن آفرین برده کلدر • بیم قصهٔ غریب و حدیثی عجیب هست هم بر غریب قصه و بر عجیب سوز واوده مراد سوز ایله ناله و فریاد ایدن کمسه ده عشق الهینک وجودن مقرر ایدکن بیان در ایضاً له بدام زلف تو دل مبتلای خویشتنست • سنک زلفک دامنه کوکل کندو اختیارن ایله مبتلا اولمش در • بکش بغمزه که اینش سزای خویشتنست • غمزه ایله دپله زیرا بو اکه کندو لایقی در دیرا بو خصوص ده کمسه اکه جبر ایتمش در زلفدن مراد اسرار الهیه در غمزه دن مراد صفت جلال مظهری در که موتوا قبل ان تموتوا حسبنجه عاشقک وجود فانی سنی افنا ایلمک ایله وجود باقی یه ایرشدرجی در خطاب خدایه در • گرت ز دست برآید مراد خاطر ما • اگر سنک الکدن بزم خاطرمزک مرادی کلورایسه یعنی قادر ایسک • بدست باش که خیری بجای خویشتنست • تیز اول که کندو یرنده یعنی تمام محلنده بر خیر در بدست باش تیز اول معناسنه استعمال در اگرچه نعمت الله لغتنده واقع اولمشدر • بجانت ای بت شیرین من که همچون شمع • سنک بقاکه حقیچون ای بنم شیرین محبوبم که شمع کبی • شبان تیره مراد مرادم فنای خویشتنست • قره کوکیجه لرده مرادم کندمی افنا ایلمک در یعنی عشق و طاعت ایله نفسی مغلوب و مقهور ایلمکدر مرادم • چو رای عشق زدی با تو گفتم ای بلبل • چونکه عشق راینی

بهر ذره عشق مسئله در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

دام طوزاق

خیر ده اولن با وصدت ایجون در

اوردکه ساکه ایتدم ای بلبل • مکن که آن گل خود رو برای
خویشتنست • گله عاشق اولمق فکرن ایلمه زیرا اول گل خود
روکند و راینی ایله در یعنی خود رای درکه دن سوز قبول
ایدر دکلدر • گل خود رو بیابان گلی که کمسه اکه تربیت اتمیه
برای ده اولان رأی مشهور رای معناسنه شرح اولندی
لیکن اجل معناسنه دخی اولمق قابل درکه معنی بویله اولور گله
عاشق اولمق فکرن ایلمه زیرا اول خود رو گل کند و ایچون در
اصلا ساکه فایده سی یوقدر • بمشک چین و چگل نیست
حسن گل محتاج • گلک حسنی چین و چگل مشکنه محتاج دکلدر
• که نافهاش ز بند قبای خویشتنست • زیرا گلک نافه لری
کند و قباسی بندندن در مراد بودرکه هر کمسه‌نک اندهٔ هنر
وکمال دن و عشق و حال دن بر بهره اوله اول کمسه‌نک اول نسنه
لرده غیره احتیاجی یوقدر گلک مشک رایحه‌سنه احتیاجی
اولمدغی کبی چین و چگل هر بری بر شهرکه اسمی در مشکی خوش
ومحبوبی غایت خوب اولور • فرو بخانهٔ ارباب بی مروت
دهر • زمانه‌نک مروتسز صاحب دولتلرنک خانه
سنه کتمه یعنی انلردن بر نسنه استمه • که گنج عافیت
در سرای خویشتنست • زیرا عافیت و حضور کنجی سنک
کند و سرایکده در • بسوخت حافظ و در شرط عشق و
جانبازی • حافظ عشق آتشی ایله یاندی و عشق و جانباز
لق شرطنده • هنوز بر سر عهد و وفای خویشتنست •

هنوز

نسخه نویس حاضر ده

نیا فقنان

جانبازی ده اولان یا
مصدر ایچوندر

ولہ ایضاً هنوز کندنک عهد و وفاسی هوسی او زره در

حالِ دِل با تو گفتنم هوس است • سکا کوکل حالنی دیمکه هوسم واردر • خبرِ دِل شُنفتنم هوس است • سندن کوکل خبرینی اشتمکه هوسم واردر خطاب خدایه در بو بیتدن مراد خدایه تضرع و نیازنی ومناجاتنی اظهاردر • طمعِ خام بین که قصه‌ٔ فاش • حاصل اولماز امیدی کورکه فاش اولمش قصه‌نک که مراد عشق در • از رقیبان نهفتنم هوس است • رقیبلردن ستر اتمکه هوسم واردر رقیباندن مراد عوام در • شبِ قدری چنین عزیز و شریف • بوکیجه‌لین عزیز و شریف بر قدر کیجه‌سی • با تو تا روز خفتنم هوس است • سنک ایله صباحه دکن یاتمغه هوسم واردر خطاب ینه خدایه در بو بیتدن مراد حق تعالی‌یه تمام قرب و وصول طلب اتدکن بیان در ترتهاد الفاظ ظاهره‌یه نظر والتفات ایلمه اصطلاحاته بوق تاکه بونلرکه حقنده بدکمان اولمق ایله بلایه اوغرامیه‌سن • وه که دُردانهٔ چنین نازک • واه که بوکیجه‌لین نازکه بر دُردانه‌سنی • در شبِ تار سُفتنم هوس است • قره کوکیجه ده دلمکه هوسم واردر دُردانه دن مراد عشق الهی در شب تاردن مراد محبت دنیادرکه انک وجود ایله عشق الهی‌نک حصولن طلب اتدکندن تحزن وتحسر اظهار ایدر زیرا بیلورکه بو حال میسر دکلدر وکندوسنه اسناد طریق ایله غیرلره بند اولمق جائزدر یعنی حب دنیا ایله عشق الهی میسر اولماز • ای صبا امشبم مدد فرمای

فاعلاتن مفاعلن فعلن

شنفتن شنیدن معناسنه در

شب قدردن مراد عالم ... کشف و مشاهده ...

دردانه ده اولان عزیز و ... ایجیه‌در

فرمای امر حاضردر

ای صبا بو گیجه باکه مدد بیور یعنی مدد و معاونت آیله • که سحر
گه شکفتنم هوسست • زیرا سحر وقتی اچلمغه هوسم واردر
صبادن مراد فیض الهی درکه عالم قبضدن خلاصه سبب او
لور عالم بسط و مکاشفه یه ایرشمکه وسیله اولور • از برای
شرف بنوک مژه • باکه شرفدن اوتوری کرپک اوجی ایله
خاک راه تو رفتنم هوسست • سنک یولک خاکنی سپورمکه
هوسم وار در خطاب خدایه در مراد عشق یولنده شوق و اخلاص
ایله اولان سعیی بیان در • همچو حافظ برغم مدعیان • حافظ
کبی دشمنلرکه کورلکنه • شعر رندانه گفتنم هوسست •
رندانه شعر دیمکه هوسم وار در مراد صورت مجازیده اولان
توحید آمیز و شوق انگیز اولان عاشقانه غزللردر
حافظ بونده کندوسنی غایب منزله سنه تنزیل اتمشدر
• ایضاله ای هدهد صبا بسبا میفرستمت • ای صبا هد
هدی سنی سبایه کوندررم صبادن مراد فیض الهی درکه
وصال و مکاشفه یه وسیله در هدهد کبی که بلقیسک وصالنه
ایرشمکه سلیمانه وسیله اولدی هدهد مشبّه به در صبا
مشبه در • بنگر که از کجا بکجا میفرستمت • کورکه سنی قندن
قنده کوندررم یعنی عاشق طرفندن معشوق طرفنه کوندررم
حیفست طایری چو تو در خاکدان غم • سنجلین بر طایر غم
چوبلکنده اولمق حیف در طایردن مراد عشق سببی ایله بلند
پرواز اولن کوکل درکه اکا خطاب ایدر خاکدان غمدن مراد

دنیا درکه

برای اجل معناسنه در

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

طایریده اولنان وحدت
ایچوندر

دنیادرکه دار محن در • زینجا با آشیان وفا میفرستمت • بورادن
سنی وفا آشیانه کوندررم اشیان وفادن مراد جناب قدس
در • در راه عشق مرحله قرب وبعد نیست • عشق یولنده
قرب وبعد قوناغی یوقدر • می بینمت عیان و دعا میفرستمت •
سنی عیان کوررم وسکا دعا کونددرم عیان کورمسی
مصنوعدن صانعه نظر اعتباری ایله در زیرا مصنوعه نظر صاحب
نظر قتنده همان صانعه نظردر دعا کوندرمسی ظاهرا
کورمیوب طاعت وحمد اتمسی در حضرت جامی سلسلة الذهبده
کتورمشدر که عالمده اکی طائفه وار درکه بری بومرتبه‌ده کثرت
مصنوعات اراسنده اول صانعی کوردر اندن مصنوعاتی کورر
لیکن برعین ایله نظر ایدر که صانع بی نظیری جمیع اعیانده
اشکاره کورر کبی کورر • هر صبح وشام قافله از دعای
خیر • هر صباح وهر اخشام خیر دعادن برقافله یعنی وافر دعا
• در صحبت شمال وصبا میفرستمت • باد شمال وباد صبا ایله
سکا کوندررم مراد صبح وشام سکا طاعت ایدرم دیمکدر
خطاب خدایه در • ای غایب از نظر که شدی همنشین دل •
ای نظردن غایب اولن جانان که دلمک مصاحبی اولدک • میگویمت
دعا وثنا میفرستمت • سکا دعا دیرم وسکا ثنا کوندررم
مراد والله معکم اینما کنتم مضمونجه هر یرده حاضر اولدغک
اعتباری ایله سکا دعا ایدرم وظاهرا غایب اولدغک اعتباری
ایله سکا ثنا کوندررم خطاب خدایه در • تا لشکر غمت نکند

مرحله قوناق قوناق جهتی
مراحل کلمه‌ده [illegible]

قافله‌ده اولان [illegible] وحدت دردر

شمال [illegible] ایله‌در
[illegible] ایله خطاب دردر

غمت‌ده اولان تا خطاب
ایچون دردر

١

ملكِ دلِ خراب • تا سنك غمك لشكرى كوكل ملكنى خراب اتمية

جانِ عزيزِ خود بنوا ميفرستمت • كند وعزيز جانمى ساكه

نوا ايله كوندررم خطاب خدايه در مراد خدايه التجا اتدكن بيان

در • نوا دهن • وارمغان • وغنا • ونعمت • وسپاه • وعلم

موسيقى دن بر مقام • وسازندهلر سازى • واوج كه اوجنسلر

ودستان • ورونق حال • وبهره • ورغنا • وفراق • وبكردكه

وطوطى • وزندان • وصدا • معناسنه كلور ليكن معناى اول اولى در

وثانى دخى جائز در باقيسى محله ملايم دكلدر • تا مطربان ز شوق

منت آگهى دهند • تا مطربلر بنم شوقمدن سكا اكا علوم

ويرهلر • قول وغزل بساز ونوا ميفرستمت • ساز ونوا

ايله ساكه قول وغزل كوندررم توندن مراد وجد وسماع مجلس

لرنده كند ونك شوق انكيز وذوق اميز اولان عاشقانه

غزللرى دركه طريقت شعار وحقيقت دثار در بو بيت ده

واقع اولن خطاب مرشده در قول وغزل خوب واقع اولمش در

وبو سوزدن مراد مرشدنه اولن شوقنى خلقه اشعار در

• ساقى بيا كه هاتفِ غيبم بمژده گفت • اى ساقى كل كه ها

تف غيب باكه مژده ايله ايدى • با درد صبر كن كه دوا ميفر

ستمت • درده صبر ايله كه ساكه دوا كوندررم ساقى دن مراد

مرشد در مصراع ثانى ده اولن خطاب حافظه در هاتف غيب

دن • در روى خود تفرج صنع خدا بكن • كند وبو زكده صنع

خدايى [illegible] ايله • كاينه خداى نما ميفرستمت • كه

ساكه

آگهى ده اولان با
مصدر ايجون ورد

بعض نسخه سنده موضع
نزاشده واقع اولوب غزل
من ورنده در معلوم دكلدر

كن امر حاضر در

خداى نما وصف تركيبى در

82

ساکه خدای تعالی ی کوسترجی آیینه کوندردم آیینه دن
مراد عشق الهی ایله آیینه کبی روشن اولمش کوکل در بو خطاب
حافظه در هاتف غیب دن • حافظ سرود مجلس ما ذکر
خیر تست • ای حافظ بزم مجلسمزکه سرودی سنک ذکر
خیرکه در سرود مرتبه زکی ایر • تعجیل کن که اسب و قبا میفرستمت • استعجال ایله که ساکه اسب و قبا کوندردم
بوندن مراد مجاز اولمق اولی در کویا بر صاحب دولت حافظه
بویله دیمش اوله بونده حافظ کندوسنی غیر منزله سنه
تنزیل ایدوب کندوسنه خطاب ایتمشدر **وله ایضا**
ای غایب از نظر بخدا می سپارمت • ای نظردن غایب سنی
خدایه تفویض ایدرم • جانم بسوختی و بدل دوست دارمت
جانمی یاقدک و کوکل ایله سنی دوست طوترم مخاطب دن
مراد مرشد اولمق اولی درکه طالب فیض اولان غایب مریدکه
بونده حافظ کندوسی مراد درکه اکا دعا ایدر و محبوب
اولمق خوب در • تا دامن کفن نکشم زیر پای خاک • مادام که
کفن اتکنی قبر ایاغی التنه چکمیم یعنی اولمینجه • باور مکن که دست
ز دامن بدارمت • اعتقاد ایلمه که سنک دامنکدن ال چکم
یعنی سنی ترک ایتمزم • محراب ابروان بنما تا سحرگهی • محرابه
بکزر ابرولرکی کوستر تا بر سحر وقتی • دست دعا بر آرم و
در کردن آرمت • دعا النی قالدررم و سنک کردنکه کچورم
یعنی برامزکوز دکمک ایچون سکا دعا ایدرم بونده دخی

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

دارمت ده اولان تا خطاب
ایچوندر

باور انانمقدر

خطاب مرشده ومحبوبه اولمق جائزدر • گر بیابم شدن سوی
هاروت بابلی • اگر بابل چاهنده محبوس اولان هاروت جانبنه
کتمک باکه لازم کلوردسه یعنی میسر اوله • صد گونه جادویی بکنم
تا بیارمت • بوزدرلو جادولق ایدم تا سنی کتورم یعنی اگر سنک
وصالک فرضا سحر ایله حاصل اوله انی دخی اختیار ایدردم
دیو مبالغه ایدر اشتیاقنی اظهار ایچون • بادمم ده از کرم
بر خود تا بسوزد دل • باکه اجازت ویرکرمکدن کندو [illegible] فنکه
تا کوکل حرارتی ایله • ور یابی دمبدم گهر از دیده بارمت
دم بدم کوزدن سنک ایاغکه کوهر یاغدررم مراد فراقدن زیاده ستالم
ایدکن بیان در • صد جوی آب بسته ام از دیده در کنار • یوز
ایرماق صوین باغلمشم یعنی جمع اتمشم کوزمدن کنارمده • بربوی
تخم مهر که در دل بکارمت • سنک قلبکده محبت تخمی اکمکه اومیدی
اوزره یعنی چوق گریه ایدردم باکه محبت ایده سن دیو مصراع ثانی
محصلی سی اوزره شرح اولندی بو وجهله آسان اولدیغندن اوتری
بعض نسخه ده بو بیت بویله واقع اولور • میکریم و مرادم ازین
اشک سیل باد • اغلرم و مرادم بو سیل یاغدرجی کوزیاشندن
تخم محبتست که در دل بکارمت • محبت تخمی در که سنک قلبکده اکیم
یعنی مرادم محبت تخمی اکمکدر • خونم بریخت و زغم هجرم خلاص داد
قانمی دوکدی وفراق غمندن باکه خلاص ویردی • منت پذیر
غمزه و ضنجر گذارمت • سنک ضنجر گذار غمزه‌ک منتی قبول
ایدجی یم ضنجر گذار پهلوان معناسنه در خطاب مرشده درکه رباضت

بابلیده اولان بابه نسبت
ایچون در

دربا بیت تقدیرنده در

هجر فراق

وبی هر

ومجاهده ایله انوکه وجودنی افنا ایدوب انانیتدن خلاص اتمیجه
وصال جانان میسر اولمدی • خواهم که پیشت میرمت ای بی وفا
طبیب • دیلرم که سنک اوکگده اولهای وفاسز طبیب • بیمار باز
پرس که در انتظارمت • خسته کی کروصورکه سنک انتظارکده
ایم خطاب بنه مرشده درکه تمام استغناسنی بیان در • حافظ شراب
وشاهد و رندی نه وضع تست • ای حافظ شراب ومحبوب
ورندلک سنک وضعک دکلدر • فی الجمله میکنی و فرو میگذارمت •
محصل کلام بونلری اختیار ایدرسن سنی ترک ایدرم مراد حق
تعالی دن غیری یه محبت اتمک انوکه حقدن جدا اولمغه سبب
ایدکن بیان درمیکنی دن صکره اولن واو زایددر خطاب بونده
حافظه در **ولـه ایضاً** یا رب سببی ساز که یارم بسلامت
یارب بر سبب ایله که یارم سلامت ایله • باز آید و برهاندم
از چنگ ملامت • گلوب کله وبنی ملامت پنجه سندن خلاص ایده
بازدن مراد مرشدی اولمق روشندر • خاک ره آن یار سفر کرده
بیارید • اول سفر ایلمش یارک یولی طپراغنی کتوردکز • تا چشم
جهان بین کنمش جای اقامت • تا جهانی کورجی کوزمی انوک
اقامتی یری ایدم • فریاد که از شش جهتم راه ببستند • فریاد
که التی طرفدن بنم یولمی باغلدیلر • آن خال و خط و زلف و رخ
و عارض و قامت • بو التی نسنه که مراد مصنوعات درکه بونلره
محبت ایدن کشی درگاه حقدن دور اولور • امروز که در دست
توام مرحمتی کن • بوکون که سنک الکده ام بر مرحمت ایله

بیت تقدیرنده در

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

آنده امر حاضردر

کن امر حاضردر

فوت آگه شوم خاک چه سود اشک ندامت • یادن که خاک اولسم
ندامت اشکی نه فائده یعنی پشیمان اولوب گریه اتمکک فائدہسی
یوق دره • ای آنکه بتقریر و بیان دم زنی از عشق • ای شول کہ
که تقریر و بیان ایله عشقدن سویلرسن • ما با تو نداریم سخن
خیر و سلامت • بز سنک ایله سوز طوتمازز یعنی سنک ایله بزم
سوزمز یوق در خیر و سلامت یعنی وارکت • درویش مکن ناله
ز شمشیر احبا • ای درویش احبا شمشیرندن ناله ایلمه
• کین طایفه از کشته ستانند غرامت • زیرا بو طائفه
مقتوللردن قان بها آلورلر احبادن مراد مرشدلردر که
مجاهده و ریاضت ایله مریدلرک وجود فانیسنی افنا اتمک
ایله امتنان ایدرلر زیرا انلره بقا و وصال حق میسر اولور
بیت دم آخر سوی ما بین که شهیدان ترا • شرط باشد بحلی
خواستن از قاتل خویش • در خرقه زن آتش که خم ابروی ساقی
خرقه یه آتش اور یعنی خرقه‌یی یاق زیرا ساقینک قاشی بوکلمی
• بر می شکند گوشه محراب امامت • امامت محرابنک گوشه سنی
صیر یعنی خراب ایدر مراد مرشدک حالات عشقیه اولن رمزی
کشی‌یی زهددن دوندرر و عاشق ایلر دیمکدر • حاشا که
من از جور و جفای تو بنالم • حاشا که بن سنک جور و جفا
کدن ناله ایدم • بیداد لطیفان همه لطفست و کرامت •
لطیفلرک ظلمی دخی لطف و کرامتدر لطیفاندن مراد مرشد
لردر مصراع اولده اولن خطاب خدایه در • کوته نکند بحث

احبا بونده محبوبلر معناسنه در

بیداد ظلم =

سرِ زلفِ تو حافظ ـ حافظ سنک سر زلفک بحثنی قصه ایلمز
پیوسته شد این سلسله تا روز قیامت ـ مسلسل اولدی بو
بحث قیامت کوننه دکن سر زلف دن مراد اسرار الهیه در کم
اکه نهایت یوق در خطاب خدایه در بیت هرگز حدیث زلف
تو کوته نمی شود ـ این گفت وگوی تا بقیامت مسلسلست ایضاله
زان یارِ دلنوازم شکریست با شکایت ـ اول دلنواز یار دن
بر شکرم وار در شکایت ایله ـ کر نکته دانِ عشقی خوش بشنو این
حکایت ـ اکر نکته دان عشق ایسک بو حکایتی خوش استماع ایله
یار دن مراد مرشد اولمق دوشن محبوب اولمق ده احتمال در ـ بی مزد
بود و منت هر خدمتی که کردم ـ اجرت سز و منت سز اولدی
هر بر خدمت که ایلدم ـ یا رب مباد کس را مخدوم بی عنایت
یا رب کمسنک مخدومی عنایت سز اولمسون بو معنی دخی جایزدر
یا رب کمسنک عنایتسز مخدومی اولمسون لیکن بو وجه اوزدر ـ
مخدوم مضاف اولور شکایتی خدمتی بی منت اولدوغی در
شکری خدمت سببی ایله مخدومندن جدا اولمدغی در مخدوم
دن مراد مرشد اولمق اولی در ـ رندانِ تشنه لب را آبی نمی دهد
کس ـ تشنه لب رندلره کمسه بر ایچیم آب ویرمز رندان دن مراد
اولیاء الله اولمق دوشن در بعض نسخ ده آبی یرینه جامی واقع
اولمشدر ـ گویی ولی شناسان رفتند ازین ولایت ـ درسن
که ولی شناسلر بو ولایت دن کتدلر ولایت دن مراد شیراز در
مراد اولیایه خلق رعایت ایتمدکن شکایت در ـ در زلفِ چون

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

دلنواز وصف ترکیبیدر

مباد نهی غایب در

چون بوند ادات تشبیه در

کمندش ای دل مپیچ کانجا • ای کوکل انوک کمند کبی زلفنه طولاشمه

زیرا انده • سرها بریده بینی بی جرم و بی جنایت • جرم سز

وجنایتسز باشلر کسلمش کورسن • چشمت بغمزه مارا

خون خورد و می پسندی • سنک چشمک غمزه ایله بزم قانمزی

پسندی فعل مضارع مخاطب در

ایچدی و سن بکنورسن • جانا روا نباشد خونریز را حمایت •

ای جان خونریزه حمایت اتمك معقول اولمازه • در این شب سیا

هم گم گشت راه مقصود • بو لیل مظلمده مقصودم یولیني گم ونا

مقصود مراد جناب قدس در

پیدا اولدی شب دن مراد دنیادر راه دن مراد عشق طریقی در •

از گوشه برون آی ای کوکب هدایت • بو گوشه دن طلوع ایله

ای هدایت بلدزی کوکب هدایت دن مراد هدایت حق در •

از هر طرف که رفتم جز وحشتم نیفزود • عشق یولنه هر طرفدن

که کتدم باکه وحشت دن غیری زیاده اولمدی • زنهار ازین بیابان

وین راه بی نهایت • صقن بو بیابان دن و بو نهایتسز یولدن که

مراد طریق عشقدر بو وجه دخی جائزدر زنهار بو نهایتسز بیابان

دن و بو نهایتسز یولدن کہ بی نهایت ایکسنه بیله مصروف اوله

• این راه را نهایت صورت کجا توان بست • بو راهه نهایت

متصور اولمق قنده ممکندر یعنی نهایت متصور دکلدر • کش صد

هزار منزل بیشست در بدایت • که انوک ابتداسنده همان

یوز بیک منزلدن زیاده در • ای آفتاب خوبان میجوشد اندرونم

نگهبان امر حاضر در

• ای خوبلرک آفتابی درونم آتش عشقدن جوش ایدر • یکسا

عتم بگنجان در سایهٔ عنایت • بر ساعت بنی عنایتنک سایه

سنده

سنن صیغهٔ درمراد عنایت حق طلب اندکن بیان در افتاب
خوبان دن مراد باری تعالی در • هر چند بردی ابم روی از دست
نتابم • هر چند که بنم یوزم صوین الندکه یعنی بنی حرمتسز ایلدکه
سنک قپوکدن یوزم چویرمزم • جور از حبیب خوشتر کز مدعی
حمایت • یکتما حبیب دن جور خوشدر که مدعی دن حمایت
یعنی حبیبک جوری دشمنک حمایتندن یکدر • عشقت رسد
بفریاد از خود بسان حافظ • عشق الهی ایرشور سنک فریاده
اگر خود حافظ کبی • قرآن زبر بخوانی در چارده روایت • قران
عظیمی اون درت روایتده ازبرا وقویه سن یعنی قرب حقه وسیله
اولان عشق الهی در قرآن عظیم دکلدر زیرا اکر بویله اولسه لازم
کلوراید یکه حافظلر مقبول حق اولالر لیکن بویله دکلدر بیت
چو قرآن حفظ قاری نکنند از هر تا بسندیده • پسندیده
کی افتند حفظ قرآن پیش یزدانش • وله ایضا مدام مست
میدارد نسیم جعد گیسویت • سنک کیسوک قیوریجغنک نسیمی
بنی دایم مست طوتر نسیم دن مراد نفحهٔ رحمانیه در • خرابم میکند
هر دم فریب چشم جادویت • سنک جادو چشمک فریبی بنی
هر دم خراب ایدر چشم دن مراد ذات در جادو دن مراد قدرت
وتاثیر صاحبی اولدغی در • پس از چندین شکیبایی شبی
یارب توان دیدن • بوقدر صبرلقدن صکره عجب بر کیجه کورمک
ممکن میدر • که شمع دیده افروزیم در محراب ابرویت • که دیده
شمعنی شعله لندره اوز سنک محرابه بکزر قاشکده مراد

کاف ادات تشبیه در

مفاعیلن ع

توان ویدن مقیدر
استفهام واردر

بو قدر ریاضت و مجاهده دن صکره عجب دیدار میسر اولورمی دیمکده
خطاب خدایه در • سواد لوح بینش را عزیز از بهر آن دارم
کوز ببکنی اندن اوتری عزیز طوترم • که جان را نسخه باشد
ز نقش خال هندو یت • که سنک سیاه خالک نقشندن جانه
بر نسخه اوله زیرا بر نسخه اولور بو وجه دخی جائز در لیکن بو وجه
اوزره که علت ایچون اولور خال دن مراد ذات در نته کیم مولانا جامی
ویمیش در **بیت** ظلمت کونم غرض باشد زلف • نقطه ذاتم
مراد آمد ز خال • بالکوز همان بک ذات دن بر نسخه اولمه سبب
بقچان سایر اعضا اوزره انک شرفی زیاده اولدغندن اوتری
در نته کیم مثنوی ده واقع اولمشدر **بیت** آدمی دیدست وباقی
پوست است • دیده آن دیدست که دید دوست است • اگر
خواهی که جاویدان جهان یکسر بیارایی • اگر استر ایسک که
جهانی بالتمام ابدی بزه یه سن که اصلا تغیر قبول ایتمیه • صبا را
گو که بر دارد زمانی بر قع از رویت • صبایه دی کیم یوزکدن
بر زمان برقعی قالدرسون • بر دارد بونده صورت سضارعده امر
غایب اولمق روشن در صبا دن مراد فیض و فضل الهی در برقع
دن مراد مصنوعات در که نقاب الوهیت وکبریا در روی دن مراد
ذات در اگر اشیا مظهر ذات اولسیدی اصلا فنا بولمز ایدی بلکه
جمیع اشیا مظاهر اسمادر وجمیع اسما مظاهر ذات در
بیت همه اسما مظاهر ذاتند • همه اشیا مظاهر اسما •
وگر رسم فنا خواهی که از عالم بر اندازی • وگر استر ایسک

که

بقچان بهار

ویک قاله سنا به وه

مضارع اولمغه بانیشه
معنی اول وقت بوبله اولور
بر زمان برقعی قالدره

86

بیفشان امر حاضردر

که عالمدن فنا رسمنی رفع ایده سین که اندن صکره هرگز فنا طاری
اولمیه • بیفشان نافهٔ و ریزد هزاران جان ز هر مویت • سیلکن
تا که سنک هر مو یکدن نیجه بیک جان اشنه دوکله زلفکی سیلک
معناسنه دکلدر نته کیم سروری افندی ایله شرح اتمشدر
مراد جمیع ارواح سنک قبضه کده در چونکه انلری خلاص ایده سن
عالم اندن صکره فنا پذیر اولماز دیمکدر • من و باد صبا مسکین
دو سرگردان بی حاصل • بن و مسکین باد صبا ایکی بی حاصل
سرگردانز • من از افسون چشمت مست و او از بوی
گیسویت • بن سنک چشمک افسوننددن مستم و او سنک گیسوک
رایحه سندن مستدر یعنی بن ذات خدانک عشقندن مستم
و باد صبا نفحهٔ رحمانیه دن مستدر نته کیم حق تعالی حضرتی بیور
مشدر • وَاِنْ مِنْ شَیْءٍ اِلَّا یُسَبِّحُ بِحَمْدِهِ وَلٰكِنْ لَا تَفْقَهُونَ
تَسْبِیحَهُمْ • چشمدن مراد ذات باریدر که جمیع تأثیرات اندندر
در بافسی جو امید کبی در بیت دل اندر صمد باید ای دوست
بست • که عاجز ترند از صنم هر که هست • زهی همت کسه
حافظ راست کز دنیی و از عقبی • زهی همت که حافظ ایچون
در یعنی حافظک همتنه تحسین که دنیی دن و عقبی دن • نیاید
هیچ در چشمش بجز خاک سر کویت • هیچ انوک چشمنه کلمز
یعنی کوزنه کورنمز سنک محلک خاکندن غیری مراد عاشق
دیدار اولنه خدادن غیری به میل و محبت اتمک نا معقول ایدوکنه
اشعاردر بو غزل ده واقع اولان خطاب خدایه در **وله ایضاً**

[illegible]

زهی همت که حافظک در
[illegible]

الْمِنَّةُ لِلّٰهِ که دَرِ میکده باز است • شکر خدایه که میخانه قپوسی آچق در • زان رو که مرا بر در او روی نیاز است • اول سبب دن که انوك قپوسی اوزره بنم نیاز یوزم وار در میکده دن مراد بونده فیض و عشق یری در که جناب قدس مراد در • خمها همه در جوش و خروشند زمستی • جمیع کوپلر جوش و خروش ده در مست لکدن خمها دن مراد مرشدلر که جمیعی شراب عشق ایله جوش ده در • وان می که در آنجاست حقیقت نه مجاز است • و اول می که انده در حقیقت در مجاز دکلدر • از وی همه مستی و غرورست و تکبر • اندن دوکلی مستلك و غروش و عظمت در وی لفظی میه و خمها یه راجع اولمق جایز در • وز ما همه بیچارگی و عجز و نیاز است • و بزدن دوکلی بیچاره لك و عجز و نیاز در یعنی انلره لایق اولان اودر و بزه لایق اولان بودر • رازی که بر خلق نگفتیم و نگوییم • بر رازی که خلق قتنده دیمدك و دیمزوز • با دوست بگوییم که او محرم رازست دوسته دیرز زیرا او محرم راز در دوست دن مراد حق تعالی حضرتی اولمق روشن در • شرح شکن زلف خم اندر خم جانان • جانانك خم اندر خم زلفنك بو کلی شرحنی کوسته • نتوان کرد که این قصه دراز است • قصه ایلمك ممکن دکل زیرا بو قصه او زون در مراد اسرار الهیه نك مشکلاتنه نهایت یوقدر دیمکدر • بار دل مجنون و خم طره لیلی • مجنونك کوکلی یوکی و لیلینك طره سی خمی یعنی مجنونك کوکلی مرادن لیلینك

طره‌سی

مستی ده اولندیا مصدر ایچون اولدر

سبب بونده عنده معناسنده در

کرد بونده کردن معناسنده در

منصور معنا عملین معنا عملین منصورلن

طره‌سی خمی درخم بونده بو کلم معناسنه در • رخسار محمود و
کف پای ایاز ست • سلطان محمودك یكاغی وایازك طبانی در
یعنی سلطان محمود بو قدر سلطنتده الكن بو حالت اكه سلطنت
دن لطیف ولذیذ در روایت اغنلردر كه بر كیجه سلطان محمود
شاهانه بوبزم ترتیب ایدوب نوشانوشه مشغول اولمش
ایدی كیفیت عشق وكیفیت باده ایله بیهوش اولوب بی اختیار
امر ایتمش بر التون لكن كتوب كلاب پر ایلمشلر سلطان محمود
اول كلاب ایله ایازك ایاغنی یوب رخسارین اوزره قومش
بو بیت بو حكایته مبنی اولدیغندن اوتری بونده یازدم • بردوخته
ام دیده چوباز از همه عالم • طوغان كبی دوكلی عالمدن كوزمی
دكمشم در • تا دیده من بر رخ زیبای تو باز ست • تا كه بنم
كوزم سنك زیبا یوزك اوزره اچلمش در مراد بودر كه ماسوا
دن فراغت ایت خطاب خدایه در • در كعبه كوی تو هر انكس كه
در اید • هر كمكه سنك كویك كعبه‌سنه كله • از قبله ابروی تو
در عین نماز ست • سنك ابروك قبله‌سندن عین نمازده در
یعنی هر كیم كه خدای رب العالمین ایله قرب ووصال حاصل ایلدی
فی الحقیقه اول كمسه عین نمازده در زیرا انوك توجهی ذات پاكك كندو
سنه در • ای مجلسیان سوز دل حافظ مسكین • ای مجلسده
اولنلر مسكین حافظك كوكلی حرارتنی • از شمع بپرسید كه در
سوز وكداز ست • شمعدن صورك كه باغقده وار یمكده در مراد
درد وعشق اهلنك حالنی اهل درد وعشق اولن بیلور دیمكدر

باز طوغان معناسنه در

سوز حرارت

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

ایضاله حاصل کارگه کون ومکان این همه نیست • کون ومکان
کارخانه سنک حاصلی بودوکلی یوقدر کارگه کون ومکان دن
مراد دنیادر حاصلندن مراد دنیا ایچنده اولن شینه درکه
اصلا اعتماده یرامز • باده پیش آرکه اسباب جهان این همه

آز: امر حاضردر

نیست • عشق وطاعته سعی ایله زیرا اسباب جهان بود وکلی
یوقدر یعنی عاقبت فنا بولور • از دل وجان شرف صحبت جانان غرض
ست • دل وجان دن غرض جانانک صحبتی شرفیدر جانان دن مراد
محبوب حقیقی در • همه آنست وگرنه دل وجان این همه نیست
دوکلی اودرکه مراد جانانک صحبتی شرفیدر یوخسه دل وجان بودوکلی
یوقدر حاصل معنی انسانه که خدای عز وجل دل وجان احسان
اتمشدر مرادکندوسنک صحبتی ووصال شرفی ایچوندر یوخسه
دل وجان نه ایشه یرار دیمکدر • دولت آنست که بی خون دل
آید بکنار • دولت اولدرکه دل قانی اولمقسزین کناره کله مراد
سهولت ایله حاصل اوله دیمکدر • ورنه با سعی وعمل باغ جنان
این همه نیست • یوخسه سعی وعمل ایله باغ جنان بودوکلی

تمکنه نهی حاضردر

یوقدر زیرا دولت اولدرکه مشقتسز مقصود دل میسر اوله
• منت سدره وطوبی زپی سایه مکش • سایه دن اوتری
سدره وطوبی منتنی چکمه • که چو خوش بنگری ای سرو روان
این همه نیست • زیرا چونکه اعیان نظر ایده سن ای سرو روان
بودوکلی یوقدر اول سببدن که جمیعیسنک حقنده کل
شیء هالك الا وجهه واقع اولمشدر • پنج روزی که دراین

مرحله

مرحله مهلت دادی • بر بشش کون که بو مرحله ده مهلت طورسن
پنج روزدن مراد زمان قلیل درمرحله دن مراد دنیادر خوشش
بیاسای زمانی که زمان این همه نیست • بو زمان خوشش
دکلن زیرا بو دکلی زمان یوقدر • برلب بحر فنا منتظریم ای ساقی
فنا دریاسی کناردنده منتظرز ای ساقی بحر فنا لبندن مراد دنیا
درساقی دن مراد مرشددر • فرصتی دان که زلب تا بدهان این
همه نیست • بو حاضر وقتی بر فرصت بیل زیرا لب دن وهانه دکن
بو دکلی یوقدر مراد هر کز فرصتی فوت ایلمه دیمکدر • از تهتک
مکن اندیشه وچون کل خوش باش • تهتک یعنی رسوای
لقدن اندیشه ایتمه و کل کبی خوش اول تهتک پرده یرتلمق
معناسنه در که رسوای لق انک معنای لازمیسی در • زانکه
تمکین جهان کذران این همه نیست • اول سبب دن که فانی
دنیانک بو دکلی قدرت ودولتی یوقدر یعنی عشقه کوشش ایتمک
ایله خلق قتنده عزت وقدرم فالمیوب بدنام و رسوای اولورم دیو
بی حضور اولمه زیرا دنیانک عزت وقدری فنا پذیردر اما عشق الهی
باقیدر • زاهد ایمن مشو از بازی غیرت زنهار • ای زاهد
غیرت اویننددن ایمن اولمه صقن • که ره از صومعه تا دیر
مغان این همه نیست • زیرا صومعه دن دیر مغانه دکن
بو دکلی یول یوقدر مراد زهد وعبادته غرور کوسترمه دیمکدر
زیرا خدایه نه زاهدک زهدندن فایده ونه کافرک کفرندن
زیان واردر • دردمندی من سوخته زار ونزار •

بیاسای امر حاضردر

تمکین قدرت

بن ضعیف ولاغر سوخته نک دردمندلکی • ظاهر اما جبت
تقریر وبیان این همه نیست • ظاهرا بودوکلی تقریر وبیانه
احتیاج یوقدر یعنی عاشق ایدکم زیاده روشندر • نام حافظ
رقم نیک پذیرفت ولی • حافظک نامی ایو رقم قبول اتدی اما
پیش رندان رقم سود وزیان این همه نیست • رندلر
قتنده بودوکلی سود زیان رقمی یوقدر یعنی حافظک نامی ایلک
ایله مشهور اولدی ولیکن رندلر نام نیک وشهرته اصلا التفات
واعتبار اتمزلر بلکه همان فضل خدایه اعتماد ایدرلر حافظ
دخی ایله در رندلردن مراد اولیاء الله در **ولہ ایضاً**
چه لطف بود که ناگاه رشحهٔ قلمت • نه لطف ایدی که ناگاه
سنک قلمک رشحه سی • حقوق خدمت ما عرضه کرد بر
کرمت • بزم خدمتمز حقلرینی سنک کرمک اوزره عرض ایلدی
خواجه حافظ ایله بر صاحب دولت مابیننده نیجه زمان مصا
حبت ومناسبت واقع اولمش ایکن ناگاه مفارقت واقع اولور
بو حال اوزره بر زمان کچدکدن صکره اتفاقا اول صاحب دولت
دن عنوانی محبت شعار ومضمونی مودت دثار بر مکتوب ارسال ایتمش
خواجه حافظ دخی بو غزلی یازب اکا ارسال اتمش • بنوک
خامه رقم کرده ٔ سلام مرا • قلم اوجی ایله باکه سلام یازمش
سن • که کارخانهٔ دوران مباد بی رقمت • که دوران کارخانه
سی سنک رقمک سز اولمسون مراد خواجه حافظ کندوکی
اول صاحب دولته عمر اوزنلغی ایچون دعا اتدکن اشعار در

پذیرفت فعل ماضی در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کرمت ده اولان تا خطاب ایچوندر

نوک اوجی

نکوع

نگویم از من بی دل بسهو کردی یاد • بن بی دل دن سهو
ایله یاد ایلدکی دیمزم • که در حساب خرد سهو نیست در قلمت
• زیرا عقل حسابنده سنک قلمکده سهو یوقدر • مراد لیل
مگردان بشکر این توفیق • بو توفیق شکرنه بنی خوار ایلمه
• که داشت دولت سرمد عزیز و محترمت • که ازلی وابدی
دولت سنی عزیز و محترم طوتدی • بیا که با سر زلفت قرار
خواهم بست • گل که سنک سر زلفک ایله قرار باغلسم گرکدر
• که گر سرم برود بر ندارم از قدمت • که اگر باشم
گیده سنک قدمکدن باشم قالدرمیم • ز حال ما دلت آگه
شود ولی وقتی • سنک کلک بزم حالمزدن آگاه اولور اما
شول وقت • که لاله بردمد از خاک کشتگان غمت • که سنک
غمک مقتول لرینک قبرندن لاله بته • صبا ز زلف تو با هر گلی حدیثی
گفت • صبا سنک زلفکدن هر بر گله بر سوز دیدی • رقیب کی
ره غماز داد در حرمت • رقیب سنک حرمکه غمازه قچن یول
ویردی مراد اول صاحب دولته رقیب دن شکایت درکه غمازه
یول ویرکه وادب بنی ساکه غمز ایدر دیو ظرافت ایله انی
اشعار ایدر و رقیب دن مراد بونده دربان در بو وجه دخی
احتمال در دربان غیرلره اجازت ویر سنک خلوتکه کرمکه
اما باکه اجازت ویرمز دیوانی بو وجهله اول صاحب دولته
غمز ایدر • روان تشنهٔ ما را بجرعهٔ دریاب • بزم صوسز
جانمزه بر جرعه ایله ایرش مراد بزه رعایت ایله دیمکدر • که

میدهند زلال خضر زجام جمت • که سکا جم جامندن آب
حیات ویره لر یعنی سکا رعایت ایدلر میدهندکه فاعلی الله
تعالی حضرتیدر تعظیماً صیغهٔ جمع ایله کتورلمشدر • بیت
امتحان کن که بسی گنج مرادت بدهند • گر خرابی چو مرا لطف
تو آباد کند • دلم مقیم در دوست درمتش میداز • بنم کوکلم
سنک قپوکک سقمی درانی ومتلوطوت • بشکر آنکه خدا داشتست
بی الملت • اول شکر اینه که خدا سنی عالمده الملت و عمرز طو
تمشدر • مکین کهنت توخوش تیز میروی هش دار • یوسی
یری وار در وسن تیز بی باکه کیدرسن عقل طوت مراد بودر که
خواجه حافظ اول صاحب دولته نصیحت طریقی ایله خطاب ایدوب
ایدر دشمن سنک هلاککه بوسی قومش در وسن اندن
غافل سن تدارکه اوزره اول • مکن که کرد برآید زشته ره عدمت
• غفلت ایلمه که عدم شاه راهندن سکا توزکلور یعنی دشمن
دن سکا هلاکلک ایرشور • همیشه وقت تو ای عیسی
صبا خوش باد • ای عیسی کبی حیات بخش صبا سنک وقتک
دایما خوش اولسون مکتوبی کتورب ایلدن کمسنه ی صبا یرنه
قویوب دعا ایدر • که جان حافظ دلخسته زنده شد بدست
که کوکلی خسته حافظک جانی سنک نفسک ایله دیری اولدی
وله ایضا ای شاهد قدسی که کشد بند نقابت • ای عالم
قدسک محبوبی سنک نقابک بندنی کیم چوز یعنی جمالکی کیم سبب
ایلر • وی مرغ بهشتی که دهد دانه و آبت • وی جنت مرغی سکا

دانه

استغنای یتی ترکیبی بو بله در که
آکه دوست طوت اما اصل
نسخ ایچره در ه واقع
اولمشدر

باد بوننده امر غائب در
لکن صبا به خطاب واقع
اولمشدر

ایسته ده اولمشدر
صبا ایچره در

دانه وآب کیم ویررمراد کیمک قننده پرورش بولورسن دیمکدر
• خوابم بشد از دیده درین فکر جگرسوز • بو جکرسوز ومولم
فکردن چشیم دن خواب کندی • کاغوش که شد منزل آسایش و
خوابت • که کیمک قوجاغی اولدی سنک آسایش وخوابک
منزلی مرشدی محبوب منزله سنه تنزیل اتمشدر • هر
ناله وفریاد که کردم نشنیدی • هر ناله وفریاد که ایلدم
اشتمدک • پیداست نگارا که بلندست جنابت • ظاهردر
ای نگار که جنابک بلند در مراد عالی جناب سن دیمکدر • مراد مرشدک
کمال استغناسن بیان در • درویش نمی پرسی وترسم که
نباشد • درویشی صورمزسن یعنی درویش دعا اینک
یوق در قورقرم که اولمیه • اندیشه آمرزش وپروای ثوابت
• سکا مغفرت فکری وثواب پرواسی یعنی اخرت ده مغفور
ومثاب اولمیه سن بونده خطاب بینه مرشده در که مریدنی قبور
مدعی ایچون بویله خطاب اتمشدر • ای قصر دلفروز که
منزلگه انسی • ای کوکله سرور ویرجی قصر که انس منزلگهی سن
یعنی بنم مرشدم سنده قرار ایدرم • یارب مکناد آفت ایام
خرابت • حق تعالی دن استرم که آفت ایام سنی خراب ایلمیه
اگرچه خطاب مرشده اولمق اوزره شرح اولندی لیکن محبوب ویر
صاحب دولت مراد اولنمق ممکن در • دوست سراب درین با
دیه هشی دار • بو صحراده سرچشمه اراق در عقل طوت
یعنی تدارک اوزره اول • تا غول بیابان نفریبد بسرابت •
تا بیابان غولی سنی سراب ایله الدمیه یعنی جناب قدس

آمرزش اسم مصدر در

دار امر حاضر در

اراق در اولور اولمازلمکنک ارشادی ایله راه عنفه سلوک ایلمه که غول بیابان گبی خیالات باطله ایله اول کمسنه سنی طرصراط مستقیم دن چقادر بو خطاب عام در • تیر که زدی بر دلم از غمزه خطا رفت • غمزه دن بنم کوکلمه بو تیر که اوردک خطا واقع اولدی • تا باز چه اندیشه کند رای صوابت • عجب کرو نه فکر ایده سنک معقول رایک بو نده تیر غمزه دن مراد نظر جانان در کرچه ظاهر ده تیر در لیکن معنی ده عاشقک مجروح کوکلنه مرهم در انوکه ایچون خطا رفت دیوب بر تیر دخی طلب ایدر چه اندیشه کند رای صوابت دیمک ایله تنکیم دیوان شاهی ده بو مضمون واقع اولمشدر بیت تیر زدی در پیش دل آسوده شد ز درد جان ای طبیب خسته دلان مرهمی دگر • تا در ده پیری بچه آیین روی ای دل • عجب پیرلک یولنده نه آیین و نه اسلوب ایله کیدرسن ای کوکل • باری بغلط صرف شد ایام شبابت • حیف و دریغ که سنک یکت لک زمانک غلطه صرف اولدی غلط ایله صرف اولدی بو وجه دخی جایزدر مراد کندو یه خطابدر تنبیه طریقی اوزره که جوانلق زمانک عمرنی هوا و هوسه صرف ایلدک باری پیرلک زمانده طاعت و عبادته چالش بلکه حقیقت ده بن نصیحتدر باری الله معناسنه کلور عربی ده فارسی ده نجیر و تحرا یچون و هله معناسنه دخی کلور بو وجه لزبا نفس کلمه دن اولمغنه کوره در بو وجه دخی جایزدر بر کرم یعنی بر او غوردن یکت لک زمانک غلطه صرف اولدی بو وجه اوزره باری ده اولن یا

صواب معقول ته

شباب یکت لک ته

وحدت

خماری ده اولان یا
مست ایچون دروه

وحدت ایچون اولور • راهِ دلِ عشاق زد آن چشمِ خماری • اول
مست چشم عاشقک کوکلی یولنی اوردی • پیداست ازین شیوهٔ که
مستست شرابت • ظاهردر بو شیوه دن که سنک شرابک
مستدر یعنی نوش اتدکک شراب مست ایدیجی در شراب
مست مي قتال معناسنه در که محکم مست ایدرمی دن مراد
عشق در بو خطاب مرشده در • حافظ نه غلامیست که از خواجه

ترا امر حاضردر

گریزد • حافظ ایله بر غلام دکلدر که افندیسندن قچه •
لطفی کن و بازآ که خرابم ز عتابت • بر لطف ایله وکرو کل
که سنک عتابکدن خرابم حافظ کندوسنی بوند غلام
منزله سنه تنزیل اتمشدر ومشایخ کبار کبی که انلرکه عادتیدر

مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعیل

که عنوان لرنده خادم الفقرا یازرلر **وله ایضا** آن ترکِ پری
چهره که دوش از بر ما رفت • اول پری یوزلو محبوب که دون
کیجه بزم فقیرزدن کتدی • آیا چه خطا دید که از راهِ خطا رفت •

جهانی بینی وصف ترکیبیدر

عجبا نه خطا کوردی که خطا یولندن کتدی یعنی خطا اتدی
ترکدن مراد بوندن یار صادقدر که محبوب منزله سنه تنزیل
اتمشدر راهِ خطاده ایهام وار در خطادن مراد بونده لفظ
عربی اولن خطادر وفتح خا ایله خطا بر مملکتک اسمیدر • تا رفت
ما از نظر آن چشمِ جهان بین • تا که اول جهانی کورجی کوزم
بنم نظرمدن کندی • کس واقف ما نیست که از دیده چها
رفت • کمسه بزم واقف دکلدر که کوزمزدن نلر کتدی یعنی
واقف اغلدقمز ما لفظی تمام بیلنه در • بر شمع نرفت از گذر

آتشِ دلِ دوستش • شمع اوزره گیتدی کوکل آتشنک اوغرا

مسندن دون کیجه • آن دودکه از سوزِ جگرِ بو سرِ ما رفت

اول توتن که جگر یاغندن بزم باشمز اوزره کتدی یعنی دیمزه

چقدی مراد اول یارکه فراقنده شمع دن زیاده یاندم دیمکدر

• دور از رخِ تو دمبدم از چشمهٔ چشم • انوک رخندن ایراق

دمبدم چشمِ چشمه سندن • سیلابِ سرشک آمد و طوفانِ

بلا رفت • سرشک سیلابی کلدی و بلا طوفانی واقع اولدی

رفت بونده واقع اولدی معناسنه در کند و معناسنه اصلا اولم

دکلدر • رفت واقع اولدی معناسنه حددن زیاده واقع اولمشدر

و هم شاعر نک بو بیتنده واقع اولمشدر بیت چو کلکِ صنع

چنین رفت بر صحیفهٔ کن • مکن فرده بر اربابِ عشق و عیب مکن

• بو شرح اولنان بیتدن مراد اول دوستک مفارقتندن چوق

کریه ایتمکدر اندکن وصددن زیاده متالم اولدغن بیان در • از پای

فتاده‌ایم چو آمد غمِ هجرانِ • ایاقدن دوشدک چونکه هجران غمی کلدی

مراد فراق غمنه تدارکه ایتمکه قادر اولمدق دیمکدر • در درد بمردیم چو

از دست دوا رفت • درده اولدک چونکه الدن دوا کتدی دردن مراد

غم فراق و دوادن مراد وصال دوست در • دل گفت وصالش بدعا

باز توان یافت • کوکل ایتدی دعا ایله کرو انک بولمق ممکن در •

عمریست که عمرم همه در کارِ دعا رفت • بر عمر در یعنی چوق زماندر که

عمرم دوکلی دعا ایتسنده کتدی • احرام چه بندیم چو آن قبله نه اینجاست

نه احرام باغلیم چونکه اول قبله بونده دکلدر یعنی دوستک محله سنه

بعض نسخه ده کرده

چشم و واقع اولمشدر

هجران فراق

نه واره‌لم چونکه دوست انده دکلدر • در سعی چه کوشیم چو از کعبه صفا
رفت • سعی ده نه ایده‌لم چونکه کعبه دن صفا کندی صفا ومروه
کعبه بر موضعک اسمی در که سعی انلرکه اورتسنده اولور • دی
گفت طبیب از سر حسرت چو مرا دید • دون چونکه طبیب بنی کورن
حسرتندن دیدی • هیهات که رنج تو ز قانون شفا رفت • هیهات
که سنک رنجک قانون شفادن کندی یعنی ساکه علاج میسر دکلدر
زیرا سنک مرضک قانون شفادن کندی یعنی اول کتابده اولان
مرضه علاج مسطور دکلدر قانون وشفا علم طبدن بر کتابک
اسمیدر لیکن بو بیتده اضافت ایله درکه معنای لغوی مراد در
بیت دیگر اطبایه که قانون شفا بازمقدن • هنر اولدر که غم دلبره
درمان بازلر • ای دوست بپرسیدن حافظ قدمی نه • ای دوست
حافظ صورمغه برقدم قو • زان پیش که گویند که از دار فنا رفت •
اندن اول که دیه‌لر حافظ دار فنادن کندی خطاب سفره کفتش
دوستدر که انی مخاطب منزله‌سنه تنزیل ایتمشدر **وله ایضاً**
جز آستان توام در جهان پناهی نیست • سنک استانکدن
غیری جهانده باکه بر پناه یوقدر خطاب خدایه‌در • سر مرا جز
این در حواله گاهی نیست • بنم باشمه بو قپودن غیری بر حواله
گاه یوقدر قپودن مراد باب خدادر • عدو چو تیغ کشد من سپر
بیندازم • عدو چونکه جنک ایچون تیغ چکه بن جنک اغزم • که
تیغ ما بجز از ناله و آهی نیست • زیرا بزم تیغمز برناله دن غیری
وبرآه دن غیری دکلدر • سلاح الضعفاء الشکایة سپر بینداختن

قانونه وشفاده ایهام وار در طبیبه

نه آمر حاضردر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

فراغت اتدی سپهر بیندازم فراغت ایدرم معناسنه استعمال در
نتکم بوستانده واقع اولمشدر **بیت** نه هر جای مرکب توان تاختن
• که جاها سپر باید انداختن • ز راه کوی خرابات برنتابم روی
میخانه محله سنک یولندن یوز دوندرمزم کوی خراباتدن مراد
مرشد آستانه سیدر • کزین بهم بجهان هیچ روی وراهی
نیست • زیرا جهانده باکه بوندن یک هیچ بر سمت و بر یول یوقدر
روی طرف و راه یول معناسنه در • زمانه گر فکند آتشم بخرمن
عمر • زمانه اکر بنم عمرم خرمننه آتش براغه یعنی موت ایرشه
• بگو بسوز که بر من ببرگ کاهی نیست • زمانه یه یاقسون
دی زیرا بنم قتمده عمرم خرمنی بر صمان یبراغی قدر یوقدر •
غلام نرگس جماش آن سهی سروم • اول سهی سروک
جماش چشمنک غلامیم • که از شراب غرورش بکس نگاهی
نیست • که غرورشرابندن انوک اصلا کمسه یه نظری یوقدر سهی
سرودن مراد مرشددر جماش اولدر که شکارنی اوغرلین کورب
بو یلر صید اتمک فرصتنی کوزده یعنی مرشد کامل دخی عشق الهی ایله
شویله عالی جناب اولمشدر کسیه بلکه اکی عالمه التفاتی یوقدر
همان دیدار جانانه ناظردر • چنین که از همه سو دام راه می بینم
بویله که هر طرفدن یول طوزاغنی کورورم • بجز حمایت زلفش
مرا پناهی نیست • انک زلفی حمایتندن غیری باکه بر پناه یوقدر
زلفدن مراد بونده اسرار الهیه در یعنی عالم کون و فسادکه
سنک تاشر دام در اندن خلاص بولمق ایچون اسرار الهیه یه تعلق اتمکدن

روی یعنی طرف معناسنه در

دام طوزاق

93

واکه مفید اولمقدن غیری بر چاره یوقدر • عنان کشیده رو ای
پادشاه کشور حسن • ای حسن اقلیمنک پادشاهی عنان
کشیده یعنی آتک باشن چکرکه یوری • که نیست بر سر راهی
که داد خواهی نیست • زیرا بر یول باشی یوقدر که انده
بر شکایتجی یوقدر یعنی واردر • مباش دربی آزار وهرچه
خواهی کن • که بری پریشان خاطر اتمک اردنجه اولمه وهر نه
استر ایسک ایله • که در شریعت ما غیر ازین گناهی نیست
زیرا بزم شریعتمزده که مراد مذهب عشقدر بوندن غیری بوکه
معادل بر گناه یوقدر مراد اولیاء الله قلبنده خاطر پریشان
اتمک گبی بر عظیم گناه یوقدر دیمکدر زیرا قلب المؤمن عرش الرحمن
بعض کسه بو بیتدن خواجه حافظی مباح ظن ایدر اما خطاناشی
در • عقاب جور گشاده است بال در همه شهر • جور عقابی دوکلی
شهرده قنادا چمشدر مراد عالم ظلم احاطه ایتدکن بیاندر
• کمان گوشه نشینی وتیر آهی نیست • بر گوشه نشیننک
یایی وبر آه اوقی یوقدر مراد بر مستجاب الدعوة یوقدر که
ظالملرک هلاکی ایچون دعا ایدوب خلقی ظلمدن خلاص ایده
دیمکدر • خزینه دل حافظ بزلف وخال مده • حافظک
کوکلی خزینه سنی زلف وخاله ویرمه • که کارهای چنین حد هر
سیاهی نیست • زیرا بو مثللو اشلر هر بر سیاهک حدی
دکلدر یعنی مرشد کامل دردیو هر شیخه مرید اولمه زیرا
ارشاد هر کسنک حدی دکلدر • حافظ بونده کندوسنی

داد خواهی وصف ترکیبیدر

عقاب بر کلمه مستعمل در که
اصل فتنه بد نام البدر

غیر منزله سنه تنزیل اتمک ایله کند وسنه خطاب اغنی در
وله ایضاً ساقی بیا ز باده که ماه صیام رفت ای ساقی کنون
شرابی که صوم آنی کندی • در ده قدح که موسم ناموس و
نام رفت • قدح ویرکه ناموس ونام زمانی کندی مراد مرشدک
اعتکاف دن چقدغی ومریدلرکه فیضه ایرشمجک زمانی کلدی
دیمکدر • وقت عزیز رفت بیا تا قضا کنیم • عزیز وقت
کندی کل تا قضا ایده لم • عمری که بی حضور صراحی و جام رفت
برعمری که صراحی جام حضورنسز کندی وقت عزیزک مصراع
ثانی مفسری ومضمونی در صراحی وجام دن مراد عشق وسوزدر
• در تاب توبه چند توان سوخت همچو عود • توبه حرارتنده
عود کبی نیجه برانمق کرکه • می ده که عمر در سر سودای خام
رفت • می ویرکه عمر خام سودا اطرافنده کندی مراد فیض عشق
دن بلیجه بریه بهره اولالم بزی عشق الهی ایله مستفیض ایله دیمکدر
• مستم کن آنچنانکه ندانم ز بیخودی • شراب عشق ایله بنی
انجلین مست ایله که بیخودلقدن بلمیم • در عرصهٔ خیال که
آمد کدام رفت • خیالم میدانننه کیم کلدی قنقیسی کندی مراد
مرتبهٔ استغراق طلب اتدکن بیان در اشعاردر کدام قنقی
کدامین قنقیسی دیمکدر کدام قنقی سی معناسی ایچون دخی کلور
• بر بوی آنکه جرعهٔ جامت بما رسد • اول امید او زره کم
سنک جامک جرعه سی بزه ایرشه • در مصطبهٔ دعای تو
هر صبح و شام رفت • هر صبح وشام مصطبه ده سنکه

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

ده امر حاضردر

سر بونده طرف معناسنه در

بوی بونده امید معناسنه در

دعا

34

دعا واقع اولدی یعنی دعا اندکه مصطبه دن مراد بونده خانقاه
در حاصل معنی جنا قدس دن سکا ایرشن شراب عشق دن بر
جرعه ایرشه دیو هر صبح و شام ساکه دعا ایدر زد عکدر
خطاب مرشده در • دل را که مرده بود حیاتی زنو رسید •
دل که اولمش ایدی یکی دن بر حیات ایرشدی • تا بویی از نسیم
میش در مشام رفت • تا که من رایحه سندن کوکل دماغنه
بر رایحه ایرشدی مراد محبت دنیا و خطا و عصیان ایله مرده
اولمش قلبه عشق الهی دن بر حالت ایرشمک ایله حیات بولوب
طاعت حق ایچون جوش و خروشه کلدی دیمکدر نسیم رایحه معناسنه
در • زاهد غرور داشت سلامت نبرد راه • زاهد عملنه
غرورلندی یولی سلامت ایله ایتمدی دوزخه کتدی • رند
از ره نیاز بدار السلام رفت • رند تضرع و نیاز یولندن
جنته کتدی مراد غرورکه شاستنی و نیازکه حسن عاقبتنی
اشعاردر • نقد دلی که بود مرا صرف باده شد • بنم بر نقد
دلم که وار ایدی شرابه صرف اولدی • قلب سیاه بود از آن
در حرام رفت • قلب سیاه ایدی اول سبب دن حرامه کتدی
مراد کثرت عصیان ایله سیاه اولمش قلبمه زهد و طاعت دن
بر حالت و بر صفا ظهور بولمدغندن اوتری عشق اختیار اتدم
دیمکدر • دیگر مکن نصیحت حافظ که ره نیافت • کرو حافظه
نصیحت ایلمه زیرا یول بولمدی • کم گشته که باده مهرش
بگام رفت • بر کم گشته که محبت باده سنی نوش اتدی

زر و یا نقد یعنی ایرشدی در
مشاش

ازان یعنی ازان سبب
سنا ... در

کمکشته ده اولان
حرف خطا ایچون در

کم کشته عاشق

بعض محلده معنای محصلی سی اوزره شرح اولنمشدر
خطاظن اولنمیه مراد بودر که شراب عشق ایله عقل معاشندن
دور اولمش عاشق عوامدن نصیحت پذیر اولمدغی کبی حافظ
دخی کمسه‌دن پند قبول ایدردکلدر نیافت کلمه سنک فاعلی
گم کشته در **وله ایضا** غمش در دلم ماوی گرفتست •
انک غمی تاکه کوکلمی طوتمشدر • سرم چون زلف او سودا
گرفتست • بنم باشم انوکه زلفی کبی سودا طوتمشدر مراد
قلبم مظهر عشق الهی اولاندن سودایی و مجنون اولوب
جمیع نسنه‌دن فارغ اولمشم دیمکدر ضمیر غایب حق تعالی
حضرتنه راجعدر • لب چون آتشش آب حیاتست •
انک آتش کبی قرمزی لبی آب حیاتدر • ز آبش آتشی در
ما گرفتست • اول لبک لطافتندن بزده بر آتش طوتمش
یعنی ظاهر اولمشدر لبدن مراد کلام خدادر که قلب مؤمنه
آتش کبی تأثیر ایدر و آب حیاتدر که قلب مؤمنی ابدی موت
دن حفظ ایدر آب بونده لطافت معناسنه‌در آب معناسنه
ایهامی سی در ضمیر غایب خدایه راجعدر • همای همتم عمریست
کز جان • بنم همتم هماسی بر عمر یعنی چوق زماندر که جاندن
• هوای آن قد بالا گرفتست • اول بلند قدک محبتنی طوتمشدر
قد بالادن مراد ذات باریدر که عاشق سعی و همتی اکه وصول
بولمقدر • شدم عاشق ببالای بلندش • انک بلند قامتنه
عاشق اولدم • که کار عاشقان بالا گرفتست • زیرا عاشقلر

ایشی

منا عقلش منا عشقش عقلش
منا عقل

گرفته است
تقدیر نده درت

هوا بونده محبت معناسنه‌در

ایشی بلند طوتمشدر یعنی عشاق بلند همتدر که محبت ذات
دن غیره سر فرو اکمزلر ضمیر غایب بنه خدایه راجعدر • چو ما
ذره سایه ء الطاف اوییم • چونکه بز انک الطافی سایه سنده ایز
چرا او سایه از ما وا گرفتنست • بیچون اول سایه سنی بزدن
دریغ طوتمشدر مراد سایه سنی بزدن دریغ اکمز دیمکدر زیرا
الآن انک سایه سنده ایز ضمیر غایب بنه خدایه راجعدر
• نسیم صبح عنبر بوی است افروز • نسیم صبح بوگون عنبر رایحه
لودر • مگر یاد آمده صحرا گرفتنست • وارایه یادم
صحرا یولنی طوتمشدر که نسیم صبح انوکه بوینده نبویله خوش
شبوی اولمشدر مراد نفحات رحمانیه نک عالمه اولان
ظهور و تأثیری بیاننده در یاردن مراد خدادر بیت
امروز نسیم سحری بوی دگر داشت • گویی گذر از خاک
سر کوی دگر داشت • ز دریای دو چشم گوهر اشک • ایکی چشم
دریاسندن گوز یاشی گوهری • جهان در لؤلؤی
لالا گرفتنست • جهانی لؤلؤی لالاده طوتمشدر یعنی اکه بانور
مش و غرق ایلمشدر لالا یلدرایجی و بهالو و بی نظیر معناسنه
درکه اصل همز ایله درکه و لالا مخدوم و خادم معناسنه دخی کلور
محلنه کوره • حدیث حافظ ای سرو سمن بر • حافظک
سوزی ای سمن سینه لو سرو • بوصف قد تو بالا گرفتنست
سنک قدک وصفی ایله بلند طوتمشدر مراد بودر که حافظک
سوزی بلند اولدی خدانک ذاتی وصفی ایله اولدیغندن زیرا

اکثر نسخه‌ده دریغ واقع
معناسنه در

گرفتنست کلمه‌سنک
فاعلی گوهر اشکدر

کلامک علوی مولو لنک علونه کوره در خطاب خدایه در ایضاً
میرمن خوش میروی کاندر سراپا میرمت • ای بنم میرم خوش
ولطیف کیدرسن سنک باشدن اباغکه اولم یعنی جمیع اعضا
که قربان اولایم • سرو من خوش میخرامی پیش بالا میرمت •
ای بنم سروم خوش ولطیف صالنورسن سنک قدکه اوکنده
اولم مراد خدانک وجه احسن ایله اولن تجلیسنی بیاندر • گفته
بودی کی بمیری پیشم این تعجیل چیست • حافظ جانانه خطاب
ایدوب ایدر باکه دیمش ایدکه بنم اوکمده فجان اولورسن
ای جانان بو تعجیل نه در • خوش تقاضا میکنی پیش تقاضا
میرمت • لطیف تقاضی ایدرسن سنک تقاضیک اوکنده اولم
مراد موتوا قبل ان تموتوا حسبنجه اولمزدن اول اولمک جانانک
مقبولی ایدکی اشعاردر عجم تقاضا عرب تقاضی اوقور • عاشق
مهجور و مخمورم بت ساقی کجاست • مهجور عاشقم ساقی محبوب
قنده در • گو خرامان شو که پیش قد رعنا میرمت • دی صالن
که رعنا قدک اوکنده اولم بت ساقیدن مراد مرشددر • انکه عمری
دفت تا بیمارم از هجران او • اول کمسه که عمر کتدی یعنی چوق زمان
اولدی که انک فراقندن خسته ام • گو نگاهی کن که پیش چشم
شهلا میرمت • دی بر نظر ایله که شهلا کوزکه اوکنده اولم خطاب
مرشده در • گفته لعل لبم هم درد بخشد هم دوا • دیمش سن
بنم قرمزی لبم هم درد هم دوا بغشلر • گاه پیش درد و گه
پیش مداوا میرمت • گاه سنک دردکه و گاه مداواکه اوکنده

اولم

تا علانیتینه با عمش ای میری تقدیرینده در

بت یعنی محبوب مقتداسنده در

گفته‌ده اولان همت خطابا بحیمه‌ن در

95

اولم مراد صفت جمال وصفت جلال عاشق صادقه قتنده برابر ایدکن

اشماردر • خوش خرامان میروی چشم بد از روی تو دور •

برامز کوز سنک یوزکدن اراق اولسون لطیف خرامان کیدرسن

• دارم اندر سر خیال انکه در پا میرمت • باشمده اول خیالی

طوترم که سنک ایاغکده اولم خوش خرامان دن مراد ذات پاکک

اسما وصفات پرده لرندن کمال صنع ایله تجلی وظهوردر در پای ذکرنده

زیاده قربی مشعردر خطاب خدایه در • گرچه جای حافظ اندر

خلوت وصل تو نیست • اکرچه وصلک خلوتنده حافظه یر یوقدر

• ای همه جای تو خوش پیش همه جا میرمت • ای جانان سنک

دوکلی یرک خوش در سنک دوکلی یرک اوکنده اولم مراد بودر که

زمرهٔ واصلین دن اولماز سم طالبین زمره سندن اولدیغم کافی

در خطاب خدایه در **ولہ ایضاً** مدتی شد کاتش سودای او در

جان ماست • بر مدت اولدی که انک سوداسی آتشی بزم جانمزده در • زان تمناها که دایم در دل ویران ماست • اول تمنالردن

که دایم بزم ویران کوکلمزده در مراد نیاز و تمنا اتدکمز دن عشق الهی

بزده قرار اغش دیمکدر • مردم چشم بخوناب جگر غرقست ازان

بنم کوزم ببکی جکرک قانلو صوینه غرق در • چشمهٔ مهر درخشان در

سینهٔ نالان ماست • اول سببدن انوک افتابه بکزر دخی بزم

نالان سینه مزده در مراد راه طلبده کریهٔ خونین حصول عشقه

سبب ایدکن بیان در بو وجه دخی جایزدر باری تعالی نک عشقی

دلده ظاهر اولالدن چشمه خوناب دوکمکه عادت اولمشدر

در پای بن تقدیرنده در

میرمت ده اولن نا خطاب
ایچوندر

فاعلاتن ۳
فاعلن ۱

از انک معناسی مصراع ثانیده
مید اولندی سهودن منع
ایچوندر

مهر بونده افتاب معناسنه در

بعض نسخه ده غزقند واقع اولمش در اول وقت معنی بویله اولور
کوزم بیکلری • آب حیوان قطرۀ زان لعل همچون شکرست •
آب حیات اول شکر کبی لذیذ لبدن بر قطره در • قرص خور
عکسی ز روی آن مه تابان ماست • قرص آفتاب یعنی جرم شمس
بزم اول ماه تابانمزک یوزندن بر پرتودر مراد بودر که آب حیات
کلام الهی دن بر قطره درکه کن دیمکله اولمشدر و آفتاب ذات
پاکندن بر پرتودر که انوک صنعی ایله روشن اولمش وظهور بولمشدر
• تا نفخت فیه من روحی شنیدم شد یقین • تا که بو آیت کریمه یی
اشتدم یقین و معین اولدی • بر من این معنی که ما زان وی و او
زان ماست • بلکه بو معنی که بز انکز و او بزم در یعنی حقیقت ده بردر
زیرا جمله موجودات اندن هویدا اولمشدر بو محل زیاده صعوبت
اوزره اولدغنی بوکلی بیت ایله اشعار ایدر زیرا مآل وحدت
وجوده چقار وحدت وجوددن مراد فنا طاری اولمین وجوددر که
اول وجود واجبدر والا حاشا مشایخ کباردن که موجوداتک
وجودینه منکر اوله لر نتکم حضرت شیخ سعدی بوستانده بو سرّی
روشن ایلر بر بیت کتورمشدر **بیت** ره عقل جز پیچ بر پیچ نیست
• بر عارفان جز خدا هیچ نیست • بو بیت وجود مصنوعات
وجود صانعه نسبت یوق مثابه سنده اید وکن مشعردر •
هر دلی را اطلاعی نیست بر اسرار عشق • هر بر دلک اسرار عشقه
اطلاعی یوقدر • محرم این سرّ معنی دار علوی جان ماست •
بو علوی معنی دار سرّک محرمی بزم جانمزدر که مراد عشاق در بوندن

مراد

قطره یه اولان نظر وحدت ایچوندر

زات ملک معنا منزه و تخصیص ایچون کلوردر

معنی دار وصف ترکیبی وار

مراد اسرار الهیه یه اطلاع عشق الهی ایله میسر اولدیغی اشعار
در بو وجه دخی جایزدر بو معنی دار سترکه محرمی بزم علوی جانمز
در بو وجه او زره معنی دار مضان اولمز • چند گویی ای مذکر شرح
دین خاموش باش • ای واعظ دین شرحنی نیجه بر درسن
خاموش اول • دین ما در هر دو عالم صحبت جانان ماست
هر اکی عالمده بزم دینمز بزم جانانمزکه صحبتی در • حافظا
تا روز آخر شکر این نعمت گزار • ای حافظ اولنجه یه دکین بو نعمت
شکرینی اد ایله • کان صنم کز روز اول مونس و مهمان ماست
که اول صنم که عالم ارواحدن روزاخره دکین بزم مونسمز
و مهمانمزدر و اکی عالمده بوندن عظیم نعمت یوقدر بو
غزلدن مراد من اوله الی آخره محبوب حقیقی در صنم ذکری
بوندن ستر ایچوندر که تعبیر بالنقیض دیرلر **ولە ایضا**
خیال روی تو در هر طریق همرە ماست • سنک یوزک خیالی
هر طریقده بزم یولداشمز در بو وجه دخی جایزدر بزه یولداش
در مراد ذات پاکک فکری خاطرمزدن گیتمز دیمکدر • نسیم موی
تو پیوند جان آگه ماست • سنک مویک رایحه سی بزم آگاه
جانمزه متصل در • مویدن مراد اسرار الهیه در خطاب خدایه در
• برغم مدعیان که منع عشق کنند • شول مدعی لرک کورلکنه
که عشقی منع ایدرلر • جمال چهرە تو حجت موجه ماست • سنک
خوب یوزک بزم لطیف و موجه حجتمز در موجه چهره یه کوره تمام بزنده
در خطاب خدایه در • ببین که چاه زنخدان تو چه می گوید • کورکه

باشد ار رمضان ورد

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

برغم کوریک معنانه ورد

سنک زنخدانک چاهی نه در • تهنزاد یوسف مصری فتاده در
چه ماست • بیک یوسف مصری بزم قیومزه دوشمش در
مراد عشاق صد ابسیار ایدکن بیان در بعض نسخ ده مصراع
اولده چاه یرینه سیب واقع اولور بیت در چه افکندی دل تسیم
را زان ذقن • از صبا سوی فرونکذ اشتی • اکر بزلف دراز تو
دست ما نرسد • اکر سنک دراز زلفکه بزم المزایر شبهه • کناه
بخت پریشان و دست کوته ماست • کناه بزم پریشان
بختمزکه وقصه المزکه در خطاب خدایه در مراد بودرکه اسرار
الهیه یه عدم اطلاعمز استعدادمزک قصورندن در دیو اعتراف
اظهار ایدر • بحاجب در خلوت سرای خاص بکو • خاص خلوت
سرای قپوسنک قپوجی سنه دی • فلان ز کوشه نشینان
خاک درکه ماست • فلان بزم درکاهمز خاکنک کوشه نشین
لرندن در فلاندن مراد بوندن حافظ در • بصورت از نظر ما
اکرچه محجوبست • صورتا اکرچه بزم نظرمزدن مستور
ودوردر • همیشه در نظر خاطر مرفه ماست • دایما بزم آسوده
ومسرور خاطرمزک نظرنده در مراد ظاهرده اولن بعد خاطرده
اولن محبت وآشنالغه نقصان ویرمز دیمکدر • اکر بسایل
حافظ دری زنده بکشای • اکر حافظ سایللک ایله
بر کره قپو قققه اچ • که سالهاست که مشتاق روی چون
مه ماست • نیچه ییل لرده که بزم ای کبی یوزمزه مشتاق در

مصری ده اولن یا نسبت ایچوندر

شهد امر حاضردر

بک لر امر حاضردر

کویا

کویا حافظ اول صاحب دولته دیرکه دربانه دیکه آستانه‌که وارمقه
بزه مانع اولمیه ولهُ ایضاً گر زِ دستِ زلفِ مشکینت خطایی رفت
رفت ٭ اکر سنک زلف مشکینک الندن بر خطا کندی ایسه کندی
مراد مضی مامضی یعنی اولن اولدی وکیدن کندی دیمکدر ٭
ور زِ هندوی شما بر ما جفایی رفت رفت ٭ اکر سزکه هندو
کزدن بزه بر جفا کندی ایسه کندی بوندن مراد معنای تصوفی
اوزره غیب هویت واسرار الهیه در معنای مجازی اوزره
هندو بنده معناسنه اولمق روشنی در زلف معناسنه اولمقدن
کویا یاران صفا ارا سنده بر جزوی خصومت واقع اولمشدر
انی بو اسلوب ایله اشعار ایدر ٭ برقِ عشق از خرقهٔ پشمینه
پوشی سوخت سوخت ٭ عشق برقی اکر بر عاشقک خرقه سنی
یاقدی ایسه یاقدی اندن نه لازم کلور ٭ جورِ شاهِ کامران گر
بر گدایی رفت رفت ٭ کامران شاهک جوری اکر بر کدا اوزره
واقع اولدی ایسه واقع اولدی شمدی انی یاد ایلمک معقول
ولایق دکلدر ٭ گر دلی از غمزهٔ دلدار باری برد برد اکر بر کوکل
بر دلدارک غمزه سندن بر یوک الندی ایسه الندی ٭ ور میانِ
جان و جانان ماجرایی رفت رفت ٭ اکر جانان وجانان اورتاسنده
بر ماجرا اکتدا ایسه کندی یعنی انی فراموش اتمک کرکه ٭ از سخن
چینان ملالتها پدید آید ولی ٭ غمازلردن ملالتلر ظاهر
اولور ولی ٭ گر میانِ همنشینان ناسزایی رفت رفت ٭ اکر
مصاحبلر اورته سنده بر نامعقول کندی ایسه کندی یعنی

فاعلاتن ٣
فاعلان ١

پشمینه پوشی وصف ترکیبیدر

ایم غمازلودن در بوفه دوستلر مابیننده خصومت واقع اولمسی
عیب دکلدر ده دُر طریقت رنجش خاطر نباشد می بیاره طریقت ده
خاطر انجمک اولمز شراب کتور مراد عشق وطاعته سعی ایله دیمکدر
خاطر انجمک اولمز یعنی جور وبلا یه تحمل ایدوب رنجیده خاطر اولمق
کرک بو وجه دخی جایزدر • هر کدورت که بینی چون صفا
بی رفت رفت • هر کدورتکه کوردسن بر صفا کتدکی کبی
کتدی مراد نه کدورت نه صفا قالور دیمکدر • عشق بازی
را تحمّل باید ای دل پای دار • عاشقلغه تحمل کرکه ای
کوکل ثابت قدم اول • کر ملالی بود بود وکر جفایی رفت رفت
اکر بر ملال اولدی ایسه اولدی واکر بر جفا کتدی ایسه
کتدی یعنی ما مضی ما مضی • عیب حافظ کو مکن واعظ که
رفت از خانقاه • واعظه دی که خانقاه دن کتدی بو حافظی
تعیب ایلمسون • پای آزادی نبندند کر بجایی رفت رفت
برازاد کیایاغنی باغلمزلر اکو بر یره کتدی ایسه کتدی بعض
نسخه ده نبندند یرنه چه بندی واقع اولور **وله ایضاً**
هر آن خجسته نظر که در پی سعادت رفت • هر اول مبارک
نظرلو که سعادت اردنه کتدی یعنی طالب سعادت اولدی
• بکنج میکده وخانهٔ ارادت رفت • میخانه بوجاغنه وارادت
خانه سنه کتدی مراد مرشد کامله مرید اولوب خانقاه بوجاغنه
عشق وطاعته سعی اتدی دیمکدر • بجام نیم منی کشف کرد
سالک راه • بر یاردم یمنی قدح شراب ایله سالک راه کشف

ایلدی

رنجش اسم مصدردر

مکن نهی حاضردر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

بی بوند یرینه بعضا نسخه ده کز بیی
بعض نسخه ده کز بیی واقع اولور

منی ده اولان یا وحدت ایچوندر

ایلدی • رموز غیب که در عالم شهادت رفت • غیب رمزلرینکه
عالم شهادتده واقع اولدی جام نیم من دن مراد عشق در حاصل
معنی هر کیمکه عشق الهی حاصل ایده انک سببی ایله چوق رموز
غیب کشف اتمکه قادر اولور دیمکدر • بیا و معرفت از من شنو که
در سخنم • گل و بندن معرفت ایشت زیرا بنم سوزمده
• ز فیض روح قدس نکته استفادت رفت روح قدسک فیضندن
نکته استفاده واقع اولدی یعنی بنم شعرمده حضرت جبریلک
سوزی فیضندن اثر و نکته واردر • بجوز طالع مولود من
بجز رندی • بنم طالع مولودمدن رندلکدن غیری استمه
• که این معامله با کوکب ولادت رفت • زیرا بو معامله که مراد
رندلکدر ولادت کوکبی ایله واقع اولدی اصلا تغییره امکان یوقدر
بو بیتک بیاننده تفصیل بودر که شب و روزک یکرمی درت ساعت
در و هر ساعت سبعه سیاره دن برنه متعلق در هر مولود که
بو ساعتده متولد اولور اول ساعتک کوکبی که اکا کوکب ولادت
دیرلر مقتضاسی نیجه ایسه مولودده اول ظهور ایدر اگر
سعادت و گر نحوست در رندلکدن مراد معنای ظاهری اوزره
فاسقلقدر و معنای تصوفیسی اوزره عاشقلقدر بو بیت
مرتبه تحقیق بودر که حق جل و علا روز ازلده هر کسنک
استعدادینه کوره کفر و ایمان و صلاح و طغیان تقدیر اتمشدر
ولادتنی دخی اکا مناسب ساعتده تعیین ایلمشدر بو احوالی
منجم کوکبه اسناد ایدر موحد فاعل مختاره اسناد ایدر •

بجز بمعنی حاضردر

زبا مدادو بدست دگر بر آمده • صباح دن بر غیری اسلوب
ایله کلمش سن بدست دگر بو معنا یه استعمال در • وظیفه
می دوشین مگر زیادت رفت • دون کیجه کی شراب وظیفه سی
مگر زیاده واقع اولدی زیادت لفظ عربی در که فارسی ده اوزن تا
ایله یازلور خواجه حافظ مرشدنه خطاب ایدوب ایدر بو کون بر
غیری حالت ایله کلدک وار ایسه دون کیجه عشق وطاعته زیاده
کوشش اتمش سن که جذبات عشق الهی بو زکده زیاده دوشی
وظاهر اولمشدر • شکر بمعجزه کوشد طبیب عیسی دم • عیسی
نفس لو طبیب مگر معجزه یه چالشه • وگرنه کادمنی خسته از
عبادت رفت • بو خسته بن خسته نک ایشی عبادت دن کندی
یعنی علاج دن قالدی عبادت خسته خاطر ده صور مقده دیرلر
مراد بو در که بنم کثرت عصیان وخطا ایله تیره اولمش کوکلم ریاضت
ومجاهده ایله فیض پذیر اولمغدن کچمش در چاره بیمان مرشد
کامل بنم ایچون حق تعالی حضرتنه دعا اتمکدر • هزار شکر که
حافظ ز کنج بتکده دوش • خدایه بیک شکر اولسون که حافظ
بتخانه بوجاغندن دون کیجه • بکنج خانقه طاعت وعبادت رفت
طاعت وعبادت خانقاهی بوجاغنه کتدی دوش دن مراد
روز ازل در حاصل معنی باری تعالی یه بیک شکر اولسون که
روز ازلده لطفی ایله بنی کفر وطغیان اهلندن اعنوب ایمان
وهدایت اصحاب اولنان طایفه دن ایلدی دیمکدر واشعار
ایدر که هدایت اولو نعمت در اکه زیاده شکر لازم در ولد ایضا

آمده دعا اولنان حضره خطاب ایچوندر

دوش دون کیجه معناسنه در

شربتی

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

شربتی از لب لعلش نچشیدیم و برفت • انوکه قرمزی لبندن
بر شربت طاتمدق وکتدی • روی مه پیکر او سیر ندیدیم و
برفت • انک ای کبی خوب یوزنی طویجه کورمدک وکتدی
استاددن مسموع درکه بوندن مراد بر مرشد کامل ایمش
که شیرازه اقامت قصدنه کلمش اتفاقا سفر لازم اولمش
خواجه حافظ تحسرا بو غزلی انک حقنده دیمش • گوییا از صحبت
ما نیک بتنگ آمده بود • دیور یعنی کویا بزم صحبتمزدن
زیاده طارلمش و بیحضور اولمش ایدی • بار بربست و بگردش
نرسیدیم و برفت • یوکن باغلدی انک توزنه ایرشمدک وکندی
• بس که ما فاتحه و حرز یمانی خواندیم • شهردن کتمیه دیو
چوق که بز فاتحه و حرز یمانی اوقودق • وز پیش سوره
اخلاص دمیدیم و برفت • وانک اردندن اخلاص سوره سنی
اوقویوب اوفوردک وکتدی اصلا تاثیر اولمدی بوندن مراد
اظهار تحسردر انوکه صحبتنی فوتندن • عشوه میداد که از کوی
ارادت نروم • عشوه ویررایدی که ارادت محله سندن کتمزم
یعنی طالبلری ترک ایتمزم • دیدی آخر که چنین عشوه خریدیم و
برفت • کوردکمی آخرکه بویله عشوه سنی صاتون الدق یعنی
انک سوزینه اعتماد ایلدک وکتدی • گفت از خود ببرد هرکه
وصالم طلبد • اول مرشد ایتدی کندو سندن منقطع اولور
هرکیم بنم وصالم طلب ایدر یعنی هرکیم که بکا مرید اولسه
انانیتدن دور اولملودر که ببرد صورت مضارعدر امر غایب

بنک شرحی اولنمش
اوزره استعمال ورد

کوی محله

طلبد فعل مضارعدر

اولمق ممکن در اول وقت معنی بویله اولور کنند وسندن منقطع اولسون

ما با سیدِ وی از خویش بُریدیم و برفت • بز اول امید ایله کنندمزدن منقطع اولدق وکتدی یعنی انانیتی ترک اندک وو وجود طبیعیدن فراغت ایلدک • شد چمان در چمن حُسن و ملاحت لیکن • حسن وملاحت چمننده صالنیجی اولدی اما • در گلستان وصالش نچمیدیم و برفت • انک وصالی گلستاننده صالنمدق وکتدی مراد اندن مستفیض اولمدق دیمکدر • همچو حافظ همه شب ناله و زاری کردیم • حافظ کبی دوکلی کیجه ناله و زارلق ایلدک • کای دریغا بوداعش نرسیدیم و برفت • که ای دریغ وصیف انک وداعنه ایرشمدک وکتدی **ولـه ایضـاً** دردا که یار در غم و دردم بماند و رفت • دردا و دریغا که یار بنی غم و درد ده قودی وکتدی • ما را چو دود بر سر آتش نشاند و رفت • بزی توتن کبی اتش اوزره دکدی وکتدی مراد سندی ایچون تحسر و تحزن اظهاری در • مخمور باده طرب انکیز عشق را • عشقک شعف قوبرجی باده سنک مخمورینه • جامی نداد و زهر جدایی چشاند و رفت • بر جام ویرمدی وجدالق زهرنی طاتدردی وکتدی مخموردن مراد مرید طالب فیض در اما بونده کندوسی اولمقدر • چون صید او شدم من محروم خسته را • چون انک محرومی صیدی اولدم بن فیض عشقدن محروم خسته یی • در بحر غم بماند و جنیبت براند و رفت • غم دریاسنده قودی و یدکن سوردی وکتدی جنیبت یدک

شد فعل ماضی درکه

مستفعل مفتعلن فاعلان

طرب انکیز وصف ترکیبی درکه

کنم

زماندو فعل ماضیدر

• گفتم مگر بحیله بقیدش در آورم • کندمه ایتدم مکرانی حیله ایله قیده کتوردم • از من رمید و توسن بختم رماندو دفت • بندن اورکدی و بختم توسنی اورکتدی وکتدی مراد مرشدمه ظرافت ایله مصاحب اولایم دیدم بندن نفرت ایتدی و بنی تمام اضطراب ده قویب کتدی دیمکدر • خون دلم چو دود دل من جای تنگ یافت • خون دلم چونکه بنم دلم ده یری طار بولدی • گلگون ز راه دیده بصحرا دواندو دفت • چشم یولندن صحرایه گلگون یلدردی وکتدی گلگون آل آت معناسنه در که خون دل مراد در که بونده تجرید وار در مضمون بیت زیاده المندن فان اغلدغن بیان در بیت شدید رخط دلبر توزب توزب گللدن • گلگون اشک عاشق طونب طوتب یکلمز • چون بنده را سعادت خدمت نداد دست • چونکه بنده یه اول مرشدک خدمتی سعادتی میسر اولمدی • بوسید آستانه و خدمت رساند و دفت • مرشدک آستانه سنی اوپدی و مرشده بنده لک خدمتنی ایرشدردی وکتدی • گل در حجاب بود که مرغ سحر گهی • گل اچلمش ایدی که سحروقتنک بلبلی • آمد بباغ حافظ و فریاد کرد و دفت • حافظک باغنه کلدی و فریاد ایلدی وکتدی گلک حجابده اولمسی عالم غیبده ن کنایت در مرغ سحر گهی دن مراد جذبه سحری در که عدم استعدادندن قلب حافظه تأثیر ایتمدوکن بیان در باغ حافظ دن مراد دل حافظ در حاصل معنی حافظا وقت

دواند فعل ماضیدر

رساند فعل ماضیدر

سحرده نغمهٔ رحمانیدن وجذبهٔ یزدانیدن محروم اولدی دیمکدر
بو وجه دخی جائزدر حافظ اول مرشدک فراقندن برالمه ایرشدی
که انک بو حالنه مرغ دخی فغان وناله ایلدی **ولَهُ ایضاً**
کس نیست که افتادهٔ آن زلفِ دوتا نیست • کلمه یوقدر
که اول ایکی قات زلفک افتاده سی دکلدر زلف دوتادن مراد
ظلمت کوندرکه انک وجودی جناب قدسه واصل اولمغه مانع قوی
در شنکم مصراع ثانی انی مبیّندر • در رهگذرِ کیست که دامِ
زِ بلا نیست • کیمدر که رهگذرنده بلادن بر طوزاق یوقدر
بیت هر کس بقدرِ خویش گرفتارِ محنتند • کس را نداده اند
براتِ مسلّمی • روی تو مگر آینهٔ نورِ الٰهیست • سنک یوزک
مکر نورِ الٰهی آینه سیدر خطاب مرشده اولمق درستدر محبوب
مجازی یه اولمقدن • حقّا که چنین است و درین روی و ریا نیست
حقا که بویله در و بو سوزده روی و ریا یوقدر حقا کی معناسیه
مستعملدر بری ثبوت و بری قسم در هر محلده روی ریا ایله
جمع اوله روی انده ریا معناسنه اولور • زاهد دهدم توبه
ز روی تو زهی روی • زاهد سنک یوزکدن باکا توبه ویرر زهی
یوز زهی روی ترکیده اضافی صورتنه دیدکلری در • هیچش
ز خدا شرم و ز روی تو حیا نیست • خدادن هیچ انک شرمی
و سنک یوزکدن حیاسی یوقدر مراد زاهد حافظی مرشددن
منع اتدکن و حافظ انوکه سوزنی رد اتدکن بیان در **بیت**
منعم کنی ز عشقِ وی ای مفتیِ زمان • معذور دارمت که

نغمهٔ رحمانیه و نغمهٔ رحمانی جائزدر

مفعول مفاعیل مفاعیل فعولن

رهگذر طرق معناسنه در

زهی بونده استحسان معناسنه در

کتن امر حاضردر

نوا اوزاندیدر • ای شمع سحر گریه بحال من و خود کن • ای
سحر شمعی بنم حالمه و کندو حالکه گریه ایله • کین سوز نهانی
نه ترا هست و مرا نیست • دیرا ایله دکلدر که بو سوز نهانی سنده
اوله و بنده اولمیه یعنی ایکمزده بیله واردر نته کیم مصراع اوّل
بو معنای مبیّن در سروری افندی هست یرنه نیست کتورمشدر
لیکن معنای علیل و وزنی ثقیل اتمشدر • الله شهید وکفی بالله
شهیدا • الله حضرتی شاهد در و الله حضرتی کافی اولدی
شهادت یوندن یعنی الله تعالی نک شهادتی کفایت ایدر
غیره احتیاج یوقدر • کین گریه کم از ریزش خون شهدا
نیست • که بو گریه شهدا قاننک دوکلمسندن ناقص دکلدر
ریزش اسم مصدر در که دوکلمسنه نک اسمیدر • نرگس طلبد
شیوه چشم تو زهی چشم • نرگس سنک چشمک شیوه سنی
طلب ایدر زهی چشم زهی تحسین و استهزا ایچون کلور بونده
ثانی مراددر خطاب مرشده اولموق اولیدر • مسکین ضبرش
از سر و در دیده ضیا نیست • مسکین باشندن ضبری یوقدر
وکوزنده ضیا یوقدر اکثر نسخده ضبرش واقع اولور بعض نسخ
ده حزد واقع اولور • از بهر خدا زلف میارای که ما را • الله ایچون
زلفکی زینت اتمه زیرا بزم • شب نیست که صد عربده با باد صبا
نیست • کیجه یوقدر که باد صبا ایله یوز غوغا و جنکم یوق دد
یعنی واردر • دی می شد و گفتم صنما عهد بجای آر • دون جانان
کیدر ایدی و ایتدم ای صنم عهدی یرنه کتور • گفتا غلطی

مرحم نسخه اصلده بدیلدر

میارای نهی حاضردر

خواجه درین عهد وفا نیست • صنم ایندی ای کشی غلط ایدرسن
بو زمانده وفا یوقدر بو معنی دخی جایزدر بو عهد وقولده
وفا یوقدر بر عهدده دخی سا که وفا ایدم غلطی فعل مضارع
مخاطبدر وجامی نک یوسف زلیخاسنده واقع اولمشدر که
نون ایله فعل نفی مخاطبدر بعد حذف النون فعل مضارع
مخاطبدر که غلطیدن مشتقدر **بیت** الا تا نغلطی تا نگه
مکویی • که از ما عاشقی از وی نکویی • چون چشم تو دل
میبرد از گوشه نشینان • چونکه سنک چشمک گوشه نشین
لردن کوکل ایلدر • دنبال تو بودن گنه از جانب ما نیست
سنک اردنجه اولمق گناه بزم جانبمزدن دکلدر خطاب خدایه
اولمق روشندر که چشم ذات معناسنه اوله خواجه حافظ
بو مصراع ثانی ی شیخ سعدینک دیوانندن تضمین اتمشدر
که انده مصراع اول در **بیت** دنبال تو بودن گنه از جانب ما
نیست • با غمزه بگو تا دل مردم نستانند • باز ای که بی
روی تو ای شمع دل افروز • کر وکل که سنک یوزک ای کوکله
سرور ویرجی محبوب • در بزم حریفان اثر نور وصفا نیست
• حریفلر بزمنده نور صفا اثری یوقدر • گر پیر مغان مرشد
من شد چه تفاوت • اکر پیر مغان بنم مرشدم اولدی ایسه
نه تفاوت یعنی تفاوت اتمز • در هیچ سری نیست که سری
ز خدا نیست • زیرا هیچ بر سر یوقدر که خدادن انده بر سر
یوقدر یعنی هر کسده بر سر واردر ایلیه اول سرده مرشد

دنبال بودن ... متناسبه در

آرام جاصه در

اولسوه

اولسون سنه ذکری بوننه ذکر جزو ادادر دکل قبیلندندر • گفتن
بر خورشید که من چشمهٔ نورم • خورشید قتنده بن چشمهٔ
نورم دیمک • دانند بزرگان که سزاوار سها نیست •
اولولر بیلورلر که سهایه لایق دکلدر گفتن کفطنک فاعلی
سها درکه مصرع ثانی ده اولان سها انک مفتری در سها
برکوچک کوکبک اسمی در مراد احقر اولان کمسنه کندودن
اعظم اولنک قتنده کبر ایلمک معقول دکل ایدکن اشعار در
• تیمار غریبان سبب ذکر جمیلست • غریبلره رعایت ایلمک
ذکر جمیله سبب در • جانا مگر این قاعده در شهر شما نیست
• ای جان سزکه شهر کزده مگر بو قاعده یوقدر زیرا غریبلره
هیچ التفاتنک یوقدر • عاشق چه کند گر نخورد تیر ملامت
• عاشق نیلیه یعنی نیه قادردر اگر ملامت اوقنی یمیه مراد
عاشقه ملامت دن خلاص میسر دکل ایدکن اشعار در • با هیچ
دلاور سپر تیر قضا نیست • هیچ دلاور ایله قضا تیرینه سپر
یوقدر یعنی انی کندوسندن دفع ایتمکه قادر دکلدر • در
صومعهٔ زاهد و در خلوت عابد • زاهدک صومعه سنده
وعابدک خلوتنده • جز گوشهٔ ابروی تو محراب دعا نیست
سنک ابروک گوشه سندن غیری دعا محرابی یوقدر یعنی
توجه لری ساکه در خطاب خدایه در • ای چنگ فرو برده بخون
دل حافظ • ای حافظک کوکل قاننه پنجه سن باتورمشسنکه
• فکرت مگر از غیرت قرآن خدا نیست • خدای عزوجل

تنبیه بوننک عندنده معناسنده در

قاعده عادت در

جز تنبیه معناسنده در

فکرت ده اوالتفات خطابیه در

نك قرآن غیرندن مکوسنك فکرکه یوقدر مراد اهل قرآنه
تعظیم ورعایت لازم ایدکن بیان در ایضا که دُوشَن اَز بَرِ
تُو دُویَت نَظَرِی نِیسْت کِه نِیسْت. برنظر یوقدر که سنك یوزکه
بر تو ندن روشن دکلدر یعنی جمیع سنك چشمه سنك نوروبرسن
مِنَّتِ خَاکِ دَرَت بَر بَصَرِی نِیسْت کِه نِیسْت. بر بصر یوقدر که
انوکه اوزره سنك خاکه درکه سنك منتی یوقدر یعنی وار در زیرا جمله
سی ساکه محتاج در خطاب خدای تعالی حضرتنه در. نَاظِرِ
رُوِی تُو صَاحِبِ نَظَر اَنْد آرِی. سنك یوزکه نظر ایدجی صاحب
نظرلودرلی صاحب نظرلودن مراد اولیاء الله در. سِرِّ گیسُوی
تُو در هِیچ سَرِ نِیسْت کِه نِیسْت. هیچ بر سو یوقدر که
انده سنك کیسوکه هوسی یوق در مراد بودر که هر کسك اسرار
الهیه یه مطلع اولمق هوسی وار در اما هر کس وِیرلمز خطاب
بنه خدایه در. اَشْکِ مَن گَر زِ غَمَت سُرخ بَرآمَد چِه عَجَب
سِرِ اوّل بنم کوزم یاشی اگر سنك غمکدن قزاردی ایسه نه
عجب یعنی عجب دکل. مُخجَل اَز کَردَهٔ خُود پَردَه دَرِی نِیسْت کِه
نیست. بر پرده یرتجی یوقدر که کند وایشندن مخجل دکلدر
اشکه مجادلت قان اولوب قزارمسیدر زیرا حمرهٔ مخجل صفرهٔ
وجل در مراد عشوه ده اولن کریهٔ خوبینی کنایت ایله اشعار در
خطاب بنه خدایه در. آبِ چَشمِم کِه بَر اُو مِنَّتِ خَاکِ دَرِ تُسْت
کوزم یاشی که انك اوزره سنك خاکه درکه منتی وار در
زِیرِ صَد مِنَّتِ اُو خَاکِ دَرِی نِیسْت کِه نِیسْت. بر خاک در یوق

درکه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

سرِ اوّل بهوس مناسبتدر

١٠٧

دركه كوزم ياشنك يوزمنتى التنده دكلد ريعنى منتى التنده در

• تا ابد امن نبنشيند زنسيمت گردى • تا باد نسيم دن سنك

دامنكه برغبار اوتورميه يعنى ابرشميه ديو • سيل خوناز نظرم

دهكذرى نيست كه نيست • بر رهكذر يوق دركه بنم نظرمدن

قان سيلى دكلدر يعنى هر رهكذرده سيل خون واردر مراد

عشقده عاشقه كثرت بكا لازم ايدكن اشعاردر • نازكان را

سفر عشق حرامست حرامست • نازكلره عشق سفرى حرام در حرام

در • كه بهر گام درين ره خطرى نيست كه نيست • زيرا بو معنى

عشق يولنده بر آدم يوقدركه انده بر خطر يوقدر يعنى زياده خطر

ناكدر بيت نازنين را عشق ورزيدن نزيبد جان من • شير

مردان بلاكش پا درين غوغا نهند • تا دم از شام سر زلف

توهر جا نزنند • تا هر يرده سنك سياه سر زلفكدن سويلميه

• با صبا گفت و شنيدم سحرى نيست كه نيست • بو سحر يوق

دركه باد صبا ايله گفت و شنيدم يوقدر يعنى واردر مراد اسرار

الهيه دن وغيب هويت دن هر يرده سوز سويلين كه بى افشا

اتمكدن منع ايدم ديمكدر • مصلحت نيست كه از پرده برون

افتد راز • معقول دكلدركه راز پرده دن طشره دوشه

• ورنه در مجلس رندان خبرى نيست كه نيست • زيرا

بر خبر يوقدركه اولياء الله مجلسنده يوقدر يعنى اولياء الله

احوال عالمه واسراره مطلع اولمشلردر لكن رازى افشا

اتمكه خدادن اجازت يوقدر بيت عشق عاشق ز علتها جدا ست

بعض ديوانده سيل خبر از منظرم واقع اولور =

مصلحتى معقول =

عشق اصطرلاب اسرار خداست • من ازین طالع شوریده
برنجم ورنی • بن بو بدبختانی ویرامز طالعدن انجنودم بوقه
• بهره مند از سر کویت دگری نیست که نیست • بوغیره که
یوقدر که سنک سر کویکدن نصیبلو دکلدر یعنی بهره منداولمش
لودر خواجه حافظ طریق ادبه سلوک ایدوب ایدر که مرادمک عدم
حصولی طالعدندر وگرنه خدانک کرم وفیضنه نهایت یوقدر
شعر • ادبوا النفس ایها الاصحاب • طرق العشق کلها آداب •
از حیای لب شیرین تو ای چشمه ٔ نوش • سنک شیرین
لبک حیاسندن ای نوش چشمه سی • غرق آب و عرق اکنون
شکری نیست که نیست • شمدی بر شکر یوقدر که آب وعرقه
غرق دکلدر یعنی غرق اولمشدر عرقدن مراد بونده کلاب اولمق
اطیبدر زیرا که عادت ناسدر که شکری شربت اتدکلری وقت
اکثر زمانده کلاب ایله تعبیه ایدرلر عرق کلاب معناسنه زیاده روشن
در سروری افندی بونده اصابت اتمشدر • نه من دلشده
از دست تو خونین جگرم • همان بن عاشق سنک الکدن
خونین جگر دکلم • کز غم عشق تو پرخون جگری نیست که نیست
که بر جگر یوقدر که سنک عشقک غمندن پرخون دکلدر یعنی پرخون
در خطاب خدایه در • شبر در بادیه ٔ عشق تو روباه شود •
اوسلان سنک عشقک صحراسنده دلکو اولور • آه ازین راه
که دروی خطری نیست که نیست • آه بو یولدن که بر خطر یوقدر که انده یوقدر یعنی وار در خطاب خدایه در مراد طریق

عشق

شوریده بو بیتده بری اخر معناسنه در

بو بیتده خطاب بنه خدایه در

چکری ده اولن یا وحدت ایچوندر

عشق زیاده خطرناک ایدکن بیان در • از وجود این قدرم نام و
نشان هست که هست • بنم وجودمدن بو قدر نام و نشان
وارد که وار در یعنی وجودم همان وجود محسوسدر که ابدا اصلا
کبر و انانیتدن برشمه یوقدر • ورنه از ضعف در انجا اثری
نیست که نیست • بوخسه انده که مراد وجودی در ضعفدن بر
اثر یوقدر که یوقدر یعنی وجودم حددن زیاده ضعف وار در •
غیر ازین نکته که حافظ زتو ناخشنودست • بونکته دن غیری
که حافظ سندن خشنود دکلدر • در سراپای وجودت
هنری نیست که نیست • سنک باشدن ایاغه یعنی جمیع
وجودکده بر هنر یوق درکه یوقدر یعنی جمیع هنر سنک ذاتکده
موجوددر نکته بونده عیب معناسنه درننه کیم بنه بوندیوانده
نکته بو معنایه واقع اولمشدر بیت حافظ جواب لطف زنظم
تو میگوید • ما شد چکونه نکته تواند بران گرفت ولله ایضا
نظر پیر مغان موجب عیش و طربست • مرشد کاملک
نظری عیش و طربک سببیدر • روضهٔ میکده را آب و هوای
عجبیست • میخانه باغچه سنک عجب آب و هواسی وار در مراد
بودر که مرشد کاملک نظری مریدی ریاضت و عشق و فیض و جذبه
سببی ایله جناب قدسه واصل ایدر روضهٔ میکده دن مراد
مرشدک استانه سیدر که دل دهٔ دنیا غمندن بر اثر قومز
محو ایدر • سر ارباب کرم در قدم او اولیست • ارباب
کرمک باشی انک قدمنده اولمق اولی در • غیر ازین شرح و

اثری ده اولمیه
وجه ایکیده وار

فعلاتن ۳
فعلن ۱
ترکیب مستثناسیدر

بیان جرأت ترکِ ادبست • بوندن غیری یعنی بوندن زیاده
اول مرشد کاملک وصفنده سوز سویلمک ترکِ ادبه جرات در
بو وجه دخی جایز در بو شرح و بیاندن غیه که شرح و بیان
لفظلری ابن لفظنه مصروف اوله مراد کریم لره اول مرشددن
سعادت ایرشمن دیمکدر • قصهٔ جنت و آوازهٔ بیت
المعمور • جنت قصه سی و بیت المعمور آوازه سی بیت المعمور
معروف درکه یاقوت احمردن بر بیت ایدی که طوفان نوح ده اسما
نه دفع اولندی که کعبه شریف انک یرنده بنیاد اولندی •
شرحی از جلوهٔ خمخانهٔ بنت العنبست • بنت العنب
خمخانه سنک ظهورندن بر شرح در بنت العنب شراب
درکه بونده عشق الهی مراد در میخانه دن مراد مرشد آستانه
سیدرکه عشق الهی نک جلوه و ظهور ایدجک یری در یعنی
کعبه و بیت معمور تجلی عشقدن بر پرتو در زیرا جمیع اشیانک
وجودنه عشق سبب اولمشدر سروری افندی بنت برنه
بیت اختیار اتمش در اما بو بیته مناسب دکلدر • خاطر
خاطر ما بادهٔ لعلی طلبید • بزم نعمات رحمانیه سببی ایله
خاطر شریف اولمش خاطرمز عشق الهی طلب ایلدی • ممکن
اندر طلب نقره و جلب ذهبست • ضمیری سیم طلبنده
وزر جلبنده در یعنی بونلرک کسب و جمعنه سعی ایلر • در اول
بزم هر کس قلمی رفت خموش • اول ده هر کسک باشی
اوزره بر قلم کندی خاموش اول مراد بو درکه هدایت و ضلالت

وصلاح

آوازه صدا

بنت قزدر

جلب چکمک

وصلاح وفسق روز ازلده مسطور وثابت اولمشدر • کعبه
و بتکده و جنت و دوزخ سببست • کعبه و بتخانه وجنت ودوزخ
سبب وبهانه در • گنج بی مار میسّر نشود قصه مخوان • گنج ما
رسز میسّر اولمز قصه اوقومه یعنی اوردی صاوردی قو
• دولت مصطفوی را لهب بولهبست • مصطفایه منسوب
دولته بولهبک لهبی واردر یعنی حبیب اکرمه اکرچه نبوت دولتی
ویرلدی لیکن ملعون ابولهب اکا معارض ایدی وانک النده
بو قدر بلالر چکدی پس معلوم اولدی که هر دولته محنت
وهر عزته ذلت و رحمته زحمت لازمدر • گوهر پاک بود
جوهر حشمت لیکن • پاک ذات حشمت جوهری اولور
امّا یعنی دنیاده حشمت و دولت اکرچه حسب ونسب صاحبی
ایچون لیکن • بعمل کوش که حشمت نه باصل ونسبست
عمله چالش زیرا عقبی ده حشمت اصل ونسب ایله دکلدر عمل ایله
در • فاذا نفخ فی الصور فلا انساب بینهم • دل حافظ بهمین
راه بتوفیق خدای • حافظک کوکلی بهمین بو یولده که مراد راه
عشقدر خدانک توفیقی ایله • جاودان سعی کنان روز وشب
اندر طلبست • ابدی کیجه وکوندز طلبده سعی ایدیجی در
ولە ایضاً خم زلف تو دام کفر و دینست • سنک زلفک
بوکلمی کفر و دینک طوزاغی در • ز کارستان تو یک شمه اینست
سنک کارخانکدن برشمه بودر بو وجه دخی جائزدر بو برشمه در
خم زلفدن مراد بونده ظلمت کونک متضاعف اولمسی درکه اهل

بعض دیوانده لهب یرینه نژند واقع اولور اولمشدر

گوهر ذات منافسه در بونده

حشمت عظمت

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

بعض نسخه ده نگارستان واقع اولور نگارستان یرینه

دین واهل کفرک که مقید ومبتلا اولمشلردر دوخم زلف دن مراد
غیب هویت اولمق احتمالی درکه اهل اسلام واهل کفر اکا
کرفتاردر اول سبب دنکه اکی زمره دن بیله عشاق پیدا اولور
زیرا چوق واقع اولورکه کافر اکن هدایت حقه مظهر دوشوب
مقبول درکاه اولور خطاب خدایه در • جمالت معجز حسنست
ولیکن • سنک جمالک معجز حسن در یعنی حسن ده ساکه همتا و نظیر
بوقدر ولیکن • حدیث غمزه ات سحر مبینست • غمزه کک سوزی
یعنی غمزه کندوسی اشکارا سحر درکه نیچه فتنه لر اندن هویدا
اولور • بدان چشم سیه صد آفرین باد • اول سیاه چشمه
یوز تحسین اولسون • که در عاشق کشی سحر آفرینست
که عاشق کشلکده سحر یراد جیدر چشم دن مراد ذات باری در
که جمله تأثیرات اندن در عاشق کش اولمسی عاشقک وجود
فانیسنی عشق ایله افنا ایدوب وجود باقی یه ایرشدرمسیدر
• عجب علمیست علم هیأت عشق • عشقک علم هیأتی بر
عجب علم در • که چرخ هشتمش هفتم زمینست • که سکزنجی
فلکی اکه یدنجی یردر مراد مرتبه عشقک بلند لکن بیان درکه فلک
ثامن بو رفعت ایله اکا نسبت یدنجی یر کبی الچق در • نبیندازی
که بدگو رفت وجان برد • صاغمیه سن که خلق حقنده یرامز سو
یلیجی دنیادن کتدی وعذاب خدادن جان التدی یعنی خلاص
بولدی • حساب با کرام الکاتبینست • انک حسابی
کرام الکاتبین ایله در یعنی دنیاده بنه اتدی ایسه افرنده

سحر مبین ده ایهام وارد

بدکو وصفنده کیبی درد

انی بولور من عمل صالحاً فلنفسه ومن اساء فعلیها
• ز چشم شوخ او جان چون توان برد • انك شوخ چشمندن
جان خلاص اتمك نیجه ممکن در • که دایم با کمان اندر کمینست • که دایم
یای ایله پُسوده دو مراد عینن انته ناظرة الینا فسبحه جوح
تعالی دن اختفا قابل دکل ایدکن وموت دن خلاص میسر اولمد
غن بیان در • مشو حافظ ز کید زلفش ایمن • ای حافظ انك
زلفی مکرندن ایمن اولمه • که دل برد و کنون در بند دینست •
که کوکلی الدی وشمدی دینی التمك قیدنده در بوندن مراد مکر
خدادن ایمن اولمغه تنبیه در بعض دیوانده مخلص بو بیت واقع
اولمشدر • ز جام عشق می نوشید حافظ • عشق جامندن
می نوش اندی حافظ • مدامش رندی ومستی از ینست •
مدام حافظك رندلکی ومستلکی بوندن درکه مراد شراب عشق در
بعض نسخه ده بویله واقع اولمشدر • بجان می کش چو حافظ
نازش ای دل • اول نازنینك نازنی حافظ کبی جان ایله چك
ای کوکل حافظ بونده کندوسنی غایب منزله سنه تنزیل اتمشدر
• که ناز نازنینان نازنینست • زیرا نازنینلرك نازی نازنین
ولطیف در نازش ده اولان ضمیر غایب خدایه راجع در ولە ایضاً
روزه یکسو شد وعید آمد ودلها برخاست • صوم برجانبه
کندی وبیرام کلدی وکوکللر جوش اندی • می ز میخانه
بجوش آمد ومی باید خواست • شراب میخانه دن جوشه
کلدی استمك کرك مراد مرشدك اعتکافدن چقوب مریدلرك

چون اماله ایله استفهام در

زلفدن مراد بوندن
کلمت کون در

یعنی ترك امر حاضر در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

روزه صوم معناسنه در

زهدفروشان

مستغيض اولجق زمانى كلدوكى اشعاردر • نوبتِ زهدفروشانِ

گِرانجان بگذشت • گران جان زهد فروشلركه نوبتى كچدى •

وقتِ شادى وطرب كردنِ رندان برخاست • رندلركه شادلغى

وشنلكى وقتى قالقدى يعنى كلدى مراد مرايى لركه زهد زمانى

كتدى وعشاقك جوش وخروش زمانى كلدى ديمكدر •

چه ملامت رسد آنرا كه چو ما باده خورد • نه ملامت ايرشور

اول كمسه كه بزجلين شراب ايچه • اين نه عيبست بر عاشق

رند ونه خطاست • رند عاشق قتنده بو عيب وخطا دكلدر

مراد بودركه شراب عشق ايله مست اولانه طعن وملامت

ايرشمز زيرا بو حالت فسق وعصيان دكلدر بعض ديوانده

بويله واقع اولمشدر • چه ملامت خورد آنكس كه چو ما باده

نخورد • بو معنى دخى خوبدر نه ملامت يير يعنى چوق ملامت

براوكمسه كه بزجلين شراب عشقى نوش ايلمدى چه بو معنى يه

چوق واقع اولور • باده نوشى كه درو هيچ ريايى نبود • بر

باده نوش كه انده هيچ بوريا اولميه • بهتر از زهدفروشى كه

درو روى وريا ست • يكركه دراول زهد فروشدن كه انده

ريا واردر • ما نه مردانِ ريائيم ونه از اهل نفاق بزنه

ريا مردلرى ايز ونه اهل نفاقدن ايز • آنكه او عالم سرست

بدين حال گواست • اول الله كه او عالم سردر بو حال اوزره

شاهددر • فرض ايزد بگزاريم وبدى هم نكنيم • الله تعا

نك فرضنى ادا ايدرزونا مشروع فعل دخى ايلمزز • وانچه

طرب شوق در

زهد فروش وصفنده تعبيردر

گویند دوانیست نگوییم دواست • وانی که اهل شرع نا
مشروع دودولو مشروع دردیمز • چه شود گر من و تو هر
دو بهم باده خوریم • نه ضرر اولور اگر بن و سن هر ایکمز بیله
شراب ایچه ایز • باده از خون رزانست نه از خون شماست
• شراب رزلرک قانندن در سزک قانکزدن دکلدر • رز اصمه
واوزم چبوغی مراد عشقه کوشش ایتمکدن بن فایده مفرد
سزه اندن نه ضرر ایر شور دیمکدر • این نه عیبست کزین
عیب خلل خواهد بود • بو عیب دکلدر که بو عیبدن خلل
ونقصان اولسه گرکه • ور بود عیب چه شد مردم بی عیب
کجاست • اگر عیب اوله نه اولدی عیبسز کمسه قنده در
• حافظ از چون وچرا بگذر دومی نوش دمی • ای حافظ چون
وچرادن فراغت ایله وبرزم شراب ایچ یعنی عشقه چالش •
نزد حکمتش چه مجال سخن چون وچراست • اول اللهک حکمی
قتنده چون وچرا سوزنه نه مجال وار در زیرا لا یسئل عما یفعل
سبحانه حضرت حقه هیچ بر وجهله اعتراض ایتمکه امکان ومجال
یوقدر همان قضایه رضا گرک ولة ایضاً دلم ملال گرفت
از جهان وهرچه درو ست • کوکلم جهاندن دانک ایچنده
اولن هر نسنه دن ملال طوتدی یعنی منقبض اولدی ویکرندی
• درون خاطر ما کس نگنجد الا دوست • بزم خاطرمز ایچنه کمسه
صغمز الا دوست یعنی قلبمزده عشق الهی دن غیری بر نسنه
یوقدر • اگر ز گلشن وصلت بما رسد بویی • اکر سنک

روا ای جمع رزوره

نوشیدن امر حاضر ورة

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

وصلت ده اولنا
خطاب ایچون ورة

وصالک گلشنندن بزه بو رایحه ایرشه خطاب خدایه در بوی دن مراد
نفحهء الهیه در • دلم چو غنچه نگنجد ز شادی اندر پوست • کوکلم
غنچه کبی شادلقدن پوستنه صغماز • نصیحت مکن دیوانه را طریقت
عشق • عشق طریقنده بن دیوانه یه نصیحت • همان حکایت
دیوانه و سنگ و سبوست • همان بر دیوانه و طاش و دوستی
حکایتی در مراد دیوانه دستی بی طاش ایله نیجه شکست
ایدرسه بن عقل معاشدن دور اولمش عاشقی دخی نصیحتی
ایله شکست ایدرم دیمکدر • مکو بزاهد خلوت نشین که
عیب مکن • خلوت نشین زاهده دی که بزه تعیب اتمه
• از آنکه گوشهء محراب ما خم ابروست • اول سببدن که
بزم محرابمز گوشه سی جانانک ابروسی بو کلمی در خم ابرودن مراد
غیب هویت در • میان کعبه و بتخانه هیچ فرقی نیست • کعبه
و بتخانه اورته سنده هیچ بر فرق یوقدر مصراع ثانینک
مضمونی خصوصنده • بهر طرف که نظر میکنی برابر اوست
هر طرفه که نظر ایدرسن اول خدانک برابری در مراد فاینما تولوا
فثم وجه الله ای ذات الله حسنجه هر جهتده بی جهت حاضر
در وقت ضرورتده نمازده هر جانبه توجه جایز اولمسنه حکمت
بو در • قلندری نه بریشست و موی یا ابرو • قلندرلک
صقل و قیل و قاش تراش اتمک ایله دکلدر • حساب راه قلندر
بدانکه موی بموست • قلندر یعنی قلندرلک یولنک حسابنی
بیل که موی بموی در یعنی زیاده مشکل در زیرا حقیقتده قلندر

لک

مکن نهی در

سنلنده در
ریشنه بونده صقل

لک ماسوی دن فراغت در • گذشتن از سر مو در قلندری
سهلست • قلندرلک ده موی هوسدن گچمک آساندر •
چو حافظ آنکه ز سر بگذرد قلندر اوست • اول کمسه که
حافظ کبی باشدن کچه قلندر اودر **وله ایضاً** حدیث سروکه
گویند به پیش قامت دوست • سرو سوزنی کیم سویلر یعنی
سروی کیم وصف ایدر دوستنگ قامتی قتنده • که سربلندی
سروسهی ز قامت اوست • زیرا سروسهی نک سربلندلکی
انوکه قامتندندر دوستدن مراد خدای تعالی در نتیجه کلام
مصنوعک صانع قتنده نه وجودی ونه قدری وار دیمکدر • خیا
ل قامت سروش نمیکنم زان رو • انک قدنی سروه تشبیه
اتمزم اول سببدن • که سرو اگر چه بلندست قامتش خود روست
که سروک اگرچه قدی بلندیدر لیکن خودرودر که تربیه به مقارن
اولمشدر وناشلوه در خود رو کندو بنجی معناسنه در بو وجه
دخی جایزدر که سرو اگرچه بلنددر اما قامتی خودرودر بوغز
لده اولن دوستدن واوستدن مراد خدای عز وجل در
• خیال قامت سروش مقیم دیده ماست • انوکه سرو
قامتنک خیالی بزم کوزمزکه مقیمیدر یعنی دایم نظرمزده در • از آنکه
سرو سهی را مقام بر لب جوست • زیرا سروسهی نک مقا
می ارماق کنارنده در مراد محبوب حقیقی نک خیالی چشممزدن
غایب اولمدغن بیان در • صبا ز زلف و خط وخال او حدیثی چند
صبا انک زلف وخط وخالندن برنیچه سوز • بگفت

نظیره‌ء اوست

بلندی ده اولن با مصدر ایچیندر

سهی مستقیم معناسنه در

از آنست کین چنین خوشبوست • مشکه دیدی اول سبددن
دوکه بویله خوشبوی در خوشبوی اولن بونده مشک اولمق اولی
در باد صبا اولمقدن کویا اول زلف وخال وخطدن اکه بوی تا
ثیر ایلدی مراد مشک ده اولن لطیف رایحه نفحات رحمانیه دن
بر شمه ایدکن بیان در • فراز بدر منیرش خطیست لیکن کس
انک بدر منیری یعنی منور یوزی او زره بر خط وار در اما کمسه
ندانند انکه هلالست یاخم ابروست • بیلمزانی که هلال میدر
یا قاشی بوکلمی می در مراد صنع خدانک غرابتنی استمثال اتمک
وار اول وقت منیرش ده اولن ضمیر غایب مجازی محبوبه
راجع اولور بدر منیردن مراد روی در و رویدن مراد ذات
باری وخطدن مراد صفتی اولمق ممکندر بو وجه او زره ضمیر غایب
خدایه راجع در • هزار جان گرامی فدای انکه سرش • بیک
عزیز جان اول کمسنه فدا اولسون که انک باشی • فتاده در خم
چوکان زلف او چون کوست • انک زلفی چوکانی بو کلمنده طوب
دوشمشدر مراد هر کیمکه غیب هویته مطلع اولوب حقک
ارادتی چوکانی او کنده رضا وتسلیم باشی طوب ایده هزار
جان کرامی اکه فدا اولسون دیمکدر • نواز دهانش طلب
کام دل اگر چو پیی • سن اکر مراد دل طلب ایدر ایسک
انک دهانندن طلب ایله • چو حافظ ازپی چشمش فرو
که عربده جوست • حافظ کبی انک چشمی اردنجه کتمه زیرا
چشمی جنک استیجی یعنی جنک وغوغا ایدجی در مراد مراه

کرانبها نقد برین در

کوی بونده طوب معناسنه در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

وصول کلام الله دن آسان و ذات دن مشکل ایدکن اشعار در
نتکیم حبیب اکرم بیورمشدر تفکروا فی آلاء الله ولا تفکروا
فی ذات الله دهان دن مراد کلام الهی در چشم دن مراد ذات
باری در **وله ایضا** سخن شناس نه ای دلبرا خطا اینجاست
سخن شناس دکلسن ای دلبر خطا بو رادر • چو بشنوی
سخن اهل دل مگو که خطاست • چونکه اهل دلک سوزنی
اشیدرسن خطادر دیمه مراد اکر اولیانک اصطلاحاتنی
فهم اتمکه قادر اولمیه‌سن انلره خطا اسناد اتمه بلکه خطای
کندکه نسبت ایله دیمکدر اهل دلدن مراد اولیاء الله
در • سرم بدنیی و عقبی فرو نمی آید • باشم دنیایه و عقبی
یه اشغه کلمز • تبارک الله ازین فتنها که در سر ماست •
تبارک الله بو فتنه لردن یعنی تحسین بو فتنه لردن که بزم با
شمزده در فتنه لردن مراد عشق الهی و مستلک و غیبت
هو یتدر • درون من خسته ندانم کیست • بن دلخسته
دلک ایجنده بیلمزم کیم در • که من خموشم و او در فغان و در
غوغاست • که بن خاموشم و اول فغانده و غوغاکیستدن مراد
عشق الهی ایله پر اولمش دلیدر • دلم ز پرده برون شد کجایی
ای مطرب • کوکلم پرده دن طاشره کتدی یعنی رسوای اولدی
قندهسن ای مطرب که مراد مرشد در • بنال هان که ازین پرده
کار ما بنواست • ناله ایله آگاه اول که بو پرده دن که مراد ناله در
بزم ایشمزه رفاهیت ایله در مراد حق تعالی قتنده ناله

تبارک یعنی تحسین معناسنه در

سمر بو بیت زنت معناسنه در

مقبول اولوب وصاله وصیله اولدیغن بیان در بیت آل امر اضه

در خطاب عام طریقی ایله مطربه دکل در • مرا بکار جهان هر

گز التفات نبود • جهان ایشنه هرکز بنم التفاتم یوق ایدی

رخ تو در نظر من چنین خوشش آراست • سنک رخک

انی بنم نظرم ده بویله خوش تزیین ایلدی بو سوز جهانی بلکه

ذرات جهان مرایای شاهد سراپرده غیب اولدیغی اعتبار

ایله در بیت جهان مرآت حسن شاهد ماست • فشاهد

وجهه فی کل ذرات • نخفته ام ز خیالی که میپزم شبها

ست • کیجه لر دراو یومدم شول خیال دن که پشوردم یعنی

فکر ایدردم • خمار ده شبه وادم شرابخانه کجاست • اون کیجه لک

خمارم شرابخانه قنده در مراد بودر که زمان کثیر در که

عالم قبض ده ایدم مرشد کامل قنده در که انک فیض سببی ایله عالم

بسط ایرشم • هو چنین که صومعه آلوده شد ز خون دلم

بویله که صومعه بنم خون دلم دن ملوث اولدی • گرم بباده بشو

ید حق بدست شماست • اگر بنی شراب ایله یورسکز حق

سزک الکزده در مراد صومعه ده جانان ازلک جمالی تجلی سندن

باکه بهره میسر اولمدیغندن بر مرتبه ده قان اغلدم که صومعه

خون دلم دن الوده اولدی دیکدر و اگر شمدی بنی شراب

عشق ایله یورسکز حق سزک الکزده در بو سوز معنیده صومعه

بنی دم در باکه اند عشق دن فیض ایرشمدی دیو • از آن

بدیر مغانم عزیز میدارند • اول سبب دن بنی دیر مغانده

عزیز

آراست فعل ماضیدر

یعنی جهان دن اوزره ... کلدرت ... ده بو بیتده سنک ... دن کنایه در

عزیز طوتارلو. که آتشی که نمیرد همیشه در دل ماست. زیرا بو
آتش که سویمز دایما بزم کوکلمزده در بو وجهدن جائزدر
زیرا بر آتش که ابدی سویمز بزم کوکلمزده در دیر مغاندن
مراد مرشدک آستانه سیدر آتشدن مراد عشق الهیدر
چه ساز بود که بنواخت دوش آن مطرب. نه ساز ایدی که
دون کیجه اول مطرب چالدی. که رفت عمر و دماغم هنوز پر
ز نواست. که عمر کندی و دماغم هنوز صدادن پردر مراد بودر
که عالم ارواحده محبوب حقیقیدن کوش جانه الست بربکم
نداسی ایرشدی عمر اوزره ایرشدی هنوز دماغم اول صدادن
پردر بیت الست از ازل همچنانم بگوش. بغم یا دقالوا
بلی در خروش. ندای عشق تو دوشم در اندرون دادند
دون کیجه درونده یا که سنک عشقک نداسنی ویردیلر
فضای سینه حافظ هنوز پر ز صداست. حافظک
سینه سی صحراسی هنوز صدادن پردر خطاب خدایه در مراد
عشق الهی کسی دکل ایکی ایدکی بیان در بعض دیوانده مخلص
بو بیتده واقع اولمشدر. از آن زمان که بحافظ رسید
صوت حبیب. اول زماندن که حافظه دوستک صداسی ایرشدی
حبیبدن مراد حضرت خدادر. فضای سینه ز شوقم هنوز
پر ز صداست. شوقدن سینم صحراسی هنوز صدادن
پردر وله فی حرف التاء دردِ ما را نیست درمان الغیاث
بزم دردمزه درمان یوقدر الغیاث الغیاث لفظی مدد یاردم

دوشدن مراد بونده روز ازلدر

فضا صحرادر
نا علانی نا علانی نا علان

ایدجی معناسنده در مراد در و عشق قابل علاج دکل ایدکن بیان در •
هجر ما را شبست و درمان الغیاث • بزم فراقمزه نهایت یوق در
الغیاث • دین و دل بردند و قصد جان کنند • دین و دل آلدیلر
جان قصدن ایدرلر • الغیاث از جور خوبان الغیاث • الغیاث
خوبلر جورندن الغیاث خوباندن مراد مرشدلردر وجوددن مرید
لر حقنده دخی ریاضت و مجاهده ایچون اولنن اهتماملری در و
مجازی محبوبلر اولمق جایزدر که مرادی خلقی خوبلردن تنفیر
اتمک اوله • در بهای بوسه جانی طلب • بر بوسه بهاسنده
بر جان طلب ایدرلر • میکنند این دلستانان الغیاث بو دلستا
نلر الغیاث میکنند که معناسی مصراع اوله قید اولندی کهولت
معنی ایچون بوسهدن مراد جذبهٔ خداییدر که انلرک تربیهسی
ایله حاصل اولور بر بهانه دکل بیک جانه مفت در دلستاندن
مراد مرشدلر اولمق روشندر و مجازا محبوبلر اولمق جایزدر
• خون ما خوردند این کافردلان • بزی هلاک ایتدیلر بو ترحم
سزلر • ای مسلمانان چه درمان الغیاث • ای مسلمان
لر نه درمان الغیاث بو بیتک مضمونی بوندن اول مذکور اولن
بیت کبی در معنای حقیقیسنده • داد مسکینان بده ای روز وصل
مسکینلرک دادنی ویر ای وصال کونی • از شب یلدای هجران
الغیاث • هجران شب یلداسندن الغیاث هجران شب
یلداسندن • هر زمانی دردی دیگرمی رسد • هر بر زمان
بر غیری درد ایرشور • زین حریف چه دل و جان الغیاث • بوبی

دل

هجر فراق =

بعض نسخهده بو بیت واقع در و قدر یا فقدان دونده ... و و کر ... =

یعنی امر حاضر در =

دل دین جان مصاحب دن الغیاث و نفدن مراد فراق در •
همچو حافظ روز وشب بی خویشتن • حافظ کبی روز وشب
بی خود وبی اختیار • گشته ام گریان وسوزان الغیاث •
گریان وسوزان اولشم الغیاث في حرف الجیم سنده کراز
همه دلبران ستانی باج • لایق درکه دلبرلرک جمیعی سندن
باج آله سن • که بر سر همه خوبان کشوری چون تاج • زیرا
اقلیم خوبلرنک جمیعی سنک باشی اوزره تاج کبی سن خطاب
حبیب اکرمه اولوب خوبلردن مراد سایر انبیا اولمق روشن
در بیت ای خاک ره تو عرش را تاج یک پایه زقدر تو معراج
دو چشم مست تو آشوب جمله ترکستان • سنک اکی
مست چشمک جمله جمله ترکستانک غوغا وفتنه سیدر
بچین زلف تو ماچین وهند داده خراج • سنک زلفک
بو کلمنه ماچین وهند خراج ویرمشدر ماچین زلفک چینت
وهند وسوادنه کوره در بینه حبیب اکرم مراد اولمق روشن در
بیت روحی فداک ای صنم ابطحی لقب • آشوب ترک وشور عجم
فتنهٔ عرب • بیاض روی تو روشن ترست از رخ روز •
سنک یوزک بیاض کون یوزندن روشن رکدر • سواد زلف
تو تاریکتر ز ظلمت داج • سنک زلفک سوادی قره کورکدر
ظلمت داجدن بوندن مرادینه حبیب اکرم در • ازین مرض بحقیقت
شفا کجا یابم • بو مرض دن حقیقت ایله قنده شفا بولم •
که از تو درد دل من نمی رسد بعلاج • بم کوکلم دردی اکر

سندن علاجه ایرشمیه خطاب حبیب اکرمه در فرض دن مراد
فراق خدا در ستغنادن مراد وصال جانانه ایرشمک ایله فراق دن
خلاص بولمق در • دهان تنگ تو داده باب خضر بقا • سنک
حقه دهانک ویرمشدر آب حیاته بقایی • لب چو قند تو برد
از نبات مصر رواج • سنک قند کبی لبک نبات مصردن قدر
ورواجی آلدی بیت بالب شیرین تو دولاف شیرینی نبات
• مصریان از شهر خود بیرون کردندش بچوب • چرا همی
شکنی جان من بسنگ دلی • ای بنم جانم سنک دل لک ایله
نیچون صیرسن • دل ضعیف که هست او بنازکی چو زجاج •
ضعیف کوکلی که نازکلکده اول کوکل صیرچه کبی در خطاب خدایه
در سنکدل لکدن مراد صفت استغناسی در • چه گونه بسته
بمویی میان وبگشاده • برموی ایله نه لطیف میان باغلمش
یعنی موی کبی میان خلق ایلمش وبکشاده نک معناسی مصراع
ثانی یه قید اولندی سهولت معنی ایچون • بنی چو فیل وسرونی
بسان گنبد عاج • وفیل کبی برتنی وعاج دن دوزلمش قبه
کبی برسرونی ایچمش یعنی عدمدن وجوده کتورمشدر سرون
وسرین اوجا معناسنه در عاج فیل استخوانی گنبد قبه
بسته وبکشاده نک ناعل حق تعالی حضرتی در بوندن مراد
صنع خدایی استغنا ایدر وو یه لطف ایله صنع حق بیان در
خط تو خضر ودهان تو آب حیوانست • سنک خطک خضر
وسنک دهانک آب حیات در • قد تو سرو ومیان تو مو

وبر

[illegible]

[illegible]

113

ویرچون عاج • سنک قدک سرو و میانک موی و سینک عاج
کبی در • فتاده در سر حافظ هوای چون تو شهی • حافظک
باشنه سنجلین برشاهک محبتی دوشمش در • کمینه بنده
خاک در تو بودی کاج • کاشکی کمینه سنک خاک درکه بنده سی
اولیدی بو وجه دخی جایزدر کاشکی سنک خاک درکک کمینه
بنده سی اولیدی خطاب خدایه یا حبیب اکرمه اولمق روشن در

حرف الحاء عدد ۲

اکر بمذهب تو خون عاشقست مباح
اکر سنک مذهبکده عاشقک قانی یعنی هلاکی مباح ایسه
صلاح ما همه آنست کان ترا ست صلاح • بزه صلاح و فائده
دوکلی اولور که اول سنکه صلاح در خطاب خدایه در مراد قضایه
رضاسن اظهار در • سواد موی تو بنمود جاعل الظلمات •
سنک موک سوادی جاعل الظلماتی کوستردی • بیاض روی
تو بکشود فالق الاصباح • سنک یوزک بیاض فالق الاصباحی اچدی
یعنی موک سوادی مظهر جاعل الظلمات در یوزک بیاضی مظهر
فالق الاصباح در جاعل و فالق بونده خالق معناسنه در اصباح
بونده صباح معناسنه در خطاب حبیب اکرمه اولمق روشن در
• ز دیده ام شده یک چشمه در کنار روان • بنم چشمدن
کنارمه بر چشمه روان اولمشدر • که آشنا نکند در میان
آن ملاح • که انک ایچنده یوزمکه قادر اولمز مراد راه عشق و فناده
جانان ازلک وصالی و دیداری شوقندن اولن کثرت بکاسن
اشعاردر • لبت که آب حیاتست و قوت روح در وست

بر یوزینه سینه معناسنه در

کاشکی معناسنه در
سکاج

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلاتن

سنک لبک که آب حیاتدر روانه روحک قوتی واردر • وُجُودِ
خاکیِ مَارا از وُهست لذّتِ راح • بزم حقیر وضعیف وجودمزه
شراب لذتی اندندر مراد کلمات الٰهیه روح وتنه امتداد ویرا
ده قوت ایدکن وصاحب دل لر اندن تمام لذت شراب حاصل اولد
کلرن بیان در • زِ چَنکِ زُلفِ کمندَت کسی نیافت نجات • سنک
کمند زلفک پنجه سندن برکسه خلاص بولمدی • نه از کمانچهٔ ابرو
وُ تیرِ چشم نجاح • نه ابروسی کمانچه سندن وچشمک تیرندن
برکسه خلاص بولدی خطاب خدایه دربونده زلفدن مراد
ظلمت کوندر ابرودن مراد غیب هویت در تیر چشمدن مراد
تأثیر ذات در که هر کسه به اندن خلاص میسر دکلدر
• صلاح وتوبه وتقوی زِ ما مجو هرگز • بزدن هرگز صلاح
وتوبه وتقوی استمه • زِ رِندِ عاشق ومجنون کسی نجُست
فلاح • عاشق ومجنون رندن برکسه فلاح استمدی مراد
مرتبهٔ عشق الٰهی زهد وتقوی طبقه سندن بلند ایدکن اشعار
در حاصل معنی عشق الٰهی سببی ایله بز انلره سرور واعتزاز دیمکدر
زیرا اول مرتبه لر عشقه نسبت طبقات عوام در • ندادَ لعلِ لبت
بُوسهٔ بصد تلبیس • سنک لعل لبک یوز تلبیس ایله بر بوسه
ویرمدی • نیافت کام دِلَم زو بچند هزار الحاح • یوز بیک
ابرام ایله کوکلم اندن مرادنی بولمدی مراد جذبات عشقه استعدا
دی اولمین اندن مستفیض اولمق زیاده صعوبت اوزره ایدکن
اشعار در • پیاله چیست که بادِ تو کشیم مُدام • پیاله ندرکه

آرم بوندن شراب
معناسنه وردم

نجه نهی حاضر وردم

بوسه اراده اولان یر
وحدت ایچون وردم

دایم

اقداح جمع قدحدر

بخواه امر حاضردر

نظیره اول

دایم سنک یادکه یعنی شوقکه نوش ایده‌لم بو وجه دخی جایزدر سنک
یادک ایله • وَنَحْنُ نَشْرَبُ شُرْبًا کَذٰلِکَ الْاَقْدَاح • بز شراب نوش
ایده‌رز نوش اتمک و شراب نوش اتدکمز کبی قدحلر دخی نوش
ایدرز مراد عشق الهی یه توغل اظهاریدر شرابی ظرفلری
ایله نوش ایدرم دیمک ایله بیت اگرم می نرسی باده نوشی و من
بنوشم می بجام دساقینش هم • دعای جان تو ورد زبان
حافظ باد • سنک جانک دعاسی حافظک ورد زبانی اولسون •
مدام تاکه بود متصل مسا و صباح • دایم مادام که مسا و صباح
بری برینه متصل اوله مراد قیامته دکن دیمکدر خطاب
مرشده‌در بیت عمری دعای جاه و جلال تو گفته ایم • منت
خدا را که همه مستجاب شد ولە ایضا به بین هلال محرم بخواه
ساغر راح • بخواه امر حاضردر ماه محرمک هلالنی کور شراب ساغر
ینی استه • که ماه امن و امانست و سال صلح و صلاح • زیرا امن
و امان ایی و صلح و صلاح ییلی‌در مراد بودرکه بیلده درت آی
اشهر حرم درکه بری فرد یعنی یالکز درکه اول رجب آییدر
واوچی سرد یعنی بری برینه متصل درکه ذی القعده و ذی
الحجه و محرم در بودرت آی الله تعالی نک قتنده زیاده مقبول‌در
زیرا بو آیلرده طاعت اتمک ثواب کثیره سبب درمراد بودرکه
چون ساغر صفت اولان هلال محرمی کوره سن و انک قدح دورنه
اشارت اتدکی رمزی فهم ایده سن شراب عشق الهی نوشنه
مشغول اول زیرا تمام زمانی در • نزاع بر سر دنیای دون

گدا نکند • دنی دنیا هوسی اوزره یعنی دنیا ایچون که اکمه ایله نزاع ایلمز • بیا وشه بنه ای نور دیده کوی فلاح • ای کوزم نوری فلاح طوپن پادشاهه قومراد که انک سلطنت ایله نه ایشی وار دیمکدر • عزیز دار زمان وصال را کاندم • وصال زمانینی عزیز طوت زیرا اول دم • مقابل شب قدرست و روز استفتا شب قدر و روز استفتاح مقابلی در یعنی قدر و شرفده بونلر کبی در روز استفتاح روز فتح معناسنه در • بیار باده که روزش بخیر خواهد بود • شراب کتور یعنی شراب ایچ که انک کونی خیر ایله اولسردر روزشده اولان ضمیر غایب مصراع ثانیده اولان هر آنکه یه راجع در اضمار قبل الذکر طریقی اوزره • هر آنکه جام صبوحی نهد چراغ صباح • هر اول کمسه که صباح چراغی یرنه جام صبوحی قویه مراد هر کمسه که وقت سحرده عشق و طاعته سعی ایده انوک کونی سعادت ایله اولور که لطف حقه مظهر دوشر دیمکدر • کدام طاعت شایسته آید از من مست • بن مستدن قنغی مقبول طاعت کلور • که بانگ شام ندانم ز نالهء الاصباح • که اخشام اذانی صباح اذانیدن بیلمزم بو سوز هضماً للنفسه در • دلا تو غافلی از کار خویشتن و می ترسم • ای کوکل سن کند وایشکدن غافل سن و قورقرم • که کس در نگشاید چو گم کنی مفتاح • که کمسه سنک قپوکی اچمیه چونکه مفتاحی ضایع ایده سن مراد چونکه توبه سز اوله سن سا کمسه دن فایده ایرشمز دیمکدر • ببوی

جذبه

ثبه امر حاضر درر

شایسته مقبول معناسنه در

جذبه چو حافظ شبی بروز آورد • جذبات رحمانیه ایله بو جذبه یه
وصول بولمق امیدی ایله حافظ کبی بر کیجه یی دوزه کتورد یعنی
احیا ایله بوی بونده امید معناسنه در مجال یوقدر • که بشکند
گل بختت ز نفحهٔ رفتاح • که سنک بختنک کلی فتاحک نفحه سندن
اچله مراد نفحات رحمانیه دن بر نفحه یه ایرشمک ایله سعادت ابدیه
بوله سن دیمکدر فتاح دن مراد خدادر فی قافیة الخاء له دل من
در هوای روی فرخ • بنم کوکلم فرخک یوزی محبتنده • بود
آشفته همچون موی فرخ • فرخک موی کبی پریشان در بود
بونده ادات نهایه در • بجز هندوی زلفش هیچ کس نیست
انوک سیاه زلفندن غیری هیچ کمسه یوقدر • که بر خوردار شد
او از روی فرخ • که میوه بیجی و متمتع اوله اول کمسه فرخک
یوزندن زیرا دایم یوزی اوزره در بو سوز انک پاک دامن لکندن
دعالی جناب لکندن کنایت در • سیاهی نیک بختست انکه دایم
• ابو بخت لو بر سیاه در او لکه دایم • بود همراه و همزانوی فرخ
• فرخک یولداشی و همزانوسی در سیاه دن مراد زلفی در که
هر دم انوکله ایله بیله در • شود چون بید لرزان سرو بستان
• سکون کبی دتریجی اولور بستانک سروسی • اگر بیند قد
دلجوی فرخ • اگر فرخک موزون قدنی کوره بیت ان نه بالاست
نهالیست کز روضهٔ قدس • بتمانا که عشاق روان ساقند
اند • بده ساقی شراب ارغوانی • ای ساقی ارغوانی شرابی
دیب • بیاد نرگس جادوی فرخ • فرخک چشمی شوقنه

فتاح مبالغه ایله اسم فاعلدر

مفاعیلن مفاعیلن
فعولن

بجز هندو وصف ترکیبی در

دلجوی وصف ترکیبی در

یادم بونک کبی محللرده شوق وعشق معناسنه در یعنی دیرلوشوقکه نوش ایدم وعشقکه نوش ایدم • دوتا شد قامتم همچون کمانی قامتم بریای کبی اکی قات اولدی • زغم پیوسته چون ابروی فرخ • غم دن متصل فرخک ابروسی کبی ابرو مناسبتی ایله پیوسته غایت خوب واقع اولمشدر • نسیم مشک تاتاری خجل کرد • تاتاره منسوب اولن مسکک رایحه سنی خجل ایلدی نسیم رایحه معناسنه در شمیم زلف عنبر بوی فرخ • فرخک عنبر رایحه لو زلفنک رایحه سی • اکر میل دل هر کس بجاییست • اکر هر کسنک کوکل میلی برینه یعنی بر دلبره ایسه • بود میل دل من سوی فرخ • بنم کوکلمک میلی فرخ جانبنه در • غلام خاطر آنم که باشد اول کمسنک خاطرینک غلامیم که اوله • چو حافظ چاکر و هندوی فرخ • حافظ کبی فرخک چاکری و بنده سی اوله • چو حافظ چاکر و هندو بوندن بنده معناسنه در فرخ دن مراد محبوب مجازی اولمق زیاده دوشن در و مرشد کامل مراد اولمق ممکن در المعنی فی بطن الشاعر سروری افندی مراد حبیب اکرم در دیو تصریح اتمش در لیکن محلنه چندان مناسب دکلدر **فی حرف الدال** دیدی ای دل که غم عشق دکر بار چه کرد • کوردکمی ای کوکل که عشق غمی کرونه ایلدی • چون بشد دلبر و با یار وفادار چه کرد • چون دلبر کتدی وفادار یارینه نه ایلدی چون اماله ایله استفهام در کر سروری افندی

تابعه نیونکان معناسنه در
نسیم قوقوش محقق لوقولی در
شمیم قوقو ... دیمکدر
سوی جانب معناسنه در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

بند بوندن برقن معناسنه در

بونی

بونی اختیار اتمش درکه دلبر نیجه کندی بنی اختیا اتدکم اوزره
استفهام دکلدر • آه ازان نرکس جادو که چه بازی انکیخت •
آه اول ساحر چشم دن که نه اویون پیدا ایلدی • آه ازان
مست که با مردم هشیار چه کرد • آه اول مست دن هشیار
مردمه نه ایلدی بعض نسخ ده مصراع ثانی ده آه برنه داد واقع
اولور معنا اکه کوره اولور • اشک من رنک شفق یافت
ز بی مهری یار • بنم کوزم یاشی یارکه محبت سزلکندن شفق
رنکنی بولدی • طالع بی شفقت بین که درین کار چه کرد • شفقت
سز طالع کور که بو ایش ده نه ایلدی • برقی از منزل لیلی بدر
خشید سحر • سحر وقتی لیلی نک منزلندن بر برق یلدرادی
• وه که با خرمن مجنون دلفکار چه کرد • وآه که دلفکار مجنونک
خرمننه نه ایلدی مراد عشق الهی ایله مجنون اولمش عاشقه محبوب
حقیقی نک تجلی سندن بر پرتو ایرشمک ایله وجودی خرمننی
فنایه ویرمش دیمکدر • بیت • شد دیده کرت نیست
قوت مجنون • که برق منزل لیلی قوی درخشانست • ساقیا
باده بیاور که نکارنده غیب • ای ساقی کتور شرابی که
غیب نقاشی • نیست معلوم که در پرده اسرار چه کرد • معلوم
دکلدر که اسرار پرده سنده نه ایلدی مراد کثرت ذنوب سببی
ایله مغفرتدن امید قطع اتمک معقول دکلدر • ایدکن بیان
در ذیرا اسرار خدایه کمسه مطلع دکلدر • آنکه بر نقش زد این
دایره مینایی • اول اسنه که بو دایره مینایی نقش اوزره

شفق کوکنک رنکی اوله صبحه دیرلر

نکارخانه بتخانه

اوودی یعنی منقش و مزین ایلدی انا زینا السماء الدنیا
بمصابیح • دایره مینایی دن مراد آسمان در • کس ندانست
که دردکر دیش پرکار چه کرد • کمسه بیلمدی که فلکک پرکاری دوشنده
نه ایلدی کمسنک اسرار الهیه یه اطلاعی اولمازدیمکدر • فکر عشق
آتش غم دردل حافظ زد و سوخت • عشق فکری آتشی
حافظک کوکلنه اوردی و یاقدی • یار دیرینه ببینید که با یار
چه کرد • قدیم یاری کورد کز که یاره نه ایلدی یاردن مراد عشق
الهیدر که روز ازلده و یرلشدر آتشدن مراد حالات عشقدر
شعر آه من العشق و حالاته • احرق قلبی بحراراته ولـه
ایضا سحر بلبل حکایت با صبا کرد • سحر وقتی بلبل باد
صبایه حکایت ایلدی بلکه شکایت اتدی بویله دیو • که عشق
روی گل با ما چها کرد • که کلک یوزی عشقی بزه نلر ایلدی بو
بیتدن جفالو دوشدر • از آن رنگ رخم خون در دل انداخت
• اول رنک رخدن گل بنم کوکلمه قان اتدی مرادینی خونین دل
اتدی دیمکدر • وزین گلشن بخارم مبتلا کرد • و بو گلشندن
بنی خاره مبتلا ایلدی زیرا گل صولوب بلبل خار ایله قالور
بیت بلبل ز روی گل همه حرف جفا شنید • آه اردوق
بباد ده هد این رساله را • مراد عشق مجازینک بلاسندن
عبارت فناسی دخی وار دیمکدر • غلام همت آن نازنینم •
اول نازنینک همتی نک قولیم • که کار خیر بی روی و ریا کرد •
که خیر ایشنی ریاسز ایلدی مراد حق ایچون کار خیر ایدن

بلند

زیرا دوشمن اسم مصدردر

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیلن فعولن

جفا جمع جفادر

زیرا بو بر ... در

خوشتن ده اولن
ضمیر غایبه قدر به راجع در
ذهنده ملحوظ اولمغی
اعتبار ایله در

بلند همت ایدرکن بیان در • خوشتن باد ان نسیم صبحگاهی •
انوکه اول صباح وقتنک یلی خوش اولسون • که درد شب نشینان
را دوا کرد • که شب نشین لرک دردنه دوا ایلدی شب نشینان
دن مراد اولیاء الله در مراد احیاء لیل ایدنلره فیض سحری
میسر اولدغن بیان در • من از بیگانگان دیگر ننالم • بن
کرو یادلردن ناله ایلمزم • که با من هر چه کرد آن آشنا کرد •
زیرا باکه هر نه که ایلدی اول آشنا ایلدی بوندن مراد بر حقیقت
سز دوستدن شکایت در • گر از سلطان طمع کردم
خطا بود • اگر سلطاندن امید اندم ایسه خطا اولدی زیرا
امیدم او خطا اولدی • و از دلبر وفا جستم جفا کرد •
اگر دلبردن وفا استدم ایسه جفا ایلدی • بهر سو بلبلی
بیدل در افغان • تنعم از میان باد صبا کرد هر جانب ده
بر عاشق بلبل افغانده • تنعم از میان باد صبا کرد • تنعمی
اورتادن باد صبا ایلدی یعنی صحبت صبا یه چقدی مرادنا اهل
اولنلر حضورده ایدکن بیان در بیت بلبل ز شوق نعره زنان
در حریم باغ • گل هر زمان بمجلس نامحرمی دگر • بو بیت
ایله صبانک تنعم نه وجهله ایدکن بیان ایدر • نقاب گل کشید و
زلف سنبل • گلک نقابنی و سنبلک زلفنی چکدی مراد بونلری
اوخشادی دیمکدر کشیددن صکره واو عاطفه واردر •
گره بند قبای غنچه وا کرد • غنچه نک قفتانی گره بندنی
چوزدی گره بند تکه و عجم لر کبدکی قفتانک قولتغی آلتنده

طمع امید معناسنه در

و اگر و بیت و معناسنه در

اولن باغی در • بشارت بر بکوی می فروشان • می فروشلر محلّه سنه
بشارت ایلت • که حافظ توبه از زهد و ریا کرد • که حافظ
ریا ایله اولن زهددن توبه ایلدی می فروشاندن مراد مرشدلردر
• وفا از خواجگان دهر یا سن • زمانه خواجه‌لرندن یا که وفا
• کمال دولت و دین بو الوفا کرد • دولت و دینک کمالی بو الوفا
ایلدی مراد دنیاده کریم کم یاب ایدوکن اشعاردر ولە ایضًا
بلبلی خون جکر خورد و گلی حاصل کرد • بر بلبل جکر قانن یدی
و بر کل حاصل ایلدی • باد غیرت بصدش خار پریشان دل
کرد • غیرت یلی یوز خار ایله انی پریشان دل ایلدی بو وجه دخی
جائزدر غیرت یلی یوز خار ایله انک دلنی پریشان ایلدی •
طوطیی را بخیال شکری دل خوش بود • بر طوطینک بر شکر
خیالی ایله کوکلی خوش ایدی • ناکهش سیل فنا نقش امل
باطل کرد • ناکاه فنا سیلی انک امیدی نقشنی بوزدی یعنی دنیاده
کمە تمام مرادی اوزره اولمق میسر دکلدر خواجه حافظک
بر فرزند دلبندی وفات اتمش بو اکی بیت سابق کندونک
حسب حالنه براعت استهلال مشابه سنده ذکر اتمشدر •
قرة العین من آن میوه دل یادش باد • بنم اول کوزم میوه
سی کوزم نوری انک یادی اولسون یعنی فراموش اولمسون
• که خود آسان بشد و کار مرا مشکل کرد • که کندوسی دار فنا
دن آسان کیتدی و بنم ایشمی مشکل ایلدی و بو وجه دخی جائزدر
وایشی یا که مشکل اتدی بو وجه اوزره کار لفظ مرا یه مضاف
اولماز مراد فرزندنک فراقندن پریشان اولدیغن اشعاردر •

بعض نسخده ویره‌نه شده واقع اولمشدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

امل امید معناسنه‌در

یادامه نمایه‌در

ساربانا با دمن افتاد خدا را مددی • ای ساربان بنم یوکم
دوشدی الله ایچون بر مدد ایله • که امید کرم همره این محمل کرد
• زیرا کرمک امیدی بنی بو محمله یولداش ایلدی ساربان دن
مراد مرشد اولملو روشن در محمل ذکری ساربان مناسبتی ایله در
یوک دوشمکدن مراد فرزندنک وفاتی در که مرشددن پریشان خا
طرنه تسلیه طلب ایدر • روی خاکی و نم چشم مرا خوار مدار
بنم خاکی یعنی خاکه منسوب یوزمی و کوزم نمنی خوار طوتمه • چرخ
فیروزه طربخانه از این کهگل کرد • فیروزه رنکلو فلک شوق
و طرب خانه سنی بو چاملو بالچقدن ایلدی بوندن مراد تنبیه
در که خدا دوستلرنی ظاهرا حقیر و اخذ ارکورب تحقیر اتمیه لر بهم
فلکک خلقتنه سبب انسان اولدغی بیان در • آه و فریاد که
از چشم حسود مه چرخ • آه و فریاد که فلک ماهی حسودی
چشمندن • در لحد ماه کمان ابروی من منزل کرد • بنم کمان
ابروی ماهم قبره منزل ایلدی کویا ماه دن خوب ایدی اکه ماهک
کوزی دکدی مراد فرزندنک وفاتندن اولان تحسرنی بیان در
حسوددن مراد مه چرخ در • نزدی شاه رخ و فوت شد امکان
حافظ • شاه رخ اورمدک و امکان فوت اولدی ای حافظ
• چکنم بازی ایام مرا غافل کرد • نیلیم ایامک اویونی بنی
غافل ایلدی مراد اوزمدیکینه تحسرنی بیان در که اندن باری
برمزندی قالورایدی که انک ایله متسلی اولوردی دیو کندوسنه
خطاب ایدر **ایضا له** بیا که ترک فلک خوان روزه غارت کرد •

مرادرنجی حاضر درر

کدوجه معناسنه درر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلا

روزه صوم معناسنه درر

کل که فلکک ترک صوم طعامنی یغما ایلدی ترک فلک دن مراد
ماه نو اولمق دوشن در فلک کند واولمقدن که اولا تشبیه
طریقی ایله ترک دیه وثانیا هلال عید دیو تصریح اید. هلال
عید بدور قدح اشارت کرد. بیرام هلالی قدح دورینه اشارت
ایلدی مراد اعتکاف دن خلاص بولوب مریدلر مرشدن مستفیض
اولجق زمان کلدی دیمکدر گویا بوخصوصه هلال عید اشارت
ایدر. ~~هلاله~~ ثواب روزه وحج مقبول آنکسی برد. مقبول
حج ومقبول صوم ثوابنی شول کمسه الدی. که فاکه متیکده
عشق را زیادت کرد. که عشق بتخانه سنک فاکنی زیادت
ایلدی مراد عشقه سعی ایتدی دیمکدر. نماز در خم آن ابروان
محرابی. اول محرابه بکزر ابرولرک خمنده نماز. کسی کند که
بخون جگر طهارت کرد. برکمسه قلو جکر قانی ایله طهارت
ایلدی مراد غیب هویته وعین الیقین مرتبه سنه وصول زیاده
مشقت والم دن لابد ایدوکن اشعاردر. مقام اصلیء ما گوشه دیر
خرابات. بزم مقام اصلیمز میخانه گوشه سیدر زیرا انسان
عشق وطاعت ایچون خلق اولنمشدر. خدایش خیر دهاد آنکه
این عمارت کرد. اول کمسه که بونی عمارت ایلدی الله حضرتی
اکا خیر ویرسون قطعه بقعهء خیر ماست گوشهء دیر
لیس فی الکاینات ثانیها. عشق جای دو مدام خوشست
طیب الله عیش بانیها. خوشا نماز ونیاز کسی که
از سر درد. نه خوش در اول کمسنک نمازی ونیازی که

ودهاد امغایب ودر

دردا اوجندن • بآب دیده وخون جگر طهارت کرد • آب دیده
وخون جگر ایله طهارت ایلدی مراد ریا وانانیت دن پاک
اولن عاشقک عبادتلرنه استحبابدر • بروی یار نظرکن
زدیده منت دار • یارک یوزنه نظر ایله وبو حالی دیده دن منت
طوت • که دیده کار همه از سر بصارت کرد • زیرا دیده دوکلی
ایشی بصارت اوجندن ایلدی مراد دیده لطیفه نعمت ایدوکن
اشعاردر یاردن مراد خدادرکه اثره نظر همان اکه نظردر صاحب
نظرلر قتنده • بهای باده چون لعل چیست جوهر عقل • لعل
کبی باده نک بهاسی نه در عقل جوهریدر • بیا که سود کسی
برد کین تجارت کرد • کل که برکسه فائده التدی که تجارتی ایلدی
مراد هرکمکه عقل معاشنی عشق الهی یه تبدیل اتدی چوق
فائده ایلدی دیمکدر • فغان که نرگس جماش شیخ شهر امروز
فغان که شهر شیخنک جماش چشمی بوکون • نظر بدردکشان
از سر حقارت کرد • عاشقه حقارت اوجندن نظر ایلدی
• اگر امام جماعت طلب کند امروز • اگر بوکون جماعت امامی
طلب ایلیه • خبر دهید که صوفی بمی قصارت کرد • جماعته
خبر ویرکوزکه صوفی یعنی امام می ایله قصارت ایلدی مراد
امام چاشنی عشق دن متلذذ اولوب اندن مست وفارغ
ایدوب طالب عشق الهی اولدی دیمکدر قصارت بزجیمک
اما بونده پاک اتمک معناسنه • حدیث عشق ز حافظ بشنو
نه از واعظ • عشق سوزنی حافظدن ایشت واعظدن

استمه • اگرچه صنعت بسیار در عبادت کرد • اگرچه واعظ
عبادتنده چوق صنعت ایلدی ولە ایضاً باب روشن می عا
رف طهارت کرد • میک روشن آبی ایله شول عارف طهارت
ایلدی • علی الصباح که میخانه را زیارت کرد • علی الصباح که
میخانه یی زیارت ایلدی مراد عشقه اندی دیمکدر • همان که
ساغر زرین خور نهان گردید • همان که آفتابک آلتون ساغری
نهان اولدی یعنی شمس غروب اندی ساغر زرین دن مراد
آفتاب درکه خور مشبه ساغر زرین مشبه به در یعنی آفتاب
باشقه ساغر زرین باشقه اوله بویله دکلدر • هلال ابروی
ساقی بمی اشارت کرد • ساقینک هلاله بکزر ابروسی می
نوشنه اشارت ایلدی مراد اعتکاف دن صکره مرشد ید
لوی مستفیض اندکی اشعاردر • دلم بحلقه زلفش بجان
خرید آشوب • کوکلم انک زلفی حلقه سندن غوغای جان
ایله صاتون آلدی • چه سود دید ندانم که این تجارت کرد •
بلمزم نه فائده کوردی که بو تجارتی ایلدی زلفدن مراد
بونده ظلمت کوندر حاصل معنی کوکلم جان ایله حقدن
غیری یه تعلق وصیل اتدکندن بلمزم که ضرردن غیری
نه فائده حاصل ایلدی دیمکدر • امام خواجه که بود شش
سر نماز دراز • امام خواجه که اگر نماز هوسی وار ایدی
یعنی نمازده زیاده الکنور ایدی • بخون دختر رز خرقه را
قصارت کرد • شراب ایله خرقه سنی پاک ایلدی مراد

ریا

بعض نسخه‌ده ایکی غزل صورتنده کتورمش
بیر نظیره اولمق اوزره

بعض نسخه‌ده بو مصراع ثانی بویله واقع اولمش
هلال عید بدور قدح اشارت کرد

آشوب غوغا

امام مضاف دکلدر

ریا ایله اولن نمازی ترک ایدوب عشقه طالب اولدی دیمکدر
خون دختر رز دن مراد شراب درکه بونده عشق مراددر •
نکات عشق ز حافظ شنو نه از واعظ • عشق نکته لرینی
حافظ دن ایشیت واعظ دن ایشتمه • اگرچه دقت بسیار
در فصاحت کرد • اگرچه فصاحت ده چوق دقت ایندی زیرا بو
قال ایله اولماز حال ایله اولور **ولە ایضاً** چو باد عزم سر
کوی یار خواهم کرد • باد گبی یارک محله سی طرفنه عزم ایتسم
گرک • نفس ببوی خوشش مشکبار خواهم کرد • نفسی
انوک لطیف رایحه سی ایله مشکبار ایلسم گرک مراد جناب
قدسه توجه ایدوب نفحات رحمانیه ایله مستفیض اولموغ
استرم دیمکدر • بهرزه بی دون که اندوختم ز دانش و دین
بهر عرض و وقار که علم و دین دن حاصل ایتدم • نثار خاک ره
آن نگار خواهم کرد • اول نگارک خاک رهنه نثار ایلسم
گرک نگاردن مراد محبوب حقیقی در حاصل معنی انک عشقی
حصولنده جمیع نسنه دن فراغت ایدرم دیمکدر • بهرزه بی
می و معشوق عمر میگذرد • شراب و محبوب سز عمر عبث
یره گچر شراب دن عشق و معشوقدن باری تعالی مراددر •
بطالتم بس از امروز کار خواهم کرد • بو وقته دکن اولن
بطالتم بس بو کوندن ایش ایلسم گرک یعنی عشقه سعی ایتسم
گرک • صبا کجاست که این جان خون گرفته چو گل • صبا قنده در
که بو گل گبی قان طوتمش جانی • فدای نکهت گیسوی یار خواهم

نکات جمع نکته در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

دانش علم در

بهرزه ای [illegible]

کرد • یادک کیسوسی رایحه سنه فدا ایلسم کرکه یاردن مراد خدای
عز وجل در نکهت کیسودن مراد نفحات رحمانیه در نفحه در صبادن
مراد فیض الهی در • چو شمع صبحدم شد زمهر او دوشن •
صباح وقتنک شمعی کبی باکه روشن اولدی انک محبتندن • که
عمر در سر این کار و بار خواهم کرد • که عمرمی بو عشق کاروباری
سوداسنده صرف ایلسم کرکه بو معنی اوزره شمع صبحدم
دن مراد افتاب اولمق روشن در بو وجه دخی جایزدر باکه روشن
اولدی که صبحدم شمعی کبی انک محبتندن عمرمی بو عشق کارو
باری سوداسنده صرف ایلسم کرکه بو وجه اوزره شمع صبحدم
دن مراد صباحه دکن یانن شمع اولور یعنی شمعک ایشی یاغوق
اولدیغی کبی بنم دخی عموم انک عشقی اتشنه یاغوق ایله کچه کار و
بار ایش کوج معناسنه در • بیاد چشم تو خود را خراب
خواهم ساخت • سنک چشمک یادنه کندمی خراب ایلسم کرکه
• بنای عهد قدیم استوار خواهم کرد • عهد قدیم بناسنی
محکم ایلسم کرکه چشم دن مراد ذات باری در حاصل معنی
وجود باقی حصولی ایچون وجود فانی یی افنا ایدرم دیمکدر
عهد قدیم دن مراد الست بربکم ده اولان عهد در • نفاق و
زرق نبخشد صفای دل حافظ • نفاق و زرق صفای دل
باغشلمز ای حافظ • طریق رندی و عشق اختیار خواهم
کرد • رندلک و عشق طریقنی اختیار ایلسم کرد رندلک
دن مراد صورت ملامیه ده اولمق در ایضا له

کنوز

آفتاب بو وجه اوزره معناسنه در

زرق ریا معناسنه در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کنون که در چمن آمد گل از عدم بوجود • شمدی که گل چمنده عدم
دن وجوده کلدی • بنفشه در قدم او نهاد سر بسجود •
بنفشه سجده ایله انک قدمنه باش قودی • بنوش جام
صبوحی بناله دف و چنک • دف و چنک ناله سی ایله جام صبو
حی نوش ایله • ببوس غبغب ساقی بنغمه نی و عود • و عود
نغمه سی ایله ساقی نک غبغبنی اوپ مراد مرشددن مستفیض
اول دیمکدر • بدور گل منشین بی شراب و شاهد و چنک
گل دورنده شراب و محبوبه سز و چنک سز اوتورمه • که
همچو دور بقا هفته بود معدود • زیرا گل دنیا بقاسی زمانی
کبی معدود ومعین بر هفته در • شد از بروج ریاحین چو
آسمان روشن • ریاحین برجلرندن آسمان کبی اولدی •
زمین باختر میمون و طالع مسعود • زمین مبارک ستاره ایله
و مسعود طالع ایله • بباغ تازه کن آیین دین زردشتی • زردشته
منسوب اولن مذهبک عادتنی باغده تازه ایله • کنون که
لاله بر افروخت آتش نمرود • شمدی که لاله نمرود آتشنی
شعله لندردی مراد لطیف وقتده عشقه سعی ایله دیمکدر
زردشت مجوسی لرک اولوسی و ابراهیم پیغامبر علیه
السلام امام لرندن بری نمرود ضم نون ایله در • ز دست
شاهد یوسف جمال عیسی دم • عیسی نفسلو یوسف
حسنلو محبوبک الندن • شراب نوش و رها کن حدیث
عاد و ثمود • شراب ایچ و عاد و ثمود سوزنی ترک ایله مراد

شاهد بونده محبوب
معناسنه در

نوشتن امر حاضر در

بر مرشددن عشق الهی حاصل ایلدیمکدر • جهان چو خلد برین شد بدور سوسن وگل • سوسن وگل زماننده جهان جنت اعلی کبی اولدی • ولی چه سود که در وی نه ممکنست خلود • امّا نه فائده که انده بقا ممکن دکلدر • چو گل سوار شود بر هوا سلیمان وار • چونکه گل سلیمان کبی هوا اوزره سوار اوله یعنی شاخ اوزره پیدا اوله • سحر که مرغ در آید بنغمهٔ داود • سحر وقتی که بلبل داودی نغمه یه کلمه وترنمه باشلیه • بخواه جام لبالب بیاد آصف عهد • زمانه وزیری شوقنه جام لبالب استه • وزیر ملک سلیمان عماد دین محمود • سلیمان ملکنک وزیری عماد الدین محمود ملک سلیماندن مراد شیرازدر • ز عیش کام ابد جو بدولتش حافظ • انک دولتنده عیشدن ابدی مراد استه ای حافظ • که باد تا با بد ظل رأفتش ممدود • کیم تا ابدی خلق اوزره انک مرحمتی سایه سی ممدود دائم اولسون مراد وزیره امتداد حیات طلب ایدکیدر اشعار در بعض نسخده مخلص بو بیتده واقع اولمش • بیار باده که حافظ مدامش استظهار • شراب کتور یعنی نوش ایلیم که حافظک دائم استظهاری واعتمادی • بفضل رحمت غفّار بود وخواهد بود • غفّارک رحمتی فضلنه ایدی ونیه که اولسه کرک ایضا له
صوفی نهاد دام وسر حقّه باز کرد • صوفی طوزاق قودی وحقّه باشنی آچدی • بنیاد مکر با فلک حقّه باز کرد •

خلود وبقا معناسنه در

جو آرام حافظ در

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات

حقه باز

٨٢٢

تبجّه بوردده

بعض نسخه‌ده چیغ یرینه
ویمه واقع اولمشدر

بونده مشتغن
عشاقدر

حقه باز فلکه مکر بینادن ایلدم اورایی صدفی‌نک مکرو
حیله‌سی چوق ایدوکن اشعاردر • بازی چرخ بشکندش
بیضه در کلاه • فلکک اویونی صوفی‌نک کلاهنده یومرده‌یی
جزیعنی رسوای ایدرسنه کیم حقه بازلرک عادتی درکه ایله
ایدرلر • زیراکه عرض شعبده با اهل راز کرد • زیراکه اهل راز
شعبده عرض ایلدی حق تعالی حضرتی برکه‌یی رسوای اتمک
استه‌ای کندودن اعلی ایله خصوصنه سوق ایدر • ساقی
بیاکه شاهد رعنای صوفیان • ای ساقی کل که صوفیلرک
رعنا محبوبی • دیگر بجلوه آمد و اغاز ناز کرد • کرو جلوه‌یه
کلدی و نازه باشلدی شاهددن مراد بونده مرشددر • این
مطرب از کجاست که ساز عراق ساخت • بو مطرب قنده‌ن
درکه عراق سازنی دوزدی یعنی عراق پرده‌سنی چالدی •
وآهنگ بازگشت براه حجاز کرد • وکرو حجاز پرده‌سنه
رجوع قصدن ایلدی بو وجه دخی جایزدر وکرو دونمک آهنکنی
حجاز پرده‌سنه ایلدی آهنک سازه نسبت تمام یرنده درکه
وجه اوله کوره قصد معناسنه در راه بونده پرده و مقام معناسنه
درکه سازنده‌لر قتنده مشهوردر مطرب‌دن مراد مرشددرکه
مراتب و طبقات صاحبی درکه مقامات عشقک گاه تجلی
ذات وگاه تجلی صفات پرده‌سندن سر آغاز ایدر
• ای دل بیاکه ما به پناه خدا رویم • ای دل کل که بز خدایه
التجا ایدلم • زانچه آستین کوته و دست دراز کرد •

اول نسنه دن یعنی اول نامعقول دن که قصه یک و اوزن
آل ایلدی یعنی بو اکی صفت ایله متصف اولن طائفه بو معنی
مصراعک بحسب الترکیب اولن معناسی در لیکن معنای
محصلی بویله در اول نامشروع دن که یکی قصه والی اوزن
ایلدی مراد صوفی لردر که ظاهر ایک لری قصه در که ایله کیمک
عادتلری در وآل لری اوزن در نامشروع ارتکاب اتمک
سببی ایله حاصل معنی صورت صلاح ده اولن مرائی و نامعقول
صوفی لرک قباحتن بیان در بیت صوفیِ پیاله پیما حافظ
قرابه پرداز • ای کوته آستینان تاکی دراز دستی • صنعت
مکن که هر که محبت نه راست باخت • صنعت وظرافت ایلمه
زیرا هر کیمکه محبتی راست اوینامدی یعنی محبت ده صادق
اولمدی • عشقش بروی دل در معنی فراز کرد • عشق الهی
انک کوکلی یوزنه معنی قپوسنی قپادی مراد عشق ده صادق
اولمیانه وصال جانان میسر اولمازدیمکدر • فردا که پیشگاه
حقیقت شود پدید • یارن یعنی قیامتده که حقیقت صدری
ظاهر اوله پیشگاه حقیقت دن مراد احکم الحاکمینک حاکم
اولمسی در • شرمنده ره روی که عمل بر مجاز کرد • خجل
اولور شول سالک که مجاز اوزره یعنی ریا ایله عمل ایلدی
مراد دنیاده ریا ایله عمل ایدن عقبی ده شرمسار اولور
وعذاب کورر دیمکدر • ای کبک خوش خرام کجا میروی
بایست • ای خوش خرام کبک قنده کیدرسن طور • غره

برروی دلش تعدیه ایدر

متعدی امر حاضردر

مشو

123

مثنو كه گربهٔ عابد نماز كرد • مغرور اولمه كه گربه كبی حیله كار و مرایی اولن عابد نماز قلدی بو محل مشبّه به مشبه لفظنه مضاف اولن قبیل دن اولمق اولی و روشن در گربه مراد اولوب عابد انك صفتی اولمقدن زیرا بونده فی الحقیقه كبك و گربه مراد دكلدر بلكه كبك دن مراد محبوبدر لیكن كلیله و دمنه ده كبك و گربه حكایتنه اشارت ایدركه بوكه تلمیح دیرلر یعنی غافل اولمه كه گربه ظرافت ایله كبكی صید اتدگی كبی مرایی عابد دخی سن دلبری صید اتمك استر حاصل معنی ظاهرا صلاح و عبادتده اولنلركه جمیعی سنه اعتماد و اعتقاد جایز دكل ایدوكن بیان در • حافظ مكن ملامت رندان كه در ازل • ای حافظ رندلری ملامت ایلمه زیرا ازلده • ما را خدا ز زهد ریا بی نیاز كرد • حق تعالی حضرتی بزی ریا ایله اولن زهدن مستغنی ایلدی زهد ایله ریا اورته سنده واو عاطفه یوقدر ولە ایضا سالها دل طلب جام جم از ما میكرد • نیچه ییللركوكل بزدن جام جم طلب ایلدی میكرد ایلدی و ایلر ایدی معناسنه جایزدر محلنه كوره • وانچه خود داشت ز بیگانه تمنا میكرد • وانی كه كندو طوتر ایدی یعنی كندو سنده وار ایدی یادن تمنا ایدی جام جم دن مراد بونده عشق الٰهی در بعض محلده دل مراد اولنور • گوهری كز صدف كون و مكان بیرون بود • بر گوهر كه كون و مكان صدفندن طاشره ایدی • طلب

تا علاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

سن بعض ایلر ایدی معناسنه جایزدر دیمك

از گم شدگان لب دریا میگرد • دریا کناره گم اولمشلردن
طلب ایلدی گوهردن مراد عشق الهی در دریادن مراد بحر توحید
ذات باری اولمق ممکن در گم شدگاندن مراد مشایخ
کوستردن اولوب عشق الهی دن بی بهره اولان بی خبرلر در
مشایخ زمانه گبی که اغنیا قپوسندن بر آن خالی اولماز
لکن انلره برکسه سؤال اتسه که اغنیا قپوسنده نه استر
سز جواب ویررلر که خلقک مصالحنی گورمکه کلورز یا دب
زمانه طفلنی انلرک شرلرندن حفظ ایله زیرا هر بری
دجال وقت در که نیجه بی چاره نک ضلالتنه سبب اولورلر
بی دلی را که خدا در همه جا با وی بود • بر عاشق که
خدا دائما بیله ایدی وانته معکم اینما کنتم
بی دلی راده اولان وارد ایدر • او نمی دیدش واز دور خدا
یا میکرد • اول عاشق خدایی گورمز ایدی وارایق خدایا
ایلر ایدی یعنی ای خدا ویر ایدی مراد خدایی کندوسندن
دور ظن ایدوب عون ومدد طلب ایدر ایدی دیمکدر بعض
نسخه ده خدایا واقع اولمش در معنا اکه گوره اولور بیت
دوست نزدیکتر از من بمنست • وین عجبتر که من
از وی دورم • آن همه شعبده عقل که میکرد اینجا • عقل
اول دوکلی حقه بازلغی که بوند ایلدی • ساحر پیش
عصا وید بیضا میکرد • گویا ساحر عصا وید بیضا
یعنی بو اکی معجزه صاحبی قتنده که مراد موسی علیه السلام

در

دلده اولان بیا
وحدت ایچوندر

شعبده حقه بازلقدر

درحقه بازلق ایلدی حقه بازلق سامری‌یه کوده درموکی‌یه کوده
دکلدر یعنی سامری حضرت موسی فتنه‌سنه نیجه مغلوب اولدی
ایسه عقل دخی عشق فتنه‌سی ایله مغلوب اولدی عصایه
ویدبیضایه اسناد سببه اسناد اولنن قبیل‌دندر نبی
الامیر المدینه کبی بیت سحر با معجزه پهلو نزند ایمن باش
سامری کیست که دست از ید بیضا ببرد • مشکل خویش
بر پیر مغان بردم دوش • دون کیجه کتدم مشکلمی پیر مغانک
فتنه‌سنه الندم کم مراد مرشددر • کو بتأیید نظر حل معما میکرد
که اول پیر مغان تأیید نظر ایله معما حل ایدر ایدی معمادن
مراد مشکلات عشقدر • دیدمش خرم وخندان قدح باده
بدست • پیر مغانی کوردم مسرور وخندان وباده قدحی النده
وآندر آن آینه صدگونه تماشا میکرد • واول آینه‌ده یوزدر
لو راز واسرار تماشا ایدر ایدی قدحدن مراد بونده عشق
الهی ایله آینه‌وش صاف ومجلی اولمش دلدر که نیجه اسرار
نهانی انده پیدا ونیجه رموز پنهانی هویدا اولور • کفتم این
جام جهان بین بتو کی داد حکیم • اکه ایتدم بو جهان بین جامی
حکیم یعنی خدا سکا قچن ویردی • کفت آن روز که این کنبد مینا
میکرد • پیر مغان ایتدی اول کون که بو مینا رنک قبه‌یی ایلدی
یعنی آسمانی خلق ایلدی • کفت آن یار کزو کشت سر دار
بلند • پیر مغان ایتدی اول یار که دارک باشی اندن بلند
اولدی باردن مراد منصوردر که دار صلب اولنمق ایله سر داره

دوش دون كيجه

جهان بين وصف تركيبي در

اندن رفعت حاصل اولدی • چرمش آن بود که اسرار هویت
میکرد • انوکه چرمش اول ایدی که اسراری اشکارا ایلدی مراد
اسرار الهیه تنبیه در • فیض روح القدس ار باز مدد فرما
ید • حضرت جبرئیلک فیضی اگر کرو مدد بیوره • دیگران هم
بکنند انچه مسیحا میکرد • غیریلر دخی ایلرلر انی که حضرت
عیسی ایلر ایدی ایلدی معناسنه دخی جائزدر مراد بو که
حق تعالی حضرتندن عیسی گبی بر فیض ایرشه عیسی ایدوکنی
اول دخی اتمکه قادر اولور دیمکدر • گفتمش زلف چو زنجیر بتان
از پی چیست • پیر مغانه ایتدم خوبلرک زنجیر گبی زلفی نه ایچون
در • گفت حافظ گله از دل شیدا میکرد • پیر مغان
ایتدی حافظ دیوانه گوکلندن شکایت ایلدی یعنی انوک
ایچوندر بونده بتاندن مراد اسما و صفاتدر زلف چو
زنجیردن مراد غیب هویت و اسرار الهیه درکه انلرده منه
ریجدر حاصل معنی بودر که اسما و صفاتدن هر بر اسمه
و هر بر صفته بر دل مظهر اولوب کندودن اولن خاصه دن
انده سرایت اتشدر مثلا کیمی غفار و کیمی ستار
و کیمی رحیم و کیمی هادی و کیمی رحمن اسمنه
مظهر اولمشدر شیخیم مثنوینک بو بیتی بو معنای مبیندر
بیت آن ضیالایی که دام اولیاست • عکس مه رویان
بستان خداست ولہ ایضا دوستان دختر رز توبه
ز مستوری کرد • ای دوستلر دختر رز مستورلقدن

توبه

توبه

[Margin notes:]
یعنی اسرار اشکارا ایدر
شکوه شکایت ایده
فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان
ای دوستان تقدیرنده در

توبه ایلدی • شد سوی محتسب و کارید ستور بن کرد • محتسب
جانبنه کتدی و ایشی اجازت ایله ایلدی یعنی محتسب دن اجازت
الدی دختر رز شراب معناسنه در لیکن بوندن عشق الهی مراد
در دوستان دن مراد عشاق در مستور لغدن توبه ایتمکدن
مراد تستر و احتجاب دن ظهوردن در محتسب دن مراد اهل
شرع اولمق روشن در • آمد از پرده بمجلس عرقش
پاک کنید • دختر رز پرده دن مجلسه کلدی انک تریني
سلکز تا که راحت اولوب نطقه مجال اوله • تا بگوید
بحریفان که چرا دور بن کرد • تا مصاحبلرنه دیه که نیچون
اوراقلق ایلدی • جای آنست که در عقد وصالش گیرند
انک محلی در که دختر رزی وصال عقدنه طوته لر یعنی
نکاح ایدوب الالر بو سوز دخته مناسبتی ایله در • دختر
مست چنین کین همه مستور بن کرد • مست دخته بویله که
بو دوکلی مستورلغی ایلدی بو سوز تشبیه طریقی اوزره
در و کرنه حاصل معنی بو در که زمان کثیر درکه فیض الهی دن
بی بهره ایدک چونکه فیاضک فیضی ایرشدی تمام قدرنی
بیلمک کرک • مژدگانی بده ای دل که دگر مطرب عشق
مشتلق ویران کوکل که کرو عشق مطربی که مراد مرشد در
• راه مستانه زد و چاره بمخموری کرد • مستانه راهنی
اوردی و مخمورلغه چاره ایلدی راه بونده پرده و ساز معناسنه
دوشن درکه مطرب لفظی اکا قوی قرینه در راه راه مستانه زد دن

مراد مستلره رعايت ايلدى ديمكدر كه انلرى شراب عشقه فيض ايله عالم قبضدن خلاص ايتدى مخمورلقدن مراد عالم قبضدر • بشگفت از گل طبعم ز نسيمش بشگفت • طبعم گلى اگر اچلمدى ايسه انك رايحه سندن اچلدى نسيم رايحه معناسنه دريل معناسنه دكلدر نهايتى كاهى موصوفنى حذف ايدوب صفتنى يرنه اقامت ايدرلر كه باد نسيم اكن نسيم ديرلر • مرغ شب خوان طرب از برگ گل سورى كرد بلبل گل سورينك يپراغندن شوق ايلدى مراد مشام عاشقه معشوق حقيقى نك نفحاتندن دل عاشقى منبسط و مسرور اتمكه بر نغمه يتر ديمكدر گل سورى بونده قرمزى گل معناسنه در برگ گه محبت و ميل معناسنه دخى كلور بو اعتبار اوزره معنى بويله اولور بزى بر نغمه شوقه كتورر بلبلى گلك محبت و عشقى طرب و شوقه كتوردكى كبى • نه بهفتاب كه رنگش بصد آتش نرود • يدى دريا آبى ايله دگل بلكه يوز اتش ايله اول خرقه نك رنگى كتمز يعنى • هفت دريا يه يومق ايله و يوز كره اتشه ياقمق ايله اول خرقه پاك اولماز • آنچه با خرقه صوفى مى انگورى كرد • انكوردن حاصل اولمش شراب اول نسنه يى كه صوفى نك خرقه سنه ايلدى بو سوز مرايى لره طعن طريقى اوزره در • حافظ افتادگى از دست مده زانكه حسود • اى حافظ تواضعى الدن ويرمه اول سببدن كه حسود • عرض و مال و دل و دين در سر مغرورى كرد

نسيمش ده اولان ضميره غايب بوكاروده ذكر اولنان شرابه راجعدر كه شرابدن مراد ورد =

رنگش ده اولان ضمير غايب مصراع ثانى ده اولان خرقه يه راجعدر اضمار قبل الذكر طريقى اوزره =

سر بونده طرف معناسنه دخى جائزدر

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلاتن

کَرْدْ • عرض ومالنی ودل ودینینی مغرورلق هوسنده تلف ایلدی
بوندن مراد تواضعی مدح وکبری ذم در **بیت** تَوَاضُعْ کُنَدْ
هُوشْمَنْدِ کُزِینْ • نَهَدْ شَاخِ پُرْمِیوَه سَرْ بَرْ زَمِینْ **وله ایضًا**
بَتَرِ جَامِ جَمْ آنکَه نَظَرْ تَوَانِی کَرْدْ • جام جمک سرنه اول وقت
نظر اتمکه قادر اولورسن • کِه خَاکِ مَیْکَدَه کُحْلِ بَصَرْ تَوَانِی کَرْدْ •
که میخانه نک خاکنی چشمکه سرمه اتمکه قادر اوله لهسن حاصل
معنی عشق الهیه اول وقت واصل اولورسن که پیر مرشده
ارادت کلیه کتوره سن دیمکدر • مَبَاشْ بِی مَی وَمُطْرِبْ
کِه زِیرِ طَاقِ سِپِهْرْ • عشق ومرشدسز اولمه زیرا فلک چار
داقی التنده • بَاینْ تَرَانَه غَمْ اَزْ دِلْ بَدَرْ تَوَانِی کَرْدْ • بو ترانه
ایله کوکلدن غمی اخراج اتمکه قادر اولورسن • کُلِ مُرَادِ تُو آنکَه
نِقَابْ بَکْشَایَدْ • سنک مرادک کُلی اول وقت نقابن اچر •
کِه خِدْمَتَشْ چُو نَسِیمِ سَحَرْ تَوَانِی کَرْدْ • که اکه نسیم سحر کبی
خدمت اتمکه قادر اوله لهسن مراد عشق جانانه ساکه اول
وقت میسر اولور وشاهد سراوق عزت اول زمان ساکه
تجلی ایدر ووصالی ایله سنی مشرف ایلر که انک طاعتی ایله
سحرخیز اوله لهسن دیمکدر • بِعَزْمِ مَرْحَلَهٔ عِشْقْ پِیشْ نِهْ
قَدَمِی • عشق مرحله سی قصدنه برقدم ایلرو قو • کِه سُودْهَا
کُنِی اَزْ اینْ سَفَرْ تَوَانِی کَرْدْ • زیرا فائده لر ایده رسن اکر بو سفری
اتمکه قادر اوله لهسن • بِیَا کِه چَارَهٔ ذَوْقِ حُضُورْ وُ نَظْمِ
اُمُورْ • کل که حضور ذوقنه وامور نظمنه چاره • بِفَیْضِ

سنکدره فلک تماشای اول وقت
کشاده اولور بو وجهدن کارلر

نه امر حاضردر

بخشش اهل نظر توانی کرد • اهل نظره بخششی قبض
ایله ایلمکه قادر اولورسن مراد بونلر اولیاء اللهک التفاتی ایله
حاصل اولور انجق غیری نسنه ایله حاصل اولماز دیمکدر
بیت دردین میخانه کر صدر قبولی آرزو داری • چو
شاهی همتی در بوزه می کن از در دلها • جمال یار ندارد
نقاب و پرده ولی • یارک جمالی نقاب و پرده طوتمز یعنی مستور
دکلدر اما • غبار ره بنشان تا نظر توانی کرد • یول توزنی
ساکن ایله تا نظر اتمکه قادر اوله سن • غبار رهدن مراد
محبت ماسوی در چونکه بونی ترک ایده سن انی کورسن •
تو کز سرای طبیعت نمی روی بیرون • سن که طبیعت سرا
یندن طشره کتمزسن • کجا بکوی حقیقت کذر توانی کرد
حقیقت محله سنه کذر اتمکه قنده قادر اولورسن مراد خواب
وخوردن وسایر عاداتی ترک اتمدن وصال جانان میسر
اولماز دیمکدر بیت سعادت خواهی از عادت کذر کن •
که ترک عادت است اصل سعادات • گدایی در میخانه طرفه
اکسیر است • میخانه قپوسنک کدالغی بر عجب کیمیا در •
کر این عمل بکنی خاک زر توانی کرد • اکر بو عملی ایدرسن
خاکی زر اتمکه قادر اولورسن مراد بودر وجود انسانی که
عشق الهی سز خاک مثابه سنده در عشق الهی ایله مقبول
درکاه اتمک ممکن • دلا ز نور ریاضت کر آگهی یابی •

بیتان امر حاضر ورد

بعض نسخه ده حقیقت یرینه طریقت واقع اولمش ورد

خاک زره مضاف دکل ورد

ای کوکل ریاضت نوردندن اکر اکاهلق بوله سن • چو شمع

خنده زنان ترک سر توان کرد • شمع کبی کلرک باشن ترک اتمکه

قادر اولورسن بیت سر انداز در عاشقی صادقست • که بذر هر

نرخوبتی عاشقست • ولی تو تالب معشوق وجام می بینی •

اما مادم که سن لب معشوق وجام می کوردسن • طمع مدار

که کار دیکر توانی کرد • امید طوتمه که بر غیری ایش ایلمکه

قادر اوله سن مراد بو در مادام که حظ نفسانی دن فراغت

اتمه سن بو مراده واصل اولمادسن • کر این نصیحت شاهانه

بشنوی حافظ • اکر بو شاهانه نصیحتی استماع ایدرسن

ای حافظ خواجه حافظ بونده کندو سنی مخاطب منزله سنه

تنزیل اتمشدر • بشاه راه طریقت گذر توانی کرد • طریقت

شاه راهنه اوغرامغه قادر اولورسن یعنی ارباب طریقت

دن اولورسن **وله ایضاً** بعد ازین دست من و دامن آن

سرو بلند • بوندن صکره بنم الم و اول سرو بلند که دامنی

یعنی هر کز انی ترک اتمزم • که ببالای چمان از بن و بیخم بر

کند • که ناز ایله صالنجی قامتی ایله بنی بن و بیخم دن قوپردی

بن دیب بیخ کوکی معناسنه در سرو بلند دن مراد باری تعالی

اولمق دوشن در بالای چمان دن مراد تجلی ذات در حاصل

معنی انک تجلیسی بنی ماسوادن فارغ ایتدی دیمکدر بیت

اکر هم دم زنی صد تیغ برما • بریدن از تو نتوانیم قطعاً •

حاجت مطرب و می نیست تو برقع بکشای • مطرب و

ای حافظ تقطیع بیت دارد

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

میه احتیاج یوقدر سن برقعکی آچ • که برقص آورد دم آتش
دوریت چو سپند • که سنک یوزکه اتشی بنی یوزرلک کبی
رقصه کتوره مراد جانان ازل عرض جمال ایدجک اولورسه
عاشقی پر وجد و شوق اولوب بالضروری رقص وسماع ایلمه
دیمکدر • هیچ روی نشود آینه چهره بخت • هیچ بر یوزه
بخت یوزینه اینه اولماز یعنی دولت اکه یوز کوسترمز • مگر
آن روی که مالند بران سم سمند • مگر اول یوز بخت
چهره سنه آینه اولور که جانانک اتی نک طیناغی او زره سورلو
لو مراد بودر هرکیم که راه عشقده روی نیازی خاکی مذلته
قومیه سعادت ابدیه دن اکه نسنه یوق درسم طیناق معنا
سنه در • گفتم اسرار غمت هرچه شود گو می شود • سنک
غمک سرلرینی دیدم یعنی فاش اندم دی هرنه اولورسه
اولسون • صبر ازین بیش ندارم چکنم تاکی و چند • بوندن
زیاده صبره طاقتم یوقدر نیلیم قجنه دکن و نیجیه دکن **بیت**
ای که در عشق بتان لاف صبوری میزنی • صبر کن تا زین
حکایت چند گاهی بگذرد • مکش آن آهوی مشکین
مرا ای صیاد • ای صیاد بنم اول مشکین آهومی دپلمه
شرم از آن چشم سیه دار و مبندش بکمند • اول سیاه
چشم دن اوتان انی کمند ایله باغلمه سروری افندی مکش
قبول اتمش در حکمه معناسنه • من خاکی که ازین در نتوانم
برخاست • بن خاک کبی حقیره که بو قپودن قالقمه قادر کلم

بوده دخی جانانه وزیبا
سنک یوزکه اتشی
بنی سپند کبی رقصه
کتوررده

سکنی فیجی ده

وارامر حاضر ورده

128

نسخه بعضنده کنار بلند نسخه ده وار

ودلکش وصف ترکیبی وار

بجای نسخه حافظ وار

از کجا بوسه زنم بر لب آن قصر بلند • اول بلند قصرک کنار
نی قندن اویم مراد حق تعالی نک علو وکبریاسنی وکندونک
حقارتنی اشعار در بوکوزلر تشبیه طریقی اوزره در
غفلت اولنمیه • چون غزلهای تر ودلکش حافظ شنود
• حافظک چون لطیف ودلکش غزللرنی استماع ایده •
کر کمالیش بود شعر نکوید بجند • فرضا اکر اول کمال
خجندی ایسه دخی خجند ده شوددر قطعه دو کمالند در
جهان مشهور • یکی از اصفهان دکر ز خجند • این یکی در
غزل عدیم المثل • وان دکر در قصیده بی مانند • فی المثل
درمیان این دو کمال • نیست فرقی مکر بموی چند • بموی
چند ده ایهام وار در زیرا کمال اصفهانی کوسه وخجندی
تمام اللحیه ایمش اول سببدن بموی چند دیمش بعض
نسخ ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش در • باز ستانند
دل از آن کیسوی مشکین حافظ • اول ای حافظ اول
مشکین کیسودن کوکلکی المه باز لفظی بونده زایددر
• زآنکه دیوانه همان به که بود اندر بند • اول سببدن
که دیوانه همان یکدر که بندده اوله کیسودن مراد اسرار الهیه
در که دل عاشق انک ایله بسته در دل دیوانه دن مراد
محبت ماسویدن پاک اولان دل در بعض نسخ ده مخلص
بیتی بویله واقع اولمشدر • جز بزلف تو ندارد دل حافظ
میلی • حافظک کوکلی سنک زلفکدن غیری بر میل طوتمز •

آه ازین دل که بصد بند غمی گیرد پند • آه بو کوکلدن که یوز بند ایله بند طوتمز **وله ایضاً** دست در حلقهٔ آن زلف دو تا نتوان کرد • اول زلف دوتا حلقه‌سنه ال ایلمک یعنی ال ایرشدرمک اولماز • تکیه بر عهد تو و باد صبا نتوان کرد • سنک عهدکه و باد صبایه اعتماد اتمک اولماز • آنچه سعیست من اندر طلبت بنمایم • اول نسنه که سعی دربن سنک طلبکده کوسترهدم یعنی سعی ده قصورم یوقدر • این قدر هست که تغییر قضا نتوان کرد • بو قدر وار که قضای تغییر ایلمک ممکن دکلدر و خطاب خدایه در • دامن دوست بصد خون دل افتاد بدست • دوستک دامنی یوز خون دل ایله اله دوشدی یعنی یوز کوکل قانی اولموغ ایله اله کردی • بفسوسی که کند خصم رها نتوان کرد • شول طعن و غمزی که دشمن ایلر انک سببی ایله ترک ایلمک اولماز **بیت** دامن چون تو نگاری ز کف آسان ندهم • که بجونابه و بسیار بدست آمده ء • عارضش را بمثل ماه فلک نتوان گفت • انوک عارضنی ماه فلکه بکزدمک اولماز • نسبت دوست بهر بی سر و پا نتوان کرد • دوستی هر بی سر و پایه یعنی هر حقیره تشبیه اتمک اولماز زیرا صانع بی نظیره نسبت مصنوعات لاشیء در دوستدن مراد حق تعالی حضرتیدر • سرو بالای من آن دم که در آید بسماع • یعنی سروقد

محبوبم

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

طلبکده اولان تا خطاب ایچون در

سماعدن مراد بونده سماع اصطلاحی در

سرو مضاف اعتبار اولنورسه معنی بوبله اولور یعنی بلند سروم اول وقت بالا بلند معناسنه اولور مسامحه

محبوبم اول دم که سماعه کله سماع دن مراد بونده تجلّی در
سرو بالا دن مراد محبوب حقیقی اولمق روشن در وصر
شد اولمق ممکن در اول وقت سماع کند و معناسنه
اولور • چه محل جامه جان را که قبا نتوان کرد • نه محل جان
قفناننه که بر نوع ممکن اولمیه مراد بو در هر فرجی که اول سماعه
کله اندن اولن که لر جان و یرمک مقرّر در قبا بوندن بر نوع
معناسنه در جامهٔ جان قبا کردن اولمق معناسنه در
من چه گویم که ترا نازکیِ طبعِ لطیف • بن حسب حالم دن
نه دیم که سنک لطیف طبعک نازک لکی • تا بحدیست که آهسته
دعا نتوان کرد • تا بر مرتبه ده در که آهسته دعا ایلمک
اولماز مراد جمیع خصوص ده قضایه رضا و یروب سکوت
اوزره اولمق لازم ایدکن بیان در • نظرِ پاک تواند رخ
جانان دیدن • پاک نظر قادر اولور جانانک رخنی کورمکه
که در آینه نظر جز بصفا نتوان کرد • زیرا آیینه یه
صفادن غیری ایله نظر ایلمک اولماز صفادن مراد ناظرده
اولن صفا در جانان دن مراد خدای عزّ و جلّ در • غیرتم
کُشت که محبوبِ جهانی لیکن • غیرت بنی دیلدی که جهان
خلقنک محبوبی سن لیکن • روز و شب عربده با خلقِ خدا
نتوان کرد • دو ز و شب الله ک مخلوقی ایله جنک و غوغا
اتمک اولماز خطاب خدایه در با خلقِ خدا دیمک ایله خطاب
دن غیبه التفات اتمشدر • مشکلِ عشق نه در حوصلهٔ

گزدن بونده گرکدن معناسنه در

حوصله قوّه صفت

دانش ما نیست • عشق مشکلی بزم علممز حوصله سنده دکلدر • حل این نکته بدین فکر خطا نتوان کرد • بو نکته‌یی بو خطا فکر ایله حل ایلمک اولماز حاصل معنی مشکلات عشق علم ظاهر ایله کشف اولماز دیمکدر نکته‌دن مراد مشکل عشق و فکر خطادن مراد علم ظاهردر • بجز ابروی تو محراب دل حافظ نیست • دل حافظه سنک ابروکدن غیری محراب یوقدر • طاعت غیر تو در مذهب ما نتوان کرد • بزم مذهبمزده سندن غیره طاعت ایلمک اولماز خطاب خدایه در مراد عاشقک ذات خدادن غیره توجهی اولماز دیمکدر **وله ایضا**

دل از من برد و روی از من نهان کرد • کوکلمی بندن آلدی و یوزنی بندن نهان ایلدی • خدا را با که این بازی توان کرد • الله ایچون بو ظرافتی کیمه ایتمک اولور یوبیتدن مراد خدادر • سحر تنها پیم در قصد جان بود • سحر وقتنده تنهالغمده جانم قصدنده ایدی • خیالش لطفهای بی کران کرد • انوک خیالی نهایتسز لطفلر ایلدی مراد محبوب حقیقی‌نک خیالی سبب حیات ایدکن بیان در • چرا چون لاله خونین دل نباشم • نیچون لاله کبی خونین دل اولمیم • که با ما نرگس او سر گران کرد • که بزه انک چشمی باش آغر ایندی یعنی کبر ایدوب التفات ایتمدی چشمدن مراد ذات باری درکه صفت استغناسی قتنده نیجه بیک عاشق دانه خردل

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

بازی بونده ظرافت معناسنه در

در قصد جانم تقدیرنده در

دکلدر

دکلدر چونکه عشاقه بو سببدن فیض اولمه عالم قصه
دوشر ● صبا گر چاره داری وقت وقتست ● ای صبا گر
چاره طوترایسک وقتی در وقتی در ● که دردِ اشتیاقش
قصدِ جان کرد ● که انک اشتیاقی دردی جانمه قصد ایتدی
مراد فیض سحری سببی ایله نفحهٔ جانان طلب ایتدوکن
بیان در ● بدان سان سوخت چون شمعم که بی من ●
بنی شمع گبی اینجلین یاقدی که بنم او درمه ● صراحی گریه و
بربط فغان کرد ● صراحی گریه ایتدی و قپوز فغان ایلدی
● بکرا گویم که با این دردِ جانسوز ● کیمه دیم که بو جانسوز
درد ایله ● طبیبم قصدِ جانِ ناتوان کرد ● طبیبم بنم ضعیف
جانمه قصد ایلدی مراد عالم قبضده اولن المدن شکایت
میسر اولمدغن بیان در ● میانِ مهربانان کی توان گفت
● مهربانلر اورتسنده دیمک نجه ممکن در ● که یار ما چنین
گفت و چنان کرد ● که بزم یارمز بویله دیدی و اویله ایلدی
مراد عاشق معشوقندن شکایت ایتمک معقول دکلدر
ایدوکن بیان در ● عدو با جانِ حافظ آن نکردی ● دشمن
حافظک جاننه انی ایلمدی ● که تیرِ چشم آن ابرو کمان
کرد ● که اول کمان ابرو محبوبک چشمی تیری ایلدی مراد
معشوق حقیقی نک عشقی جانه تاثیر ایتمکی عدودن
زیاده ایدوکن اشعار در بیت مرا خود گر تیر

ای صبا تقدیمی ورد

جانسوز وصفی ترکیبی ورد

آن چنیم مست • چه حاجت که آوری بشمشیر دستت • وله

ایضاً یاد باد آنکه زما وقت سفر یاد نکرد • اکلمون

اول کز سفر وقتی بزدن یاد ایلمدی • بوداعی که دل غمدیدهٔ

ما شاد نکرد • بر وداع ایله بزم غم کورمش کوکلمزی شاد

ایلمدی بونده مراد مرشد وبر یار قدیمی اولمق ممکن در •

آن جوانبخت که میزد رقم خیر قبول • اول جوانبخت

که مقبول خیر رقمنی اوردی یعنی خیر ایلدی • بنده پیر

ندانم زچه آزاد نکرد • بیر بنده سنی بلمزم نه دن آزاد ایلدی

مراد بودر که مرشدی یا یار قدیمی کندینک دوستلرینه مکتوب

ایله سلام ارسال اتمش حافظه ارسال اتممش خواجه

حافظ دخی انک جوابنده بونی دیمش اما تواضعا کندونی

بنده منزلسنه تنزیل اتمش در • کاغذین جامه بخونابه

بشویم که فلک • کاغددن قفتانی قانلو یاشله غرق ایلیم

زیرا فلک • رهنمونیم بپای علم داد نکرد • عدل سنجاغی

یاننه باکه دلالت ایلمدی عجمده عادت درکه پادشاهه شکایت

ایدنلر کاغددن قفتان کیوب پادشاهه قرشو اول قفتانه

آتش اوررلرایش که رومده حصیر یقرلر خواجه حافظ

بونده مبالغه ایدر بخونابه بشویم دیمک ایله یعنی چونکه

پادشاه باکه عدل ایلمدی اول باشقه بر ظلم در اول

ظلمدن اوتری کاغذین جامه یی خونابه یه غرق ایلیم بو مضمونده

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

آه ادر عتاب معروفدر

که فلک مصراع ثانیه
معروفدر

مهر

مهر ومشترینک آخرنده بربیت واقع اولمش در بیت زدست
ظلم کلکم کرده دفتر • قبای کاغذین بهمواره در بر • دل بامید
صدایی که مگر در تو رسد • کوکل بر صدا امیدی ایله که مکر
ساکه ایرشه یعنی ایرشه دیو • ناله‌ها کرده درین کوه که فرهاد
نکرد • بو طاغده ناله‌لر ایلدی که فرهاد ایلمدی • شاید ار بیک
صبا از تو بیاموزد کاری • لایق در اکر صبا یکی سرعتده سندن
ایش اوکرنه • زانکه چالاکتر از این حرکت باد نکرد • زیرا
بو حرکتدن چابکرکی یل ایلمدی • سایه تا باز گرفتی ز چمن
مرغ سحر • تا که چمندن سایه‌کی کروطوندک مرغ سحر
آشیان در شکن طره شمشاد نکرد • شمشادک طره‌سی
بوکلمنده یوا ایلمدی مراد بودرکه سن چمندن فراغت ایده
لی مرغ سحر دخی شمشادک طره‌سی بوکلمنده آشیانه پیدا
ایلمدی زیرا اوراده سنک شوقکه کلور ایدی سن فراغت
اندکه اول دخی فراغت ایتدی شمشاد جمشیده دیدکلری اغاج
درکه یپراقلری طره کبی در • کلک مشاطهٔ صنعش نکشد
نقش مراد • صنع الهی مشاطه‌سنک قلمی اول کمسنک مرادی
نقشنی چکمز • هرکه اقرار بدین حسن خدا داد نکرد • هر کیمکه
بو حسن خدا داده اقرار ایلمدی مراد بودر هر کیمکه حسن معنی
صاحبنه که مراد مرشد در اقرار اتمیه حق تعالی حضرتی انوک
مرادنی حاصل اتمز زیرا که انکار حقیقتده حقه انکار در • مطربا
پرده بکردان و بزن راه عراق • ای مطرب پرده‌سی دوندر

وعراق پرده سنی چال راه بونده پرده ساز معناسنه در •
که بدین راه بشد یار و زما یاد نکرد • زیرا یار بو یوله کتدی
وبزدن یاد ایلمدی بدین راه دن مراد عراق عجم درکه اکه صفا
هان دیرلر • غزلیات عراقیست سرود حافظ • عراقی
غزل لری در حافظک سرودی • که شنید این ره دلسوز
که فریاد نکرد • بو دلسوز پرده یی کیم اشتدی که فریاد
ایلمدی ره بونده پرده ساز معناسنه در عراقی ده ایهام
وار در اکی وجه اوزره بری عراق شهری که دوستی بامر شدی
اول سمته کتمش در و بری عراق که پرده معروفک اسمی در
وشیخ عراقی که مشهوردر مقصود اول اولمق اولی در که خواجه
حافظ کندو اشعارن انوک اشعارنه تشبیه ایده
شوددایر ولد ایضاً دلبر برفت و دلشدگان را خبر
نکرد • دلبر کتدی و عاشقلرنه خبر ایلمدی • یاد حریف
شهر و رفیق سفر نکرد • شهر مصاحبنی و سفر یولداشنی
یاد ایلمدی • یا بخت من طریق مروت فرو گذاشت • یا بنم
بختم مروت طریقنی ترک ایلدی • یا او بشاه راه طریقت
گذر نکرد • یا دلبر طریقت شاه راهنه اوغرامدی • دلبر
دن مراد مرشد کامل ایدوکی مصراع ثانی دن زیاده دوشن در
• من ایستاده ام تا کنمش جان فدا چو شمع • بن دورشم
که شمع کبی جانمی اکه فدا ایلدم • او خود گذر بما چو نسیم
سحر نکرد • او خود بزه نسیم سحر کبی اوغرامدی • گفتم

مگر

دلسوز وصفا ترکیبی وارد

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

یعنی راه طریقت واسع معناسنه وارد

مکر بگریه دلش مهربان کنم • ایندم مکر کریه ایله انوک کوکلنی
مهربان ایلیم • دو سنگ خاره قطره باران اثر نکرد • سنک
خارایه باران قطره سی اثر ایلمدی بو سوز درشتدکه زیاده استغنا
سندن کنایه در • مرغ دل اگرچه بال و پر از غم شکسته
بود • مرغ دلک اگرچه غمدن بال و پری صنمش ایدی • سو
دای دام عاشقی از سر بدر نکرد • عاشقلق دامنک
سوداسنی باشندن چقرمدی یعنی عاشقلق که اکر دام
ایدی ترک اتمدی بعض نسخه ده دام یرینه خام واقع اولمشدر
معنی بویله اولور عاشقلغک خام یعنی حاصل اولماز سوداسنی
ترک اتمدی • هر کس که دید روی ترا بوسید چشم من • هر
کم که سنک یوزک کوردی بنم کوزمی اوپدی • کاری که
کرد دیده ما بی بصر نکرد • زیرا بنم کوزم براینش که ایلدی
بصیرسز ایلمدی مراد بودر هر کمکه دیده ء دل ایله جمال یاری
مشاهده ایده اکر عاشق اولسه صنمنی اوپوب تحسین ایدر
زیرا صوق نظری تمام یرینه کتوردمش اولور • حافظک زبان بریده ء
حافظ در انجمن • حافظک زبانی قطع اولنمش قلمی انجمن ده
• با کس نگفت راز تو تا ترک سر نکرد • سنک رازک کمسیه
دیمدی مادام که باشنی ترک ایلمدی مراد کتمان سر لازم ایدکن
استشهاددر **ایضا له** دوبر رهش نهادم و بر من گذر نکرد
• انک یولی اوزره یوزمی قودم وبنم اوزرمه اوغرمدی • صد
لطف چشم داشتم و یک نظر نکرد • یوز لطف امید طوتدم

کاری ده اولنیا
وحدت ایچوندر

انجمن کنند

نظیره ء غزل سابقده
بیت اکمه بر بکر در

وبرنظر ایلمدی • یارب تو آن جوان دلاور نگاه دار • یارب سن اول دلاور جوانی صقله • کز تیر آه گوشه نشینان حذر نکرد • که گوشه نشینلرک آهی تیرندن حذر ایلمدی جواندن مراد مرشد کامل اولمق روشن در که مریدلرنی ترک ایدوب کتمش اوله ومرشدی دلبر منزلهسنه تنزیل اتمک ایله جوان دیمش اوله • سیل سرشک ما ز دلش کین بدر نبرد • بزم سیل سرشکمز انوک کوکلندن کینی کیدرمدی • در سنگ خاره قطرهٔ باران اثر نکرد • سنک خارهیه باران قطرهسی اثر ایلمدی بو مصراع ثانی جمیع نسخهده تکرار واقع اولمش در • جانا کدام سنگ دل بی کفایتست • ای جان فنقی ادراکی سز سنکدل در • کو پیش زخم تیر تو جان را سپر نکرد • که اوسنک تیرک زخمی اوکنده جاننی سپر ایلمدی یعنی سنک یولکده ترک سر اتمین دنی در بیت جان از برای جانان بود تحفهٔ عزیز • غافل گمان برد که بدین مختصر خوشیم • خطاب خدایه اولمق روشن در • ماهی و مرغ دوش ز افغان من نخفت • دون کیجه ماهی و مرغ بنم افغانمدن اویومدی • آن شوخ دیده بین که سر از خواب بر نکرد • اول نخندی کور که خوابدن باش قالدرمدی یعنی اشتمدی • حافظ حدیث نغز تو از بس که دلکشست • ای حافظ سنک لطیف سوزک که زیاده دلکش و مقبول در • نشنید کس که از سر رغبت ز بر نکرد • کیمسه اشتمدی که رغبت اوجندن ازبرلمدی ولہ ایضاً واعظان کین جلوه در محراب و منبر می کنند • واعظلر که محراب و منبرده

بو جلوه

وار ام حاضر ورت

کتابت یونده اوراق معنا سنه ورت

بین امر حاضر در

فاعلاتن ۳
فاعلات ۱

بو جلوه یی ایدرلر • چون بخلوت میروند آن کار دیگر میکنند • چونکه
خلوته کیدرلر اول ایشی غیر ایدرلر مراد واعظ لر محراب ومنبرده
خلوه ریا ایچون اندکلری حالی وشوقه تنها لرینه اتمزلر بلکه فسق
وفجور ایدرلر دیمکدر • مشکلی دارم ز دانشمند مجلس باز پرس
بر مشکلم واردر واعظدن سؤال ایله اول مشکل مصراع ثانی در
• توبه فرمایان چرا خود توبه کمتر میکنند • غیره توبه بیورجیلر نیچون
کندولر توبه اغزلر کمتر میکنند بو معنایه استعمال در • گوییا باور
نمیدارند روز داوری • گوییا قیامت کوننه اینانمزلر • کین همه
قلب ودغل در کار داور میکنند • که حق تعالی نک ایشنده یعنی
عملده بو دوکلو ریا وحیله وقلب ودغل ایدرلر • یارب این نو
دولتان را با خر خودشان نشان • یارب بو نو دولت اولنلری
کندو خرلرینه بند یعنی اولکی فقرلرینه ویر تا که قدرلری کتمک
ایله کرو صلاح اوزره اولالر • کین همه ناز از غلام ترک واستر
میکنند • زیرا بو دوکلو کبر وناز ین محبوب غلامدن وقتردن اوتری
ایلرلر هر کس بو بیتک معناسنه مطلع دکلدر • بر در میخانهٔ
عشق ای ملک تسبیح گوی • عشق میخانه سنک قپوسی
اوزره ای ملک تسبیح دی • کاندرآنجا طینت آدم مخمر میکنند
• زیرا اوراده آدمک کلنی یوغرلر میخانه عشقدن مراد عالم
الهی در که خمرت طینة آدم بیدی اربعین صباحا حسبجه
آدمک کلنی انده تخمیر ایدرلر ملائکه اول یرده آدمه تعظیما
تسبیح اتمک کرک زیرا درد وعشق آدمده در طینت جسم

بپرس برای ضرورت

بیان برای ضرورت

اولمز بالجق درطین بهٔ بالجق در • حسن بی پایان او چند آنکه عاشق میکنند • اولنهایت بی پایان حسنی اول قدرکه عاشق دیلر • زمرهٔ دیگر بعشق از غیب سر بر میکنند • بر بلوک دخی عشق الهی ایله غیبدن باش قالدررلر یا انک کبی معشوق عاشق سزمی قالور حسن بی پایاندن مراد محبوب حقیقی نک تجلی سرمدیسی درکه انک اصلا پایانی یوقدر • بندهٔ پیر خراباتم که درویشان او • مرشد کاملک بنده سی امکه انک درویشلری • گنج را از بی نیازی خاک بر سر میکنند • استغنا واحتیاج سزلقدن کنجک باشی اوزره خاک ایلرلر یعنی محبت والتفات اعزلر • ای گدای خانقه برجه که در دیر مغان • ای خانقاه کداسی قالق یعنی سرور اول زیرا مغلر دیرنده که مراد خانقاه در • میدهند آبی و دلها را توانگر میکنند • بر آب ویررلر وکوکللری غنی ایدرلر آبدن مراد شراب عشقدرکه انی نوش ایدن ماسوادن کچر • بیت • هر حریف وحدتی کسی نوش کرد • که دینی وعقبی فراموش کرد • خانه خالی کن زبت تا منزل جانان شود • خانهٔ دلی بتدن خالی ایله تا جانانک منزلی اوله یعنی قلبکی محبت ماسوادن پاک ایله تا جانان ازلک عشقی نوری انده ظاهر اوله • کین هوسناکان دل وجان دیگر میکنند • که بو هوسلکلر دل وجانی غیره بر ایدرلر مراد محبت ماسوادن پاک اولمین دل منزل جانان اولمغه لایق اولماز دیمکدر

صحدم

زیرا بلورکه

ای کدا ای خانقاه دره

بعض نسخه ده زیب یرینه رنگ واقع اولمشدر

صبحدم از عرش می آمد خروشی عقل گفت • صباح وقتی عرش
دن بر خروش کلدی عقلم ایتدی • قدسیان گویی که شعر حافظ
از بر میکنند • دیرسن که قدسیلر حافظک شعرینی ازبرلرلر

وله ایضا دانی که چنگ و عود چه تقریر میکنند • بیلورمیسن
که چنگ و عود لسان حال ایله نه تقریر ایدرلر • پنهان خورید
باده که تعزیر میکنند • شرابی پنهان ایچکز زیرا آشکاره
ایچرسکز سزی تعزیر ایدرلر چنگ و عوددن مراد مرشدلردر که
مریدلرینه عشقی فاش ایتمک تنبیه ایدرلر باده دن مراد عشقدر
• گویند ذکر عشق مگویید و مشنوید • عشقک رمزنی دیمکز
واشتمکز دیرلر تا که فاش اولمیه • مشکل حکایتست که
تقریر میکنند • بر مشکل حکایتدر که تقریر ایدرلر • ناموس
عشق و رونق عشاق می برند • عشقک ناموسنی و عشا
قک رونقنی ایلدیلر • عیب جوان و سرزنش پیر میکنند •
جوانی تعییب و پیره طعن ایدرلر مراد اربابی عشقدن بی
خبر اولان منکرلردن شکایتدر • ما از برون در شده مغرور
صد فریب • بز قپودن طاشره یوز فریب و حیله به مغرور
تا خود درون پرده چه تدبیر میکنند • عجب پرده ایچنده انلر
نه تدبیر ایدرلر مراد بز اول منکرلرک ظاهر حاللرنه و سوز
لرینه الدانوب انلرک ضررلرندن غافلز عجب انلر تنهالرنده بزم
حقمزده نه تدبیر ایدرلر دیمکدر بو تقدیره اوزده میکنند که فاعلی
میکنند منکرلردر بو وجه دخی لطیفدر بز قپودن طاشره

خروشده اولان با وحدت ایچوندر

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلن

بعض نسخه ده تعزیر یرینه
تکفیر واقع اولمشدر

سرزنش طعندر

یا بونده عجب معناسنه در

یعنی حکم الهی یه مطلع اولمدن بوز بیه مغرورز که کندمزی اهل
سعادتدن ظن ایدرز عجب پرده ایجنده نه تدبیر ایدرلر یعنی
اَللّٰهُ یُدَبِّرُ الْاَمْرَ حسبجه بزم ایچون اولان حکم وتدبیردن غافلسز
بو وجه اوزره میکنند که فاعلی باری تعالی در صیغهٔ جمع تعظیم
ایچوندر • تشویش وقت پیر مغان میدهند باز • پیر مغانک
وقتنه کرو تشویش ویررلر • این سالکان نگر که چه با پیر
میکنند • بو سالکلری کور که پیره نه ایلرلر پیر مغاندن مراد
مرشددر سالکاندن مراد عشقده هنوز پخته اولممش
مریدلردر که مرشده جفا واهانت ایدرلر میکنند که فاعلی سا
لکاندر بیت فغان ز ابلهی این خران بی دم وگوش •
که جمله شیخ تراش آمدند وشیخ فروش • صد آب رو بنشیم
نظری توان خرید • بوز یوز صوینی یا دم نظر ایله صاتون
المق ممکندر مراد بودر که بر التفات ایله وافر کمسه یی کند و
لونه مرید ومحب اتمکه قادرلردر • خوبان درین معامله تقصیر
میکنند • خوبلر بو معامله ده تقصیر واهمال ایدرلر خوباندن
مراد اولیاء الله در • قومی بجد وجهد نهادند وصل دوست
برقوم دوستک وصالنی جد وجهده قودیلر یعنی وصال حق
سعی ایله میسر اولور دیدیلر • قومی دگر حواله بتقدیر میکنند
• برقوم دخی تقدیره حواله ایدرلر بو سوز اولکیدن اولیدر
زیرا حق سوز بودر بیت همه کس بمیدان کوشش درند
• ولی گوی دولت نه هر کس برند • فی الجمله اعتماد مکن

نکرا امر حاضر در

دوستدن مراد حق تعالی در

بر

135

بر ثبات دهر • محصل کلام دهرک ثبات و بقاسنه اعتماد
ایلمه • کین کارخانه ایست که تغییر میکنند • زیرا بو برکارخانه
درکه تغییر ایدرلر کارخانه دن مراد بو عالم فانیدر • جز
قلب تیره هیچ نشد حاصل وهنوز • ریا ایله اولن عملدن
تیره قلبدن غیری هیچ نسنه حاصل اولمدی وهنوز •
باطل دو دین خیال که اکسیر میکنند • مرایی لرکه باطنی بو
خیالده که کیمیا ایدرلر مراد بو درکه ریا ایله اولن عمل درریا
صندن وذکر وطاعتدن کندولرنی مقبول حق ظن ایدرلر
لیکن مردود اولدقلرندن بی خبرلردر • می خور که شیخ وحافظ
ومفتی ومحتسب • عشقه سعی ایله زیرا مذکورلر • چون نیک
بنگرین همه تزویر میکنند • چونکه امعان نظر ایدسن جمیعی
تزویر ایدرلر **وله ایضاً** آنکه آنانکه خاکرا بنظر کیمیا
کنند • انلرکه نظر ایله خاکی کیمیا ایدرلر • آیا بود که گوشه
چشمی بما کنند • ای عجب اولا می که بزه برگوز اوجی یعنی برگوز
اوجی ایله نظر ایده لر آنان دن مراد اولیاء الله درکه خاک کبی
خوار و بی قدر اولن هواپرست لری تاببد نظر ایله کیمیا
کبی لطیف و پاک ایدوب مقبول درگاه ایدرلر • دردم نهفته
به ز طبیبان مدعی • کذاب طبیب لردن دردم مستور یکدر
دردن مراد درد عشقدر طبیبان مدعی لردن مراد مشایخ
کسوتنده اولن عشق الهی دن بی بهره و بی خبر وضال ومضل
اولن مرایی لودر زمانه ده اولن شیخ لرکبی • باشد که از

ایتبر اسباب معناسنه در

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

خفیه اولن با
وحدت ایجون در

خزانهٔ غیبش دوا کنند • اول که غیب خزینه سندن اول دردمندوا ایده لر خزانهٔ غیبدن مراد خزینهٔ جناب قدس درکه انده جمیع درده دوا واردر • چون حسن عاقبت نه برندی و زاهدیست • چونکه حسن عاقبت رندلک و زاهدلک ایله دکلدر • آن به که کار خود بعنایت رها کنند • اول یکه که خلوق کندو ایشنی عنایت حقه تفویض ایده لر مراد هر خصوصده حقه تفویض لازم ایدکن اشعاردر • معشوقه چون نقاب ز رخ برنمی کشد • معشوق حقیقی چونکه یوزندن نقابی چکمز یعنی جمال عرض اتمز • هر کس حکایتی بتصور چرا کنند • هر کسه تصور ایله نیچون بر حکایت ایدرلر هر و بیمه دوکلی معناسنه در مراد بودر که هر کسه زعم فاسدی اوزره حق تعالی نک حقنده سوز سویلمک معقول ولایق دکلدر • گر خنگ ازین حدیث بنالد عجب مدار • اکر طاشش بو سوزدن که مراد سخن عشقدر ناله ایده عجب طوتمه • صاحب دلان حکایت دل خوش ادا کنند • صاحب دللر کوکل حکایتنی لطیف ادا ایدرلر • بی معرفت مباش که در من یزید عشق • معرفتسز اولمه زیرا عشق بازارستاننده • اهل نظر معامله با آشنا کنند • اهل نظر اولانلر آشنا ایله معامله ایدرلر اهل نظردن مراد اولیاء الله درکه عشق اکه قرینه در • حالی درون پرده بسی فتنه میرود • حالیا پرده ایچنده چوق فتنه واقع اولور • تا آن زمان که پرده برافکند

خزانه مقدودر

حکایتی ده اولنها وحدت ایچون ورد

مدار نسخه حاضر ورد

ها کنند

جباجه لفظنك جمعیدر

چماكنند • عجب اول زمان كه پرده دفع اوله انلر ایدرلر مرا د
بودركه دنیاده هركه كه تنهاسنده مكر وفتنه اوزره در
قیامتده انلرك حالی نیجه اولور بو وجه دخی جایز در خدایی رب
العالمینی ظاهر اكمه كورمدین بوقدر غوغا وفتنه واقع اولمشدر
اول زمان كه اشكارا اوله نه فتنه لر ونه غوغالر پیدا اولور
• می خور كه صد كناه ز اغیار در حجاب • شراب ایچ زیرا یوز
كناه كه اغیاردن حجابده اوله • بهتر ز طاعتی كه بروی وریا كنند
• یكركدر شول طاعتدن كه ریا ایله ایدرلر • پیراهنی كه آید
از وبوی یوسفم • بر كوكلك كه بوكه اندن یوسفك رایحه سی كلور
• ترسم برادران غیورش قبا كنند • قورقرم غیور قرد
شلری انی پرته لر یوسفدن مراد محبوب حقیقی در پیراهن
دن مراد مرشددركه انك فیض سببی ایله طالب عشق اولنلره
نفحات رحمانیه دن نفحه ایرشور برادران غیوردن مراد اهل
شرع در غیور فعول بمعنی فاعلدركه مبالغه ایچون در انده
اولن جمع غایب پیراهنه راجع در • بگذر بكوی میكده تا ز
مره حضور • سیخانه محلسنه اوغرا تا حضور جماعتی كه
مراد عشاقدر • اوقات خود ز بهر تو صرف دعا كنند • كندو
وقتلرنی سندن اوتری دعایه صرف ایدهلر خطاب مرشده
در • پنهان ز حاسدان بخود م خوان كه منعمان • بنی كندوكه
حاسدلردن مخفی اوقو زیرا منعملر • خیر نهان برای خدا
كنند • اللّٰه ایچون نهانی چوق خیر ایدرلر • حافظ دوام

كمرنك مخففیدر

خوان امر حاضردر

وصل میسّر نمی شود • ای حافظ ابدی وصال میسر اولماز •
شاهان کم التفات بحال گدا کنند • شاهلر گدانک حالنه
از التفات ایدرلر مراد دوام اوزره مشاهدهٔ جانان میسر
اولماز دیکدر **وله ایضاً** شاهدان گر دلبری زینسان کنند
محبوبلر اگر دلبرلکی بونک کبی دن ایده لر • زاهدان رخنه
در ایمان کنند • زاهدلرک ایماننه کدک ایدرلر یعنی ایمان
لرینه خلل ایرشدررلر شاهدان دن مراد اولیاء الله در رخنه
در ایمان کنند دن مراد انلری کند ولرینه مرید و محب ایدرلر
دیمکدر • هر کجا آن شاخ نرگس بشکفد • هر قنده که اول
نرگس بوداغی اچیله • گلرخانش دیدهٔ نرگس دان کنند •
کل یکاقلولر کوزینی اکه نرگس دان ایدرلر یعنی بزم دلبرمز قنده
که عرض جمال ایده سایر محبوبلر اکه نظر ایدرلر شاخ نرگس
دن مراد مرشد اولمق دوشن در بو اعتبار اوزره کلرخان دن مراد
مشایخ اولور نرگس دان نرگس طورجغی نسنه بونده کلرخی لرکه
کوزی در بو سوز مبالغه طریقی اوزره در • یار ما چون سازد
اغاز سماع • بزم یارمز چونکه سماعه اغاز ایده • قدسیان
از عرش دست افشان کنند • قدسی لر عرش دن رقص ایدرلر
یار دن مراد خدای عز وجل و مرشد اولمق ممکن در مراد اولسه
کوره معنی بویله اولور چون که باری تعالی اسما وصفات پرده
سندن کُلَّ یَوْمٍ هُوَ فِی شَأْنٍ فحسبجه تجلی ایده انک سنوقندن
ملایکه عرش دن رقص ایدرلر مراد ثانیه کوره معنی بویله اولور

فاعلاتن فاعلاتن فاعلاتن فاعلات

رخنه کدک کدک

اغاز شروع

بزم ورشوعز چونكه سماعه كله ملايكه دخى عرش دن رقصه كلورلر • رو غايد آفتاب دولتت • دولت افتابى ساكه يوز كوسترر

• كرچو صبحت آينه رخشان كنند • اكر سنك آينه كى صبح كبى روشن ايدەلرمراد بودركه اكر صيقل عشق ايله ساكه صفاء قلب

ميسر اوله جانان ازلك جمالى مشاهده سى دولتنه واصل اولورسن افتاب دولتدن مراد وصال محبوب حقيقى در آينه دن

مراد قلب در • عاشقان را بر سر خود حكم نيست • عاشقلر كه كندو باشنه حكمى يوقدر • هر چه فرمان تو باشد آن كنند • هر نه كه سنك فرمانك اوله انى ايدرلر خطاب

خدايه در **بيت** هر چه دود بر سرم چون تو پسندى رواست

• بنده چه دعوى كند حكم خدا وند راست • مردم چشمم بخون

اغشته شد • بنم كوزم ببكى قان ايله اغشته و آلوده اولدى •

در كجا اين ظلم بر انسان كنند • بو ظلمى انسانه قنده ايدرلر عجملر كوز ببكنه مردم چشم ديدكلرى كبى عرب انسان العين

ديرلر بو بيتك مضمونى قان اغلمقدن كنايت در • اى جوان سرو قد كوى بزن • اى سرو بويلو جوان بر طوب اور • پيش از آن

كز قامتت چوكان كنند • اندن اول كه سنك قامتكدن چوكان ايده لر مراد اولمزدن اول عشق و طاعته سعى اتمكه اغراء و تحريض در

• پيش چشمم كمترست از قطره • بنم چشمم قتنده

بر قطره دن كمتر در • آن حكايتها كه از طوفان كنند • طوفان دن

اول حكايتلر كه ايدرلر • عيد رخسار تو كو تا عاشقان •

سنک عبد کبی لطیف رضاوکه فتی تاعاشقلر • درو فابت
جان خود قربان کنند • سکا وفا اتمکده کندو جانن قربان ایده
لر خطاب خدای تعالی یه در عبید رضادن مراد تجلی ذات
در • خوش بر آ از غصه ای دل که اهل راز • غصه دن خوش
بوفادن گل ای کوکل یعنی غمکین اولمه زیرا اهل راز که مراد اولیاء
الله در • عیش خوش در بوته ی هجران کنند • هجران بوته
سندن لطیف عیش ایدرلر زیرا قال اولور بوته بار عربی ایله
فارسی در • سر مکش حافظ زآه نیم شب • ای حافظ
نیم شب آهندن باش چکمه • کز بی آن مشکلت آسان کنند •
که اندن اوتری سنک مشکلک آسان ایدرلر کز بی آن اندن
صکره معناسنه دخی جایزدر **وله ایضا** گفتم کیم دهان و لبت
کامران کنند • جانانه ایتدم سنک دهان ولبک بنی قچن کامران
و بهره مند ایدرلر • گفتا بچشم هر چه تو گویی چنان کنند •
جانان ایتدی بچشم هر نه که سن دیرسن ایله ایدرلر بر سرو
چشم ویا لکز بر سرو یا لکز بر چشم دیرلر معنای اول باشم
و کوزم اوزره دیمکدر معنای ثانی باشم اوزره معنای ثالث
کوزم اوزره دیمکدر خطاب خدایه اولمق دوشن درکه محبوب
منزله سنه تنزیل ایتمش اوله دهاندن مراد صفت تکلم در
ولبدن مراد نفس کلامدر کامران ایلمکدن مراد اندن
مستفیض اولمسی در • گفتم خراج مصر طلب میکند لبت •
جانانه ایتدم سنک لبک بر بوسه بهاسنده مصر

بر آمده در

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات

خطاب ایچوندر

فراجی

خراجن طلب ایدر بونده استفهام دخی جایزدر • گفتا درین
معامله نکته زبان کنند • جانان ایندی بو معامله ده عشاق
زبان اغزلو بو معنایه کوره کنندک فاعلی عشاق اولور
بعض نکته زبان کنندده معنی استفهام اعتبار ایدر
لیکن اول قدر معقول دکلدر • گفتم بنقطهٔ دهن خود که
برد راه • جانانه ایندم سنک نقطه یه مشابه دهنکه خود
کیم یول ایلندی یعنی انی حقیقتی ایله کیم فهم ایلدی • گفت این
حکایتست که با نکته دان کنند • جانان ایندی بو بر حکایت
درکه نکته دانه ایلرلر یعنی نکته دان بیلودلر • گفتم صنم پرست
مشو با صمد نشین • جانانه ایندم صنم پرست اولمه صمد ایله
اوتور • گفتا بکوی عشق همین و همان کنند • جانان ایندی
عشق محله سنده هم بونی و هم انی ایلرلر مراد عشق حقیقی
دن و عشق مجازی دن مقبول درکاه اولور دیمکدر **بیت**
عاشقی گر زین سر و گر زان سرست • عاقبت ما را بدان
شه رهبرست • گفتم هوای میکده غم می برد ز دل • جانانه
ایندم میخانه نک هواسی قلب دن غمی کیدرر • گفتا خوش
آن کسان که دلی شادمان کنند • جانان ایندی خوش و نیکبخت
اول کمسه که بر کوکل مسرور ایدرلر • گفتم شراب و خرقه نه
آیین و مذهبست • جانانه ایندم شراب و خرقه آیین مذ
هب دکلدر • گفت این عمل بمذهب پیر مغان کنند • جانان
ایندی بو عملی پیر مغان مذهبنده ایلرلر مراد عام صورتنده

نشین امر حاضردر

عشق الهی بن سترانک قابل اولوردیمکدر • گفتم ز لعل نوش لبان پیر را چه سود • جانانه ایتدم شیرین لب اولنلرک لبندن پیره نه فائده • گفتا ببوسهٔ شکرینش جوان کنند • جانان ایتدی شکر کبی لذیذ بوسه ایله انی جوان ایدرلر نوش لبان دن مراد اولیاء الله در بوسه دن مراد جذبه در جوان اولمقدن مراد جوش و خروش کلمسی در • گفتم که خواجه کی بسر حجله میرود • جانانه ایتدم خواجه قچن کردک جانه جانسنه کیدر • گفتا آن زمان که مشتری و مه قران کنند • جانان ایتدی اول زمان که مشتری و ماه قران ایلرلر مراد وصال هر زمانده خوب دکل ایدکن بیان در • گفتم دعای دولت تو ورد حافظ است • جانانه ایتدم سنک دولتنک دعاسی حافظک وردی در • گفت این دعا ملایک هفت آسمان کنند • جانان ایتدی بو دعای هفت آسمانک ملکلری ایدرلر ولە ایضاً غلام نرگس مست تو تاجدارانند • سنک مست چشمکک غلامی پادشاه لودر نرگس چشم معناسنه در تشبیه طریقی اوزره چشم دن مراد ذات باری در • خراب بادهٔ لعل تو هوشیارانند • سنک لبک بادهسنک خرابی هوشیارلودر یعنی سنک عشقنک شرابی ایله مست اولنلر حقیقتده هوشیارلودر زیرا ماسوادن فارغ لردر • گذار کن چو صبا بر بنفشه زار و ببین • صبا کبی بنفشه لکه اوغره وگور • که از تطاول زلفت چه سوگوارانند • که سنک زلفک ظلمندن نه یاسلو

لردر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

تاجدار وصف ترکیبیدر

تطاول ظلمدر

لردر مراد حق تعالی نک صنعی نک غرایبنی استحساندر • شرا
صبا و مرا آب دیده شد غماز • ساکه صبا و باکه کوزم
یاشی غماز اولدی • وگرنه عاشق و معشوق راز داراننند
یوخسه عاشق و معشوق رازدارلر معشوقدن مراد خدای
در جذبات و نفحات قدسیه دن هویدا و عاشق اشک
چشمندن رسوا اولور • نه من بر آن گل عارض غزل سرا
یم و بس • اول گل عارض اوزره انجق بن غزل ایرلمزم •
که عندلیب تو از هر طرف هزاراننند • که هر طرفدن سنک
هزاران بلبلک وار در خطاب خدایه در مراد طالب خداحددن
زیاده ایدکن اشعار در • ززیر زلف دو تا چون گذر کنی
بنگر • چون که گذر ایده سن آکی قات زلفک آلتندن نظر ایله
تا بونده قات مناسبتنه در • که از یمین و یسارت چه بیقراراننند
که سنک صاغ و صولکدن نه قرارسزلر وار در یعنی چوق در
زلف دوتادن مراد غیب هویت و اسرار احدیت در که جلال و جما
لدن اثر بدیدر مراد عشاق بیقرادکه کثرتی بیاندر •
نصیب ماست بهشت ای خداشناس برو • جنت بزم نصیبمز
درای خداشناس یوری • که مستحق کرامت گنهکاراننند
زیرا کرامت و مغفرته مستحق گناهکارلردر مراد بو در که
لا تقنطوا من رحمة الله ان الله یغفر الذنوب جمیعا • سنیم
عقبا راسمنک مظهری گناهکارلر و عاصیلردر • بیا بمیکده
و چهره ارغوانی کن • میخانه یه گل و یوزکی ارغوانی ایله •

هزارده ایهام واردر

بزمده ایهام واردر

مرو بصومعه کانجا سیاه کاراننَد • صومعه یه کتمه
زیرا انده مرائیلر واردر مراد عشقده سرخ رویلق و ریا
ده سیه رویلق وار ایدوکن بیاندر • تو دستگیر شو ای
خضر پی خجسته که من • سن دستگیر اول ای مبارک ایزلو
خضر که من • پیاده میروم و همرهان سواراننَد • پیاده
گیدرم و رفیقلر سوارلردر خضردن مراد مرشددر پیاده
اولمقدن مراد سلوکده قصوری اولدیغیدر همرهاندن
مراد طریقت یولداشلریدر آنلرکه سوار اولمقدن مراد
سلوکده قوی اولدقلریدر دستگیر اول دیمکدن مراد
مرشددن فیض طلب اتمکدر • خلاص حافظ از آن زلف
تابدار مباد • اول تابدار زلفدن حافظه خلاص اولمسون
که بستگان کمند تو رستگاراننَد • زیرا سنک کمندکه
باغلنمشلر قورتلمشلردر زلف تابداردن مراد غیب هویت
در خطاب خدایه در یعنی انلرکه عشق خدایه اسیرلردر آنکی
عالمده قیود ماسوادن خلاص بولمشلردر • بیت
اسیرش نخواهد رهایی ز بند • شکارش نجوید خلاص
از کمند • بعض نسخه ده مخلص بو بیتده واقع اولمشدر •
ز نقش چهره ی حافظ همی توان دانست • حافظک چهره
سی نقشندن بلمک ممکندر • که ساکنان در دوست
خاکساراننَد • که دوست یعنی خدا سنک ساکنلری حقیرلردر
که وجود و انانیتلرن ترک اتمشلردر ساکناندن مراد اولیاء

دستگیر وصف کبیر در نسخه

مباد و نهی حاضر در نسخه

انلردر

٨٤٥

مفاعيلن ٤

الله دو **وله ايضًا** سمن بويان غبار غم چو بنشينند

بنشانند • سمن رايحه لولر چونكه عاشقلرى ايله اوتوره

لر غم غبارينى انلردن تسكين ايدرلر • پرى رويان قرار از

دل چو بستيزند بستانند • پرى يوزلولر چونكه عناد

ايده لر دلدن قرارى آلورلر سمن بويلولردن وپرى رويلو

لردن مراد مرشدلردركه تصرف الرنده در • بفتراك جفا

دلها چو بربندند بربندند • جفا تركسنه چون كوكللرى

باغلمق استيه لر باغلرلر بونده معنى ارادت مقدردر

اذا قمتم الى الصلوة ده اولديغى كبى • ز زلف عنبرين جانها

چو بگشايند بفشانند • عنبرين زلفدن جانلرى سلكمك

استيه لر سلكرلر يعنى خلاص ايدرلر بعض نسخده چو

بگشايند بفشانند واقع اولمشدر معنى اكا كوره اولور مراد

بودركه اولياء الله مراد ايدينور لر ايسه جذبۀ خداى

ايله كوكللرى صيد ايدرلر مراد ايدنورلر ايسه صيد اغزلرى

وظلمت كوندن خلاص ايليزلر • بعمرى يكنفس با ما چو بنشينند

برخيزند • بر عمرده چونكه بزم ايله بر نفس اوتوره لر قالقرلر

• نهال شوق در خاطر چو برخيزند بنشانند • چونكه

قالقه لر خاطرده شوق فدانى دكرلر • ز چشم لعل رمانى

چو ميخندند مى بارند • چونكه خنده ايده لر بنم چشمدن

لعل رمانى باغدررلر يعنى قان اغلدرلر • ز رويم راز پنهانى

چو مى بينند ميخوانند • چونكه نظر ايده لر بنم يوزمدن

فتنه اكه نزركي در

مى بارند بعضنده متعدى در

راز نهانی اوقورلر • سرینک کوشه گیران را چو در با بند در

با نبند • کوشه گیره لوکه کوزی یازشنه چون که ایرشمک استیه

لر ایرشورلر مراد انلو چون که ترحم اتمک مراد ایده لر ترحم ایدر

لر دیمکدر • رخ مهر از سحر خیزان نگردانند اگر دانند •

سحر خیزه لردن محبت یوزینی دوندرمزلر اگر انلرکه حالنی بیله

لر • دوای درد عاشق را کسی کو سهل پندارد • فنی

برکسه که عاشقک دردی دواسنی آسان ظن ایده مراد

درد عشقه علاج اتمک امر عسیر ایدوکن بیان در • ز فکر

آنان که در تدبیر درمانند درمانند • فکردن انلرکه درمان

تدبیرنده درعاجز قالورلر • چو منصور از مراد آنانکه بر

دارند بردارند • منصور کبی انلری که بر دار اتمک مراد ایده

لر بردار ایدرلر • از مراد مراددن یعنی مراد اتسه لر بعض

نسخ ده منصوران واقع اولمشدر جمع صیغه سی اوزره بو وجه

اوزره معنی بویله اولور منصورلر کبی انلری که بر دار اتمک مراد

ایده لر بر دار ایدرلر منصوران مثلی اعتباری ایله جمع کتورلمشدر • که با این درد اگر دربند درمانند درمانند •

که بو درده اگر درمان فکرنده اوله لر عاجز قالورلر • وان

حضرت چو مشتاقان نیاز آرند ناز آرند • اول حضرته

چونکه مشتاقلر نیاز کتوره لر انلر ناز کتورولر • بدین

درگاه حافظ را چو میخوانند میرانند • بو درگاهه چونکه

حافظی اوقویه لر سوررلر مراد استرلر ایسه اوقورلر •

كه بو بنده فنی مستعمل در

بعض نسخ ده آرند و نگاه واقع اولمشدر

استرلر ایسه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

واله طوزاق

نامه سیاه یعنی گناهکار

تمنه نهی حاضر در

اسنه‌لرایله سوره‌لر دیمکدر فاعلی باری تعالی در تعظیماً
صیغهٔ جمع ایله کتورلمش در مراد بونده رضادن غیری‌یه چاره
اولمدیغنه اشعار در **وله ایضاً** شراب بیغش و ساقیء
خوش دو دام رهند • صافی شراب و خوب ساقی بیولک
اکی طوزاغیدر • که زیرکان جهان از کمندشان نرهند •
که جهان زیرکلری انلرک کمندندن قورتلمزلر معنیء مجاز اوز
ره مراد جهان زیرکلری دخی بو اکی بنددن خلاص بولمزلر
دیمکدر معنیء حقیقت اوزره مراد جهان زیرکلری بو اکی
نسنه‌یه مقید اولورلر دیمکدر که بری عشق الهی در و بری مرشد
در وجه اوله کوره منی کند و معناسنه و ساقی محبوب معناسنه
اولور • من اگرچه عاشقم و رند و مست و نامه سیاه •
بن اگرچه عاشق و رندم و مست و نامه سیاهم • هزار شکر که
یاران شهر بی گنهند • خدایه بیک شکر که شهر دوستلری
گناهسزلردر مراد سلوک عشقده کندونک قصورینه اعتراف
در و یاران شهر دخی بنجلیندر دیو تعریض طریقی ایله لطیفه
اتمک اعتمادر • قدم منه بخرابات جز بشرط ادب • ادب
شرطندن غیری ایله میخانه‌یه قدم قومه • که ساکنان درش
محرمان پادشهند • زیرا انک قپوسنک ساکنلری پادشاهک
محرملریدر میخانه‌دن مراد مرشدک آستانیدر ساکناندن
مراد طالب عشق اولان مریدلردر پادشاهدن مراد باری تعالی
دور • جفا نه شیوهٔ درویشی است و راه روی • جفا درویشلک

وصوفیلک شیوه‌سی دکلدر • بیار باده که اینی سالکان نه مرد
رهند • شراب کتور که بو سالکلر بول ارن دکللردر بیار
باده‌دن مراد عشقه تحریضدر • مکن که کوکبهٔ دلبری شکسته
شود • کسیه جفا ایلمه زیرا دلبرلک کوکبه‌سی صنفی اولور •
چو بندگان بگزینند و چاکران بجهند • چونکه بنده‌لر وچه‌لر
وخدمتکارلر فرار ایده‌لر مراد طالبلره رعایت ایلمک شیخ
لره لازم ایدوکن اشعاردر • مبین حقیر گدایان عشق را
کین قوم • عشق گدالرنی حقیر کورمه زیرا بو قوم • شهان بی
کمر و خسروان بی کلهند • مرصع کمرسز پادشاهلر و مرصع تاجسز
خسرولردر مراد اهل عشقک معنی‌ده قدری بلند ایدوکن بیاندر
مثنوی گرت خاک پایان شوریده سر • فقیر و حقیرند اندر نظر
• تو هرگز مبین شان بچشم پسند • که ایشان پسندیده‌ٔ
حق بسند • بهوش باش که هنگام باد استغنا • عقل ایله
اول زیرا استغنا یلی وقتنده • هزار خرمن طاعت به نیم جو
نخرند • بیک طاعت خرمننی یارم اربه یه صاتون المزلر مراد
کثرت عباده مغرور اولمق خطا ایدوکن اشعاردر • نخرندک
فاعلی خدادر صیغهٔ جمع تعظیم ایچوندر • غلام همت دردی‌کشان
یکرنگم • یکرنک دردی‌کشلرک همتی قولیم • نه آن گروه که
ازرق ردا و دل سیهند • اول جماعتک همتی قولی دکلم که
کوکچه ردالو و قره کوکللولردر مصراع اولدن مراد عشاقدر
مصراع ثانیدن مراد مشایخ کسوتنده اولن تیره دل مرائیلردر

شوکته طمطراقنه

باشی اوجا ضرورت

ازرق کوک

زمانه ده اولان مرائیلر کبی که مرشددن دیرلر و اغنیا ایله اختلاط
ایدوب برای خاطر خلقی ذم و غیبت ایدرلر **بیت** چون بنده خدای
خویش خواند ۞ باید که بجز خدا نداند ۞ جناب عشق بلندست
همتی حافظ ۞ عشق جنابی بلند در بر همت ایله ای حافظ ۞
که عاشقان ره بی همتان بخود ندهند ۞ زیرا عاشقلر
کندو سنه همت اغزلره یول ویرمزلر بو وجه دخی لطیف در که
عاشقلری همت اولنلره کندولرنه یول ویرمزلر مراد علو الهمة
من الایمان حسنجه عشقده همت لازم ایدکن اشعار در **ایضا**
چه مستیست ندانم که رو بما آورد ۞ بلمزنه مستلک در که
بزه یوز کتوردی ۞ که بود ساقی و این باده از کجا آورد ۞
ساقی کیم ایدی و بو باده یی قنده‌ن کتوردی مراد عشقی و ساقی
مدح در ۞ چه راه می زند این مطرب مقام شناس ۞ نه عجب
پرده چالر بو مقام شناس مطرب چه بونده استفهام در
تعجب ایله راه بونده پرده و ساز معناسنه در مطربدن
مراد مرشد در که مقامات طریقتدن و پردهای حقیقت
دن اصولی ایله خبردار در ۞ که در میان غزل قول آشنا آورد
که غزل اراسنده آشنا سوزن کتوردی قول آشنادن ۞
مراد توحید و وصف خدادر که غزلده واقع اولمش و مرشددن
اشیدلمش در ۞ صبا بخوش خبری هدهد سلیمانست
صبا خوش خبرلر ایله سلیمان هدهدی در ۞ که مژده طرب
از گلشن سبا آورد ۞ که سبا گلشنندن شوق بشارتی

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

[illegible]

کتوردی صبادن مراد فیض الهیدر سبا بلقیسک مملکتی اسمیدر
اما بونده جناب قدس مراد در • تو نیز باده بچنگ آر و راه صحرا
گیر • سن دخی باده اله کتور و صحرا یولنی طوت • که مرغ نغمه
سرا ساز خوش نوا آورد • که نغمه ترنم ایدیجی مرغ لطیف صدا
لو ساز کتوردی ساز خوش نوادن مراد مرغک اوتمسیدر
حاصل معنی مرغ زبان حال ایله حقه تسبیح اتمکه شروع ایلدی
سن آدمی اوله سن نیچون خاموش اولورسن دیمکدر بیت
نه بلبل بر گلش تسبیح خوانیست • که هر خاری به تسبیحش
زبانیست • رسیدن گل و نسرین بخیر و خوبی باد • گل و
نسرینک ایرشمسی خیر وخوبلق ایله اولسون • بنفشه
شاد و کش آمد سمن صفا آورد • بنفشه شاد و نازک وخوب
کلدی سمن صفا کتوردی کش کاف فارسی ایله • شاد • وخوب
• وناز • ونازک • وشادان • ونازان • وپهلو • وقولتق • وصاچ •
وزلف • وپرچم • لکن پهلو و قولتق معناسنه اولن کاف عربی
ایله اولدیغی اصح در • دلا چو غنچه شکایت ز کار بسته مکن
• ای کوکل غنچه کبی باغلنمش ایشدن شکایت ایلمه • که باد
صبح نسیم گره کشا آورد • که صبح یلی کره اچیجی رایحه کتوردی
علاج ضعف دل ما کرشمه ساقیست • بزم کوکلمز ضعفنک
علاجی ساقینک کوز اوجی ایله نظریدر • برآر سر که طبیب
آمد و دوا آورد • باشکی قالدر که طبیب کلدی و دوا کتوردی
ساقیدن مراد مرشددر که مریدلرکه ریاضت و مجاهده ده اولن

ترا مقامده در

... تا وصف ترکیبیدر

دردلرنه

دوده لوند طبیب در • مُرِیدِ پیرِ مُغانَمْ زِمَنْ مَرَنْج ای شَیْخ • پیر
مغانک مریدی ام بندن انجنمه ای شیخ • چرا که وعده تو
کَرْدِی و او بجا آوَرْد • نیچون دیراسن وعده ایلدک و اول
یرنه کتوردی زیرا مرشد وصال جانانه سبب اولور • بتنگ
چَشْمی ِ آن تُرْکِ لَشْکَرِی نَازَم • اول عسکری محبوبک مرحبه
گُوُه بَیْنم • کِه حمله بر مَنِ دَرْوِیشِ یک قَبَا آوَرْد • که بن بک
قبا یعنی ژنده سز درویشه حمله کتوردی یعنی بنی دخی کندوسنه
طالب ایلدی تنک چشم لفظدن مراد مرشددر که تمام قوتندن
هر کمسه ارشاد اتمکه میل و محبتی دره ترک لشکری دن
مراد مرشد در که پادشاه حقیقی نک بنده سیدر و محبوب
مجازی اولمق احتمال قریب در • فَلَکْ غُلَامِیِ حَافِظ کُنُون
بَطُوع کُنَد • فلک حافظک قول لغنی شمدی اختیاری ایله ایدر
• کِه اِلْتِجَا بَدَرِ دَوْلَتِ شُمَا آوَرْد • که سزک در دولتکزه التجا
کتوردی خطاب خدایه اولمق روشن در و مرشده و بر صاحب
دولته اولمق ممکن در ولـه ایضاً حَسْبِ حَالِی نَنُوشْتِی وُشُد
اَیّامِی چَنْد • بر حسب حال یازمدک و بر نیچه ایام اولدی شُد
بونده کندی معناسنه دخی جایز در حسب فتح حا و سکون
سین ایله • نتیجه • وانجح • وصایعنی • و واقع حال • و بیان احوال •
معناسنه کلور بونده اکی اخیره مراد در مصراع ثانی مصراع اولدن
حاصل اولن سوزه جواب در • مَحْرَمِی کُوکِه فِرِسْتَم بِتُو پَیْغَامِی
چَنْد • قنی بر محرم که سکا بر قاچ خبر کوندرم مراد بریا رصادقی

چرا که مرید شیخ عهد در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

کو قنی معناسنه در

کندو سنه مکتوب محبت شعار ارسال اتمدکندن شکایت در

• مَا بَدان مَقصَدِ عَالِی نَتَوانِیم رَسِید • بز اول مقصد عالی یه

ایرشمکه قادر دکلز • هَم مَکَر پیش نِهَد لُطفِ شُمَا گامی چند •

هم مکر سزک لطفکز بر قاچ ادیم ایلرو قویه مراد ظرافت ایله انی

مصاحبه دعوت در • چُون مَی اَز خُم بِسَبُو رَفت وگُل اَفکَند

نِقَاب • چونکه شراب کوپدن دستی یه کتدی وکل نقابن براقدی

یعنی شراب مهیا اولدی وکل اچلدی • فُرصَتِ عَیش نِگَه دَارُ

بزن جَامِی چند • عیش فرصتنی صقله وبر قاچ جام اوردمراد

عشق الهی یه سعی ایله فرصتی فوت ایلمه دیمکدر بیت نِگَه دار

فُرصَت کِه عَالَم دَمِیست • دَمِی پیش دَانَا بِه اَز عَالَمِیست •

قَند آمیخته بَا گُل نَه عِلَاجِ دِلِ مَاست • کلبشکر بزم کوکلمزک

علاجی دکلدر • بُوسَه چند بَر آمیز بَدُشنَامِی چند •

بر قاچ بوسه یی بر قچ دشنام ایله قریشدر که علاج بودر و

دشنامی چنددن مراد مشقت ریاضات ومجاهدات درکه

درد عشق ایله مریض اولنلرک دلنه علاج شافی بودر خطاب

مرشده در • زَاهِد اَز حَلقَهٔ رِندَان بِسَلَامَت بِگُذَر

ای زاهد رندلر حلقه سندن سلامت ایله کچ • تَا خَرَابَت

نَکُنَد صُحبَتِ بَدنَامِی چند • تا برقچ بدنامک صحبتی سنی خراب

اتمیه • عَیب مَی جُملَه بِگُفتِی هُنَرَش نِیز بِگُوی • شرابک

جمله عیبنی دیدک انک هنرنی دخی دی • نَفیِ حِکمَت مَکُن اَز

بَهرِ دِلِ عَامِی چند • بر قاچ عامک کوکلندن اوتری حکمتی

نفی ایلمه

لشبو نسخه‌ده

بر آمیز حاضر درده

عامی ده اوله باوجود ایکی نسخه‌ده

نفی ایلمه یعنی عشقی ذم ایدرسن مشقت والمی چوقدر دیو
فایده سنی دخی بیان ایلیه مرادمی دن عشق در • ای گدایان
خرابات خدا یار شماست • ای خرابات گدالری خدا سزکه
یار کوزدر • چشم انعام مدارید ز انعامی چند • بر فج انعام
امیدن طوتمکز • انعام حیوانات معنا در • پیر میخانه چه خوش
گفت بدردی کش خویش • مرشد کند و مریدنه نه لطیف دیدی
که مگو حال دل سوخته با خامی چند • که اثر عشق ایله یانمش
کوکل حالی بر فج خامه دیمه خامی چند دن مراد عوام در • حافظ
از شوق رخ مهر فروغ تو بسوخت • حافظ سنک آفتاب
شعله لو رخک شوقندن یاندی • کامکارا نظری کن سوی
ناکامی چند • ای مرادلو بر قاچ مرادسز جانبنه بر نظر ایله
خطاب مرشده اولدیغی روشندر معلوم اوله که شمدن صکره
اجمال اوزره شرحه شروع اولنور زیرا مرارا بیان اولنان
اصطلاحی تکرار عیان ایلمک معقول دکلدر زیرا اطنابه سبب
اولور پیر مغان دن مراد مرشد ومی دن مراد عشق وخم
ابرودن مراد غیب هویت وزلف دن مراد گاه ظلمت کون وگاه
اسرار الهیه وخال دن مراد نقطه ذات وصبادن مراد فیض
الهی وبونلردن غیری نیجه اصطلاحات بیان اولنمشدر
باقیسنی بونلره قیاس ایده لر وبعض محلده سینه اشارت
ایدرز هم بعض محلده ترکیب معناسنه تعرض ایتمزز بلکه
معنای محصلی اوزره شرح ایدرز بونک کبی لری خطا ایله

یعنی یوزینک آفتاب
شعله سی در

اولدی ظن ایتمیه لر مصراع اگر عارفی یک اشارت بست
وله ایضاً دمی با غم بسر بردن جهان یکسر نمی ارزد •
بر نفسی غم ایله باشه التمک تمام جهانه دکمز • بمی بفروش
دلق ما کزین بهتر نمی ارزد • بزم دلقمزی شرابه صات
زیرا بوندن یکرکه دکمز دلقدن مراد وجودیدر حاصل
معنی وجود فانیمی عشق باقی یه تبدیل ایله دیمکدر • دیار
یار مرهم را مقید می کنند ورنی • یارکه دیاری کشی یی
مقید ایدر بوقدر یعنی کوکلن اکلر بوقدر • چه جای
یادرس کین محنت جهان یکسر نمی ارزد • نه یادرس بری که
بو محنت تمام جهانه دکمز • بکوی می فروشانش بجامی
برنمی گیرند • می فروشلر محله سنده انی بر جامه طوتماز
لر یعنی المازلر می فروشانش ده اولان ضمیر غایب مصراع
ثانی ده اولان سجاده ء تقوی یه راجعدر اضمار قبل الذکر
طریقی اوزره • زهی سجاده ء تقوی که یک ساغر نمی ارزد
• نه قبیح تقوی سجاده سی که بر ساغره دکمز مراد عشاق
قتنده تقوی نک قدری عشقه نسبت زیاده پست ایدکن
بیاندر زهی قبیل الاضداددندر که تحسین و استهزا
معناسنه کلور لکن بونده ثانی مراددر • رقیبم سر
زنشها کرد کزین باب رخ برتاب • رقیب بکا طعن لر
ایلدی که بو قپودن یوز دوندر • چه افتاد این سر ما را که
خاک در نمی ارزد • بو بزم باشمزه نه عجب حال واقع اولدی

که

مفاعیلن ٤

بفروش امر حاضردر

کوی محله

بتاب امر حاضردر

که قپو طپراغنه دیمکدر • بشنوی این نفس دلتنگی که در بازار دیگرنگی
• بو دلتنکلک نفسنی یوبعنی دلدن اضطرابی دفع ایله زیرا
یکرنکلک بازارنده • مرقعهای گوناگون می احمر نمی ارزد •
درلو درلو مرقع لر قرمزی شرابه دیمکدر بازار دیکرنکی دن مراد
عشق بازاری در • بس آسان می نمود اول غم دریا ببوی
سود • فائده امیدی ایله دریانک غمی اول زیاده آسان
کوروندی • چو وادیدم من این طوفان بصد گوهر نمی ارزد
• چونکه بن اعیان نظر ایندم بلدم که بو طوفان یوز کوهر دیمکدر
دریادن مراد دنیادر طوفاندن مراد کثرت غموم وهموم در
• شکوه تاج سلطانی که بیم جان درو درجست • سلطان
لق تاجنک هیبتی که انده جان قورقوسی درج و پنهان در • کلاه
دلکشست اما بترک سر نمی ارزد • دلکش ولطیف کلاه در
اما باشی ترکنه دکمز **بيت** بغراغ دل زمانی نظری بماه رویی
• به از انکه چتر شاهی همه عمر وهای وهوی • ترا آن به
که روی خود ز مشتاقان بپوشانی • سکا اول یک که مشتاق
لردن کندو یوزکی اورتسین • که شادی جهانگیری غم لشکر
نمی ارزد • زیرا جهانکیرلک سروری لشکر غمنه دکمز مراد
کثرت اختلاطدن عزلت اختیار ایتمسنه تحریض در • چو حافظ
در قناعت کوش واز دنیی دون بگذر • حافظ کبی قناعته
چالش ودنی دنیادن کچ • که یک جو منت دونان بصد من
زر نمی ارزد • زیرا الچاقلرک بر اربه منتی یوز بطمن التونه دکمز

بیت هرچه از دونان بمنت خواستی • در تن افزودی و از جان

کاستی **وله ایضاً** دلم جز مهر مهرویان طریقی برنمی گیرد •

بیم کوکلم ای یوزلولرک محبتندن غیره بر طریق طوتماز •

زهر در میدهم پندش ولیکن درنمی گیرد • هر باب دن دلمه

نصیحت ویردم اما تأثیر ایتمز مهرولردن مراد اسما و صفات

اولمق دوشن در و مرشدلر و مجازی محبوبلر اولمق ممکن در

• بیا ای ساقی گلرخ بیاور آن باده رنگین • گل ای گلعذار

ساقی کتور اول رنگین شرابی • که نقشی در خیال ما از ین

خوشتر نمی گیرد • که بزم خیالمزده بوندن خوشترکه بر نقش

طوتماز مراد عاشقک خیالنده عشق الهی نک ثبات و ثبوتن

بیان در بعض نسخه ده بو بیتک مصراع اولی بویله واقع

اولمش در • خدارا ای نصیحت گو حدیث از خط ساقی گو •

الله ایچون ای ناصح سوزی ساقی نک خطندن سویله

• صراحی میکشم پنهان و مردم دفتر انگارند • بن پنهان

صراحی چکرم و خلق دفتر صانورلر • عجب گر آتش این

زرق در دفتر نمی گیرد • عجب در بو زرق آتشی اگر کتابه

تأثیر ایتمیه یعنی یاقمیه بو سوزدن مراد علمایه طعن در

تعریض طریقی ایله • من این دلق ملمع را بخواهم سوختن

روزی • بن بو گوناگون پاره لر ایله یاماتمش خرقه می برکون

یقسم گرک • که پیر می فروشانش بجامی بر نمی گیرد • که می

فروشلرک پیری آنی بر جامه طوتماز یعنی مرشد قتنده بیر

جذبه یه

تقطیعی غزل سابق کبی در

ساقی دن مراد مرشد در

نمی گیره دن تأثیر ایتمز معناسنه در

جذبه دیگر • نصیحت گوی رندان را که با حکم قضا جنگست •
رندلره نصیحت ایدیجی که خدانک حکمی ایله انک جنکی واردر
یعنی حکم خدایه راضی دکلدر • دلش بس تنگ می بینم
مگر ساغر نمیگیرد • انک کوکلنی زیاده طار کورورم وارسه
ساغر طوتماز مراد عشق الهیدن بی بهره اولن اسراردن
خبردار اولماز دیمکدر • ازان رومی پرستان را صفاها
بامی لعلست • اول سببدن عاشقلره عشق الهی ایله
صفالر واردر • که غیر از راستی نقشی درین جوهر نمیگیرد •
زیرا بو جوهرده راستلقدن و صدقدن غیری نقشی طوتماز
یعنی عشقده صدق واردر نفاق یوقدر • میان گریه میخندم
که چون شمع اندرین مجلس • گریه اوزره سنده خنده ایدرم
زیرا شمع کبی بو مجلسده • زبان آتشینم هست لیکن در نمیگیرد
آتش کبی حرارتلو سوزم وار لیکن تأثیر ایتمز زبان بوسنده
سخن معناسنه در • سر و چشمی بدین خوبی تو گویی
چشم از و بر دار • بو خوبلقده بر سرو چشم سن اندن
فراغت ایله دیرسن • برو کین وعظ بی معنی مرا در سر نمیگیرد
بو دیکه بو بی معنی وعظ بنم باشمه تأثیر ایتمز یعنی عقلم قبول
ایتمز • سخن در احتیاج ما و استغنای معشوقست • سوز
بزم احتیاجمزده و معشوقک استغناسنده در • چه سود
افسونگری ای دل چو در دلبر نمیگیرد • افسونگرلک نه فایده
ای کوکل چونکه دلبره تأثیر ایلمز مراد والله الغنی وانتم الفقرا

نصیحت گوی وصف ترکیبی در

چشمی مع اولنا با [illegible]
وحدت ایچوندر

سود فایده در

سبحانه غنی مطلق دروبنده هر خصوصده اکه محتاجدر لاجرم
اکه مکر وافسون اثر ایلمز زیرا علام الغیوبدر همان اکه صدق
واخلاص کرکدر • چه خوش صید دلم کردی بنازم چشم
مستت را • کوکلمی نه خوش اولدکه سنک مست چشمکه
نسی
کوه نیم • که کس مرغان وحشی را ازین بهتر نمیگیرد • کیمسه
وحشی مرغلری بوندن یکرکه طوتماز چشم مستدن مراد
ذات باریدر که مرغ وحشی کبی عشقدن متنفر اولان دل
لری برجذبه ایله مرغ دست آموز کبی فوری عشقه اشنا
ایدر و چشم مستدن مراد مرشدک چشمی اولمق احتمالی در
• خدارا رحمی ای منعم که درویش سر کویت • الله ایچون
بررحم ایله ای انعام ایدجی زیرا سنک سر کویکک درویشی
• درین دیگر نمی داند رهی دیگر نمی گیرد • بر غیره قپو بلمز
بر غیری طریق طوتماز • من از پیر مغان دیدم کرامتهای مردانه
بن مرشد کاملدن مردانه کرامتلر کوردم • که آیین ریایی را بجامی
بر نمیگیرد • که ریایه منسوب اولان آیین وعادتی برجامه طوتماز
• من این آیینه را روزی بدست آرم سکندروار • بن بو
آیینه‌یی برکون اسکندر کبی اله کتوردم یعنی حصولنه سعی ایدرم
• اگر میگیرد این آتش زمانی ور نمیگیرد • اگر بو آتش بر زمان
تاثیر ایدر بر زمان تاثیر اتمز آیینه‌دن مراد صیقل عشق ایله
صقیل اولمش دلدر که صاحب مقامدر آتشدن مراد حال
در زیرا حالک حالی برق خاطف کبی در که بردم پیدا و بردم پنهان

رحمی کن تقدیرنده در

وار اولان تشبیه در

147

اولور صوفیتون فننده حال برآن اولن فیض درکه مقام ثبات اوزره اولن قرب دونته کیم مثنوی نک بو بیتلرندن روشن در مثنوی وز نوازشهای حق ابدال را • تا بداند او مقام و حال را • حال چون جلوه ست زان زیبا عروس • وین مقام آن خلوت آمد با عروس • جلوه بیند غیر شاه و شاه نیز • وقت خلوت نیست جز شاه عزیز • جلوه کرد عام و خاصان را عروس • خلوت اندر شاه باشد با عروس • هست بسیار اهل حال از صوفیان • نادرست اهل مقام اندر میان • با ین شعر شربن ز شاهنشه عجب دارم • پادشاه دن عجب طونارم بو شیرین لطیف شعر سببی ایله • که سر تا پای حافظ را چرا در زر نمی گیرد • که حافظی باشدن ایاغه بنجون التون بانور مزمراد پادشاه بجلین شاعره بنجون تمام رعایت و احسان اعزد یمکدر ولد ایضا بنی دادم که گرد گل ز سنبل سایبان دارد • بر محبوبم وار در که گل اطرافنده سنبل دن سایبان طوتر بهار عارضش خطی بخون ارغوان دارد • انک عارضی بهاری ارغوانک قاننه بر خط طونار یعنی انک عارض حمرتنده ارغواندن رنکین و لطیف در • غبار خط بپوشانید خورشید رخش یارب • خط غباری انک خورشید یکاغنی اورتدی یارب • حیات جاودانش ده که حسن جاودان دارد • اکه ابدی حیات ویرکه ابدی حسن طونار بو اکی بیت سابق دن مراد مرشد اولمق روشن در • ز چشمش جان نشاید برد کز هر سو که می بینم • انک چشمندن

بو بیک تقطیعی و غزل سابقه کبی در

قطع اولنور مراد اولن یار و جبرئیل

جان خلاص اتمک ممکن دکلدر زیرا هر جانبدن که نظر ایدرم • کمین از گوشه کردست و تیر اندر کمان دارد • بر گوشه دن پیدا ایلمش در و کمانده تیر طوتار یعنی اورمغه فرصت کوزه‌در

بیت بشوخی ابروی زیبا کمان نبست • که چشمت خون خلق از آن کمین دیخت چشمیده اولی ضمیر غایب بته راجع در که اندن مراد مرشد کاملدر • خدارا داد من بستان از او ای شحنهٔ مجلس • ای مجلس شحنه‌سی الله ایچون اندن بنم دادمی آل • که می با دیگری خوردست و با من سر گران دارد • که بر غیر کمسه ایله شراب ایچمش در و با که باشی اغر طوتار یعنی التفات ایلمز مراد مرشد در که غیر مریداندن مستفیض اولوب کندوسی مستفیض المدغندن شکایت ایدر • چو عاشق میشدم گفتم • که بردم گوهر مقصود • چونکه عاشق اولدم مقصود گوهرنی الدم دیدم • ندانستم که این دریا چه موج خونفشان دارد • بلمدم که بو دریا نه قان صاچجی موج طوتار دریادن مراد عشق الهی در که زیاده خطرناکدر بیت بمردم زین موج دریای خون • کزو کس نبردست کشتی برون • ز خوف هجرم ایمن کن اگر امید آن داری • فراق خوفندن بنی ایمن ایله اگر اول امیدی طوتر ایسک • که از چشم بد اندیشان خدایت در امان دارد • که دشمنلر گوزندن خداسی امانده طوته • ز سترو قد دلجویت مکن محروم چشمم را • سنک موزون سرو قدکدن بنم چشمم محروم ایلمه • بدین

سن

بستان اراضیدر

خونفشان وصف ترکیبیدر

دلجوی موزون معناسنده در بو نده تنه

148

سرچشمهٔ آنش بنشان که خوش آب روان داده . ای بو چشمه باشنده دیگ که بو لطیف آب روان طوتا . مراد گریه سببی ایله قرب الهی طلب ایتدگن اشعاردر . بغنیراگی از پهی بندی خدا را زود صیدم کن . اگر نوکه به بند اید رایسک الله ایچون بنی تیز صید ایله . که آفتهاست در تاخیر و طالب را زیان دارد . زیرا تاخیرده آفت لر وار دور و طالبه زیان طوتار . مراد اسرار الهیه یه بند اولمنه استعجال در . چو در دور تب بخندد گل مشو در دامش ای بلبل . چونکه گل سنک یوزکه گله انک دامنه کتمه یعنی آکه فریفته و مقید اولمه ای بلبل . که بر گل اعتمادی نیست و در حسن جهان دارد . زیرا گله اصلا اعتماد یوق در اگر جهان حسنن طوته زیرا زیاده سرعت اوزره فنا پذیردر . بیفشان جرعهٔ بر خاک و حال اهل شوکت بین . خاک اوزره برجرعه صاچ و اهل شوکتک حالنی گور . که از جمشید و کیخسرو فراوان داستان دارد . که خاک جمشید و کیخسرودن وافر داستان طوتر مراد اگر خاکه بادی تعالی لسان ویریدی بو عالمه گلن پادشاه لردن و حال لرندن ساکه بر بر بیان و عیان ایدر ایدی دیمکدر . چو دام طره افشاند بکرد خاطر عشاق چونکه طره دامنی عاشقک خاطری اطرافنه صاچه بعض نسخ ده ذکر دو واقع اولمش در بنه اول معنا یه سروری افندی گرد اعتبار اتمش در که غبار معناسنه در اگرچه جائزدر

مشتری حاضردر

داستان حکایت
معناسنه در

لیکن معنی غباردن خالی دکلدر • بغماز صبا کوید که راز او
نهان دارد • صبا غمازنه که مراد صبا کند ودر ایدر که انک
رازن نهان طوته مراد اسرار عشق نهان اولماز دیمکدر
• چه افتاده است در این ره که هر سلطان معنی را • نه حا
لت واقع اولمشدر بو عشق بولنده که هر معنی سلطانی •
بدین درگاه می بینم که سر بر آستان دارد • بو درگاهده
کوردم که باشنی آستان اوزره طوتار اهل معنی دن مراد
انبیا و اولیادر درگاه دن مراد جناب قدس درمراد درگاه
خدانک عظمت ورفعتن بیان در **بیت** کسانی که سلطان
و شاهنشهند • سراسر گدایان این درگهند • چه عذر
بخت خود گویم که آن عبار شهر آشوب • کند و بختمک عذرین
نه دیم که اول شهره غوغا براغیجی عیار • بتلخی کشت حافظ
را و شکر در دهان دارد • حافظ تلخ لوح ایله دیلدی حال
بو که اغزنده شکر طوتار مراد بختنک نحوستنی بیان درکه
جانب فیاض دن فیضه بخل یوقدر لیکن کند وسنده فیض
پذیر لک استعدادی یوقدر **وله ایضا** دلی که غیب
نمایست و جام جم دارد • بو دل که غیب نمادر یعنی اسرار
الهیه یه اطلاعی وار در و جام جم طوتر • ز خاتمی که دمی کم
شود چه غم دارد • بر خاتم دن که بر دم گم و ناپیدا اوله نه
طوتر مراد حبیب اکرم اولمق روشن در که سلیمان کبی اکسه
سلطنت دنیایی و بر لمه کندن غم طوتمز دیمک اولا و هر اهل

افتاده است تقدیرنده در

بعضیلر عذر یرینه غدر اوقور اما خطا ناحشه در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

دل اولمق ممکن در دنیا زیاده سریع الزوال اولدغندن بردم
دیدی • بخط و خالِ گدایان مده خزینهٔ دل • دل خزینه
سنی کدالرکه خط و خالنه ویرمه • بدست شاه وشی ده
که محترم دارد • برشاه گبی نک الله ویرکه محترملو طوته
شاه وشی دن مراد مرشد اولمق روشن در حاصل معنی
هر شیخی مرشد صانوب مرید اولمه دیمکدر • نه هر درخت
تحمل کند جفای خزان • هر درخت خزان جفاسنه تحمل ایلمز
• غلام همت سروم که این قدم دارد • سروک همتی
غلامیم که بو قدمی طوتر قدم بونده دولت معناسنه در سنه
کیم جامی نک سبحه سنده نعت رسول ده واقع اولمشدر
بیت منبر از بی قدمان خالی ساز • قد رشن از مقدم
خود عالی ساز • دلم که لاف تجرد زدی کنون صد شغل •
کوکلم که تجرد لافنی اوردی شمدی صد شغلک معناسی
مصراع ثانی یه قید اولندی سهولت معنی ایچون • ببوی
زلف تو با باد صبحدم دارد • سنک زلفک رایحه سی سببی
ایله صباح وقتنک یلی ایله بو شغل طوتر خطاب خدایه
در • رشید موسم آن کز طرب چو نرگس مست • اوله
زمان ایرشدی که شوق دن مست نرگس گبی • نهد بپای
قدح هر که شش درم دارد • قدح دبنه قویه هر کیمکه همان
التی اقچه طوتر یعنی همان التی اقچه سی اوله انی شرابه صرف
ایدرتنکیم نرگس ایله اعتماد زیرا نرگسک التی بیاض

بیراغی وار درکه اول قدحك اطرافنه واقع اولمشدر گویا
نرگس اول التی درمی شراب ایچون کندو قدحی دبنه قومش
در عجم زرین قدح نرگس دبر مراد شمدی بر بهار زمانی در
که جزوی شوق صاحبی اولن کمسه وقتنی عشق وطاعته
صرف ایلمر دیمکدر • مراد دل ز که جویم که نیست دلداری •
کوکل مرادن کیم دن طلب ایدم که بر دلدار یوق در • که جلوه
نظر و شیوه کرم دارد • که نظر جلوه سنی و کرم شیوه
سنی طوته یعنی بر صاحب نظر یوق درکه بیچاره لرک حالنه
مطلع اولوب کرم ایده مراد اهل زمانه نک وفاسزلغندن
و مروتسزلغندن شکایت در بو وجه دخی جایزدر بر مرشد
یوق درکه بنم حالمه مطلع اولوب ارشاد ایده • ز داز بهای
می اکنون چو گل دریغ مدار • شراب بهاسنی گل التونی
دریغ طوتمدغی کبی سنده شمدی التونی می بهاسندن
دریغ طوتمه • که عقل کل بصدت عیب متهم دارد • زیرا
گلک عقلی سنی یوز عیب ایله متهم طوتر مراد بودرکه گل
ایچنده اولن صاری نسنه که التون کبی درگویا گل انی شرابه
صرف اتمشدرکه النه جام المشدر جام اعتباری تمام
اچلدغی حالیدر نیتکم بنه بو دیوانده بوکه مناسب بر بیت
واقع اولمشدر **بیت** کنون که درکف گل جام باده صافست
• بصد هزار زبان بلبلش در اوصافست • کف اوزره
زر قومق بذل وافادن کنایت درنته کیم بوستان

ولدار وصف ترکیبی ورده

بصدت ده اولننا
خطاب ایچون ورده

ده واقع

واقع اولمشدر بیت وگوهرچه یابی بکف بر نهی • کفت وقت
حاجت بماند نهی • واما غنچه یه امساکی اسناد ایدنلر بر
لمش اولدیغی ایچون نته کیم بو دیوانده بو بیت غنچه نک امساکنی
بیان ایدر بیت احوال گنج قارون کایام داد بر باد • با غنچه
باز گویید تا زر نهان ندارد • سروری افندی گله امساک
اسناد ایدوب عقل گل دیمشدر که اکر روح اعظم دیرلرسه
خطأ فاحش اغشدر وگله عقل وفضل اعتباری اسناد
ایتمک مجازا چوق واقع اولمشدر مصراع گل بخندید که
از راست نرنجیم ولی • وبوبله واقع اولمشدر مصراع
گل گوش پهن کرده ز شاخ درخت خویش • وبو بیت
سابعکی که انده نرکسه واقع اولمشدر بیت رسید
موسم آن کز طرب چو نرکس مست • نهد بپای قدح هر که
شش درم دارد • وبونلردن غیری حددن زیاده واقع اولمشدر
ز سر غیب کس آگاه نیست قصه مخوان • سر غیبدن
کمسه آگاه دکلدر قصه اوقومه • کدام محرم دل ره درین حرم
دارد • قنقی محرم دل بو حرمه یول طوتر محرم دلدن مراد
نبی وولیدر حرمدن مراد سر غیبدر لا یعلم الغیب الا الله
بیت کس نداند کنه یک ذره تمام • چند گویی چند پرسی
والسلام • ز جیب خرقه حافظ چه طرف بتوان بست •
حافظک خرقه‌سی یقه‌سندن نه امید باغلمق ممکندر • که ما
صمد طلبیدیم و او صنم دارد • که بز اول خرقه‌یی کیمکدن صمد

مخوان نهی حاضردر

طرف امید معناسنه در

طلب ایلدکه و اول کسه صنم طوتریعنی بنم حالمه مطلع دکلدر حاصل
معنی کسه غیب بیلمز دیمکدر کسه غیب اما شوکسه لردر که
حق تعالی حضرتی بلدردانلر بیلورلر ایضا هر انگه جانب
اهل وفا نگهد ارد • هر اول کسه که خدا دوستلرینه رعایت
ایدر • خدا اش در همه حال از بلا نگهدارد • خدا اوکلی
حالده انی بلادن حفظ ایدر • گرت هوا کت که معشوق
نگسلد پیوند • ~~گرت ده اولنی تا خطاب ایچون~~ واگر سنک
هوسک وار ایسه که دلدار پیوند واتصالی قطع اتمیه • نگاه
دار سر رشته تا نگهدارد • سررشته یی صقله تا که
اولدخی صاقلیه مراد او فوا بعهدی اوف بعهدکم حسبنجه
عاشق جانبندن رشته محبت حفظ اولنمق گرک که معشوق
حقیقی جانبندن دخی رشته محبت حفظ اولنه دیمکدر •
حدیث دوست نگویم مگر بحضرت دوست • دوستک
سوزنی دیمزم مگر دوستک حضورنده دیرم بو وجه دخی
جایزدر مگر دوست حضرتنه دیرم • که آشنا سخن آشنا
نگهدارد • زیرا آشنا آشنانک سوزنی حفظ ایدر •
چو گفتمش که دل من نگاه ارچه گفت • چون اکه دیدم که بنم کوکلمی
صقله نه دیدی یعنی بویله دیدی • ز دست بنده چه خیزد خدا
نگهدارد • بنده نک الندن نه حاصل اولور خدا صقلیه مراد بودر که
مرشددن همت طلب اندکه مرشد بویله دیمش • سر و
زر و دل و جانم فدای آن محبوب • سر و زرم دل و جانم

نقطعی غزل سابقه لی در

گرت ده اولنتا خطاب ایچون در

دارم حاضر در

اول محبوبه فدا اولسون • كه حق صحبت ومهر ووفا نگهدارد • كه
مصاحب ومهر ووفا حقنى صقلية • صبا در آن سر زلف اَر دل
مرا بينى • اى صبا اكر اول سر زلفده بنم كوكلمى كوره سين •
ز روى لطف بگويش كه جا نگهدارد • لطف يوزندن دى اكه
كه يرنه صقليه صبادن مراد فيض الهى در سر زلفدن مراد
اسرار غيب هويت دركه دل عاشقه اندن لطيف مقام اولماز
• دلا معاش چنان كن كه گر بلغزد پاى • اى كوكل انجلين لطيف
ديرلك ايله كه اكر اياغك طيه نه • فرشته ات بدو دست دعا
نگهدارد • فرشته سنى اكى دعا الى ايله صقليه مراد معاشى
خوب اولوب كسيه برخطا وزلت واقع اوله فرشته انك
حفظ حقنده اكى النى دعايه قالدره ديو خلقى لطيف ديرلكه تحريض
در كندوسنه خطاب طريقى ايله • مبارزان وبلاان خواجه را
نگه داريد • اى بهادرلر واى پهلوانلر افندى بن يعنى افند
بلك حقنى حفظ ايلكوز • كه همچو جان گرامى شما نگهدارد •
كه افندى سزى عزيز جانى كبى صقليه خواجه دن مراد بارى تعا
لى اولمق روشن در وعموم اوزره اولمق ممكن در • غبار راه
گذارت كجاست تا حافظ • سنك راه گذارك غبارى قنده
دركه تا حافظ • بيادگار نسيم صبا نگهدارد • نسيم صبايا
دكمادى ديو صقليه خطاب خدايه در ولها يضاً شاهد آن
نبيست كه مويى وميانى دارد • محبوب اول دكلدركه همان
برموى برميان طونه • بنده طلعت آن باش كه آنى دارد •

ای صبا تقديرنده در

فرشته آت ده اولنور
خطاب ايچوندر

شیرازی مرتاع و عزیز

ایلکز بیان

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

آن ده اولنور
وحدت ايچوندر

آن شول حالت واول لطافتدر که طبعی بالطبع جذب ایدر مراد بودر که
شول مرشد مرید اوله که عشق و حالتدن انده نشان اوله بوندن
مراد مجاز اولمقده جائزدر یعنی ملاحت سنز دلبره عاشق اولمه
• شیوهٔ حور و پری خوب و لطیفست ولی • حور و پرین نکسی
شیوه‌سی خوب و لطیف در ولی • خوبی آنست و لطافت که فلانی
دارد • خوبلق و لطافت اولدر که اول فلان طوتر مراد حسن
صوری دن حسن معنوی خوب ایدکن اشعار در استاددن
مسموعدر که فلانیدن مراد عبد الصمد در دیرلر که زیاده او
لولودن در و بو دیوانک بر غزلنده مصرع مذکوردر بیت
شد تنگ دلم بی عدد و زبخت میخواهم مدد • تا کی ز دین عبد
الصمد باشد که غمخوارئ کند • چشمهٔ چشم مرا ای گل
خندان دریاب • بنم چشمم چشمه‌سنه ای گل خندان ایرشش
که بامید تو خوش آب روانی دارد • زیرا سنک امیدکه
ایله لطیف بر آب روان طوتر مراد کثرت بکا سببی ایله حق تعالی
دن ترحم طلبی در • خم ابروی تو در صنعت تیر اندازی •
سنک قاشک بوکلمی تیر اندازلق صنعتنده • بستد از دست
هر آنکس که کمانی دارد • هر اول کمسه که بر کمان طوتر النده ن
آلدی یعنی جمیع تیر اندازه غلبه ایتدی مراد تیر هویت استعداد
حاصل ایتمش وله البته ایرشور دیمکدر و ستد فعل ماضی مفرد
در که ستدن دن مشتق در • دلفشان شد سخنم تا تو قبو
لش کردی • سوزم دلفشان اولدی تا که سن انی قبول
ایلدکه

دریابان نگهبان در

دلفشان اوصاف
وصف ترکیبی در

152

ایلدکه سخن دلنشان قلبه اطمئنان ویرجی سوزدر • آری آری
سخن عشق نشانی دارد • بلی بلی عشق سوزی برنشان
طوترراد بودرکه هرکیمک که قلبنده عشق وحالت واردر سوز
نده سوز وحرارت واردر • دردِ عشق نشد کس بیقین
محرم راز • عشق بولنده یقین ایله کیمسه محرم راز اولمدی •
هرکسی برحسب فهم گمانی دارد • هربرکیمسه فهمی مقداری
اوزره ظن طوتر شعر اعتصام الورى بمغفرتك • عجز الواصفون
عن صفتك • تب علينا فاننا بشر • ما عرفناك حق معرفتك •
با خراباتنشینان زکرامات ملاف • خراباتنشینلره
کرامتلردن لاف اورمه خراباتنشینان دن مراد اولیاء
الله در که جمیع معارف واسرار عنایت حق ایله انلره روشن
در • هرسخن وقتی و هر نکته مکانی دارد • هرسوزک بر وقتی
و هر نکته نک بر یری واردر • لکل مقال مقام • مرغ زیرک نشود
در چمنش نغمه سرای • زیرک مرغ اول بهارکه چمننده نغمه ترنم
ایدجی اولماز • هر بهاری که زدنبال خزانی دارد • هربربهارکه
انک اردنده برخزان واردر مراد دنیایه محبت اتمین عاقل ایدوکن بیان
در • کوی خوبی که برد از تو که خورشید اینجا • خوبلق طوبنی
سندن کیم ایلدکه خورشید بونده • نه سواریست که در
دست عنانی دارد • اول سوارد کلدرکه النده برعنان طوته
خطاب خدایه درکه آفتاب اکه نسبت برذره دکلدر • مدعی گو
لغز و نکته بحافظ مفروش • مدعی یه دی حافظه لغز و نکته

مکانی دیدی اولیا
وحدت اجیدندرا

مدعی ی انقدر بنده درا

صاغسون • کلک ما نیز زبانی و بیانی دارد • بزم قلممز دخی بر
زبان و بر بیان طوتار یعنی بزه اظهار معرفت اغسون زیرا بزده
دخی واردر ولە ایضاً از دیده خون دل همه بر روی ما رود •
کوکل قانی کوزدن دوکلی بزم یوزمزاوزره کیدر • بر روی ما
ز دیده نبینی چها رود • بزم یوزمز اوزره کوزمزدن کور
مزمیسن نلر کیدر بو وجه دخی جایزدر کوزمزسن مراد
کوز بلاسندن حاصل اولن کثرت بکاسن اشعاردر بیت
بو چشم چشمه سارینک عجب خونین اقر باشی • مکرو اراىه
اول عشقنک جکر داغنده در باشی • ما در درون سینه
هوایی نهفته ایم • بزسینه ایچنده بر هوا پنهان اتمشز
بر باد اگر رود دل ما زان هوا رود • اکر بزم کوکلمز یلە
کیده اول هوادن کیدر مراد هوایه تابع اولنک هلاکی اولمغه
اشعاردر مثنوی تازه کن ایمان نه از گفت زبان • ای هوا
را تازه کرده در نهان • تا هوا تازه است ایمان تازه نیست •
کین هوا جز قفل آن دروازه نیست • بو معنی دن قطع نظر
هوا محبت معناسنه اولوب دلم عشق الهی ایله وجودمانی
دن خلاص بولدی دیمک اوله بو وجه دخی لطیف در • بر خاک
راه یار نهادیم روی خویش • کندو یوزمزی یارک رهی
خاکی اوزره قودق • بر روی ما رواست اگر آشنا رود •
اکر آشنا بزم یوزمز اوزره کیده روادر مراد راه عشقده
خاک کبی پست اولمینجه وصال میسر اولمز دیمکدر بیت

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن
چهارم لفظنک جمعی دورت

رود فعل مضارع در

از آن

153

ازان بر ملایک شرف داشتند • که خود را به از سگ نپنداشتند • سبلیست آب دیده و بر هر که بگذرد • کوزم یاشی بر سیل در و هر که اوزره که اوغریه • گر خود دلش زسنگ بود هم زجا رود • اگر خود انک کوکلی طاشدن اوله هم یرندن کیدر دل زجا رود ترجم دن کنایت در • ما را باب دیده شب و روز ماجراست • کوزمز یاشی ایله شب و روز ماجرامز وار در ماجرا اب دیده یه نسبت تمام برنده در • زان رهگذر که بر سر کویش چرا رود • اول رهگذردن که نیچون انک محله سنه کیدر مراد بودر که بی اختیار انوک شوقندن روان اولن اشک چشم ایله دایم ماجرامز وار در انک سر کوینه کتدکی ایچون زیرا بو حال انک جورندن شکایت اشعار ایدر **مثنوی** نالم و ترسم که او باور کند • وز کرم این جور را کمتر کند • عاشقم بر لطف و بر قهرش بجد • بو العجب من عاشق این هر دو ضد • والله از زین خار در بستان شوم • همچو بلبل زین سبب نالان شوم • این عجب بلبل که بگشاید دهان • تا خورد او خار را با گلستان • این چه بلبل این نهنگ آتشست • جمله ناخوشها ز عشق او خوشست • خورشید خاوری کند • از رشک جامه چاک • خورشید خاوری رشکندن جامه سنی چاک ایدر • گر ماه مهر پرور من در قبا رود • اگر بنم محبت لو ماهم قفتانن کیه مراد جانانا ازکی عرض جمال اتسه افتاب خجل اولور دیمکدر • انه رؤف بالعباد موجبنجه مهر پرور ماه دن مراد

مصراع ثانی سبب یا جرا بیان ایدر

نکته تشبیه

باری تعالی در درقبا زوَد ظهور و تجلی دن کنایه در خورشید کی
جامه جاک اغسندن مراد بونده تجالیدر • حافظ نکوی میکده
دایم بصدق دل • حافظ میخانه محله سنه دایم صدق دل ایله
• چون صوفیان صومعه دار از صفا رود • صومعه دار صوفی
لر کبی صفادن کیدر مراد عشق ایچون اولن خلوص و صدقن
اشعاردر **وله ایضاً** چو دست در سر زلفش زنم بتاب
رود • چونکه انوک سر زلفنه ال اورم تابه کیدر یعنی بی حضور
اولور • تاب • اینجمک • و حرارت • و بوکلم • و عکس • و نافتن
دن امر حاضردر • و شعله • و طاقت • و تیزی • و کمک • و ستمه
• و تونا • و فاد جشمق • و آیدن • و قزغون • و قدرت
• و وصف ترکیبی اولور بر غیری کلمه ایله ترکیب اولنده عالمتاب
کبی • ور آشتی طلبم با سر عتاب رود • اکر صلح طلب ایدم
عتاب ایدر یعنی غیب هویته و اسرار الهیه یه اطلاع مراد
ایدنسم انک وقتی دکلدر دیو مرشد بنی منع ایدر و کر فراغت
اتسم عشقده همت و سعیک یوق در دیو باکه عتاب ایلمیه
ایلمه چاره پهان مرشدک اراد تنه رضادر • چو ماه نو ره نظا
رگان بیچاره • ماه نو کبی بیچاره نظاره جیلرک یولنی • زند
بگوشه ابرو و در نقاب رود • کوشه ابرو ایله اورر
و نقابه کیدر یعنی کند و سنی پنهان ایدر مراد مرشدک کاهی
عیان و کاهی نهان اولسی در • شب شراب خرابم کند
به بیداری • شراب کیجه سی بنی بیداراولق ایله خراب ایدر

• وکر

صومعه دار وصف ترکیبی در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

آشتی صلح معناسنه در

بعض نسخه ده نقاب یرینه حجاب واقع اولمشدر

154

وگو بروز حکایت کنم بخواب رود . اکر کوندزده حکایت ایدم
خوابه کیدر مراد بو دورکه مرشد سماع و رقص کیجه سی احیاء
لیل اتمک ایله بنی بی خواب ایلر و کوندز واقعه سویلسم خوابه
وارمش کبی استماع ایلنور دنه کیم بعض مشایخک عادتی
در که مریدک واقعه سنی استماع ایلنور مریده غرور حاصل اولمسون
ایچون . طریق عشق پر آشوب و فتنه است ای دل . راه عشق
غوغا و فتنه ایله پر دور ای کوکل . بیفتد آنکه درین راه باشتاب
رود . دوشر اول کمسه که بو یولده سرعت ایله کیده مراد بودر
که راه عشقده عقبات کثیره و اضلال شیاطین وار در اکا
تأنی و تأمل لازم در بیت تأمل در آینه دل کنی . صفایی
بتدریج حاصل کنی . حباب را چو فتند باد نخوت اندر سر .
چونکه حبابک باشنه کبر یلی دوشه . کلاه داریش اندر
سر شراب رود . انک کلاه دارلغی شراب طرفنه کیدر
یعنی کبرین انده محو اولور بوندن کلاه دارلق کبردن کنایتدر
رود خلاصدن کنایت حاصل معنی هر کیم ده که کبر و عجب
اوله عشق الهی ایله انلردن خلاص بولور دیمکدر حبابک باد
نخوتی شرابده اکلنمیوب کتدکی کبی . دلا چو پیر شدی حسن و
نازکی مفروش . ای کوکل چونکه پیر اولدک حسن و نازکلک
صاتمه . که این معامله در عالم شباب رود . زیرا بو معا
مله جوانلق عالمنده کیدر یعنی اول زمانه لایقدر مراد پیر
لره نصیحتدر کندو نفسنه خطاب اتمک طریقی ایله . سواد

بیان سرعت

نخوت کبر

نامهٔ موی سیاه چون طی شد • سیاه مویک چونکه سواد
نامه سی طی اولدی مراد چونکه قیل بیاض اولمغه باشلدی دیمکدر
بیاض کم نشود گر صد انتخاب رود • اق قیل اکسلمز اگر
یوز انتخاب کیده یعنی یوز کره انتخاب واقع اوله • گدای در
جانان بسلطنت مفروش • جانان قپوسنک گداالغنی سلطنة
صاتمه • کسی ز سایهٔ این در بآفتاب رود • برکمسه بو
قپونک سایه سندن افتابه کیدرمی یعنی کتمز مراد بودرکه
عالمده برکمسه وارمیدرکه بو یایک سایه سنی ترک ایده
وآفتابه راغب اوله جانان دن مراد باری تعالی در • این در دن
مراد جناب قدس در • مرا بعهد شکن خواندی و همی ترسم
باکه عهد شکن اوقودک وقورقرم • که با تو روز قیامت همین
خطاب رود • که قیامتکونی همین بو خطاب سکا کیده
یعنی واقع اوله مراد کمسه طعن اتمک قبیح ایدوکن بیان در
• حجاب راه توئی حافظ از میان برخیز • راه حجابی سن
سن ای حافظ اورتادن قالق • خوشا کسی که درین راه
بی حجاب رود • نه خوش اول کمسه که بو یولده حجابسز
کیده مراد انانیتی ترک ایدن وصال جانانه واصل اولور دیمکدر
ولهٔ ایضاً مسلمانان مرا وقتی دلی بود • ای مسلمانلر
بنم بر وقتده برگوکلم وار ایدی • که با وی گفتمی گر مشکلی
بود • که اگر بر مشکلم اولیدی اکه دیرایدم بو ندهٔ اشارت
واردرکه برکمسه بر صعب حال واقع اولسه ایستفت

انتخاب اوزره ... لهمک در
عهد شکن وصف ترکیبی در
ای حافظ تقدیرنده در
مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

قلبک مقتضاسنجه قلبنه مراجعت ایلمیه • دلی هندبرد بودو مصلحت بین • همه دو مصلحت بین برکوکل ایدی • که استظهار هر اهل دلی بود • که هر بر اهل دلک استظهاری ایدی •

من آشفته را در هر بلایی • بن پریشانه هر بلاده • رفیق کار دانی قابلی بود • بر قابل بر کاردان رفیق ایدی • نگهدار چو من افتادم از چشم • کوزمدن چونکه برکردابه دوشدم • نبد بیرش امیدی ساحلی بود • انک تدبیری ایله بر ساحل امیدی وار ایدی • زمن ضایع شد اندر کوی جانان • جانان محله سنده بندن ضایع اولدی • چه دامن گیر یارب منزلی بود • عجب نه منزلده اکلنجی اولدی • سرشکم در طلب درها چکانید • سرشکم ضایع اولمش کوکل طلبنده درلو طاملندی مراد دل طلبنده اولان کریه سن اشمار در • ولی از وصل او بی حاصلی بود • انک وصلندن بی حاصللق اولدی یعنی کریه ایله دل اله کورمدی حاصل معنی بودر که ارباب طریقت ایتمشلردر که سالکک سرمایه سی قلبی در زیرا مظهر فیض وتجلی در انی ضایع ایتمک کرکه اکر ضایع اولورسه انی بولمغه سعی کثیر لازم در • هنر بی عیب حرمان نیست لیکن • هنر حرمان عیبندن یوق در لیکن یعنی هنره حرمان مقرر در اول سبب دندر که هنرلولر محروم اولورلر • زمن محروم تر کی سائلی بود • بندن محروم رک قنی بر سائل اولدی مراد قناعت ایله کندونک زیاده هنرمند ایدکن اشمار در

ساحل دریا کناره

درمان مکر و ملقه

بیت آنکه حظّ آفرید و روزی ساخت • با فضیلت همی دهد با بخت • بدین زند پریشان رحمت آرید • بو پریشان رندە رحمت کنوڭز یعنی ترحم ایلکز • که روزی کاردان کاملی بود • زیرا بر کون بر کامل کاردان ایدی • مرا تا عشق تعلیم سخن داد • باکه تا که عشق الهی سوز تعلیم ایلدی • حدیثم نکتهٔ هر محفلی بود • بنم سوزم هر بر مجلسک نکته سی اولدی مراد بودرکه عشق الهی سببی ایله سوزم مقبول عالم اولمشدر • مگو دیگر که حافظ نکته دانست • گرو دیمه که حافظ نکته داندر • که ما دیدیم محکم جاهلی بود • زیرا بز کوردک محکم بر جاهل ایدی مراد تنبیه در که اهل فضل کندو دن کبر وانانیتی رفع ایده ولە ایضا یارم چو قدح بدست گیرد • یارم چونکه الندە قدح طوته • بازار بتان شکست گیرد • خوبلرک بازاری شکست طوتر یاردن مراد مرشددر بت لردن مراد سایر شیخ لردر حاصل معنی چونکه بنم مرشدم رموز عشق و اسرار الهیه دن و غیب هویت نکته لردن سوز سویلمکه شروع ایده سایر شیخ لر انک قتنده اغز آچمغه قادر اولمازلر دیمکدر • در بحر فتاده ام چو ماهی • بالق گبی دریایه دوشمشم • تا یار مرا بشست گیرد • تا یار بنی آغ ایله طوته بحردن مراد توحید باری دریاردن مراد مرشددر حاصل معنی بودرکه عشق و توحیده سعی ایدرم تا بر استعداد حاصل ایدوب بر مرشده مرید اولام

محفل مجلس

مفعول مفاعیل فعولن
شکست ضعف

156

هر کس که بدید چشم او گفت • هر اول کمسه که اول مرشدک چشمنی کوردی وایندی • کو محتسبی که مست گیرد • قنی بر محتسب که مست طوته مراد مرشدک شراب عشق ایله مست ایدوکی چشمندن روشن ایدوکن بیان در • در پاش فتاده ام بزاری • زالق ایله انک اباغنه دوشمشم • باشد که مرا بدست گیرد • اوله که بنی الی ایله طوته مراد مرشدک اباغنه دوشدم ارشاد ایچون دیمکدر • خرم دل آنکه همچو حافظ • مسرور اول کمسنک کوکلی که حافظ کبی • مستی زمی الست گیرد • مست لکی الست بزمنده اولن شراب عشق ایله مست اوله دیمکدر **وله** **ایضا** • در هر هوا که جز برق اندر طلب نباشد • هر هواده که طلب ده برقدن غیری اولمیه • گر خرمنی بسوزد چندان عجب نباشد • اکر بر خرمن یانه اول قدر عجب اولماز مراد راه عشق زیاده خطرناک وورطه هلاک ایدوکن بیان در • مرغی که با غم دل شد الفتش حاصل • بر مرغ که غم دل ایله اکه بر الفت حاصل اولدی • بر شاخسار عمرش برگ طرب نباشد • عمر بوداغی او زره اکه شوق و سرور میلی اولماز برگ بونده میل معناسنه در • در کارخانه عشق از کفر ناگزیر ست • عشق کارخانه سنده کفردن لابد در یعنی کفر اهلی لازم در • آتش کرا بسوزد گر بو لهب نباشد • اتش کیمی یقر اکر بولهب اولمیه زیرا انته کیم

سر و غبغب فنی معنانه در

مفعول فاعلاتن
مفعول فاعلاتن

طرب شوق ⁂ خاری اولنیه
انک عمرنک اولماز بوداغی اوزره
طرب ... ... در

مظهر جمال لازم در مظهر جلال دخی لازم در یعنی ابولهب

وانک امثالی کفره لازم در که مظهر جلال اوله لر • در کیش

جان فروشان فضل و ادب بباید • عاشق لره دخی بنده

فضل و ادب کرک • ابنجا سبب نکنجد انجا نسب نبلند •

بونده سبب صیغماز انده نسب اولماز ابنجادن مراد

ادب انجادن مراد فضل در • در محفلی که خورشید

اندر شمار ذره است • بر مجلسده که آفتاب ذره

صابنده • خودرا بزرگ دیدن شرط ادب نباشد • کندو

سنی اولو کورمک ادبه لایق اولماز مراد صانعک وجودی

قتنده مصنوع کندو سنه وجود ویرمک معقول ولایق دکل

ایدکن اشعار در • می خور که عمر سرمد کر در جهان توان

یافت • شراب ایچ زیرا اگر جهانده عمر سرمد بولمق ممکن

اوله • جز باده بهشتی هیچش سبب نباشد • باده

بهشتی دن غیری اکه هیچ سبب اولماز مراد عشق الهی حیات

ابدیه یه سبب ایدکن بیان در • حافظ وصال جانان با چون

تو تنکدستی • ای حافظ جانانک وصالی سنکلبن برفقیر

• روزی شود که با او پیوندت نباشد • بر کون

اولور که انک ایله سنک اتصالک اولمیه مراد قیامت ده

اولور دیمکدر یا خود مراد تعلیق محال بالمحال اوله جانادن

مراد باری تعالی در **وله ایضا** ساقی ار باده از این دست

بجام اندازد • ساقی اگر جامی کندو الی ایله بر ایلمیه • عارفانه

عوضنه بیلمیه بر کره دن / نه بابد بیر کیمسه

فوراً امر حاضره

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

اذین دست بعض / محلده بویله کچه دن / مناسبته کلور امابونده / چندان ملایم / دکلدر [illegible]

١٥٧

دائمه در شرب مدام انداز د • جميع عارفلری شرب
مدامه دوشدر مراد ساغر ازل اکر عشقه وفيض خصو
صنده مرشدی وسيله اتمکدر جام عشقی کند وصونه
جميع عارفلر عشقه دوشلردیمکدر • ورچنين زير خم
زلف تهند دانه قال • اکر زلفی بوکلمی التنه دانه خالی
بوبله يعنی بولطافت ايله قويه • ای بسا مرغ خرد داکه
بدام انداز د • ای چوق عقل مرغنی که دامه آز يعنی صيد
ايد مراد باری تعالی غيب هويت ومصنوع پرده سندن
که بووجه ايله تجلی ايده چوق عاقل عشقه کرفتاراولور ديمکدر
• ای خوشا حالت آن مست که در پای حريف • ای نه خوش
اول مستک حالنی که محبوبی اياغنه • سرو دستار نداند
که کدام انداز د • باشنی ودلبندنی بلميه که قنقسنی آته
مراد تخمين اول عاشقه که جانان ازل بولنده وجودنی
افنا اندی ديمکدر کدام قنقی وقنقسی معناسنه چوق
واقع اولمشدر • زاهد خام طمع برسر انکار بماند •
خام طمع زاهد انکار هوسی اوزره قالدی • پخته کردد
چو نظر در می خام انداز د • پخته اولور چونکه خام شرابه
التفات ايده شراب خام آتش کورممش شراب در پخته
انک عکسی در مراد زاهد خام لقدن خلاص بولور اکر عشقه
سعی ايدر ايسه ديمکدر • روز در کسب هنر کوش
که می خوردن روز • کوندز هنر کسبنه چالش زيرا کوندز

آنده ازده فعل مضارع
تمايب در

کوش امر حاضردر

شراب ایچمک • دلِ چو نکه ن آینه در زنگ ظلام انداززد •
آینه کبی روشن وصاف دلی ظلمت پاسنه اتز یعنی سیاه
مراد کوندز فضل وهنره وکیجه عنوو طاعته سعی ایله دیمکدر
زیرا کوندز طاعت اتمک ریادن خالی دکلدر • آن زمان وقتِ
مَیِ صُبح فروغست که شب • صبح شعله لوسیک وقتی اول
زمان درکه کیجه • گردِ خرگاهِ اُفق پرده ءِ شام اندازد •
افق خرگاهی اطرافنه شام پرده سنی اته • بادَه با محتسب
شهر ننوشی زنهار • زنهار شهر محتسبی ایله باده ایچمیه
سن • بخورد باده ات و سنگ بجام اندازد • سنک
شرابکی ایچر وجامکه طاش اتز مراد اهل ظاهر ایله
اسرار عشقدن سویلشمه که صکره دن طعن وانکار ایله
قلبکی منکسر ومضطرب ایدر دیمکدر • حافظا سر زکله
گوشه ءِ خورشید برآر • ای حافظ افتابک کلاهی کوشه
سندن باشک قالدر • بختت ار قرعه بدان ماهِ تمام
اندازد • بخت سنک قرعه کی اکر اول ماه تمام اته
مراد اکر وصال جانانه وصول بولور ایسک عالی قدر او
لورسن دیمکدر ابضا مژده ای دل که دگر بادِ صبا باز
آمد • مشتلق ای کوکل که کرو باد صبا کلدی • هدهد
خوش خبر از طرفِ سبا باز آمد • کو یا سبا طرفندن
خوش خبرلو هدهد کلدی مراد معشوق حقیقی جانبندن
فیض سحری ایرشه وکندن او تری کند وسنه حاصل اولن

افق کوکه کنارسنه

آن اوماضیدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

مستزنی

برکش امر حاضردر =

مستر تنی اشعاردر • برکش ای مرغ سحر نغمهٔ داودی
باز • ای بلبل کرر داودی نغمه یه سراغاز ایله • که سلیمان
گل از طرف هوا باز آمد • که گل سلیمانی هوا طرفندن
کرو کلدی • لاله بوی می نوشین بشنید از بلبل • لاله
بلبل دن هضم اولجی ولذیذ شرابک رایحه سنی اشتدی •
داغ دل بود بامید دوا باز آمد • داغ دل ایدی دوا امیدی
ایله کرو کلدی مراد عشق الهی جمیع درده درمان ایدکن بیاندر

سروقتی =

• عارفی کو که کند فهم زبان سوسن • قنی برعارف که سوسنک
دلنی فهم ایده • تا بپرسد که چرا رفت و چرا باز آمد • تا سؤال
ایده که نیچون کتدی و نیچون کرو کلدی مراد • ما خلقکم ولا بعثکم
الا کنفس واحدة • حسبنجه جمیع اشیانک کماهی تکرار موجود
اولمسی مشعردر • در غم ملا جده • چشم من در پی این قافله
بس آب کشید • بنم چشمم بو قافله اردنجه چوق آب چکدی
یعنی وافر اغلدم • تا بگوش دلم آواز درا باز آمد •

و یا چاک که معناسنه در
یا مشتکه وقتی ابهام
دن قالی وکلدر =

تا که کوکلم قولاغنه چاک اوازی کلدی مراد راه عشقه وصول
زیاده صعب ومشکل ایدکن بیاندر • مردمی کرد و کرم بخت
خدا داد بمن • مردملک وکرم ایلدی خدا اوبخت بکا
• کان بت سنگدل از بهر خدا باز آمد • که اول سنکدل
محبوب الله ایچون کرو کلدی بت دن مراد مرشد درسنکدل
اولمسی مستغنی اولدغی در • گرچه ما عهد شکستیم و
گنه حافظ کرد • اگرچه بز عهدی صدق وکناهی حافظ ایلدی

لطف او بين كه بصلح از در ما باز آمد • انوك لطفنى
كوركه صلح ايله بزم قپومزدن كرو كلدى آمدكه فاعلى بت
دركه مراد مرشددر **وله ايضا** كل بى رخ يار خوش نباشد
كل يار كه دخترز خوش اولماز يعنى حظ اولنماز • بى باده
بهار خوش نباشد • باده سز بهار خوش اولماز مراد
كلدن كه ضع يارى مشاهده اولنميه وبهارده كه عشق
وخروش اولميه حظ اولنماز ديمكدر • طرف چمن وهواى
بستان • چمن كنارى وبستان هواسى • بى لاله عذار
خوش نباشد • لاله عذارسز خوش اولماز • با يار شكر
لب كلندام • كلندام شكرلب يار ايله • بى بوس وكنار
خوش نباشد • بوس وكنارسز خوش اولماز مراد مرشد
دن فيض وجذبه حاصل ايتميوب محضا مريد نامنه اولمقدن
حظ اولنماز ديمكدر • رقص درخت سرو وحالت كل •
سروك رقص ايتمسى وكلك حالت ولطافتى • بى صوت
هزار خوش نباشد • هزار آوازنسز خوش اولماز
مراد رقص وسماع ده شوق ويرمك ايچون بر خوش
آواز لازم ايدكن اشعارده هزار بلبلدن غيرى ايدوكنى
بنه بو ديواندن بو بيت اثبات ايدر **بيت** صد هزاران
كل شكفت وبانك مرغى برنخاست • عندليبانرا چه
پيش آمد هزارانرا چه شد • هر نقش كه دست عقل
بندد • هر نقشى كه عقل الى باغلى يعنى ظهوره كتورر •

مفعول مفاعلن فعولن

بستان نوعى بودر

جو

نقش لفظی نگاره نسبت
خوب واقع اولمشدر

جز نقش نگار خوش نباشد • نگار نقشندن غیر خوش
اولماز مراد عقلده منتقش اولن نسنه لردن جانان
حقیقی نک خیالی نقشندن خوش ولطیف اولماز دیمکدر
نگاردن مراد بو نده نقاش ازل در • باغ وگل ومل خوشست
لیکن • باغ وگل وشراب خوش در امّا • بی صحبت یار
خوش نباشد • یار صحبتنسز خوش اولماز مراد
عشق واسراردن مصاحب خوش در امام رشد سز
حظ اولنماز دیمکدر • جان نقد محقّرست حافظ • جان
حقیر نقددر ای حافظ • از بهر نثار خوش نباشد •
جانانه نثار ایچون خوش اولماز مراد راه عشقده جان
شیئ حقیر ایدکن بیان **بیت** جانلر فدا محب جانانه

مفعول فاعلات
مفاعیل فاعلات

شر وگل • ارباب عشقه ترک سر اتمک هنر دگل •
ایضا له دوش آگهی زیار سفر کرده داد باد • باده دون
کیجه سفر اتمش یاردن آگاه لق ویردی • من نیز دل بباد
دهم هرچه باد باد • بن دخی کوکلمی یله ویردم هر نه اولورسه
اولسون • کارم بدان رسید که همراز خود کنم • ایشم اکه

بادام عابد در
باد بنام کی اکثر باکیدر

ایرشدی که کندمه همراز ایدم • هر شام برق لامع وهر
بامداد باد • هر اقشام بلدرایجی برقی وهر صباح یلی مراد
دنیاده یار صادق بولمدغندن شکایت اظهاری در • در
چین طرّه تو دل بی حفاظ من • سنک طرّه ک بوکلمنده
بنم وفاسز کوکلم • هرگز نگفت مسکن مالوف یاد باد

هرگز قدیم مسکن یاد اولسون دیعدی مراد دل ظلمت دنیایه
مقید وگرفتار اولدغندن الست بربکم ده اولن عهدی وعالم
ارواح ده واقع اولن پیوندی یاد ایلمز دیمکدر بو وجه دخی ممکن
در عشق پرست دل غیب هویته واصل اولالدن دنیا ده
اولن مسکن مالوف یادندن کتمشدر • امروز قدر پند
عزیزان شناختم • عزیزلوک بندی قدرینی بوکون اکلدم •
یارب روان ناصح ما از تو شاد باد • یارب بزم ناصحمز کی
روانی سندن شاد اولسون خطاب خدایه در • دل
خون شدم بیاد تو هرگه که در چمن • دلم خون اولدی
سنک یادک ایله هرقچان که چمن ده • بند قبای غنچهء گل
وا کشاد باد • گل غنچه سنک قباسی بندنی یل اجدی •
طرف کلاه شاهیت آمد بخاطرم • سنک شاهلوق
کلاهنک کناری خاطرمه کلدی • آنجا که تاج بر سر نرگس
نهاد باد • اندم که باد نرگسک باشی اوزره تاج قودی •
از دست رفته بود وجود ضعیف من • بنم ضعیف وجودم
الدن کتمش ایدی • صبحم ببوی زلف تو جان باز داد باد
• صباح وقتی سنک زلفک رایحه سی ایله یل کرو باکه جان
ویردی مراد اسرار الهیه دن ایرشن نفحه ایله حیات
دل بولدغنی اشعاردر • حافظ نهاد نیک تو کامت
بر آورد • ای حافظ سنک ایو طبیعتک سنک مرادکی
حاصل ایدر • جانها فدای مردم نیکو نهاد باد • ایو

یادوام غائب ور (margin)

ای حافظ تقدیرنده ورد (margin)

طبیعتلو

طبیعتلوکلره جانلر فدا اولسون مردم کاه مفردکاه
جمع استعمال اولنور بونده اکیسی دخی قابل در ثانیا د
خلقت وطبیعت معناسنه استعمال اولنور **وله ایضا**
خسروا گوی فلک در خم چوگان تو باد • ای پادشاه
فلك طوپی سنك چوكانك بوكلمنده اولسون • ساحت
کون ومکان عرصهٔ میدان تو باد • کون ومکان سا
حتی سنك میدانكك عرصه سی اولسون مراد حکمك زیاده
وقدرك یرفیع اولسون دیمکدر • همه آفاق گرفت وهمه
اطراف گشاد • دوكلی آفاقی طوتدی و دوكلی اطرافی اچدی
• صیت خلق توکه پیوسته نگهبان تو باد • سنك خلقك
صداسی که دایم سنك حافظك اولسون • زلف خاتون
ظفر شیفتهٔ پرچم تست • ظفر خاتوننك زلفی سنك
پرچمك دیوانه سیدر • دیدهٔ فتح ابد عاشق جولان تو باد
• فتح ابدك كوزی سنك جولانكه عاشق اولسون مراد حق تعالی
نك عونی ایله دایما منصور ومظفر اول دیمکدر • ای که انشاء
عطارد صفت شوکت تست • ای پادشاه که عطاردك
انشاسی سنك شوکتنك صفتی در مراد عطاردكه دیوان
فلك كاتبی در سنك عظمتك وصفنی یازر دیمکدر • عقل
کل چاکر طغراکش دیوان تو باد • عقل کل سنك دیوانك
نشانجی سنك چاکری اولسون مراد پادشاهنك
ازدیاد دولتنه دعادر مبالغه طریقی ایله حکما عقل کل

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

طغرا نشان پادشاه ... عرب توقیع دیرلر

واهل شرع روح اعظم دیرلر • طبره ء جلوه ء طوبی قد
چون سرو تو شد • طوبی جلوه سنک غبطه سی سنک سرو
کبی قدک اولدی • غیرت خلد برین ساحت ایوان تو باد
• سنک ایوانک میدانی خلد برین غیرتی اولسون مراد قدکه
طوبی دن مقبول وموزون در وایوانک ساحتی جنت اعلی
دن خوب اولسون دیمکدر غیرت خلد استعمال در غیرت
خورشید وغیرت ماه وغیرت حور کبی که اول شیئی
غیرتک مضاف الیه سندن یک معناسنه استعمال اولنور
رشک لفظی دخی بویله در که رشک آفتاب ورشک فردوس
کبی • نه بتنها حیوانات ونباتات وجماد • یالکز هما ن
بو مذکورلر دکل • هرچه در عالم امرست بفرمان تو باد •
هرشنه که عالم امرده در سنک امرکده اولسون • حافظ
خسته باخلاص ثنا خوان تو شد • خسته حافظ اخلاص
ایله سنک ثناخوانک اولدی • لطف عام تو شفابخش
ثنا خوان تو باد • سنک عام لطفک سنک ثناخوا
نکک شفابخشی اولسون بو غزل دن مراد مجاز صرف
اولمق اولی وروشن در **ولە ایضًا** ساقی حدیث سرو
وگل ولاله میرود • ای ساقی سرو وگل ولاله سوزی
کیدر یعنی بهار زمانی در دیو سویلنور • وین بحث
با ثلاثه ء غساله میرود • وبو بحث ثلاثه ء غساله ایله
کیدر مراد بهار دایرشدی لیکن بو حال شراب ایله حظ

وزن ایچون نا جا واقع اولمش در

ثنا خوان وصف ترکیبی در

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

ثلاثه ء غساله اوچ قدح شراب معناسنه در

١٦١

عروس چمندن مه

اولنور دیمکدر بو معنای ترکیبیدر معنای تصوفیسی
بویله در بهار ایرشدی انی عشق و طاعت ایله کچورمک
کرک بو معنیدن قطع نظر بو وجه دخی لطیفدر بهار زما
نیدر سرو و کل و لاله سوزی سویلنور بو حالدن
اهل سلوکه تشویش و اضطراب حاصل اولور ایسه
بو تشویش ثلاثهٔ غساله ایله زایل اولور ثلاثهٔ
غساله دن مراد عشقدر معنای اوله کوره میفروشدن حظ
اولنور معناسنه در معنای ثانی یه کوره زایل اولور
معناسنه در اما حق بودر که معنای اول اولیدر روشن
در • می ده که نوعروس چمن حد حسن یافت • می ویر
نوش ایده لم زیرا چمنک یکی کلنی حسن حدنی بولدی یعنی
تمام نهایت حسنه ایرشدی نوعروسدن مراد کل اولمق
روشندر چمن اولمقدن • کار این زمان ز صنعت دلاله
میفروشدر • ایش بو زمان دلاله نک صنعتندن کیدر یعنی
انک ایله حظ اولنور دلاله دن مراد بونده معنای مجازی
اوزره خمردر خمیرهٔ اعتباریله شته کیم مصراع اوله
وعلت بو معنایی مبیندر و معنای تصوفی اوزره
عشق الهی مراددر که عاشق و معشوق ما بیننده وصاله
وسیله در و حقیقتده مصراع ثانی مصراع اوله
علتدر مراد بودر بهار زمانیدر که عشق و طاعتک
تمام وقتیدر دلاله یزه ونک قری و بنکه معناسنه در

اما بونده اول مراد درکه شرابی اکه تشبیه اتمشدر •
شکرشکن شوند همه طوطیان هند • هندکه دوکلی
طوطیلری شکر ییجی اولورلر طوطیان هنددن مراد
هند مملکتنک شعراسی وسخندانلریدر • زین
قند پارسی که به بنگاله میرود • بو پارسی قنددن که
بنگاله یه کیدر قند فارسی دن مراد کندونک شکرکبی
لذیذ غزللریدر بنگاله هندده بر معظم شهره اسمیدر
• طی زمان ببین و مکان در سلوک شعر • سلوک شعرده
طی زمانی وطی مکانی کور • کین طفل یک شبه ره یک
ساله میرود • که بر کیجه لک طفل بر ییللق یوله کیدر
طفل یک شبه دن مراد بر کیجه ده دیدکی شعریدر که
از زمانده عالمه مشهور اولور بکشبه ده و بکساله ده
اولن ها مقدار ایچوندر • آن چشم جادوانه عابد
فریب بین • اول عابد الداجی جادوانه چشمی کور
کش کاروان سحر ز دنباله میرود • که سحر کاروانی
انوک ارددندن کیدر • خوی کرده میخرامد و بر عارض سمن
• ترلمش صالنور و سمنک عارض اوزره • از رنگ
روی او عرق از ژاله میرود • انک یوزی رشکندن
ژاله دن عرق کیدر از ژاله ده اولن از من بیانیه معناسنه
در ضمیر غایب مرشده راجع درکه محبوب منزله سنه
تنزیل اولنمشدر • باد بهار میوزد از گلستان شاه

شکرشکن وصف ترکیبیدر

ببین امر حاضردر

یکشبه یکساله
اصح نسخه در

ببین امر حاضردر

شاهک

شاهك كلستان ندن بهاديلى اسر • وز ژاله باده

در قدح لاله ميبرود • وژاله دن لاله قدحنه باده كيدر ولاله

يى قدحه وژاله يى باده يه تشبيه اغشدر • چون سامرى

مباش كه زر ديد واز خرى • سامرى كبى اولمه كه التون

كوردى وخردن لكندن • موسى بهشت وازپى كوساله ميرود

• موسى يى ترك ايدى و بوزاغى اردندن كيدر يعنى اكه

تابع اولور سامرى نك قصه سى مشهوردر تفصيله احتياج

يوقدر مراد دنيا ايچون اخرتى ترك ايلمه ديمكدر • از ره

مرو بعشوه دنيى كه اين عجوز • دنيانك فريب وحيله

سى ايله طريق مستقيمدن كتمه زيرا بو عجوزكه مراد دنيا

در • مكاره مى نشيند ومحتاله ميرود • مكاره اوتورر

ومحتاله كيدر مراد دنيا هركز كسه يه وفا اتمز وكن بيان در

محتاله حيله ايدجى معناسنه در بعض نسخه ده مختاله

واقع اولمشدر خاء معجمه ايله صالنجى ومتكبر معناسنه

لكن حاء مهمله ايله محتاله ملايم در • حافظ ز شوق مجلس

سلطان غياث دين • اى حافظ سلطان غياث الدينك

مجلسى شوقندن • خامش مشو كه كار تو از ناله

ميرود • خاموش اولمه زيرا سنك ايشك ناله دن كيدر

يعنى مرادك انك ايله حاصل اولور **وله ايضا** بر سر آنم

كه كر ز دست بر آيد • اول هوس اوزره ام كه اكر الدن

كلە • دست بكارى زنم كه غصه سر آيد • برايشه

شرعا آله نباغوت

مفتعلن فاعلات مفتعلن

مفاعلن فاعلات

مفتعلن

مباشرت ایدم که غصه نهایت بوله • منظرِ دل نیست
جای صحبتِ اغیار • کوکل قصری اغیاردکی صحبتی یری دکلدر
• دیو چو بیرون رود فرشته در آید • چونکه شیطان طاشره
کیده فرشته ایچرو کلور مراد قلب چون محبت ماسوی دن
خالی اوله جانان حقیقی نک تجلیسندن محبت وعشق
نوری ایله ممتلی اولور دیمکدر • صحبتِ حکام ظلمتِ شب
یلداست • حکام واغنیا صحبتی شب یلدا ظلمتی در •
نور ز خورشید خواه بو که بر آید • نوری افتاب دن
استه اوله که حاصل اوله مراد عشق الهی طلب ایدرایسک
مرشد کامل دن استه اهل دنیا استمه دیمکدر حکام
حاکم لو معناسنه در • بر درِ ارباب بی مروتِ دنیی •
دنیانک مروتسز صاحب دولتلرنک قپوسی اوزره
• چند نشینی که خواجه کی بدر آید • نیچه براوتورورسن
که خواجه قچان طاشره چقه دیو • ترکِ گدایی مکن که
گنج بیابی • درویشلکی ترک ایلمه زیرا گنج بولورسن •
از نظرِ رهروی که در گذر آید • شول مرشدک نظرندن
که مرور ده کلور یعنی یولده راست کلورسن مراد
اغنیادن نسنه طلب ایلمه بر مرشد کامل طلب ایله که
انک سببی ایله بی منت گنج قناعته مالک اولورسن
دیمکدر بعض نسخه ده مکن یرینه بکن واقع اولمشدر که
سروری افندی بونی اختیار اتمشدر اول وقت

خواه امر حاضردر
بوکه بودرکه تقدیرنده در
بوکه تشکل معناسنه
بوکه استعمال اولنور

گدایی

طالح نا سجاده

ای بلبل نغمه اید ورد

مفاعیلن مفاعیلن مفاعیل

تاراو غایب ورد

کدایی دلنجی لک معناسنه اولور ومعنی راست کلور •
صالح و طالح متاع خویش نمودند • صالح وفاسق کندو
متاعنی کوستردیلر • تاکه قبول افتد وکه در نظر آید •
عجب کیم مقبول دوشر وکیم نظره کلور مراد طاعته غرور
اتمک ورحمت حقدن مایوس اولمق نامعقول ایدوکن
اشعاردر زیرا کمسه بیلمز که حق قتنده عاقبت ومآل نیجه در
• بلبل عاشق تو عمر خواه که آخر • ای عاشق بلبل سن
عمر استه زیرا عاقبت • باغ شود سبز و شاخ گل
ببر آید • باغ سبز و تازه اولور وکل بوداغی بره کلور
یعنی گل اچلور مراد عاقبت غمدن خلاص میسر اولور
عمر وفا ایدرسه دیمکدر • غفلت حافظ درین سرا
چه عجب نیست • بو سرایده حافظک غفلتی عجب دگلدر
• هر که بمیخانه رفت بیخبر آید • زیرا هر کیمکه میخانه یه
کتدی بی خبر کلور سرایدن مراد دنیادر که حقیقتده
سوا وهوس شرابی ایله پر اولمش میخانه در که اکه طالب
اولن شراب غفلت ایله مست وبی خبردر طالب اولمین
هوشیار و بر حذردر **ایضا که** جمالت آفتاب هر نظر باد
• سنک جمالک هر نظرک آفتابی اولسون • ز خوبی روی
خوبتر خوبتر باد • سنک خوب یوزکی خوب لقدن خوب
دکی اولسون • مراد سنک یوزکه هر کمسنک نظرنده
افتاب کبی منور کورنسون وحسنک دایم زیاده اولسون

دیمکدر • همای زلف شاهین شهپرت را • سنک
شاهین شهپرلو زلفک هما سنک • دل شاهان
عالم زیر پر باد • عالم شاهلرنک کوکلی قنادی
آلتنده اولسون مراد عالم شاه که مسخر اولسون دیمکدر
• کسی کو بسته زلفت نباشد • هر کیم که او سنک
زلفکه بغلنمش اولمیه • چو زلفت درهم و زیر و زبر باد •
• سنک زلفک کبی قارشمش و پریشان اولسون •
دلی کو عاشق رویت نباشد • هر دل که او سنک یوزکه
عاشق اولمیه • همیشه غرق در خون جگر باد • دایم جکر
قاننه غرق اولسون مراد درد والمده و محنت و غمده اولسون
دیمکدر • بتا چون غمزه ات ناوک فشاند • ای محبوب
چونکه سنک غمزهک ناوک صاچه یعنی آته • دل مجروح من
پیشش سپر باد • بنم مجروح کوکلم آنک اوکنه سپر
اولسون • چو لعل شکرینت بوسه بخشد • چون
که سنک شکر کبی لذیذ لبک بوسه احسان ایده
• مذاق جان من زو پر شکر باد • بنم جانم مذاقی اندن
پر شکر اولسون • مرا از تست هر دم تازه عشقی • باکه
هر دم سندن بر تازه عشق واردر • ترا هر ساعتی
حسن دگر باد • سکا هر ساعت غیری حسن اولسون
• بجان مشتاق روی تست حافظ • حافظ جان ایله
سنک یوزکه مشتاقدر • ترا بر حال مشتاقان نظر باد •

بتا ای بت معشوقدر

تا دامر غایب ورر

مشتاقلرکه

مفعول مفاعلن مفاعیل

مشتاقلرکه حالی اوزره سنک نظرکه اولسون خطاب

مرشده اولملوح روشن دد **وله ایضا** حسن تو همیشه

در فزون باد • سنک حسنک دایما ارتمقده اولسون

رویت همه ساله لاله کون باد • سنک یوزکه دوکلی ییل

لاله رنکلو اولسون • اندوه من خیال عشقت •

بیم باشمده سنک عشقک خیالی • هر روز که هست

در فزون باد • هر کون که وار دد زیاده اولسون • قد

همه دلبران عالم • دوکلی عالم دلبرلرنک قدی •

در خدمت قامتت نکون باد • سنک قامتنک خدمتنده

نکون اولسون • هر کس که ز خدمت کند سر • هر

کمسه که سنک خدمتکدن باش چکه • در چاه غم تو سر

نکون باد • سنک غمک چاهنده باشی اشغه اولسون

• هر سرو که در چمن بر آید • هر سرو که چمن ده بتر بیتر

الف قدت چو نون باد • سنک الف کبی طغری قدک اوکنده

نون کبی اولسون • چشمی که نه فتنهٔ تو باشد • بر چشم

که سنک فتنونک اولمیه • از کوهر اشک بحر خون باد •

اشک کوهرندن قان دریاسی اولسون مراد کثرت بکا

سبی ایله چشمی خونه غرق اولسون دیمکدر • چشم

تو ز بهر دلربایی • سنک چشمک دلربالق دن اوتری •

در کردن سحر ذوفنون باد • سحر اتمکده ذوفنون او

لسون • هر جا که دلیست در غم تو • هر یرده که بر کوکل

قامتت اولن تاء ثانیه خطاب ایچون ورد

باد امر غایب ورد

واود سنك غمكده • بی صبر و قرا دو بی سکون باد •
صبرسز و قرارسز و سکونسز اولسون • هر کس که
بدل نباشدش درد • هر کمسه که انک کوکلنده درد
اولمیه یعنی ساکه محبت اغیه • از حلقهء وصل تو برون باد
• سنك وصلك حلقه سندن طشره اولسون یعنی
وصالك اکه نصیب اولمسون • لعل تو که هست جان ما
فظ • سنك لبك که جان فظك جانی در • دور از لب هر
خسیس دون باد • هر دون خسیسك لبندن ارق
اولسون خطاب پادشاهه و مرشده اولمق ممکن در
ایضاکه تنت بناز طبیبان نیاز مند مباد • سنك
تنك طبیبلرکه نازینه محتاج اولمسون • وجود نازکت از
روده ء کزند مباد • سنك نازك وجودك ضرر که ایچمش
اولمسون مراد جسم لطیفکه هیچ برض و برضرر ایرشمسون
دیمکدر • سلامت همه آفاق در سلامت تست •
دوکلی عالمك سلامتی سنك سلامتنکده در • بهیچ عارضه
شخص تو درد مند مباد • هیچ درد ایله سنك جسمك
دردلو اولمسون • جمال صورت و معنی ز یمن صحت تست •
اهل صورتك و اهل معنینك جمال و سلامتی سنك صحتنك
یمنندن در • که ظاهرت دژم و باطنت نژند مباد •
که سنك ظاهرك بوزرتلش و باطنك غصه اولمسون •
درین چمن چو در آید خزان یغمایی • بیغماجی خزان چونکه

مباد نهی حاضر در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

عارضه درد و مرض
منا سنده در

حمنه

مباد و سهی غایب ورد

چمنه گلە ۰ وهش بسر و سهی قامت بلند مباد ۰ بلند
قامت لو سرو سهی یه انک یول اولسون سرو سهی دن
مراد بو نده کندونک ممدوحی در ۰ دران بساط که حسن
تو جلوه آغاز د ۰ اول مجلس ده که سنک حسنک جلوه یه
باشلیه ۰ مجال طعنهٔ بدبین بد پسند مباد ۰ برامزی
یکینی برامز کوریجی نک طعنه یه مجالی اولمسون ۰ هر آنکه
روی چو ماهت بچشم بد بیند ۰ هر اول کمسه که سنک
آی کبی یوزکه چشم بد ایله نظر ایده ۰ در آتش تو بجز جان
او سپند مباد ۰ انک جانندن غیری سنک آتشکده سپند
اولمسون ۰ شفا ز گفتهٔ شکر فشان حافظ جو ۰ شفای
حافظک شکر فشان سوزندن استه ۰ که حاجتت
بعلاج گلاب و قند مباد ۰ که گلاب و قند علاجنه سکا
حاجت اولمسون استاددن مسموع در که خواجه حافظک
کرم ده عدیم المثل بر صاحب دولت آشناسی وار ایمش که
مزاجی بر مقدار مختل اولمش عیادت کندکده بو غزلی
انشا ایدوب اکه الیتمش اول سببدن فلاندن مراد او
درو فلاندن مراد بودر دیمدکه والا مبدانی نا ویل واسعدر

سپند یوزرلکدر

مفعول مفاعلن فعولن

ولە ایضاً آنکس که بدست جام دارد ۰ اول کمسه
که النده جام طوتر ۰ سلطانیء جم مدام دارد ۰ جم
سلطانلغنی دایم طوتر مراد عشق الهی حاصل ایدن کمسه
عالم معنی سلطانی اولور دیمکدر ۰ آبی که خضر حیات

درمنکده • برآبی که خضر حیاتی اندن بولدی • از و یافت
جوکه جام دارد • میخانه ده اسنه که جام طوتر یعنی
انده وارد و مراد عشق در • سر رشتهٔ جان بجام
بگذار • جان رشته سنی جام قو • کین رشته از و نظام
دارد • زیرا بو رشته اندن نظام طوتر مراد عشق الهی
حیات وله سبب ایدکن بیان در **بیت** هر آنکس
که درین حلقه نیست زنده بعشق • برو نمرده بفتوی ء
من نماز کنید • ما و می و زاهدان و تقوی • بز و عشق
و زاهدلر و تقوی • تا یار سر کدام دارد • عجب خدا
قنغی نک هوسنی طوتر یعنی عشق زهددن مقبول در
• بیرون ز لب تو ساقیا نیست • ای ساقی سنک
لبکدن طاشره دکلدر • در دور کسی که جام دارد •
دورده برکسه که جام طوتر خطاب خدایه در که جمیع نسنه
انک امری ایله حاصل اولور بعض نسخه ده جام یرنه
کام واقع اولور معنی اکر کوده اولور کام مراد معناسنه در
• نرگس همه شیوه‌های مستی • نرگس دوکلی مستلک
شیوه‌لرینی • از چشم خوش تو وام دارد • سنک خوش
چشمکدن قرض طوتر خطاب خدایه در مراد مصنوعات ده
اولن لطافت و حالت جمله ذات باری دن ایدوکین بیان
در چشم بونده ذات معناسنه در • ذکر رخ و زلف تو
دلم را • سنک رخ و زلفک فکری کوکلمه • وردیست

بگذار امر حاضردر

وام قرضدر

كه صبح وشام دارد • بر دو دركه كوكلم انى صباح واقشام
طوتر مراد صبح وشام ذكر خدايه مشغول ايدكن اشعار در
• بر سينهء ريش دردمندان • دردمندك مجروح سينه
سى اوزره • لعلت نمك تمام دارد • سنك لبك تمام
نمك طوتر مراد كلمات الهيه ايله سكون قلب حاصل اولور
ديمكدر • در چاه زنخ چو حافظ اى جان • ذقن چاهنده
حافظ كبى اى جان • حسن تو دو صد غلام دارد • سنك
حسنك اكى يوز غلام طوتر خطاب خدايه در چاه زنخ دن
مراد كنه غيب هويت دركه نيجه كمسنك كوكلى اكا كرفتار
در ايضا له كسى كه حسن خط دوست در نظر دارد
• بركمسه كه دوسنك حسن خطنى نظرنده طوتر • محققست
كه او حاصل بصر دارد • محقق دركه اول كمسه بصر حاصلنى
طوتر مراد هر مصنوعده خدايى مشاهده ايدن صاحب
نظر اولور ديمكدر • چو خامه بر خط فرمان او سر طاعت
• انك فرمانى خطى اوزره خامه كبى طاعت باشنى • نهاد
ايم مگر او به تيغ بردارد • قومشز مكر اول دوست
تيغ ايله قالدره مراد امر خدايه انقياد واطاعتن اشعار
در • كسى بوصل تو چون شمع يافت پروانه • سن
شمع كبى نك وصالنه بركمسه پروانه بولدى • كه زير تيغ
تو هر دم سرى دگر دارد • كه هر دم سنك تيغنك
آلتنده بر غيرى باش طوته خطاب خدايه در مراد وصال

وارد فصل مقامه
غايب ورق

جانان ازل شول کمسنه میسر اولور که ترکنه سر اتمکده
اصلا خوف طوتمیه دیمکدر • بر وانه تذکره وغمک وفرجی
واکی که مابیننده واسطه اولن وبرفج معنایه دخی کلور
لیکن بونده مذکورلردن هر برسی باشقه محلده ملایم در
بووجه دخی لطیف در برکمسه سنک وصالکه پروانه
بولدی که هر دم شمع کبی سنک تیغک التنده بر
غیری باش طوته • بپای بوسی تو دست کسی رسید
که او • سنک اباغک اوپمکه برکسنک الی ایرشدی
که او • چو آستانه برین در همیشه سر دارد • استا
نه کبی دایم باشنی یوقنو اوزره طوته مراد قرب خدانک
کمسنه میسر اولور که حقک حضرتندن بردم جدا اولمیه
دیمکدر • ز بس که تیر غمت سینه بی سپر دارد •
زباده که سنک غمک تیرینه سینه سنی سپرسز طوتر
یعنی سینه سنی عریان طوتدغندن مراد رقیب بوحاله
رشک ایدوب اکه جفا ایدی دیمکدر • ز زهد خشک
ملولم بیار باده ناب • زهد خشکدن ملولم صافی
شراب کتور • که بوی باده دماغم همیشه تر دارد •
زیرا بادهنک بوبی دایم دماغی تر ولطیف طوتر باده دن
مراد عشق در • ز باده هیچت اگر نیست این نه بس
که ترا • شراب دن یعنی عشقدن ساکه اکر هیچ فایده
یوق ایسه بو فایده یتمزمی که سنی • دمی ز وسوسه

آستانه وآستان
لغتدر

ناب بونده صافی
معناسنه در

١٦٧

عقل بی خبر داد ○ بردم عقل معاش وسوسه‌سندن
بیخبر طوترمراد فائدهٔ عشق بو ییتر که سنی ماسوی
فکرندن خلاص وبری ایدر دیمکدر **بیت** حاصل عشق
همین بس که آسیب غم او ○ دل بمالی نشهند میل بجایی
نکنند ○ کسی که از در تقوی قدم برون ننهاد ○ بر
کمسه که تقوی قپوسندن طاشره قدم قومدی ○ بعزم
میکده اکنون سر سفر دارد ○ شمدی میخانه قصدنه
سفر هوسنی طوترمراد زاهد خشک که جمیع عمرنی زهد
وتقوی یه صرف ایدی کوردی که بر فائده حاصل اولمدی
عاقبت عشقه سلوک ایدی دیمکدر ○ دل شکستهٔ حافظ
بخاک خواهد برد ○ حافظک شکسته کوکلی قبره ایلد
بیسه‌در ○ چو لاله داغ هوایی که در جگر دارد ○ لاله
کبی شول محبت داغنی که جگرنده طوترمراد طریق عشقده
ثابت قدم اولدغنه اشارددر **ایضا که** آنکه از سنبل
او غالیه تابی دارد ○ اول محبوب که غالیه آنک زلفندن
بر حرارت طوتر ○ باز با دلشدگان ناز وعتابی دارد ○
کرو عاشقلرینه بر ناز وعتاب طوترمراد مرشدک
مریدلرینه اولن استغناسن بیاندر ○ از سر کشتهٔ
خود میگذرد همچون باد ○ کند ومقتولنک طرفندن
یل کبی کچر ○ چه توان کرد که عمرست وشتابی دارد ○
نه ایلمک کرک زیرا اول دلبر عمردر وعمر بر شتاب طوتر

سبز بونده هوس
معناسنه در =

یعنی مرشد باغدن سرعت ایله کجربیت دن مراد مرشد در
• آب حیوان اگر اینست که دارد لب دوست • آب
حیات اگر اول ابسه که دوستک لبی طوتر • دوشنست
این که خضر بهره سرابی دارد • روشن در بوکه خضر
اندن نصیب بر سراب طوتر یعنی خضر دخی ایچمش در
مراد بو در کلام الهی که حیات جاودانی به سبب در
آب حیاتدن نک در زیرا آب حیات ابدی حیاته سبب
دکلدر • ماه خورشید نمایش ز پس پرده زلف
انک خورشید نما ماهی یعنی عذاری زلفی پرده سی
اردندن • آفتابیست که در پیش سحابی دارد •
بر آفتاب در که اوکنده بر سحاب طوتر مراد بو در که
اسما وصفات پرده سی اردندن ذات باری نک تجلی کی
سحاب اردندن آفتابک ظهوری ونماینی کبی در •
چشم من کرد بهر گوشه روان سیل سرشک • بنم
چشمم هر گوشه یه سرشک سیلنی روان ایلدی
• تا سهی سرو ترا تازه بآبی دارد • تا سنک سرو
سهی کبی موزون قدکی بر آب ایله تازه طوته • غمزه
شوخ تو خونم بخطا میریزد • سنک شوخ غمزه ک
قانمی خطا ایله دوکر • فرصتش باد که خوش فکر صوابی دارد • اکه فرصت اولسون زیرا معقول بر خوش
فکر طوتر مراد بو در که اصلاح عالم باری تعالی یه واجب

دوشن دن مراد
خدا در

سرشک کوز یاشی در

اولمدغی

آب و آمرغناب ورد

اولدغی اعتبار ایله صفت جلال نفسی هلاک اتمک خطاکی
در لیکن نفسی هلاک اتمک حقیقتده حیاته سبب اولد
غی اعتبار ایله صواب محض در • چشم مخمور تو دارد
ز دلم قصد جگر • سنک مخمور چشمک بنم کوکلمدن
جکر قصدن طوتر • ترک مستست مگر میل کبابی دارد
• مست ترکدر مگر بر کباب میلن طوتر مراد الله تعالی
حضرتی قلبدن غیره نظر اتمدکن اشعاردر • جان
بیمار مرا نیست ز تو روی سؤال • بنم خسته جانمه
سندن سؤال مجالی یوقدر • ای خوش آن خسته
از دوست جوابی دارد • ای خوش اول خسته که دوست
دن بر جواب طوتر مراد سعادت اول دل خسته عاشقه
که نیاز و تضرعسز فیض الهی یه ایرشه دیمکدر • کی
کند سوی دل خسته حافظ نظری • حافظک خسته
کوکلی جانبنه قچن بر نظر ایدر • چشم مستت که به هر
گوشه خرابی دارد • سنک مست چشمک که هر
کوشه ده بر خراب طوتر چشمدن مراد ذات باری در
مراد بو قدر وافر عشاق وار ایکن باکه التفات اولورمی
دیو اظهار تحیر در **ایضاله** دوش از جناب
آصف پیک بشارت آمد • دون کیجه جناب آصف
دن بشارت پیکی کلدی • کز حضرت سلیمان عشرت
اشارت آمد • که حضرت سلیماندن عشرت

دوش دون کیجه

اشارت کلدی سلیمان دن مراد باری تعالی در آصف
دن مراد مرشد در • خاک وجود ما را از آب باده گل کن •
بزم وجودمز خاکنی آب باده دن گل ایله • ویران سرای
دل را گاه عمارت آمد • ویران اولمش کوکل سرایینک
عمارتی وقتی کلدی مراد محبت ماسوی ایله خراب اولمش
دلکه اولمسی عشق الهی ایله میسر اولور دیمکدر •
عیبم بپوش زنهار ای خرقه ء می آلود • ای می آلود
خرقه زنهار عیبمی اورت • کان یار پاک دامن بهر زیارت
آمد • زیرا اول پاک دامن یار زیارت دن اوتری کلدی
• این شرح بی نهایت کز حسن دوست گفتند • بو
نهایتسز شرحی که دوستنک یعنی خدانک حسندن
ایتدیلر • حرفیست از هزاران کاندر عبارت
آمد • نیچه بیک دن بر حرف در که عبارته کلدی یعنی
بیان اولندی • امروز جای هر کس پیدا شود ز خوبان
• بو کون خوبلردن هر کسنک یری ظاهر اولور • کان
ماه مجلس افروز بهر صدارت آمد • زیرا اول مجلس
روشن ایدجی ماه صدرنشینلک دن اوتری کلدی
ماه دن مراد مرشد در خوبان دن مراد سایر شیخلر
در • بر تخت جم که تاجش معراج آفتابست • جم تختی
اوزره که انک تاجی آفتابک معراجی در • همت نگر که
موری با این حقارت آمد • همتی کور که بر قرنجه بو حقارت

ایله

مست آمد حاضرده

بپوش آمد حاضرده

نگر آمد حاضرده

169

ایله کلدی یعنی مورک همتنی کورکه سلیمانک تختنه
چقدی که آنک ایله مصاحبت ایلدی اکرچه بو بیت ده
سلیمان و مور حکایتنه اشارت وار دور اما مراد بو در
که نفس و هوا النده مور کبی حقیر اولمش کمسه عشق
الهی سببی ایله جناب قدسه وصول بولدی • از چشم
شوخش ای دل ایمان خود نگه دار • انک شوخ
چشمندن ای دل کند و ایمانکی صقله • کان جادوی کمانکش
از بهر غارت آمد • زیرا اول کمانکش جادو غارت دن اوتری
کلدی مراد محبوب مجازی در • آلوده ء تو حافظ فیضی
ز شاه درخواه • سن آلوده ء فقر سن ای حافظ شاه
دن بر فیض استه • کان عنصر سماحت بهر طهارت آمد •
زیرا اول سخی ذات غیری پاک ایتمک ایچون کلدی • دربان
مجلس شاه در باب وقت و دربان • شاهک مجلسی
دریا در وقت اکله و انجو بول • هان ای زبان کشبده
وقت تجارت آمد • آکاه اول ای زبان چکمش که تجارت
وقتی کلدی مراد احسان طلبی ایچون ظرافت ایله پادشا
هه حسب حالنی اعلام در ولە ایضا برید باد صبا دوشم
آگهی آورد • باد صبا بیکی دون کیجه باکه اکا هلق کتوردی بویله
دیو • که روز محنت و غم رو بکوته آورد • که محنت و غم
کونی قصه لغه یوز کتوردی • بمطربان صبوحی دهیم جامه ء
چاک • شوق دن چاک ایتدکمز جامه یی صباح شرابی مجلسنک

وارام ما ضرورت

وتفواه امر ما ضرورت

برید یک

مطربلرنه ویره لم • باین نوید که باد سحرگهی آورد •
بو بشارته که سحر وقتنک یلی کتوردی • بیا بیا که
تو حور بهشت را رضوان • کل کل که سن جنت حوری
سنی رضوان • بدین جهان ز برای دل رهی آورد •
بو جهانه بنده نک کوکلندن اوتری کتوردی خطاب
فرنده دو • نسیم زلف تو شد خضر راهم اندر عشق
• عشقده سنک زلفک رایحه سی باکه خضر راه اولدی •
زهی رفیق که بختم بهمرهی آورد • زهی رفیق که بخت
باکه یولداشلغه کتوردی مراد راه عشقده وصاله فیض
الهی وسیله اولمغه کافی ایدوکن اشعاردر • بهی زویم
بشیراز با عنایت دوست • شیرازه کید زحقک
عنایتی ایله • زهی دلیل که ایزد بهمرهی آورد • زهی
دلیل که الله تعالی باکه یولداشلغه کتوردی • چه نالها
که رسید از دلم بخرمن ماه • نه نالهلر که کوکلم دن خرمن
ماهه ایرشدی • چو یاد عارض آن ماه خرگهی آورد •
چونکه اول خرگهی ماهک عارضنی اکدی • بجبر خاطر
ما کوشش کین کلاه نمد • بزم شکسته خاطرمز جبرینه سعی
ایله زیرا بو نمد کلاه • بسا شکست که بر افسر شهی آورد •
شاهلق تاجنه چوق شکست کتوردی مراد انبیا و
اولیا پادشاهلره غالب اولدقلرینی اشعاردر جبینه
بونده پاره صرموج معناسنه در • رساند رایت

زهی بونده معناسنه در

170

منصور بر فلک حافظ • حافظ نصرت سنجاغنی فلکه ایرشدردی مغتونك فتنه معناسنه اولدغی کبی منصور بونده نصرت معناسنه در • چو التجا بجناب شهنشهی آوُرْد • چونکه اول پادشاهك جنابنه التجا کتوردی مراد پادشاه حقیقی و منصور نام پادشاه اولمق احتمالدر که نیچه یرده دخی انی مدح ایدر نته کیم مصراع اولده اولان منصور لفظی انی مبیّن در **وله ایضا** آنکه رخسار ترا رنگ گل و نسرین داد • اول اتله که سنک رخسارکه گل و نسرین رنکنی ویردی • صبر و آرام تواند بمن مسکین داد • بن مسکینه صبر و آرام ویرمکه قادر در • آنکه گیسوی ترا رسم تطاول آموخت • اول اتله که سنک گیسوکه ظلم عادتنی اوگرتدی • هم تواند کرمش داد من غمگین داد • انک کرمی هم قادر در بن غمکینك دادنی ویرمکه • من همان روز ز فرهاد طمع ببریدم • بن همان اول کون فرهاددن امید کسدم • که عنان دل شیدا بلب شیرین داد • که دیوانه کوکلنك عنانی شیرینك لبنه ویردی مراد هر کیمکه عشق مجازی یه کرفتار اوله انك هلاك اولمسی مقرّر ایدوکن اشعاردر **بیت** فرهاد وار ز میوهٔ شیرین جلاوتی • روزی نشد که لایق دیوانه سنگ بود • گنج زرگر نبود کنج قناعت

آمد سنجاغ درته

ویرشن

عناه ویرشنه

باقیست • اگر گنج دُرّ اولمیه گنج قناعت باقیدر • آنکه

آن داد بشاهان بگدایان این داد • اول الله که

شاهلره انی ویردی گدالره بونی ویردی گنج یرینه گنج

دخی جائزدر **بیت** چرا پیش خسرو بخواهش روی

• چو یکسو نهادی طمع خسروی • خوش عروس است

جهان از ره صورت لیکن • جهان صورتا بر لطیف گلندر

ولیکن • هرکه پیوست بدو عمر خودش کابین داد •

هرکیم که اکا اولاشدی یعنی انی قبول ایلدی کندو عمرنی

اکا کابین ویردی **بیت** مفت مسکین صورت جهانی کیشی

نقد عمرن ویرر کرایرنه • بعد از این دست من و دامن

سرو و لب جو • بوندن صکره بنم الم و اودماق کنارنده

اولن سروک دامنی • خاصه اکنون که صبا مژده فرور

دین داد • خصوصا شمدی که صبا فرور دین مشتلغنی

ویردی جودن مراد توحید در سرودن مراد مرشددر

فروردین ایلک یازآیی معناسنه در • در رکف غصه

دوران دل حافظ خون شد • دوران غصه سی الندن

حافظک کوکلی خون اولدی • از فراق رخت ای خواجه

قوام الدین داد • سنک یوزک فراقندن ای خواجه

قوام الدین داد مراد ظرافت ایله حالنی خواجه قوام

الدینه اشعاردر نامی حسن در **وله ایضاً** اگر

روم زپیش فتنها برانگیزد • اکر انک اوکندن

کیدرم

عروس بودن کهنه معناسنه در ==

بعض نسخه ده سرو و لب جو واقع اولمشدر ==

کیدم فتنه لر قوپرد • ور از طلب بنشینم بکینه برخیزد
• واکر طلب دن فراغت ایدم انتقامه قالقر بوندن مراد
مرشد اولمق اولی در • وگر بره هکذرین یک دم از وفا
وادین • وکر بر رهکذرده بردم وفا اولقدن • چو گرد
در پیش افتم چو باد بگریزد • تو زکبی انک اوده دوشم
بل کبی مجرم مراد مرشد درکه غرور حاصل اولمسون ایچون
مریدنه التفات ایلمز • وگر کنم طلب نیم بوسه صد
افسوس • وگر اندن نیم بوسه طلب ایدم بوز تمسخر
وطعن • ز حقه دهنش چون شکر فرو ریزد •
انک حقه یه بکزر دهانندن شکر کبی اشغه دوکیلور
بونه مراد مرشد درکه فیض طلب ایدن مریدی زمانی وکلدر
دیو منع ایدر • فراز و شیب بیابان عشق دام بلاست •
عشق بیابانک اینشی و یوقشی بلا طوزاغی در • کجاست
شیر دلی کز بلا نپرهیزد • قنده در بر شیر دل یعنی
بر شجیع که بلادن خوف و پرهیز اتمیه مراد راه عشق زیاده
صعوبت اوزره اید وکن اشعار در • من آن فریب که در غمزه
ء تو می بینم • بن اول فریبی که سنک غمزه کده کورورم
• بس آب روی که با خاک ره بر آمیزد • چوق یوز صوینی
که یول طبراغنه قترشدورر مراد مرشد درکه التفات ایله
چوق کیمسه یی طالب عشق ایلر دیمکدر • چو کویمش
که چرا با کسان بیامیزی • چون اکه دیم که نیچون غیرلر

بعض نسخه ده غمزه یرینه
واقع اولمش در

ایله اختلاط ایدرسن • چنان کند که سرشکم بخون تر آمیزد • ایله ایدر که کوزم یاشنی قان ایله قرشدرر یعنی باکه قنلو یاش اغلدرینه قرشدرمراددر • نوعمر خواه وصبوری که چرخ شعبده باز • سن عمر وصابرلق استه زیرا حقه باز فلک • هزار بازی ازین طرفه تر برانکیزد • بوندن عجیب درکه بیک یعنی وافر اویون قوپررمراد دودر فلکه اعتماد اتمکه تنبیه در • بر آستانه تسلیم سر بنه حافظ • تسلیم استانه سی اوزره باش قوای حافظ • که گر ستیزه کنی روزگار بستیزد • زیرا اکر عناد ایدر ایسک روزکار دخی عناد ایدر مراد رضینا بقضاء الله صنعجه تسلیم دن عبارت جاره اولمدغن اشعاددر ولہ ایضا جان بی جمال جانان میل جهان ندارد • جاناںک جمالنسز جان جهانه میل طوتماز زیرا جهانه نظر مرا یای جمال جانان اولدیغی اعتبار ایله کرکدر • انکس که این ندارد حقا که آن ندارد • اول کمسه که بونی طوتمز الله حقیچون که انی طوتماز این دن مراد جانان آن دن مراد جاندر حاصل معنی بودرهر کیمکه عشق الهی سببی ایله تقرب حق حاصل اغمه حقیقت ده اول کمسه مرده در • با هیچ کس نشانی زان دلستان ندیدم • اول دلستاندن هیچ کمسه ایله بر نشان کورمدم • یا من خبر ندارم یا او نشان ندارد • یا من

خبر

ستیزی فعل مضارع مخاطبدر

دلستان وصف ترکیبی در

172

خبر طوتمازم یا اونشان طوتماز دلستان دن مراد محبوب
حقیقی دوکه لیس کمثله شیئ حسبنجه اندن کمسه ایله نشان
یوقدر هم لا تدرکه الابصار وهو یدرک الابصار
موجبنجه کمسه اندن فشان کورمکه قادر دکلدر بیت
مو بمو دیدم وجود الآنکی نیست • در دین حرف سنکرف اصلا
شکی نیست • سر منزل قناعت نتوان ز دوست
دادن • قناعت سر منزلنی الدن ویرمک اولماز • ای ساز
بان فرو کش کین ره کران ندارد • ای سار بان قوون زیرا
بو یول کنار طوتماز مراد راه عشقه سلوک سببی ایله ذات
باری نک حقیقتنی ادراکی میسر اولماز دیمکدر • هر
شبنمی درین ره صد بحر آتشینست • هر شبنم
بو یولده یوز آتش دریاسی در • دردا که این معما شرح
وبیان ندارد • دردا که بو معما شرح وبیان طوتماز
نتکیم مولانا مثنوی ده کتورمش در بیت ای برادر بی
نهایت درکهیست • هر چه بر وی میرسی بر وی مایست
• مراد راه عشق حدون زیاده صعوبت اوزره ایدوکن
اشعاردر • ذوق چنان ندارد بی دوست زندگانی •
دوستسز دیرلک اول قدر بر ذوق طوتماز • بی دوست
زندگانی ذوق چنان ندارد • بو اکی مصراعک معناسی بر
در بعض کسر جنان اوقور جیم عربی نک کسر بسیله
اما ذوق ده اولن یاء وحدت اکه مانع در • ای دل طریق

سرزان کنار یعنی نسخه ورر

رندی از محتسب بیاموز • ای کوکل رندلک طریقنی
محتسب دن اوکرن • مستست و درحق او کس این
کمان نداد • مست درو که انک حقنده بو ظنی طوتماز
مراد کتمان عشق و طاعت لازم اید وکن بیان در • کرخود
رقیب شمعست اسرار ازو بپوشان • فرضا اکر رقیب
شمع ایسه اسرارین اندن ستر ایله • کان شوخ سر
بریده بند زبان نداد • زیرا اول باشی قطع اولنمش
شوخ زبان بندنی طوتماز مراد بودر که اسرار عشق در
عاشق دن غیریه فاش ایلمه اکر خود اسرار دن خبردار
معتمد علیه کسه اوله زیرا البته اول کمسه غیره فاش ایلر
• اثر اکه خواندی استاد کر بنکری بتحقیق • ای که استادی
اوقودک اکر حقیقت ایله نظر ایده سن • صنعتکرست لیکن
شعر روان نداد • صنایع شعریه یی بیلیجی و مصنع شعر
سویلیجی در لیکن شعر روان طوتماز یعنی شعرنده سلا
ست یوقدر مراد کندوسی ایله معاصر اولن شعرانک
بعض سنه دخل در • چنک خمیده قامت میخواندت
بعشرت • قامتی بوکلمش چنک سنی عشرته اوقور
بشنو که پند پیران هیچت زیان نداد • استماع
ایله که پیرلرک پندی سکا هیچ زیان طوتماز چنک دن مراد
مرشد در که سوزنی کوش جان ایله اصغا ایدن سعادت
ابدیه یه واصل اولور • احوال کنج قارون کایام داد بر باد •

قارونک

بیاموز امر حاضر در

بتجع اندن وه اولنتا
خطاب ایچون در

شعر بیدا مرض نسخه ورد

قارونک کنجی احوالنی که ایام انی بیله ویردي • باغنچه
بازگو بید تا زر نهان ندارد • غنچه یه دیکوز تا التونغ نهان
طوتمیه بو سوزدن مراد ممسک اولن اغنیایه بند در
رمز وکنایت طریقی ایله • کس در جهان ندارد یک بنده
همچو حافظ • که جهانده حافظ کبی بر بنده یه مالک
دکلدر • زیرا که چون تو شاهی کس در جهان ندارد •
زیرا که جهانده که سنکلین بر شاه طوتمز شاه دن مراد
خدا در **وله ایضاً** روشنی طلعت تو ماه ندارد
• سنک طلعتک روشنلکنی ماه طوتماز • پیش تو
کل رونق کیاه ندارد • کل سنک قتکده کیاه رونقنی طوتماز
خطاب خدایه در • کوشه ابروی تست منزل جانم •
بنم جانمک منزلی سنک ابروک کوشه سیدر • خوشتر
ازین کوشه پادشاه ندارد • بوندن لطیف رکه کوشه
پادشاه طوتماز بووجه دخی جائزدر بو کوشه دن خوشرک
پادشاه مالک دکلدر کوشه ابرودن مراد غیب هویت
در • تا چه کند با رخ تو دود دل من • بنم آهم توتنی عجب
سنک دخکنه ایلر یعنی کوره سن که آخر بوزکه نیجه اولسه در
• آینه دانی که تاب آه ندارد • آینه یی بیلورسن که
آهه طاقت طوتماز • نی من تنها کشم تطاول زلفت • سنک
زلفک ظلمنی یالکوز بن چکمزم • کیست که او داغ این سیاه
ندارد • کیمدرکه او بوسیاهک داغنی طوتماز زلف دن

دود دل آه سحر نسخه ورد

مراد بونده ظلمت کوندر • دیده ام آن چشم دل سیه که تو داری
اول قاره کاکل لو چشمی که سن طوتارسن کورمشم • طالب
هیچ آشنا نگاه ندارد • هیچ آشنا جانبنه نگاه طوتمز چشم
دل سیه دن مراد ذات باری دوصفت استغناسی ایله
• رطل گرانم ده ای مرید خرابات • ای میخانه مریدی بکا که رطل
گران ویر • شادی شیخی که خانقاه ندارد • سول شیخک
شوقنه که خانقاه طوتماز رطل گراندن مراد عشقدر •
خون خور و خاموش نشین که آن دل نازک • قان ایچ و خاموش
اوتور زیرا اول نازک دل • طاقت فریاد داد خواه ندارد •
داد طلب ایدیجینک فریادنه طاقت طوتماز • شوخی نر
گس نگر که پیش تو بشکفت • نرکسک کستاخلغنی
کور که سنک اوکنکده اچلدی • چشم دریده ادب نگاه ندارد
• کوزی یرتلمش یعنی یوزی کوزی اچلمش ادب صقلمز مراد
صانع فتنه ده مصنوع کندوسنه وجود ویرمک بی ادبلک
ایدکن بیان در • گو برو و آستین بخون جگر شوی • دی
کتسون و یکنی جگر قانی ایله یوسون یعنی وافر اغلسون
• هر که بدین آستانه راه ندارد • هر کیم که بو استانه یه
یول طوتماز مراد بودر که هر کیمکه جناب قدسه وصول
بولمیه قان اغلمه محل ولایق در • حافظ اگر سجده ء
تو کرد مکن عیب • حافظ اگر سکا که سجده ایلدی ایسه
عیب ایلمه • کافر عشق ای صنم گناه ندارد • ساز عشق

تعریض بونده بو معناسنه وشی جایزدر

داد خواه وصف ترکیبی در

مکن نهی حاضر در

ای صنم

ای صنم گناه طوتماز بو وجه دخی ممکن دور منکر عشق ای صنم
گناه طوتمازمی یعنی طوتار معنای اوله گوده کافرسانر
معناسنه معنای ثانی یه گوره منکر معناسنه دور **وله ایضًا**
سالها دفتر ما دوگرو صهبا بود • نیچه ییللر بزم دفتر
مز صهبا یه رهن ایدی صهبا قرمزی شراب • رونق میکده
از دوس و دعای ما بود • میخانه نک لطافتی بزم درسمزدن
و دعامزدن ایدی مراد طالب عشق اولن محبت ماسویدن
قلبنی پاک ایلمک لازم ایدوکن اشعار در **بیت** کسی که بر در
میخانه تکیه گاهی یافت • چه التفات کند بمسند دارا •
نیکی پیر مغان بین که چو بد مستان • هر چه کردیم بچشم کرمش زیبا
بود • هر نه خطا که ایلدک انک کرمی چشمنه زیبا اولدی
بو وجه دخی جایزدر زیبا ایدی مراد مرشدکه لطف و مروتن
بیان در که بعض خام مریدلردن نامعقول فعل گورب
بیحضور اولماز • دفتر دانش ما جمله بشوئید بمی • بزم
علمز دفترنی جمله شراب ایله یویکوز • که فلک دیدم و در
کین دل دانا بود • زیرا فلکی گوردم دانانک گوکلی
کیننده ایدی • دل چو پرکار بهر سو دورانی میکرد • •
گوکل پرکار گبی هر جانبه بر دوران ایدر ایدی • واندر آن
دایره سرگشته پا برجا بود • واول دایره ده ایاغی یرنده
بر سرگشته ایدی مراد ابتداء سلوکده اولن احوالن بیان در

ببین امرکا ضرورة

مطرب از درد محبت عملی می پرداخت • مطرب محبت دردندن

برعمل دزدی یعنی خوب مقام چالدی ولطیف ترنم ایتدی

بعض نسخه ده دردبرنه داه واقع اولمش در • که فکیمان

جهان امز خون بالا بود • که جهان عاقلرلرنک مزسی قان

سوزیجی ایدی حاصل معنی مرشد درعشقدن برحالت

وبرسر بیان ایلدی که عشقدن بی بهره اولنلردخی شوق

لرندن قان اغلدیلر دیمکدر • می شکفتم زطرب زانکه چو

گل برلب جوی • طرب دن اچلدم اول سببدن که گل کبی ارماق

کناردنده • بر سرم سایه ان سرو سهی بالا بود • اول

سروسهی قامتلونک سایه سی باشم اوزره ایدی بو

وجه دخی جائزدر اول بلند سروسهی نک سایه سی باشم

اوزره ایدی جویدن مراد توحید درسرودن مراد مرشددرکه

اکه قرب حاصل اندکندن مسروردر زیرا دایم مستفیض

اولور • از بتان آن طلب ار حسن شناسی ای دل •

خوبلردن انی طلب ایله اکر حسن اشناس ایسک ای کوکل

• این کسی گفت که در علم نظر بینا بود • بونی برکسه

دیدی که علم نظرده بینا ایدی یعنی اهل نظر ایدی مراد

مرشد استر ایسک عشق وارشاد صاحبی اولنی

طلب ایله ظاهری معمور اولنی طلب ایلمه دیمکدر بیت

زاویاب عمامه معنی و فقر • همچو کبن تاج سر هر نادکی نشست

• پیش گلرنگ من اندر حق از رو بوستان • بیم گلرنگ

(margin: ... خون بالا وصف ... بیتی در)

(margin: حسن شناسی ده یا ... خطاب ایچون یادر)

ببرم

پیرم از ذوق پوشش لر یعنی مرایی لر حقنده • رخصت گفت
نداد از نه حکایتها بود • خباثت لرنی سویلمکه اجازت
ویرمدی یوخسه حکایتلر واردی پیردن مراد مرشددر
که اسراره مطلع در بعض نسخه ده گفت برنه صبت واقع
اولمش در • قلب اندوده حافظ بر او خرج نشد •
حافظک ریا ایله یالدزلنمش وصوانمش قلبی مرشد
قتنده خرج یعنی مقبول اولمدی قلب تمام برنده در •
که معامل بهمه عیب نهان دانا بود • زیرا معامل وصراف
دوکلی عیب نهانی عالم ایدی مراد اولیاء الله احوال
قلوبه مطلع اولدقلرن اشعاردر **ولە ایضا** دوش
در حلقه ء ما قصه ء گیسوی تو بود • دون کیجه بزم حلقه
مزده سنک گیسوک قصه سی ایدی • تا دل شب سخن
از سلسله ء موی تو بود • نصف لیله دکن سوز سنک
زنجیر کبی مویکدن ایدی خطاب خدایه در مراد عشاق زمره
سنده اسرار الهیه دن واقع اولن مصاحبتی اشعاردر
• دل که از ناوک مژگان تو در خون میگشت • کوکل که سنک
مژگانک ناوکندن قانه غرق اولدی • باز مشتاق کمانخانه
ء ابروی تو بود • کرو سنک ابروک کمانخانه سنک مشتاق
ایدی خطاب خدایه در مراد قرب الهی حصولنده چوق الم کورمک
ایله عشقدن فراغت اتمدکن بیان در **بیت** تا چشیدم لذت
غمهای تو • آبد از شادی ء عالم خنده ام • هم عفا الله

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

ناوك بر نوع تیردر

زِ صَبا کَز تُو پَیامِ آوَرَد • هم الله حضرتی صبادن عفو
ایلسون که سندن بر خبر کتوردی • وَرنَه دَر کَس نَرَسیدیم
کِه اَز کُوی تُو بُوَد • یوخسه کمسه ایرشمدی که سنک کو
یکدن ایدی مراد حق ایله آشنالغه قبض الهی وسیله او
لدغندن اظهار شکردر واولیانک ندرتنی اشعاردر •
عالَم اَز شُور وَشَرِ عِشق خَبَر هِیچ نَداشت • عالم
عشقک شور شرندن هیچ خبر طوتمدی • فِتنَه
اَنگیزِ جَهان غَمزَهءِ جادُوی تُو بُود • جهانه فتنه قوپریجی
سنک جادو غمزه‌ک اولدی مراد جمیع موجودات اسما و
صفات پرده‌سی اردندن اولن تجلیءِ ذاتک اثری ایدوکن
بیان در • مَن سَرگَشتَه هَم اَز اَهلِ سَلامَت بُودَم •
بن متحیر هم سلامت اهلندن ایدم • دامِ رَا هَم شِکَن طُرَّهءِ
هِندُوی تُو بُود • بنم بولمک طوزاغی سنک سیاه طره‌گک
بو کلمی اولدی مراد بودر که اسرار الهیه‌یه وغیب هویته
کرفتار اولمزدن اول عشقدن بی بهره و بی خبر ایدم اما
شمدی اکه وصول بولدم • بِگُشا بَندِ قَبا تا بِگُشاید
دِلِ مَن • بند قباکی چوز تا بنم کوکلم اچله • کِه گُشادِی کِه مَرا
بُود زِ پَهلُوی تُو بُود • زیرا شول کشاد که بنم ایچون ایدی
سنک پهلوکدن اولدی مراد جناب قدس ایله اولان آشنالق
سببی ایله تجلیءِ ذات طلب اتدوکن بیان در بیت فوجمه
دیردم نگاری بیره هنوز • چو رُندم وارمی قالدم کنمز •

دام طوزاق

176

بوترکی بیت دن دخی مراد مجازی دکلدر غفلت اولنمیه

• بو فنای تو که بر ترتیب حافظ نکذرد • وفنای حقیجون که حافظک

تربه‌سی اوزره اوغره • کز جهان میشد و درآدر وی

دوی تو بود • زیرا صباحان دن کندی وسنک یوزک اردو

سنه ایدی خطاب خدایه در ایضاله یاد باد آنکه سر

کوی توام منزل بود • یاد اولسون اول که سنک سر کویک

بنم منزلم ایدی • دیده را روشنی از خاک درت حاصل

بود • سنک خاک درکدن کوزمه روشنلک حاصل ایدی

خطاب مرشده در • راست چون سوسن وکل از اثر صحبت

پاک • پاک مصاحبتک اثرندن سوسن وکل کبی راست

• در زبان بود مرا هرچه ترا در دل بود • بنم دلمده ایدی

هرنسنه که سنک قلبکده ایدی خطاب مرشده در مراد

سنک صفوت قلبک سببی ایله خاطرکده اولان اسرار

قلبمه منعکس اولوب لسان ایله بیان ایدر ایدم دیمکدر

• دل چو از پیر خرد نقل معانی میکرد • کوکل چون عقل

پیرندن معانی نقل ایدر ایدی • عشق میکفت بشرح آنچه

بر او مشکل بود • عشق شرح ایله ایدر ایدی اول نسنه

که انک اوزره مشکل ایدی مراد مرشدی عشق سببی

ایله ملال اسرار ایدکن بیان در • در دلم بود که بی دوست

نباشم هرکز • کوکلمده ایدی که هرکز دوست سز اولمیم

• چه توان کرد سعی من و دل باطل بود • نه ایلمک ممکن درکه

یاد ار غایب ورد

فاعلاتن فعلاتن

فعلاتن فعلاتن

بنم سعیم وکوکلمك سعیی باطل اولدی دوست دن مراد
باری تعالی اولمق دوشن دروشد اولمقدن • دوش بر یاد
حریفان بخرابات شدم • دون کیجه عاشقلر یادینه میخانه
یه کتدم • خم می دیدم خون در دل و پا در گل بود • شراب
کوپنی کوردم کوکلنده قان وایاغی بالجوده ایدی مراد رشدکه
انقباض واضطراب ده اولدغنی اشعار دور • پس بپرسیدم
که بپرسم سبب درد فراق • چوق کشت وتجسس
ایدم که فراق دردنك سببنی صورم • مفتی عقل درین
مسئله لا یعقل بود • عقل مفتیسی بو مسئله ده لا یعقل
ایدی مراد تقدیر ربانی واسرار غیبی عقل معاش
ادراك ایتمكه قادر اولمدغنی بیان دور • راستی خاتم فیروزه
بو اسحاقی • طرفه بیک بوکه بو اسحاقه منسوب
اولن فیروزه خاتم • خوش درخشید ولی دولت مستعجل
بود • لطف بلد ایدی اما سرعت ایدجی دولت ایدی مراد
شیخ ابو اسحاق نسلندن برکنك دولتی تمام قوت
طوتمش ایکن ناگاه اجل ایرشدکن اشعار دور • دیدی آن
قهقهه کبك خرامان حافظ • اول کبك خرامانك قهقهه
سن کوردکمی ای حافظ • که ز سر پنجه شاهین قضا
غافل بود • که قضا شاهینك سرپنجه سندن غافل
ایدی مراد جوانلغنه مغرور اولوب موت دن غافل اولدغنی
بیان دور • آه از این جور وتظلم که درین دامگه است •

نسخه ده بو بیتده رفتیم مستانه ورت

بعض نسخه ده اولنبا اسحاقیه ایکیون ورت

ودیدی قه سنای استفهام واردر

۱۷۷

آه بو جور و تظلم دن که بو طوزاق برنده د مراد دنیادر
که جور و مشقت و رنج و محنت ایله بردر • آه از آن نازو
تنعم که در آن محفل بود • آه اول نازو تنعم دن که اول
مجلس ده ایدی مراد عالم ارواح در ادرت دکلدر **وله ایضا**
تا ز میخانه و می نام و نشان خواهد بود • مادام که میخانه
و می دن نام و نشان اولیسردر • سر ما خاک ره پیر
مغان خواهد بود • بزم باشمز پیر مغانک خاک رهی اولیسر
درمراد عشق ترکه اغرزم دیمکدر **بیت** فتح باب حرم عشق
ز میخانه طلب • رحم الله لمن علمنی فتح الباب • بر سر تربت
ما چون گذری همت خواه • چون که بزم مزارمزه اغره یه سن
همت استه • که زیارتگه رندان جهان خواهد بود • که جهان
رندلرنک زیارتگاهی اولیسردر • حلقه پیر مغانم ز ازل
در گوشست • پیر مغانک حلقه سی ازل دن بنم قولغمده در
• بر همانیم که بودیم و همان خواهد بود • همان انک اوزرنه
ایز که اولدق و همان ایله اولیسردر • برو ای زاهد خود بین
که ز چشم من و تو • یوری ای خود بین زاهد که سنک چشمکدن
و بنم چشمدن • راز این پرده نهانست و نهان خواهد بود
• بو پرده نک رازی نهان در و نهان اولیسردر • ترک عاشق
کش من مست برون رفت امروز • بنم عاشق قتل ایدجی
محبوبم بو کون مست طاشره کتدی • تا دگر خون که
از دیده روان خواهد بود • عجب کرو کیمک چشمندن

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلاتن

خواه امر حاضردر

خود بین وصف ترکیبی در

قان روان اولیسردر • چشم آن دم که ز شوق تو نهد سر

بلحد • بنم چشمم اول دم که قبره باش قورسنک شوقکدن

• تادم صبح قیامت نگران خواهد بود • قیامت صباحی وقتنه

دکن ناظر ومنتظر اولیسردر خطاب خدایه در • بخت حافظ گر

ازین گونه مدد خواهد کرد • حافظک بختی اکر بونک کبی دن

مدد ایلمک استیه • زلف معشوقه بدست دگران خواهد بود

معشوقه نک زلفی غیری لرک النده اولیسردر بو وجه دخی جا

یزدر اکر حافظک بختی بویله معاونت ایده که شمدی اغتشدر

معشوقه نک زلفی غیرلر النده اولیسردر یعنی اولماز زیرا

بختی مساعد وموافقدر معشوقه دن مراد باری تعالی در

معشوقه ده اولان تا تا نیث ایچون دکلدر وجه اوله کوره مراد

حافظ اسرار الهیه دن محروم اولوردیمکدر وجه ثانی یه کوره

حافظ اسرار الهیه یه واصل اولوردیمکدر هم بو وجه ده

استفهام انکاری معناسی واردر **ولہ ایضا** رسید مژده

که ایام غم نخواهد ماند • مژده ایرشدی که غم ایامی قالمیسردر

• چنان نماند وچنین نیز نخواهد ماند • اویله قالمدی وبویله

دخی قالمیسردر • من ارچه در نظر دوست خاکسار شدم

• بن اکرچه دوستک نظرنده حقیر اولدم • رقیب نیز چنین محترم

نخواهد ماند • رقیب دخی بویله محترم قالمیسردر مراد احوال

عالم برقرار اوزره اولمدیغنی بیان مراددر • چو پرده دار

بشمشیر میزند همه را • چونکه پرده دار جمیعنی شمشیر ایله

مژده منتلقدر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلاتن

خاک رحقیر فعلان

اوررر

اورر یعنی هلاک ایدر بردهٔ دادن مراد فلکدرکه اکه فعل اسناد
ایلمک مجازدر بنی الامیر المدینة کبی • کسی مقیم حریم حرم
نخواهد ماند • برکمسه حرمی حریمنک مقیمی قالمیسردر مراد باری
تعالی دن غیریکمسه قالمزدیمکدر • غنیمتی شمر ای شمع وصل پروانه
ای شمع پروانه نک وصالنی برغنیمت صای • که این معامله تا
صبحدم نخواهد ماند • زیرا بو معامله صباح وقتنه دکن قالمیسردر بیت
اغتنم بن سیل فنا عمر دبادینی خراب • خذ من العیش نصیبا
ومن العمر نصاب • سروش عالم غیبم بشارتی خوش داد
عالم غیب سروشی باکه برخوش بشارت ویردی بویله دیو •
که کس همیشه کرفتار غم نخواهد ماند • که کمسه دایم غمه کرفتار
قالمیسردر • چه جای شکر وشکایت زنقش نیک وبدست
• نیک نقشندن نه شکر یری وبد نقشندن نه شکایت یری در
• که بر صحیفهٔ هستی رقم نخواهد ماند • که وارلق صحیفه سی اوزره
رقم قالمیسردر • سرود مجلس جمشید گفته اند این بود • جمشیدک
مجلسنک سرودی بوایدی دیمشلردر • که جام باده بیاورکه جم نخوا
هد بود • که شراب جامنی کتورکه جم قالمیسردر • توانکرا دل درویش
خود بدست آور • ای غنی کندو درویشنک کوکلنی اله کتور •
که مخزن زر وکنج درم نخواهد ماند • زیرا التون مخزنی ودرم کنجی قالمیسردر
• بدین رواق زبرجد نوشته اند بزر • بو زبرجد رنکلو چارطاق اوزره
التون ایله یازمشلردر رواقدن مراد فلکدر وبو سوزاو
عاشی در • که جز نکویی اهل کرم نخواهد ماند • که اهل کرمک ایلکندن

شمع اوده حاضر ورق

آور اوده حاضر ورق

جز غنیمت [illegible] ورق

غیری قالمیسردر • سحر کرشمهٔ وصلش بشا دتی خوش
داد • سحر وقتی انک وصالی کرشمه سی باکه برخوش بشارت
ویردی • بیار باده که ایام غم نخواهد ماند • شراب کتوردکه
غم زمانی قالمیسردر • ز مهربانی جانان طمع مبر حافظ • جانا
نک مهربانلغندن امید کسمه ای حافظ • که نقش جور و نشان
ستم نخواهد ماند • زیرا جور نقشی و ظلم نشانی قالمیسردر مراد
انه رؤف بالعباد صنجبه دخادن مایوس اولمق معقول
دکل ایدکن اشعاردر ولہ ایضاً هر که شد محرم دل در حرم یار
بماند • هر کیم که محرم دل اولدی یارک حرمنده قالدی • وانکه این
کار ندانست در انکار بماند • واول کمسه که بو ایشی بلمدی انکار
ده قالدی حرم حرم یاردن مراد جناب قدس درکه هر کیمکه عشق
الهی حاصل اندی اکه وصول بولدی و هر کیمکه عشقدن بی نصیب
اولدی اول درکاهه واصل اولمدی محروم قالدی • اگر از پرده برون
شد دل من عیب مکن • اگر بنم کوکلم پرده دن طاشره کتدی
ایسه یعنی بدنام اولدی ایسه عیبلمه • شکر ایزد که نه در پردهٔ
پندار بماند • خدایه شکر اولسون که کبر و عجب پرده سنده قالمدی
• داشتم دلقی و صد عیب نهان می پوشید • بر دلقم وار ایدی که
بنم یوز نهان عیبمی سنه ایدر ایدی • خرقه رهن می و مطرب
شد و زنار بماند • خرقه می و مطربه رهن اولدی و زنار قالدی
خرقه دن مراد وجودی در میدن مراد عشق در مطربدن مراد
مرشد در زناردن مراد عقد خدمت خدادر که اکه مرتبهٔ تجرید دیرلر

بیت

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلان

شر بو بده زنت سلمنه وار
بانده بونده باند تعدیه بدوره

179

بیت نظر کردم بدیدم اصلِ هر کار • نشانِ خدمت آمد عقدِ زنّار

بیت بگذر از توبه و تقوی که همه پندارست • دُردی مطرب می باش که کار این کارست • صوفیان وا ستدند از گروِ می همه رخت • صوفی لرمی رهندن دکلی اسبابی گرو الدی لر • دلق ما بود که در خانهٔ خمّار بماند • بزم دلقمز ایدی که می فروشک خانه سنده قالدی مراد چوق که عشقه مباشرت اتمش ایکن فراغت اتدلر اما بز فراغت اتمدک دیمکدر • از صدای سخن عشق ندیدم خوشتر • عشق سوزنک صدا سندن خوشرک کورمدم • یادگاری که درین گنبد دوّار بماند • بریادگار که بو دوّار اچی قبه ده قالدی • خرقه پوشان دگر مست گذشتند و گذشت • عشق الهی ایله مست اولمش سایر خرقه پوش لر کچدیلر و قصه لری دخی کچدی • قصّهٔ ماست که در هر سر بازار بماند • بزم قصه مزدر که هر بازار باشنده قالدی یعنی زیاده مشهور اولدی • جز دلِ من کز ازل تا بابد عاشق رفت • بنم کوکلمدن غیری که ازلدن ابده دکین عاشق کتدی • جاودان کس نشنیدم که در کار بماند • کمسه یی اشتمدک که ایش ده یعنی عشق ده ابدی قالدی • هر می لعل کز آن دستِ بلورین ستدم • هر قرمزی شرابی که اول بلور کبی لطیف الدن الدم • آب حسرت شد و در چشمِ گهربار بماند • آب حسرت اولدی و گوهر یاغدر جی یعنی اغلیجی گوزمده قالدی مراد مرشددن ایرشن فیض لردن دوام و ثبات گورمدکن بیان در • بجمالِ تو چنان صورت چین حیران شد • چین صورتنک جمالکه اغلین حیران اولدی

درکار عشق معناسنده در

گهربار وصف ترکیبی در

که صد پیشش همه جا بر در و دیوار بماند • که انک سوزی هر پرده
قپوده و دیوارده اوزره قالدی خطاب خدایه در • گفت بیمار که چون چشم
تو گردد نرگس • نرگس بیمار اولدی که سنک چشمک کبی اوله
شیوه او نشدش حاصل و بیمار بماند • انک شیوه سی حاصل اولمدی
و بیمار قالدی چشمدن مراد ذات باری در خطاب خدایه در •
بتماشاگه زلفت دل حافظ روزی • سنک زلفک تماشاگاهنه
حافظک کوکلی بر کون • شد که باز آید و جاوید گرفتار بماند • کندی کیره
کروکله وابدی گرفتار قالدی خطاب خدایه در ایضا بیش ازینت
بیش ازین غمخواری عشاق بود • بوندن اول سکا عشاق
غمخوار اولغی بوندن زیاده ایدی • مهرورزی تو با ماشهره آفاق
بود • سنک بزه مهرورزلکک عالمک مشهور ایدی خطاب مرشده
در • یاد باد آن صحبت شبها که با نوشین لبان • اکلسون اول
کیجه لر مصاحبتی که نوشین لبلر ایله • بحث سر عشق و ذکر
حلقه عشاق بود • عشق سرنک بحثی و عشاق حلقه سنک
ذکری ایدی • حسن مهرویان مجلس گرچه دل میبرد و دین
مجلس مهرولرنک حسنی اگرچه دل و دین ایلدر ایدی • بحث
ما در لطف طبع و خوبی اخلاق بود • بزم بحثمز لطف طبعده
و اخلاق خوبلغنده ایدی مهرویاندن مراد عشاق در • سایه
معشوق اگر افتاد بر عاشق چه شد • معشوقک سایه سی اگر
عاشق اوزره دوشدی ایسه نه اولدی • ما باو محتاج بودیم
او بما مشتاق بود • بز اکا محتاج ایدک اول بزه مشتاق ایدی

فاعلاتن فاعلا

اخلاق جمع خلق وارد

معشوق

معشوقدن مراد باری تعالیدر • بنشین از آن کنج سقف سبز و
طاق مینا بر کشند • اندن اول که بو سبز سقفی و مینا چارطاقی
بلند ایدیلر یعنی بونلر خلق اولنمازدن اول سقف سبز و طاق
مینا فلکدر • منظر چشم مرا ابروی جانان طاق بود • بنم
چشم منظرمه جانانک ابروسی طاق ایدی • طاق کمر • و تک • و تمام
• و چارطاق • و مصنددره • و قلعت • و قدرشرلق معناسنه کلور
اما بونده معناسی اوّل اولیدر مراد ارواحده حق ایله اولن آشنالقدن
بیاندر جانان دن مراد باری تعالیدر • از دم صبح ازل تا آخر شام
ابد • صبح ازل وقتندن شام ابد آخرینه دکن • دوستی و مهر بر یک
عهد و یک میثاق بود • دوستلق و محبت بر عهد و بر میثاق اوزره
ایدی • در شب قدر ار صبوحی کرده ام عیبم مکن • قدر کیجه سنده
اکر صبوحی ایلمشسم بنی عیبلمه • سر خوش آمد یار و
جامی در کنار طاق بود • یار سرخوش کلدی و مصندره کنارنده
بر جام وار ایدی یاردن مراد مرشددر مراد فیض کیجه سی مرشد خانه
کلدی و بنده شوق مهیا ایدی انک ایله بر ذوق و حالت ایتدک
دیمکدر • رشته تسبیح اگر بگسست معذورم بدار •
رشته تسبیح اگر قرلدی ایسه بنی معذور طوت • دستم
اندر ساعد ساقی سیمین ساق بود • الم سیمین ساق
لو ساقینک بلکنده ایدی ساعد بلک ساق ایجک مراد زهدن
فراغت ایدوب بر مرشده مرید اولدم دیمکدر • بر در شاهم
گدایی نکته در کار کرد • بر گدا شاه قپوسی اوزره باکه

طاق محراب

مهر بونده محبت معناسنه در

برادر حاضر در

ابته مراد برنکته ایلدی نکته دن مراد مصراع ثانی در • گفت بر هر
خوان که بنشستم خدا رزاق بود • اول کدا ایلدی هر سفره اوزره
که اوتوردم خدا رزاق ایدی مراد هر که رزقن ویرن الله ایدوکن
اشعاردر • شعر حافظ در زمانی آدم اندر باغ خلد • حافظک
شعری آدم زماننده جنت باغنده • دفتر نسرین وگل را زینت
اوراق بود • نسرین وگل دفتر اوراقنک زینتی ایدی مراد
کندو شعرینی مدحدر ایضاله عکس روی تو چو در آینه
جام افتاد • سنک یوزک عکسی چونکه جام آیینه سنه دوشدی
عارف از خنده می در طمع خام افتاد • عارف شرابک خنده
سندن حاصل اولماز امیده دوشدی خطاب خدایه در مراد
عشق الهی ایله اینه وش اولمش قلبه چونکه تجلی ذات
منعکس اولدی عارف انک سببی ایله وصال ایدسو داسنه
دوشدی دیمکدر بیت شد در قدح صهبا عکس رخت پیدا
فقد اشرقت الدنیا من عکس حمیاتنا • جلوه کرد رخت
دوز ازل زیر نقاب • روز ازلده سنک رخک نقاب التنده
برجلوه ایلدی • کین همه نقش در آیینه اوهام افتاد •
انک اثری درکه بو دوکلی نقش وهملر آیینه سنه دوشدی
نقاب دن مراد اسما وصفات در مراد مرایای اوهام ده اولن
بو دوکلی نقوش روز ازلده باری تعالی نک اسما وصفات
پرده سندن برکره تجلی اندوکنک اثری ایدوکن اشعاردر •
این همه عکس می ونقش مخالف که نمود • بو دوکلی می عکسی

جلوه ده اولن همه وحدت ایجون در

وتخالف

۱۸۱

فروغ شعله دن

ومخالف نقش که کوردی • یک فروغ رخ ساقیست که در جام
افتاد • ساقی نک رخنک بر شعله سی درکه جامه دوشدی
ساقی دن مراد باری تعالی در عکس می دن مراد اسلام
وعشق در نقش مخالف دن مراد کفر وفسق در اولکسی مظهر
جمال در اکنجی سی مظهر جلال درکه ذاتک بر تجلی سندن ظهور
بولمشلردر جام دن مراد بونده عالم در • چه کند کز پی دوران
نرود چون پرکار • نیلسون که دوران اردندن پرکار دکبی کتمیه
• هر که در دایره گردش ایام افتاد • هر کیمکه ایام گردشنک
دایره سنه دوشدی مراد زمانه یه مخالفت سیر دکل ایدوکن بیان
در بعض نسخه ده کز پرنه کز واقع اولور سقوط ایچون اولن
انی معناسنه معنی اکه کوده اولور • آن شد ای خواجه که در صومعه
باز بینی • اول کندی ای کشی که کروبنی صومعه ده کوره سن
• کار من با رخ ساقی ولب جام افتاد • بنم ایشم ساقینک یوز
نه وجامک لبنه دوشدی مراد شمدن صکره بنی اهل ظاهر
ایله کورمزسن زیرا بن شمدی عشق خدا یه ومرشده مشغولم
دیمکدر • زیر شمشیر غمش رقص کنان باید رفت • انک
غمی شمشیرنک التنده رقص ایدرک کیتمک کرکه • کانکه شد
کشته او نیک سرانجام افتاد • زیرا اول کمسه که انک
مقتولی اولدی عاقبتی ایو دوشدی یعنی ایو اولدی غمش ده
اولان ضمیر غایب خدا یه راجع در بیت گر بتیغم تو جدا ساخته
ستم ازتو چه غمست • غم از انست که از تیغ تو افتاد جدا

گسنته مینه معناسنه در
تا نیرو در

گردش اسم مصدر در

زیر

مَنْ زِ مَسْجِدْ بخَرابَاتْ نَه خُودْ اُفْتَادَمْ • بن مسجد دن میخانه
یه کندو اختیارم ایله دوشمدم • اینَمْ اَزْ عَهْدِ اَزَلْ حَاصِلِ
فَرْجَامْ اُفْتَادْ • بو باکه ازل زماندن عاقبت حاصلی دوشدی
مراد طبقهٔ عشقه کندو سعیم ایله ایرشمدم بلکه روز ازلده
حق دن باکه بر هدایت و انعام اولدی دیمکدر • غَیْرَتِ عِشْقْ
زَبَانِ هَمَه خَاصَانْ بِبُرِیدْ • عشق غیرتی دوکلی خاص لرک دلنی
کسدی بویله دیو • کَزْ کُجَا سِرِّ غَمَشْ دَرْ دَهَنِ عَامْ اُفْتَادْ •
که انک غمی سرّی عامک اغزینه قندن دوشدی غمشده اولن
ضمیر غایب خدایه راجع در • هَرْ دَمَشْ بَا مَنِ دِلْ سُوخْتَه
لُطْفِ دِگَرَسْتْ • هر دم انک بن کوکلی یانمشه بر غیری لطفی
واردر • اِینْ گَدَا بِینْ که چه شَایِسْتَهٔ اِنْعَامْ اُفْتَادْ • بو گدایی
کورکه نه عجب انعامه لایق دوشدی بنه خدا مراددر • دَرْ خَمِ زُلْفِ
تُو آوِیخْتْ دِلْ اَزْ چَاهِ زَنَخْ • کوکل ذقن چاهندن سنک زلفک
بو کلمنه اصلدی • آهْ کَزْ چَاهْ بِرُونْ آمَدُ وُ دَرْ دَامْ اُفْتَادْ • آه که
چاهدن طاشره کلدی و دامه دوشدی مراد تفکر ذات دن دل
خلاص بولدی لکن غیب هویت قیدینه کرفتار اولدی دیمکدر
• صُوفِیَانْ جُمْلَه حَرِیفَنْدُ وُ نَظَرْ بَازْ وَلِی • صوفیلر جمله حریفلر
و نظربازلر در اما • زِینْ مِیَانْ حَافِظِ دِلْ سُوخْتَه بَدْنَامْ
اُفْتَادْ • بو اورتادن دل سوخته حافظ بدنام دوشدی
ولَه ایضًا نَقْدِ صُوفِی نَه هَمَه صَافِیِ بِی غَشْ بَاشَدْ • صوفینک
نک نقدی دوکلی غش لو صافی دکلدر • اِی بَسَا خِرْقَه که مُسْتَوْجِبِ

قرجام عاقبت در

قم بو کلمه در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

آتش

آتش باشد • ای چوق خرقه که آتشه لایق اولور مراد بودرکه هر
صوفی صورت اولن کمسه ده خلوص یوقدر زیرا چوق صوفی دوزخه
کرسه کرکدر • صوفی ء ما که ز ورد سحری مست شدی • بزم
صوفیمزکه سحر وردندن مست اولور ایدی • شامگاهش
نگران باش که سرخوش باشد • اخشام وقتی انی کوزه دیجی
اول که سرخوش اولور بوندن مراد مرایی لره طعن در • خوش
بود گر محک تجربه آید بمیان • لطیف در اگر تجربه محکی اورتایه کله
• تا سیه روی شود هر که درو غش باشد • تا سیه روی
اوله هر کیمکه انده چرک یعنی حیله وریا اوله • ناز پروردِ تنعم
نبرد راه بدوست • ناز و نعمت ایله بسلنمش خدایه یول التمز
یعنی قرب الهی حاصل ایتمز • عاشقی شیوه ء رندانِ بلاکش
باشد • عاشقلق بلاکش رندلرک شیوه سی در رندلردن
مراد اولیاء الله درکه وصال جانان ایچون بلالر و مشقت
لر چکمشلردر **بیت** نازنین را عشق ورزیدن نزیبد جان من
• شیر مردانِ بلاکش پا درین غوغا نهند • غم دنیی ء دنی
چند خوری باده بخور • دنی دنیانک غمنی نیجه بر یرسن شراب
ایچ یعنی عشقه سعی ایله • حیف باشد دلِ دانا که مشوش باشد
• حیف اوله که دانانک کوکلی مشوش اوله بو وجه دخی جایزدر
حیف درکه دانانک یعنی باشد است معناسنه اوله • خطِ ساقی
گر ازین گونه زند نقش بر آب • ساقینک خطی اگر آب اوزره
نقشی بونکه کبی دن اوره یعنی اگر عذارنه خطی بو وجهله

باشد امر حاضر در

عاشقی ده اولن یا
مصدر ایچوندر

مشوش اسم مفعولدر

عداوت ایله دخی جایزدر
ای خطی بنه یکی اکر آب
اوزره نقشی بنه کبی دن نقش
اوره

خوب ومرغوب اوله آب دن مراد عذادر در • ای بسا رخ که بخونابه
منقش باشد • ای چوق عذار که قان لو یاش ایله منقش
اولور یعنی چوق کمسه قان لو یاش اغلر مراد اکر ساقی ازلک
تجلی سی بو لطافت اوزره اوله چوق کمسه عاشق اولوب قان
اغلر دیمکدر • دلق وسجاده حافظ ببرد باده فروش • حا
فظک دلق وسجاده سنی الدی باده فروش • گر شراب از کف
آن ساقی مهوش باشد • اکر شراب اول مهوش ساقی نک
الندن اوله شراب دن مراد عشق در باده فروش دن مراد
مرشد در ساقی دن مراد ساقی ازل در که عشاقه جام عشق
اول صونر ولہ ایضًا نفس بر آمد و کام از تو بر نمی آید •
نفس بوقادی کلدی یعنی اولدم ومرادم سندن حاصل اولماز
• فغان که بخت من از خواب در نمی آید • فغان که بنم بختم خواب
دن بیدار اولماز مراد حصول وصال بادی زیاده اوامید اید وکن
اشعار در خطاب خدایه در • صبا بچشم من انداخت خاکی
از کویت • صبا سنک کویکدن بنم چشمه بر خاک اندی • که آب
زندگیم در نظر نمی آید • که آب حیات بنم چشمه کلمز یعنی
اکر التفاتم یوق در خطاب خدایه در صبا دن مراد فضل الهی در
خاک دن مراد آثر آشنالق در • قد بلند ترا تا ببر نمی گیرم
• سنک بلند قدکی تا که سینه طوتمایم یعنی سنی در اغوش ایتمینجه
• درخت کام ومرادم ببر نمی آید • بنم کام ومرادم درختی
میوه ویرمز مراد جناب قدسه وصول بولمینجه مرادم حاصل

کام مراد

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

بر یوزنه سینه مستند در

183

اولماز دیمکدر • مُقیم زُلفِ تو شُد دِل که خوش سَوادی دید •
کوکل سنک زلفکک مقامی اولدی زیرا خوش سواد کوردی
سواد بونده شهر معناسنه در نته کیم حبب اکرم بیورمشدر
• علیکم بالسَّوادِ الاَعظم • وَزان غریب بلاکش خبر نمی آید
• واول بلاکش غریبدن خبر کلمز زلفی مراد بونده اسرار
الهیه درکه حقیقتده سواد اعظم درکه نیجه یوزبیک پاک
دل انده مقیم اولمشدر • مگر بروی دِلارایِ یار دماورفی •
بزم دلارا یارمزک یوزی شوقنه ایش حاصل اولور یوخسه
• بهیچ وجه دِگر کار بر نمی آید • هیچ غیری وجه ایله ایش
حاصل اولماز یاردن مراد باری تعالی اولمق دوشن درمرشد
اولمق ده ممکندر بو بیت زیاده صعوبت اوزره در حاصل
معنی عشق الهی ووصال پادشاهی فضل خدا ایله یا فیض
مرشد ایله حاصل اولور غیره ایله اولماز دیمکدر • زِشَشتِ
صِدق کشادم هزار تیر دعا • صدق شستندن بیک
دعا اوقنی اچدم یعنی اتدم • وَزین میانه یکی کارگر نمی
آید • وبو اورتادن بری اثر ایدجی کلمز مراد بیک کره دعا اتدم
لکن بریسی مقبول اولمدی دیمکدر • شَشت کرشده گذر
کجد وکی یردر • بکینه شرط وفا ترک سر بود حافظ • وفا شرطنک
ادنی سی باش ترک اتمکدر ای حافظ • برو اگر ز تو کاری این
قدر نمی آید • بوری اگر سندن بو قدر ایش کلمیه مراد ترک
قادر وکل ایسک عشقی ترک ایله دیمکدر ولہ ایضًا زدل

بلاکش وصف ترکیبی در

بعض نسخه ده وجه برینه
روی واقع اولمش در معنی ده
برورت

بعض نسخه ده وزین میانه
واقع اولمش در

بر آمدم وکار نمی آید • دل دن چقدم مراد حاصل اولماز •
ز خود بدر شدم و بار در نمی آید • کندم دن چقدم و بار
ایچرو کلمز • درین خیال بسر شد زمان عمر و هنوز •
بو خیال ده عمر زمانی باشه کندی و هنوز • بلای زلف دراز
تش بسر نمی آید • انک دراز زلفنک بلاسی باشه
کلمز مراد اسرار الهیه بی نهایت ایدوکن اشعار در • بسیم
حکایت دل هست با نسیم سحر • نسیم سحر ایله بنم چوق
کوکل حکایتم واردر • ولی بخت من امشب سحر نمی آید
اما بو کیجه بنم طالعمه سحر کلمز • همیشه آه سحرگاه من
خطا نشدی • دایما بنم سحرگاه آهم خطا اولماز ایدی •
کنون چه شد که یکی کارگر نمی آید • شمدی نولدی که
بری اثر ایدجی کلمز یعنی اثری ظاهر اولماز • فدای دوست
نکردیم عمر و مال دریغ • دوسته عمر و مالی فدا ایلمدک
صف دوست دن مراد باری تعالی در • که کار عشق ز ما
این قدر نمی آید • که بزدن عشق ایشی بو قدر کلمز • زبس
که شد دل حافظ رمیده از همه کس • حافظک کوکلی دوکلی
کسه دن زیاده که نفرت ایتمش اولدی • کنون ز حلقهٔ
زلفش بدر نمی آید • شمدی انک زلفی حلقه سندن
طاشره کلمز زلف دن مراد اسرار الهیه در انده اولن ضمیر
فدایه راجع در **ایضا** خوشش دلی که مدام از پی نظر نرود
نه لطیف بر کوکل که دایم نظر اردندن کتمیه یعنی نظر

تابع

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن
دلی ده اولن با وحدت الجیون در

دریغ الکی مصراعده بیله مصدر اولمق جایزدر

بعض نسخه ده دلی برنه کسی واقع اولمشدر

تابع اولوب کوردکی نسنه یه مایل اولمیه • بهر در رش که نخوانند
بی خبر نرود • بهر قپویه که انی اوقومیه لر بیخبر کتمیه مراد کوکل
ارزوسی ایله هر قپویه وارب احتیاج عرض اتمیه دیمکدر •
طمع در ان لب شیرین نکردنم اولیست • اول شیرین لبه طمع
ایلمیمک یاکه اولی در • ولی چه کونه مکس از پی شکر نرود •
اما مکس شکر اردندن نه وجهله کتمیه • تو از مکارم اخلاق
عالمی دکری • سن ایو خویلردن برغیری عالم سن یعنی
اول قدر اخلاق حمیده یه مالک سن که کویا بو عالم دن
دکل سن • وفا و عهد من از خاطرت بدر نرود • بنم وفا و عهدم
سنک خاطرکدن طاشره کتمز • سواد دیده غم دیده ام
بانک مشوی • بنم غم کورمش کوزمک سوادی کوز یاشی
ایله یومه • که نقش خال توام هرگز از نظر نرود • که سنک
خالک نقشی هرکز نظردن کتمیه مراد ظاهری سواد دیده
یی خاله تشبیه اتمش در اما حاصل معنی بنی چوق اغلتمق
ایله کوزمی کور ایلمه که سنک جمالک مشاهده سنده محروم
قالمیم دیمکدر • سیاه نامه تر از خود کسی نمی بینم • کندمدن
کناه کارترک برکمسه کورمزم • چکونه چون قلمم دود دل بسر
نرود • کوکل توتنی قلم کبی باشه کتمیه یعنی نیچون آه
اتمیم • دلا مباش چنین هرزه کرد و هرجایی • ای کوکل بویله
عبث کزیجی و هرجایی اولمه • که هیچ کار ز پیشت بدین
هنر نرود • زیرا بو هنر ایله سنک قتکدن هیچ کار حاصل

از نظم تقدیرنده دره

سیاه نسخه حاضره در

اولماز • بیت سکونی بدست آوورای بی ثبات • که بر سنک
گوئان نزوید نبات • بتاج هدهدم از ره مبر که باز سپید
هدهد تاجی ایله بنی یولدن التمه یعنی الدامه زیرا آق طوغان
زکبر دربی هر صید مختصر نزود • کبرندن هر حقیر صیدکه
اورنه کتمز یعنی وصال جانان ازلدن غیری برنسنه یه
میل ومحبتم یوق در زیرا اندن غیری هر نه که وار در شیء
حقیر در بلکه معدوم متابه سنده در • ز من چو باد صبا بوی
خود دریغ مدار • باد صبا کبی کندو بوبکی بندن دریغ طوتمه
چراکه بی سر زلف تو ام بسر نرود • نیچون زیرا سنک
سر زلفک سز بنم باشمه کتمز مراد جان ومشامنک معطر
اولمسی نفحهء رحمانیه ایله میسر اولدیغی اشمار در خطاب
خدایه در • بپوش دامن عفوی بزلت من مست • بن
مستنک خطاسی اوزره برعفو اتکنی اورت • که آب روی
شریعت بدین قدر نرود • زیرا بوقدر ایله شریعتک
آب رویی کتمز یعنی نامشروع وخطا عفوندن شریعته
نقصان ایرشمز • من گدا هوس سرو قامتی دارم •
بن گدا بر سرو قامتک هوسنی طوتارم • که دست
در کمرش جز بسیم و زر نرود • که انک کمرنه سیم وزردن
غیری ایله ال کتمز یعنی ایرشمز مراد وصال جانانه وصول
بولمغه عشق وطاعت لازم ایدوکن اشعار در • بیاد
باده و اول بدست حافظ ده • کتور شرابی واول

حافظه

نسخه ده زرود تعبیرندن وردر
سرو کلمه سنک نا علم بوی
زرود اولمق ممکن وردر

ده امر حاضر وردر

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

حافظك الله ویر . بشرط آنكه ز مجلس سخن بدر نرود
. اول شرط ایله كه سوز مجلس دن طاشره كتمیه مراد اسرار
عشقی عوام دن ستر اتمكه تنبیه در **وله ایضا** گداخت
جان كه شود كار دل تمام و نشد . جان اریدی كه كوكل
ایشی تمام اوله و اولمدی . بسوختیم درین آرزوی خام و
نشد . بو خام ارزوده یاندق و كوكل مرادین حاصل اولمدی
. فغان كه در طلب گنج نامهء مقصود . فغان كه مقصود
گنج نامه سنك طلبنده . شدم خراب جهانی ز غم تمام و نشد
. غم دن تمام جهان خلقنك خرابی اولدم و مقصود گنج نامه
سی حاصل اولمدی . دریغ و درد كه در جست و جوی گنج حضور
دریغ و درد كه حضور بو جاغی طلبنده . بسی شدم بگدایی
بر كرام و نشد . كریملر قتنه كدالغه چوق كتدم و حاصل اولمدی
مصراع اولده گنج برنه گنج اولمق جایز در معنی اكه كوره اولور .
پیام داد كه خواهم نشست با رندان . پیام ویردی كه رندلر
ایله اوتورسم كرك . بشد برندی و دردی كشیم نام و نشد
نام رندلك و دردی كشلك ایله كتدی و اول وعده حاصل اولمدی
. بلا به گفت شبی میر مجلس تو شوم . جانان لطیفه ایله
ایتدی بر كیجه سنك میر مجلسك اولایم . شدم برغبت خود
بشش كمین غلام و نشد . كندو رغبتم ایله انك كمینه غلامی
اولدم و اول میر مجلس اولمدی لابه بونده لطیفه و تملق
معناسنه جایزدر . بدین طمع كه ببوسم آن لب لعل

بو امید ایله که مست لکده اول قرمزی لبی اوپم • چه خون که در

دلم افتاد همچو جام و نشد • کو کلمه جام کبی نه قان دوشدی

و اول امید حاصل اولمدی • بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم

• عشق محله سنه دلیل راه سز قدم قومه • که من بخویشتن

نمودم صد اهتمام و نشد • زیرا بن کندمله بوز اهتمام

کوستردم و حاصل اولمدی مراد مرشد سز محبوب حقیقی

نک وصالی میسر اولمدغن اشعار در • دو اشت اگر در

بر می طپد کبوتر دل • دل کبوتری سینه ده اکر حرکت

ایده و مضطرب اوله دوا در • که دیده در ره خود پیچ و تاب

دام و نشد • زیرا کند و یولنده طوزاغک پیچ و تابنی کوردی

و اورادن کتمدی • هزار حیله بر انگیخت حافظ از سر فکر

• حافظ فکر اوجندن بیک حیله پیدا ایلدی • بدان هوس

که شود آن حریف رام و نشد • اول هوس ایله که اول

حریف رام اوله و اولمدی مراد عشق الهی نک حصولی حیله

ایله میسر اولمدغن اشعار در **ولہ ایضاً** مرا مهر سیه

چشمان ز سر بیرون نخواهد شد • قره کوزلولرک

محبتی بنم باشمدن طشره کتمیسر در • قضای آسمانست

این و دیگرگون نخواهد شد بو قضای آسمان در یعنی حکم

الهی در متغیر اولمیسر در سیه چشمان دن مراد اسماء الله

و اولیاء الله اولمق ممکن در • رقیب آزارها فرمود و جای

آشتی نگذاشت •• رقیب جفالر بیوردی و صلحه یر قومدی

مکرراه

منه نهی حاضر در

پیچ قورق در

تاب بو کلمه

مهر جونی محبت معناسنه در

مفاعیلن ع

آشتی صلح

مگر آه سحر خیز آن سوی گردون نخواهد شد • مگر
سحر خیزلرک آهی فلک جانبنه کتمیسر در • مراد روز ازل کاری
بجز رندی نفرمودند • روز ازل ده باکه عاشقلقدن غیری
برایش بیورمدیلر • هر آن قسمت که رفت آنجا کم و افزون
نخواهد شد هر اول قسمت که انده واقع اولدی اکسک وارتق
اولمیسر در • شراب لعل وجای امن و یار مهربان ساقی •
قرمزی شراب وامن وفراغ یری و مشفق محبوب ساقی •
دلا کی به شود کارت اگر اکنون نخواهد شد • ای کوکل سنک
ایشک نیجن ایو اولور اگر شمدی که اولمیسر درساقی دن مراد مرشد
در • خدارا محتسب ما را بفریاد دف و نی بخش • الله ایچون
ای محتسب بزی دف ونی فریادینه باغشله • که ساز شرع
ازین افسانه بی قانون نخواهد شد • زیرا شرع سازی
بو افسانه دن قانونسز اولمیسر در قانون بوند قاعده
معناسنه در دف ونی دن مراد مرشدلر در حاصل معنی
عشق خدایه سعی اتمکدن شرع شریفه نقصان ایرشمز دیمکدر
• مجال من همین باشد که پنهان عشق او ورزم • بنم مجالم
انجق بودرکه مخفی انک عشقنه سعی ایدرم • کنار و بوس و آغوش
چگویم چون نخواهد شد • انک کنار و بوسنی و قوجمغنی نه دیم
چونکه اولمیسر در یعنی بنده یه لازم اولن عشق وطاعت در ذات
باری یه قرب وتفکر دکلدر • مشوای دیده نقش غم ز لوح سینهٔ
حافظ • ای چشم حافظک سینه سی لوحندن غم نقشنی یومه

محتسب دن مراد اهل شرع در [uncertain]

شوخ نجسی عشقدر [uncertain]

که زخم تیغ دلدارست ورنگ خون نخواهد شد • زیرا دلدارک
تیغی زخمی در وخون رنکی کتمیسه در زیرا عشق تیغنک زخمی در
اثر خون هویدا اکلمد و ایضاً در ازل پرتو حسنت ز تجلی دم زد
• سنک حسنک پرتوی ازلده تجلی دن دم اوردی • عشق
پیدا شد و آتش بهمه عالم زد • عشق پیدا اولدی وجمله
عالمه آتش اوردی مراد بودر که کان الله ولم یکن معه شیء
صنعیه باری تعالی ذاتنه نظر ایلدی جمیع موجوداتکه وجوده
کلمه کرککدی جمله‌سنی انده مشاهده ایدوب برآن ده وجوده
کتوردی که اکا قضا دیرلر واول تربیت اوزره بو عالمه کلمسنه
قدر دیرلر خطاب خدایه در • جلوه‌ای کرد رخت دید ملک عشق
نداشت • رخنک بر جلوه ایلدی ملک کوردی عاشق اولمدی
زیرا ملک ده عشقه استعداد یوغ ایدی • عین آتش شد
ازین غیرت و بر آدم زد • بو غیرت دن عین آتش اولدی
وآدم اوزره اوردی زیرا مظهر عشق اولمغ استعدادی انسا
نه ویرلمش ایدی انا عرضنا الامانة علی السموات
والارض فابین ان یحملنها واشفقن منها وحملها الا
نسان انه کان ظلوما جهولا • عقل میخواست کزان
شعله چراغ افروزد • عقل معاش استدی که اول
شعله دن چراغ یقه • برق غیرت بدرخشید و جهان
برهم زد • غیرت برقی یلدرادی وجهانی بربرینه اوردی
مراد بودرکه اهل عقل مراد ایدندیلرکه انبیایه تابع اولمقسز

عشق

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلاتن

رخت ده اولن تا
خطاب ایچون در

خواست فعل ماضیدر

عشق الهی دن متمتع اولوب قرب خدا حاصل ایده لر غیرت
الهیه برق ظاهر اولوب جهانی بر بر ینه اوروب اهل عقل حیران
وحاله ووالّه ایلدی زیرا عقل معاشه عشق دن نصیب یوق
در • مدّعی خواست که آید بتماشاگه راز • مدّعی استدی
که راز تماشاگاهنه کله • دست غیب آمد و بر سینهٔ نامحرم
زد • غیب الی کلدی و نامحرمک سینه سینه اوردی یعنی
ردّ ایلدی مدّعی دن مراد شیطان اولمق زیاده روشن در •
دیگران قرعهٔ قسمت همه بر عیش زدند • غیرلر قسمت
قرعه سنی دوکلی عیش اوزره اوردیلر یعنی عشق دن
اعراض ایلدیلر محنت و بلاسی چوق اولدیغندن • دل غمدیدهٔ
ما بود که هم بر غم زد • بزم غم کورمش کوکلمز ایدی که هم
غم اوزره اوردی یعنی عشقی قبول ایلدی هم لفظی بوند
غمه نسبت تمام یرنده واقع اولمشدر بیت وادی عشق
که جز کشته دود نایابست • دیگش از خون دل تشنه
لبان سیرابست • جان علوی هوس چاه زنخدان تو داشت
علوی جان سنک زنخدانک چاهنک هوسنی طوتدی • دست
در حلقهٔ آن زلف خم اندر خم زد • اول خم اندر خم زلفک
حلقه سنه ال اوردی مراد دل عاشق تجلّی ذات دن
متنعم اولمق ایچون اسرار الهیه یه یاپشدی دیمکدر •
حافظ آن روز طرب نامهٔ عشق تو نوشت • حافظ اول
کون سنک عشقک طرب نامه سنی یازدی • که قلم بر سر

اسباب دل خرم بود • که عشقک ایله خرم اولمش دلک سبب
لری اوزده قلم اوردی مراد حافظ اول کون که ماسوی دن فراغت
ایلدی سنک عشقکه وصول بولدی دیمکدر خطاب باری
تعالی حضرتنه در ولە ایضاً یاد باد آنکه نهانت نظری باما بود •
یاد اولسون اولکه سنک بزه نهانی بر نظرک وار ایدی • رقم
مهر تو در چهره ء ما پیدا بود • سنک محبتک رقمی بزم یوز
مزده ظاهر ایدی خطاب مرشده در • یاد باد آنکه چو چشمت
بعتابم میکشت • یاد اولسون اولکه چون سنک چشمک
بنی عتاب ایله دپلردی • معجز عیسویت در لب شکرخا بود
سنک شکرچینجی لبکده عیسی یه منسوب اولن معجزه وار
ایدی یعنی لبک ایله بنی احیا ایدر ایدک • یاد باد آنکه صبوحی
زده در مجلس انس اکلسون اولکه انس مجلسنده صبوحی
اورمش ایکن • جز من و یار نبود و نیم خدا باما بود • بن ویار
دن غیری دکل ایدک خدا بزم ایله ایدی یعنی حق تعالی
حضرتی حالمزه ناظر ایدی • یاد باد آنکه مه من چو کله بربستی
• اکلسون اولکه بنم ماهم چون که کلاهنی بوغادی قالدرمه
یدی وکندوسنی زینت ایدیدی • در رکابش مه نو پیک
جهان پیما بود • ماه نوانک رکابنده جهانی دور ایدجی پیک
ایدی مراد مرشدنک قدری فلک دن اعلی وارفع ایدوکن
اشعاردر • یاد باد آنکه خرابات نشین بودم ومست •
اکلسون اولکه خرابات نشین ومست ایدم • وانچه در خلوتم

امروز

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن
تام اورغایب وار
تام اوغایب وار
جهان پیما وصف نسبیدر

افروزکست انجا بود • واول نسنه که بوکون بنم خلوتمده اکک
دریعنی یوق درانده وار ایدی مراد مرشدی ایله اولن شوق
وحالتنی یاد درکه شمدی اندن جدا اولمش در • یاد باد آنکه چو یاقوت
قدح خنده زدی • اکلسون اولکه چون قدحک یاقوتی خنده او
دیدی یعنی شراب میدانه کلیدی یاقوت دن مراد شراب
درخنده دن مراد ظهور بولمسی در شرابه خنده اسنادی
چوق واقع اولمش در نته کیم بو غزلده مقطع دن اول واقع اولن
بیت ده واقع اولمش در • در میان من ولعل تو حکایتها
بود • بنم ایله سنک لبک اورتاسنده حکایتلر وار ایدی
خطاب مرشده در که انک ایله اسرار عشق دن اولن
مصاحبتی اشعار در تحرطریقی ایله • یاد باد آنکه رخت
شمع طرب می افروخت • اکلسون اولکه سنک رخک
طرب شمعنی شعله لندر ایدی • این دل سوخته پروانهٔ
ناپروا بود • بو یاغش کوکل پرواسز پروانه ایدی خطاب
بنه مرشده در • یاد باد آنکه دران بزمکه خلق وادب • اکلسون
اولکه اول خلق وادب بزمکهنده • آنکه او خندهٔ مستانه
زدی صهبا بود • اولکه اومستانه کلردی قرمزی شراب
ایدی مراد مرشدی ایله اولن مصاحبت تمام ادب اوزره
اولوب وعشق الهی دن زیاده ظهور طریقی اوزره مکالمه
واقع اولدیغنی بیان در • یاد باد آنکه باصلاح شما میشد راست
• اکلسون اولکه سنزکه اصلا حکز ایله راست اولور ایدی

بعض نسخه‌ده یاقوت خنده
معنا نی ایهم عودنی سغم
اما اول قدح وتکلم

طرب شوقت

نظمِ هر کوهرِ ناسفته کِه حافظ را بوده ● هر ناسفته کوهر نظمی
که حافظ ایچون ایدی مراد کندونک اشعار دُرْدارینی سیجی
اصلاح ایدوکن اشعار ایچون دُر ولە ایضاً باشد ای دِل
کِه درِ میکده‌ها بگشایند ● اوله که ای کوکل میخانه‌لر قپوسنی
اچه‌لر ● گرهِ از کارِ فروبسته‌ء ما بگشایند ● بزم با
غلنمش ایشمزدن عقده‌ی چوزه‌لر ● اگر از بهرِ دلِ
زاهِدِ خود بین بستند ● اگر خودبین زاهدک کوکلندن
اوتری باغلدی‌لر ایسه ● دل قوی دار کِه از بهرِ خدا
بگشایند ● کوکلکی قوی طوت که الله ایچون اچرلر بو اکی بیت
ده بگشایندکه فاعل باری تعالی در صیغه‌ء جمع تعظیم ایچون‌در
بوندن مراد بعضی بعضی زاهد خشک سوزی ایله
خانقاه‌لرده سماع و رقص منع اولندغن اشعار در ●
بصفای دلِ رِندانِ کِه صبوحی زدگان ● رندلرک کوکلی صفا
سی حقیچون که صبوحی زده‌لر ● بس درِ بسته بمفتاحِ
دعا بگشایند چوق باغلنمش قپوبی دعا مفتاحی ایله
اچرلر بعض نسخ ده ● بصفای دلِ رندان و صبوحی زدگان واقع اولمش در واو عاطفه ایله معنا اکه کورە اولور
● نامه‌ء تعزیتِ دخترِ رز بنویسید ● شرابک تعزیت نامه‌سنی
یازکوز ● تا همه مغبچگان زلفِ دوتا بگشایند ● تا دوکلی طالب
عشق اولن مریدلر اکی قات یعنی اورلمش زلفنی چوزه‌لر
و نوحه و فغان ایده‌لر زلف دوتا مغبچه مناسبتی ایله در ● گیسوی

جنک

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

گره عقده معناسنه در

بو وجه اوزره باقسم صبوحی زدگانه بیله اولوب بگشایند فاعلی فدا اولور

تا بوندن تات معناسنه در

189

چنگ ببرید بمرگ می ناب • چنگک کیسوسنی قطع ایلکوز صافی

شرابک اولمسی ایله • تا حریفان همه خون از مژها بکشایند

• تا دوکلی عاشقلر مژه لرندن خون روان ایده لر مراد عشقه

ناصر و معین اولمدغندن شکایت و حزن اظهاریدر •

در میخانه ببستند خدایا مپسند • میخانه قپوسنی باغلدی

لوای خدا بکنمه • که در خانهٔ تزویر و ریا بکشایند • که تزویر

و ریا خانه سنک قپوسنی اچه لر مراد عشقی منع ایدوب تزویر و

ریایی اشکار ایدنلرن بیان در بیت کس کار زباب لعن

وطرد و مغتنمست • بدو بنگر که اکنون شیخ و فتنست • حافظ

این خرقه که داری تو ببینی فردا • ای حافظ بو خرقه یی که طوتار

سن یعنی کیرسن یارن یعنی قیامت ده کوره سن • که چه زنار

ز زیرش بجفا بکشایند • که انک التندن جفا ایله نه زنار

چوزدلر یعنی چقادرلر مراد قیامت ده مرایی لره بدنام لوح

وعذاب مقرر ایدکن بیان در بیت چه زنار دمغ د میانت

چه دلق • که در بوشی از بهر بندار خلق • وله ایضا خوشست

خلوت اگر یار یار من باشد • خلوت خوش در اگر یار

بنم یارم اوله • نه من بسوزم و او شمع انجمن باشد • خوش

دکلدر اول که بن یانم و اول شمع مجلس اوله بو وجه دخی

جایز • و نه بن یانرم و نه اول شمع انجمن اولور یاردن مراد

باری تعالی و مرشد اولمق ممکن در • من آن نگین سلیمان

بهیچ نستانم • بن اول سلیمانک نگینی هیچ المزم نگین

ای حافظ تند برنجیده درا

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

یوزکه تماشی اما بونده سلطنت مراددر • که گاه گاه برود

ست اهرمن باشد • که گاه گاه انوکه اوزره دیوکه الی

اوله مراد سلطنت دنیاکه کاهی نامعقول لره ویریلور

حقیقتده لاشیئ ایدوکن اشعاردر • دوا مدار خدایا

که ذوحریم وصال • دواطوتمه ای خداکه وصال حریمنده

رقیب محرم وحرمان نصیب من باشد • رقیب محرم و

حرمان بنم نصیبم اوله مراد عوام فیض الٰهی ایله مستفیض

اولوب کندوی محروم اولمق خوفندن خدایه تضرعیدر

همای گومفکن سایهٔ شرف هرگز • همایه دی هرگز

شرف سایه سنی براقمه سن • دران دیارکه طوطی

کم از زغن باشد • اول دیارده که طوطی زغندن کم اوله

مراد اهل معرفته رعایت اولنمین یره کتمکه تنبیهدر

زغن چیلاق معناسنه در بیت دودا که در دیار تو دانا

عزیز نیست • لعنت بدان دیارکه دانا بود عزیز • هوای

کوی تو از سر نمی رود مارا • سنک کویک محبتی بزم

باشمزدن کتمز • غریب را دل سرگشته با وطن باشد

غریبک سرگشته کوکلی وطنه اولور یعنی وطن آرزوی

خاطرندن کتمز مراد جناب قدسی که وطن اصلیدر هرگز

انی فراموش ایتدوکن اشعاردر • بیان شوق چه حاجت

که حال آتش دل • شوقی بیان اتمک نه حاجت زیراکه کوکل

آتشنک حالنی • توان شناخت ز سوزی که در سخن باشد •

مراد اودر حاضرده...

الم

تا کبی معناسنه در

فعلاتن ٣
فعلن ١

ناکهان ناکاه معناسنه در

مستوری ده اولنبا
مصدر ایچوندر

اکلمق ممکن در شول درادن که سوزده در • بسان سوسن
اگر ده زبان شود حافظ • حافظ سوسن کبی اگر اون دل لو اوله
چو غنچه پیش تواش مهر بر دهن باشد • سنک قتکده غنچه
کبی انوک اغزی اوزده مهر اولور یعنی سکوت ایدر خطاب
خدایه ومرشده اولمق ممکن در ولهُ ایضاً من و انکار شراب
این چه حکایت باشد • بن و عشقه انکار بو نه حکایت اولور
یعنی بو نه سوزدر • غالبا این قدرم عقل و کفایت باشد •
غالبا بنم بو قدر عقل و ادراکم اولور کفایت بونده ادراک
معناسنه درمراد عشق الهی دیاده مقبول ایدوکن استعداددر
من که شبهاده تقوی زده ام با دف و چنگ • بن که کیجه لر
دف و چنک ایله تقوی یولنی اورمشم • ناکهان سر بره آرم
چه حکایت باشد • ناکهان سر یوله باش کتوردم نه حکایت
یعنی نه سوزدر مراد بن که زمان مدید عشقه سعی ایدوب
مرشده خدمت ایدم واندن صکره فراغت ایلیم بو هیچ اولور
می دیمکدر • تا بغایت ره میخانه نمیدانستم • نهایتنی شمدیه
دکن میخانه یولنی یعنی عشقک شرفنی بلمز ایدم
ورنه مستوری ما تا بچه غایت باشد • حاصل معنی بو در
دیمکه کلدی که یا شمدیه دکن نیچون عشقه کوشش ایتمدک
اکر جواب بویروب ایدر عشق احوالنی بلمز ایدم اما شمدی
که بلدم انی ترک ایتمزم • زاهد از راه برندی نبرد معذورست
زاهد اگر عاشق لغه یول التمیه معذوردر • عشق کاریست

که موقوف هدایت باشد • عفو الهی برابرشی درکه هدایته
موقوف در باشد بونک کبی محللرده اوات زمانیه ورابست
معناسنه مراد عفو الهی کبی وکل ایدوکن بیان در • بنده ء
پیر مغانم که ز جهلم برهاند • مرشد که بنده سی ام که بنی جهل
دن خلاص ایلدی • پیر ما هرچه کند عین ولایت باشد •
بزم شبخیز هر نه ایدرسه عین ولایت در • زاهد وعجب
ونماز ومن ومستی ونیاز • زاهد وعجب ونماز و بن
ومستلک ونیاز یعنی زاهده انلر ونبه بونلر واردر
• تا ترا خود زمیان باکه عنایت باشد • عجب خود اورته
ده سنک عنایتک کیمه اولور مراد مستلک ونیاز خود بر
ستلک ونمازدن اولی ایدوکن اشعار در بیت برین آستان
عجز ومسکینی • به از طاعت وخویشتن بینیست • دوشش
ازین غصه نخفتم که حکیمی میگفت • دون کیجه بو غصه دن
اویمدم که برعاقل ایتدی میگفت محلنه کوره ایتدی وایدر
ایدی معناسنه جایزدر • حافظ ار مست شود جای شکایت
باشد • حافظ اکر مست اوله شکایت یری در مراد عفو
الهی دن بیخبر برعاقل حافظی عنفه لایق کوردکلرندن
اوتری زیاده متألم اولدیغن بیان در وله ایضا ترسم که
اشک درغم ما پرده در شود • قورقوم کوز یاشی بزم
غمده یعنی غمده بزم پرده مزی یرتجی اوله • وین راز سر بمهر
بعالم سمر شود • و بو مستور راز عالمه حکایت ومشهور

خطاب نداییه در

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

اوله

اوله • کویند سنک لعل شود در مقام صبر • دیرلر صبر مقامنده
طاش لعل اولور • آری شود ولیکن بخون جکر شود • بلی
اولور اما جکر قانی ایله اولور حاصل معنی صبر ایله مراد حاصل
حاصل اولور لیکن حاصل اولنجه جکر خون اولور دیمکدر
• در تنکنای حیرتم از نخوت رقیب • رقیبک کبرندن حیرت
طارلغنده ایم • یا رب مباد آنکه کدا معتبر شود • یا رب اولمسون
اولکه کدا معتبر وصاحب عزت اوله مراد اهل شرعک اهل
طریقت اوزره اولان کبرن بیان در رقیبدن مراد اهل
شرع در شیطان دکلدر • این سرکشی که در سر
سرو بلند تست • بو سرکشلک که سنک بلند سروکه
باشنده در • کی با تو دست کوته من در کمر شود • بنم قصه
الم قچن سنک کمرکه اولور مراد قرب الهی نک حصولی زیاده
صعوبت اوزره اولدغن بیان در • از هر کناره تیر دعا
کرده ام روان • هر کناردن دعا تیرن روان ایلمشم • باشد
کزان میانه یکی کارکر شود • اوله که اول اورتادن بری
اثر ایدجی اوله یعنی بر دعا مقبول اوله • این قصر سلطنت
که تو اش ماه منظری • بو سلطنت قصری که سن انک ماه
منظری سن • سرها بر آستانه او خاک در شود •
باشلر انک آستانه سی اوزره قپو طپراغی اولور خطاب
خدایه اولمق روشن در حبیب اکرمه ومرشده اولمق احتمال
در • از کیمیای مهر تو زر کشت روی من • سنک محبتک

خون کبد

ماه منظر آی یوزلو دیمکدر
در اینجا اولان با خطابیدر

کیمیاسندن بنم یوزم زر یعنی زرکبی اولدی • آری بیمن
بلطف شما خاک زر شود • بلی سزک لطفکز یمننده خاک
آلتون اولور خطاب خدایه در • بس نکته غیر حسن بباید
کر تا کسی • حسندن غیر چوق نکته کرککه تا برکسه • مقبول
طبع مردم صاحب نظر شود • صاحب نظر مردمک طبعنک
مقبولی اوله مراد مقبول اولمغه حسن صورتدن غیر حسن
سیرت دخی لازم ایدکن اشعاردر • خواهم شدن بکوی
میکده گریان و داد خواه • میخانه محلسنه کیتمک استرم
اغلیجی و داد استیجی اولدیغم حالده • کز دست غم خلاص
من آنجا مکر شود • که غمدن اندن باکه خلاص مکر انده اوله
مراد دنیا غمندن خلاص ایچون بر مرشده مرید اولوب عشق
الهی ایچون سعی اتمک استردیکمدر • ای جان حدیث ما بر
دلدار باز گو • ای جان دلدار قتنده بزم سوزمزی کرو سویله
• لیکن چنان مکن که صبا را خبر شود • اما سویلدکک وقتده
ایله ایلمه که صبایه خبر اوله بعض نسخده مکن یرینه مگو واقع
اولمش درمعنی اکه کوره اولور • روزی اگر غمی رسدت تنگدل
مباش • برکون اگر سکا بر غم ایرشه تنگدل و بیحضور
اولمه • رو شکر کن مباد کزان بد بتر شود • یوری شکر
ایله اولمیه که اول یرامزدن یرامزدک اوله • ای دل صبور باش و
مخور غم که عاقبت • ای دل صبور اول و غم یمه زیرا عاقبت
• این شام صبح گردد و این شب سحر شود • بو اخشام

میکده میخانه معناسنه در

مباش نهی حاضر در

صباح

صباح اولور وبو کیجه سحر اولور مراد بو محنت وغم عاقبت سرو
دوتغم اولور دیمکدر • حافظ چو نافهٔ سر زلفش بدست تست
• ای حافظ چونکه انک سر زلفی نافه سی سنک الوکده در •
دم درکش ارنه باد صبا را خبر شود • خاموش اول یوقسه
باد صبایه خبر اولور صبادن مراد بونده راز فاش ایدن
کمسه در مراد اسرار الهیه یی ستر اتمک لازم ایدوکن
اشعاردر بعض نسخده مخلص بیت بویله واقع اولور •
• حافظ سر از لحد بدر آرد بپای بوس • حافظ
ایاغک اوپمکه قبردن باش قالدرر • گر خاک او بپای شما
پی سپر شود • اکر انک خاکی سزکه [illegible] ایاغکز ایله پاصلمش
اوله مراد موتدن صکره دخی محبت باقی ایدوکن اشعاردر
سروری افندی پی سپر اختیار اعتش درکه پی اداتی
نفی وسپر قلقان معناسنه درکه بونده پرده معناسنه در
ولہ ایضاً روز هجران وشب فرقت یار آخر شد • یادک
هجرانی کونی وفرقتی کیجه سی آخر اولدی یاردن مراد باری
تعالی در روز هجران وشب فرقتدن مراد عالم قبض در
یاد لفظی روز وشبه مصروف در • زدم این فال گذشت
اختر وکار آخر شد • بو فالی اوردم اخته کچدی وکار آخر اولدی
اختر گذشت ساعتنه راست کلدی معناسنه در بونده
• آن همه ناز وتنعم که خزان می فرمود اول دوکلی ناز و
تنعمی که خزان بیورردی یعنی اول وقتده ظاهر اولدی •

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

هجران فراق

عاقبت در قدم باد بهار آخر شد • عاقبت باد بهارک دولتنده
آخر اولدی قدم بوننده دولت معناسنه در • صبح امید که بد
معتکف پرده غیب • صبح امید که غیب پرده سنک معتکفی ایدی
یعنی انده مستور ایدی • کو برون آی که کار شب تار آخر شد
• دی اکه طاشره کلسون که قره کوکیجه نک ایشی آخر اولدی
مراد غم دن صکره بشر مقرر ایدوکن اشعار در • شکر
ایزد که باقبال کله کوشه گل • خدایه شکر که کلک کلاهی اوجی
نک اقبالی ایله اقبال سعادت و دولت معناسنه کلور بونده
اوجی بیله ممکن در • نخوت باد دی و شوکت خار آخر شد •
قیش یلنک کبری و خارک شوکتی آخر اولدی یعنی بهار کلمک
ایله بونلردن خلاص میسر اولدی مراد سرور و دولت سببی
ایله غم و محنت دن خلاص میسر اولور دیمکدر • آن پریشانی
شبهای دراز و غم دل • اول دراز شبلرک پریشانلغی
واول کوکل غمی بو معنایه کوره غم دل پریشان لفظنه معطوف
اولور بو وجه دخی جایزدر و کوکل غمی بو وجه اوزره غم دل
پریشانی لفظنه معطوف اولماز • همه در سایه گیسوی
نگار آخر شد • جمیعسی نگارک کیسوسی سایه سنده
آخر اولدی نگاردن مراد باری تعالی در کیسودن مراد اسرار
الهیه در که دل عاشق اکه وصول بولمق ایله جمیع الآلام و شدایدن
خلاص بولور • کرچه آشفتگی کار من از زلف ویست • اگر
چه بنم اشمک پریشانلغی انک زلفندن در • حل این عقده

بهم

[illegible]

پریشانی یاء وحدتله اولسه مصدر ایچون در

غم آزردی نگار آخر شد • بو غصه نک حلّی هم نگارک یوزندن
آخر اولدی مراد ظلمت کوندن حاصل اولان تحیّر تجلّی جمال
ایله زائل اولدی دیمکدر زلفدن مراد بونده ظلمت کوندر •
باورم نیست ز بدعهدی ایام هنوز • ایامک بدعهدلکندن هنوز اعتقاد و اعتمادم یوقدر • غصهٔ هجر که
در وصلت یار آخر شد • فراق غصه‌سی که یارک وصالنده
آخر اولدی • بعد ازین بر در میخانه دوم با دف و چنگ •
بوندن صکره دف و چنگ ایله میخانه قپوسی اوزره کیدرم
• قصه و غصه که در دولت یار آخر شد • زیرا غصه قصه‌سی
یارک دولتنده آخر اولدی که قصه نقد برنده در •
ساقیا لطف نمودی قدحت پرمی باد • ای ساقی لطف
کوستردک سنک قدحک پرمی اولسون • که بتدبیر تو
تشویش خمار آخر شد • که سنک تدبیرک ایله خمار
تشویشی آخر اولدی ساقیدن مراد مرشددر که اندن ایرشن
فیض سببی ایله عالم قبضدن خلاص بولدیغن اشعار
ایدر • در شمار ارچه نیاورد کسی حافظ را • اگرچه برکسه
حافظی شماره کتورمدی یعنی اعتبار اتمدی
شکر کین محنت بیرون ز شمار آخر شد • شکر که بو
حد و عددن زیاده محنت آخر اولدی بیرون ز شمار لطافتدن
خالی دکلدر مراد بودر که چونکه حق تعالی حضرتی لطفی ایله
برکسه‌یی عزیز ایده خلقک عدم التفاتندن اکا نقصان

عهدیده اولان یا مصدر ایچوندر

تنشیکر ایت معناسنه در

وضرد ایر شعر **نظم** عزیزی وخواری تو بخشی وبس •
عزیز تو خواری نبیند زکس • خدایا بعزت که خوارم مکن •
بذل گنه شرمسارم مکن **ایضا له** گرچه بر واعظ شهر این
سخن آسان نشود • اگرچه شهر واعظنه بو سوز آسان
اولماز یعنی کوچ کلور اول سوز بو در • تا ریا ورزد وسالوس
مسلمان نشود • مادام که ریا وسالوسه سعی ایدر مسلمان
اولماز • رندی آموز وکرم کن که نه چندان هنرست • عاشق
لق واخلاص اوکرن وکرم ایله زیرا اول قدر هنری یوقدر
حیوانی که ننوشد می وانسان نشود • بر حیوان که عشقه
سعی اتمیه وانسان اولمیه حاصل معنی عشق وکرم دن بی
بهره اولن کمسه حیوان صفت اید وکن بیان در • اسم اعظم
بکند کار خود ای دل خوش باش • اسم اعظم کندو ایشن
ایلر ای کوکل خوش اول • که بتلبیس وحیل دیو سلیمان نشود
زیرا تلبیس وحیله لر ایله دیو سلیمان اولماز مراد صورت
صلاح ده اولن مرائی لری ذکر الله عاقبت رسوای ایدر
دیمکدر • گوهر پاک ببایدکه شود قابل فیض • پاک ذات
کرکدر فیضه قابل اوله • ورنه هر سنگ وگلی لؤلؤ ومرجان
نشود • زیرا هر سنک وگل لؤلؤ ومرجان اولماز مراد
هر کس عشقه قابل دکل اید وکن بیان در • عشق می ورزم و
امید که این فن شریف • عشقه سعی ایدرم وامید در که بو
شریف فن • چون هنرهای دگر موجب حرمان نشود •

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

آغزام حاضر ورت

حرمان محروملق =

عنبری

194

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلن

شواهد حاضردر

فیری هنرلرکبی حرمان موجبی اولمیه • دوش میگفت
که فرداید بهم کام دلت • دون کیجه ایتدی که یادن سنک
کوکلک مرادنی ویریم • سببی ساز خدایا که پشیمان نشود
• برسبب ایله ای خدا که پشیمان اولمیه مراد ویرشدر که
کندو سنه فیض وعده اتمشدر • حسن خلقی ز خدا میطلبم
خوی ترا • خدادن سنک خویکه حسن خلق طلب ایدرم •
تا دگر خاطر ما از تو پریشان نشود • تاکرو بزم خاطرمز سندن
پریشان اولمیه مراد ویرشدی درکه زیاده استغناسندن
کندو سنه بد خوی کلور • ذره را تا نبود همت عالی حافظ
ذره نک مادام که عالی همتی اولمیه ای حافظ • طالب چشمهٔ
خورشید درخشان نشود • بلدرایجی خورشید چشمه سنه
طالب اولمز ولە ایضا گفتم غم تو دارم گفتا غمت سرآید
• جانانه ایتدم سنک غمکی طوتارم جانان ایتدی سنک
غمک باشه کلور یعنی غمدن خلاص بولورسن • گفتم
که ماه من شو گفتا اگر برآید • ایتدم که بنم ماهم اول
ایتدی اگر قولای کلورسه • اگر بر آید قولای کلورسه
ودراست دوشرسه معناسنه استعمال درحطاب
مرشده در • گفتم ز مهربانان رسم وفا بیاموز • ایتدم
مهربانلردن وفا رسمنی اوکرن • گفتا ز ماه رویان
این کار کمتر آید • جانانه ایتدی ماه رویلردن بو ایش
آز کلور • گفتم که بر خیالت راه نظر ببندم • ایتدم که

سنک خیالک اوزره نظر بولنی باغلرم یعنی قلبمه کلمکه
مانع اولورم • گفتا که شب روست او از راه دیگر آید
• جانان ایتدی او یعنی خیال شب رووعیاردر غیری یولدن
کلور زیرا حصول عشق همان نظره مخصوص دکلدر بلکه
قولقدن دخی حاصل اولور • گفتم که بوی زلفت گمراه
عالم کرد • ایتدم که سنک زلفک رایحه سی بنی عالمک
کمراهی ایلدی • گفتا اگر بدانی هم اوت رهبر آید •
ایتدی اگر بیلور ایسک هم اوساکه رهبر کلور رهبر
دلیل مراد اسرار الهیه ظاهرا اگرچه عاشقی مردود خلق
ایلر لیکن حقیقتده مقبول حق ایلر دیمکدر • گفتم خوشا
هوایی کز باغ عشق خیزد • ایتدم نه لطیف بر هواکه
عشق باغندن قالقر یعنی ظاهر اولور • گفتا خنک نسیمی
کز کوی دلبر آید • جانان ایتدی مبارک و لطیف در بر نسیم
که دلبر محله سندن کلور مراد عشق عاشق خوب لیکن
نغمه ده حماسیه اندن خوب دکل ایدوکن بیان در زیرا محبت
اول جانب حقدن کرک • گفتم که نوش لعلت مارا
باد زو کشت • ایتدم که سنک نوش کبی لذیذ لبک بزی
آرزو ایله دیلدی • گفتا تو بندگی کن کو بنده پرور آید •
ایتدی سن قول لق ایله که او بنده پرور کلور یعنی بنده
سنه رعایت ایدر • گفتم دل رحیمت کی عزم صلح
دارد • ایتدم سنک رحیم قلبک قچن صلح قصدن طوتار

آدمن مراد بنی دوه قضا ایکی [illegible]

سخن امحاضره در

گفتا

• گفتا بکس مگو این تا وقت آن در آید • جانان ایتدی
بونی کمسنه دیمه تا انک وقتی کله • گفتم زمان عشرت
دیدی که چون سر آمد • ایتدم کوردکمی که عشرت زمانی
نیجه باشه کلدی • گفتا خموش حافظ کین غصه هم سر
آید • ایتدی خاموش اول ای حافظ که بو غصه دخی
باشه کلور **بیت** شاد بر آنم که دل ما غمیست • کآمدن
غم سبب خرمیست • **ولە ایضاً** هر کرا با خط سبزت
سر سودا باشد • سنک خط سبزکه هر کیمک محبت و
هوسی اوله • پای ازین دایره بیرون ننهد تا باشد •
بو دایرەدن طاشره ایاق قومز مادام که اوله یعنی
اولنجیه دکن خلاص میسر اولماز خط سبزەدن مراد
جناب کبریا و علم و حیات درمراد هر کیمکه جناب قدسه
وصول بولدی ابدی اندن جدا اولماز دیمکدر نتکیم
کلشن رازده بو بیتلردن ظاهر در **نظم** رخ اینجا مظهر
حسن خدا ییست • مراد از خط جناب کبریا ییست •
خط آمد سبزه زار عالم جان • از آن کردند نامش
آب حیوان • نهفته زیر هر موییی از و باز • هزاران بحر
علم از عالم راز • من چو از خاک لحد لاله صفت بر خیزم •
بن قبر طپراغندن چونکه لاله کبی قالقم • داغ سودای
توام سر سویدا باشد • سنک سوداک داغی بنم
سویدامک سری اولور سویدا قلبده بر قطره قان در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

سبزن دە اولمقدر
خطاب ایچوندر

صفت بوینه تشبیه
ایچوندر

مراد عشق الهی نک موت دن صکره دخی زائل اولمدیغنی

اشعاردر. تاکی ای گوهر یکدانه دوا خواهی داشت

ای یکدانه گوهر عجب قچنه دکن دوا طوتیسرسن. گوز ثمت دیده

مردم همه دریا باشد. که سنک غمکدن دوکلی خلقک کوزی

دریا اوله بعض نسخه ده بو بیت بویله واقع اولمشدر.

تو خود ای گوهر یکدانه کجایی آخر. سن خود ای یکدانه

گوهر قنده سن آخر. کز خیال تو مرا دیده چو دریا باشد.

که سنک خیالکدن بنم چشم دریا کبی درباشد بو نده

ادات زمانیه اولمق روشندر. ظل ممدود خم زلف توام

بر سر باد. سنک زلفک خمنک ظل ممدودی بنم باشم

اوزره اولسون. کاندران سایه قرار دل شیدا باشد.

زیرا دل دیوانه نک قراری اول سایه ده اولور مراد

غیب هویتده کوکلمک قرار اتمسی طلب درضادن

زیرا دیوانه دله اندن ایو قرارگاه اولماز. از بن هر مژه ام

آب روانست بیا. هر گر بکم دبندن آب روان در گل

اگرت میل لب جوی و تماشا باشد. اگر سا که ارماق

کناری و تماشا میل اوله مراد کثرت بکاسن اظهار

در جانان اول جانبندن ترحم حصولی ایچون. چون

دل من دمی از پرده برون آی و درآی. بنم کوکلم کبی

بردم پرده دن طاشره کل وایچره کل بو خطاب مرشده در

دلک پرده دن طاشره کلمسی بنلکدن خلاص بولمسیدر

اگرچه

196

اكرچه بونده مطلقا دوچ معناسنه در • كه دگر باده ملاقات
نه پیدا باشد • زیرا كرو ملاقات پیدا دكلدر • چشمت
از ناز بحافظ نكند میل آری • سنك چشمك نازدن
حافظه میل ایلمزبلی • سرگرانی صفت نرگس رعناباشد •
كبر دعنا نركك صفتی در بعض نسخه دعنا یرینه شهلا
واقع اولمش در نرگس دن مراد چشم در چشم دن مراد
ذات باری در حاصل معنی باری تعالی نك نگاه گاه عاشقه
نظر اتممسی صفت كبر باسندن ایدوكن اشعار در •
ولە ایضاً چو آفتاب می از مشرق پیاله بر آید • چونكه
می افتابی پیاله مشرقندن طلوع ایلیه • ز باغ عارض
ساقی هزار لاله بر آید • ساقی نك عارض باغندن بیگ
لاله ظاهر اولور مشرق پیاله دن مراد قلب مرشد در افتاب
می دن مراد عشق الهی در مراد چونكه مرشدك قلبندن نور
عشق تجلی ایده یوزنده هزار گونه اثار نور قرب و محبت پیدا
اولور دیمكدر • نسیم بر سر گل بشكند كلاله سنبل •
باد نسیم گلك باشی اوزره سنبلك پر چمنی صنه • چو در میان
چمن بوی آن كلاله بر آید • چونكه چمن اورتاسنده اول كلاله
نك بویی ظاهر اوله كلاله پرچم معناسنه در مراد غیب هو
یتك اثری ظاهر اولن پرده كله و سنبله میل و اعتبار قالمز
دیمكدر • ز گرد خوان نگون فلك طمع نتوان داشت • فلكك
منعكس اولمش سفره سنك اطرافندن امید طمع

آخری مصراع ثانیه
معتبر و غدر[illegible]

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلاتن

باد نسیم تعبیرنده در

اولماز • کِه بی مَلالَتِ صَدْ غُصَّه یَکْ نُوالَه بَرْ آیَدْ • که یوز غصه
ملالتسز بر نواله حاصل اوله نُوالَه لقمه و قاضی لقمه سی دیرلر
عجمده بر گونه طعام در و غایب حصه سی • و زَلَّه • و سوز کلچی و
کلمک • و عِوَضْ • اما بونده معنای اول مراد در مراد گردِشِ فلکه
اعتماد جایز دگل ایدوکن اشعار در هم بلاسی ذوقندن
زیاده ایدوکن اظهار در • شِکایَتِ شَبِ هِجْران نَه آنْ حِکایَتِ
حالَست • هجران شبنک شکایتی اول حکایت حال دکلدر
• کِه شَمَّه‌ء زْبَیانَشْ بَصَدْ رِسالَه بَرْآیَدْ • که یوز رساله
ایله انک بیانندن بر شمه حاصل اوله • گَرَتْ چُو نُوحِ نَبِی
صَبْر هَسْت دَرْ طوفانْ • اکر نوح نبی کبی سنک طوفانه صبرک
وار ایسه • بَلا بِگَرْدَدْ و کامِ هَزارْ سالَه بَرْآیَدْ • بلا دفع اولور
و بیک ییللق مرادک حاصل اولور حاصل معنی صبر ایله حصول
مرام میسر ایدوکن اشعار در • بَسَعْیِ خُودْ نَتُوانْ بُرْد
گُوهَرِ مَقْصُودْ • که کند و سعی ایله مقصود گوهرنی التمک
یعنی مقصود حاصل اتمک ممکن دکلدر • خَیالْ بُوْدْ کِه اینْ کارْ
بی حَوالَه بَرْآیَدْ • خیال اولدی که بو ایش تقدیر ربانی سز
حاصل اوله مراد هر نسنه نک حصولی امر خدا ایله اولدیغن
اشعار در • نَسیمِ وَصْلِ تُو گَرْ بُگْذَرَدْ بِتُرْبَتِ حافِظ •
سنک وصلک نسیمی اکر حافظک تربه سنه مرور ایده
• زِخاکِ کالْبَدَشْ صَدْ هَزارْ نالَه بَرْآیَدْ • انک قالبنک
طپراغندن یوز بیک ناله چقار کالبد قالب کم مراد

جسم در

نسخه‌ده اولنجه
وصدن ایکیون ورد

کام مراد

مفتعلن مفاعلن مفتعلن مفاعلن

جسم دروله ایضاً سر و جان من چرا میل چمن نمیکند.
بنم ناز ایله صالنجی سروم نیچون چمنه میل ایلمز. همدم گل
نمی شود یاد سمن نمیکند. گله همدم اولماز سمنی یاد
ایلمز سر وجان دن مراد خدا دور که محبوب منزلهسنه
تنزیل اولنمشدر چمن دن مراد کثرت فیض دور گل دن مراد
مکاشفه دور سمن دن مراد صفوت خاطر دور حاصل معنی
بونک کبی لطیف وقت ده نیچون تجلی اولماز دیمکدر. تا دل
هرزه گرد من رفت بچین زلف او. تا که بنم عبث یره گزیجی
کوکلم انک زلفی بو کلمنه کتدی. زان سفر دراز خود عزم وطن
نمیکند. کندونک اول دراز سفرندن وطن قصدن ایلمز
چین زلف دن مراد بونده ظلمت متضاعف اولمسی دور که
دل اکا مقید اولیجق وطن اصلیسنی یاد ایلمز که مراد جناب
قدس دور زیرا بو عالم دیار غربت در هم دلک هرزه گرد
اولمسی اول سببدندر که مقام اصلیسنی فراموش
ایدوب دنیایه محبت اتمش در. دل با امید وصل او
همدم جان نمی شود. کوکل انک وصالی امیدی ایله جانه
همدم اولماز. جان بهوای کوی او خدمت تن نمیکند.
جان انک محله سی محبتی ایله تنه خدمت ایلمز ضمیر غایب
خدایه راجع دور مراد دل جان دن و جان تندن جدا اولورلر
تا که جناب قدسه ایرشه لر دیمکدر. پیش کمان ابروش
لابه همی کنم ولی. انوک کمانه بکزر ابروسی اوکنده تضرع ایدرم

ابروسی کمانه تشبیه اتمشدر

امّا • گوش کشیده است از آن گوش بمن نمی کند •
قولغی بولمشدر اول سببدن باکه گوش ایلمز یعنی بنم
سوزمی استماع اتمز گوش کشیده استعمال در قولغنه
قلدش دلر و قولغنی بورمشلر معناسنه مراد عشق و
طاعتیله قرب حقه بهان تضرع و نیاز ایله وصول میسر اولمدیغن
بیان در • دی گله ز طره اش کردم و از سر فسوس • دون
انک طره سندن بر شکایت ایلدم و جانان لطیفه او جندن
• گفت این سیاه کج گوش بمن نمیکند • ایتدی بو اکری
قره که مراد زلفیدر باکه قولق ایلمز یعنی سوزمی استماع اتمز
مراد اسرار الهیه ریاضت و طاعتسز حاصل اولمدیغن بیان در
• چون ز نسیم میشود زلف بنفشه پر شکن • چون که باد نسیم
دن بنفشه نک زلفی پر شکن اوله یعنی تمام اچیله • وه که دلم چه
یاد از عهد شکن نمیکند • واه که کوکلم اول عهد شکنی نیه
یعنی نیچون یاد ایلمز عهد شکندن مراد مرشددر که کندوسنه
فیض دوام اوزره ایصال اتمدکندن عهد شکن دیرلر •
ساقی سیم ساق ما گر همه درد میدهد • بزم سیم
ساق ساقیمز اگر دوگلی درد ویره • کیست که تن چو جام
می جمله دهن نمیکند • کیم در که تننی جام می کبی جمله دهن
ایلمز ساقیدن مراد مرشددر که انک الندن ریاضت و مجاهده
زهری مریدلره شکر کبی لذیذ در • لخلخه سای شد صبا دامن
پاکت از چه رو • صبا خوش بوی اولدی سنک پاک دامنک

شکن بو کلمه

ساق اینجک

198

نه سبب دن لخلخه خوش قوقولو نسنه لردن ترکیب اولنمش
طیبه دیرلو لخلخه سای ترکیبنک معناسی لخلخ ازیمی در دو
بوننده سبب معناسنه در • خاکِ بنفشه زار دامنِ ختن
نمیکند • بنفشه زارک خاکنی مسک ختن ایلمز یعنی بها د
وقتی دنیجون سیره چقمزسن • با همه عطرِ دامنت
آیدم از صبا عجب • سنک دامنکک دوکلی عطری ایله
باد صبا دن باکه عجب کلور • گر گذرِ تو خاکِ دامنِ ختن
نمیکند • که سنک مرورکدن صباغی مسک ختن ایلمز بعض
نسخ ده مسک ختن یرنه درِ عدن واقع اولمش دراساحله
سلایم دکلدر • دست کشِ جفا مکن آبِ رخم که فیضِ ابر
• یوزم صوینی جفا النک دبونی ایلمه یعنی جفا اتمک ایله
بنم عرضمه نقصان ایرشدرمه زیرا ابرک فیضی • بی مددِ سرشکِ
منِ درِ عدن نمیکند • بنم کوزم یاشنک مددنسز درّ عدن
ایلمز بوندن مراد صورتا حقیر اولن عاشقک آب رویینی
وکوز یاشنی تحقیر اتمک معقول ولایق دکلدر ایدوکن اشعار
در • کشته غمزه تو شد حافظِ ناشنیده پند • نصیحت
قبول اتمامش حافظ سنک غمزه نکک مقتولی اولدی •
تیغ سزاست هر کرا دردِ سخن نمیکند • هر کیمه که سوز
تاثیر اتمز تیغ لایق در یعنی انی هلاک اتمک معقول در
درد بونده تاثیر معناسنه در • ایضا دلِ ما بدورِ
رویت ز چمن فراغ دارد • بزم کوکلمز سنک یوزک

دامنت ده اولنا
خطاب ایچوندر

زدو سیفاق اولنمه
اوس واظهردر

فعلاتن فاعلاتن
فعلاتن فاعلاتن

دوونله چمن دن فراغ واستغنا طوتر ۰ کِه چو سَرو پای
بَندَست وچو لاله داغ دادَد زیرا سرو کبی پای بند در ولاله
کبی داغ طوتار بعض کمسه مصراع ثانیه بو وجهله معنی ویررکه
چون سرو پای بند در ولاله داغ طوترایلیه کیمی سیرایدەلم
بو تقدیر اوزره چون تشبیه ایچون اولماز لیکن بو معنی هرکز
معقول دکلدر بو بیت ده خطاب باری تعالی یه در دُوی
دن مراد ذات باری در که ابدی فنا پذیر دکلدر ۰ سَرِ ما فرو
نیاید بکمانِ ابروی کس ۰ کمسنک ابروسی کمانینه بزم
باشمز اشغه کلمز یعنی خدادن غیریه باش اندرمز ۰
کِه دُونِ گوشه گیرانِ زِجهان فراغ دادَد ۰ زیرا تا دک
دنیا اولن عاشقلرکه درونی جهان دن فراغ طوتار ۰ زِبنفشه
تاب دادم کِه زِ زُلفِ او زَنَد دَم ۰ بنفشه دن حرارت طوتا
دم که انک زلفندن دم اوور یعنی اکه بکزردم دیر ۰ تو سیاه
کم بها بِبین کِه چه دَر دِماغ دادَد ۰ سن از بهالو سیاهی
کور که دماغنده نه طوتار یعنی زلفکه مشابهت دعوی سن
ایدر امانه مناسبت خطاب خدایه در زلف دن مراد اسرار
الهیه در ۰ شَبِ تیره وبیابان بکجا توانْ رسیدَن ۰ قره
کوکیجه وبیابان قنده ایرشمک ممکن در ۰ مگر انکه شمعِ رویت
برهم چراغ دادَد ۰ مکر اول وقت بر یره ایرشمک ممکن در که
سنک یوزک شمعی بنم یولمه چراغ طوته شب تیره دن
مراد محبت دنیا در بیابان دن مراد وادیِ سلوک اولن

احوال در

وخی

تاب دادن وصف ترکیبی آنکه
رونق کاینده و رسیغم
اولور کعوره اولور
مطلع

خرام امر حاضردر

ابر بهمن اوراق قیش آیی

احوال درخدایه در حاصل معنی جناب قدسه وصول عنایت
بادی سز میسر اولمازدیمکدر • من وشمع صبحگاهی سزدد
از بهمه بگرییم • بن وصباح وقتنک شمعی لایق درکر بیلجه
اغلیه وز • که بسوختیم واز ماببت ما فراغ داده • که یاندق
وبزم دلبرمزدن فراغ واستغفا طوتار • بچمن خرام وبنگر
بر تخت گل • که لاله چمنه صالن ونظر ایله گلک تختی قتنده
که لاله • بندیم شاه ماندکه بکف ایاغ داده • شاهک
مصاحبته بکزدکه النده اباغ طوتر • سزدم چو ابر بهمن که
دردین چمن بگرییم • باکه لایق درابر بهمن کبی که بو چمنده اغلیم
چمن دن مراد بو عالم در • طرب آشیان بلبل بنگر که زاغ داده
بلبلک طرب اشیانني کورکه زاغ طوتار مرادنیک بختلرینی
بدبختلر وصلحا یرنی فاسقلر طوتدغندن اوتری گریه
ایلمک معقول ایدوکن بیان در زیرا بو حال عالمک خراب اولمنه
سبب در • بفروغ چهره زلفت ره دل زند همه شب • یوزک
شعله سی ایله سنک زلفک دوکلی گیجه کوکل یولنی اورر • چه د
لاورست دزدی که بکف چراغ داده • نه عجب دلاور دزدشول
دزد که گیجه ایله چراغ طوته زلفدن مراد ظلمت کوندرکه ذات
دن اثر قبول اتمک ایله نیجه کمسنک ضلالتنه سبب اولور •
سبق درس عشق دارد دل دردمند حافظ • حافظک درد
مند قلبی عشق درسنک هوسنی طوتار • که نه خاطر تماشا
نه هوای باغ داده • که نه تماشا خاطرني نه باغ ارزوسني

طوتار یعنی مرادی نهان عشق در **وله ایضًا** شراب و عیش
نهان چیست کار بی بنیاد • شراب نهان و عیش نهان نه در
بنیادسز ایش در • زدیم بر صف رندان و هرچه باداباد •
رندلر صفنه اوردق یعنی انلره قرشدق نه اولورسه اولسون
رندان دن مراد عشاق در • گره ز دل بگشا وز سپهر یاد مکن •
کوکلدن انقباض و غمی دفع ایله و فلکدن یاد ایلمه • که فکر هیچ
مهندس چنین گره نگشاد • زیرا هیچ مهندسک فکری بو
بغلین گرهی احمدی یعنی بو مشکلی حل اتمکه قادر اولمدی مراد
احوال فلکک معلومی اولمدغی بیان در مهندس
هندسه و هیئاتده استاد اولنلره در • ز انقلاب
زمانه عجب مدار که چرخ • زمانه نک انقلابندن عجب
طوتمه زیرا چرخ • ازین فسانه هزاران هزار دارد یاد •
بو فسانه دن نیجه بیک یاد طوتار یعنی زمانه بر حال
اوزره دکلدر • قدح بشرط ادب گیر زانکه ترکیبش • قدحی ادب
شرط ایله طوت زیرا انک ترکیبی • ز کاسه سر جمشید
و بهمنست و قباد • که بو اوج پادشاهک باشی کاسه سندن
در • که آگهست که کاوس و کی کجا رفتند • کیم آگاه در که کاوس
و کی قنده کتدیلر کاوس و کی بر پادشاهک اسمی در
• که واقفست که چون رفت تخت جم بر باد • کیم واقف در
که جمک تختی نیجه ییله کتدی مراد دنیانک زیاده بی بقا ایدوکنی
اشعار در • ز حسرت لب شیرین هنوز می بینم • شیرینک

لی

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

شمسه عقده ترکیبی دوکمه
مشکل معنا سنه استعمال
اولنور

معنی نسخه ده یاد ینه
ناله واقع اولمش و
معنی اکه کدر
اولور

جمدن مراد بونده
سلیمان در

200

لبی حسرتندن هنوز کورودم • که لاله میدمد از خون دیدهٔ
فرهاد • که فرهادک کوزی قاننددن لاله بتر مراد حق تعالی دن
غیره یه محبت ضرر محض اید وکن اشماددر زیرا انک محبتنی
قلبدن ازاله ایلمک مشکلدر بیت همی قدمی قرق ملک زادهٔ
هر ورق چهرهٔ آزادهٔ • بیا بیا که زمانی زمی خراب
شویم • چونکه احوال عالم بویله در کل کل که بر زمان شراب
دن خراب اولالم یعنی انانیت و وجودی عشق الهی ایله ازاله
ایدهلم • مگر رسیم بگنجی درین خراب آباد • مکر بو خراب
اباده که مراد دنیادر بر گنجه ایرشلم گنجدن مراد وصال جانان
اولدر • مگر که لاله بدانست بی وفایی دهر • مکرکه لاله دهرک
وفاسزلغنی بیلدی • که تا بزاد و بشد جام می زکف ننهاد •
تاکه طوغدی وکتدی یعنی صولدی جام میی الندن قومدی
بووجه دخی جایزدر مادام که طوغدی و دنیاده اولدی بو
وجه اوزره بشد کند و معناسنه اولور مراد عشق خدادن
غیری برشنه یه سعی اتمکه تنبیه در • نمی دهند اجازت
مرا بسیر و سفر • باکه سیر و سفره اجازت ویرمزلر •
نسیم خاک مصلی و آب رکناباد • نمازگاه خاکنک نسیمی ور
کناباذک آبی بعض نسخهده خاک یرنه باد واقع اولمشدر
اول وقت نسیم رایحه معناسنه اولور • رسید در غم
عشقش بما شنوی آنچه رسید • عاشقه عز و قدردن
اولشنه که ایرشدی انک عشقی غمنده ایرشدی • که چشم

تحقیقده اولان یا
وحدت ایچوندر

بٔ

زخمِ زمانه بعاشقان ورساد • كه عاشقلره زمانه نك
چشم زخمی ابرشمدن مراد عشق دە زحمت والم چكمك
عاشقنك علو قدرينه سبب اولور ديمكدر • قدح مكير چو
حافظ مگر بناله چنگ • قدح طوتمه حافظ كبی مكر چنك
ناله‌سی ايله يعنی ورندسز عشقه سعی ايلمه • كه بسته‌اند
بر ابريشم طربِ دلِ شاد • زيرا شاد كوكلی طرب ابريشمی
اوزره باغلمشلردر يعنی كوكل انك ايله مسرور اولور
ولە ايضاً دراَزل هركو بفيضِ دولت ارزانی بود • هر اول
كمسه كه ازلده دولت فيضه لايق اوله • تا ابد جامِ مرادش
همدمِ جانی بود • تا ابدی مراد جامی انك جاننه همدم اولور
مراد هر كمسه كه روز ازلده سعادت ويرلدی جناب قدسه
سهولت ايله ايرشور ديمكدر • من همان ساعت كه از مى
خواستم شد توبه كار • بن همان اول ساعت كه عشقدن
توبه ايدجی اولمق استدم • گفتم اين شاخ ار دهد باری
پشيمانی بود • ايتدم بو شاخ كه مراد توبه در اكر بر ميوه ويره
پشيمانلق اولور حاصل معنی عشق الهی زياده صعوبت اوزره
اولدغندن ترك ايتمك استدم ليكن عاقبت پشيمان اولمغی
فكر ايدوب فراغت ايتدم ديمكدر • خود گرفتم كافكنم سجاده
چون سوسن بدوش • خود فرض ايتدم كه سوسن كبی اموزمه
سجاده براغم يعنی اموزمده سجاده كتورم • همچو گل برخرقه
رنگِ مى مسلمانی بود • خرقه اوزره گل كبی شراب رنكی مسلمان

زمان و چشم غايب ورد
چشم زخم قسم قرينه
... ورد
ابريشم فارسی ورد
ابريشم عربی ورد
فاعلاتن
فاعلن
بود وده سين استفهام ...
وار ورد

بعض نسخه ده چراغ یرینه فروغ واقع اولمشدر

لق ایدوکی مراد فسقی ظاهر اولنلر که صلحایه تقلید اتمک معقول
دکل ایدوکن اشعار در • بی چراغ جام در خلوت نمی یادم نشست
جام چراغندن خلوتده اوتوردیغه قادر دکلم • زانکه کنج اهل دل
باید که نورانی بود • اول سببدن که اهل دلک بو جایی کرکه که
نورانی اوله مراد عشق الهیسز خلوتده ذوق و صفا اولماز
دیمکدر • خلوت ما را فروغ از نور شمع باده باد • بزم خلوتمزکه
شعله سی باده شمعنک نورندن اولسون • وقت گل مستوری
مستان ز نادانی بود • گل وقتی مستلرک مستورلغی نادان
لقدندر مراد لطیف زماندہ فرصتی فوت اتمک نادانلق ایدوکن
بیان در • مجلس انس و بهار و بحث عشق اندر میان •
انس مجلسی و بهار وار تاده عشق بحثی اوله • نستدن
جام می از جانان گران جانی بود • جانان دن جام می المموق
گران جانلقدر گران جان غلیظ که و نادان و بد بخت که
معناسنه در مراد وقت شیر شوب طالب عشق اولمین
که بد بخت ایدوکن بیان در • همت عالی طلب جام مرصع
گو مباش • عالی همت طلب ایله دی جام مرصع اولمسون •
رند را آب عنب یاقوت رمانی بود • عاشقه عشق الهی یا
قوت رمانی در بود بونک کبی محللرده ادات زمانیه در که
است معناسنه در حاصل معنی عشق الهینک حصولنه
عالی همت لازم ایدوکن بیان در • نیکنامی خواهی ای دل
با بدان صحبت مدار • ای دل نیک نام اولمق استرایسک

طلب بونده امر حاضردر طلبیدن دن مشتقدر

برامزلر ایله مصاحبت طوتمه • خود پسندی جانِ من برهانِ نادانی بود • خودپسندلک ای بنم جانم نادان لغنه برهان در برهان دلیلِ عقلی در • گرچه بی سامان نماید کارِ ما سهلش مبین • اگرچه بزم ایشمز حقیر و رونقسز کورنورانی سهل کورمه • کاندرین کشور گدایی رشکِ سلطانی بود • زیرا بو کشورده کدالق سلطانلغک رشکیدر یعنی عشقده کدالق پادشاه لقدن یکدر • دی عزیزی گفت حافظ میخورد پنهان شراب • دون بر عزیز ایتدی حافظ پنهان شراب ایچر • ای عزیز من نه عیب آن به که پنهانی بود • ای بنم عزیزم اول یک دکلمیدر که عیب پنهانی اوله مراد عشق الهی که عوام قتنده عیب کبی در انی انلردن ستر ایلمک معقولدر ولهُ ایضاً
اگر نه باده غمِ دل زیادِ ما ببرد • اگر عشق الهی بزم قلبمزدن غمی ازاله اتمیه • نهیب حادثه بنیادِ کارِ ما ببرد • حادثه نک یعنی غم والمک شدتی بزم ایشمزک بنیادنی ایلدر یعنی حوادث دنیا بزی زیاده متالم و مضطرب ایلر • اگر نه عقل بمستی فروکشد لنگر • اگر عقل مستلکه لنگر چکمیه یعنی براقمیه • چگونه کشتی ازین ورطه بلا ببرد • بو بلا کردابندن کشتی بی نیجه خلاص ایدر ورطه دن مراد دنیادر کشتی دن مراد وجودی در مراد عقل معاشه اگر عشق الهی معین اولمیه کندوسنی قنود دنیادن خلاص اتمکه قادر اولماز دیمکدر • فغان که با همه کس غایبانه باخت فلک •

فغان که

مبین نهی حاضر در

بو مصراعده معنای استفهام واردر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

فغان که دوکلی کمه ایله فلک غایبانه اوینادی یعنی
جمیعیسنه غلبه ایلدی • کسی نبود که دستی از این دغا ببرد
• برکمه اولمدی که بو حیله بازدن برال الیده یعنی اکه غلبه
ایلیه مراد فلک ایله مخاصمه اتمک ممکن اولمدغن اشعاردر
دغا حیله بازو مکار • دل ضعیفم از آن میکشد بطرف چمن
ضعیف کوکل بنی اول سببدن چمن طرفنه چکر • که جان زمرگ
بیماری صبا ببرد • زیرا باد صبانک آهسته اسمه سی
ایله جاننی مرکدن قورترر بو وجه دخی جایزدرکه جاننی
باد صبانک آهسته اسمه سی ایله مرگدن قورتره چمندن
مراد کثرت فیضدر مراد فیض الهی ایله جانه حیات مقرر
ایدوکن بیاندر • گذار بر ظلماتست خضر راهی جو • اوغراق
ظلماته دربریول خضری استه • مبادکاتش محرومی آب
ما ببرد • اولمیه که محروملق آتشی بزم عرض ومز متمز ایلده
مراد مرشدسز عشقه سلوک ایدن محروم اولوردیمکدر
• طبیب عشق منم باده خورکه این معجون • بن عشق طبیبی ام
باده ایچ زیرا بو معجون • فراغت آرد واندیشه خطا ببرد •
فراغت کتورر وخطا فکری ایلدر مراد عشق الهی قلبدن
محبت ماسوایی کیدرر دیمکدر • بسوخت حافظ وکس
حال او بیاد نگفت • حافظ یاندی وکمه انک حالنی یاده
یمدی • مکر نسیم پیامی خدای را ببرد • مکر باد نسیم
الله ایچون برخبر ایلده باردن مراد خدا ونسیمدن مراد

قبا ضرورة

انه

نغمهء الهیه درکه انی وصاله وسیله طلب ایدر **وله ایضا**
مرا برندی و عشق آن فضول عیب کند • رندلک و عشق
ایله بنی اول فضول عیبلر • که اعتراض بر اسرار علم غیب
کند • که علم غیب سرلری اوزره اعتراض ایلر • کمال صدق و
محبت ببین نه نقص گناه • صدق و محبت کمالنه بق گناه نقصنه
باقمه یعنی هنره نظر ایله عیبه نظر ایلمه • که هر که بی هنر افتد
نظر بعیب کند • زیرا هر کیمکه هنرسز واقع اوله عیبه نظر ایدر
بیت الا ای هنرمند فرخنده خوی • هنرمند نشنیده ام عیب
جوی • چنان برده اسلام غمزه ساقی • ساقی نک
غمزه سی اسلامی یولنی اجلین اوروی • که اجتناب ز صهبا
مگر صهیب کند • که صهبادن مگر صهیب اجتناب ایده • صهبا
قرمزی شراب صهیب رومی حبیب اکرمک اتلرنه خدمت
ایدر ایدی که بو سوز انک حقنده واقع اولمشدر
نعم العبد صهیب لو لم یخف الله لم یعصه ساقی دن مراد مرشد در
بو بیت کثرت عشاق دن کنایت در • ز عطر حور بهشت آن
زمان برآید بوی • جنت حوریسنک عطرندن اول زمان
رایحه ظاهر اولور • که خاک میکدهء ما عبیر جیب کند • که بزم
میخانه مزک خاکنی یقه عبیری ایلیه جیب یقه و قویون وجب
معناسنه کلور مراد عشق الهی حاصل اولن محلک خاکی ذی
قدر ایدوکن بیان در • کلید گنج سعادت قبول اهل دلست
سعادت گنجنک مفتاحی اهل دلک قبولی در • مباد کس که

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

بونده تعظیم و تفخیم ایچوندر / فعول وزنی اوزره در

ببین امر حاضر در

عطر خوشبوی اولان نسنه در

درین

دَرِینْ نُكْتَه شَكّ وَرَیْب كُنَنْد • اولمیه كه كمسه بو نكته ده شك وریب ایده اهل دلدن مراد اولیاء الله در **بیت** دَرِینْ مَیْخَانَه گَرْ صَدْرِ قَبُولِ آرْزُو دَارِی • چو شَاهی هِمَّتی دَرْیُوزَه كُنْ اَزْ دَرِ دِلْهَا • شُبَانِ وَادِیِ اَیْمَنْ گَهِی رَسَدْ بمُرَادْ • وادی ایمن چوبانی شول وقت مراده ایرشور • كه چَنْدْ سَالْ بجَانْ خِدْمَتِ شُعَیْبْ كُنَنْد • كه نیچه ییل جان ایله شعیبه خدمت ایده وادی ایمننكه چوبانندن مراد موسی علیه السلام در كه نیچه ییل شعیب پیغمبر علیه السلامه خدمت اتدكدن صكره پیغمبر اولوب مرادنی بولمشدر • زِدِیدَه خُونْ بِچِكَانَدْ فَسَانَهٔ حَافِظْ • حافظك قصه سی كوزدن قان طاملدر یعنی قان اغلدر • چُو یَادِ وَقْتِ شَبَابُ وَزَمَانِ شَیْبْ كُنَنْد • چونكه یكیتلك وقتنی و پیرلك زماننی یاد ایلیه حاصل معنی بر اولمق جایزدر هوا و هوسده تلف اتدكی عمرنی چونكه یاد ایده تحسرندن حافظ قان اغلر بو وجه دخی جایزدر حافظ چونكه كند و قصه سنی یاد ایدوب سویلیه استماع ایدنلر قان اغلرلر **وله ایضاً** طَایِرِ دَوْلَتْ اَگَرْ بَازْ گُذَارِی بكُنَد • دولت طائری اگر گرو بر كذار ایلیه • یَارْ بَازْ آیَدُ وبَا وَصْلْ قَرَارِی بكُنَد • یار گرو كلوب و وصل ایله برقرار ایلرمراد اگر فیض الهی ایرشه وصال جانان میسر اولوردیمكدر • دِیدَه رَا دَسْتْگَهِ دُرّ و گُهَرْ گَرْچِه نَمَانْد • دیده نك اگرچه در و گهره قدرتی قالمدی • بِخُورَدْ خُونِی وتَدْبِیرِ نِثَارِی بكُنَد • بر قان ییر و بر نثار تدبیرنی ایدر • كَسْ نَیَارَدْ بَرِ اُو دَمْ زَدَنْ

شك وریب بردر
شباب جوانلقدر
شیب پیرلكدر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

دستگاه قدرتدر

دو گهر نماند گذرنت بجا سیب ایله

اَزْقِصَّهٔ مَا • كمه انك قتنده بزم قصه‌مزدن سوز سويلمكه
قادر اولماز • مَكَرْ كَشْ بَادِ صَبَا كُوشْ گُذَارِى بِكُنَد • مكر باد صبا
انك قولغنه فِسلده يه حاصل معنى حق تعالى نك قتنده مقبول
اولمغه لياقتم يوقدر كثرت عصيان سببندن مكر فيض الٰهى
سبب اوله ديمكدر • دَادَه اَمْ بَازِ نَظَرْ رَا بَتَذَرْوِى پَرْوَاز •
نظرم بازنى برتذرو پروازلو محبوبه ويرمشم • بَازْ خَوَانَد مَكَرَشْ
نَقْشُ وَشِكَارِى بِكُنَد • مكر اول نظرم بازنى يغتره كرو اوقيه
وشكارى ايليه شكار وشكارى استعمال ايدرلو صبوح
وصبوحى كبى كه ياءِ نسبت اوله نتكيم بنه بوديو انك سنين
قافيه سنده واقع اولمشدر بيت دِلَمْ دَمِيدِه شُدْ وغَافِلَمْ
مَنْ دَرْوِيشْ • كِه آنْ شِكَارِى سَرْگَشْتَه رَاچِه آمَدْ پِيشْ
• على طريق المجاز معناى محصلى بويله دربر تذرو پروازلو
محبوبه كوز دكوب عاشق اولمشم برمرتبه ده كه هيچ بر وجهله
اندن نظرمى دفع اتمكه وعشقندن فراغت ايلمكه اصلا
امكان يوقدر مكر اول محبوبه همتا بلكه اندن زيبا بر محبوب
آخر بنى كنده وسنه عاشق اتمك ايله نظرمى اندن دفع ايليه
حال بوكه اول محبوب يوقدر وعلى طريق الحقيقه معناسى
محصلى بويله دركرامت صاحبى بر مرشده ارادت كتورب
اخلاص ايله انك مريدى اولمشم كه هركز اندن بر طريق ايله
انفكاكى ممكن دكلدر مكر كشف وكرامتده اكه معادل بلكه
اندن عالى شان بر صاحب تصرف اوله كه جذبه بر تامه

باز طوغان =

نقش باز نظرى شكارى
انك تذرو پروازه اروب كتدكدن
صكره شكارى اولمق كلمسندن
چقدوغى اعتبار ايلدو - شكارى
وان اول وندوغى
اوليسه بربحله
وقت لازم در
=

سی ایله بنی کندوسنه مرید ایده که اول شیخ دن اعراض
لازم کله اکه بمانل خود بر شیخ یوق در بو بیت محبوب مجازی
یه ویرلسه حمل اولندغندن غیری حضرت باری عز اسمه
ایچون اولمق جائزدر مثلا اول حق تعالی حضرتنی منزلهٔ
محبوبه تنزیل ایدرلر اندن صکره لوازم اثبات ایدرلر
استعارهٔ تخییلیه طریقی اوزره یعنی حق تعالی حضرتنه کوکل
ویرمشم که اندن اعراض اتمکه امکان یوقدر زیرا اندن غیری
بر خدا دخی یوقدر که انی قبول ایدم لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ
وهو السميع العليم حال بوکه دیدهٔ حقیقت ایله نظر
اولنسه حیات صاحبی موجود اولدر غیریسی بغیره متابه
سنده درکه بی روحدر که هیچ نسنه یه قادر دکلدر نته کیم
مشهور سوزدر لَيْسَ فِي الدَّارِ غَيْرُهُ دَيَّارٌ بیت
دل اندر صمد باید ای دوست بست که عاجز ترند
از صنم هر که هست و بو بیت حضرت رسول ایچون دخی
اولمق جائزدر صلی الله علیه وسلم مذکور معنیلره قیاس
طریقی ایله یعنی بر پیغمبره ایمان کتورمشم که انک مثلی
بر پیغمبر یوقدر که اندن فراغت ایدوب اکه ایمان کتورم
نته کیم حبیب اکرم حضرتی بیورمشدر لَا نَبِيَّ بَعْدِي
بیت سابعده واقع اولان نقش بغیره معناسنه در تَدَرُّو
شکالن معناسنه در مگر لفظنه متصل اولان ضمیر غایب
بازِ نظره راجعدر خواجه حافظ رحمة الله علیه کندو

محبوبنی تذلّل وغیریله محبوبی بغنزه یه تشبیه اغمشدر
تشبیه محسوس بالمحسوس طریقیله وبو تشبیه
نوع لطافتدن خالی دکلدر زیرا بغنزه بی روح اولدیغی کبی
کند ومحبوبنه نسبتله سایر محبوبلر بی روح یعنی بی
حسن وبی آن ایدوکن اشعار ایدر وبونک نظرینه بازه
تشبیه اغمشدر تشبیه محسوس بالمحسوس طریقیله
ایله بکنند کلمه سنک فاعلی نفشدر بو بیتده بو وجه دخی
جایزدر نظرم بازنه پرواز ویرمشم بر تذروه یعنی بر محبوبه
عاشق اولمشم بو وجه اوزره تذرویه اولن یا وحدت
ایچون اولور هم وصف ترکیبی اولماز • دوش گفتم بکنند
لعل لبش چاره من • دون کیجه ایتدم انک قرمزی لبی
باکه چاره ایدرمی • هاتف غیب بندا داد که آری بکنند •
غیب هاتفی ندا ویردی که بلی ایلر مراد کلام الهی
ایله نفس صلاح پذیر اولمق قابل ایدوکن اشعار در •
شهر خالیست ز عشاق بود کز طرفی • شهر عشاقدن
خالی در اوله که بر طرفدن • مردی برون آید و کاری بکنند •
بر مرد کندودن طاشره کله و بر ایش ایلیه مراد مرشد کامل
نایاب اولدیغندن اخبار در • گو کریمی که ز بزم طربش غمزده ء
قنی بر کریم که انک طربی بزمندن بر غمناک • جرعه ء درکشد و
دفع خماری بکنند • بر جرعه چکه و خماریغی دفع ایده معنای
ظاهری اوزره مراد قنی بر کریم که بر غمناکی اندن بر کرم کوره

یکنند ده معنای
استفهام مراددر

سوقنی معنا سنه در

205

وغمنی دفع ایده دیمکدر معنای تصوفیسی اوزره مراد قنی
بر مرشدکه بر طالب اندن مستفیض اولوب ما سوی غمندن
خلاص اوله دیمکدر • یا وفا یا خبر وصل تو یا مرگ رقیب • یا وفا
یا سنک وصلک خبری یا رقیبک موت خبری • بازئ چرخ
ازین یکدو سه کاری بکند • بازئ چرخ بو برایکی اوج یعنی
بو اوچدن برین ایلیه یعنی ایلیه • حافظ از دزگه او گر نروی
هم دوزی • ای حافظ اگر انک درگاهندن گتمیه سن هم برگون
گذری برسرت از گوشه کناری بکند • برگوشه کنارندن
سنک باشک اوزره گذر ایلر مراد هر کیمکه آلام عشقه تحمل
ایده عاقبت وصال جانان دن محروم قالمز دیمکدر ایضا
خوش آمد گل وزان خوشتر نباشد • گل خوش گلدی
واندن خوشدکی اولماز • که در دستت بجز ساغر نباشد
• که سنک الکده ساغردن غیری اولمیه یعنی عشق الهی
دن غیری یه سعی اتمیه سن • غنیمت دان ومی خور در گلستان
• گل زمانی غنیمت بیل وگلستان ده می ایچ • که گل تا هفته
دیگر نباشد • زیرا گل بر غیری هفته یه دکن اولماز مراد بودرکه
فرصتی فوت اتمیوب عشقه سعی اتمک گرکه • زمان خوشدلی
دریاب ودریاب • خوشدلک زمانی اکله وانجو بول •
که دایم در صدف گوهر نباشد • زیرا دایم صدف ده گوهر
اولماز حاصل معنی الوقت سیف قاطع حسنجه وقتی زیاده
غنیمت بیلوب فرصتی فوت اتمک گرکه دیمکدر بیت

دوزی ده اولان یا وحدت ایچوندر

مفاعیلن مفاعیلن فعولن

وان امر حاضر در

مامضی فات والمؤمل غیب • نیست جز نقد وقتش اندر
جیب • عجب راهیست راه عشق کانجا • عجب بر یول در عشق
یولی که انده • کسی سر بر کند کش سر نباشد • بر کمسه
باش قادر که انک باش اولمیه مراد بو در که راه عشق ده
سردن کچن کمسه سردار اولور • بشنوی اوراق اگر
هم درس مایی • اگر بزمله هم درس ایسک اوراقی یو
یعنی علم ظاهردن فراغت ایله که علم عشق در دفتر نباشد
• زیرا عشق علمی کتابده اولماز بیت معلم گشت عشق و
کنج خاموشی دبستانش • سبق نادانی و دانا دلم طفل
سبق خوانش • ذمن بشنو ش و دل در شاهدی بند
• بندن اشت و دلکی بر محبوبه باغله • که حسنش بسته
زیور نباشد • که انوک حسنی زینته باغلنمش یعنی محتاج
اولمیه مراد عشق الهی حاصل اتمکی بر مرشد طلب ایله همان
کسون ایله شیخ اولمغی طلب ایلمه دیمکدر • بیا ای شیخ و در
خمخانۀ ما • کل ای شیخ و بزم میخانه مزده • شرابی خور
که در کوثر نباشد • بر شراب ایچ که انک لذتی و کیفیتی
کوثرده اولمیه شرابدن مراد عشق در • ایا پر لعل
کرده جام زرین • ای جام زرینی شراب ایله پر ایلمش
کمسه • ببخشا بر کسی کش زر نباشد • احسان
و ترحم ایله بر کمسیه که انک زری اولمیه بو نک خطاب
مرشدن و صاحب دولتدن اولمق جائزدر • شرابی بی

که سرش تقدیرینده ورة

بند امر حاضره ورة

شرابی وده اولی با
وحدت ایچوره ورة

خمارم

خمادم بخش یا رب • یا رب باکه خمار سز برشراب
باغله • که با او هیچ درد سر نباشد • که انک ایله هیچ
باش اغریسی اولمیه طلب ایتدکی میدن مراد شراب عشق
در جنت شرابی دخی اولمق ممکندر لا فیها غول ولا هم
عنها ینزفون • بنا میزد بتی سیمین تنم هست • تحسین
بر سیمتن محبوبم واردر • که در بتخانه آزر نباشد •
که آزر بتخانه سنده اولماز بنا میزد بونده تحسین
معناسنه دوشن در بعض محلده الله حقیچون معناسنه
دخی کلور بت سیمین تندن مراد مرشددر آزر ابراهیم
پیغمبر علیه السلامک پدرینک اسمیدر که بت یونیجی ایدی
• من از جان بنده سلطان اویسم • بن جاندن سلطان
اویسک بنده سی ام • اگرچه یادش از چاکر نباشد •
اگرچه چاکرندن اکه یاد اولماز یعنی بنی یاد ایلمز • بتاج عالم
آرایش که خورشید • انک عالمی زینت ایدیجی تاجی حقیچون
که آفتاب • چنین زیبنده افسر نباشد • تاجه بو نجلین
یراشیجی اولماز • کسی گیرد خطا بر نظم حافظ • حافظک
نظم اوزره شول کمسه خطا طوتار • که هیچش لطف در
گوهر نباشد • که انک ذاتنده هیچ لطف اولمیه ظرافت ایله
بعض اعدایه طعن در **ولد ایضاً** معاشران ز حریف
شبانه یاد آرید • ای مصاحبلر گیجه کی یعنی گیجه کیجه لو
سزکله مصاحبت ایدن مصاحبدن یاد ایتدکز •

سلطان اویس سلطانک
جدوی اولنیا و نشاه در

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

آرید امر حاضردر
نسخه اصلده
بو قدر

جامه

حقوق بندگی مخلصانه یاد آرید • اخلاص ایله اولن بنده لک
حقلرینی یاد کتوردکز • بو وقت سرخوشی از آه و ناله عشاق
سرخوشلق وقتنده عشاقک آه و ناله سندن • بصوت
نغمه چنگ و چغانه یاد آرید • چنگ و چغانه نغمه سنک
صوتی ایله یاد کتوردکز یعنی چونکه سز مرشد ایله بزم عشقده
نوشانوشده اولاسز بو حالت و ذوقدن بی نصیب
اولن عشاقک آه و ناله سنی یاد ایلکوز • چو در میان مراد
آورید دست امید • چونکه امید النی مراد میاننه کتوردهسز
یعنی چونکه مرادکز حاصل اوله میان بونده بل معناسنه در •
ز عهد صحبت ما در میانه یاد آرید • بزمله سزکی اورتاکزده
اولن مصاحبت زماننددن یاد کتوردکز • چو لطف باده کند
جلوه در رخ ساقی • چونکه باده نک لطافتی ساقی نک یوزنده
جلوه ایلیه یعنی اثر عشق ظاهر اوله • ز عاشقان بسرود
ترانه یاد آرید • عاشقلردن سرود و ترانه ایله یاد کتوردکز
ساقیدن مراد مرشد در باده نک جلوه اتمسندن مراد
اثار عشق یوزنده ظاهر اولمسی در مراد بو در که طریقت
دوستلرینه خطاب اید تحزن و تحسر اظهار اتمک ایله
انلر مرشد ایله عشق الهیدن مصاحبت اید وب کندوکی
اول مجلسدن جدا اولدغندن اوتری • نمیخورید زمانی
غم وفاداران • بر زمان وفادارلر غمنی یمزسز • ز بی
وفایی دور زمانه یاد آرید • دور زمانه نک وفاسز

آرید امر حاضر ضرورت

وفاداران وصف ترکیبی
جمع صورت

لغندن

207

لغندن یاد کتودکوز یعنی یاد ایلکوز • سمند دولت اگرچند سرکشست ولی • دولت آتی اگرچه سرکش ددراما • ز همرهان بسر تازیانه یاد آرید • یولداشلردن تازیانه اوجی ایله یاد کتودکز • مراد حصول دولت فیض ایچون یاران طریقتدن معاونت طلب اتدکن بیاندر • بوجه رحمت ای ساکنان صدر جلال • مرحمت وجهی ایله ای جلال صدرینک ساکنلری • ز روی حافظ و این آستانه یاد آرید • حافظک یوزندن و بو آستانه دن یاد کتودکز • صدر جلال ساکنلرندن مراد اولیاء الله اولمق دوشنیدر و صاحب دولتلر اولمق احتمال در معنی بوا کی اعتبار او زره اولور • ایضا • مژده ای دل که مسیحا نفسی می آید • مشتلق ای کوکل که بر عیسی نفس کلور • که ز انفاس خوشش بوی کسی می آید • که انک لطیف نفسلرندن برکسه رایحه سی کلور • عیسی نفسدن مراد مرشددرکه اندن بوی خدا کلور • کسدن مراد بوندہ باری تعالی در • حاصل معنی ای دل بر مرشده وصول بولدکه اندن ساکه نفحات رحمانیه و جذبات الهیه ایرشور دیمکدر • از غم هجر مکن ناله و فریاد که دوش • فراق غمندن ناله و فریاد ایلمه زیرا دونکیجه • زده ام فالی و فریاد رسی می آید • بر فال اورمشم و بر فریاد رس کلور • مراد عالم قبضدن خلاص ایچون کندوسی ایچون اتدکی تفائل اشعار در •

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

نفسی وزه اولنی با وحدت ایچوندر

ذآتش وادیء ایمن نه منم خرّم وبس • وادیء ایمن آتشندن انجق بن مسرور دکلم • موسی انجا بامید قبسی می آید • موسی بو علو قدر ایله انده بر قبس امیده ایله کلور وادیء ایمن دن مراد بو نده جناب قدس در آتش دن مراد جذبهء الهیه در قبس اتشلو اکی که حضرت موسی وادیء ایمن ده تو دکودب نار دصاندی بو سوزاکه کوره دور قصه معلومه در • اذ قال موسی لاهله انی آنست نارا سآتیکم منها بخبر او آتیکم بشهاب قبس لعلکم تصطلون • هیچ کس نیست که در کوی تو آتش کادی نیست • هیچ کمسه یوق در که سنک کویکده انک بر اتشی یوق در خطاب باری تعالی یه در • هر کس انجا بطریق هوسی می آید • هر کمسه انده بر هوس طریقی ایله کلور حاصل معنی جمیع عالمک مرادی درکاه خدادن حاصل اولدغی وجمله اکه محتاج ایدوکی بیان در • کس نداند که منزلکه دلدار کجاست • کمسه بیلمدی که دلدارک منزلکهی قنده در • این قدر هست که بانک جرسی می آید • بو قدر وار که بر جرس آوازی کلور دلداردن مراد باری تعالی در که مکان وجهتدن منزه در بانک جرس دن مراد اثردن مؤثره استدلال طریقی ایله حاصل اولن علم در حاصل معنی ذات باری نک کنه وحقیقتنی ادراکی عدم امکانده ایدوکی بیانندر نظم واصفانرا وصف

قبسی ده اولنیا وحدت ایچون وار

موسی ده اولنیا وحدت ایچون وار

208

او دا خورد نیست • لایق هر دون و هر نامرد نیست
عجز از ان همشیره شد با معرفت • کو نه در شرح آید و
نه در وصفت • قسم خلق از وی خیالی بیش نیست •
زان خبر وان محالی بیش نیست • کو بغایت نیک و
کو بد گفته اند • هر چه زو گفتند از خود گفته اند • برتر از
علم ست و بیرون از عیانست • زانکه در قدوسی
خود بی نشانست • جرعه‌ء ده که بمیخانه‌ء ارباب کرم •
هر جرعه ویرکه کرم صاحبلرنک میخانه سنه هر حریفی زپی
ملتمسی می آید • هر برکسه بر مقصوددن اوتری کلور
دوست را کر سر پرسیدن بیمار غمست • دوسته
اکر غم خسته سنی صورمق هوسی وار ایسه • کو بران
خوش که هنوزش نفسی می آید • دوسته دی خوش
سودسون یعنی کلسون که هنوز اول خسته نک بر نفسی
کلور بر محل ده اکی امر حاضر جمع اولسه ثانی امر غایب
معناسنه اولور کو بران کبی مراد دوستک بر نفس ملا
قاتنی غنیمت عدایدوب فرصتی فوت اتمکه تنبیه در رباعی
یکدمه دیدار دوست هر دو جهانش بهاست • اول
صحبت خیز کاخر دنیا فناست • باد بهادی و زید برق
یمانی بجاست • طاقت مجنون نماند خیمه‌ء لیلی کجاست
خبر بلبل این باغ مپرسید که من • بو باغ بلبلنک
خبرن صورمکز زیرا بن • ناله‌ء می شنوم کز قفسی می آید •

ملتمس مقصود
معناسنه در

برناله اشید دم که قفس دن کلور مراد جناب قدس دن
حقیقتی ایله ضبه میسر دکل ایدکن اشما ددر • یاد داد د
سر صید دل حافظ یاران • ای یادلر یاد حافظک کوکلنی
صید اتمک هوسنی طوتار • شاهباز بشکار مکس
می آید • برشاهباز برمکس شکارنه کلور دیا دون مراد
باری تعالی درکه مکس متابه سنده حقیر اولن دل حافظی
تجلی ذات سببی ایله اسیر عشق اید وب عشاق زمره
سنده اتمش در **وله ایضاً** دسید فرقه که آمد بهار و
سبزه دمید • مشتلق ایرشدی که بهار کلدی و سبزه
بتدی • وظیفه کر برسد مصرفش کلست و نبید • اکر وظیفه
ایرشه انوک صرف اولجق یری کل و شراب در مراد عمر و مالی
فیض و عشقه صرف اتمک لازم اید وکن بیان در نبید
خرمادن اولن شرابه دیرلر که اصل ذال ایله در اما عجم شراب
معناسنه استعمال ایدرلر مصرف کسر را ایله اسم مکان
در صرف یصرف دن که باب ثانی دن در اکرچه عوام فتح
را ایله اوقودلر • صفیر مرغ بر آمد بط شراب کجاست
قوش اوتمکه باشلدی شراب یاتغی قنده در صفیر قوش
صقلغی بط لفظی بطه لفظندن مخفف درکه یایق معناسنه
در • فغان فتاد به بلبل که نقاب کل که کشید • بلبله فغان
دوشدی که کلک نقابنی کیم کشف ایلدی مراد بود رکه •
وان من شیء الا یسبح بحمده ولکن لا تفقهون تسبیحهم

حسبنه

می آید و معنای استفهام
اعتبار اولنمق هم
کره مناسب دکلدر
=
مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

کر بوندن اوات شرط در

مرقع اسم مفعول در

بچین امر حاضر در

چه استفهام در

دریابد بولمق واکلمق وبولور معناسنه جایزدر

صبحه که مرغ زبان حال ایله باری تعالی نک تسبیحنه
شروع ایلدی سن دخی عشق وطاعته سعی ایله بیت
نه بلبل بر گلش تسبیح خوانیست • که هر خاری بتسبیحش
زبانیست • من این مرقع رنگین چو گل بخواهم سوخت •
بن بو گل گبی شراب ایله رنگین مرقعی یاقم گرکه بو وجه دخی
جایزدر بن بو رنگین مرقعی گل گبی یاقم گرکه گویا که گل آتشه
یاقمشدر مراد گلک حمرتیدر که آتشه مشابه در • که پیر
باده فروشش بجرعه نخرید • که مرشدانی بر جرعه یه
صاتون آلمدی که بونده زیرا معناسنه دخی جایزدر مرقع
رنگیندن مراد وجودیدر خواهم سوخت دن مراد وجودنی
آتش عشق ایله یاقوب محو اتمکدر جرعه دن مراد جذبه در
• ز روی ساقی مهوش گلی بچین امروز • مهوش ساقی
نک یوزندن بوگون بر گل دیر • که گرد عارض بستان خط
بنفشه دمید • که بستانک عارض اطرافنده بنفشه
خطی بتدی یعنی بهار ایرشدی خطدن مراد بنفشه در ساقی
دن مراد مرشددر گلی بچین دن مراد مرشددن فیض وجذبه
حاصل ایله دیمکدر • بکوی عشق منه بی دلیل راه قدم • عشق
محله سنه دلیل راه سز قدم قومه • که گم شد آنکه درین ره برهبری
نرسید • زیرا گم اولدی اول کمسه که بو یولده بر رهبره
ایرشمدی مراد مرشدسز عشق الهی نک حصولی میسر
دکل ایدوکن بیان در • ز میوه های بهشتی چه ذوق دریابد

جنت میوه لوندن نه ذوق اکلر • کسی که سیب زنخدانِ
شاهدی نگزید • برکسه که بر محبوبک زنخدانی سیبنی
ایصرمدی یعنی برمرشددن فیض حاصل اتمدی •
مرچنان کرشمهٔ ساقی دلم ز دست ببرد • مرشدک
کرشمه سی بنم کوکلمی اجلین الدن التدی • که باکسی دگرم
نیست برگِ گفت و شنید • که برغیری کمسه ایله باکه
مصاحبت میلی یوق درمراد مرشدک کوشهٔ چشم ایله
نظری بنی خلقدن منقطع ایدوب طالب عشق اتدی
دیمکدر • عجایب رهِ عشق ای رفیق بسیار دست
ای رفیق راه عشقک عجایبی چوق دربر بسی مصراع ثانی
نک مضمونیدر • زپیش آهوی این دشت شیر نر
برمید • بو صحرا اهوسنک اوکندن ارکک ارسلان
اورکدی یعنی مقابله اتمکه قادر اولمدی مراد اولیاء الله
ایله کمسه مخاصمه یه قادر اولمدغنی اشعاردر زیرا انلر ایله
خصومت حق تعالی حضرتی ایله خصومتدر اول خود
محالدر • مکن زغصه شکایت که در طریق طلب • غصه
دن شکایت ایلمه زیرا طلب طریقنده • براحتی نرسید
انکه زحمتی نکشید • بر راحته ایرشمدی اول کمسه که بر زحمت
چکمدی حاصل معنی وصال جانانه طالب اولنه آلام
عشقه تحمل لازم ایدوکن اشعاردر • خدایرا مددی ای
دلیل راهِ حرم • الله ایچون بر مدد ایله ای حرم یولنک

یعنی بونده میل
مخالفته ورد

مددی ده اولتیا
وحدت ایچون ور

قولاغوزی • که نیست بادیهٔ عشق را کرانه پدید زیرا عشق بادیه سنک کناری ظاهر دکلدر مراد مرشددن سلوک عشقده معاونت طلب ایتدوکن بیان در • شراب نوش کن و جام زر برندان بخش • شرابی نوش ایله والتون قدحی رندلره باغشله • که پادشه بکرم جرم صوفیان بخشید • زیرا پادشاه کرمی ایله صوفیلرک جرمنی بغشلدی مراد پادشاهدن ظرافت ایله احسان طلب ایتمکدر • گلی نچید ز بستانِ لطفِ او حافظ • انک لطفی بستانندن حافظ بر گل ویرمدی • مگر نسیم مروّت درین چمن نوزید • مگر بو چمنده مروت یلی اسمدی ضمیر غایب پادشاهه راجع اولمق دوشن درکه اندن احسان کورمدوکن بیان در بعض نسخده مخلص بیتی بویله واقع اولمشدر • بهار می گذرد دادگسترا دریاب • بهار کچر یعنی کچه یوزدای عادل عالمی اگلهدریاب بونده ایرشمک معناسنه دخی جایزدر معنی اکه کوده اولور • که رفت موسم و حافظ هنوز می نچشید • که بهار موسمی کتدی و حافظ هنوز می طتمدی مراد ظاهری پادشاهدن احسان طلبیدر مراد باطنی مرشددن فیض طلبیدر • وله ایضا • گر می فروش حاجت رندان روا کند • اگر مرشد طالب عشق اولنلرک مرادنی حاصل ایلیه • ایزد گنه ببخشد و دفع بلا کند • خدا انک کناهنی بغشلر و اندن بلاینی دفع ایدر مراد مرشد اگر مریدلرنی فیض عشقه ایله مستفیض ایلیه

واو تکثیر وصف ترکیبی در

مفعول فاعلاتن مفاعیلن فاعلن

شتاب اولور دیمکدر • ساقی بجام عدل بده باده تا گدا
• ای ساقی شرابی جام عدل ایله ویر تا کدا • غیرت
نیاورد که جهان پر بلا کند • غیرت کتورمیه که جهانی پر بلا
ایلیه بلا رنج و زحمت معناسنه در ساقی دن مراد مرشد
در که بعض مریده زیاده رعایت اید و فیض حضور صنده
بو سوز اکه کوره در • مطرب بساز عود که کس بی اجل
نمرد • ای مطرب عود چال که کمسه اجل سز اولمدی یعنی
عودده بوی ترنم ایله • وانکو نه این ترانه سراید خطا کند •
واول کمسه که بو ترانه یی ترنم ایلمز خطا ایلر مراد اجل سز
کمسه اولمز دیمکدر • گر رنج پیشت آید و گر راحت ای حکیم •
اکر سنک اوککه رنج و کر راحت کله ای عاقل • نسبت
مکن بغیر که اینها خدا کند • غیره نسبت ایلمه زیرا بونلری
خدا ایلر • در کارخانه که ره عقل و فضل نیست • بر کار
خانه ده که عقل و فضل یول یوقدر • وهم ضعیف رای
فضولی چرا کند • ضعیف رای لو وهم نیچون فضولی ایلر
مراد قضا و قدر عقل و فضل ایله معلوم اولماز دیمکدر
• حقا کزین غمان برسد مژده امان • حقا که بو غملردن
امان و خلاص مژده سی ایرشور حقا محقق والله حقیچون
معناسنه کلور بعض نسخده کزین غمان یرینه در زمان واقع
اولمشدر معنی اکه کوره اولور • گر سالکی بعهد امانت وفا
کند • اکر بر سالک امانت عهدنه وفا ایلیه مراد بر کیم که

ای مطرب تقدیرنده در
ساز امر حاضردر
غمان جمع غمدر

الست

الست بربکم ده اولنن عهدی یرنه کتوره اکه وصال جانان بشا
رتی اولور دیمکدر • ما را که دردِ عشق و بلای خمار هست • بزه
که عشق دردی و خمار بلاسی وار در • یا وصلِ دوست یا میِ
صافی دوا کند • یا دوستک وصالی یا صافی شراب
دوا اید ر مارانک معناسی معناده مصراع ثانی یه مصروف
در اول سببدن بزه معناسنه شرح اولندی بزم معناسنه
شرح اولنمدی دوستدن مراد خدامی دن مراد عشق
در • جان رفت در سرِ میّ و حافظ بدرد سوخت • جان
می سوداسنده کتدی و حافظ درد ایله یاندی • عیسی دمی
کجاست که احیای ما کند • بر عیسی نفس قنده در که
بزی احیا ایده مراد درد عشقه مرشدسز علاج میسر دکل
ایدوکن اشعار در **ولہ ایضا** نقد ها را بود آیا که عیاری
گیرند • ای عجب اولمی که نقدلری بر عیار طوتهلر عیار
کسر عین ایله وزن اتمکه و محکه چالمغه و هر نسنه نک فساد
وصحتنی معلوم اتمکه دیرلر • تا همه صومعه داران پی کاری
گیرند • تا دوکلی صومعه ده اولنن مرایی صوفیلر بر ایش
اردنی طوتهلر یعنی تفتیش خوفندن صوفیلر صوفیلقدن
فراغت ایدوب مصلحتلرینه کیده لر • مصلحت دید منن
آنست که یاران همه کار • بنم مصلحت کوردیکم اولدرکه یارلر
دکای ایشی • بگذارند و خمِ طرّه یاری گیرند • ترک ایده
لر و بر محبوبک طره سی بوکلمنی طوتهلر مراد عشاقه لایق

دمی ده اولنن یا وحدت ایچوندر

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

دیدن دیدیوندن معناسنه در

اولنی بودر که بر مرشد اله کتوروب انک سببی ایله غیب هویت

حاصل ایده لر دیمکدر • خوش گرفتند حریفان سر زلف

ساقی • عاشقلر مرشدک زلفی اوجنی لطیف طوتدلر یعنی

ارادت کلمه ایله تمام مستفیض اولدیلر • گر فلکشان

بگذارد که قراری گیرند • اگر فلک انلری قودسه که برقرار

طوتهلر • زاغ چون شرم ندارد که نهد پا بر گل • زاغ چون

شرم طوتماز که گل اوزره اياق قور • بلبلان را نسزد از

دامن خاری گیرند • بلبللره لایق در اگر بر خار دامننی طوته

لر یعنی گل دن فراغت ایدوب خار ایله قناعت ایدهلر مراد

چونکه سعادتسزلر صولردن تجاوز ایدهلر سعادتلولره

لایقدر که شیء حقیر ایله قناعت ایدهلر دیمکدر • قوت بازوی

پرهیز بخوبان مفروش • خوبلره پرهیز بازوسنک قوتنی

صاتمه • که درین خیل حصاری بسواری گیرند • زیرا بو

عسکرده بر حصاری بر سوار ایله طوتادلر یعنی فتح ایدرلر

معنای تصوفی اوزره خوبان دن مراد اولیاء الله درکه صا

حب تصرفلردر • یارب این بچهٔ ترکان چه دلیرند بخون

یارب بو ترکزادهلر قان ایچمکه نه عجب بهادرلردر چه بونده

استفهام در تعجب معناسی ایله بیله • که به تیر مژه هر لحظه

شکاری گیرند • که هر لحظه مژه تیری ایله بر شکار طوترلر

یعنی هر نظرده بر کسهیی کندولره عاشق ایدرلر • ترک

سپاهی و تاتار و محبوب و ختا و چین و دشت قبچاق

مفروش صفت حصاره

ایلنه

ایلینه دولو. وگدا. و حرامی معناسنه کلور. رقص بر شعر تر و
ناله نی خوش باشد. لطیف شعر اوزره و نای ناله سی اوزره
رقص خوش در. خاصه رقصی که دامان دست نگاری گیرند
خصوصا بر رقص که انده بر نگارک النی طوته لر نگاردن مراد
مرشد در مراد مرشد ایله رقص و سماع خوب ایدوکن بیان
در بیت حلالش بود رقص بریاد دوست. که هر آستینش
جانی در دوست. حافظا ابنای زمان را غم مسکینان
نیست. ای حافظ ابنای زمانه مسکین لر غمی یوقدر
. زین میان گر بتوان به که کناری گیرند. اگر ممکن ایسه
یگ که بو اورتادن بر کنار طوته لر مراد ابنای زمانک بی
مروتلری ایله مصاحبت معقول دکل ایدوکن بیان در
وله ایضا دیدم بخواب خوش که بدستم پیاله بود.
لطیف اویقوده یعنی دوشده کوردم که الده پیاله وار ایدی
. تعبیر رفت کار بدولت حواله بود. تعبیر اولندی ایش
دولته حواله اولدی تعبیر ظاهری دولت دنیا تعبیر باطنی عشق
الهی در. چل سال رنج و غصه کشیدیم و عاقبت. قرق
ییل رنج و غصه چکدک و عاقبت. تدبیر ما بدست شراب
دوساله بود. انک تدبیری اکی ییللق شراب النده اولدی
حاصل معنی قرق ییل زهد و تقوی یه چالشمقده دردو
بلا چکدم تا که بنلکی ازاله ایدوب قرب الهی حاصل ایدم
میسر اولمادی عاقبت عشق الهی ایله مراد حاصل اولدی

بلا

نگاری ده اولان یا وحدت ایچوندر

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلان

کلمه چهل دن کنایتدر

نافه ده اولان مشک‌دن
اقتباس ایکین ورد

دیمکدر • آن نافه‌ء مراد که میخواستم ز بخت • اول مراد نافه
سنی که بختدن استردم • در چین زلف آن بت مشکین
کلاله بود • اول مشکین بر جملو محبوبک زلفی بوکلمه‌دن
ایدی بت‌دن وار مرشد در چین زلف‌دن مراد غیب هویت
دور که اول مرشده وار دور • از دست برده بود خمار غم
سحر • غم خماری سحر وقتی بنی الدن التمش ایدی • دولت
مساعد آمد و می در پیاله بود • دولت مساعد و معین
کلدی و پیاله ده شراب وار ایدی نوش ایدوب خلاص
بولدم حاصل معنی تکاسل سببی ایله عالم قبضه ایرشدم
لیکن دولت مساعده ایدوب قلبمده عشق الهی جوشه کلوب
اندن خلاص بولدم دیمکدر • چون میخورم ولیک نه جای
شکایتست • قان یرم لیکن شکایت یری دکلدر •
دوزی من ز خوان کرم این نواله بود • کرم سفره‌سندن
بنم رزقم بو طعام اولوب دوزی روزی ونصیب معناسنه
کلور بعض نسخه ده بو بیت بویله واقع اولمشدر •
در آستان میکده چون میخورم مدام • میخانه استا
نه‌سنده دایم قان ایچرم • روز نخست چون که همینم حواله
بود • روز نخستده چونکه تقدیر الهی بکا انجق بو اولدی
بیت لبالبست ز خون جگر پیاله ما • دم نخست چنین
شد مگر حواله ما • هر کو نکشت مهر و ز خوبی گلی نچید •
هر اول کسه که مهر اکمدی یعنی محبت تخمنی اکمدی و خوب

مهر بونده محبت
معناسنه ورد

دن

دن برگل ویرمدی • دردهکذ ار باد نگهبان لاله بود • یل اوغرا
غنده لاله بکجی اولدی مراد الدنیا مزرعة الآخرة حسبنجه
هر کیمکه دنیاده برمرشددن مستفیض اولوب عشق وطا
عت حصولنه عمرین صرف اتمدی دنیایه بی فائده کلمش
اولور دیمکدر • بر طرف گلشنم گذر افتاد وقت صبح • صباح
وقتی گلشن طرفنه باکه اوغرامق دوشدی • آن دم که کار
مرغ سحر آه و ناله بود • اول دم که مرغ سحر که ایشی آه
وناله ایدی • دیدم شعر دلکش حافظ بمدح شاه • شاه
مدحنده حافظک دلکش شعرنی کوردکه • هر بیت از آن
سفینه به از صد رساله بود • اول سفینه دن هر بیت
یوز رساله دن یگ ایدی یعنی کندو دیواندن بر بیت
سایر شاعرلرک یوز دیواندن یگ ایدی شاه دن
مراد پادشاه مجازی اولمق دوشن در تنکیم بو بیت
انی بیان ایدر سفینه بونده رساله معناسنه در • آن
شاه تند حمله که خورشید شیر گیر • اول محکم حمله لو
شاه که ارسلان طوتجی خورشید که شیر گیر اولمسی برجی
اسد برجی اولدوغی اعتباری ایله در • پیشش به روز معرکه
کمتر غزاله بود • انک اوکنده جنک کوننده کمتر وضعیف
رکه غزاله ایدی غزاله کیک یوریسی غزاله دیشی کیک
یوریسی در بونده وارتفاع شمس وشمس کندوکی
وضعی نک اوّلی معناسنده دخی گلور بو بیت دن مراد

پادشاهی مدح در • آتش نکند در دل بلبل شمیم باغ
• باغک باد نسیمی بلبلک کوکلنه آتش براقدی • زان
داغ سر بمهر که بر جان لاله بود • اول مستور داغ دن که
لاله نک جان اوزره ایدی **وله ایضاً** نه هر که چهره بر
افروخت دلبری داند • هر چهره سنی شعله لندن دلبرلک
بیلمز بو وجه دخی جائز در هر چهره سی شعله لنن یعنی هر
صاحب حسن دلبرلک بیلمز زیرا آیین دلبری باشقه در
• نه هر که آینه سازد سکندری داند • هر اینه دوزن
اسکندرلک بلمز • نه هر که طرف کلاه کج نهاد و تند نشست
• هر کیمکه کلاهنک کنارینی اکری قودی و کبر ایله اوتوردی
• کلاه داری و آیین سروری داند • پادشاهلوح
و سرورلک عادتنی بلمز مصراع اولده اولن ادات
نفی معنی ده مصراع ثانیه مصروف اولدغندن اوتری
اکه قید اولندی بو غزل معنای محصله سی اوزره شرح
اولندی بو اسلوب ایله اسان اولدغندن اوتری • هزار
نکته باریکتر ز موی اینجاست • بونده موی دن اینجه دکی
بیک نکته وار در • نه هر که سر بتراشد قلندری داند •
هر باشنی تراش ایدن کسه قلندرلک بلمز مراد معنای
ظاهری اوزره هر دلبر دلبرلک ایینی و هر پادشاه
سرورلک اسلوبنی و باشنی تراش ایدن قلندرلک
عادتنی بلمز دیمکدر زیرا محضا صورت ده مشابهت ایله

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

دلبری ده اولن یا مصدر ایچون در

کلاه دار وصف ترکیبی در

سبرتا د

سیرت ده مشابهت لازم کلمز معناى تصوفی سی اوزده
مراد هر مرشد صورتنده اولن ارشاده قادر اولماز دیمکدر
وفا و عهد نکو باشد اربیاموزی • وفا و عهد ایودر اکر
اوکرنور ایسک • وکرنه هر که تو بینی ستمکری داند •
یوخسه سن هر کیمی که کوردسن ظالملق بیلور • سواد نقطهٔ
بینشش زخال تست مرا • بنم کوزم نقطه سنک سوادی
سنک خالکدندر • که قدر گوهر یکدانه جوهری داند •
زیرا یکدانه کوهرک قدرنی جوهری بیلور یعنی سنک خالکک
قدرنی بن بیلورم خالدن مراد ذات اولمق روشندر خطاب
خدایه در • تو بندکی چو کدایان بشرط مزد مکن • سن کدالر
کبی قوللغی اجرت شرط ایله ایلمه • که دوست خود روش
بنده پروری داند • که دوست یعنی خدا خود بنده پرورلک
روشنی بلور • ز آب دیدهٔ خود غرقه ام چه چاره کنم •
کندو کوزم یاشنده غرقم نه چاره ایدم • که در محیط نه هر کس
شناوری داند • که دریای محیط ده هر کس شناورلک
بیلمز یعنی قادر اولماز • غلام همت آن رند عافیت سوزم •
اول عافیت یاقجی یعنی حضوری ترک ایدجی عاشقک
همتنک قوليم • که در کدا صفتی کیمیاگری داند • که کدا صفت
اولقده کیمیاجیلک بیله حاصل معنی صورت عوامده عشق
الٰهی تحصیل اتمش عاشقه تحسین و آفریندر • بیاختم
دل دیوانه و ندانستم • دیوانه کوکلمی یتردم و بیلمدم

ستمکری ده اولنلر یا مصدریه در

شناوری ده اولنلر یا مصدریه در

که آدمی بچه‌ٔ شیوه‌ٔ پری داند • که بر آدمی زاده پری
شیوه سنی بیلور • بقد و چهره هر آنکس که شاه خوبانست
• قامت وچهره ایله هر اول کمسه که خوب لرک شاهی در •
جهان بگیرد اگر دادگستری داند • جهانی طوتار اگر عادل
لک بیله یعنی عدل ایده • ز نظم دلکش حافظ کسی شود
آگاه • حافظک دلکش نظمندن بر کمسه آگاه اولور • که لطف
نکته و سر سخن وری داند • که نکته نک لطافتنی و سخن
وریلک سرینی بیلور • ولـه ایضا • بحسن وخلق و وفا کس بیار ما
نرسد • حسن ده و خلق و وفاده کمسه بزم یارمزه ایرشمز
یعنی مثابه اولماز • ترا درین سخن انکار کار ما نرسد •
سنک بو سوزده انکارک بزم ایشمزه ایرشمز یعنی انکاره
مجال یوق در • بحق صحبت دیرین که هیچ محرم راز • قدیم مصا
حبت حقیچون که هیچ محرم راز و یار صادق • بیار یکجهت
حق گزار ما نرسد • بزم دوستلق حقنی ادا ایدیجی صادق
یارمزه ایرشمز • اگرچه حسن فروشان بجلوه آمده اند •
• اگرچه صاحب حسن لر جلوه‌یه کلمشلر در • کسی
بحسن و ملاحت بیار ما نرسد • حسن و ملاحتده
برکمسه بزم یارمزه ایرشمز • هزار نقد ببازار کاینات
آرند • کاینات بازارینه بیک نقد کتوررلر یعنی عالمه چوق
کمسه کلور • یکی بسکهٔ صاحب عیار ما نرسد •
بری بزم صاحب عیارمزک سکه سنه ایرشمز یعنی اکه

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

ولکش وصف ترکیبی در

معادل

يعني مصراع ثانيه مصروف ورد

معادل اولماز • هزار نقش بر آید ز کلک صنع و یکی •
صنع قلمندن بیك نقش ظاهر اولور و برسی • بدلپذیری
نقش نگار ما نرسد • بزم نگاره نقشنك دلپذیرلکنه
ایرشمز بو بیتلردن مراد حبیب اکرم اولمق روشندر
مرشد اولمق ده جایزدر صاحب عیار اولمسی صاحب
شریعت اولمسی در حبیب اکرم مراد اولندقده و صاحب
طریقت اولمسی در مرشد مراد اولندقده • دلا ز حجبت
حسودان مرنج و واثق باش • ای کوکل حسودلرك صحبتندن
انجنمه و حقك لطفنه اعتماد ایدیجی اول • که بد بخاطر
امیدوار ما نرسد • که بزم امیدلو خاطرمزه ضرر ایرشمز
• دریغ قافلهٔ عمر کانچنان رفتند • حیف عمر قافله سنه که
انجلین کتدیلر • که گردشان بهوای دیار ما نرسد •
که انلرك غباری بزم دیارمزك هواسنه ایرشمز یعنی عمر
تکرار رجوع ایلمز • چنان بری که اگر خاك ره شوی کسرا •
انجلین دیرل که اگر خاك ره اوله سن کمسه • غبار خاطری
از رهگذار ما نرسد • بزم رهگذارمزدن بر غبار خاطر
ایرشمیه حاصل معنی حسن زندگانی زیاده لازم و خوب
ایدوکن اشعاردر • بسوخت حافظ و ترسم که شرح
غصهٔ او • حافظ یاندی و قورقرم که انك غصه سی
شرحی • بسمع پادشه کامگار ما نرسد • بزم مرادلو
پادشاهمزك قولغنه ایرشمیه مراد کندو پادشاهی اولمق

مفرح نهی حاضر ورد

بری امر حاضر ورد

فعلاتن ٣
فعلن ١
مشک فشان وصف ترکیبی در

روشن دور **ولہ ایضاً** نفس باد صبا مشک فشان خواهد
شد • باد صبانک نفسی مشک فشان اوله کرکدر
• عالم پیر دگر باره جوان خواهد شد • پیر عالم کرو جوان
اوله کرکدر • ارغوان جام عقیقی بسمن خواهد داد •
ارغوان عقیق رنکلو جامی سمنه ویره کرکدر •
چشم نرگس بشقایق نگران خواهد شد • نرکسک چشمی
شقایقه ناظر اوله کرکدر مراد موسم بهار ایرشمک ایله
عالم ینه لطیف اولدوغن بیان دور • این تطاول که کشید
از غم هجران بلبل • بو ظلمی که بلبل فراق غمندن چکدی • تا سرا
پرده گل نعره زنان خواهد شد • گل سرا پرده سنه دکن نعره
زنان کته کرکدر • گر زمسجد بخرابات شدم خرده مگیر
• اکر مسجددن میخانه یه کتدم ایسه عیبلمه • مجلس وعظ
دراز است وزمان خواهد شد • وعظ مجلسی دراز در وزمان
کته یعنی کجه کرکدر مراد مرتبهٔ شرع ایله وصال میسر
اولمیوب طریقت بلکه حقیقت لازم ایدوکن بیان در • ای
دل ار عشرت امروز بفردا فکنی • ای کوکل اکر بو کونک عشرتنی
یارنه براغه سن • مایهٔ نقد بقارا که ضمان خواهد شد
• نقد بقا سرمایه سنه کیم ضامن اوله کرکدر مراد فرصتی
فوت اتمکه تنبیه در • ماه شعبان منه از دست قدح کین
خورشید • شعبان آینده قدحی الدن قومه زیرا بو خورشید
که مراد قدح در • از نظر تا شب عید رمضان خواهد شد •

ار ادات شرط در
تنبیه در

216

رمضان بیرامی کچه سنه وکن نظردن کته کرکه در مراد رمضان ده اعتکافه کیروب کلمات عشقدن فراغت اتدکلرن بیان

دد • گل عزیزست غنیمت شمریدش صحبت • گل عزیزدر انک صحبتنی غنیمت صایکوز • که بباغ آمد ازین راه وازان خواهد

شد • زیرا بویولدن باغه کلدی واول یولدن کته کرک در ازین راهدن مراد وجود ازان راهدن مراد عدم در مراد

گلک زیاده بی بقا ایدوکن اشعاردر عزیزلغندن قلیل معنا سنه در • مطربا مجلس انسست غزل خوان

وسرود • ای مطرب انس مجلسی در غزل اوقی وایرله • چند گویی که چنین رفت وچنان خواهد شد • نیجه بر

دیرسن که بویله کتدی واویله کته کرکدر مراد کلام بی فائده ایله وقتی ضایع اتمکه مقبول دکل ایدکن بیان در •

حافظ از بهر تو آمد سوی اقلیم وجود • حافظ وجود اقلیمی جانبنه سندن اوتری کلدی • قدمی نه بوداعش

که روان خواهد شد • انک وداعنه برقدم تو که کته کرکدر خطاب مرشده در وله ایضا گلک مشکین تو

روزی که زما یاد کند • سنک مشکین قلمک برکون که بزدن یاد ایده • ببرد اجر دوصد بنده که آزاد کند •

اکی یوز بنده ازاد اتمک ثوابن ایلد خطاب مرشده در بیت بروقوع کاغذ ایله یادینی یاد ایدیجک • بو ثوابی

بولیمزبک قولن آزاد ایدیجک • قاصد حضرت سلمی

خمیده ام ضمیر جمع در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

که سلامت بادش • سلمی حضرتنک قاصدی که اکه سلامت
وصحت اولسون • چه شود گر بسلامی دل ما شاد کند
• نه اولور اکر بر سلام ایله بزم کوکلمزی شاد ایده مراد
معشوق حقیقی طرفندن آشنالق ظهورینی طلب در • یادب
انداز دل آن خسرو شیرین انداز • یادب اول شیرین
خسروک قلبنه القا ایله • که برحمت گذری بر سر فرهاد
کند • که مرحمت ایله فرهادک باشی اوزده بر گذر ایلیه
• حالیا عشوه چشم تو ز بنیادم برد • شهدی سنک
چشمک شیوه سی بنی بنیادمدن آلدی • تا دگر باره
حکیمانه چه بنیاد کند • عجب کرو حکیمانه نه بنیاد ایده خطاب
مرشده اولمق روشندر که ریاضت ایله طالب عشق اولنک
وجودنی افنا ایدر بعده آهسته آهسته فیض ایله آباد
ایدر خطاب خدایه اولمق ده جایزدر که چشم دن مراد ذات
اولور • گوهر پاک تو از مدحت ما مستغنیست • سنک
پاک ذاتنک بزم مدحتمزدن مستغنی در • فکر مشاطه چه
با حسن خداداد کند • مشاطه نک فکری خداداد حسنه
نه ایلر یعنی اکه احتیاجی یوقدر ع حاجت مشاطه نیست
روی دلارام را • خطاب مرشده در • امتحان کن که بسی
گنج مرادت بدهند • امتحان ایله که ساکه چوق مراد کنجنی
ویردلر • گر خرابی چو مرا لطف تو آباد کند • اکر سنک
لطفک بنجلین بر خرابی معمور ایده مراد ان الله لا یضیع

یاد امر غائبدر

انداز امر حاضردر

خرابی ده اولسن یا وحدت ایچوندر

اجر المحسنين حسبنجه هر کیمکه بر بی چاره نک مرادنی حاصل
ایلیه حق تعالی حضرتی لطفندن انک نیجه مقصودنی حاصل
ایدر دیمکدر • شاه را به بود از طاعت صد ساله و زهد
• پادشاهه یوزییللق طاعت و زهددن یگدر •
قدر یک ساعته عمری که در و داد کند • بر عمرکه انده
بر ساعت مقداری عدل ایده ساعته ده اولن ها مقدار
ایچوندر • ره نبردیم بمقصود خود اندر شیراز • شیراز
ده کند و مقصودمزه یول التمدک • خرم آن روز که حافظ
ره بغداد کند • خرم اول کون که حافظ بغداده کیده مراد وطن
اصلی سنده غربت بولمینه غربت لازم ایدوکن بیان در ایضا
بوی خوش تو هر که ز باد صبا شنید • سنک لطیف بویکی
هر کیم که باد صبادن اشتدی • از یار آشنا سخن آشنا
شنید • اشنا یاردن اشنانک سوزنی اشتدی خطاب
مرشده در • اینش دوا نبود دل حق گذار من • بو اکه لایق
دکلدی که بنم حق گذار کوکلم • کز غمگسار خود سخن ناسزا
شنید • که کندو غمکسارندن نامعقول سوز اشتدی
اینش ده اولن ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن غمکسار
راجع در • ای شاه حسن چشم بحال گدا فکن • ای حسن
پادشاهی گدانک حالنه نظر ایله • کین گوش بس حکایت
شاه و گدا شنید • زیرا بو قولاق چوق شاه و گدا حکایتنی
اشتدی • ما می بیانگ چنگ نه امروز میخوریم •

مفعول فاعلات مفاعیل فاعلات

زوال الایقاد

١٩

بزشراب چنک آوازی ایله بوکون ایچمز یعنی همان
بوکون شروع اتمدک • بس دورشد که گنبد چرخ این
صدا شنید • چوق دور اولدی که چرخک قبه سی بو صدا
یی اشتدی مراد عشق الهی نک ظهوری زمان قدیم
دن ایدوکن بیان در • ما باده زیر خرقه نه امروز کشیم
بزشرابی خرقه التنده بوکون چکمز یعنی بوکه همان بوکون
شروع اتمدک • صد بار پیر میکده این ماجرا شنید •
مرشد کامل یوز کره بو ماجرایی اشتدی مراد عشق الهی
گاهی زیاده ظهور اوزره ایدوکن وگاهی تمام مستور
اولدیغن بیان در • سر خدا که عارف سالک بکس
نگفت • خدانک سرنی که عارف سالک کمسیه دیمدی
عارف سالک بوندن حضرت علی ایدوکی زیاده شایع در
• در حیرتم که باده فروش از کجا شنید • حیرت ده ایم کہ
باده فروش قندن اشتدی باده فروش دن مراد بونده
حبیب اکرم در دیرلر صلی الله علیه وسلم که معراج شریف
کیجه سی حق تعالی حضرتی ایله کندو ما بیننده اولن اسرار
دن حضرت علی یه براکی سر دیمش ایدی علی تحمل ایتمیوب
انی بر چاهه سویلمش اولدی اتفاقا غزایه وارب آب
بولنمدیغندن حبیب اکرم صحابه دن بعض کمسنه یی صویه
کوندردی کلوب اول چاه دن صو چکدیلر آب یرینه قان کلدی
بو حالی حبیب اکرمه بیان اتدکلرنده کمسه اکه دیمدن حضرت

سرّ شنید

سالک اسم فاعلدر

218

علی نک بو حالنه مطلع اولدی نته کیم منطق الطیرده مذکوردر

مثنوی مصطفی جایی فرود آمد براه • گفت اب آوید لشکررا زچاه • رفت مردی باز آمد باشتاب • گفت پرخونست چاه و نیست آب • گفت پنداری زدرد کار خویش • مرتضی در چاه گفت اسرار خویش • چاه چون بشنید آن تابش نبود • لاجرم چون خون شد و آبش نبود • و بومعنی دن قطع نظر عارف سالک دن وادمرید عاشق و باده فروش دن مراد مرشد کامل اولمق ممکن در • محروم اگر شدم زسر کوی او چه شد • انک سر کویندن اگر محروم اولدم ایسه نه اولدی • از گلشن زمانه که بوی وفا شنید • زمانه گلشنندن کیم وفا رایحه سنی اشتدی • یا رب کجاست محرم رازی که یک زمان • یارب بر محرم رازقنده درکه بر زمان • دل شرح آن دهد که چه گفت و چها شنید • کونکل انک شرحن ویره که نه دیدی و نلر اشتدی مراد هر کسه اسرار عشقی فاش اتمک معقول دکل ایدوکن اشعاردر • ساقی بیا که عشق ندا میکند بلند • ای ساقی کل که عشق بلند یعنی اشکارا ندا ایدر • کانکس که گفت قصه ما هم زما شنید • که اول کسه که بزم قصه مزی ایدی بنه بزدن اشتدی • خوش میکنم بباده مشکین مشام جان • جان مشامنی باده مشکین ایله معطر ایلرم • کز دلق پوش صومعه بوی ریا شنید • زیرا صومعه نک دلق پوشندن ریا رایحه سنی

سه استفهام وردر

چها جمع چه وردر

دلق پوش وصف ترکیبی وردر

اشتدی مراد ارباب ریادن مشام جانه ایرشن رایحه یی
عشق الهی ایله ازاله ایدم دیمکدر بو وجه دخی جایزدر عشقه
سعی ایدرم زیرا زهد مرتبه سنده قالن کمسه ده ریا مقرردر
بو وجه اوزره شنید اشیدلدی معناسنه اولور دواشیدمی
کند وسی اولماز • بند حکیم عین صواب ست و محض خیر •
عاقلک بندی عین صواب و محض خیردر • فرخنده بخت
انکه بسمع رضا شنید • مبارک بختلو اول کمسه که رضا
قولغی ایله اشتدی • هر شام ماجرای من و دل شمال
گفت • هر اخشام بنم ماجرامی وکوکلمک ماجراسنی بادشمال
دیدی • هر صبح گفت وگوی من و او صبا شنید • هر صباح
بنم گفت وکویمی وکوکلمک گفت وگوینی باد صبا اشتدی •
حافظ وظیفهٔ تو دعا گفتنست وبس • ای حافظ سنک
وظیفک انجق دعا دیمکدر • در بند آن مباش که نشنید
یا شنید • اول قیدده اولمه که اشتمدی یا اشتدی ولـه
ایضا خستگان را چو طلب باشد و قوت نبود خسته
لرکه چون طلبی اوله وقوتی اولمیه • گر تو بیداد کنی شرط
مروت نبود • اگر سن ظلم ایده سن مروته لایق اولماز
خطاب مرشده در خستکاندن مراد استعداد فیض
رسوخ بولمین مریدلردر • ما جفا از تو ندیدیم و تو
خود نپسندی • بز سندن جفا کورمدک و سن خود
بکنمزسن • آنچه در مذهب ابن طریقت نبود •

شمال قبله یلدر
صبا ن قبله

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن
فعلن

بیداد ظلم

اول نسنه یی که طریقت پیرلرینک مذهبنده اولماز مراد
مرشدی جفادن منع در • چون طهارت نبود کعبه و بتخانه
یکیست • چون که پاکلك اولمیه کعبه و بتخانه بر یعنی برابردر
نبود خیر دران خانه که عصمت نبود • خیر اولماز اول
خانه ده که پاکلك اولمیه مراد تطهیر مکان دن اهم ایدوکن
بیان در • تا با فسون نکند جادوی چشم تو مدد • مادام
که سنک ساحر چشمك افسون ایله مدد ایلمیه • نور در
سوختن شمع محبت نبود • محبت شمعنک یانمغنده
نور اولماز مراد مرشددن نظر معاونت طلبی در • خیره آن
چشم که آبش نبرد گریه عشق • خیره در اول چشم
که گریه عشق انک آبنی ایلتمیه یعنی عشقده گریه اتمین
چشم بی نور در • تیره آن دل که درو نور محبت نبود •
تیره در اول قلب که انده محبت نوری اولمیه بو معنی دن قطع
خیره اولسون و تیره اولسون معناسنه دخی جایزدر وجه
اوله کوره است وجه ثانی یه کوره باد مقدردر • خیره قمشمش
واوشنمش • و بودغون و هرزه و بد اندیش
و لجوج کسه اما بونده معنای اول مراددر تیره قره کو
و بولنق و طنق معناسنه در • دولت از مرغ همایون
طلب و سایه او • دولتی مبارك مرغدن وانك سایه
سندن طلب ایله زانکه با زاغ و زغن شهپر دولت
نبود • زیرا زاغ و زغن ایله دولت شهپری اولماز •

عصمت پاکلك

قلب بونده [illegible] حاضردر
قلبیدن دن مراد

زغن چیلاق قوش
زاغ قرغه و [illegible]

شهیر قناد کی ایری لوی لیکن مطلقا قنا دمعناسنه
استعمال اولنور مراد ظاهری بدبخت لردن دولت وسعادت
طلب ایلمه دیمکدر مراد باطنی هر مرشد کوستنده اولسن
شیخ دن ارشاد وعشق الهی طلب ایلمه دیمکدر • عشق
تو کرد زسر دشته بخود باخبرم • سنک عشقک
بنی کندو اصلمدن خبردار ایلدی • آن مباداکه مددکاری
دولت نبود • اول اولسون که دولت معاونتی اولمیه
خطاب خدایه در • کرمن ازمیکده همت طلبم عیب مکن
• اکربن میخانه دن همت طلب ایدم عیبلمه • پیر ماگفت
که در صومعه همت نبود • بزم مرشدمز دیدی کم صومعه
ده همت اولماز زیرا همت عشاق ده در زهاد ده دکلدر
• حافظا علم وادب ورزکه در مجلس شاه • ای حا
فظ علم وادبه چالش زیرا شاه مجلسنده • هرکرا
نیست ادب لایق صحبت نبود • هرکیمک که ادبی یوق
در مصاحبته لایق اولماز مراد الادب صورة العقل جنبه
کتیه ادب لازم ایدوکن بیان در ولـه ایضا همای اوج
سعادت بدام ما افتد سعادت اوجنک همای بزم
دامیمزه دوشه • اکرترا گذری بر مقام ما افتد • اکر
سانک بزم مقامیمزه بر گذرد دوشه خطاب خدایه در
مراد اکر تجلی الهی واقع اولور ایسه سعادت ورفعته
وصول بولوروم دیمکدر • حباب وار براندازم ازنشا

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلن

دلور بنده تشبیه ایچون در

کلاه

کلاه • حباب کبی کلاهمی هوایه اترم سرورمدن •
اگر ز روی تو عکسی بجام ما افتد • اگر سنک یوزکدن
بزم جاممزه بر عکس دوشه مراد اگر تجلی ذاتدن
بر پرتو ایرشه تمام مسرور اولوردم دیمکدر • شبی
که ماه مراد از افق طلوع کند • بر کیجه که مراد آیی افقدن
دن طلوع ایده • بود که پرتو نوری ببام ما افتد • اوله که بر
نور شعله سی بزم طاممزه دوشه حاصل معنی عیه لره
تجلی و فیضدن بهره ایرشدکن اوله که بزه دخی بر حصه
ایرشه دیمکدر • ملوک را چو در خاکبوس این در نیست •
• پادشاهلره چونکه بو قپونک خاکبوسنه یول یوقدر
• کی اتفاق مجال سلام ما افتد • بزه سلام مجال اتفاق
قچن دوشه   این دردن مراد جناب قدس در بیت
در حریم ملکوتش نبود جای نشست • پادشاهان
جهان را بجز از صف نعال • ببارگاه تو چون باد را نباشد بار
• سنک بارگاهکه چونکه باده اجازت اولماز • کی التفات
مجال کلام ما افتد • بزه کلامه مجال التفات قچن دوشه
خطاب خدایه در مراد جناب قدسک زیاده علوین بیاندر
• چو جان فدای لبت شد خیال می بستم • چونکه
جان سنک لبکه فدا اولدی خیال باغلدم • که قطره ای
ز زلالش بکام ما افتد • که انک زلالندن بر قطره
بزم طاغمزه دوشه زلالشده اولان ضمیر غایب لبه

بزه سلام مجال قنده ن اتفاق
وارمز اتفاق معناده اولسم نقع
بعیدر اولور اصلا

لبتده اولان تا خطاب
ایچون دردر

راجع دوکه مراد صفت کلام الهی دن متمتع اولمقدن کنایتدر

خیالِ زُلفِ تو گفتا که جان وسیله مساز سنک

زلفک خیالی ایتدی که جان وسیله ایلمه کزین شکار

فراوان بدام ما افتد زیرا بو شکاردن بزم وافر دوشر

خطاب خدایه در حاصل معنی اسرار الهیه دامنه وافر

جان شکار اولدیغن بیان در بنا امیدی ازین در مرو

بزن فالی بو قپودن امید سزلوغ ایله کتمه بر فال اور

بود که قرعهٔ دولت بنام ما افتد اوله که دولت قرعه

سی بزم نامزه دوشه مراد طاعتدن ساکر بر حالت

کشف اولمدیغندن مایوس اولمه همان طاعتکده اول

دیمکدر مثنوی مپندار از آن در که هرگز نبست •

که محروم گردد بر آورده دست • محالست اگر سر

برین در نهی • که باز آیدت دست حاجت تهی • ز فال

کوی تو هرگه که دم زند حافظ • سنک کویک خاکندن

هر قچن که حافظ دم اوره نسیم گلشن جان در مشام

ما افتد جان گلشنک رایحه سی بزم مشامزه دوشر

یعنی ایرشور حاصل معنی صفات بادی دن و اسرار

الهیه دن سویلیم مشامه جان انک لطافتندن معطر

اولور دیمکدر خطاب خدایه در وله ایضا دوش وقت

سحر از غصه نجاتم دادند • دون کیجه سحر وقتی باکه

غصه دن نجات ویردلر • واندر آن ظلمت شب آب

حیاتم •

مزون نصرحاضر درر

مفعول مفاعلن

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلاتن

221

حیاتم داوند • واول ظلمت شب ده باکه آب حیات ویر
دیلرم اوطاعت سببی ایله وصال جانان میسر اولور دمی
دیو غمناک ایدم سحر وقتی بنی اول غصه دن خلاص ایدوب
آب حیات ابدی صوندیلر که انک سببی ایله مرده دل لکدن
قورتلدم دیمکدر آب حیات دن مراد نفحهء الٰهیه وجذبهء
رحمانیه درکه وصال وسیله دور • بیخود از شعشعهء
پرتو ذاتم کردند • پرتو ذات شعشعه سندن بنی
بیخود ایلدیلر • باده از جام تجلّی صفاتم داوند •
تجلّیء صفات جامندن باکه باده ویردیلر تجلّی اوچ در
بری تجلّیء افعال وبری تجلّیء صفات وبری تجلّیء
ذات درکه انلردن بو اعلی در حاصل معنی بو اکی تجلّی دن
صکره تجلّی ~~دن صکره~~ ذاته وصول بولدغن بیان در •
چه مبارک سحری بود وچه فرخنده شبی • نه مبارک
بر سحر ونه قوتلو برشب ایدی • آن شب قدر که این
تازه براتم دادند • اول قدر گیجه سی که باکه بو تازه براتی
ویردیلر مراد بیت سابقده اولان احیانی تذکر در
تمام حظ ندن وزیاده سروردندن • هاتف آن روز
بمن مژده این دولت داد • هاتف باکه اول کون
بو دولت مژده سنی ویردی • که بدان جور وجفا صبر وثباتم
دادند • که اول راه عشقده اولان جور وجفایه باکه
صبر وثبات ویردیلر • بعد ازین روی من وآینهء

حیات ثانیسی ده الله ایله ورمی

مژده مشتلق در

وصف جمال • بوندن صکره بنم بوزمم و وصف جمال ایته سی
یعنی شمدن صکره نظامم بوکه دور • که دو انجا خبر از جلوهٔ
ذاتم داوند • زیرا باکه انده جلوهٔ ذاتدن خبر ویردی لر
مراد تجلیٔ صفاته سعی ایدن تجلیٔ ذاته واصل اولور دیمکدر
• من اگر کام روا گشتم و خوشدل چه عجب • اگر بنم مرادم
حاصل اولدی ایسه و خوشدل اولدم ایسه نه عجب • مستحق
بودم وا اینها بزکاتم داوند • مستحق ایدم و بونلری باکه
ذکات دیو ویردی لر حاصل معنی فیاضده بخل یوق در
هرکیمکه استحقاق حاصل ایده محروم اولماز دیمکدر •
این همه شهد و شکر کز سخنم میریزد • بو دوکلی
شهد و شکر که بنم سوزمدن دوکیلور • اجر صبریست
کزان شاخ نباتم داوند • شول صبرک اجریدر که
اول شاخ نباتدن ویردی لر شاخ نباتدن مراد
کندو قلمی اولمق دوشن در صبردن مراد معروف اجی
اوت اولمق اولیدر که فارسیده بانک سکونی ایله درکه
لغتده حلیمی ده بویله در و صبر مصدر اولمق جایزدر •
• من همان روز بدیدم که ظفر خواهم یافت • بن همان
اول کون کوردم که ظفر بولسم کرکه • که بر افسوس
عدو صبر و ثباتم داوند • که دشمنک صف و تمسخر نه
باکه صبر و ثبات ویردی لر عدودن مراد نفس و شیطان
اولمق زیاده دوشن در • بیت • یمردان واهت که واهی به

فارسیده زکات الف ایله یازیلور =

بعضی نسخهده تمسخر =

وزین

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلات

وزین دشمنانم پناهی بده همت حافظ وانفاس
سحرخیزان بود حافظك همتی و سحرخیزلرك نفس
لری ایدی كه زبند غم ایام نجاتم دادند كه ایام غمنك
بندندن باكه نجات ویردی لر **وله ایضاً** گوهر مخزن
اسرار همانست كه بود مخزن اسرار گوهری همان
اولدركه ایدی یعنی اولكی كبی در حقهٔ مهر بدان
مهرونشانست كه بود محبت حقه سی اول مهرونشان
ایله در كه ایدی مراد عهد الستده واقع اولان اسرار
ومحبت دن برنسنه ناقص اولمدی دیمكدر عاشقان
زمرهٔ ارباب امانت باشند عاشقلر ارباب امانت
زمره سیدرلر لاجرم چشم گهربار همانست كه بود
لاجرم گهر یاغدوجی یعنی گریه ایدجی چشم همان
اولدركه ایدی امانت دن مراد دردر كه انسان قبول
اتمشدر عشقدركلدرنته كیم شیخ عطار منطق الطیر
ده تعیین اتمشدركه ملكده عشق واردر اما درد یوق
در **مثنوی** قدسیان را عشق هست و درد نیست
درد را جز آدمی درخورد نیست هر كرا در عشق
محكم شد قدم برگذشت از كفر و از اسلام هم
از صبا پرس كه ما را همه شب تادم صبح باد صبادن
صور كه دوكلی كیجه صباح وقتنه دكن بزه بوی زلف
تو همان مونس جانست كه بود سنك زلفك

چون لعل تو در ادوار

رایحه سی بهمان جانک مونسی درکه ایدی خطاب
خدایه در طالب لعل وگهر نیست وگرنه خورشید
لعل وگهر طالب یوق در یوخسه خورشید
بهمنان در عمل معدن وکانست که بود انجلین معدن
وکان عملنده درکه ایدی یعنی طالب فیض یوق در
یوخسه فیاض ده بخل یوق در رنگ خون دل مارا
که نهان میدادی بزم خون دلمز رنگنی که نهان طو
تاردسن بهمنان سنک لب لعلکده عیان درکه ایدی
خطاب خدایه در کشته غمزه خودرا بزیارت
می آی کند وغمزه که مقتولنک زیارتنه گلر زآنکه
بیچاره بهمان دل نگرانست که بود زیراکه بیچاره
بهمان ناظر ومنتظر درکه ایدی حافظا باز نما قصه خوبا
به چشم ای حافظ چشمک قانلو یاشی قصه سنی کرو
کوستر که دیدن جوی نه آن آب روانست که بود زیرا
بوادماقده اول آب روان دکل درکه ایدی مرادچشم
ده آب قالمدی خون اغله دیمکدر جوی دن مراد چشمی در
ولہ ایضاً درخت دوستی بنشان که کام دل ببار
آرد . دوستلق درختنی دیک که کوکل مرادی میوه سنی
کتوردر . نهال دشمنی برکن که رنج بیشمار آرده عداوت
فدانی قوپر زیرا عداوت رنج کتوردر مراد دوستلقده
فائده وعداوتده ضرر وار ایدوکن بیاندر چو مهمان

مبادی فعل مفاعیلن
مفاعلن ودرت

مفاعیلن فع
بنشان امر حاضر درت

خراباتی

خراباتی بعزت باش یا رندان • چونکه میخانه نک مهمانی
سین رندلر عزت ایله اول که دردسر کشی جاناگر این
مستی خمار آرد چونکه میخانه نک مهمانی سین زیرا باش
اغریسنی چکرسن ای جان اگر بو مستلک خمار کتوره
حاصل معنی چونکه طالب عشق سین عشاقه عزت ایله که
اگر عالم قبضه دوشه سین انلرسکا درمان ایلرلر دیمکدر
مستلک دن مراد عالم بسط در خماردن مراد عالم
قبض در شب صحبت غنیمت دان که بعد از روزگار
ما • مصاحبت کیجه سنی غنیمت بیل زیرا بزم زمانمزدن
صکره بسی گردش کند گردون بسی لیل و نهار
آرد • • فلک چوق دورایلر چوق لیل و نهار کتورر
عماری داد لیلی را که مهد ماه در حکمست • لیلی نک عماری
داد که ماه مهدی انک حکمنده در ماه دن مراد لیلی
و مهد دن مراد عماری در که بوندن مراد عورت محفه سی
مراد در عماری داد اول محفه لو دوه یی یدن که در
خدایا در دل اندازش که بر مجنون گذار آرد • ای خدا
انک قلبنه القا ایله که مجنونه اوغرایه بمادعم خواه ای
دل و گرنه این چمن هر سال • عمر بمادن یعنی عمر اوزن
لغن استه ای کوکل بو فصل بو چمن که مراد دنیادر هر
ییل چون نسرین صد گل رعنا و چون بلبل هزار آرد •
نسرین کبی یوز گل رعنا و بلبل کبی هزار کتورر هزار

کتو در هزار ده ایهام وار در بیت سر و ما را هر زمان
دل می کشد سوی دگر چون گل رعنا که دارد هر طرف
روی دگر خدایا چون دل ریشم قراری بست با زلف
چون بتم مجروح کوکلم سنک زلفک ایله برقرار
باغلدی الله ایچون بفرما لعل نوشینت که زود شش
با قرار آرد ـ لذیذ لبکه بیورکه ای تیز قراره کتوره حاصل
معنی مرشدن کلمات عشق ایله خواطردن خلاص طلب
اتمسی در زکار افتاده ای دل که صد من بار غم
داری ـ عملدن قالمش سن ای دل زیرا یوز بطمن
غم یوکنی طوتادسن برویک جرعه می درکش که
در حالت بکاز آرد ـ یوری بر جرعه می چک که سنی
قوری ایشه کتوره حاصل معنی دنیا غملوی سنی
مرده دل ایدوب طاعت و عملدن قومش وار بر مرشددن
برفیض حاصل ایله که طاعت اتمکه سا که شوق ویره
دیمکدر دریں باغ از خدا خواهد دگر پیرانه سر
حافظ ـ بو باغ ده کرو خدادن استه پیرلک وقتنده
حافظ بنشیند بر لب جویی و سروی درکنار آرد
برادماغ کنارنده اوتوره و بر سروی کناره کتوره
باغدن مراد دنیا در لب جوی دن مراد توحید در سرودن
مراد مرشد درکه اندن مستفیض اولوب عشق الهینک
حصولنه سعی ایده ولد ایضا در نظر بازی ما بی

بصران

در حال یوندن قورتله آره سنی فوری ایشه کتوره معناسنه در خطاب ایچون اولان نا در

سروی ده اولان یا وحدت ایچون در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

224

بصران حیرانند ● بزم نظر بازلغمزه ده بی بصرلر حیران لردر

● من چنینم که نمودم دکر ایشان دانند ● بن بویله ایمکه

کوستردم کروانلر بیلودلر کرکه اعتقاد ایتسونلر

کرکه اعتقاد ایتمسونلر حیرانند ده اولن ادات جمع است

معناسنه دخی جایزدر ● عاقلان نقطۀ پرکار وجودند

ولی ● عاقل لر وجود پرکارینک نقطه سی در امّا عشق

داند که درین دایره سرکردانند ● اهل عشق بیلورکه

بو دائره ده سرکردان لردر یعنی عالمک انتظامی اکر

چه عقلا ایله در لیکن عشق الهی دن بی خبرلردر ● لاف

عشق وکله از یار زهی لاف دروغ ● عشق لافی ویاردن

شکایت زهی دروغ لاف زهی بونی استهزا ایچون

در ● عشقبازان چنین مستحق هجرانند ● بونجلین عا

شقلر هجرانه مستحق لردر یعنی بونک کبی عاشقلره

وصال لایق دکلدر **بیت** نمی توان بجفا قطع دوست

داری ما ● که از جفای تو بیشست باتو یاری ما ● عهد

ما با لب شیرین دهنان بست خدای ● الله تعالی حضرت

بزم عهدمزی شیرین دهن لرکه لبی ایله باغلدی بو جه

● دخی جایزدر لبنه باغلدی ● ما همه بنده وین قوم خدا

وندانند ● بزدو کلیمز بنده ایز و بو قوم افندی لردر

شیرین دهن لردن مراد اولیاء الله در **بیت**

زدست ما اگر پابوس خوبان برنمی آید ● همین دولت

شکایت

که خاکِ پایِ ایشانیم بس مارا • مگرم چشمِ سیاهِ تو
بیاموزد کار • مگر سنک سیاه چشمک بکا ایش
اوکرده • ورنه مستوری ومستی همه کس نتوانند
• یوخسه مستورلکه ومستلکه دوکلی کمسه قادر اولماز
لر یعنی ستری لازم اولنی ستر اتمک وظهوری لازم
اولنی اظهار اتمکی سنک چشمکدن اوکرنمک کرکدر
زیرا بو ایکی حالت سنک چشمکده وارددر • جلوه‌گاهِ
رخِ او دیدهٔ من تنها نیست • انک رخنک جلوه
گاهی یالکز بنم چشمم دکلدر • ماه وخورشید همین آینه
میگردانند • ماه وخورشید دخی بو آینه‌یی دوندررلر
یعنی بونلر دخی انک رخنک جلوه‌گاهی ومظهر مظهری
در حاصل معنی هیچ برشیء یوقدر که انک حسننه
آینه اولمیه دیمکدر • کر شوند آگه از اندیشهٔ ما مغبچگان
اکر بزم فکرمزدن مغبچه‌لر آگاه اوله‌لر • بعد ازین خرقهٔ
صوفی بگرو نستانند • بوندن صکره صوفینک خرقه
سنی رهنه آلمازلر مغبچه‌لردن مراد اولیاء الله در خرقه
دن مراد وجودی در رهنه آلمازلر دیمکدر مراد مریدلکه
قبول اتمزلر دیمکدر بو سوزدن مراد صوفیلره طعن
در • مفلسانیم وهوای می ومطرب داریم مفلس
لرز ومی ومطرب آرزوسنی طوتارز • اه اگر خرقهٔ
پشمین بگرو نستانند • اه اکر پشمین خرقه‌یی رهنه

مکرم از اسفناشده‌ورت

پشمین بوکه‌دن اولن
کسوه نمه

المیه‌لر حاصل معنی بزده عشق ورشد هوسی واردر لیکن
اکه استعداد فز یوق دراه اکر بو وجود عجب ایله بزی قبول
اتمیه‌لر حالمز نیجه اولور دیمکدر • گر ببرد هتگه از واح برد بوی
تو باد • اکر باد سنک بو یکی روحلر سیرانکاهنه ایلده
• عقل و جان گوهر هستی بنثار افشانند • عقل و جان
وارلوغی گوهرنی نثار اسلوبی ایله صاچرلر خطاب خدایه در
• وصل خورشید بشب پره اعمی نرسد • افتابک وصالی
کور دیرسه‌یه ایرشمز • که درین آینه صاحب نظران حیرانند
• زیرا بو اینه ده صاحب نظرلر حیرانلردر مراد بودر که
وصال جانان عوامه قچان میسر اولور که مقبولان بونده
سحیرلردر بعض نسخ ده بویله واقع اولمشدر • وصف ر
خساره خورشید ز خفاش مپرس • معنی اکه کور
اولور • زاهد از رندی حافظ نکند فهم چه شد • زاهد اکر
حافظک عاشقلغنی فهم ایلمیه نه اولدی • دیو بگریزد از ان
قوم که قرآن خوانند • شیطان قچر اول قومدن که قرآن
اوقورلر یعنی زاهدک اهل عشقه ضرری اولماز **ولە ایضا**
• دوش دیدم که ملائک در میخانه زدند • دون کیجه کوردم
که ملائک میخانه قپوسنی اوردیلر • گل آدم بسر
شتند و به پیمانه زدند • آدمک کلنی یوغردیلر و پیمانه
یه اوردیلر دوشدن مراد روز ازل در دیدم بونده دا
ئم معناسنه در الم تر کیف ده اولن فعل کبی که اصحاب

خفاش نیرسه

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلان

دوش دون کیجه

قبل قصه سندن حق تعالی حضرتی حبیب اکرمه خبر ویردکده
اَلَمْ تَعْلَمْ دیمدی اَلَمْ تَرَ دیدی که خبر صادق ایله رؤیتده حا
صل اولن علم قدر علم حاصل اولدغی ایچون دیدم بوشند
بو معنایه در مصراع اولدن ملائک عبادت وتسبیح دعوسی
اولدکلرن بیان در نتکم بو آیت کریمه انی بیان اید ر
• وَاِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلٰئِكَةِ اِنِّي جَاعِلٌ فِي الْاَرْضِ خَلِيفَةً
قَالُوا اَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ
نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ اِنِّي اَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ
مصراع ثانی دن مراد حق تعالی حضرتی انسانی مظهر عشق
ایتدوکن بیان در زیرا پیمانه یه اور دیلر دیمک شرابه باتور
دیلر یعنی عشقه غرق ایتدلر دیمکدر بونده پیمانه قدح
معناسنه در که شرابک ظرفی در صیغهٔ جمع تعظیم ایچون
در وصفی جمال وجلالی مرتبی اولدغی اعتبار ایله
اولمق جائز در فارسی ده تثنیه وجمع برابر در • ساکنان
حرم ستر وعفاف ملکوت • عالم ملکوتک عفاف
وستر حرمنک ساکن لری یعنی ملائکه عفاف فتح
عین ایله پاکلک معناسنه در • بامن خاک نشین
باده مستانه زدند • بن خاک نشین ایله باده
مستانه اوردیلر یعنی محبت وعبادتده انلرک مرتبه
سنه وصول بولدم • آسمان بار امانت نتوانست
کشید • آسمان یعنی اهل آسمان امانت یوکنی چکمکه

خاک نشین وصف
ترکیبی در

قادر

قادر اولمدی • قرعهٔ کار بنام من دیوانه زدند •
کار قرعه سنی بن دیوانه نک نامنه اوردیلر یعنی امانتی
بز قبول ایلدک که اِنّا عَرَضْنَا الْاَمَانَةَ عَلَى السَّمٰوَاتِ وَالْاَرْضِ
وَالْجِبَالِ فَاَبَيْنَ اَنْ يَحْمِلْنَهَا وَاَشْفَقْنَ مِنْهَا وَحَمَلَهَا
الْاِنْسَانُ اِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا • من دیوانه
ذکری ظلوم و جهول اعتباری ایله در • شکر ایزد
که میان من و او صلح فتاد • خدایه شکر که بنمله انک
اورتاسنده صلح دوشدی ضمیر غایب خدایه راجع در
• حوریان رقص کنان ساغر شکرانه زدند •
حوریلر رقص ایدرك شکرانه ساغرنی اوردیلر
حاصل معنی فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ
عَلَيْهِ حسبنجه حق تعالی حضرتی رَبَّنَا ظَلَمْنَا اَنْفُسَنَا
دن صکره ادمک توبه سنی قبول اتدکندن حوریلر
شکر اتدوکن بیان در • ما بصد خرمن پندار ز ره چون
نرویم • بز یوز پندار خرمنی ایله یولدن نیجه کتمیه لم
یعنی نیجه ازمیه لم • چون ره آدم بیدار بیک دانه
زدند • چونکه بیدار و خبردار ادمک یولنی بر دانه ایله
اوردیلر مراد چونکه ادمک بر عصیان سببی ایله
یولی اورلدی بو قدر کناه ایله بزم حالمز نیجه اولور دیو
کندو حالندن شکایت در • جنگ هفتاد و دو
ملت همه را عذر بنه • یتمش اکی ملتک جمله سنک

چون اماله ایله
استفهام ورد

[illegible]

جنکی عذرنی قبول ایله • چون ندیدند حقیقت ره افسانه زدند • چونکه حقیقتی کورمدیلر افسانه یولنی اوردیلر یعنی چونکه حقی باطلدن فرق ایده‌یلدیلر باطلی اختیار ایتدیلر • آتش آن نیست که بر شعله او خندد شمع • آتش اول دکلدر که شمع آنک شعله‌سی اوزره کله • آتش آنست که در خرمن پروانه زدند • آتش اولدر که پروانه‌نک خرمننه اوردیلر یعنی اکرچه ملکده عشق واردر اما انسانده عشق و درد واردر • نقطهٔ عشق دل گوشه‌نشینان خون کرد • عشق نقطه‌سی عاشقلرک کوکلنی خون ایلدی • همچو آن خال که بر عارض جانانه زدند • اول خال کبی که جانانه‌نک عارضی اوزرنه اوردیلر مراد عذار دلبرده اولان خال عاشقک جکرنی خون ایتدکی کبی عشقدن برابر کوشه‌نشینلرک کوکلنی خون ایلدی دیمکدر بعض نسخده نقطه یرینه نکته واقع اولمشدر • کس چو حافظ نکشید از رخ اندیشه نقاب • حافظ کبی کسه فکر یوزندن نقاب چکمدی یعنی رفع ایلمدی بعض نسخده نکشید یرینه نکشود واقع اولمشدر • تا سر زلف عروسان سخن شانه زدند • تاکه سوز کلنلرینک زلفنه اوجنه شانه اوردیلر حاصل معنی بودر که شعرا شعره شروع ایدلودن بری برشاعر بویله لطیف شعر دیممش دردیو اظهار تفرد ایدر **وله ایضا** یادی ایتدد

شانه طرفی

فاعلاتن ۳
فاعلن ۱

کس

کس نمی بینم یاران را چه شد • کمده یار لوق کورمز
یارانه نه اولدی • دوستی کی آخر آمد دوستدارانرا چه شد
• دوستلوق قچن نهایت بولدی دوستلره نه اولدی •
آب حیوان تیره گون شد خضر فرخ پی کجاست • آب حیاة
بولاندی مبارک ایزلو خضر قنده در • گل بگشت از رنگ
خود باد بهارانرا چه شد • گل کندی رنکندن دوندی بهار
لریله نه اولدی حاصل معنی عشق الهی سز قلبیم تمام منقبض
درقنی بر مرشد که انی ازاله ایده دیمکدر • کس نمی گوید که
یاری داشت حق دوستی • کمسه دیمز که بر یار دوستلوق
حقنی طوتدی • حق شناسان را چه حال افتاد یارانرا چه
شد • حق شناسلره نه حال واقع اولدی یارانه نه اولدی •
گوی توفیق و کرامت درمیان افکنده اند • توفیق و کرامت
طوپنی اورتایه براقمشلردر • کس بمیدان در نمی آید
سوارانرا چه شد • کمسه میدانه کلمز سوارلره نه اولدی
یعنی فیاض ده فیض چوق لیکن فیضه طالب یوق در •
صد هزاران گل شگفت و بانگ مرغی بر نخاست •
نیچه یوز بیک گل اچلدی و بر مرغ ترنم اتمدی • عندلیبا
نرا چه پیش آمد هزارانرا چه شد • عندلیبلرکه اوکنه
نه کلدی هزارلره نه اولدی مراد فیضک کثرتی و طالبک
قلتنی بیاندر • زهره سازی خوش نمی سازد مگر عودش
بسوخت • زهره خوش دوزن دوزمز وار ایسه

یارین ده اولن یا مصدر ایچون در

انک عودی یاندی زیرا روی زمین ده اولان نشاط وطرب
انک اثری در گویا اول یاندی که اصلا برا اثر پیدا ایتمدی
کس ندارد ذوق مستی میگساران را چه شد که مست
لک ذوقنی طوتماز می پرستلره نه اولدی یعنی طالب
عشق یوق عاشقلره نه اولدی حاصل معنی بودر که
روی زمین متغیر اولدیغندن غیری فلکه دخی تغیر واقع
اولدی دیو مبالغه ایلر لعلی از کان مروت برنیامد
سالهاست تا چه بیلورلر قوت معدنندن بر لعل
ظاهر اولمدی تابش خورشید وسعی باد وباران را چه
شد ٭ آفتابک یلدرامسنه وباد وبارانک سعیینه
نه اولدی شهریاران بود وجای مهربانان این دیار
بود یعنی شیر ازشهریارلر ومهربانلر یری ایدی
مهربانی کی سر آمد شهریاران را چه شد مهربانلغی
قچن نهایت بولدی شهریارلره نه اولدی حافظ اسرار
الهی کس نمیداند خموش ای حافظ اسرار الهی
بی کمسه بیلمز خاموش اول از که می پرسی که دور روز
گاران را چه شد ٭ کیمدن صوردسن که روزگارلره دورت
نه اولدی مراد بو احوالی الله دن غیری کمسه بیلمز دیمکدر
ولــه ایضاً راهی بزن که آهی برساز او توان زدن
بر پرده چال که موافق براه او رسوم تمکرم اوله یعنی بر پرده دن
سر آغاز ایله که سامع شوقندن بالضروری آه ایده

مستی ده اولان یا مصدر ایچوندر

شهربان ده اولان یا مصدر ایچوندر

مفعول فاعلاتن مفعول فاعلاتن

بزن امر حاضردر

خطاب

خطاب مطربه در که مراد مرشد در شعری بخوان که با آن
رطل گران توان زده . بر شعر اوقی که انک ایله رطل گران اورمق
ممکن اوله حاصل معنی بو در که مرشده خطاب ایدوب
ایدر شوق ویرجی سوزلر سویله که تا که اندن تمام فیض
عشق ایرشه بر آستان جانان گرنه توان نهادن .
اگر جانانک آستانی اوزره باش قومق ممکن اوله گلبانگ
سربلندی بر آسمان توان زده . آسمان اوزره سربلند
لک صداسنی اورمق ممکن در مراد بو در که اگر جناب
قدسه وصول میسر اوله قدرم آسماندن رفیع اولور
اهل نظر دو عالم در یک نظر بباوند . اهل نظر بر نظرده
اکی عالمی ترک ایدرلر عشقست و داو اول بر نقد جان توان
زده . عشق در واول داوی جان نقدی اوزره اورمق
ممکن در یعنی نرد عشقده اول داو جانه اولمق گرک
داو اویون اوزره اولن داودر که ترکی دخی داو در بعض
نسخده یک نظر یرنه یک ندب واقع اولمشدر اویون
معناسنه نردک اصطلاحاتندن در نته کیم مهر وششه
ینک بو بیتلرنده داو وندب واقع اولمشدر مثنوی
دمادم از معارض داوی خواست همی آمد بپایی
داو او راست چو نقصان داشت مهره خصم خامش
تنک میکرد دردا وی تمامش ببرد اندر
قناعت شاه والا بپایی ششش ندب از خصم

نرد بعده اوزن معناسنده در

عذرا در خانقه نگنجد اسرار عشق ومستی . خانقاهه
صیغماز عشق ومستلک سرلری جام می مغانه
هم با مغان توان زد . مغ لره منسوب اولن می جامنی
هم مغ لر ایله اورمق ممکن در یعنی شراب عشقی
عشاق ایله نوش اتمک گرک مراد اسرار عشقی عشاق
ایله سویلشمک ممکن وصوفی لر ایله ممکن دکل ایدوکن
بیان در بر عزم کامرانی عالی بزن چه دانی . کامرانلق
قصدنه بر فال اورنه بیلورسن شاید که گوی فرصت
در این میان توان زد . شاید که بو اراده فرصت طوبن
اورمغه قدرت اوله حاصل معنی بودر که بن عشق الهی نک
تحصیلنه قادر دکلم دیو امید کسمه بر سعی ایله شاید که
عون خدا ایله مراد حاصل اوله درویش را نباشد
بزم سرای سلطان درویشه سلطان سرایینک
میل وقدرتی اولماز ما ییم وکهنه دلقی کاتش در ان
توان زد . بز و بر کهنه دلق که اکه اتش اورمق ممکن در
عشق وشباب ورندی مجموعه مراد ست عشق و
جوانلق واخلاص مراد مجموعه سیدر چون جمله گشت
حاصل گوی از جهان توان زد . چونکه جمله سی حاصل
اولدی جهاندن طوب اورمق یعنی سعادت حاصل
اتمک ممکن در گر دولت کشودن وصالت خواهد
دادی کشودن . اگر وصالک دولتی بر قپو اچمق استر

مستی ده اولن یا مصدریه ایچون ورد

زدن زدن معناسنه در

شہا بدین تخیّل بر آستان توان زده باش لوی
بو تخیّل یعنی بو مناسبت ایله آستان اوزره اورمق
ممکن در خطاب خدایه در شده زن سلامت زلف
تو وین عجب نیست . سنک زلفک سلامت یولن
اوردی اولدی و بو عجب دکلدر گر راهزن تو باشی صد
کاروان توان زده اگر راهزن سن اوله سن یوز کاروان
اورمق ممکن در خطاب خدایه در زلف دن مراد اسرار
الهیه در که عاشق راه سلامت دن کوی عشقه التمش در
اسراده تأثیر بودر و ادقیاس ایله که ذات در تأثیر نیجه
اولور زلف دن مراد ظلمت کون اولمقده احتمال در که معنی
بویله اولور که چوق کمسنک ضلالتنه سبب اولدی از شرم
در حجابم ساقی تلطفی کن شرم دن حجابده ایم ای ساقی
بر تلطف ایله یعنی ملایمت کوستر باشد که بوسه ز چند
بر آن دهان توان زد . اوله که اول دهان اوزره بر قاچ بوسه
اورمق ممکن اوله مراد مرشد دن فیضه استعداد طلبی در
بر جویبار چشم گر سایه افکند دوست . چشم جویباری
اوزره اگر دوست سایه براغه یعنی تجلی ایده بر خاک
رهگذار ش آب روان توان زد . انک رهگذارنک خاکی
اوزره آب روان اورمق ممکن در یعنی یولنی اب دیده ایله
صولادم با عقل و فهم و دانش داد سخن توان داد
بواوج نسنه ایله سوزکه دادنی ویرمک یعنی سوزکی

اورده وقتی حجابده ایم ای ساقی
بر لطف ایله یعنی شراب ویر
بوسه ده اویله [illegible]
ودن ایکی [illegible]

حقنی ادا ایتمک ممکن در . چون جمع شد معانی گوی بیان
توان زد . چونکه معانی جمع اولدی بیان طوپن اورمق ممکندر
قدخمین . ما سهلت غایه اما . بزم بو کلامنز قدمز ساکه
سهل وصغره کورنور اما بر چشم دشمنان تیر از این کمان
توان زد . دشمنلرکه چشمنه بو کماندن تیر اورمق ممکندر
دشمنلردن مراد نفس وشیطان اولمق روشندر ظاهر
دوشمنلر اولمقده احتمال در . حافظ بحق قرآن کز شید و
زرق باز آی . ای حافظ قرآن حقیچون که کذب وریادن
کروکل یعنی فراغت ایله باشد که گوی دولت با مخلصان
توان زد . شاید که مخلصلر ایله دولت طوپن اورمق
ممکن اوله مراد کذب وریا ایله عشق الهی حاصل اولمیوب
اکه اخلاص لازم ایدوکن اشعار در **ولـه ایضـاً** مرامی
دگر باره از دست برد . عشق بنی تکرار بی عقل و
بی اختیار ایلدی ممن باز بنمود می دست برد عشق
کروباکه بهادرلق وغلبه وجرأت کوستردی که بنی عقل
معاش طبقه سندن رفع ایلدی . دست برد غلبه وجرأت
وبهادرلق معناسنه استعمال در غفلت اولنمیه هزار
آفرین برمی سرخ باد . قرمزی شرابه یعنی عشقه بیک
تحسین اولسون که از روی من رنگ زردی ببرد
که بنم یوزمدن صاریلق رنگنی ایلتدی کتردن مراد عشق
شرابی در که هر کیمکه انی نوش ایده خجالتدن خلاص

سهلت ده اولان تا خطاب ایچوندر
بیع

فعولن ۳
فعول ۱
بردِ اول ماضی در

بولور

230

میزان وزنی غایب در

مزنی بحری حاضر در

بولور بنازم بدستی که انگور چید . کوه نیم برآله که انک انگورنی ویردی مرید آدبایی که در هم فشرد . دوکلمون یعنی چورومسون برایاق که انی صیقدی بوسوزسترابه کوره در اما شراب دن مراد که عشق در مقصود عشقی ظهوره کتوردن کیسه دعاءله در مرا از قضا عشق شد سرنوشت . باکه قضادن عشق الهی سرنوشت اولدی . قضای نوشته نشاید سترد یازلمش قضای محو ایلمک ممکن دکلدر **بیت** بنزد خوشه چنین فرمن عشق . همه عالم نمی ارزد بکاهی . مرزنی دم ز حکمت که در وقت مرگ حکمت دن دم اورمه زیرا که وقتنده ارسطو دهد جان چوبیچاره کرد ارسطو بوقدر حکمت ایله بیچاره کردکبی جان ویررمادی حکمت ایله موت دن خلاص میسر دکل ایدوکن بیان در کرد مشهور طایفه معناسنه لیکن بونده جاهل مراددر اکثری جاهل اولدغی اعتبار ایله نتکیم شیخ ابو الوفاء کردی بیورمش در امست کرد یا اصحبت عربیا چنان زنده کانی مکن در جهان . جهانده انجلین دیرلک ایلمه که چون مرده باشی بکویند مرد . که چون اولمش اوله سن اولدی دیه لر برو زاهدا خرده بر ما مگیر . یوری ای زاهد بزم اوزرمزه عیب ونقصان طوتمه که کار خدایی نگارست خرده . زیرا خدایه منسوب اولن ایش خرده و جزوی بر ایش دکلدر شود مست وحدت ز جام الست

جام الست دن وحدت مست اولور • هر آنكو چو حافظ مى صاف خورد • هر اول كسه كه اول حافظ كبى صاف شراب ابدى مراد توحيد حقيقى عشق الهى ايله حاصل اولور ديمكدر **ايضا** كى شعر تر انكيزد خاطر كه حزين باشد • خاطر كه حزين اوله قچن لطيف شعر ظهوره كتوره • يك نكته ازين معنى كفتيم و هميں باشد • بو معنى دن بر نكته ديدك واضح اولور يعنى لطيف شعر ديمكه صفاى خاطر لازم ايكن خاطر حزين ايله بر شعر ديدم كه انجق اولور • از لعل تو كر يابم انكشترى زنهار • اكر سنك لبكدن امان يوزكنى بولم • صد ملك سليمانم در زير نكين باشد • يوز سليمان ملكى بنم نكينم يعنى حكمم التنده اولور نكين يوزك قاشى خطاب خدايه در مراد سوء خاتمه دن خلاصه بشارت طلبى در • غمناك نبايد بود از طعن حسود اى جان • اى دل حسودك طعنندن غمناك اولمق كركمز • شايدكه چو وابينى خير تو درين باشد • شايد كه چون اصمان نظر ايده سن سنك خير بونده اوله • عسى ان تكرهوا شيئا وهو خير لكم • وعسى ان تحبوا شيئا وهو شر لكم • هر كو نكند فهمى زين كلك خيال انكيز • هر اول كسه كه بو خيال انكيز قلم دن بر فهم ايلميه يعنى بنم شعرم دن مرادمى اويدوكن فهم اتميه • نقشش بحرام ار خود صورتكر چينى باشد • انك نقشنى صالند ريعنى التفات ايلمه اكر چين نقاشى ايسه دخى مراد معنى فهم اتمين كسه بى قيمت در • جام مى

هر آنكو اوتنديدن در

مفعول مفاعيلن مفعول مفاعيلن

مثلا جامى

كه شعر قوت بايد خوش كند دل جامى را
خاطر كه حزين باشد كى شعر حزين انكيزد

بو دوبونده بو دن مخالفه در

خونه دل

خون دل هر یک بکسی دادند • جام میی و خون دلی هر برنی
بر کمسه ویردیلر • در دایرهٔ قسمت اوضاع چنین باشد •
قسمت دائره‌سنده اسلوبلر بویله اولور یعنی بعض کمسه
ذوق و دولت و بعض کمسه رنج و محنت ویرلدی • در کار گلاب
و گل حکم ازلی این بود • گلاب و گل ایشنده حکم ازلی
بو اولدی • کان شاهد بازاری وین پرده نشین باشد •
که او شاهد بازاری و بو پرده نشین اوله اندن مراد گلاب
ایندن مراد گل در • آن نیست که حافظ را رندی بشد از
خاطر • اول دکل در که عاشقلق حافظک خاطرندن گیده
• کاین سابقهٔ پیشین تا روز پسین باشد • زیرا اول
روز ازلده احسان اولنان نصیب اولنجیه دکن اولور مراد
روز ازلده ویرلن اخلاص و عشقک ثباتن بیان در ولـه
ایضا آن یار کزو خانهٔ ما جای پری بود • اول یار که
اندن بزم خانه‌مز پری یری ایدی سر تا قدمش چون
پری از عیب بری بود • باشدن اباغه اول یار پری کبی
عیبدن بری ایدی یاردن مراد مرشد در منظور خردمند
من آن ماه که او را • بنم عاقل محبوبم اول ماه که انک
با حسن ادب شیوهٔ صاحب نظری بود • حسن ادب
ایله صاحب نظرلق شیوه‌سی وار ایدی • دل گفت فروکش
کنم این شهر ببویش • کوکل ایتدی بو اتی انک امیدی
ایله اقامت ایدم بو وجه دخی جائز در کوکل باکه ایتدی بو اتی

اوضاع جمع وضع در

مفعول مفاعیل مفاعیل مفاعیل

منظور رویت محبوب
منظور دیده

بوی بوین امید

انك اميدى ايله اقامت ايله معناى اوّله كوره كَنَم فعل مضارع
نفس متكلم وحده در معناى ثانيه كوره امر حاضر در اكه متصل
اولن ميم ذلى لفظنه مصروف دركه دل فراكَنت تقديرنده در
فروكش اقامت معناسنه در بيچاره ندانست كه يارش
سفرى بود . بيچاره دل بيلمدى كه انك يارى سفرى ايدى
مدت مديده سفرده اكلننه سفرى ديرلر از چنك منش
اختر بد مهر بدر بود محبت سزسنارم انى بنم الومدن
حقردى . آرى چكنم فتنهٔ دور قمرى بود . بلى نيجه ايدم كه
دور قمره منسوب اولن فتنه ايدى بعض نسخ ده فتنه يرينه
دولت واقع اولمش در مراد دور قمرده فراق چوق و عمر آز اولدغن
بيان در نشانه زدا ز دل من پرده بر افتاد . يالكوز بنم
كوكلم دا زندن پرده دوشمدى تا بود تلك شيوه او پرده
درى بود . تاكه فلك اولدى انك ايشى پرده برتجى لك ايدى
خوش بود لب آب و كل و سبزه وليكن . صو كنارى
وكل و سبزه خوش ايدى اما . افسوس كه آن كنج دوان
رهكذرى بود . حيف كه اول كنج داوان رهكذرى ايدى
رهكذرى بولجى معناسنه دركه مراد وشدى در لب آب دن
مراد توحيد در كل دن مراد كشف در سبزه دن مراد كثرت
فيض در اوقات خوش آن بود كه با دوست بسر رفت
خوش وقتلر اول ايدى كه دوست ايله باشه كتدى
باقى همه بيحاصلى و بيخبرى بود . باقى دمكلى حاصل سزلق

پرده در وصف تركيبى در

رهكذرى ده اولن يا نسبت ايچون در

وضع سزلق

وخبرسزلق ایدی دوستدن مرادم نە دور مراد عشق
وطاعت سزکچن عمر عبث یرە کتدکن بیان دور عذری
بنە ای دل کە تو درویشی واورا برغدر قوای کوکل کە
سن درویش سن وانک دو مملکت حسن سریر
تاجوری بود. حسن مملکتندە برتاجلو پادشاە وار ایدی
عذری بنە برغدر قبول ایلە مناسبە ورجیب التزکیب اما
برانصاف ایلە مناسبە استعمالدر خود رانکند بلبل ازین رشک
کە گل را نبیل کند وسنی بو غیرتدن هلاک ایدر کە کلک باباد صبا وقت
سحرجلوەگری بود. باد صبا ایلە سحر وقتی جلوەگرلکی وار ایدر
یعنی کل صبا ایلە صالنور در عجب گنج سعادت کە خداداد بحافظ.
هر سعادت گنجینی کە خدا حافظە ویردی ازیمن دعای شب و وردی
سحری بود. کیجە دعاسنک وسحر وردنک یمنندن اولدی **ولە ایضا**
بخت از دهان دوست نشانم نمی دهد بخت دوستک دهاندن نشا
ن ویرمز **بیت** آن دهان را بسترعیب الغیب دان گر نشرح آن
هم اشارت ماندە عاجز هم عبادت قاصرست دولت خبر ز راز
نهانم نمی دهد دولت بگا راز نهاندن خبر ویرمز حاصل معنی بودرکە
بخت و دولت خلق قتندە مقبولدر اما بنم قتمدە مقبول دکلدر
زیرا بنم بو اکی مرادمە وسیلە اولمازلر اکی مرادن بری
دهان دوستدن نشان وبری راز نهاندن خبر
وبیان دور مردم ز اشتیاق و دریغ پردە راە نیست
اشتیاقدن اولدم وبو پردەیە یول یوق دور باهت و

تاجوری دە اولن
باوجود تاجور دره

مفعول فاعلات مفاعیل
فاعلن

پرده اوبنانم نمی دهد ، یا واد در پرده دار باکه نشان
ویرمز حاصل معنی ذات بادی نک حقیقتندن نشان
وبیان میسر دکل ایدوکن اشعار در از بهر بوسه ز
لبش جان همی دهم انک لبندن بر بوسه دن اوتری
جان ویررم اینم نمی ستاند واثم نمی دهد بونی بندن
المازوان باکه ویرمز مراد کلمات الهیه دن فیض معامله
ایله اولمیوب فضل الهی ایله اولدغن بیان در زلفش کشید
باد صبا چرخ سفله بین باد صبا انک زلفنی چکدی الجق فلکه
کور کانجا مجال باد وزانم نمی دهد که انده باکه اسیجی
یل مجالنی ویرمز مراد اصابه نفحات رحمانیه دن بهره ایرشوب
کندوی اندن محروم اولدغندن اظهار تحزن وتحسر و فلک
دن شکایت طریقی ایله چندانکه در کنار چو پرگار میروم
اول قدر که پرکار کبی کناره یلرم شاید که اجد ویه یول بولم
دوران چو نقطه ره بمیانم نمی دهد دوران نقطه کبی
باکه اورتایه یول ویرمز بونده دوران لفظی زیاده خوب
واقع اولمشدر مراد حصول مراده تمام سعی ایدوم لکن
سعی دن فایده اولماز دیمکدر شکر بصبر دست
دهد عاقبت ولی شکر عاقبت صبر ایله میسر اولور
اما بدعهدی زمانه زمانم نمی دهد زمانه نک
وفاسزلغی باکه زمان ویرمز گفتم روم بخواب وبینم
خیال دوست ایتدم خوابه واره یم ودوستک

پرده دار وصف سبیلی در

بعض نسخه ده دوم پرکنده مرده واقع اولمشدر

پرکار دیمکدر

بعض نسخه ده النعات

وبیت ده واو زایده

خیالنی

فعلاتن ۳
فعلن ۱

خیالی کوده‌ایم حافظ زآه و ناله امانم نمی‌دهد حافظ
آه و ناله‌دن باکه امان ویرمز ولّه ایضاً سحرم دولت
بیدار ببالین آمد سحر وقتی دولت بیدار بنم بالینمه
یعنی باشم اوجنه کلدی گفت برخیز که آن خسرو شیرین
آمد. ایتدی قالق که اول خسرو شیرین کلدی قدحی
درکش و سرخوش بتماشا بخرام بر قدح چک
و تماشایه سرخوش صالن تا ببینی که نگارت بچه آیین
آمد. تاکوره‌سن که نگارک نه اسلوب ایله کلدی حاصل معنی
طاعت سحری تجلی و فیضه وسیله اولدغن بیان در مژدگا
نی بده ای خلوتی نافه کشای مشلق ویرای نافه کشای
خلوتی که ز صحرای ختن آهوی مشکین آمد که ختن صحراسندن
مشکین آهو کلدی نافه کشای‌دن مراد اسرار الهیه طالبی‌در
مراد عالم غیب‌دن نفحات رحمانیه و اسرار ربانیه ایرشدکن
اشعار در گریه آبی برخ سوختگان باز آورد گریه آتش
عشق ایله یانمش عاشقلرک یوزنه بر آب کتوردی یعنی گریه
دن انلره زیاده حرمت حاصل اولدی گریه آب آورد زیاده خوب
واقع اولمشدر ناله فریاد رس عاشق مسکین آمد عاشقه فریاد
رس کلدی مراد ناله حق تعالی قتنده عنانک عزت و قدرینه
سبب اولدغن بیان در ساقیا باده بده غم مخور از دشمن و
دوست ای ساقی باده ویر دوشمن‌دن و دوست‌دن
غم یمه که بکام دل ما آن بشد و این آمد زیرا کو کلمز مرادی

ایله اوکتدی و بو کلدی آن دن مراد دشمن و این دن مراد دوست
در مرغ دل باز هوادار کمان ابرو یست کوکل مرغی کرو
بر کمان ابرونک عاشقی در ای کبوتر نگران باش که شاهین
آمد ای کبوتر نکران ایدجی اول که شاهین کلدی کمان ابرودن
مراد مرشد در در هوا چند معلق زنی و جلوه کنی هواده نیجه
بر معلق اور رسن و نیجه بر جلوه ایدرسن که کمین صید دهش
هم دلی و هم دین آمد که اول کمان ابرونک یولنک اونی صیدی
هم دل و هم دین کلدی رسم بدعهدی ایام چو دید ابر
بهار ابر بهار چونکه زمانک وفاسزلغنی کوردی گریه اش
بر سمن و سنبل و نسرین آمد سمن و سنبل و نسرین
اوزره اکه اغلموغه کلدی **بیت** ابر آمد و بگریست بر اطراف
چمنها شد شسته بشبنم رخ گلها و سمنها چون
صبا گفته حافظ بشنید از بلبل چون صبا بلبلدن حافظک
شعرینی اشتدی عنبرافشان بتماشای ریاحین آمد
عنبرافشان ریاحین تماشاسنه کلدی **ایضا که** در نماز م
خم ابروی تو بیاد آمد نمازده سنک ابروک خمی یاده کلدی
حالتی رفت که محراب بفریاد آمد بر حالت واقع اولدی محراب
فریاده کلدی خم ابرودن مراد غیب هویت در از من اکنون
طمع صبر و دل و هوش مدار بندن شمدی صبر و دل و هوش
امیدی طوتمه کان تحمل که تو دیدی همه بر باد آمد زیرا اول
تحمل که سن کوردک دوکلی یل اوزره کلدی یعنی یله کتدی

تحمل دن مراد

بجه اوزرینه عاشق سیه ورده

عهدی ده اولان یا
مصدر ایچون ورده

فاعلاتن فعلاتن
فعلاتن فعلن

بجه یاد امد علامه
شاودن کتابت ورده

234

تجلّی دن مراد صبر و دل و هوش در تجلی ده کلدی زیرا تجلّی اکه تحمل اتمز باده صاف شد و مرغان چمن مست شوند باده صاف اولدی و چمن مرغلری مست اولدیلر موسم عاشقی و کار به بنیاد آمد عاشقلر موسمی و ایش شروع اتمک موسمی کلدی یعنی عشق و طاعت زمانی در بوی بهبود ز اوضاع جهان می شنوم جهانک اوضا عندن فائده رایحه سنی اشیدورم شادی آورد کل و باد صبا شاد آمد کل شادلق کتوردی و باد صبا شاد کلدی ای عروس هنر از بخت شکایت منمای ای هنر کلنی بخت دن شکایت کوسترمه حجله حسن بیارای که داماد آمد حسن کردکه خانه سنی زینت ایله که کویکو کلدی مراد بو درکه هنره اعتبار یوق دریو شکایت ایلمه زیرا طالب هنر کلدی که سا که تمام رعایت ایده ر **بیت** اگر قیمتی گوهری غم مدار که ضایع نگرداند روزگار دلفریبان نباتی همه زیور بستند نبات کبی لذیذ محبوبلر و کلی مزیّن اولدیلر دلبر ماست که با حسن خداداد آمد بزم دلبرمز در که حسن خداداد ایله کلدی که اصلا کند وسنی زینت اتمدی دلبردن مراد مرشد درکه کندوسی انک مریدی در دلفریبان دن مراد سایر شیخلردر زیر باد ند درختان که تعلق دارند یوکه التنده در درختلر که میوه یه تعلق طوترلر ای خوشا

بهبود و بهبود فائده معافیت و رحمت

حجله کردکه خانه

سروکه از باد غم آزاد آمد ای شه خوش سروکه غم
یوکندن ازاد کلدی **بیت** سبکبار مردم سبکتر دوند
حق اینست وصاحب دلان بشنوند مطرب از گفته
حافظ غزلی نغز بخوان ای مطرب حافظک سوزندن
بر لطیف غزل اوقی تا بگریم که ز عهد طربم یاد آمد تا اغلیم
که شوق وسرور زماننده بنم یادمه کلدی **وله ایضا**
معاشران گره از زلف یار باز کنید ای عاشقلر
اسرار الهیه دن واحوال عشق دن مصاحبت ایلکوز
شبی خوشست بدین وصله اش دراز کنید بر لطیف
شبدر انی بو باده ایله دراز ایلکوز حضور مجلس
انسست ودوستان جمعند انس مجلسی حضوردر
ودوستلر جمع در وان یکاد بخوانید ودر فراز کنید
وان یکاد الذین کفروا لیزلقونک بابصارهم لما سمعوا
الذکر آیتی اوقوکز وقپویی قپاکوز تا که سزکه بو لطیف حالکزه
چشم بد ایرشمیه بو آیت کریمه یی کوز دکمک ایچون اوقوب
اوفوررلر میان عاشق ومعشوق راز بسیارست
عاشق ومعشوق اورتاسنده راز چوق در بو وجه
دخی جایزدر چوق راز واردر بو وجه اوزره راز بسیاره
مضاف اولور چو یار ناز نماید شما نیاز کنید چونکه
یار ناز کوستره سز نیاز ایلکوز رباب وچنک ببانگ
بلند میکویند رباب وچنک آشکارا ایدرلر که کوش

تجوان امر حضوردر

مفاعلن فعلاتن مفاعلن فعلان

وصله باره متعدد

یاردن مراد خدادر

بعض نسخه ده راز
بسیارست یرینه
هیچ حاجت نیست
واقع اولمشدر

کوش

هوش به پیغام اهل راز کنید که کوش هوشی اهل رازکه خبرنه
ایلکوز یعنی مرشدلرک سوزنی جان ودل ایله استماع ایلکوز
هر انکسی که درین حلقه نیست زنده بعشق هر اول کسه
که بو حلقه ده عشق ایله دیری دکلدر بر او نمرده بفتوی من
نماز کنید بنم فتوام ایله اولمش ایکن انک نمازنی قیلکز
یعنی عشق الهی دن بی بهره اولن کسه یی مرده مثابه سنده
بیلکوز نخست موعظهٔ پیر مجلس این حرفست مجلس
پیرنک اوّل موعظه سی بوکلمه در که از مصاحب ناجنس
احتراز کنید که ناجنس مصاحب دن احتراز ایلکوز بجان
دوست که غم پرده بر شما ندرد دوستنک بقاسی حقیچون
غم سزه پرده کوزی یرتماز کر اعتماد بر الطاف کارساز
کنید حق تعالی نک لطفلرنه اعتماد ایده سز دوست
دن مراد بونده حق تعالی حضرتی اولمق روشندر اکر طلب
کنند انعامی از شما حافظ اکر حافظ سزدن بر انعام طلب
ایده حواله اش بلب یار دلنواز کنید اول دلنواز یارک لبنه
حواله ایلکوز یاردن مراد حق تعالیدر **وله ایضا** پیرانه سرم
عشق جوانی بسر افتاد پیرلک وقتی بر جوانک عشقی
بنم باشمه دوشدی وان راز که در دل بنهفتم بدر افتاد
واول رازی که دلده نهان ایلدم طاشره دوشدی
جوانی ده یا وحدت ایچوندر مقصد رایچون دکلدر پیرانه
سر و پیرانه سر پیرلک وقتی معناسنه در **بیت**

سروری افندی کسره ده اختیار
ایتمش و اثبات ایله خطا ایتمش
در

شنیده امر حاضردر
مفعول مفاعیلن مفاعیل
مفاعیل

بیرانه سر کشیدم سر دُرده نگانت ویش سفید
گردم جادوی آبتانت از راه نظر مرغ دلم گشت هواگیر
نظر بولندن مرغ دلم هوا طوتجی اولدی ای دیده نگه کن که
بدام که در افتاد ای دیده نظر ایله کورکه کیمک دامنه دوشدی
دردا که از آن آهوی مشکین سیه چشم دردا که اول
سیه چشم مشکین آهودن چون نافه بسی خون دلم
در جگر افتاد نافه کبی چوق کوکلم قانی جگرمه دوشدی
مراد دلبر مجازیدن چوق بلا چکدوکن اشعار ایدر از رهگذر
خاک سر کوی شما بود سزکه سرکویکز خاکنک رهگذرندن
اولدی هر نافه که در دست نسیم سحر افتاد هر نافه
که نسیم سحرک الینه دوشدی حاصل معنی نسیم سحرده
اولن رایحهٔ طیبه نفحات رحمانیه دن ایدوکن بیان در
خطاب خدایه در مژگان تو تا تیغ جهانگیر برآورد
سنک مژگانک تا که جهان طوتجی تیغ قالدردی بس
کشتهٔ دل زنده که بر یکدگر افتاد چوق زنده دل مقتول
عاشق که بری بری اوزره دوشدی خطاب خدایه در مژگان
دن مراد صفت جلال اثری در که قهر ایتمش ایچون بسیار زنده
دل عاشق جان فدا ایدرلر **بیت** قتل عاشق را مناسب
نیست شمشیر اجل سوی من بین تا هلاک تیغ مژگانت شوم
این باده که پرورد که خمار خرابات بو باده یی کیم تربیه ایلدی
میخانه نک باده فروشی از بوی بهشتش چنین بیخبر افتاد

انک

هواگیره وصف ایتمکسین ورته

رهگذر ...

خرابات میخانه

انک بهشته منسوب یعنی انک لطیف رایحه سندن بویله بی خبر
دوشدی خمار دن مراد ورشد در که عشق شرابی ایله مدهوش
اولوب ماسوایی فراموش ایتمش در گر جان بدهد سنگ
سیه لعل نگردد اگر حق تعالی حضرتی سنگ سیاهه جان
ویره لعل اولماز بو وجه دخی جایز در اگر سنگ سیاه جان
ویریله لعل اولماز بونده صیغه مجهول شهرت یا تعظیم ایچون اوله
هم سنگ سیه را تقدیر نده در با طینت اصلی چه کند بد
گهر افتاد خلقت اصلی سنده نیلسون که بد اصل واقع
اولدی مراد عشقه استعدادی اولمین فیض پذیر اولماز
دیمکدر بس تجربه کردیم درین دیر مکافات بو دیر مکا
فات ده که مراد دنیا در چوق تجربه ایلدک با دردکشان
هر که در افتاد بر افتاد هر کیمکه اولیاء الله ایله مخاصمه ایلدی
هلاک اولدی هم در دلی عاقبتش واه بگیرد هم بر دل
دردی عاقبت انک یولنی طوتار عاقبتش ده اولن ضمیر
غایب مصراع ثانی ده اولن اتش لفظنه راجع در این
اتش دل سوزکه در خشک و تر افتاد بو دل سوز آتشکه
خشک وتره دوشدی یعنی جمیعسی یاقدی حاصل
یعنی بو دل ده اولن عشق بر کیمسه تاثیر ایدوب عاقبت
انی کندو کبی عاشق ایدر دیمکدر فریاد که با زیرکی آن مرغ
سخن سنج فریاد که زیرکلکی ایله اول سخن سنج مرغ
یعنی سخن گوی مرغ که مراد کندونک قلبی در پند اد

در افتاد مخاصمه ایلدی
معناسنه استعمال اولنمشدر

بر افتاد هلاک اولدی معناسنه
استعمال اولنمشدر

ز دنش راه و بدام خطر افتاد پندار و کبر انک یولنی اوردی
وخطر طوزاغنه دوشدی حاصل معنی پندار و کبر سبب
هلاک و خطر ایدوکن بیان در که انک حضرتی فضل و معرفتی
دخی دفع ایلمز حافظ که سر زلف بتان دست کشش
بود حافظ که بتلرک سر زلفی انک دست کشی ایدی یعنی
انلرک زلفی اوجنه حافظک الی ایرشمش ایدی · بس طرفه
حریفیست کش اکنون بسر افتاد زیاده عجب حریف درکه
شمدی او دبه سی اوزره دوشدی یعنی اولکی حالدن جدا
اولدی بسر افتاد بو معنا یه استعمال در دست کشش
اولمقده زیاده لطیف در یعنی دست لفظی کشش لفظنه مضاف
اوله بو وجه اوزره کشش جذبه معناسنه اسم مصدر اولور
بتاندن مراد اسماء الله اولمق روشن در سر زلف
دن مراد انلردن ایرشن اثر و فیض در حاصل معنی بودر حافظ
که اسماء الله سببی ایله اسرار الهیه یه وصول بولوب
ای کندوسنه قائد و هادی ایلیوب راه عشقه سلوک
ایدوب بر حالت حاصل اتمش ایدی بشریت سببی
ایله اندن جدا دوشدی زیرا انسان دائم بر حال اوزره
اولماز **ولہ ایضا** گر من از باغ تو یک میوه بچینم
چه شود اگر بن سنک باغکدن بر میوه دیرم نه اولوردی
پیش پایی بچراغ تو ببینم چه شود مرا یاقی یعنی ایاغم
اوکنی سنک چراغک ایله کورسم نه اولور مصراع اول دن

دام طوزاق =

طرفه عجب بمنا سنه در =

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

مراد ذات باری دن فیض طلبی در مصراع ثانی دن مراد
یَهْدِی مَنْ یَشَاءُ صاحبندن هدایت طلبی در بعض کمه
مصراع ثانیه بو وجهله معنی ویرر جایز در اوکمده طوره سن
سنی چراغ ایله کوردم نه اولور یارب اَنْدَرْ کَنَفِ سَایهٔ آنْ
سَرْوِ بُلَنْد عجب اول سرو بلندکه سایه سی حولی سنده
گُو مَنِ سوخته یکدم بنشینم چه شود اگر بن سوخته
بردم اوتوردم نه اولور یارب بونده عجب معناسنه در
سرو بلنددن مراد باری تعالی در مراد جناب قدسه
وصول وقرب طلبی در آخر ای خاتم جمشید همایون
آثار آخر ای اثرلوی مبارکه جمشید خاتمی گر فتد عکس
تو بر لعل نگینم چه شود اگر بنم لعل نگینم اوزره سنک عکسک
دوشه نه اولور مراد مرشد دن صفوت قلب طلبی در زاهد
شهر چو مهر ملک وشحنه گزید شهرکه زاهدی چونکه
پادشاهک وسوباشی نک محبتی اختیار ایلدی من
اگر مهر نگاری بگزینم چه شود بن اگر بر دلبرکه محبتی اختیار
ایدم نه اولور بعض نسخه ده زاهدیرنه واعظ واقع اولمشدر
عقلم از خانه بدر رفت وگر می اینست عقلم خانه
دن طشره کتدی یعنی بی عقل اولدم اگر می بو ایسه
دیدم از پیش که در خانهٔ دینم چه شود اولماز دن
اتول کوردم که دینم خانه سنده نه اولور حاصل معنی
عقلبات عشق الهی عاشقی اختیار وعقل دایره سنده

کنف حولی

ازتربیه جمع ازتربیه

مهر محبت معناسنه در

چقادب مجذوب ومتحیر اتدوکن اشعار دربنیتکم شیخ عطار
منطق الطیرده کتورمش در **بیت** کفر کافررا و دین دین
داررا ذره دردت دل عطاررا وجامی سلسلة الذهب
ده بوکه مناسب بر حکایت کتورمش در اول حکایت
دن درت بیتنی بوراده ذکر ایده لم مراد ایدنلر اول
کتابه مراجعت ایلسون **مثنوی** در نواحی مصر شنیده
زنی همچو مردان مرد خوشدلی بچنین دولتی مشرف
شد نقد هستی تمامش ازکف شد سست
زانسو که بکلی دست پی بتب حقت وپی برو زنیست
قرب سی سال ماند برسرپای که نجنبید چون درخت
ازجای صرف شد عمر گرانمایه بمعشوقه ومی اغربهالو عمر
معشوقه یه ومی میه صرف اولدی تا از آنم چه به پیش آید
ازینم چه شود عجب اندن بنم اوکمه نه کلور بوندن باکه نه
اولور معشوقه دن مراد باری تعالی در اوندن اولان هاتانیت
ایچون دکلدر مراد عشق وطاعته اعتما وا غموب فضل
خدایه اعتماد اتدکن بیان در خواجه دانست که من عاشقم
وهیچ نگفت خواجه بیلدی که بن عاشقم وهیچ نسنه
دیمدی حافظ ازینسر بدانکه چینیم چه شود حافظ
دخی اکر بیله که بو بیلیم نه اولور خواجه دن مراد حق تعالی
حضرتی در حافظ ذکر مخلص مناسبتی ایله دربو فنده
مراد قائل حافظک عاشق ایدوکن بیلدی ضررا اولمدیغی

مخلوق

بو بیتده اکی واو مقدردر کرامضمردر ثانی مصراع اول بری مصراع بر بریته

چه استفهام در

بیز دخی مصلحته در

مخلوق بیلدی کندن نه ضرر اولوردیمکدر **ولَهُ ایضاً** ولابوز
که سوز تو کارها بکند ای کوکل یان که سنک یانمک ایشلر
ایلر نیاز نیم شبی دفع صد بلا بکند بر نصف اللیل نیازی
یوز بلاپی دفع ایلر مراد نیم شب ده نماز و نیاز حق تعالی
قتنده زیاده مقبول ایدوکن بیان در عتاب یار پری چهره
عاشقانه بکش پری چهره لو یارک عتابنی عاشقانه
چک که یک کرشمه تلافی صد جفا بکند زیرا انک
بر کرشمه سی یوز جفانک عوضنی ایلر مراد راه عشق
بلا و محبت چکمک سعادت و رفعته سبب ایدوکن بیا
ن در ز ملک تا ملکوتش حجاب بر دارند عالم ملک
دن عالم ملکوته دکن اکر حجابی رفع ایدرلر هر انکه
خدمت جام جهان نما بکند هر اول کمسه که جام جهان
نمایه خدمت ایلر مراد هر کیمسه تصفیه قلبه سعی ایدر
عشق سببی ایله اکا اسرار کشف اولوردیمکدر طبیب
عشق مسیحا دمست و مشفق لیک عشق طبیبی
عیسی نفس و مشفقدر اما چو درد در تو نبیند
که را دوا بکند چونکه سنده درد کورمیه کیمه علاج ایلر
مراد بودرکه فیاض ده فیض و فضل چوقدر اما سنده
قبوله قابلیت یوقدر تو با خدای خود انداز کار و دل
خوش دار از ستم اشکی کند و خدایه تفویض ایله
قلبکی خوش طوت که رحم اگر نکند مدعی خدا بکند

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

کرشمه کوشه‌ء چشم ایله
نظر اتمکه دیرلر

ملکوتش ده اولان ضمیر غایب
مصراع ثانی ده اولان هر انکه یه
راجع در

زیرا اکر مدّعی رحم ایلمیه حق تعالی رحم ایلر زبخت خفته
ملولم بود که بیداری اویومش یعنی یرامز بختمدن
ملولم اوله که بر بیدار یعنی بر صاحب دل بوقت فاتحه
صبح یک دعا بکند صبح فاتحه سی وقتنده بر دعا ایلیه بسوخت
حافظ و بویی ز زلف یار نبرد حافظ یاندی و یارک زلفندن
بر بوی التمدی مگر دلالت این دولتش صبا بکند
مگر با صبا انی بو دولته دلالت ایده یاردن مراد خدادر
زلفدن مراد اسرار الهیه در صبادن مراد فضل الهی در
مراد بودر که حافظ اسرار الهیه ایچون چوق مشقت
و زحمت چکدی لیکن بر نسنه حاصل اتمدی مگر فضل الهی
اکه وسیله اوله که بر نسنیه ایرشه **ولهُ ایضا** صبا بتهنیت
پیر می فروش آمد صبا می فروش پیرک مبارکی باده سنه
کلدی بویله دیو که موسم طرب و عیش و ناز و نوش آمد
که طرب و عیش و ناز و نوش زمانی کلدی صبادن مراد فضل
الهی درکه مرشده فیض و کشف ورده سنی کتوردی
بیت سحر نسیم صبا مژده حبیب آورد نوید مقدم
گل سوی عندلیب آورد هوا مسیح نفس گشت و
خاک نافه گشای هوا مسیح نفس اولدی که نباتات
انک دمندن حیات بولدیلر و خاک نافه گشای اولدی
که شکوفه لراندن ظاهر اولدی درخت سبز شد و
مرغ در خروش آمد درخت سبز اولدی و مرغ خروش

بکند فعل مضارع غایب وارد

مفاعلن فعلاتن
مفاعلن فعلن

نافه گشای وصف ترکیبی وارد

٤٧٩

دن فروشه کلدی تنور لاله چنان برفروخت باد
بهار باد بهار لاله تنورینی اویله قزدوردی که غنچه غرق
عرق گشت و گل بجوش آمد که انک حرارتندن غنچه
عرقه غرق اولدی و گل جوشه کلدی یعنی تمام اچلدی غنچه
نک عرقه غرق اولسی شبنم اعتباری ایله در بگوش
هوش بشنو از من و بعشرت کوش بندن کوش
هوش ایله استماع ایله و عشرته چالش که این سخن
سحر از هاتفم بگوش آمد که بو سوز سحر وقتی
هاتفدن بنم قولاغمه کلدی ز مرغ صبح ندانم که سوسن آزاد
بیلمزم که صبح مرغندن سوسن آزاد چه گوش کرد که
باده زبان خموش آمد نه استماع ایتدی که اون دل ایله
ساکت اولدی چه جای صحبت نامحرمست مجلس انس
انس مجلسی نامحرمک نه صحبتی یری در سر پیاله
نک با بپوشان که خرقه پوش آمد پیاله نک باشنی
اورت یعنی اسراردن عشقدن سویلمه که خرقه پوش
کلدی خرقه پوشدن مراد عشقدن بی بهره اولندر
ز فکر تفرقه باز آی تا شوی مجموع پراکنده لک فکرن
دن فارغ اول تا مجموع اولهسن بحکم آنکه چو شد اهر
من سروش آمد اول سبب ایله که چون دیو کندی
ملک کلدی مراد قلبک محبت ماسوی دن خالی ایله تا که
فیض الهی انده تجلی ایده دیمکدر بگویمت سخنی خوش

بیاز بادهٔ ناب ساکه بر لطیف سوز دیرم صافی شراب
کتور اول سوز بودر که زاهد برما دفت ومی فروش
آمد که زاهد بزم قتمزدن کتدی ومی فروش کلدی حاصل
معنی کران جان مرابی دن خلاص بولوب مرشد واصل
اولدم دیمکدر **بیت** بادهٔ لعل برد غصّهٔ ایام ز دل
مدّعی کر نخورد کو برو از غصه بمیر ز خانقاه بمیخانه
می رود حافظ حافظ خانقاه دن میخانه یه کیدر مکر
ز مستیٔ زهد ریا بهوش آمد وار ایسه ریا ایله
اولان زهد مست لکندن بهوشنه کلدی مراد ریادن
وطبقهٔ زهددن فراغت ایدوب عشقه مباشرت
اندکن اشعار در **وله ایضا** ابر آذاری بر آمد باد
نوروزی وزید اول بهار ایی بلوردی ظاهر اولدی
ونوروز یلی اسدی وجه می خواهم ومطرب که
میکوید رسید شراب ومطرب قرجلفن استرم
کیم ایرشدی دیر مراد طرافت ایله احسان طلبی در وضع
بوندن قرجلوح معناسنه درکه میکوید رسید کیم بن اکه
ضامنم دیر معناسنه استعمال در شاهدان در جلوه و
من شرمسار کیسه ام محبوبلر جلوه ده وبن کیسه تنک
شرمنده سیم ای فلک این شرمساری تا بکی
خواهم کشید ای ملک بو خجالتی قچنه دک چکم کرک
قحط جود دست آب روی خود نمی باید فروخت

زاهد ایله ریا اوراده بلنسن واو بو قدر اولا

علاتن فاعلاتن

نو دار اول بهار ایچیه نازت ویرلرا

قحط قتلق معناسنه در

سنا

240

سحا فخطی در کند و بوزم صوین صاتمق اولماز باده وگل
از بهای خرقه می باید خرید شراب وگلی خرقه بهاسندن
صاتون المق کرکدر مراد عالمده سحی کم یاب ایدوکین اشعاردر
غالبا خواهد گشود از دولتم کاری که دوش اکثر افعال
باکه دولت دن براش فتح اولیسر در زیرا دون کیجه
من همی کردم دعا و صبح صادق می دمید بن دعا
ایدردم و صبح صادق ظاهر اولور ایدی یالبی و صد
هزاران خنده آمد گل بباغ برلب ایله و نیجه یوز
بیک خنده ایله گل باغه کلدی از کریمی گوییا در گوشه‌ئی
بوییی شنید گویا بر گوشه ده بر کریم دن بر رایحه‌ئی
کرم استندی خرقه گر چاک شد در عالم رندی چه باک
رندلک عالمنده اکر بر خرقه چاک اولدی ایسه نه باک
جامه‌ئی در نیکنامی نیز می باید درید نیک ناملق ده
دخی بر جامه بر تمق کرکه مراد بودر که عمر بر زمان رندلک
ده کچدی ایسه بر زمان طاعته سعی ایدوب حسن خاتمه
کسب ایتمک کرکه **بیت** چو وقت رفت و قرار نیامد
نیست. جانه از همین یک نفس کن که هست
این لطایف کز لب لعل تو من گفتم که گفت اول لطایفی
که سنک قرمزی لبکدن بن دیدم کیم دیدی وین تطاول
کز سر زلف تو من دیدم که دید وبو ظلمی که سنک
زلفک اوجندن بن کوردم کیم کوردی خطاب خدایه‌در

نسخه بر [illegible]

تطاول ظالم معناسنه استعمال اولنور

تیر عاشق کش ندانم بر دل حافظ که زد بیلمزم عاشق
هلاکی ایدجی تیری حافظک کوکلنه کیم اوردی این قدر
بینم که از شعر ترش خون میچکید بو قدر کورر که انک
لطیف شعرندن قان طامدی مراد کند و شعری مدح
در عدل سلطان گر نپرسد حال مظلومان عشق
سلطانک عدلی اکر عشق مظلوملرینک حالنی
صورمیه گوشه گیران را ز آسایش طمع باید برید
عاشقلره اسایش دن امید قطع ایتمک کرکدر مراد
عنایت فضل الهی سز آسایش و حضور میسر اولمدیغی
اشعاردر سلطاندن مراد پادشاه مجازی اولمق
جایزدر **ولە ایضا** صوفی ار باده باندازه خورد نوشش
باد صوفی اکر شرابی حدنجه ایچه اکه نوش اولسون
ورنه اندیشه این کار فراموشش باد یوخسه بو ایشک
مکری اکه فراموش اولسون مراد بودرکه صوفی سلوک
عشقده اکر حدندن تجاوز ایتمیه یشه الله ماشاء
واکر طبقه سندن تجاوز ایدر ایسه اکه فراغت اولی در آنکه
یک جرعه می از دست تواند دادن اول کمسه که الندن
بر جرعه می ویرمکه قادردر دست با شاهد مقصود
در آغوشش باد انک الی مقصود محبوبی ایله آغوشنده
اولسون یعنی حق تعالی حضرتی انک مرادنی حاصل ایلیه
یک جرعه میدن مراد فیض و جذبه درکه مرشددن طلب

ببیرها

جدید بونده ببریدن معناسنده در

فاعلاتن فعلاتن فعلاتن فعلن

آغوش قوجاغی

خطا پوشش وصف ترکیبیدر

پیر ما گفت خطا بر قلم صنع نرفت بزم پیر منز قلم صنع اوزره
خطا واقع اولمدی دیدی یعنی هرگز اندن خطا صادر
اولمدی نته کیم بو بیت انی مؤید در بیت درین صحیفه
نخواندم خط خطا زلم انرو • که هرچه می نگرم نقش کار
خانه ء اوست آفرین بر نظر پاک خطا پوشش باد انک
خطاسترایدجی پاک نظرنه تحسین اولسون صانع بر
کمالک تجلی سندن بی خبر اولن کوته نظرلر اشیانک
کندوسنه ومابینده اولن خیر وکماله وشر ونقصانه
نقصانه نظر ایدوب صنع باریدن غافل اولدقلرندن
صنعه خطا اسناد ایدرلر اما بزم مرشد مز اشیانک
استعدادنه نظر ایلدی که روز ازلده اولن نحن قسمنا
ده کسیه ظلم اولمیوب بلکه هر شیئه قابلیتنه کوره بر
حصه وبرلدی هم مصنوعاتک ظهوری کندولرینه نفع
حصولی ایچون دکلدی نته کیم حضرت جامی بو سرّی روشن
ایدر سلسلة الذهب ده بر قاچ بیت کتورمشدرکه
بو اعتبار اوزره خطا اسنادینه اصلا مجال قالمز مثنوی
آدمی را بهمینه معتقدست کو مگر آفریده بهر خودست
هرچه او را فتد مناسب حال داندش از قبیل
خیر وکمال وآنچه بیند ازدش منافی آن دارد ش
از مقوله ء نقصان لیکن این اعتقاد عین خطاست
زانکه او آفریده بهر خداست بونک باقیسی اول

کتاب ده کورله شاهِ ترکان سخنِ مدّعیان می شنود
ترکلرک شاهی مدّعی لرک سوزنی استماع ایلر شرمی
از مظلمهٔ خونِ سیاوشش باد سیاوشک
قانی مظلمه سندن اکه بر شرم اولسون بو سوز
تمثیل طریقی ایله درکه کند و پادشاهنی شاه ترکانه
و کند و سنی یا خود مظلومی سیاوشه تشبیه
ایدر یعنی ننه کیم شاه ترکان که افراسیاب مراد در
سیاوشی دشمنلر سوزی ایله کناه سز هلاک
اتدی سن دخی دشمنلر سوزی ایله کسی هلاک
اتمکه قصد اتمه دیو پادشاهه نصیحت ایدر بو حکایتی
تمثیل کتوردی زیاده مشهور اولدغندن اوتری سیاوش
کیکاوسک فرزندی در که انک مادرندن غیری کیکا
وسک بر خاتونی وار ایدی که سیاوشه عاشق
اولوب نامعقول فعله دعوت اتدی سیاوش
راضی اولمدی عاقبت اول عورت بهتان طریقی ایله
سیاوشی پادشاهه کچدی پادشاه دخی امتحان
ایچون و افر اتش یاقدرب سیاوشه ایتدی اگر
بو اتشه کروب یانمیه سن معلوم اولور که بو ایش
ساکه بهتان در سیاوش دخی کروب یانمدی
واندن صکره باشن الوب ترکستانه کتدی افر
اسیاب اکه کند و قزنی وردی عاقبت سلطنته

باد رعایت وزن

قصدی

242

قصدی واددر دیوبرلکن ایجنده بو غزلدی لواندن کیخسرو
ونام برفرزند پیران نام برکنک فتنده پرورش بولوب
افراسیابی هلاک ایتمه در چشم از آینه داران خط و
خالش گشت چشم انک خط وخالنک اینه دار لوندن
اولدی لبم از بوسه ربایان بر و دوشش باد لبم
انک سینه سنک واموزنک بوسه قاپجی لوندن یعنی
بوسه الیجی لوندن اولسون مراد شاهده دن صکره
قرب جانان طلب اتدکن اشعار در گرچه از کبر سخن
با من درویش نگفت اکرچه کبرندن بن دروینه سوز
سویلمدی جان فدای شکرین پسته خاموشش باد
انک شکر کبی لذیذ خاموش دهاننه جان فدا اولسون
بوندن مراد فدای ومرشد اولمق ممکن در نرگس مست
نوازش کن مردم دارش انک مردم طوتجی عاشقه
رعایت ایدجی مست چشمی چون عاشق بقدح کش
خود نوشش باد عاشقک قاتنی فرضا اکر قدح
ایله ایچه اکر نوش اولسون نرگس دن مراد چشم وچشم
دن مراد ذات باری در مست اولمسندن مراد صفت
استغناسی در نوازش کن اولمسی عیوبه التفات اتمیوب
ستر اتدوکی در مردم دار اولمسی بنده لرنه جرم وعصیان
دن اوتری قهر وجزا اتمسی در معنای ظاهره کوره چشمه
نسبت مردم دار غایت ایله خوب واقع اولمش در زیرا

دوشش امور =

لب پسته =

گرچه از کبر مصراعی
کمال استغنادن کنایه
در =

پسته متعلقه اماعنده
دهاندن مراد در =

مردم بیک فردم دادبیک لو معناسنه در بغلامیء تو
مشهور جهان شد حافظ سنک غلامک اولمق سببی
ایله حافظ جهانک مشهوری اولدی حلقهء بندکیء
زلف تو در کوشش باد سنک زلفک قوللغی حلقه‌سی
انک قولغنده اولسون خطاب باری تعالی در **ایضا له**
بکوی میکده یارب سحر چه مشغله بود میخانه محله‌سنده
سحر وقتی عجب نه غوغا وار ایدی که جوش شاهد وساقی
وشمع ومشعله بوده که محبوب وساقی نک وشمع و
مشعله نک جوشی وار ایدی شاهد دن مراد باری تعالی
در جوشندن مراد زیاده تجلی سیدر ساقی دن مراد مرشد
در شمع ومشعله دن مراد انوار فیض در حدیث
عشق که از حرف وصوت مستغنیست عشق سوزی
که حرف وصوت دن مستغنی در بناله‌ء دف ونی در
خروش وولوله بود دف ونی ناله‌سی ایله خروش وولوله
ایدی ولوله فریاد وفغان مراد عاشقک جوش عشق
ایله اولن سماع لرینی بیان در مباحثی که دران حلقهء
جنون می رفت شول مبحث لر که اول جنون حلقه
سنده واقع اولدی ورای مدرسه وقال وقیل
مسئله بود مدرسه نک ومسئله نک قال وقیلنک
غیری ایدی یعنی اول عشق مجلسنده اولن مباحث
احوال عشقه متعلق ایدی قاله متعلق دکل ایدی **بیت**

بعض نسخ ده قیل وقال واقع اولمش در

خورشید

خوشتر از دوران عشق ایام نیست بامداد عاشقان
را شام نیست دل از کرشمهٔ ساقی بشکر بود ولی
کوکل فرشد کرشمه سندن شکر ده ایدی امّا زنا
مساعدیٔ بختش اندکی گله بود بختنک عدم مسا
عده سندن بر از حق شکایتی وار ایدی مراد شدکه باکه
تمام التفاتی وار ایدی لیکن استعداده قصوردم باکه
زیاده فیضه مانع اولدی دیمکدر قیاس کردم وان چشم
جادوانهٔ مست قیاس ایلدم واول مست جادوانه
چشمی که هزار ساحر چون سامریش در گله بود
سامری کبی بیک ساحر انک شاکردنده ایدی مراد
ذات باری ده اولن تأثیراتی بیاندرکه قوی لودخی انک
زبونی اولمشلردر چو گفتمش که لبم بوسهٔ حوالت کن
چونکه اکه دیدم باکه بر بوسه وبر لبکدن بخنده گفت
کیت با من این معامله بود خنده ایله ایتدی سنک قچن
بنمله بو معاملک اولدی مراد حقدن فیض طلب
ایتدوکن وانک زیاده استغناسن بیاندر ز اخترم نظر
سعد در رهست که دوش ستاره دن باکه یولده
سعد نظر واردر زیرا دون کیجه میان ماه و رخ یار
من مقابله بود ماه ایله بنم یارمک رخی اورتاسنده
مقابله ایدی دهان یار که درمان درد حافظ داشت
یارک دهانی که حافظک دردنه درمان طوتر ایدی داشت

بعض نسخه ده بختش یرینه
بختم واقع اولمش در

شکر ده دن صکره اولان واو
زایددر

بونده داشتی نقد برنده اولمق روشن درکه کند ومعناسنه
اولمق دخی جایزدر فغان که وقت مروت چه تنک
حوصله بود فغان که مروت وقتی نه تنک حوصله
بونده مروت سنه معناسنه در یادن مراد مرشد درکه
عاشقک دردینه درمان انک برسوزنده ایکن لحکمة
علاج ایلمدی **وله ایضا** یک دو جام دی سحر که اتفاق
افتاده بود دون سحر وقتی باکه برایکی جام اتفاق
دوشمش ایدی وز لب ساقی شرابم در مذاق
افتاده بود وساقینک لبندن بنم مذاقمه
شراب دوشمش ایدی مذاق بونده دهان معناسنه
در یک دو جامدن مراد برایکی کره فیض حق ایرشدوکی در
مصراع ثانیدن مراد مرشددن متفیض اولمسیدر
از سر مستی دکر با شاهد عهد شباب مست لک
اوجندن کروجوانلق زمانی شاهدینه رجعتی میخواستم
لیکن طلاق افتاده بود بررجعت استدم لیکن طلاق واقع
اولمش ایدی لیکن عشق الهیدن باکه برحالت اولدیکه
کندمی کروجوان اولدم صاندم نقشی می بستم که
کیرم کوشهٔ زان چشم مست فکر ایدر ایدم که
اول مست چشمدن برکوشه طوتم طاقت جبر
از خم ابروش طاق افتاده بود صبرم طاقتی انک
ابروسی خمندن طاق دوشمش ایدی یعنی مجالم

قالمش

حوصله قورصاق

دی دون در

قالمش ایدی حاصل معنی مراد ایدندم که عشق دن
فراغت ایدم لیکن غیب هویت بنی بی مجال ایدوب
کرو اول حال اوزره ثابت ایلدی دیمکدر ای معتبر مزده
فرما که دوشم آفتاب ای معتبر برمزده بیور یعنی
بر مشتلق ویر زیرا دون کیجه آفتاب باکه در شکر خواب
صبوحی هم وثاق افتاده بود صباح شرابنک لذیذ
اویقوسنده هم حجره واقع اولمش ایدی مراد بودر که
شراب عشق ایله متکیف ایکن لذیذ خوابده آفتابی باکه
هم حجره اولمش کوردم انک تعبیری وصال جانان در
وثاق حجره معناسنه در در مقامات طریقت هر کجا کردیم
سیر طریقت مقاملرنده هر قنده که سیر ایلدک عافیت
را با نظر بازی فراق افتاده بود عافیته عاشقلق ایله
فراق دوشمش ایدی حاصل معنی عشق الهی ایله حضور دنیا
جمع اولماز دیمکدر ساقیا جام دما دم ده که در سیر
سلوک ای ساقی باکه متصل جام ویر زیرا سلوک سیرنده
هر که عاشق وش نیامد در نفاق افتاده بود
هر کیم که عاشق کبی کلدی یعنی عاشقانه کوشش
ایلمدی نفاقه دوشمش اولدی **بیت** بکردان ساقیا
جام لبالب بیاموز نک دور دما دم حافظ آن سا
عت که این نظم پریشان مینوشت حافظ اول
ساعت که بو پریشان نظمی یازدی طایر فکرنس

فرما امر حاضر ضرورت
غایب سروریدن تعبیر دن
مزده طلب ایلرسک
ای معتبر برمزده بیور ایسک
وبیرم دو تکمیل ایتمک
تعبیر ندن اوترو ابدوفی
وجه وارت

ده امر حاضر ضرورت

بدام اشتیاق افتاده بود انك فكری مرغی اشتیاق
طوزاغنه دوشمش ایدی مراد بو غزل كندنك حسب
حالی ایدوكن بیان در ایضا اگر آن طایر قدسی ز درم
باز آید، اكر اول طایر قدسی بنم قپومدن كروكلە طایر
قدسیدن مراد بونده كندونك یار قدیمی بر عزیز در كه اكە
سفر لازم كلمش بو غزل همان انك ایچون در عمر
بگذشته به پیرانه سرم باز آید یعنی عمرم پیرلك
وقتنده كروكلور بو سوز زیادە سروردن كنایت در
دارم امید بدین اشك چو باران كه دگر بو باران كبی
كوز یاشی سببی ایلە امید طوتارم كه كرو برق دولت كه
برفت از نظرم باز آید دولت برقی كه بنم نظرمدن كندی
كروكلە برق دولتدن مراد بنه یار عزیزی در مراد كنایت
تنگاسببی ایلە عزیز یاركه كلمسی طلب در آنكه تاج سر من
خاك كف پایش بود اول كمسه كه بنم باشمك تاجی انك
كف پاینك خاكی ایدی پادشاهی بكنم گر بسرم باز آید
پادشاهلق ایلرم اكر كرو بنم طرفمه كلە یعنی اكر ملاقات
میسر اولە گر نثار قدم یار گرامی نكنم اكر عزیز
ومحترم یاركه قدمنه نثار ایلمیم جوهر جان بچه كار
دگرم باز آید جان جوهری كرو بنم نه ایشمه یرار بیت
بادوستان مضایقه در عمر و مال نیست دشمن به از كسی
كه تمیز دبرای دوست خواهم اندر عقبش رفته

قدسیدە اولان یا نسبت ایچوندر

سرامن كاف فارسی ایلە وردر

بسرمدە اولان با ظرف معناسنە اولمغلە روشن وردر

بیاران

بیارانِ عزیز. عزیز یارلو ایله انک اردنجه کتمک استرم
شخصم اُز بازنیاید خبرم بازآید شخصم اکرکرو
کلمیه یعنی اکر بن صحت ایله کلمیم خبرم کرو کله بووجه دخی جایز
در انک اردنجه کتمک استرم اکر عزیز یارلوه صحت ایله
کلمیم خبرم کرو کله مانعش غلغلِ چنگست وشکر خوابِ
صبوح اول عزیزک کلمسنه مانع چنک صداسی وصباح
شرابنک لذیذ خوابی در وزنه کر بشنود آهِ سحرم
بازآید یوخسه اکر بنم آه سحرمی اشیده کرو کلور
کوسِ نو دولتی از بامِ سعادت بزنم سعادت
طاسندن بریکی دولت کوسنی اوررم کر به بینم
که مهِ نو سفرم بازآید اکر کورم که بنم نوسفر ماهم کرو
کله نوسفر دیرلر هنوز سفر کتمش مرادینه ایه اول
یار عزیزدر عجمده عادتدر که برکسه یه عالی منصب
دیرله طام اوزره کوس چالدررومده عادتدر مهتر
طلوب قپوده چالولر خواجه حافظ اول یار عزیزک کلمنی
منصب عالی عد ایدوب بو بیتی دیمشدر آرزومندِ
رخِ شاه چو ماهم حافظ ماه کبی شاهک روضه مشتاقم
ای حافظ همتی تا بسلامت ز درم بازآید برهمت ایله
تا سلامت ایله قپومدن ایچه وکله مرادینه یار عزیزی در
وله ایضاً ستاره ای بدرخشید وماهِ مجلس شد بر ستاره
طلوع ایتدی وماه مجلس اولدی دلِ رمیدهء ما را رفیق و

ای حافظ نقد بریده ورت

مؤنس شد بزم راه مستقیم دن تغرت اتمش کو کلمزه نبوت
ومونس اولدی ستاره دن مراد حبیب اکرم در که انبیا
ویله سردار اولمش در دنیوی ومونس ذکری هدایته
سبب اولدوغی اعتبار ایله در **بیت** امام رسل پیشوای
سبیل امین خدا مهبط جبرئیل نگارم که بمکتب نرفت و
خط ننوشت بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد
خط ننوشت بنم نگارم که مکتبه کتمدی وخط یازمدی
بغمزه مسئله آموز صد مدرس شد غمزه ایله یوز مدرسه
مسئله تعلیم ایدجی اولدی هو الذی بعث فی الامیین
رسولا منهم بو آیت کریمه مقتضاسنجه حقیقت ده
قیامته دک کلملره اول تعلیم اتمش اولور طرب
سرای محبت کنون شود معمور بحسنک شوق وسرور
سرای شمدی معمور اولور که طاق ابروی یارم مشد
مهندس شد زیرا بنم یارمک طاقه بکزر ابروسی
اکا مهندس اولدی طاق بونده کمر معناسنه در یار دن
مراد حبیب اکرم در که انک ظهوری عشق الهی نک ظهورینه
سبب اولمش در نته کیم بیوردمشلر در الشریعة اقوالی
والطریقة افعالی والحقیقة احوالی بیوی او دل بیمار
عاشقان چو صبا انک رایحه سی ایله عاشقلرکه بیمار کوکلی
صبا کبی فدای عارض نسرین وچشم نرگس شد
نسرینک عارضنه ونرگسک چشمنه فدا اولمش اولدی
یعنی مصنوعات ده صانعی مشاهده اتدلر اوکه ضمیر غایب

مسئله آموز صنم [illegible]

مهندس استاد معمار

در خدایه راجع در کرشمهٔ تو شرابی بعاشقان پیمود
سنک کوز اوجی ایله نظرکه عاشقلره بر شراب اولچدی یعنی
ایچوردی که علم بیخبر افتاد و عقل بی حس شد که انک
کیفیتندن علم ظاهر بی خبر دوشدی و عقل معاش بی
حس اولدی مراد عقل معاش و علم ظاهر عشق الهی نک
ادراکندن قاصر ایدوکن اشعار در لب از ترشح می پاک
کن ز بهر خدا الله ایچون لبکی من ترشحندن پاک ایله
که خاطرم بهزاران گنه موسوس شد زیرا خاطرم
نیجه بیک کناهه وسوسه ایدجی اولدی بو سوز اهل
حال اولمینه کوره در یعنی عشق سوزلرندن فراغت
ایله تا خاطرمنک اوزره اولمیه که عاشق صادقین
ترشح صرب ظاهر اولمق بصد زمیکده ام می شاند
اکنون دوشت دوست بنی شمدی میخانه صدرنه
کچور در گدای شهر نگه کن که میر مجلس شد شهر
کداسنی کور که میر مجلس اولدی مراد مرشد وصول
سببی ایله کندوسی باشقه مرشد اولدیغن اشعار در
ز راه میکده یاران عنان بگردانید ای یارلر
میخانه یولندن عنان دوندرکوز یعنی فراغت ایلکوز
چرا که حافظ ازین راه رفت و مفلس شد
نیچون زیرا حافظ بو یولدن کتدی و مفلس اولدی
مراد عشقه فقر لازم ایدوکن بیان در خیال آب

مشوش اسم فاعل در

خضر بخت و جام کیخسرو آب حیات و جام کیخسرو
خیالنی بغلدی بجرعه نوشی سلطان ابو الفوارس
شد سلطان ابو الفوارسک جرعه نوشلغنه کندی
بخت و شد کلمه لرینک فاعلی حافظه راجع اولن ضمیر
غایب در چو ذره عزیز وجودست نظم من آدمی
بنم نظمم ذره کبی عزیز وجود دریلی قبول دولتیان
کیمیای این مس شد دولتلولرک قبولی بو بقرک
کیمیاسی اولدی دولتیاندن مراد اولیاء الله اولمق احتمال
در و صاحب دولتلر اولمق دوشن در **وله ایضا**
آن کیست کز روی کرم با من وفاداری کند اول کیمدر
که کرم یوزندن باکه وفادارلق ایلیه بر جای بدکاری چو من
یکدم نکوکاری کند بنم کبی بر یرامز اشلونک حقنده بر دم
نکوکارلک ایلیه اول بآواز چنگ و نی آرد بدل
پیغام وی اول چنک و نی آوازی ایله انوک خبرنی
کوکلمه کتوره وانکه بیک پیمانه می با من هوا داری
کند واندنصکره بر پیمانه شراب ایله باکه هوادارلق
ایلیه پیمانه صغرق و قدح مراد بر مرشددن فیض سبی
ایله وصال جانانک حصولن طلب ... دلبر که جان فرسود
از و کام دلم نکشود از و دل ... ام اندن آچیلدی
کوکلم مرادی اندن حاصل اولمدی نومید نتوان بود
از و باشد که دلداری اندن نومید اولمق اولماز

آدمی یعنی معناسنه در

اولکه یعنی احتمالدرکه دلدارلق ایلیه دلبردن مراد باری تعالی
در حاصل معنی ریاضت وطاعت سببی ایله اگر بر فیض وحالت
پیدا اولمدی ایسه امید قطع اتمک اولمازدیمکدر گفتم
گره نگشوده ام زان طرّه تا من بوده ام ایتدم اول طره
دن گره چوزمدم مادام که بن اولمشم یعنی بو زمانه دکین
گفتا منش فرموده ام تا با تو طرّاری کند جانان ایتدی
اکه بن بیورمشم که سکا طرارلق ایلیه طره نک گرهندن
مراد غیب هویتدرکه فضل الهی سز حاصل اولماز گفتانک
فاعلی باری تعالی در پشمینه پوش تندخو از عشق
نشنیدست بو بدخوی صوفی عشق الهی دن بوی
استمامش در از مستیش رمزی بگو تا ترک هشیاری
کند مستلکدن اکه بر رمز دیی تا هشیارلغی یعنی
کبر انانیتی ترکه ایده مراد کبر وعجب اولنلره عشق
الهی دن بر شمه اولمازدیمکدر بیت بزرگان نکرده
در خود نگاه خدا بینی از خویشتن بین مخواه چون
من گدا بی نشان مشکل بود یاری چنان بخلین
شتالی نشر بر گدا انجلین بریار مشکل در سلطان
کجا عیش نهان با رند بازاری کند سلطان بازار
لوندی ایله عیش تنها عیش ایدر مراد جناب قدسک
کبریا وعظمتی وکندونک حقارت ومسکنتی اشعار
در زان طرّه پر پیچ وخم سهلست اگر بینم ستم

طراری ده اولتیا
مصدر ایچوندر

بازاری ده اولان یا
نسبت ایچوندر

اول بیچ وخم ایله بر طره دن اکر ظلم کودم اسان در

از بند زنجیرش چه غم هر کس که عیاری کند

هر کمسه که عیارلق ایلر اکه بند و زنجیردن نه غم مراد

طالب غیب هویت اولن کمسه ریاضت ومجاهده لازم

ایدوکن بیان در شد لشکر غم بی عدد وز بخت میخواهم

مدد غم لشکری بی عدد اولدی و بختدن مدد استرم

تا فخر دین عبد الصمد باشد که غمخواری کند تا فخر دین

عبد الصمد اوله که غمخوارلق ایلیه بو کمسه اولولردن بر

کنسی در که حافظ اندن معاونت طلب ایلر با چشم

پر نیرنگ او حافظ مکن آهنگ او که انک زیاده حیله

کار چشمی ایله ای حافظ اکه قصد ایلمه کان طره شبرنگ

او بسیار مکاری کند زیرا انک سیاه طره سی چوق

مکارلک ایلر مراد والله خیر الماکرین حسبنجه مکر ایله

اسرار الهیه یه اطلاع میسر اولماز دیمکدر زیرا مکر ده

کمسه اکه غلبه ایتمکه قادر دکلدر ایضا اگر بباده مشکین

دلم کشد شاید اگر دلم بادهء مشکینه چکه لایق در

که بوی خیر ز زهد ریایی آید زیرا ریا ایله اولن زهد

خیر رایحه سی کلمز حاصل معنی عشق الهی مدح درکه خیر

محض در و ریا ایله مختلط اولن زهدی ذم درکه شر

محض در جهانیان همه گر منع من کنند از عشق

اکر دوکل جهانده اولنلر بنی عشق الهی دن منع ایدهلر

من

مشکین بونده خوشبوی معناسنه در

شبهه یعنی نهی حاضردر

من آن کنم که خداوندگار فرماید بن انی ایلرم که حق تعالی
حضرتی بیوررمراد وما خلقت الجن والانس الا لیعبدون
حسبنجه بن عشق وطاعتدن غیری بر عمل ایلمزم دیمکدر
طمع ز فیض کرامت مبر که خلق کریم کرامت فیضندن
امید قطع اتمه زیرا کریمک خلقی خلقه اسناد مجازدر
زیرا حقیقتده اسناد ذاته در کریمدن مراد باری تعالی در
گنه ببخشد وبر عاشقان ببخشاید گناهی عفو ایدر
وعاشقلره ترحم ایلر مقیم حلقهٔ ذکرست دل بدان
امید دل اول امید ایله ذکر حلقه سنک مقیمی در
که حلقهٔ ز سر زلف یار بگشاید که یارک سر زلفندن
بر حلقه چوزه مراد اسرار الهیه دن بهره مند اولمق
استین کمسه ذکر خدایه اشتغال لازم ایدوکن بیاندر
ترا که حسن خداداده هست و زیور بخت سنک
حسن خدادادک وبخت زینتک واردر چه حاجتست
که مشاطه ات بیاراید نه احتیاج واردر که سنی مشاطه
زینت ایده یعنی ذاتنده کامل اولنه زینت لازم دکلدر
چمن خوشست و هوا دلکشست ومی بی غش
چمن خوشدر و هوا دلکشدر و شراب صافی در
کنون بجز دل خوش هیچ درنمی باید شمدی مسرور
دلدن غیره هیچ نسنه کرکمز مراد حصول عشقه صفای
قلب لازم ایدوکن بیاندر جمله اینت عروس

جهان ولی هشی دار عروس جهان بر جمیله در اما تعقل
ایله که این مخدره در عقد کس نمی آید که بو مستوره
کمسنک نکاحنده اکلنمز بعض نسخه ده نمی اید واقع اولمشدر
اما او بوندن یک در مخدره مستوره نخواهد این چمن
از سرو و لاله خالی ماند بو چمن سرو و لاله دن خالی قا
لمیه در چمن دن مراد دنیادر سرو و لاله دن مراد
مصنوعات اولمق روشن در اولیاء الله اولمق احتمال
در یکی همی رود و دیگری همی آید بری کیده و بری کلود
یعنی عالم خالی قالماز زمان معینه دکن والا قیامت مقرر
در بلابه گفتمش ای ماه رخ چه باشد اگر تضرع ایله
اکه ایتدم ای ماه رخ نه اولور اگر بیک شکر ز تو دلخسته
بیاساید بر دلخسته بر بوسه ایله سندن آسوده اوله
شکر بوندن بوسه معناسنه در بخنده گفت که حافظ
خدا را مپسند ضحک ایله ایتدی که ای حافظ الله
ایچون بکنمه که بوسه تو رخ ماه را بیالاید که سنک
بوسک ماهک عذارنی بولاشدره مراد استعداد سیز قرب
الهی طلب ایلمک ماهک عذارنی بوس ایلمک کبی ایدوکی بیان
در او لخود محالدر **ولها ایضا** از سر کوی تو هر کو بملالت
برود نرود هر کیم کرا و ملالت سببی ایله سنک سر کوینک
کبهده کار خدایه در رسالت از نور نخستین
طلبد راه هدا بدوست سنا الی حدیقه بود

هذا
نزء

249

نرود کارش وآخر بخجالت برود انک ابنی حاصل
اولماز وعاقبت خجالت ایله کیدر خطاب خدایه در
سالک از نور هدایت طلبد راه بدوست سالک
خدایه یولی هدایت نورندن طلب ایلر که بجایی نرسد
ازپی ضلالت برود زیرا اکر ضلالت ایله کیده بر یره ایرشمز
کرو وی آخر عمر از می ومعشوق بگیر عمر آخر نی می و
معشوق دن بر دهن طوت یعنی عشق ومحبوبه صرف ایله
حیف اوقات که یکسر ببطالت برود اوقاته حیف که بر
اوغر دن بطالت ایله کیده ای دلیل دل کم گشته خدا
را مددی ای کم اولمش کوکلمک دلیلی الله ایچون بر مدد
ایله که غریب از نبرد ره بدلالت برود زیرا غریب
اکر یولی بجز میه دلالت ایله کیدر مراد بودر که وصول
الی الله اکرچه زیاده صعوبت اوزره در اما مرشد
ایله اولیجاق آسان در حکم مستوری ومستی همه
بر خاتمتست مستورلغک ومستلکک حکمی دوکلی
خاتمه اوزره در کس ندانست که آخر بچه حالت
برود کمسه بیلمدی که نه حالت ایله کیدر کار روانی
که نبود بد رقه اش لطف خدائی هر کار وانکه خدانک
لطفی انک بدرقه سی اوله بدرقه بو نده قولاغوز و
یولداش معناسنه ممکن در بتجمل بنشیند بجلالت
برود تجمل ایله اوتورر جلالت ایله کیدر یعنی کیتمک که

معشوقدن مراد
خدادر

مددی قره اولنک
وحدت ایچوندر

حافظی جو اوله هر کزکسه دن اکه ضرر ایرشمز حافظ

أز جشمهٔ حکمت بکف آور آبی ای حافظ حکمت چشمه

سندن بر آب اله کتور بوکه أز لوح دلت نقش

جهالت برود اوله که سنک دلک لوحندن جهالت

نقشی کیده مراد حکمت مزیل جهل ایدوکن بیان در

ولە ایضاً صبا وقت سحر بویی ز زلف یارمی آورد

صبا سحر وقتی یارک زلفندن بر رایحه کتوردی

دل غمدیدهٔ مارا ز نو کارمی آورد بزم غمدیده

دلمزی یکیدن ایشه کتوردی مراد نفحهٔ رحمانیه سحر وقتی

عالم قبضده دوکمز عاشقه ایرشوب شوق ویردوکن

بیان در من آن شاخ صنوبر را ز باغ سینه برکندم

بن اول صنوبر شاخنی سینه باغندن قوپردم که هر

کل کز غمش بشکفت محنت بارمی آورد زیرا انک

غمندن هر چیچک که اچلدی محنت یمشی کتوردی یعنی جفا

سندن غیری نسنه کورمدم مراد محبوب و نفس اولمق

ممکن در ز بیم غارت عشقش دل پرخون رها کردم

انک عشقی غارتی قورقندن پر خون کوکلمی قاجردم ولی

خون میبرید دردا بدان هنجارمی آورد امایولده

قانی دوکلدی انک ایله هنجار کتوردی یعنی ایزلدی

هنجار چیزی ایی وانیجه یول و برابر یول و عصه

وسامان و مطلقا یول یونده عنصه وسامان دن

عنبری

آور امر حاضردر

بعض نسخه ده بنو واقع اولمشدر

بو وجهده [illegible] [illegible] اولمشدر

عینی یمکی در مراد عشق دن خلاص میسر دکل ایدوکن
بیان در فروغ ماه میدیدم ز بام قصر او روشن
ماهک فروغنی انک قصری طامندن آشکار او روشن
کوردم که رو از شرم آن خورشید در دیوار می آورد
که اول آفتابک شرمندن یوزنی دیواره کتوردی
مراد مصنوعک صانع قتنده وجودی اولمدیغنی اشعار در
بقول مطرب و ساقی برون رفتم که و بیگه مطرب و
ساقینک سوزی ایله وقتلو وقتسز طشره کتدم
کزان راه گران قاصد خبر دشوار می آورد زیرا
اول صعب و خطرناک یولدن قاصد دشوار خبر کتوردی
مراد راه عشقک صعوبتنی معلوم ایدکدن صکره غفلت
وانانیتی ترک ایدم دیمکدر برون رفتم غفلت وانانیتی
ترک ایدم معناسنه در گه و بیگه دایم معناسنه در
اکرچه ظاهرا وقتلو وقتسز معناسنه در سراسر
بخشش جانان طریق لطف و احسانست جانانک
بخششی باشدن باشه لطف واحسان طریقی در
اگر تسبیح می فرمود اگر زنار می آورد اکر تسبیح
بیوردی اگر زنار کتوردی زیرا جمیعنه استعدادنه
کوره ویرلمش در عفا الله چین ابرویش اگرچه
ناتوانم کرد الله عفو ایلسون انک ابروسی
بوکلمی اگرچه بنی ناتوان ایلدی بعشوه هم پیامی

بام نکار نسخه سنده در
آرزودن یا نادر فروغ ماه در

شکرانن لفظنه تعلیل معناسنه در

جانان دن مراد باری تعالیدر

برسر بیمار می آورد بیمار که باشی اوزره عشوه ایله
هم برضبه کتوردی عفا الله دعا در چین ابرودن
مراد صفت جلال اثری درکه اکرچه عاشقی خوار وضعیف
ایدر لیکن وجوددن خلاص ایدوب مقبول درگاه ایلر
بوسوز تشبیه طریقی ایله درانوکه ایچون عفا الله دیدی
یعنی خدای بوندن محبوب منزله سنه تنزیل ایتمشدر
ابروسندن اولکی ضمیر غایب خدایه راجع در خوشا
آن وقت وآن ساعت کزان زلف کره گیرش شد
خوشدر اول وقت واول ساعت که انک کره لو زلفندن
بدر می برد دل کاری که خصم اقرار می آورد کوکل بر
ایش بجردی که خصم اقرار کتوردی حاصل معنی برزمان
غیب هویتدن بسیار کشف وفیض حاصل ایدوب
بعد زمان اندن جدا اولدغنی بیان در تحزن وتحسر
طریقی ایله خصمدن مراد شیطان اولمق روشدر
عجب می داشتم دی شب زحافظ جام وپیمانه
دونکیجه حافظدن جام وپیمانه یی عجب طوتدم
یعنی تعجب ایتدم ولی بحثی نمی کردم که صوفی
وار می آورد اما سویلمدم زیرا صوفی کبی کتوردی
یعنی مرایی لوکبی تنهانی ایلدی **ولة ایضاً** هر آنکو
خاطر مجموع ویار نازنین دارد هر اول کسه که
مجموع خاطر ونازنین یار طوتار سعادت همدم او

دی دونکی

یاردن مراد مرشددر

کشته

251

کشت و دولت همنشین دارد سعادت همدم اولدی
و دولتی مصاحب طوتار مراد هر کیم که قلبنی محبت
ما سوی دن پاک ایدوب بر مرشده وصول بوله سعادت
و دولت ابدیه یه ایرشور دیمکدر حریم عشق را درگه
بسی بالاتر از عقلست عشق حریمنک درگاهی
عقل دن چوق یوکسکدر که در کسی این آستان
بوسد که جان در آستین دارد بو آستانی بر
کمسه او بر که جانی بکنده طوتار مراد حصول عشقه و و
صال جانانه ترک جان لازم ایدکی بیان در دهان تنگ
شیرینش مگر مهر سلیمانست انک شیرین
حقه دهانی و اراسه مهر سلیمان در که نقش خاتم
لعلش جهان زیر نگین دارد که انک لعل خاتمنک
نقشی جهانی نگین آلتنده طوتار نگین یوزک قاشی
اما بونده حکم مراد در حاصل جمله عالم خدانک تحت
تصرفنده اولدغن بیان در لب لعل و خط مشکین
جوانش هست اینش نیست محبوب مجازی
نک لب لعلی واراسه خط مشکینی یوق خطتا
مشکینی واراسه لب لعلی یوق در یعنی حسن
مجازی نقصان اوزره در بنازم دلبر خود را که
حسنش آن و این دارد گوتین یعنی قربان اولایم
کند و دلبرمه زیرا انک حسنی انی و بونی طوتار مراد

آن دن مراد لب لعلدر
این دن مراد خط مشکیندر

حسن صانع کمال اوزره ایدکن اشعار در چو بر
روی زمین باشی توانایی غنیمت دان چونکه یر یوزی
اوزره اوله سن توانالغی غنیمت بیل که دوران ناتوانیها
بسی زیر زمین دارد زیرا دوران بر التنده چوق
زمان ناتوان باشک کره در حاصل معنی حیاتی غنیمت
بیلوب عمر عزیزی عشق الهی یه صرف ایله دیمکدر بخواری
منگر ای منعم ضعیفان و نحیفان را ای غنی ضعیفلره
و نحیفلره حقارت ایله نظر ایلمه نحیف لاغر معناسنه
در که صدر مجلس عزت فقیر ده نشین دارد زیرا
حقیقتده عزت مجلسنک صدرنی ده نشین فقیر طوتار
ضعیفان و نحیفان دن مراد اولیاء الله در بلاگردان جان و
تن دعای دردمندانست دردمندلرک دعاسی جان
و تن بلاسنی دفع ایدیجی در که بیند خوشه از آن خرمن که
ننگ از خوشه چین دارد اول خرمن دن کیم خوشه کوردکه
خوشه چین دن عار طوتار مراد فقیردن عار ایدن غنی
غنادن فائده کورمز دیمکدر صبا از عشق من رمزی
بگو با آن شه خوبان ای صبا بنم عشقمدن اول خوبلر
شاهنه بر رمز دی که چون جمشید و کیخسرو غلام
کمترین دارد که جمشید و کیخسرو کبی آدنی بنده سی
وار در بعض نسخه ده چون یرنه صد واقع اولمشدر
معناى محصلى بویله اولور که جمشید و کیخسرو کبی

منعم غنی منعم انعام
ایدیجی معناسنه در

استفهام در

یوزادی

بعض نسخه ده مفلس یرینه مسکین واقع اولمشدر منه

یوزادنی بنده سی واد در صبادن مراد فصل سحری در شاه خوباندن
مراد باری تعالی در وگر گوید نمی خواهم چو حافظ عاشق مفلس واگر
حافظ کبی عاشق مفلس استمزم دیه بگویدش که سلطانی گدایی
همنشین دارد اکه دیکوز که بر سلطان بر گدایی مصاحب طوتار مراد
حق تعالی حضرتی بر حقیر گدایی لطفی ایله مقبول درگاه اتدکن اشعار در
باری تعالی بونده محبوب منزله سنه تنزیل اولنمشدر

و مرشدی اولمق جایزدر منه

دیر ست که دلدار پیامی نفرستاد چوق زمان در که دلدار بر خبر کوندرمدی
ننوشت کلامی و سلامی نفرستاد بر کلام یازمدی و بر سلام کوندرمدی
مراد یاران طریقتدن بری سفره کیدوب کندوسنه خبر کوندرمدکندن
شکایت در صد نامه فرستادم و آن شاه سواران یوز نامه کوندردم
واول سوارلر شاهی پیکی ندوانید و پیامی نفرستاد بر پیک یلدرمدی
و بر خبر کوندرمدی سوی من وحشی صفت عقل رمیده بن عقلی اورکمش

صفت بونده تشبیه ایکوندر منه

وحشی صفت جانبنه آهو روشی کبک خرامی نفرستاد بر آهو یورشلو
بر کبک صالنشلو کوندرمدی مراد بر کمسه ایله کندونک صحتی خبرنی اشعار
ایدر مکتوب ارسال تمدکندن اظهار تالم در دانست که خواهد شدنم
مرغ دل از دست بیلدی که مرغ دلم المدن کته کردر وزان خط
چون سلسله دامی نفرستاد واول زنجیر کبی خطدن بر دام کوندرمدی
مراد تسکین خاطره سبب اولور بر مکتوب کوندرمدکندن انکاری
اشعار در فریاد که آن ساقی شکر لب سرمست فریاد که اول عالی
جناب شکرلب ساقی دانست که مخمورم و جامی نفرستاد بیلدی که
مخمورم و بر جام کوندرمدی یعنی انک فراقندن زیاده حزن والمده

اولدو غمی اکلدی لیکن بر شوق و مسرت خبرن کوندرمدی چندانکه زدم
لاف کرامات و مقامات اول قدر که کرامات و مقامات لافنی اوردم
هیچم خبر از هیچ مقامی نفرستاد هیچ بر مقامدن بالکه هیچ خبر کوندرمدی
حافظ بادب باش که واخواست نباشد ای حافظ ادب ایله اول
که الحاح و ابرام ایلمک کرکمز سروری افندی واخواست نباشد ترکیبی نک
معناسنی بویله اختیار ایتمش در تحسر ایتمکدر دیمک اولمازاما فقیر اختیار
ایتدکم معنی مقبول در زیرا واخواست نباشد کروطلب ایلمک اولماز معناسنه در
که اول الحاح و ابرام دن کنایت در کرشاه پیامی بغلامی نفرستاد
اکر شاه بر غلامنه بر خبر کوندرمدی ایسه ای پسته
تو خنده زده بر حدیث قند ای جانان که سنک دهانک قند سوزی
اوزره کلمشدر یعنی تمسخر ایتمشدر مشتاقم از برای خدا یک شکر
بخند مشتاقم الله ایچون بر بوسه بنچه یه مراد مرشددن فیض طلبی در
جایی که یار من شکر خنده دم زند بر برده که بنم یارم شکر خنده
ایله سویلیه ای پسته کیستی تو خدارا بخود مخند ای فستق سن
کیمسن الله ایچون کندو که کلمه یعنی کندکی تمسخر ایتمه مراد مرشدنی
مدح در طوبی ز قامت تو نیارد که دم زند طوبی قادر اولمز که
سنک قامتکدن سویلیه یعنی دعوی ایتمش بهت زین قصه بگذرم
که سخن میشود بلند بو قصه دن فراغت ایدرم زیرا سوز اوزار
مراد مرشد اولمق روشن در کر طره مینمایی و کر طعنه می زنی اکر
غضب کوستره سن و اکر طعنه اوره سن ما نیستیم معتقد مرد
خود پسند بز خود بین کمسیه محب دکلز مراد خود بینی ذم در

زلفنکی

253

زِ آشفتگیِ حالِ مَنْ آگاه کَیْ شَوَدْ بنم حالمك پریشانلغندن قچن آگاه
اولور آنرا کِه دِلْ نگشت گرفتارِ اینْ کَمَنْدْ اول کمسنك که کوکلی بو کمنده
گرفتار اولمدی مراد عاشق اولمین الام عشق دن بی خبر ایدوکن
اشعار در خواهی کِه بَرْ نَخیزَدَتْ اَزْ دیده رُودِ خونْ ایستر ایسك
که چشمکدن قان دره سی جاری اولمیه دِلْ دَرْ وَفایِ صحبتِ رُود کسانْ
مَبَنْدْ نمه لرك فرزندی صحبتنك وفاسنه کوکل باغلمه مراد محبوب مجازینه
محبت ایدن زیاده الم چکر دیمکدر بازارِ شوق گرمْ شُدْ آنْ شمعِ رخ کجاست
شوق بازاری گرم اولدی اول شمع رخ قنده در تا جانُ و دلْ دَرْ
آتشِ رُویَشْ کنم سِپَنْدْ تا جان و دلی انك یوزی آتشینه یوزرلك ایلیم
یعنی یوزنی کورب جان ویره یم حافظ چو ترکِ غمزهٔ خوبانْ نمیکنی
ای حافظ چونکه خوبلره نظر ایلمك ترك ایلمزسن دانی کجاست جایِ تو
خوارزم یا خجندْ بیلورمیسن سنك یرك قنده در خوارزمده یا خجنده
خوبان دن مراد اولیاء الله در که خوارزم و خجندده چوق ایدوکن
بیان ایدر دست از طلبْ ندارم تا کامِ مَنْ
بَرْآیَدْ طلب دن فراغت اتمزم مرادم حاصل اولمینجه یا تنْ رَسَدْ
بجانانْ یا جانْ زِتنْ برآیدْ یا تن جانانه ایرشه یا جان تندن چقه
جانان دن مراد باری تعالی در دلا اگر عاشقی بنشین که جانانت
برون آید بران در منتظر می باش تا جانت برون اید هر دَمْ چو بی
وفایانْ نتوانْ گرفت یاری وفاسزلر کبی هر دم بر یار طوتمق اولماز
مائیم و خاکِ کویشْ تا جانْ زِتنْ برآیدْ بزز و انك خاك کویی اولنجه دك
یعنی هرگز آنی ترك اتمزز مراد خدا در دلارامی که داری دل درو بند

سپند بوزرلك

در خوارزم یا در خجند تقدیرنده اعتبار اولنمق گرکدر سؤال جوابه مطابق اوله

تا بونده مادام معناسنه در

دگر چشم از همه عالم فرو بند جان بر لبست و حسرت در دل که از
دهانش جان لب اوزره در و حسرت دلده که انک دهاننذن نگرفته
هیچ کامی جان از بدن بر آید هیچ بر مراد حاصل اتمامش ایکن جان
جسمدن چقار از حسرت دهانش آید بتنک جانم انک دهانی
حسرتندن جانم طاریلور خود کام تنگدستان کی زان دهن
بر آید فقیرلرک مرادی خود اول دهندن قچان حاصل اولور مراد
استعدادسز کلام الهی دن فیض حاصل اتمکه قادر اولماز دیمکدر
بکشی تربت من بعد از وفات بنگر و فاتمدن صکره تربمی اچ
و نظر ایله گز آتش درونم دود از کفن بر آید که درونمک آتشندن
کفندن توتن چقر بر خیز تا چمن را از قامت قیامت قالق تا
چمنک سنک قیامت قامتکدن هم سرو در بر آید هم نارون بر
آید هم سروی طبوقله هم نارون اپاغ اوزره قالقه مراد مصنوع
صانع قتنده هیچ ایدوکی اشعار در مصراع اولی بر اول سینه معنی در
بر بوی آنکه در باغ یابد گلی چو رویت اول امید اوزره که باغده
سنک یوزک کبی بر گل بوله آید نسیم و هر دم گرد چمن بر آید باد نسیم
کلور و هر دم چمنک اطرافنی دور ایلر یعنی عاشق اولکمه هر برده
حق تعالی نک جمالی مشاهده سن طلب ایلر و بونک ایله اشعار ایدر
که جمال جانانه حسن ده نظیر یوقدر بنمای رو که خلقی واله شوند و
حیران یوزکی کوستر که بر وافر خلق واله و حیران اولالر مراد تجلی
ذات طلبی در که سبب حیرت در بکشی لب که فریاد از مرد و زن
بر آید تکلم ایله که مرد و زن دن فریاد قالقه مراد صفت تکلم ظهورنی

بر بوی تو بده امید بسعشق در ... بست

طلب

طلب درکه باعث فریاد در هر یک شکست زلفت پنجاه شصت آرد
سنک زلفکک هر بر بوکلمی اللی اغ طوتار چون این دل شکسته با آن
شکن بر آید بو شکسته کوکل اول شکنه نیجه غلبه ایدر ومقابله یه قادر اولور
زلفدن مراد ظلمت کون اولمق جایزدر که مراد اندن خلاص زیاده
صعوبت اوزره ایدوکن بیان اوله یا خود اسرار الهیه مراد اوله که اکه
اطلاع زیاده صعوبت ایله اولدوغن اشعار ایده گویند ذکر خیرش در
خیل عشقبازان عشقبازلر بلوکنده انک ذکر خیرنی دیرلر هر جا که
نام حافظ در انجمن بر آید هر یرده که حافظک نامی مجلس وکثرتده
یاد اوله نسبت رویت اگر با ماه و پروین کرده اند
سنک یوزکی اگرچه ماه وپروینه نسبت ایلمشلر درفارسی اگر لفظی
اگرچه معناسنه چوق واقع اولمشدر بو وجه دخی جایزدر اگر نسبت ایلمشلر
ایسه صورت نادیده الحاق بتخمین کرده اند کورلمش صورتی تخمینه
الحاق ایلمشلردر خطاب خدایه در مراد حق تعالی حضرتی تشبیه اتدکلری
نسنه لردن منزه ایدوکن اشعاردر تعالی شانه عما یقولون تنزه
ذاته عما یشیرون شمه از داستان عشق شورانگیز ماست بزم
غوغا قوپرجی عشقمز داستانندن برشمه در آن حکایتها که از فرهاد و
شیرین کرده اند اول حکایتلری که فرهاد وشیریندن ایلمشلردر مراد
عشق مجازی عشق حقیقی یه نسبت لاشیء وآندن برشمه ایدوکن اشعاردر
ساقیا می ده که با حکم ازل تدبیر نیست ای ساقی می ویر که حکم ازله
تدبیر یوقدر قابل تغییر نبود آنچه تعیین کرده اند تغییره قابل اولماز
آنی که تعیین ایلمشلردر کرده اندک فاعلی باری تعالی در هیچ مژگان

خیرشده اولان ضمیر غایب لفظنه راجع در
که مصراع ثانیده در سنا

درازو غمزهٔ جادو نگرد هیچ دراز مژکان و ساحر غمزه ایلدی انجه
آن خال سیاه و زلف مشکین کرده اند آنی که اول سیاه خال و اول
مشکین زلف ایلمشلر در خالدن مراد بونده نقطهٔ ذاتدر و زلفدن
مراد ظلمت کوندر نتکم حضرت جامی دیوانده کتورمشدر ظلمت
کونم غرض باشد ز زلف نقطهٔ ذاتم مراد آید ز خال در سفالین کاسهٔ
رندان بخواری منگرید اولیا اللهک سفالین کاسه سنه حقارت ایله
نظر ایلمکوز نتکم حق تعالی حضرتی حبیب اکرم حقنده اصحابه خطاب ایدوب
ایتمشدر یا ایها الذین امنوا لا تدخلوا بیوت النبی الا ان
یؤذن لکم غیر ناظرین اناه کین حریفان خدمت جام جهان
بین کرده اند زیرا بو حریفلر جام جهان بین خدمتن ایلمشلر در مراد
عاشق صفای خاطر سببی ایله عالم ملکوت مشاهده سنه وصول
بولدقلرن بیان در از خرد بیگانهٔ چون داند اندر برکشید بر
عقلدن بیگانه سینه یه چکمکه نیجه قادر اولور داند بونده و بوندن غیری نیجه یرده
قادر اولور معناسنه استعمال اولنمشدر دختر رز راکه نقد عقل کابین کرده اند
دختر رزی که عقل نقدنی اکه کابین ایلمشلر در مراد عقل معاش ایله عشق الهی
جمع اولمدغن بیاندر معلوم اولا که مراد عقل معاشک حکمی قالمز دیمکدر دختر رز
شراب معناسنه در که عشق الهی مراد در خاکیان بی بهره اند از جرعهٔ کاس
الکرام خاکیلر کریملر کاسنک جرعه سندن نصیب سزلر در این تطاول بین
که با عشاق مسکین کرده اند بو ظلمی کور که مسکین عاشقه ایلمشلر در
مراد زمانه نکرملری عاشقه رعایت و التفات اتمزلر دیمکدر شهباز
زاغ و زغن در خورد صید و قید نیست زاغ و زغنک قباوی صید

کاسهٔ سفالین کالکدن ایلو منه
کاسه در

بین امر حاضردر منه
در خورد لایق منه

وقیده

بعض نسخده عقل یرینه جان واقع اولشدر
صح

وقیده لایق دکلدر زیرا آنلر ایله شکار میسر اولماز این کرامت همره
شه‌هباز زوش هین کرده اند بو کرامتی شهباز زوشاهینه یولداش
ایلمشلردر یعنی آنلره ویرمشلردر مراد دنیا پرست اولن عشق آلهینک
حصولی نه قادر اولماز دیمکدر نکهت جان بخش دارد خاک کوی
دلبران دلبرک محله‌سی خاکی حیات بخش رایحه طوتار عارفان اینجا
مشام عقل مشکین کرده اند عارفلر بونده عقل مشامنی معطر ایلمشلردر
دلبران مراد اولیاء الله در عارفاندن مراد عشق آلهیدن بهره‌سی
اولنلردر شعر حافظ راکه یکسر وصف احسان شماست حاطک
شعری که باشدن باشه سزک احسانکوز وصفیدر هرکجا بشنیده اند
از صدق تحسین کرده اند هر قنده که اشتمشلردر صدق ایله تحسین
ایلمشلردر صورت خوبت نکارا خوش بایین
بسته اند سنک خوب صورتکی ای نکار لطیف اسلوب ایله خلق
ایلمشلردر کوییا نقش لبت از جان شیرین بسته اند کوییا سنک
لبک نقشنی جان شیریندن خلق ایلمشلردر خطاب مرشده اولمق
روشن دردلره اولمقدن حقهٔ لعل تو از جوهر جان ساخته اند
کام هر خسته دران حقه نهان ساخته اند خط سبز و عارضت را
چون مه دوران مدام سنک تازه خطکی و عارضکی مه دوران کبی
مدام سایبان از کرد عنبر کرد نسرین بسته اند نسرین
اطرافنه عنبر تورندن سایبان بغلمشلردر خطنی سیاه سایبانه
و عارضنی نسرینه تشبیه اتمشدر مه دوران کبی دیمکدن مراد ماهده
اولن سیاه‌لق و نوردر مراد صنع باری استغراب در بسته اند

که صیغهٔ جمع در تعظیم ایچون درکه فاعلی باری تعالی در از برای
مقدم خیل خیالت مردمان سنک خیالک عسکرنک کلمسی ایچون مردملر
مردمان بونده کوز ببکلری معناسنه در ز آتشک رنکین دز دیار
دیده آذین بسته اند رنکین کوز یاشندن کوزدیارنده زینت بغلشلر
نیتکم پادشاهلرک قدومنده شهری زینت اتمک عادت ناسدر
مراد جانان ازلک خیالی حصولی ایچون قان اغلدوغن اشعاردر
کار زلف تست عطاری و مشک افشاندن عطارلق و مشک
صاچمق سنک زلفکک ایشی در و مشک افشاندن مصراع ثانیه مصروف
اولمق جایزدر مصلحت را تهمتی بر نافهٔ چین بسته اند مصلحت
ایچون چین نافه سنه بر تهمت اسناد ایتمشلر در مشک افشاندن مصراع
ثانیه مصروف اعتبار اولندقده معنی بویله اولور عطارلق سنک زلفکک
ایشی در و مشک صاچمغی مصلحت ایچون چین نافه سنه بر تهمت اسناد
اتمشلر درکه مراد تستر در مراد جمیع روایح طیبه جناب قدسدن اولوب
لیکن ظاهرا نافه یه اسناد ستر ایچون ایدوکن بیان در یارب آن روی و لعبت و
در برامنش بند کلاه عجب اول روی میدر و انک اطرافنده کلاه باغی
میدر یا بکرد ماه تابان عقد پروین بسته اند یا خود ماه تابان اطرافنه
عقد پروین می باغلمشلر در عقد بوغمق که عورتلر بوینینه طاقرلر بوسوز
عجمک عادتنه کوره درکه کلاهک بندنی جواهر ایله تزیین ایدرلر رویی
ماه تابانه و جواهر ایله مزین اولمش کلاه بندنی عقد پروینه تشبیه اتمشلر
مراد صنع حقی مدح در جمله وصف عشق من بود دست و حسن رویی
او جمله بنم عشقمک وانک یوزی حسننک وصفی در آن حکایتها که

آذین زینت معنا

پروین اولکر معنا

بر فرهاد و شیرین بسته اند اول حکایتلر که فرهاد و شیرینه اسناد
ایتمشلردر زیرا مصنوعاتک حسنی صانعک حسنندن بر شمه و عشق مجازی
عشق حقیقیدن بر ذره در

زحسنش روی خویش اراست لیلی ‌ ‌ ‌ بهر مویش ز مجنون خواست میلی
لب شیرین بشکر ریز بگشاد ‌ ‌ ‌ دل از پرویز برد و جان ز فرهاد
سر از جیب مه کنعان بر آورد ‌ ‌ ‌ زلیخی را دمار از جان بر آورد
خیال اوست هر جا جلوه کرده ‌ ‌ ‌ ز معشوقان عالم بسته پرده

حافظا محض حقیقت گوی یعنی سر
عشق ای حافظ صافی حقیقت یعنی سر عشق سویله غیر ازین دیگر
خیالاتی بتخمین بسته اند بوندن غیریسی بر خیالات درکه تخمین ایله
باغلمشلردر یعنی عشق دن غیری جمیعسی خیالات در [illegible]
عشقست و بس که در دو جهان جلوه میکند گاه از لباس شاه و گه از
کسوت گدا انتهی روز وصل دوستداران یاد باد
دوستلرک وصالی کونی اکلسون یاد باد آن روزگاران یاد باد
اکلسون اول روزکارلر اکلسون کامم از تلخی غم چون زهر گشت
بنم طماغم غم تلخ لکندن زهر کبی اولدی کام کاف عربی ایله طمق معناسنه
فصیح در و کاف عجمی ایله مشهور در بانگ نوش شادخواران یاد باد
شراب نوش ایدجیلرک نوش آوازی اکلسون شادخواران باده
خواران معناسنه درکه عاشق مراد در گرچه یاران فارغند از یاد ما
اگرچه دوستلر بزی یاد اتمکدن فارغلردر از من ایشان را هزاران
یاد باد بندن انلره بیک بیک یاد اولسون مراد دوستلق ده کندونک
وفادارلغن اعلام در مبتلا گشتم بدین بند بلا بو بلا بندنه مبتلا

نسخه‌ی امر حاضر در نسخه
محض صافی نسخه

اولدم كوششن آن حق گذاران يادباد اول صادق دوستلرك
سعيي يادا اولسون گرچه صد رود ست در چشمم مدام اگرچه
بنم چشمم دايم يوز دره وار در رود دره وارمق معناسنه بونده
جايز در زنده رود باغ كاران يادباد باغده عيش و نوش ايدنلرك
زنده رودي يادا اولسون زنده رود اصفهان ارمغي نك اسمي در
اما كاهي مطلقا بيوك دره معناسنه استعمال اولنور زنده زا معجمه نك
فتحي ايله بيوك معناسنه در مراد اصفهانده اولان طريقت دوستلرنك
باغده زنده رود كنارنده اولان شوق و ذوقلرني تذكر در تحسر
طريقي ايله نيك در تدبير غم در مانده ام غم تدبيرنده زياده عاجز
قالمشم چاره آن غمگساران يادباد اول غمگسارلرك چاره سي
يادا اولسون راز حافظ بعد ازين ناگفته ماند حافظك رازي بوندن
صكره سويلنمش قالدي اي دريغ آن رازداران يادباد اي دريغ
اول رازدارلر يادا اولسون مطرب عشق عجب ساز و
نوايي دارد عشق مطربي بر عجب ساز و نوا طوتار نوا بونده مقام معروفك
اسمي اولمق اولى و روشن در نقش هر نغمه كه زد راه بجايي دارد هر نغمه نقشني
كه چالدي بر يره راه طوتار يعني اصلا بري برينه اويماز مراد حق تعالى نك
قدرتن بيان در مطربدن مراد بونده باري تعالى اولمق روشن در نته
كيم جامي نك بو بيتنده بو تشبيه واقع اولمشدر كه اندن غيري اولمق ممكن
دكلدر آه ازين مطرب كه از يك نغمه اش آمده در رقص ذرات
وجود راه بونده پرده ساز معناسنه در بو بيتده اجتماع وار در ساز
و نوا و نقش و نغمه و راه عالم از ناله عشاق مبادا خالي عالم عشقك

كوششن اسم مصدر در

باد بونده امر غايب در

مبادا نهي غايب در

ناله

ناله سندن خالی اولمسون که خوش آهنگ و فرح بخش صدایی دارد زیرا
عاشقک ناله سی لطیف آهنک و فرح بخش بر صدا طوتار مراد اولیاء اللهک
بقاسن طلب در پیر دردکش ما گرچه ندارد زر و زور بزم دردی کش
پیرمز اکرچه التون و قوت طوتماز خوش عطا بخش خطا پوش خدایی دارد
خطا ستر ایدیجی احسان ایدجی لطیف بر خداسی واردر محترم دار
دلم کین مگس قند پرست کوکلمی محترم طوت زیرا بو قند پرست مکس
تا هوادار تو شد فرّ همایی دارد تا که سنک عاشقک اولدی هما لق
شوکتنی طوتار خطاب خدایه در از عدالت نبود دور اگرش پرسد
حال عدالت دن بعید دکلدر اکر انک حالنی صوره پادشاهی که بهمسایه
گدایی دارد بر پادشاه که بر کدا همسایه سی اوله اگرش ده اولان ضمیر
غایب کدایه راجع در بو سوز تمثیل طریقی ایله درکه پادشاه دن مراد
باری تعالی در همسایه دن مراد موجودات درکه خدا خورشید و باقی سی
سایه کبی در نته کیم منطق الطیرده بوکه دلالت ایدر بیتلر واقع اولمش در
چون چنین با یکدکر همسایه ایم تو چو خورشیدی و ما چون
سایه ایم چه بود ای معطیء بی مایگان کر نکه داری حق همسایه کان
اشک خونین بنمودم بطبیبان گفتند طبیبلره اشک خونینمی کوسترم
ایتدیلر درد عشقست و جگرسوز دوایی دارد عشق دردی و جکر یاقجی
دردر بر دوا طوترمی یعنی بوکه علاج میسر دکلدر ستم از غمزه میاموز
که در مذهب عشق غمزه کدن ظلم اوکرنمه زیرا عشق مذهبنده هر عمل اجری
و هر کرده جزایی دارد هر عمل بر اجر و هر ایش بر جزا طوتر مرادوان
لیس للانسان الا ما سعی حسبنجه هرکس نه ایلدی ایسه جزاسنی

دارد حاضر در [illegible]

دوایی دارده استفهام انکاری بعضی سی واردر
بیت

کورردیمکدر نغز گفت آن بت ترسا بچهٔ باده فروش اول شراب
صابحی ترسازاده محبوب لطیف دیدی شادیٔ روی کسی خور که
صفایی دارد شرابی بر کمسنک یوزی شوقنه ایچ که بر صفا طوته
مراد بر مرشده مرید اولمق کرک که اذار فؤاذ کرالله حسنیجه یوزنده
انوار عشق دن بر نور و صفا اوله دیمکدر ترسابچه دن مراد مرشد
جواندر دل من معتکف زلف تو شد نیکو دار نیم کوکلم سنک
زلفکک معتکفی اولدی انی ایو طوت بلبل عشق تو شد برگ و نوایی
دارد سنک عشقک بلبلی اولدی بر برک و نوا طوتار برگ بونده قدرت
و نوار قا هیت حال معناسنه در یعنی عشق سببی ایله کوکلم احترامه لایق
اولمش در خطاب خدایه در خسروا حافظ درگاه نشین فاتحه
خواند ای پادشاه درگاه نشین حافظ فاتحه اوقودی و ز زبان تو
تمنای دعایی دارد و سنک زبانکدن بر دعا تمناسنی طوتار خسرودن
مراد پادشاه ظاهر اولمق روشن در که آندن ظرافت ایله احسان طلب
ایتمش اوله نیست در شهر نگاری که دل ما ببرد
شهرده یعنی شیرازده بر مرشد یوقدر که بزی کندوسنه مرید ایده بختم
ار یار شود رختم ازاینجا ببرد بختم اکر یار اوله اسبابمی بو یردن
ایلدر یعنی مرشد طلبی ایچون عیزی شهره سفر ایدرم کو حریفی کش
سرمست که پیش کرمش قتنی عالی جناب نازک بر کمسه که انک کرمی
قتنده عاشقی سوخته دل نام تمنا ببرد بر سوخته دل عاشق تمنا
نامنی ایلده یعنی مرادنی اکه اعلام ایده مراد مرشد یوقلغندن شکایت در
باغبانا ز خزان بی خبرت می بینم ای باغبان سنی خزاندن بیخبر

درگاه نشین وصف ترکیبی در
عاشقی ده اوللی یاوطرت ایکوندر

کورورم

کورورم آه ازان روز که باد ت گل رعنا ببرد آه اول کوندن که باد
سنک گل رعناکی ایلده مراد عمر عزیزی غفلت ایله هوا و هوسه
صرف ایدن کمسه یه خطاب درکه اجل ایرشدکده حالک نیجه اولور
و نه تدارک ایدرسن رهزن دهر نخفتست مشو ایمن ازو دهر
رهزنی اویومشدر آندن ایمن اولمه اگر امروز نبردست که فردا ببرد که
اگر بوکون عمرک اسبابنی التمش الیسه یارن ایلدر مراد دنیانی و فاو اسبابی
لی بقا ایدوکن بیان در در خیال این همه لعبت بهوس می بازم حیالمده
بو و کلی لعبتی هوس ایله یعنی تمام سعی ایله ظهوره کتوررم بو که صاحب
نظری نام تماشا ببرد اوکه بر صاحب نظر تماشا نامنی ایلده مراد صورت
مجازده توحید و معارف آمیز مصنع و مخیل غزللر دیدم مگر بر صاحب نظر
تماشا ایدوب اسرار و دقایق مشاهده ایده دیمکدر لعبت قوقوله و خیال
ظل صورتنه دیرلر خواجه حافظ بونده کندونک خیالخاصنی لعبته تشبیه
اتمشدر علم و فضلی که بچل سال دلم جمع آورد شول علم و فضلی که
کوکلم قرق ییلده جمع ایلدی ترسم آن نرگس مستانه بیغما ببرد قورقرم
اول مستانه چشم یغما ایله ایلدر چشمدن مراد ذات باری اولمق
ممکندرکه عشق سببی ایله علوم ظاهره محو اوله و محبوب مجازینک چشمی
اولمق احتمالدر سحر با معجزه پهلو نزند ایمن باش سحر معجزه ایله مقابله
اتمکه قادر اولماز ایمن اول سامری کیست که دست از ید بیضا ببرد
سامری کیمدرکه ید بیضادن ال ایلده یعنی ید بیضا صاحبنه غلبه ایده که
مراد موسی علیه السلام در مراد باطل حقه غالب اولماز دیمکدر راه
عشق ارچه کمینگاه کماندارانست عشق یولی اگرچه کماندارلرک

بلغ

چل قرق سنه

کمین کاهی در یعنی زیاده خطرناک طریق در هرکه دانسته رَوَد صَرفه ز
اَعْدا بَبَرَدْ هرکیم که تدارک و ادراک ایله کید اعدادن زیاده ایلدر یعنی
اعدایه غلبه ایدر اعدادن مراد شیاطین درکه راه حقده کمین اتمشلردر
حاصل یعنی مرشدسز راه عشقه سلوک اتمک زیاده خطرناک و ورطهٔ
هلاک ایدوکن بیان در زیرا العیاذ بالله ضلالته سبب در جام
مینای مَی سَدِّ رَهِ تنگدلیست شرابک سرچه رنکلو جامی تنکدللک
یولنک سدّی در یعنی عشق الهی ماسوینک المنی قلبدن ازاله
ایدر مَنِهْ اَزْ دست که سَیْلِ غمت اَزْ جا بَبَرَدْ الدن قومه که غم سیلی
سنی یرکدن ایلدر یعنی عشقی ترک ایلمه یوخسه دنیا سنی خراب ایدر
حافظ اَزْ جان طَلَبَدْ غمزهٔ مستانهٔ یار ای حافظ اگر یارک مستانه
غمزه سی جان طلب ایده خانه اَزْ غیر بِپَرْدازْ و بِهِلْ تا بَبَرَدْ خانه یی
غیردن خالی ایله و قو تا ایلده مراد خانهٔ دل محبت ماسوی‌دن خالی اولمیجه
بیت الله اولمغه لایق اولمدوغن بیان در
بر اَبْرُوی عید اَزْ هِلال وَسْمه کَشید جهان جهان عیدک ابروسی اوزره
هلالدن راستق چکدی یعنی هلال عید ظاهر اولدی هلال عید دَرْ
اَبْرُوی یار بباید دید هلال عیدی یارک ابروسنده کورمک کرک نته کیم
عادت در هر یکی آی باشنده تیمنا برر نسنه یه نظر ایدرلر یاردن مراد
مرشد اولمق روشن در که اول زمانده اعتکافدن چقار شکسته گشت
چو پُشت هلال قامت مَنْ هلالک ارقه سی کبی بنم قامتم صنمش اولدی
کمان اَبْرُوی یارم چو وَسْمه باز کَشید بنم یارمک کمانه مشابه اولن ابروسی
چونکه کرو وسمه چکندی بووجه دخی جایز در چونکه کندو سنه کرو وسمه

اعدا جمع عدو در مه

طلبد فعل مضارع غایب در مه

وسمه راستق مه

چکدی

جلدی مراد مرشدک وجه احسن ایله اولن ظهورن بیاندر بو وجه دخی
جایزدر رمز الهی نک غیب هویت اوزره وجه حسن ایله ظهوری
بن عاشق ده محال و قدرت قومدی مپوشش روی و مشو در خط
از تفرج خلق یوزکی اورتمه و خلقک توجهندن حجاب ده اولمه
که خواند خط تو بر روی ان یکاد دمید زیرا سنک خطک یوزکه
وان یکاد الذین کفروا آیتنی اوقودی واقوردی بو آیت کریمه
کوز دکمک ایچون ایو درخطاب خلوت نشین مرشده اولمق
روشندر اما محبوب مجازی مراد اولنسه تمام لطافت واردر
زیرا معنی بویله اولور خطک کلدی شمدن صکره یوزکه بقمز خط
بونده حجاب معناسنه در وحشت معناسنه دکلدر نته کیم مهر و
مشترینک بو بیتنده زیاده روشندر   برخطش که جان را
بود ازو قوت زجنبش رفته درخط جان یاقوت   مگر نسیم
تنت صبح در چمن بگذشت مکر سنک تنلک رایحه سی صباح
وقتی چمنه اوغرادی یعنی ایرشدی که گل ببوی تو بر تن
چو صبح جامه درید که گل سنک بویک ایله تنی اوزره صبح کبی
جامه سنی یرتدی خطاب خدایه در مصراع اولده اولن تن ذات
معناسنه اولور حاصل معنی جمیع اشیانک جوش و خروشی نفحات
رحمانیه دن ایدوکن اشعار در نبود چنگ و رباب و گل و نبید
که بود بونلر موجود دکل ایدی که بودک معناسی مصراع ثانیه قید
اولندی سهولت معنی ایچون که گل وجود من آغشته گلاب و
نبید که بنم وجودم بالجمله گلاب و شراب ایله اصلنمش ایدی

بیت ده اولان خطاب کوکبدر
صح

مراد کندوسنده اولن عشق احسان ازلی ایدوکن بیان در بو حال همان
بوکه مخصوص دکلدر بلکه جمیع اشیایه ویرلین حالت ازلی در بودم
آنروز درین میکده از دردکشان که نه از تاک نشان بود نه از تاک نشان
بیا که با تو بگویم غم و ملالت دل کل که سکا دیم کوکلمک غم و ملالتنی چراکه
بی تو ندارم مجال گفت و شنید بیچون زیرا سنسز سویلمکه و اشتمکه مجال
طوتمازم بهای وصل تو گر جان بود خریدارم سنک وصلک بهاسی
اکر جان ایسه دخی مشتری ام که جنس خوب مبصر بهرچه دید خرید
زیرا مبصر خوب متاعی هرنه بها ایله که کوردی صاتون آلدی خطاب
باری تعالی یه در مراد وصال جانانه جان بذل اتمک ارزان وارزانی
ایدوکن بیان در بجانی گر خریدی وصل جانان شاد باش ای دل
چه ارزان یافتی نقدی که عمری جست وجو کردی مریز آب بیرشکم
که بی تو دور از تو کوزم یاشنک یوزی صوینی دوکمه زیرا سنسز
سندن ایراق چه بادمی شد و در خاک راه می غلطید یل کبی اولدی
و خاک راه ده یوالندی مراد گریه سببی ایله خدای عزوجل دن ترحم
طلبی در چو ماه روی تو در شام زلف می دیدم چونکه سنک ماه کبی
یوزکی شام سیاه زلفکده کوردم شبم بروی تو روشن چو روز
میکردید شبم سنک یوزک ایله روز کبی روشن اولدی خطاب خدایه در
مراد ظلمت کون ده قالمش ایدم تجلی ذات خلاصمه سبب اولدی
دیمکدر بلب رسید مرا جان و بر نیامد کام بنم جانم لبمه ایرشدی
و مرادم حاصل اولمدی بسر رسید امید و طلب بسر نرسید امید
باشه ایرشدی و طلب باشه ایرشمدی زشوق روی تو حافظ

خریدار مشتری نسخه

شد بو بنده رفت معناسنه دخی محکمدر نسخه

دونیت

260

نوشت حرفی چند سنک یوزک شوقندن حافظ برقاچ کلمه یازدی
بخوان بشنو گوش کن چو مرواریدی آنی نظم ایله اوقی واکنجو کبی
قولاغکده ایله یعنی فراموش ایلمه حافظ خلوت
نشین دوش بمیخانه شد خلوت نشین حافظ دون کیجه میخانه یه
کتدی از سر پیمان برفت با سر پیمانه شد زهد وصلاح عهدی هوسندن
کتدی پیمانه هوسی ایله اولدی بو وجهدخی جایزدر زهد وصلاح عهدی
هوسندن فراغت اتدی پیمانه طرفنه کتدی مراد روز ازلده مرتبه
زهددن صکره حالت عشق احسان اولندیغن بیان در شاهد
عهد شباب آمده بودش بخواب یکیت لک زمانی شاهدی آنک
دوشنه کلمش ایدی باز بپیرانه سر عاشق و دیوانه شد پیرلک
وقتنده کرو عاشق و دیوانه اولدی مراد عشق حیات ابده سبب
ایدوکن بیان در مغبچهٔ میگذشت راه زن دین و دل دین و
دل یولن اورجی بر مغبچه کچدی در پی آن آشنا از همه بیگانه شد
حافظ اول آشنانک اردنده دوکلیدن بیگانه اولدی شد لفظنک
فاعلی حافظ درکه مطلع ده ذکر اولندی مغبچه دن مراد مرشد درکه اکه
ارادت کتورمک ایله ماسویدن فراغت اوزره اولمشدر بو
اصطلاحات غریبه که بونک اشعارنده واقع اولمشدر تترایچوندر
آتش رخسار گل خرمن بلبل بسوخت کلک رخساری آتشی بلبلک
خرمننی یاقدی چهرهٔ خندان شمع آفت پروانه شد شمعک
خندان چهره سی پروانه یه بلا اولدی مراد عشق ومحبت عاشقی افنا
اتدوکن بیان در گریهٔ شام و سحر شکر که ضایع نگشت شکرکه

پیمان عهد مغانست در
نسخه

راه زن وصف نرگس بچه در
نسخه

آفت بلا نسخه

شام سحر گریه‌سی ضایع اولمدی قطرهٔ باران ما گوهر یکدانه شد
بزم قطرهٔ بارانمز گوهر یکدانه اولدی مراد شام و سحرده عشق الهی ایله
اولن گریه وصال جانانه وسیله اولدی دیمکدر صوفیٔ مجنون که دی
جام و قدح می شکست دیوانه صوفی که دون جام و قدحی صدی زودبیک
جرعهٔ می عاقل و فرزانه شد بر جرعه می ایله فوری عاقل و فرزانه
اولدی مراد صوفی عشق الهیدن بی بهره ایکن عشقه منکر ایدی فضل
الهی ایرشوب مرشددن بر فیض سببی ایله طالب عشق اولدی دیمکدر
نرگس ساقی بخواند آیت افسونگری ساقینک چشمی افسونگرلک آیتنی
اوقودی حلقهٔ اوراد ما مجلس افسانه شد بزم اورادمز حلقه‌سی
قصه مجلسی اولدی مراد مرشدک نظری بزی زهد مرتبه‌سندن
رفع ایدوب عشق طبقه‌سنه ایرشدردی دیمکدر منزل حافظ
کنون بزمگه پادشاست حافظک منزلی شمدی پادشاهک بزمگاهیدر
دل بر دلدار رفت جان بر جانانه شد دل دلداره گیتدی جان
جانانه گیتدی مراد وصول الی الله حاصل اولدیغن بیان در

هرگزم نقش تو از لوح دل و جان نرود
هرگز بنم دل و جانم لوحندن گیتمز هرگز از یاد من آن سرو خرامان
نرود اول سرو خرامان هرگز بنم یادمدن گیتمز بو بیتده صنعت
التفات وار در من الغیبة الی الخطاب مراد جانان ازلک خیالی
هرگز بنم خاطرمدن گیتمز دیمکدر از دماغ من سرگشته خیال رخ تو
بن سرگشته‌نک دماغندن سنک رخک خیالی بجفای فلک و
غصهٔ دوران نرود فلکک جفاسی و دورانک غصه‌سی ایله

گیتمز

می نکست در ... تمام ... صوفی معناسنه در
فرزانه عارف ... تمام

بر یونده ایکی مجلده ... عند
معناسنه در ... تمام

کیتمز مراد عشق هیچ بر وجهله زوال بولمدغن بیان در دَر ازل
بست دلم با سر زلفت پیوند ازل ده بنم کوکلم سنک سر زلفک
ایله عهد باغلدی تا ابد سر نکشد مهر تو از جان نرود تا ابدی
باش چکمیه سنک محبتک جان دن کیتمیه بو وجه دخی جایزدر کوکلم سنک
سر زلفک ایله عهدی ازلده باغلدی چونکه بویله در ایلیه تا ابدی باش
چکمز سنک محبتک جاندن کیتمز خطاب خدایه در آنچه از بار غمت بر دل
بیرخون من نست اولسنه که سنک غمک یوکندن بنم پرخون کوکلم اوزره
برود این دل من وز دل من آن نرود بو بنم کوکلم کیدر و بنم کوکلمدن
اول کیتمز آنچنان مهر تو در جان و دلم جای گرفت سنک محبتک
جان و دلمده انجلین یرلشدی که اگر سر برود از سر من آن نرود
که اگر باشم کیده بنم باشمدن اول کیتمز گر رود از پی خوبان دل من
معذورست اگر بنم کوکلم خوبلر آردنجه کیده یعنی آنلره طالب اوله معذور در
درد دارد چکند گر پی درمان نرود دردی وار در نیلسون اگر درمان
آردنجه کیتمیه بعض نسخه ده گر پرینه کز واقع اولمشدر زاء معجمه ایله کند بونده
صورت مضارعده امر غایب اولمق روشن در اگر چه مضارع اولمقده
جایزدر خوباندن مراد اولیاء الله در که خدادن دور اولنلرک قربنه
سبب اولورلر هر که خواهد که چو حافظ نشود سرگردان هر کیم استر
که حافظ کبی سرگردان اولمیه دل بخوبان ندهد وز پی ایشان نرود
خوبلره کوکل ویرمیه و انلرک آردندن کیتمیه یعنی آنلره طالب و راغب
اولمیه خوباندن مراد ینه اولیاء الله در مراد طالب عشق اولنه تحذیردن
خلاص میسر دکل ایدوکن بیان در

عشق تو

زلفت ده اولن تا خطاب ایچون در
منه

دارد فعل مضارع در
منه

نی بونده آردن معناسنه در
منه

نهال حيرت آمد سنك عشقك حيرت نهالى كلدى يعنى حيرت نهالى در
وصل تو كمال حيرت آمد سنك وصلك كمال حيرت كلدى يعنى تمام
حيرت در خطاب خدايه در لب غرقهء بحر وصل كافر وصال دريانه
غرق اولمش چوق عاشق كه عاقبت همه با بهر حال حيرت آمد
هم حيرت حالى طرفنه كلدى يعنى حيرتدن خلاص ميسر اولمدى مراد
وصال حيرتى دافع اولمازديمكدر بى وصل بماند و نه واصل نه وصل
ونه واصل قالور آنجا كه وصال حيرت آمد اندره كه وصال حيرت
كلدى از هر طرفى كه كوش كردم هر بر طرفدن كه كوش اتدم يعنى قولق
طوتدم آواز سؤال حيرت آمد حيرت سؤالنك آوازى كلدى مراد
هركس حيرتده ايدوكن اشعار در يك دل نما كه در زره عشق
بركوكل كوستر كه عشق الهى يولنده بر چهره نه خال حيرت آمد چهره سى
اوزره حيرت بكى كلمدى يعنى هر كمسيه حيرتدن خلاص ميسر دكلدر
هر زمان اين راه بى پايان ترست خلق هر ساعت دردو
حيران ترست شد منهزم از كمال عزت كمال عزتدن منهزم
وجدا اولدى آن را كه جلال حيرت آمد اول كمسيه كه حيرت جلالى
كلدى سر تا قدم وجود حافظ حافظك جميع وجودى در عشق نهال
حيرت آمد عشقده حيرت فدانى كلدى مراد كندوسى حددن زياده
حيرتده اولدغن اشعار در دوش مى آمد و
رخساره بر افروخته بود دون كيجه كلدى و عذارى شعله لنمش ايدى
تا كجا باز دل غمزدهء سوخته بود عجب قنده كرو بر غملونك كوكلنى
يقمش ايدى مراد بارى تعالى در رسم عاشق كشى و شيوهء شهر

وصال مضاف دكلدر
طرفى ده اولس يا وحدت سه
اكبولن در

نهال فدان سه

غمزده ده اولس بغمزه
وحدت اكبوندر سه

آشوبى

آشوبی عاشق کشلک عادتی و شهر آشوبلق شیوه‌سی جامهٔ بود
که بر قامت او دوخته بود بر جامه ایدی که انک قامتنه دیکلمش ایدی
مراد جمیع تأثیرات باری تعالی دن ایدوکن اشعار در جان عشّاق
سپند رخ خود میدانست عشّاقک جاننی کندو رخنه یوزرلک
بیلوردی آتش چهره ازین روی بر افروخته بود چهره آتشنی بو
سببدن شعله‌لندرمش ایدی مراد عشّاقک تجلّی ذاته طاقتی اولمدغن
بیان در فلمّا تجلّی ربّه للجبل جعله دکّا وخرّ موسی صعقا
کفر زلفش ره دین می زد وان سنکین دل انک سیاه زلفی دین یولنی
اوردی و اول مستغنی در رهش مشعلهٔ از چهره بر افروخته بود
انک یولنده یوزندن مشعله شعله‌لندرمش ایدی کفر زلفدن مراد ظلمت
کونک شتداولمسی در که تأثیر ذات سببی ایله چوق کمسه‌نک ضلالتنه
سبب اولمش در مراد اسرار الهیه‌نک ظهورنه تجلّی ذاتک معاونتی در که
عشّاقک تمام علوّ قدرنه سبب اولمشدر بو وجه دخی جایزدر لیکن بو
تأویل اوزره زلفدن مراد اسرار الهیه در دل بسی خون بکف آورد
ولی دیده بریخت دل چوق خون اله کتوردی اما چشم دوکدی الله
الله که تلف کرد و که اندوخته بود الله الله کیم تلف ایلدی و کیم
جمع ایتمش ایدی یاز مفروش بدینی که بسی سود نکرد یاری دنیایه
صاتمه زیرا چوق فایده ایلمدی آنکه یوسف بزر ناسره بفروخته بود
اول کمسه که یوسفی کچز آلتونه صاتمش ایدی بوندن مراد مالک اولمق
جایزدر انکه دن مراد یوسفک برادرلری اولمق احتمالدر اول وقت
معنی بویله اولور اول طایفه که یوسفی کچز آلتونه صاتمش ایدی بیع و

ودین یولنی اوردی بو وجهده جایزدر مسلّم

چوق فایده

شراده سیم و زر برابر اولدوغندن زر دیدی یوخسه سیم یری ایدی
زیرا برقاج درهمه صاتدیلر آن عظیم ده بیان اولنمشدر وشروه
بهمن بخس دراهم معدوده زرناسره ذکری یوسف حددن زیاده
عالی قدر اولدغندن اوتری در زیرا زر یوسفه نسبت ناسره دریادن
مراد باری تعالی در حاصل معنی عشق الهی یی ترک ایدوب دنیایه سعی
ایدن دنیاپرست اچوق ضرر اتدیلر دیمکدر گرچه میگفت که زارت
بکشم می دیدم اگرچه ایدر ایدی سنی ترحم سز دیدرم گورر ایدم
که نهانش نظری با من دل سوخته بود که انک بن دلسوخته یه
نهانی بر نظری وار ایدی مراد راه عشق ده نفسی هلاک اتمک حقیقده
عاشقه نظر واحسان در گفت وخوش گفت برو خرقه بسوزان
حافظ دیدی ولطیف دیدی خرقه کی یاق ای حافظ یارب این
قلب شناسی زکه اموخته بود عجب بو قلب شناسلغی تاکیمدن
اوکرنمش ایدی مراد مرشدک اشعاری در حافظ ده اولن وجودی
که وصاله مانع در قتل این خسته بشمشیر تو
تقدیر نبود بو خسته نک قتلی سنک تیغک ایله مقدر دکل ایدی
ورنه از غمزهٔ جادوی تو تقصیر نبود یوخسه سنک جادو غمزه کدن
تقصیر یوق ایدی یارب اینهٔ حسن توچه جوهر دارد سنک
حسنک آیینه سی عجب نه جوهر طوتار یعنی انده نه حالت وار در که
در واه مرا قوت تاثیر نبود که بنم آهمک آنده تاثیر قوتی اولمدی
مراد حق تعالی نک صفت استغناسن بیان در من دیوانه چو
زلف تو رها میکردم بن دیوانه چونکه سنک زلفکی ترک اتدم هیچ

زارت ده اوتشنا خطاب اعجوبه در سکا

یارب بعنده عجب معناسنده در سکا

لایق ترم از حلقهٔ زنجیر نبود هیچ باکه زنجیر حلقه سندن لایق رک
اولمدی زلف دن مراد بونده اسرار الهیّه درکه مجانین عشقک زنجیریدر
آنی ترک اتمک دیوانه لکدر نازنین تر زقدت درچمن ناز نرست
نازچمنده سنک قدکدن نازنین رک بتمدی خوشتر از نقش تو در
عالم تصویر نبود عالم تصویرده سنک نقشکدن لطیف رک اولمدی
مخاطب دن مراد مرشد درکه انک وصفنده مبالغه ایدر تا مگر همچو
صبا باز بکوی تو رسم اوله که صبا کبی کروسنک محله که ایرشم حاصلم
دوش بجز نالهٔ شبگیر نبود دون کیجه حاصلم نالهٔ شبکیردن غیری
دکل ایدی نالهٔ شبکیر بونده صباحه دکن اولن ناله معناسنه در اکرچه
سحرده اولن ناله یه دخی دیرلر کوی دن مراد جناب قدس در سر
زحیرت بدر میکدها بر کردم حیرت دن باشمی میخانه لر قپوسی
اوزره ایلدم یعنی میخانه لره واردم چون شناسای تو در صومعه
یک پیر نبود چونکه صومعه ده سنی اکلیجی بر پیر اولمدی مراد
چونکه صلحاده عشق الهی دن اثر کورمدم عشاق جانبنه توجه اتدم
دیمکدر ان گشیدم زتو ای آتش هجران که چو شمع آنی چکدم
ای فراق آتشی سندن که شمع کبی جز فنای خودم از دست تو
تدبیر نبود کندمی افنا اتمکدن غیری سنک الکدن خلاصه
تدبیر و چاره اولمدی ایتی بود عذاب انده حافظ لی تو حافظک
غصه سی سن سز بر عذاب ایتی ایدی آیت لغتده نشان معناسنه در
که بتقریر هیچکسش حاجت تفسیر نبود که هیچ کمسه قتنده آنی تفسیر
و بیان اتمکه حاجت اولمدی خطاب خدایه در

نزرست فعل مجهولدر

بعنده خطاب خدایه در
ممکن

آنده غصه معناسنه در
ممکن

دل شوق لبت مدام دارد کوکل دایم سنک لبک شوقنی طوتار
یارب زلبت چه کام دارد عجب سنک لبکدن دل نه مراد طوتار
خطاب باری تعالی یه در جان شربت مهر و بادهٔ شوق
جان محبت شربتنی و شوق باده سنی دربساغ دل مدام دارد
کوکل ساغرنده مدام طوتار مراد دل شوق و محبت ایله پر ایدوکن
بیان در سودائی زلف یار دایم یارک زلفی سوداسی دایم
دردام بلا مقام دارد بلا طوزاغنده مقام طوتار مراد اسرار
آلهیه یه طالب اولن کمسه درد و بلادن هرکز خلاص بولمازدیمکدر
تا صید کند دلی بشوخی تا شوخلق ایله بر کوکلی صید ایده بر گل ز
بنفشه دام دارد گل اوزره بنفشه دن طوزاق طوتار گل دن
مراد یوزی در بنفشه دن مراد خطّی در مراد اسرار آلهیه نک قرب
ذاته سبب اولمسنی اشعار در که دل عاشقانی حاصل اتمک ایله
بوکه وصول میسّر اولور آخر رسیدم که باز پرسم آخر باکه ایر شورمی
که کروصورم کان دلبر ما چه نام دارد که اول بزم دلبرمزنه نام
طوتر مراد باری تعالی در با یار کی نشیند آن کو یار ایله قنده
اوتورر اول کمسه که او اندیشهٔ ز خاص و عام دارد خاص و عامدن
اندیشه طوته مراد فکر ماسوی دن خلاص بولمین وصال حقه
وصول بولمازدیمکدر خرّم دل آن کسی که صحبت مسرور اول
بر کمسه نک کوکلی با یار علی الدّوام دارد که خدا ایله دوام اوزره
صحبت طوته حافظ چه دمی خوشست مجلس ای حافظ نه لطیف
بردم در مجلس کاسباب طرب تمام دارد که طرب اسبابنی تمام

مهر بونده محبت معنی سنه در
نسخه

ای حافظ نقد زیرده در
نسخه

لونز

طوته داردک فاعلی مجلسه راجع اولان ضمیردرکه داردک تحتنده مستتردر
زمن صلاح وسلامت کس این گمان نبرد
بندن صلاح وسلامت کمسه بو ظنی ایلیمز که کس برند خرابات ظن
آن نبرد زیرا کمسه میخانه لوندنه اول ظنی ایلیمز مراد مرایی کبی صالح
علمی خلقه فاش ایتمزم دیمکدر من این مرقع دیرینه بهر آن دارم بن
بو دیرینه مرقعی اندن او تری اوستمده طوتارم که زیر خرقه کشم
می کس این گمان نبرد که خرقه آلتنده شراب چکیم کمسه بو ظنی ایلیمز
مراد ستر ایچون عوام کسوتنده عشقه سعی ایدرم دیمکدر مباش غره
بعلم وعمل فقیه مدام ای فقیه دایم علم وعمله مغرور اولمه که هیچ
کس ز قضای خدای جان نبرد زیرا هیچ کمسه خدانک قضاسندن
جان ایلیمز مشو فریفته برنگ وبو قدح درکش رنک وبویه فریفته
اولمه شراب نوش ایله که زنک غم ز دلت جز می مغان نبرد
زیرا سنک قلبکدن غم پاسنی مغلر شرابندن غیری ایلیمز
مراد دنیانک زخارفنه مغرور اولمه بر مرشد الهکتور آندن
مستفیض اولمغه ایله محبت ماسوی پاسنی قلبکدن [از] اله ایله
دیمکدر اگرچه دیده بود پاسبان تو ای دل اگرچه پاسبانک
کوزدر ای کوکل بهوش باش که نقد تو پاسبان نبرد عقل
ایله اول که سنک نقدکی پاسبان الیمیه بسعی کوش اگر مزد بایدت
ای دل اگر سکا مزد کرک ایسه ای کوکل سعیه چالش کسی که کار
نکرد اجر رایگان نبرد بر کمسه که ایش ایشلمدی مفت اجرت الیمز
مراد الدنیا مزرعة الآخرة موجبنجه دنیاده نه اکدی ایسه آخرتده

ای فقیه [illegible]

سعی ایت [illegible]

انک بو اسنی کورردیمکدر سخن نبرد سخن دان ادا مکن حافظ
سخندان قتنده سوز سویلمه ای حافظ که تحفه کس در وگوهر بحر و
کان نبرد زیرا بحر وکانه کمه در وکوهر تحفه التمز دربحره گوهر کانه کورة در
مراد فضلا قتنده اظهار فضل و فصاحت فضاحت وعیب ایدوکن
اشعار در دی پیر میفروش که ذکرش بخیر باد
دون می فروش پیر که انک ذکری خیر ایله اولسون گفتا شراب نوش و
غم دل ببر زیاد ایتدی شراب نوش ایله وکوکل غمنی یادکدن کیدر گفتم
بباد میدهدم باده نام و ننگ ایتدم شراب بنم نام و ننکمی یله ویرر گفتا
قبول کن سخن و هرچه باد باد ایتدی سوز قبول ایله وهرنه اولور
اولسون مراد نام وننک ایله عشق الهی میسر اولمدوغن وعشق جمیع سنه دن
مقبول ایدوکن اشعار در سود و زیان و مایه چو خواهد شدن ز دست
فایده وزیان وسرمایه چونکه الدن کتسه کرک از بهر این معامله غمگین
مباش و شاد بو معامله دن اوتری غمگین وشاد اولمه باد ست
بدست باشد اگر دل نهی بهیچ سنک الکده یل اولور اگر هیچه
کوکل قویه سن یعنی آخرته تهی دست کیدرسن اگر دنیایه محبت ایده سن
هیچ دن مراد دنیا در در معرضی که تخت سلیمان رود بباد بر محلده
که سلیمانک تختی یله کیدر معرض فتح میمله اسم مکاندر معرض
کسر میمله اسیرلره حاین بیع ده کیدر دکلری ثوبک اسمی در
دنیا نه متاعیست که ارزد بنزاعی باخصم مدارا کن وبا دوست
مواسا حافظ گرت ز پند حکیمان ملالت ای حافظ عاقللر
پندندن اگر سکه ملالت وارایسه کوته کنیم قصه که عمرت دراز

دی دون معنا درلفظ حاضر ماضی اولان

معرض معرض معناسنه استعمال ایدرلر

شرت ده اولش یا خطاب ایچوندر

بادٔ قصه بی قصه ایده لم که سنک عمرک درازا ولسون مراد نصیحت
پذیرا ولمینه نصیحت اتمک معقول دکل ایدوکن بیان در
مریزای حکیم استینهای در جومی بینی از خوشیتن خواجه پر
زعلمش ملال ایدازوعظ تنک شقایق بباران نرویدزسنک
آنراکه جام صافی صهباش میدهند اول
کمسیه که صهبانک صافی جامنی ویررلر صهبا قرمزی شراب معناسنه در
که بونده عشق آلهی مراد در میدان که درحریم حرم جاش میدهند
بیل که حرم قدس حولی سنده اکه یر ویررلر یعنی هرکیمه که عشق آلهی
نصیب اوله مقبول حق اولور صوفی مباش منکر رندان که سر
عشق ای صوفی رندلره منکر اولمه زیرا عشق سرّنی روز ازل
بمردم قلاش میدهند روز ازل ده خراباتی کمسه لره ویررلر
رندان دن مراد بونده صورت ملامیه ده اولن عشاق در که اسرار
آلهیه یه واقف لردر مردم گاه جمع وگاه مفرد استعمال اولنور
اما بونده اول اولی در ساقی بیار باده گلرنک مشکبوی ای
ساقی مشک رایحه لو گل رنکلو شرابی کتور کارباب عقل زحمت
اوباشش میدهند زیرا ارباب عقل اوباشه زحمت ویررلر یعنی
ای مرشد شراب عشق ایله بزی اول زحمت دن خلاص ایله از
لذت حیات ندارد تمتعی حیات لذتندن بر فائده طوتماز
امروز هرکه وعده فرداش میدهند هرکیمه بوکون اکه فردا
اولمسن ویررلر مراد هرکیم که حاضر عمرینی عشق وطاعته صرف
ایمیوب فردایه مغرور اولدی اوفت ده بی نصیب اولور

دان امر حاضر دراینجا
ای صوفی تقدیرنده در

اوتان بی واوباش لرند
کلانتید بسیار

دیمکدر حافظ بترک جنت فردوس میکند حافظ فردوس جنتنی ترک
ایدر گر در حریم وصل تو ما وا اش میدهند اگر سنک وصلک حریمنده
اکه مقام ویره لر خطابه خدایه در کارم ز دور
چرخ بسامان نمیرسد بنم ایشم چرخ دورندن آسان لغه ارشمز
خون شد دلم ز درد و بدرمان نمیرسد کوکلم درددن خون اولدی
ودرمانه ایرشمز مرادم مرامنک عدم حصولندن شکایت در با آنکه
خاک کوی شدم همچو سک هنوز شونک برله که کلب کبی انک محله سی
خاکی اولدم هنوز آب زخم همی رود و نان نمیرسد یوزم صوبی
کیدر و نان ایرشمز پی پارهٔ نمی کنم از هیچ استخوان هیچ استخواندن
بر سکر پاره سی قوپرمزم تا صد هزار زخم بدندان نمیرسد که دیشمه
یوزبیک زخم ایرشمیه بو سوز کثرت زحمتدن کنایت در سیرم
ز جان خود بدل دوستان ولی دوستلرک کوکلی حقیچون جاندن
دویمشم اما بیچاره را چه چاره چو فرمان نمیرسد بیچاره یه نه چاره
جونکه فرمان الهی ایرشمز که اوله مراد کمال اضطرابندن موت
طلب ایتدوکن اشعار در یعقوب را دو دیده ز حسرت سفید
گشت یعقوب علیه السلامک ایکی کوزی حسرتدن آغوی و
ابیضت عیناه من الحزن و آوازهٔ ز مصر بکنعان نمیرسد
دخی مصردن کنعانه بر آواز ایرشمز مراد احوال عالم زیاده پریشان
ایدوکن بیان در از آرزوت گشته گران بار غم دلم سنک
آرزوکدن کوکلمک غم یوکی آغر اولمشدر آوخ که آرزو بمن ارزان
نمیرسد ای وای که آرزو با که ارزان ایرشمز تا صد هزار خار

پی یونده بش معناسنه در — منه

بدل ده اولن با قسم اکوندر — منه

ارزان اوجوز — منه

کی اوبر

همی رُوَیدْ اَزْ زَمینْ مادام که یردن یوزبیک خار بتمیه اَزْ گُلبنی

گُلی بگُلِسْتانْ نمیرَسَدْ برگُل فدانندن گلستانه برگُل ایرشمز

مراد ایولرنا در الوقوع ایدوکن اشعار در اَزْ دَسْتِ بُرْدِ جَوْرِ زمان

اَهْلِ فَضْل را زمانک جوری اهل فضلی الدن التدی یعنی زیاده

مضطرب اتدی اینْ غُصَّه بَسْ که دَسْت سوُی جَانْ نمیرَسَد

بو غصه یتر که جان جانبنه ال ایرشمز اَزْ حَشْمَتْ اَهْلِ جَهْل

بِکَیْوانْ رَسِیده اَنْد حشمت دن اهل جهل کیوانه ایرشمشلردر

کیوان فلک سابعده اولن کوکبک اسمیدر حَافِظْ زِ عِلْم وُ فَضْل

بِکَیْوانْ نمیرَسَدْ حافظ علم و فضل دن کیوانه ایرشمز کیوان

بونده بر بنده نک اسمیدر که کیوان اول مناسبتی ایله ذکر ایلمشدر

زهی خُجَسْتَه زَمَانی کِه یَار بَازْ آیَدْ زهی مبارک

بر زمان که یار کروکله بکَامِ غَمْزَدگَانْ غَمْگُسَار بَاز آیَدْ غمکین لرک

مرادی ایله غمکسار کروکله بپیشِ شَاه خَیَالَشْ کَشیدَم اَبْلَقِ

چَشْم چشم ابلقنی انک خیالی شاهنک اوکنه چکدم بِدَانْ

اُمِیدْ کِه آنْ شَهْسَوَار بَاز آیَدْ اول امید ایله که اول شهسوار

کروکله مراد خیال جانانک قدومی ایچون اولن انتظارن بیاندر

دَرْ اِنْتِظَارِ خَدَنْگَشْ هَمی پَزَدْ دلِ صَیْد انک خدنکی انتظارندن

صید کوکلی پیشور بو وجه دخی جایزدر صیدک کوکلی بو وجه اوزره

صید دلک صفتی اولماز خَیَال آنکه بعَزْمِ شکَار بَاز آیَدْ اول

خیاله که شکار قصدنه جانان کروکله مُقِیم بر سَرِ رَاهَشْ نشَسته ام

چُون گَرْد غبار کبی دایم انک سر راهنده اوتورمشم بدان

غمك از غم كيدرجى ايسه

عزم قصد معناسنه در

هوس که بدین رهگذار باز آید اول هوس ایله که بو رهگذاره کروکله
اکر نه در خم چوکان رود سر من اکر بنم باشم انک چوکانی خمنه کتمیه
ز سر چکویم و سر خود چه کار باز آید سردن نه دیم وسرخود کرونه
ایشه کلور دلی که با سر زلفین او قراری داد بر دل که انک اکی
زلفی اوجنه برقرار ویردی یعنی اکه عاشق اولدی کمان مبر که در
آن دل قرار باز آید ظن التمه که اول دله قرار کروکله شیرشک
من نزند موج در کنار چو بحر بنم کوزم یاشی دریا کبی کنارمده موج
اورماز اکر میان ویم در کنار باز آید اکر انک میانی کروبنم کنارمه
کله مراد وصال جانان میسر اولوربه کثرت بکادن خلاص
بولورم دیمکدر چه جورها که کشیدند بلبلان از دی نه جورلر
که بلبلر قیش دن چکدیلر ببوی آنکه دگر نوبهار باز آید اول امید
ایله که نوبهار کروکله ز نقش بند قضا هست امید آن حافظ قضا
نقاشندن یعنی ضادن اول امیدواردرای حافظ که همچو سرو
بدستم نگار باز آید که بنم الومه سروکبی نگار کروکله سروکبی
نگاردن مراد مرشددر
بر سر بازار جان
بازان منادی میکنند عاشقلر بازاری طرفنده ندا ایلکوز منادی
فتح دال ایله بونده ندا معناسنه مصدر میمی در بشنوید ای ساکنان
کوی جانان بشنوید ایشید وکوز ای جانان محله سنک ساکنلری ایشیدکوز
ساکنان دن مراد عاشق در دختر رز چند روزی شد که از ما رو
بتافت برقاج کون اولدی که دختر رز بزدن یوز چوردی عارفت
تا کیر د سر خود حملکی حاضر شوید کتدی تا کندی باشنی طوته جملکوز

دری قیش منه

شوید امر حاضر جمع در
منه

صاحـ

267

حاضر اولکوز جامه‌ء دارد ز لعل و نیم تاجی از حباب لعل دن بر جامه و حبابدن بر نیم تاج طوتر لعل قرمزی معناسنه در که شرابک رنکی ایله نیم تاج حباب کندوسی در که شرابک اوستنده پیدا اولور

دختر رز شراب معناسنه در که آندن عشق الهی مراد در عقل و

دانش می برد تا ایمن از وی نغنوید عقل و علمی ایلدر زنهار اندن ایمن اویومیه سز هر که ان تلخم دهد حلوا بها جانش دهم هر کیمکه اول تلخی باکه ویره جانمی اکه حلوا بها ویرم نته کم عادتدر قول قاپو سپاهی

طوتوب کتورنه اجرت قدم ویررلر ور بود پوشیده و پنهان به دوزخ رود اکر دوزخ ده مستور و پنهان اوله کیدکوز دخی وار کوز کتورکز مراد عشق الهی نک حصولی ایچون هر نه جفا و الم چکیلورسه

معقول ایدوکن اشعار در دختر شب کرد و تیز و تلخ و کلرنک و مست بر دختر در که کیجه کزیجی و کسکین و اجی و قرمزی و مست در بونلر شرابک وصفی در اما مراد عشق الهی در بعض نسخ ده بو مصراع

داو عاطفه سلسز واقع اولمشدر معنی اکه کوره اولور کر بیابید ش بسوی خانه‌ء حافظ برید اکر انی بولور سکوز حافظک خانه سی طرفنه ایلدکوز مراد کندونک عشق الهیه اولن طلبن اشعار در بعض نسخ ده برید یرینه کشید واقع اولمشدر برید و کشید بونده امر حاضر در که مفردی بر و کش در

دوش بگل گفت و خوش بنفشه نشانی داد بنفشه دون کیجه کله دیدی و لطیف نشان ویردی که تاب من بجهان طره‌ء فلانی داد که جهانده بو کلمی باکه فلانک طره سی ویردی مراد صنع خدایی

نغنوید نعل نفی جمع حاضر در
نغنودی نغنوی در اصلا

شب کرد وصف ترکیبی در

استغراب در دلم خزینهٔ اسرار بود دست قضا کوکلم اسرار
خزینه سی ایدی وقضا الی درش ببست وکلیدش بدلستانی
داد انک قپوسنی بغلدی وانک مفتاحنی بر دلستانه ویردی
دلستاندن مراد مرشددر که اسرار الهیه نک حصولنه وسیله وسببدر
شکسته وار بدرگاهت آمدم که طبیب شکسته گبی سنک درگاهکه
کلدم زیرا طبیب بمومیایی لطف توام نشانی داد سنک
لطفک مومیاسنه باکه برنشان ویردی طبیب دن مراد مرشددر
خطاب خدایه در گذشت بر من مسکین وبا رقیبان گفت
بن مسکینه اوغرادی ورقیبلرنه ایتدی دریغ عاشق مقتول من
چه جانی داد حیف بنم مقتول عاشقم نه عجب بر جان ویردی
تنش درست ودلش شاد باد از دولت انک تنی درست و
انک دلی دولتدن شاد اولسون که دست دادش و یاری
ناتوانی داد که برناتوانه احسان ومعاونت الینی ویردی مراد
ضعفایه معین ومحسن اولنلره دعاءلەدر برو معالجهٔ خود کن
ای نصیحت گوی ای ناصح یوری کندوکه معالجه ایله شراب وشاهد
شیرین کرا زیانی داد شراب وشیرین محبوب کیمه بر زیان ویردی
شرابدن مراد عشق وشاهددن مراد باری تعالی در خزینهٔ
دل حافظ ز گوهر اسرار حافظک کوکلی خزینه سی اسرار گوهرندن
بیمن عشق تو سرمایهٔ جهانی داد سنک عشقک یمنیدن جهان
خلقنه سرمایه ویردی مراد اشعار عشق آمیزندن اسرار الهیه نک
ظهور بولمه سی درکه خلق آندن مستفید اولمشلردر

کلید مفتاح معناسنه در
منه

دادوش اسم مصدردر
کە دست الە مضافدر
منه

عفت

عشقت نه سرسریست که از دل بدر شود سنک عشقک قولاینه برلنسنه دکلدر که کوکلدن طاشره کیده مهرت نه عارضیست که جای دکر شود سنک محبتک عارضی بر حالت دکلدر که بر غیری یره کیده عشق تو در وجودم و مهر تو در دلم سنک عشقک وجودمده و سنک محبتک قلبمده با شیر اندرون شد و با جان بدر شود سود ایله ایچرو کیتدی و جان ایله طاشره کیدر یعنی هرکز زایل اولماز دردیست درد عشق که اندر علاج او عشق دردی بر دردر که انک علاجنده هرچند سعی بیش نمائی بتر شود هر نه قدر زیاده سعی کوسترهسن بتر اولور اول منم که در غم آن ماه هر شبی اول بنم که اول ماهک غمنده هر بر کیجه فریاد لعشق ز افلاک بر شود عشقده بنم فریادم افلاکدن یوقاری کیدر ماهدن مراد باری تعالی در کر زانکه من سرشک فشانم بزنده رود اکر اندن که بن زنده روده کوز یاشنی صاچم کشت عراق و فارس بیکبار تر شود اصفهان و فارس مملکتنک اکنی جمیعا تر اولور مراد کثرت بکاسن اشعار در دی در میان زلف بدیدم رخ نکار دون نکارک عذارن زلفی اورته سنده کوردم در هیاتی که ابر محیط قمر شود بر هیاتده که سحاب قمری محیط اوله مراد اسرار الٰهیه یا ظلمت کون اورتاسنده تجلی ذاتک ظهورن اشعار در کفتم که ابتدا کنم از بوسه کفت نی دیدم که بوسهدن ابتدا ایلیم یوق دیدی بکذار تا که ماه ز عقرب بدر شود قو که ماه عقرب برجندن طاشره کیده

نود لونده اروده مغنانه
واوله مغناسنه اولق
کابنزور تمت

زنده رود اصفهان ایرمغیدر
تمت

مراد هر زمان تجلّی ذات و فیض میسّر اولمغدن اشعار در حافظ بیاد
لعلش اگر باده میخوری ای حافظ اگر انک لبنی شوقنه باده ایچرسک
مگذار هان که مدّعیان را خبر شود آگاه اول قومه که مدّعی لره
خبر اوله اگر خدای کسی را بهر گناه بگیرد اگر خدای
عزّ وجلّ هر گناه ایله برکمسه یی طوته زمین بناله درآید زمانه آه
بگیرد زمین ناله یه کلور زمانه آه طوتر برابرست گه وکوه پیش
حضرت مولی حق تعالی حضرتی قتنده صمان و طاغ برابردر یعنی
صمان قدر گناه طاغ قدر و طاغ قدر گناه صمان قدر اولور گهی
بکوه ببخشد گهی بکاه بگیرد کاهی طاغ قدر گناهی عفو ایدر کاهی
صمان قدر گناه ایله عذاب ایدر درآن درگه که گه گه گه وگه گه
که آمدگه مشو ایمن اگر هستی ز قهر و لطف او اگه گنه بر روی زمین
میکنی نمیدانی یریوزنده گناه ایدرسن بیلمزسن که ماه بر فلک
از شومی گناه بگیرد که فلک ده آی گناه شومندن طوتلور شبی
ز شرم گنه من چنان بگریم زار برکیجه گناه شرمندن اغلین
وا فغانیم که سجده گاه من آن شب همه گیاه بگیرد که بنم
سجده ایتدیکم یری اول کیجه اوت طوتر مراد گناه اچون کثرت بکا
لازم ایدوکن بیان در که وداع بگریم بدان مثابه که یار وداع
وقتی اول مرتبه ده گریه ایدم که یار بهر طرف که رود آب دیده راه
بگیرد هر طرفه که گیده گوزم یاشی انک یولنی طوته مراد گریه لسان
ایله خدادن ترحم طلب ایتمسی در چو شاه قصد دل بیدلی
کند حافظ ای حافظ چونکه شاه بر عاشقک کوکلنه قصد ایلیه

بمان آل الامعنا سنه در
مسه

شومی ده اولس یا.
مصدر ایکیدن درمه

كرات

یارا قدرت سنه

یعنی امر حاضر ورتمه

گراست زهره و یارا که پیش شاه بگیرد کیمک زهره سی وقدرتی
واردرکه شاهک اوکنی طوته یعنی منع ایده
سر سودای تو اندر سر ما میگردد سنک سوداک هوسی بزم باشمزده
دورایدر ببین که اندر سر شوریده چها میگردد کورکه شوریده باشده
نلر دورایدر مراد عشق سببی ایله وصال طلب ایتدوکن اشعاردر
خطاب باری تعالی یه در گرچه بیداد و جفا میکند آن دلبر من
اگرچه اول بنم دلبرم ظلم وجفا ایده هم چنان در پی او دل بوفا
میگردد هم چنان دل وفا ایله انک اردنجه دورایدر مراد جور
ومحنت سببی ایله عشق الهی یی ترک ایتمدوکن بیان در از جفای
فلک و غصهء دوران صد بار فلکک جفاسندن ودورانک
غصه سندن یوز کره بر تنم پیرهن صبر قبا میگردد تنم اوزره
صبر پیرهنی یرتلور قبا بونده یرتلمق معناسنه در یرنده یرتمق معناسنه دخی
کلور در ضعیفی و نزاری دل بیچارهء من ضعیفلقده و
آرقلقده بنم بیچاره کوکلم چون هلالیست که انگشت نما میگردد
بر هلال کبی درکه انگشت نما اولور بلبل طبع من از فرقت آن
گلزار رخش بنم طبعم بلبلی انک گلزار کبی لطیف عذاری فرقتند
دیرگاهست که بی برگ و نوا میگردد چوق زمان درکه قدرت
ورفاهیت سز دورایدر رخشده اولن ضمیر غایب خدایه راجع در
برگ بونده قدرت ونوا رفاهیت معناسنه در چند گویم مرو
ای دل زپی نفس و هوا اینچه بر دیم ای کوکل نفس و هوایه تابع
اولمه کین هواییست که در عین خطا میگردد زیرا بو بر هوادر

نتکه بونده وقت معناسنه در

که عین خطاده دورایدر یعنی نفس وهوا پرستلک عین خطادر
بهواداریت ای سرو قد لاله عذار سنک عاشقلغک سببی ایله
ای لاله یکاقلو سروبویلو بس کس آشفته وسرگشته چو ما میگردد
چوق کمسه بزجلین پریشان ومتحیر اولور خطاب باری تعالی یه در
هر که دل در خم چوگان سر زلف تو بست هر کیم که سنک سر زلفک
چوگانی خمنه کوکل باغلدی لاجرم گوی صفت بی سر و پا میگردد
لاجرم طوب کبی باش سز وایاق سز اولور میگردد دیواکی محلده اولور
معناسنه روشن در خطاب خدایه در دل حافظ چو صبا بر سر
کوی تو مقیم حافظک کوکلی باد صبا کبی سنک سر کویکده مقیم
دردمندست بامید دوا میگردد دردلو درد درمان امیدی ایله
دورایدر خطاب باری تعالی یه در
می زنم هر
نفس از دست فراقت فریاد هر نفس سنک فراقک دردندن
فریاد اورورم آه اگر ناله و آهم نرسد بتو باد آه اگر ناله و
آهمی ساکه باد ایرشدرمیه مراد اگر فضل الهی باکه دستگیر اولمیه حالم
خراب اولوردیمکدر چکنم گر نکنم ناله و فریاد و فغان نیلیم اگر
فریاد و فغان ایلمیم کز فراق تو چنانم که بد اندیش مباد که سنک
فراقکدن انجلینم که دشمنک اولمسون روز و شب غصه و خون
میخورم و چون نخورم روز و شب غصه و خون ییرم ونیجه یمیم
چون ز دیدار تو دورم بچه باشم دلشاد چونکه سنک دیدارکدن
ایراغم نه ایله دلشاد اولم تا تو از چشم من سوخته دل دور
شدی تا که سن بن کوکلی یانمشک چشمندن ایراق اولدک ای

صفت لفظنده تشبیه ایکوندر
بوندکور اولان ایکی محلده
دور ایلر معناسنه دخی
جایزدر

بعض نسخده بد اندیش تو باد
واقع اولمشدر

بسا چشمهٔ خونین که دل از دیده گشاد ای چوق قان چشمه سنی
که کوکل کوزدن آقتدی از این هر مژه صد قطرهٔ خون بیش
شود هر کریک دبندن یوز قطره قان زیاده اولور چون برآرد
دلم از سوز فراقت فریاد چونکه کوکلم سنک فراقک سوزندن
فریاد کتوره خطاب باری تعالی یه در حافظ دلشده مستغرق
عشقت شب و روز کوکلی کتمش حافظ روز و شب سنک عشقکه
مستغرق در تو ازین بندهٔ دل رفته بکلی آزادسن بو عاشق
بنده دن بالکلیه ازاد یعنی فارغ سن
مرا بوصل تو گر زانکه دست رس باشد اکر آندن که سنک وصالکه
ال ایرشمک یعنی قدرت اوله دگر ز طالع خویشم چه ملتمس
باشد کرو کندو طالعمدن باکه نه مطلوب اولور مراد وصال
حق دن مقبول رک نعمت یوق ایدوکن بیان در بر آستان
تو غوغای عاشقان چه عجب سنک آستانک اوزره عاشقلرک
غوغاسی نه عجب یعنی عجب دکل که هر کجا شکرستان بود
مگس باشد زیرا هر قنده که شکرستان اوله مگس اولور خطاب
خدایه در چه حاجتست بشمشیر قتل عاشق را عاشقی تیغ ایله
قتل اتمک نه حاجتدر که نیم جان مرا یک کرشمه بس باشد
زیرا بنم ضعیف جانمه بر کرشمه یتر مرا خود کشد تیر ان
چشم بهمت چه حاجت که اری بشمشیر دست اگر بهر دو جهان
یک نفس زنم با تو دوست اکر هر اکی جهانده دوست ایله بر
نفس اورم مرا ز هر دو جهان حاصل ان نفس باشد هر اکی

ینه وب ید

از ازادی نقد زر زیده در
اید

جهاندن بنم حاصلم اول نفس اولور دوست دن مراد باری تعالی
حضرتی در یکدمه دیدار دوست هر دو جهانش بهاست اول
صحبت خیز کآخر دنیا فناست ازین هوس که مرا دست
بخت کوتاهست بو هوس دن که بنم بختمک الی قصه در کیم بسرو
بلند تو دست رس باشد سنک بلند سروکه قدن باکه ال ایرشمک
اولور خطاب خدایه در ره خلاص کجا باشد آن غریقت را
سنک اول غریقکه قنده خلاص یولی اولور که سیل محنت عشقش
ز پیش و پس باشد که انک اوکندن و آردندن عشق محنتنک سیلی
اوله خطاب خدایه در هزار بار شوم آشنا و دیگر بار بیک کره
آشنا اولورم وکرو مرا ببیند و گوید که این چه کس باشد بنی
کورر وصورر که بو نه کمسه در مراد وصال باری علی الدوام میسر
اولمدغن بیان در بو غزلک مخلص بیتی برقاچ دیوان ده طلب
اندک بولنمدی اول سبب دن شرح اولنمشدر
هوس باد بهارم بسر صحرا برد باد بهار هوسی بنی صحرا طرفنه
ایلتدی باد بوی تو بیا ورد و قرار ازما برد باد سنک بویکی
کتوردی وبزدن قراری الدی هر کجا بود دلی چشم تو برد از
راهش هر قنده که بر دل وار ایدی سنک چشمک انی یولدن الدی
نه دل خسته و بیمار مرا تنها برد یالکز بنم مجروح و بیمار کوکلی
التمدی آمد و گرم ببرد آب رخم اشک چو سیم سیم کبی
کوزم یاشی کلدی و یوزم صوین الدی یعنی الدی
زر بزر داد کسی کامد و این کالا برد آلتونی آلتونه ویردی

غریقت ده اوکنی خطاب ایچوندر

سر بوینده طرف صغا شد در

برکه

برکمه که کلدی و بو متاعی الندی یعنی صاتون آلدی زر بزر داد
تمام یرینه خرج اتدی معناسنه استعمال در حاصل معنی عشقده
گریه اتمک عند الله مقبول ایدوکن اشعار در دل سنگین ترا
اشک من آورد براه سنک سنک کبی قلبکی بنم گوزم یاشی
یوله کتوردی سنک را سیل تواند بلب دریا برد طاشی
سیل دریا کنارینه التمکه قادر در مراد بیچاره لره گوز یاشندن
اوتری خدا ترحم اتدوکن بیان در صفت استغنا سنک وجودی
ایله دوش ذوق طربم سلسلۀ شوق تو بست دون کیجه
طرب ذوقی بنی سنک شوقک زنجیرینه بغلدی پای خیل خردم
لشکر غم ازجا برد غم لشکری بنم عقلم خیلینک ایاغنی بریدن
الندی یعنی غم عقلمی زبون اتدی راه ما غمزۀ آن ترک
کمان ابرو زد بزم یولمزی اول کمان ابرو محبوبک غمزه سی اوردی
رخت ما سنبل آن سرو سهی بالا برد بزم متاعمزی اول بلند
سرو سهی نک سنبلی یعنی زلفی الوردی الندی جام می دی بلبت
دم زروان بخشی زد شراب جامی دون سنک لبکله روان
بخش لقدن دم اوردی آب می زلب جان بخش و روان
افزا برد جان بخش و روان افزا لبک میک لطافتنی الندی
یعنی اکه غلبه ایلدی مراد کلمات الهیه ده اولن کیفیت و حالت
میده اولمدغن اشعار در بحث حافظ بلبل بر حافظ مکن
از خوش سخنی خوش سخن لقدن حافظ قتنده بلبلی وصف
ایلمه پیش طوطی نتوان نام هزار آوا برد طوطی نک قتنده

سنک بونده سنکین معناسنه در اسمدر

سنک بونده تسلی معناسنه اولمق

خیل بونده فارسیدر معناسنه دخی اورنشندر و عربی معناسنه در اولمق کافیدر

آب بونده لطافت معناسنه در اسمدر

بلبلک نامن یاد ایلمک معقول دکلدر آوا آواز معناسنه در هزار آوادن
مراد بونده بلبل در سحر چون خسرو خاور علم
بر کوهساران زد سحر وقتی چون که مشرق پادشاهی کوهسارلر
اوزره علم اوردی یعنی آفتاب طلوع کوهسار طاغ دیه سی علم
بونده سنجق معناسنه در بدست مرحمت یارم در امیدواران
زد مرحمت الی ایله بنم یارم امیدلولرک قپوسنی اوردی مراد سحر
وقتی حق تعالی حضرتی دعالر قبول ایدوکی اشعاردر یاردن مراد
باری تعالی در چو پیش صبح روشن شد که حال مهر گردون
چیست چونکه صباح قتنده روشن اولدی که فلک آفتابنک
حالی نه در یعنی اول دخی زوالدن خلاص بولماز بر آمد خنده
خوش بر غرور کامکاران زد صبح ظاهر اولدی دنیا صاحب
دولتلرینک غرورینه بر خوش خنده اوردی یعنی انلری تمسخر ایتدی
که فلکده اولان آفتابه زوال متوراکن آنلر دنیا منصبنه مغرور
اولورلر نگارم دوش در مجلس بعزم رقص چون بر خاست
نگارم دون کیجه مجلسده چونکه رقص و سماع قصدینه قالقدی
گره بگشود از گیسو و بر دلهای یاران زد گیسوسندن گرهی
چوزدی و یارانک کوکللرینه اوردی نگاردن مراد مرشددر
که مجلس عشقده اسرار الهیه دن هر نه سرکه سویلدی عشاقک
قلوبنده منقش اولدی من از رنگ صلاح آندم بخون دل
بشستم دست من صلاح رنکندن اول دم خون دل ایله ال
یودم یعنی صلاحدن امید قطع ایتدم که چشم باده پیمایش

مهر بونده محبت معناسنه در ایهامی سی

بیتی وصف باده پیما

صلا

صلا بر هوشیاران زد که انک مست چشمی هوشیارلره صلا اوردی
مراد مرشد نظری ایله نیجه عاقللری طالب عشق اتدوکن بیان در
کدام آهن دلش آموخت این آیین عیاری بو عیارلق عادتنی
اکه قنغی آهن دل اوکرتدی که اول چون برون آمد ز ره شب زنده
داران زد که اول چون عیارلغه شروع اتدی احیای لیل ایدنلرک
یولن اوردی بو سوز معنای ظاهری اوزره زیاده عیارلقدن کنایه‌در
معنای باطنی اوزره مراد مرشدک غایتده صاحب نظر و صاحب
جذبه ایدوکن بیان در خیال شهسواری پخت و شد ناگه دل مسکین
مسکین دل ناکاه شهسوارلق فکرن اتدی وکتدی پخت پیشوردی
معناسنه در معلوم اوله شول محلده که لغت معناسنه تعرض اولنمیه
سهولت معنی ایچوندر خطا ایله واقع اولدی ظن اولنمیه خداوندا
نگه دارش که بر قلب سواران زد ای خداوند انی حفظ ایله که کندوسنی
سوارلر قلبنه اوردی مراد حصول عشق ایچون بر مرشده مرید اولوب
عشاق زمره‌سنه مختلط اولدغن بیان در وحصول مراد ایچون
خدادن معاونت طلبی در منش با خرقهٔ پشمین کجا اندر کمند آرم
بن آنی خرقهٔ پشمین ایله قنده کمنده کتوررم منش ده اولن
ضمیر غایب زره مویه راجع در زره موی که مژکانش ره خنجر
گذاران زد بر زره موی که انک مژکانی پهلوانلر یولنی اوردی
خنجرگذار پهلوان معناسنه در زاد ذال جایز در مراد طاعت و
ریاضت ایله استعداد حاصل اتمکسز مرشددن عشق الهی نک حصولی
زیاده صعوبت اوزره ایدوکن بیان در زره موی دن مراد مرشددر

بخت بمعنی دولت معناسنده‌در
منه

در آب و رنگ رخسارش چه خون خوردیم و جان دادیم انک
رخسارنک لطافت و رنکنده نه قان یدک و نه جان ویردک یعنی
حددن زیاده مشقت لر کوردک چو نقشش دست داد اول رقم
بر جان سیاران زد چونکه نقش اکه ال ویردی اول جان سپارلرا
اوزره رقم اوردی مراد بودر که چون مرشد اولدی ریاضت و عشقده
اول محبلرنک اصلاحنه سعی ایلدی نظر بر قرعهٔ توفیق و یمن
دولت شاه است نظر توفیق قرعه سی و شاهک دولتی یمنی اوزره در
بده کام دل حافظ که فال بختیاران زد حافظک کوکلی مرادنی ویر
زیرا بختیارلر فالن اوردی یعنی حصول مراده بونلری فال طوتر
شهنشاه مظفر فر شجاع ملک و دین منصور مظفر شوکتلو
ملک و دینک شجاعی منصور شجاع بهادر معناسنه در که جود بیدریغش
خنده بر ابر بهاران زد که انک دریغ سز جودی بهارلر بلودی اوزره
خنده اوردی یعنی انک سخاسنی بکنمیوب مستحی اندی ازان ساعت که
جام می بدست او مشرف شد اول ساعتدن که جام می انک اللریله مشرف
اولدی زمانه ساغر شادی بیاد میکساران زد زمانه سرور ساغرنی
شراب نوش ایدجیلرک شوقنه اوردی یعنی نوش اتدی معنای ظاهری
اوزره مراد پادشاه شراب نوش اتمکه مشغول اولالدن عالم شوق و
ذوقه دوشدی دیمکدر معنای تصوفی سی اوزره مراد پادشاه عشقه کوشش
ایدلدن خلق طالب عشق اولدی دیمکدر ز شمشیر زرافشانش ظفر آن
روز بدرخشید انک زر افشان تیغندن ظفر اول کون یلدرادی که
خورشید انجم سوز تنها بر سواران زد که یلدز محو ایدجی خورشید کبی

ایسه بو نظر لطافت معنی سنه در

جود معنی سنه

زرافشان وصف شمشیر

کندوسی

کندوسنی ینجه کمه‌له اوردی بعض نسخ ده هزاران واقع اولمشدر
سواران یرینه مراد منصور نام پادشاهی شجاعت وسخاوت ایله
مدح در دوام عمر و ملک او بخواه از لطف حق ای دل ای دل اللهک
لطفندن انک عمر و ملکنک دوامنی استه یعنی بوندن اوتری
دعا ایله که چرخ این سکهٔ دولت بدور روزگاران زد زیرا
چرخ بو دولت سکه‌سنی روزگارلر دورنه اوردی بو سوز تفألا در
بیا که رایت منصور پادشاه رسید کل که
منصور پادشاهک سنجاغی ایرشدی نوید فتح و بشارت بمهر و
ماه رسید فتح و بشارت نویدی مهر و ماهه ایرشدی منصور
بونده نام پادشاه اولمق اولی در روشن در جمال بخت ز روی
ظفر نقاب انداخت بخت جمالی ظفر یوزندن نقاب اتدی
کمال عدل بفریاد دادخواه رسید پادشاهک کمال عدلی شکایتچینک
فریادنه ایرشدی مراد منصور نام پادشاه دشمنی اوزره منصور
و مظفر اولدغن بیان در سپهر دور خوش اکنون زند که ماه
آمد فلک شمدی خوش دور اورر که ماه کلدی جهان بکام دل
اکنون شود که شاه رسید جهان شمدی کوکل مرادی ایله اولور
که پادشاه ایرشدی مراد پادشاهک سعادت ایله شهره کلدکن
اشعاردر ز قاطعان طریق این زمان شوند ایمن قطاع طریقدن
بو زمان ایمن اولورلر قوافل دل و دانش که مرد راه رسید
دل و علم قافله‌لری که یول اری ایرشدی یعنی دل و دانشه رعایت
ایدر پادشاه کلدی عزیز مصر برغم برادران غیور عزیز مصر

دادخواه وصف ترکیبیدر
سنه

غیور مبالغه ایله اسم فاعلدر
سنه

عیور وحسود برادرانک رغمنه زقعر چاه برآمد بر اوج ماه رسید
قعر چاه دن چقدی اوج ماهه ایرشدی منصور پادشاهک دولت و
سعادتن استمزلکه لر وار ایمش بو سوز اکه کوره در کجاست صوفی ء
دجال فعل ملحد شکل لو دجال فعل لو صوفی قنده در بگو بسوز
که مهدی ء دین پناه رسید دی یا نسون که دین حافظی مهدی ایرشدی
دین پناه وصف ترکیبی در پادشاهی مهدی یه تشبیه اتمشدر عالمک اصلاحنه
سبب اولدغندن اوتری بر یرده اکی امر حاضر جمع اوله ثانی امر غایب معناسنه
اولور بگو بسوز کبی صوفی دن مراد بونده قزلباش اولمق روشن در
که اکه رافضی دیرلر صبا بگو که چها بر سرم درین غم عشق ای صبا
دی که بو عشق غمنده بنم باشمه زآتش دل سوزان و دود آه رسید
یانجی کوکل آتشندن و آه توتنندن نلر ایرشدی چهانک معناسی
مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون زشوق روی تو شاها
بدین اسیر فراق سنک یوزک شوقندن ای شاه بو فراق اسیرنه
همان رسید کز آتش بروی کاه رسید همان اول ایرشدی که آتشدن
صمانک یوزنه ایرشدی یعنی پادشاهه ایدر که سنک فراقکدن نار
عذابنده ایدم سنک وصالک ایله آندن خلاص بولدم مرادی
اشتیاق ومحبت اظهاری در مرو بخواب که حافظ ببارگاه
قبول اویومه زیرا حافظ قبول بارگاهنه زیمن درس شب و
ورد صبحگاه رسید کیجه درسنک وصباح وقتی وردنک یمنیدن
ایرشدی یمن لفظی ایکسنه بیله مصروف در
داد گرا فلک ترا جرعه کش پیاله باد ای عادل پادشاه

کاه بونده صمان معناسنه در صح

فلک

فلک سنک پیاله‌لک جرعه‌کشی اولسون یعنی فلک مرادک اوزره
اولسون دشمنِ دل سیاه تو غرقه بخون چو لاله باد سنک کوکلی
دشمنک لاله کبی قاننه غرق اولسون بو سوز هلاک اولمقدن کنایه‌در
لاله‌ده بو ایکی حالت موجوددر که بری دل سیاه و بری غرقه بخون در
ذروهٔ کاخِ رفعتت راست ز فرط ارتفاع سنک رفعتک قصرنک
اوستی تحقیق زیاده ارتفاع‌دن راهِ روان و هم را راهِ هزار
ساله باد و هم بوجیلره بیک ییللق یول اولسون مراد پادشاهک
رفعتنی طلبدر مبالغه طریقی ایله زلفِ سیاهِ پرچمت چشم و
چراغِ عالمت سنک سیاه پرچمک زلفی عالمک چشم و چراغیدر
پرچم لفظنده اولن تا خطاب ایچوندر جان ز نسیم دولتش
درشکن کلاله باد دولت نسیمندن انک پرچمی بوکلمنده جان
اولسون دولتش‌ده اولن ضمیر غایب مصراع اولده توغ معناسنه
اولن پرچم لفظنه راجعدر توغک اشغه صارقن مویینه زلف
و دیه‌سنده اولن مویینه کلاله اطلاق ایتدیلر کلاله پرچم معناسنه‌در
توغ‌دن مراد بونده پادشاه ارکا اوکنده سنجق کبی کتوردکلری
سنه‌در ای مهِ چرخِ معدلت چشم و چراغ عالمی ای معدلت
فلکنک ماهی عالم خلقنک چشم و چراغی سن معدلت عدل معناسنه‌در
بادهٔ صاف دایمت در قدح و پیاله باد سنک قدح و پیالکده
صاف شراب دایم اولسون مراد ظاهری پادشاهه خدادن سرور
و دولت طلبیدر مراد باطنی پادشاهه خدادن فیض و عشق طلبیدر
بو وجه اوزره قدح و پیاله‌دن مراد قلب و باده صافدن مراد عشق

ذروه اوجی دروه‌نک اوجی اعلامی اوسته دیرلر صح

باد امر غایبدرر

اولور چون بنوای مدحتت زهره شود ترانه ساز چون سنك مدحك
صداسی ایله زهره یلدزی ترنم ایدجی اوله حاسدت از سماع آن همدم
آه و ناله باد سنك حاسدك انك سماعندن آه وناله یه همدم اولسون
سماع بونده اشتمك معناسنه در نه طبق سپهر وان قرصهٔ سیم و
زر كه هشت فلكك طقوز طبقی واول سیم و زر قرصه سی كه وار در قرصه
سیمدن مراد ماه در و قرصهٔ زردن مراد آفتاب در قرصه و قرص چورك
معناسنه در از لب خوان حشمتت سهل ترین نواله باد سنك
حشمتك سفره سنك كنارندن حقیررك نواله اولسون نواله بونده
لقمه معناسنه روشن در مراد پادشاهك ازدیاد عظمتن طلب در مبالغه
طریقی ایله دختر فكر بكر من محرم صحبت تو شد بنم بكر فكرم دختری
سنك صحبتكه محرم اولدی بعض نسخه ده صحبت یرنه مدحت واقع اولمشدر
بو معنی دخی خوب در مهر چنان عروس را هم بكفت حواله باد
انجلین عروسك كابینه سنك الك حواله اولسون مراد مدح مقابله
سنده پادشاهدن احسان طلبی در حافظ تو درین غزل حجت
بندگی بداد سنك حافظك بو غزلده سا كه بنده لك حجتنی ویردی
لطف عبید پرورت شاهد این قباله باد سنك بنده لر بسلیجی
لطفك بو قباله نك شاهدی اولسون قباله قاضی كاغذی كه حجت
دیرلر بو غزل پادشاه ایچون در تأویله احتیاج یوقدر
سپیده دم كه صبا بوی لطف جان گیرد صباح وقتی كه باد صبا
جان لطافتنك رایحه سنی طوتر چمن ز لطف هوا نكته بر جنان
گیرد چمن هوانك لطافتندن جنت لره نكته طوتر نكته بونده عیب

بادام غايبدر نسخه

نکهت رایحه در

سان ادات تشبیه ایچون در

معناسنه در هوا ز نکهت گل در چمن تتق بندد هوا گل رایحه سندن چمنده
پرده باغلر یعنی زیاده خوش بوی اولور افق ز عکس شفق رنگ گلستان
گیرد افق شفق عکسندن گلستان رنگین طوتر یعنی گوک کناری قزارر
نوای چنگ بدان سان زند صلای صبوح چنگ صداسی صبوح صلاسنی
انجلین اورر که پیر صومعه راه در مغان گیرد که صومعه پیری شوقندن
مغ لر قپوسنک یولنی طوتر یعنی شراب نوش اتمکه گیدر ز شه سپهر
چو زرین سپر گشد بر روی سپهر شاهی چونکه یوزینه آلتون
قلقان چکه شه سپهردن مراد آفتاب در زرین سپردن مراد
ینه اودر بونده صفت تجرید وار در شه سپهردن مراد فلک اولمق
احتمال در بو تقدیرا وزره شه لفظنک سپهر لفظنه اضافتی
اضافت بیانیه اولور اما آفتاب مراد اولمق زیاده روشن در
سپهر فلک به تیغ صبح و عمود افق جهان گیرد صبح تیغی و افق
عمودی ایله جهانی طوتر برغم زاغ سیه شاهباز زرین بال
سیاه قرغه نک رغمنه که شب مراد در آلتون قنادلو شاهباز که
آفتاب مراد در درین مقرنس زنگاری آشیان گیرد بو زنگاری
چار طاق ده که مراد فلک در آشیان طوتر بو محله دکن شرط مشابه سنده در
بوندن صکره واقع اولن جزا مشابه سنده در و بو محله دکن که گیرد
طوتر معناسنه یازلدی طوته معناسنه دخی جایزدر به بزمگاه
چمن رو که خوش تماشا ئیست چمن بزمگاهنه وار که بر لطیف
تماشا در که لاله کاسهء نسرین و ارغوان گیرد که لاله نسرین
و ارغوان کاسه سنی طوتر کاسهء نسرین بیاض کاسهء ارغوان

رو امر حاضر در

قول لاله در چه حالتست که گل در چمن نماید روی نه حالت در
که گل چمن ده یوزن کوستر چه آتشست که در مرغ صبح خوان
گیرد نه آتش در که بلبله تأثیر ایدر مراد صنع خدانک ظهوری
بیان در چه پرتوست که نور چراغ صبح دهد نه پرتو در که
صبح چراغنک نوری ویرر چه شعله است که در شمع آسمان
گیرد نه شعله در که اسمان شمعنده طوتر یعنی آنده ظاهر اولور
صبا نکر که دمادم چو رندشاهد باز باد صبابی کورکه متصل محبوب
دوست لوندکبی گهی لب گل وگه زلف ضیمران گیرد کاهی گلک
لبنی کاهی ضیمرانک زلفنی طوتر زاتحاد هیولی واختلاف صور
هیولانک اتحادندن وصورتلرک اختلافندن خرد زهر گل
نونقش صد بیان گیرد عقل هر بری گلدن یوز بیان نقشنی
طوتر تتکلم حضرت شیخ سعدی بونی بیان ایدر بر بیت دیمش در
برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقی دفتریست
معرفت کردکار مراد هر شیئی ده حق تعالی نک نیجه صنع عجیبنی
مشاهده اتمک قابل ایدوکن بیان در من اندران که دم
کیست این مبارک دم بن اول فکر ده که بو مبارک نفس کیمک
نفسی در که وقت صبح درین تیره خاکدان گیرد که صباح
وقتی بو تیره خاکدان ده ظاهر اولور تیره خاکداندن مراد بو نده
زمین در چرا بصد غم وحسرت سپهر دائره شکل مستدیر
شکل فلک نیچون یوز غم وحسرت ایله مرا چو نقطهٔ پرگار
درمیان گیرد پرکار نقطه سی کبی بنی اورتاده طوتر ضمیر دل

چراغ صبح دن مراد آفتاب در

شمع آسمان دن مراد ماه در

ضیمران سلطان بوریدی ویدیکلر بیدر

هیولا ماده

تیره خاکداندن مراد دنیا اولوق حاکدر

یکن

یم

نكشتیم بكس مرا آن به كو كل ضمیرن كمسیه كشف ایتمیم باكه
اول یك كه روزكار غیورست ناكهان كیرد زیرا زمانه غیوردر
ناكهان طوتر مراد شكایت معقولدكل ایدوكن اشعاردر چو شمع
هر كه بافشای راز شد مشغول هر كیمكه شمع كبی راز افشا اتمكه
مشغول اولدی بعض نسخه ده مشغول یرینه مشهور واقع اولمشدر
اول وقت معنی بویله اولور هر كیمكه شمع كبی راز افشا اتمك ایله
مشهور اولدی بتنش زمانه كه مقراض در زبان كیرد چوق
اولوركه زمانه انك زبانینه مقراض طوتر یعنی دلنی كسر من ضمت
كجاكیست ساقی مهروی من كه از سر مهر بنیم ساقی مهرویم
قنده دركه محبت اوجندن یعنی تمام محبتندن به نیم مست خودش
ساغر كران كیرد كندو نیم مستنه آغز ساغر طوته یعنی صونه
مراد مرشددن فیض و شوق طلبیدر پیامی آورد از یار رو
دریتش جامی اول ساقی یاردن برخبر كتوره وانك آردنجه
بشادی رخ آن یار مهربان كیرد اول مهربان یارك عذاری
شوقنه بر جام طوته یعنی صونه جامی لفظنك معناسی مصراع ثانیه
قید اولندی سهولت معنی ایچون یار مهرباندن مراد باری تعالی
حاصل معنی مرشد بنی حق تعالی دن خبردار ایتدكدن صكره عشق الهی
ایله مستفیض ایلیه دیمكدر نوای مجلس ما را اكر كشد مطرب مطرب اكر بزم
مجلسمزك نواسنی چكه كهی طریق عراق وكه اصفهان كیرد كاهی عراق
وكاهی اصفهان طریقنی طوتر عراق وصفاهان بونده برر مقامك
آدیدركه مقامات اهلنه معلومدر حاصل معنی مرشد مجلسده سوز

غیور فعول بمعنی فاعلدر

جامی شربك مفعولیدر

سوز سویله رفیع القدر و صاحب اسرار اولدغندن نیجه طبقه دن
سویلر دیمکدر سکندری که مقیم حرم او چون خضر بر اسکندر که انک
وهمینک معتمی خضر کبی ز فیض خاک درش عمر جاودان گیرد
انک قپوسی خاکنک فیضندن ابدی عمر طوتر جمال چهره تأیید
شیخ ابو اسحاق توفیق وسعادت چهره سنک جمالی شیخ
ابو اسحق که ملک در قدمش زیب بوستان گیرد که انک قدمنده
مملکت بوستان زینتی طوتر قدم بونده دولت معناسنه در
گهی که بر فلک سروری عروج کند شول وقت که سرورلک فلکنه
عروج ایلیه تخت پایهٔ خود فرق فرقدان گیرد کندونک اول
پایه سنی فرقدانک دپه سنی طوتر فرقدان بری بریندن جدا
اولمازاکی کوکبک اسمیدر که فلک ثامنده در مراد شیخ ابو
اسحاقک علو قدرنی بیان در مبالغه طریقی ایله چراغ دیدهٔ
محمود شه که دشمن را محمود شاهک کوزی چراغی درکه دشمنک
ز برق تیغ وی آتش بدودمان گیرد دودمانه انک تیغی برقندن
آتش واقع اولور دودمان قوم وقبیله معناسنه در باوج ماه
رسد موج خون چو تیغ کشد قان موجی اوج ماهه ایرشور چونکه
شیخ ابو اسحاق تیغ عیان ایدر بتیر چرخ برد حمله چون کمان
گیرد فلک تیرنه حمله ایلر چون که النه یایی اله تیر بونده عطارد معناسنه در
که کاتب فلک در مراد شیخ ابو اسحاقک شوکت وعظمتن بیاندر
عروس خاوری از شرم رای انور او مشرق کلنی یعنی آفتاب
انک روشن رکرانیک حجی بندن بجای خود بود از راه قیروان

سکندری ده اولین یا وحدت ایچوندر منه

بر دفعل مضارع در منه

بگرد

گيردْ كندي يرنده در يعني لايق ومعقول دراكر قروان يولني طوته
قروان بونده موب معناسنه اولمق روشن در آيا عظيم وقاري
كه هر كه بنده ءِ تُست اي پادشاه كه عظيم وقارسن كه هر كيم كه
سنك قوللكدر زرفع قدر كمر بند توامان گيردْ قدرنك رفعتندن
جوزانك قوشاغني طوتر يعني سنك بنده لرك عالي قدرلردر توامان
كه جوزا دربر برجك اسمي در ايا عظيم وقاري دن آخرنه وارنجه
واول بيت بيله خطاب طريقي اوزره دركه بوكه صفت التفات
ديرلر رسد ز چرخ عطارد هزار تهنيت عطارد فلكندن سكا
بيك تهنيت ايرشور تهنيت مبارك اولسون معناسنه در چو فكرت
صفت امر كن فكان گيردْ چونكه سنك فكرك كن فكان امرنك صفتني
طوتر مراد پادشاه مذكورك تمام عدلني وامرنك نفوذني اشعار در
مدام در پي طعنت بر حسود وعدوت دايم سنك حسود وعدوك
اوزره طعن آردنجه درطعن سكو ايله دورتمك سماك رامح از آن
روز وشب سنان گيردْ سماك رامح اول سببدن يعني حسودكي و
دشمنكي دورتمك ايچون روز وشب سنان طوتر سماك رامح فلك
ثامنده بر كوكبك اسمي در سنان سكو ملامتي كه كشيدي سعادتي
دهدت بر ملامت كه چكدك اول ملامت ساكه بر سعادت ويرر
يعني سعادتكه سبب اولور كه مشتري سبق كار خويش از آن
گيردْ زيرا مشتري كندي ايشنك درسني اندن طوتر يعني مشتري
يلدوزلرك حالي اول ايو اولمز لكن صكره تمام سعادت اوزره
اولور از امتحان تو ايام راغرض اينست سني امتحان اتمكدن

فكرتْ ده اولان تا تانيه
خطاب ايچون در مصرع

وهمتْ ده اولان تا خطاب
ايچوندر مصرع

ایامک عرضی بودر که از صفای ریاضت دلت نشان گیرد که ریاضت
صفاسندن سنک دلک نشان طوته وگرنه پایهٔ عزت از آن بلند
ترست یوخسه سنک عزک مرتبه سی آندن بلندرک وعالیرکدر که
روزگار بر وقوف امتحان گیرد که زمانه انک اوزره امتحان عرفنی
طوته و آنده نقصان بوله بعض نسخ ده عزت یرینه مصحف واقع اولمشدر
معنی سنه لطیف در دلیر در خرد آن کس بود که در همه حال عقل
بها دراول کمسه درکه دو کلی حالده وجمیع اموردة نخست بنگرد آنکه
طریق آن گیرد اول نظر ایده آندن صکره انک طریقنی طوته یعنی
فکر سز ایش ایشلمیه مذاق جانش ز تلخیٔ غم شود ایمن آنک
جانی نک مذاقی غم آجی لغندن ایمن اولور هر آنکه شکر شکر تو در
دهان گیرد هر اول کمسه که سنک شکرک شکرن آغزنده طوته یعنی سنی
مدح ایده ز عمر برخورد آنکس که در جمیع صفات عمردن متمتع
اولور اول کمسه که جمیع صفاتده بخوبیش بنگرد آنکه طریق آن
گیرد کندوسنه نظر ایده آندن صکره انک طریقنی طوته مراد کندو
اخلاق حمیده حاصل ایلیه دیمکدر بعض نسخ ده بخوبیش یرینه به بیش
واقع اولمشدر معنی اکه کوره اولور چو جای جنگ نه بیند بجام
دارد دست چونکه جنک محلنی کورمیه النه جام اله یعنی عیشه
مشغول اوله چو وقت کار بود تیغ جان ستان گیرد چونکه
ایش وقتی اوله جان ستان تیغ طوته یعنی جنکه حاضر اوله مراد
هر ایشی یرنده ایلیه دیمکدر نه مردیست دشمن در اسباب
جنک تو مد هوش ساقی و آواز چنک با اهل دولت ببازی

جانشده نون ساکن روقفدر

جان ستان وصف تیغ

نشست

278

نشست که دولت ببازی برفتش زدست ز لطف غیب
بسختی رخ امید متاب بلا ومشقت سببی ایله اللهک مستور
لطفندن امید یوزنی چویرمه یعنی امیدکی قطع اتمه بلا ومشقتده
غیب لطفندن امید یوزنی چویرمه بو وجه اوزره بسختی ده اولن
با فی معناسنه اولور که مغز نغز مقام اندر استخوان گیرد
زیرا لطیف ایلک استخوان ده مقام طوتر شکر کمال حلاوت
پس از ریاضت یافت شکر حلاوت کمالنی ریاضتدن صکره
بولدی تخت در شکن تنگ از آن مکان گیرد اول سببدن
اول طار بو کلمده مکان طوتر مراد عسردن صکره یسر میسر ایدوکن
اشعار در دران مقام که سیل حوادث از چپ وراست
اول مقام ده که حوادث سیلی چپ وراستدن مقام حوادثدن
مراد دنیای دنی در چنان رسد که امان از میان گران گیرد
انجلین ایرشور که امان اورته دن کنار طوتر چه غم بود بهمه حال
کوه ثابت را حرکت اتمز طاغه دوکلی حالده نه غم اولور که موجهای
چنان قلزم گران گیرد که انجلین عظیم دریانک موجلرنی طوتر
مراد عشق الهی ایله ثابت قدم اولنه حوادث عالمدن غم یوق
دیمکدر طاغ لره زبان اولمدغی کبی اگر چه خصم تو گستاخ میرود
حالی اگر چه سنک دشمنک شمدی گستاخ وبی ادب گیدر گستاخ
کاف عجمی ایله در اگر چه کاف عربی ایله مشهور در تو خوش باش
که گستاخیش عنان گیرد سن شاد اول زیرا گستاخلق انک
دزکنینی طوتر یعنی ادب سزلک آنی بلایه اوغادر اگر چه بد

بعض نسخه ده بجای مغز نغز مقام مرغ لطیف و واقع اولمشدر لکن

قدیم دریانک اسمی در

درحق این خاندان دولت گفت اکرچه دشمن بو دولت خاندانی حقنده نا معقول سوز سویلدی بخواش از زن و فرزند و خانمان

گیرد دشمن انک بخواسنی زن و فرزندندن و خانماننددن طوتر یعنی بولور خانمان اسباب واملاک زمان عمر تو پاینده باد کین دولت

سنک عمرک زمانی باقی اولسون زیرا بو دولت عطیه ایست که در جان انس و جان گیرد براحسان در که انس و جانک جاننه تاثیر ایدر

یعنی مستفید اولورلر سر ملوک سخن حافظست از ان هردم سوز پادشاهلر نک باشی حافظ در اول سبب دن هردم بذو الفقار

زبان عرصه بیان گیرد زبان ذوالفقاری ایله بیان عرصه سنی بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمشدر خیال شاهی اگر نیت

در سر حافظ حافظک باشنده اکر پادشاهلق خیالی یوقی ایسه چرا بتیغ زبان عرصه جهان گیرد نیچون زبان تیغی ایله جهان عرصه سنی

طوتر تنم زرنج فراوان دمی نیاساید تنم وافر

رنج دن بردم راحت و آسوده اولماز دلم زانده بی حد همی بفرساید

کوکلم حدسز غصه دن آشنور یعنی زیاده مضطرب اولور بخار حسرت

او چون رود زدل بسرم انک حسرتی بخاری چونکه کوکلدن باشمه

کیده ز دیدگان نم باران غم فرود آید کوزلرمدن غم یغمورنک نمی

اینر ضمیر غایب جانانه راجع در که مراد باری تعالی در دو چشم من

رخ زرد دید نتوانست بنم اکی کوزم صاری یکا غمه نظر اتمکه قادر

اولمدی از ان بخون دل انرا ببیند آید اول سببدن اکی کوزم

رخمی کوکل قانی ایله صوار مراد ظرافت ایله گریه خونینی بیان در

بادامن غایب در منه سنه معناسنه در

جان اول روح معناسنه در جان ثانی جن معناسنه در

که اصلی شکر در منه

دید بوند بدن معناسنه در منه

زمانه خود بر بود آنچه بود مرا زمانه خود بنم نم وار ایسه قاپدی
بجز محبت جانان که او همی پاید جانانک محبتندن غیریسینی که او
ثابت در مراد زیاده فقر و احتیاج ده اولدغن اشعار در فلک
چو شادی من دید آن همه بشمرد فلک چونکه بنم سرورمی
کوردی اول دوکلی سرورمی صایدی کنونکه میدهیم غم همی نپماید
شمدی که باکه غم ویرور اولجز مراد دنیانک سروری آزو غمی چوق
ایدوکن بیان در چو دوستان من از من گرفت بیزاری چونکه
بنم دوستلرم بندن بیزارلق طوتدی چگونه دشمن من بر تنم بخشاید
بنم دشمنم باکه نیجه ترحم ایلر بو غزلک مخلص بیتی دیوانلرده اول
قدر که طلب اولندی بولنمدی اول سبب دن شرح اولنمدی
گفتم که خطا کردی و تدبیر نه این بود ایدم
که خطا ایلدک و تدبیر بو دکل ایدی گفتا چه توان کرد که تقدیر
چنین بود ایتدی نه ایلمک ممکن در که تقدیر بویله ایدی گفتم
که بسی خط خطا بر تو کشیدند ایتدم که سنک اوزرکه چوق خطا
خطنی چکدیلر یعنی سا که اسناد اتدیلر گفتا هم از آن بود که در
چنین بود ایتدی هم آندن اولدی که آلن لوحنده ایدی یعنی النمده
یازلمش ایدی گفتم که قرین بدت افکند بدین روز ایتدم که
سنی یرامز مصاحبک بو گونه براقدی یعنی بو حاله اوغراتدی
گفتا که مرا بخت بد خویش قرین بود ایتدی که بنم یرامز بختم
باکه مصاحب اولدی یعنی بو حالت بختمدن در گفتم ز من
ای ماه چرا مهر بریدی ایتدم ای ماه نیچون محبتی بندن قطع اتدک

بیزاری ده اولمق مصدر اولوبدر

قرین مصاحب

گفتا که فلک با من بد مهر بکین بود ایدی که فلک بن بد مهره
کین ایله ایدی گفتم که بسی جام طرب خوردی ازین پیش ایدم
که بوندن اوک چوق سرور جامنی نوش ایتدک گفتا که شفا در قدح
باز پسین بود ایدی که شفا صکره کی قدحده ایدی گفتم که تو یی
عمر چرا زود برفتی ایدم که سن عمر سن نیچون تیز گیتدک تو عمری
تقدیرنده در و یا خطاب ایچون در که عمره مصروفدر گفتا که فلانی
چگنم عمر همین بود ایدی که ای فلانی نیلیم که عمر انجق بو ایدی گفتم
که نه وقت سفرت بود چنین زود ایدم که بویله تیز سنک سفرک
وقتی دکل ایدی گفتا که مگر مصلحت وقت درین بود ایدی
که وار ایسه وقت مصلحتی بونده ایدی گفتم که ز حافظ بچه
موجب شده دور ایدم که نه سبب ایله حافظدن دور اولمش
سن گفتا که همه وقت مرا داعیه این بود ایدی که دو کلی وقت
بنم داعیه واقتضا بو ایدی بو غزلده مراد عقل ایله نفسک بری برینه
خطاب وعتاب طریقی ایله اولن مصاحبتلرن بیان در

عنه
وبو دیوانده واقع اولن اصطلاحات واستعمالات مرارا بیان اولنمغین
را قافیه سنک ابتداسندن بو دیوانک انتهاسنه دکین معنا یی
محصلی سی اوزره شرح اولنمسنه شروع اولندی واکثر محلده ترکیب
معناسنه تعرض اولنمغی خطا ایله واقع اولدی ظن اولنمیه
الا ای طوطی گویای اسرار آگاه اول ای اسرار سویلیجی طوطی
مبادا خالیت شکر ز منقار سنک منقارکدن شکر خالی اولمسون

سفرت ده اولن تا خطاب
ایچوندر

شده ده اولن همزه خطاب
ایچوندر

منقارت تقدیرنده در

منقار

منقار قوش بورنی خواجه حافظ بونده کندوسنه خطاب اتمک احتمالی در
که منقاردن مراد دهان اولور که منقار ذکری کندوسنی طوطیه تشبیه
ایتدوکی مناسبت ایله اولور و قلمنه خطاب اتمک احتمالدر زیرا بیچه
محلده واقع اولمشدر و حقیقتده اول خطاب کندوسنه در سرت
سبز و دولت خوش باد جاوید دایم سرک سبز و دولتک خوش
اولسون که خوش نقشی نمودی از خط یار که یارک خطندن
بر لطیف نقش کوستردک یاردن مراد باری تعالی در خطدن
مراد جناب کبریادر نقشدن مراد اکه متعلق اولن اسرار در
سبز ذکری طوطی مناسبتی ایله در یوخسه صحت دن کنایت در
خطاب و دعا بونده کندوسنه یا قلمنه در که معنی ده کندوسنه در
رخ اینجا مظهر حسن خدائیست مراد از خط جناب کبریائیست
سخن سربسته گفتی با حریفان و بغیره سوزی مستور سویلدک
خدارا زین معما پرده بردار الله ایچون بو معمادن پرده یی
رفع ایله بروی ما زن از ساغر گلابی بزم یوزمزه ساغردن
بر کلاب اور که خواب آلوده ایم ای بخت بیدار زیرا خوابه
بولاشمشز ای بیدار بخت مراد طالعندن عشق وسیله سی ایله
غفلتدن انتباهه معاونت طلبی در چه ره بود این که زد در
پرده مطرب نه مقام ایدی بو که مطرب پرده ده چالدی که
می رقصند با هم مست و هشیار که مست و هشیار بربری
بربری ایله رقص ایدرلر مطربدن مراد باری تعالی در که روز
ازلده بر تجلی ایتدکندن جمله عالم رقص و سماعه کلمشلردر

پرده بردار است حاضر در

آه ازان مطرب که از یک نغمه اش   آمده ذرات عالم در وجود

ازین افیون که ساقی در می افکند بوافیون دن که ساقی شرابه

حریفان را نه سر ماند و نه دستار   حریفلرک نه باشی نه دولبندی قالور

مراد شراب عشق ده اولن حالت وکیفیت عشاقی مرتبهٔ وجوددن

رفع ایتدوکن بیان در ساقی دن مراد باری تعالی اولمق روشن در زیرا

عشق ده اولن حالات آندن در و مرشد اولمق جایزدر که عشق الهی نک

سرلرنی لطیف ادا ایله بیان ایتدوکندن عشاق بیهوش اوله لر

سکندر را نمی بخشند آبی   اسکندره براوچ صو احسان ایلمزلر بزور و

زر میسر نیست این کار   بو ایش قوت و آلتون ایله میسر دکلدر

مراد عشق الهی کسب و قوت ایله میسر اولمدغن اشعار در   وین

سعادت بزور بازو نیست   تا نبخشد خدای بخشنده   رخود هرچند نقد

کاینات است   عقل معاش اگرچه کاینات نک ناقدی یعنی صرافی در نقد لوبنده

ناقد معناسنه در عدل عادل معناسنه اولدغی کبی   چه سنجد پیش

عشق کیمیا کار   کیمیاجی عشق قتنده نه یه قادر اولور چه سنجد نه

وزن ایدر معناسنه درکه نقده کوره خوشلب واقع اولمشدر مراد

عشق عقل معاش اوزره غالب مطلق ایدوکن بیان در

چو عشق آمد از عقل دیگر مگوی   که در دست چوکان اسیرست گوی

بیا و حال اهل درد بشنو   کل و اهل دردک حالنی استماع ایله بلفظ

اندک و معنیء بسیار   آز لفظ ایله و چوق معنی ایله مرادکندو

اشعارنده اولن احوال عشقک ظهوری در اختصار و رمز طریقی

ایله بت چینی عدوی دین و دلهاست   بت چین دین و دللر

دستار بوینده دولبند معناسنه در

چه استفهام [illegible]

دشمنی در خداوندا دل و دینم نگه دار ای خداوند دل و دینی
حفظ ایله بت چینی دن مراد النفس هی الصنم الاکبر حسبنجه
نفس در بمستوران مگو اسرار مستی مستورلره مست لک
سرلرنی سویلمه حدیث جان مپرس از نقش دیوار دیوار
نقشندن جان سوزنی صورمه مراد عوام اسرار عشق دن
بیخبر ایدوکن اشعار در جان سز صورت جاندن بیخبر اولدغی
کبی بیمن رایت منصور شاهی منصور شاهه منسوب اولن
سنجاغک یمنی ایله علم شد حافظ اندر نظم اشعار
اشعار نظمنده حافظ مشهور اولدی علم بو نده مشهور معناسنده در
المارایته نسبت غایت خوب واقع اولمشدر خداوندی
بجان بندگان کرد بنده لرحقنده افندی لک یعنی عدل
وکرم ایلدی خداوندا ز افاتش نگه دار ای خدا انی آفت
لردن حفظ ایله گر بود عمر بمیخانه رسم
بار دگر اکر باکه عمر اولور ایسه که کرو میخانه یه ایرشم بجز
از خدمت رندان نکنم کار دگر عاشق خدمتندن غیری
ایش ایلمزم مراد بر مدت عاشق دن دور اولدغن اشعار در
خرم آن روز که با دیده گریان بروم خرم اول کون که
دیده گریان ایله کیدم تا زنم آب در میکده یکبار دگر
تا کرو برکره میخانه قپوسنه صو اورم یعنی خانقاه ده عشق
وطاعته مشغول اولم معرفت نیست درین قوم خدایا
سببی بو قوم ده معرفت یوقدر ای خدا بر سبب ایله تا برم

گوهر خود را بخریدار دگر تا کند و کوهرمی غیری مشتری یه ایلدم

مراد یار غیر ایله موافقت و عشق صاحبنه وصولی بولمدیغندن شکایتدر

یار اگر رفت و حق صحبت دیرین نشناخت یار اگر کتدی ایسه

و صحبت قدیم حقنی اکلمدی ایسه حاش لله که روم من ز پی

یار دگر حاش لله که بن غیری یار اردنجه کیدم گر مساعد شودم

دائره چرخ کبود اگر چرخ کبودک دائره سی یعنی دوری بکا

موافق اوله هم بدست آورمش باز به پرگار دگر ینه آنی

بر دورله اله کتوررم عافیت می طلبد خاطرم ار بگذارند

خاطرم عافیت طلب ایدر اگر قورلر ایسه غمزه شوخش و

آن طره طرار دگر انوک شوخ غمزه سی وکر و اول طرار

طره سی مراد عشق دن فراغت اتمکه غیب هویت و اسرار

الهیه مانع اولورلر دیمکدر راز سربسته ما بین که بدستان

گفتند بزم مستور رازمزی کور که قصه ایله یعنی اشکارا ایتدیلر

هر زمان با دف و نی بر سر بازار دگر هر زمان دف و نی ایله غیری

بازار باشنده بوندن مراد اسرار عشقک فاش اولمسندن

کنایت در هر دم از درد بنالم که فلک هر ساعت هر دم

دردن اینکلرم زیرا فلک هر ساعت کندم قصد دل ریش

بازار دگر غیری آزار ایله بنم مجروح کوکلمه قصد ایدر مراد فلکدن

شکایت در باز گویم نه درین واقعه حافظ تنهاست کرو

دیرم بو واقعه ده یالکز حافظ دکلدر غرقه گشتند درین بادیه

بسیار دگر چوق کمسه دخی بو بادیه ده غرق اولدی ای بادیه دن

بسته مستور معناسنه استعمال اولنور

بادیه صحرا ایسه

مراد دنیا درکه نیجه یوزبیک کمسه بونده غم و درد دریاسنه غرق اولمشدر
یوسف گم گشته باز آید بکنعان غم مخور
ناپدید اولمش یوسف کرو کنعانه کلور غم یمه کلبهٔ احزان شود
روزی گلستان غم مخور کلبه احزان برکون گلستان اولور غم
یمه این دل غمدیده حالش به شود دل بد مکن بو غم کورمش
کوکلک حالی ایو اولور پریشان و بیحضور اولمه وین سر شوریده باز
آید بسامان غم مخور بو پریشان سر کرو عقله کلور غم یمه بعض نسخه ده
بو بیت بویله واقع اولمشدر ای دل غمدیده حالت به شود دل بد
مکن ای سر شوریده باز آیی بسامان غم مخور مراد درد و غم برحال
اوزره قالمدوغن اشعاردر گر بهار عمر باشد باز در تخت چمن
اگر عمر بهاری اوله کرو چمن تختنده بهار عمردن مراد حیاتدر چتر
گل برسر کشی ای مرغ خوش خوان غم مخور گل چترنی باشک اوزره
چکرسن ای خوش خوان بلبل غم یمه هان مشو نومید چون واقف نهٔ
بر سر غیب چون سر غیبه واقف دکلسن اکاه اول نومید اولمه
باشد اندر پرده بازیهای پنهان غم مخور پرده ده مخفی اویونلر
وار در غم یمه مراد حق تعالی قتنده اولان اسرار کمسنک معلومی دکل ایدوکن
بیاندر دور گردون گر دو روزی بر مراد ما نگشت فلک دوری
اگر بر ایکی کون بزم مرادمز اوزره اولمدی ایسه دایما یکسان نباشد
کار دوران غم مخور دورانک ایشی دایما برحال اوزره اولماز
غم یمه در بیابان گر زشوق کعبه خواهی زد قدم بیابانده اگر
کعبه شوقندن قدم اورمق استر ایسک سرزنشها گر کند

هستی ده اولن یاسعد ارکیوندر

خار مغیلان غم مخور اکر ایاغکه مغیلان دکنی باته غم یمه ای دل اگر
سیل فنا بنیاد هستی برکند ای کوکل اکر فنا سیلی وارلق بنیادنی
قوپره چون ترا نوحست کشتیبان ز طوفان غم مخوره چونکه
سنک کشتیبانک نوح در طوفان دن غم یمه مراد چونکه شرع شریف
اوزره اوله سن قیامت ده عذاب دن نه غم دیمکدر زیرا حبیب
اکرم شفیع اولور گرچه منزل بس خطرناکست و مقصد
ناپدید اگرچه منزل زیاده خطرناک و مقصد ناپدید در هیچ راهی
نیست کان را نیست پایان غم مخور هیچ بر یول یوقدر که انک
پایانی یوقدر غم یمه حال ما در فرقت جانان و ابرام رقیب نرم
حالمزی جانانک فرقتنده و رقیبک ابرامنده جمله میداند خدای
حال گردان غم مخور محوّل احوال اولن خدا جمله سنی بیلور غم یمه
حافظا در کنج فقر و خلوت شبهای تار ای حافظ فقر بوجاغنده
و قره کوکیجه لر خلوتده تا بود وردت دعا و درس قرآن غم مخور
مادام که سنک وردک دعا و درسک قرآن عظیم اوله غم یمه مراد
بونلره اشتغال ایله قرب خدا میسّر اولور دیمکدر
روی بنما و وجود خودم از یاد ببر یوزکی کوستر و کندی وجودمی
یاددن الت خرمن سوختگان را همه گو باد ببر دی دوکلی
عاشقلرک خرمننی یل الستون مراد تجلی ذات ایله وجودک محو و
فناسن طلب درکه اول حقیقت ده عین توحید و محض بقادر
ما چو دادیم دل و دیده بطوفان بلا بز چونکه دل و چشمزی بلا
طوفاننه ویردک یعنی بلالره راضی اولدک گو بیا سیل غم و خانه

درس قرآنه مضاف دکلدر

زبنیاد

بيرده باء اولى مغموم در نسخه

زبنیاد ببر دی غم سیلی کلسون وخانهٔ بنیادندن الیتسون مراد عشق
الهی یه وصول سببی ایله کثرت بلایه رضا کوستردکن اشعار در دولت
پیر مغان باد که باقی سهلست مرشد کاملک دولتی باقی اولسون
که باقی سی آسان در دیگری گو برو و نام من از یاد ببر دی بر غیرسی
وارسون بنم ناممی یادندن التسون زلف چون عنبر خامش که
ببوید هیهات انک عنبر خام کبی زلفنی کیم قوقولر هیهات ای دل
خام طمع این سخن از یاد ببر ای امیدی حاصل اولماز کوکل بو سوزی
یادندن الت مراد اسرار الهیه یه وصول زیاده امر عسیر ایدوکن بیان در
دوش میگفت بمژگان سیاهت بکشم دون کیجه ایتدی سیاه
مژکانم ایله سنی دیلرم یارب از خاطرش اندیشهٔ بیداد ببر
یارب انک خاطرندن ظلم فکرنی الت یعنی وعده سنه خلاف اتدرمه
معلوم اوله که ظلم مژکان سیاه ایله هلاک اتمسی در زیرا عاشق معشوق
الندە هلاک اولمق حیات ابدی در حاصل معنی مرشد کامل ریاضتلک
ایله حافظک نفسنک هلاکنه وعده اتدوکن اشعار در زیرا آنی اهلاک
اتمک حقیقت ده احیا اتمکدر سینه گو شعلهٔ آتشکدهٔ فارس
بکش سینه که دی که فارس آتشکده سنک شعله سنی سوندرسون
دیده گو آب رخ دجلهٔ بغداد ببر چشمکه دی بغداد دجله سنک
یوزصوین التسون مراد عشق الهی آتش و اشک عاشق دجله یه غالب
ایدوکن بیان در سعی نابرده درین راه بجایی نرسی سعی التمش ایکن
عشق یولنده بر یره ایرشمزسن مزد اگر میطلبی طاعت استاد ببر
اگر مزد استر ایسک استادک امرنه اطاعت ایله روز مرگم نفسی

نسخه مرحاضر در

وعده ء دیدار بده وفات کونی باکه بر نفس دیدار وعده سن ویر
وآنکهم تا بلحد فارغ ودلشاد ببر واندن صکره بنی قبره دک فارغ
ودلشاد ایلت مراد حسن خاتمه طلبی در خطاب باری تعالی یه در
بعد ازین چهره ء زرد من و خاک در دوست بوندن صکره بنم صاری
یوزم و دوست قپوسنک خاکی باده پیش آور واین جان زغم
آزاد ببر اوکه شراب کتور و بوجانی غمدن آزاد ایلت مراد عشقدن
صکره موت دن خوف طوتمقدن بیان در حافظ اندیشه کن از
نازکی ء خاطر یار ای حافظ یارک خاطرنک نازکلکندن فکر ایله برو
از درت کهش این ناله و فریاد ببر انک درکاهندن یوری بوناله
و فریادی ایلت مراد عاشقه صبر لازم ایدوکن بیان در اکرچه عاشقده
صبر اولماز ای صبا نکهتی از خاک در یار بیار
ای صبا یارک قپوسی خاکندن بر رایحه کتور ببر اندوه دل و مژده ء
دلدار بیار کوکل غصه سنی ایلت و دلدار مژده سنی کتور یاردن
مراد خدا در مراد فضل الهی دن بر نفحه طلبی در که انک سببی ایله
عالم قبض دن خلاص میسّر اولور نکته ء روح فزا از دهن
یار بکوی یارک دهانندن روح زیاده ایدیجی نکته سویله نامه ء
خوش خبر از عالم اسرار بیار اسرار عالمندن خوش خبرلو
بر نامه کتور مراد کلام الهی سببی ایله اسرار الهیه نک ظهورلی
کردی از رهکذر دوست بکوری ء رقیب دوستک رهکذرندن
رقیبک کورلکنه بر غبار بهر آسایش این دیده ء خونبار بیار
بو قان یاغدرجی کوزمک آسایشندن اوتری کتور مراد شیطانلک

ای حافظ تقدیرنده در

خونبار وصفندن کیسی

کور

کورلکنه فضل آلهیدن دوست ایله اشنالق طلبی در خامی و
ساده‌دلی شیوه‌ٔ جان یاران نیست خام‌لک و بونلک عاشق
لرک ایشی دکلدر خبری از بر آن دلبر عیار بیار اول عیاردلبرک
قتندن برخبر کتور مراد فضل الهی سببی ایله خدادن آگاه‌لق طلب ایتدوکن
اشعاردر تا معطر کنم از لطف نسیم تو مشام تا سنک نسیمک لطافتندن
جانمک مشامنی معطر ایدم شمه‌ٔ از نفحات نفس یار بیار یارک نفسی
نفحه‌لرندن برشمه کتور مراد خدادن نفحه طلبی در بوفای تو که خاک
ره آن یار عزیز سنک وفاک حقیچون که اول عزیز یارک خاک راهی
بی غباری که پدید آید از اغیار بیار اغیاردن برغبار ظاهر اولمق سیز
کتور غبار بحضورلق وضرر معناسنه استعمال اولنور مراد اسرار
عشقک کتمانی لازم ایدوکن بیان در روزگاریست که دل چهره‌ٔ
مقصود ندید بر روزگاردر که کوکل مقصود یوزنی کورمدی یعنی
مقصود حاصل اولمدی ساقیا آن قدح آینه کردار بیار ای ساقی
اول آینه کبی قدحی کتور مراد مرشددن عشق الهینک حصولن طلب در
شکر آن را که تو در عشرتی ای مرغ چمن اول شکرانیه که سن
عشرت ده سن ای بلبل با سیران قفس مژده‌ٔ گلزار بیار قفس
اسیرلرینه گلزار مژده سنی کتور مرغ چمن دن مراد بلبل درکه بونده
مرشد مراد درکه وصال جانانه وصول بولمش در اسیران قفس دن
مراد طالب عشق اولنلر در کام جان تلخ شد از صبر که کردم بی دوست
جان طماغی آجی اولدی دوستسز ایتدکم صبردن یعنی صبرک المی جانمه
ایرشدی عشوه‌ٔ زان لب شیرین شکربار بیار اول شکرباغدرجی

بوقافیه ده اولن یا قسم اکثردر

شیرین لب دن بر عشوه یعنی بر سوز کتور مراد کلام الهی سببی ایله
عالم قبض دن حاصل اولن الملک دفعن طلب در صبر بونده مصدر در
دلق حافظ بچه ارزد بمیش رنکین کن حافظک دلقی نیه دکر یعنی
نه ایشه یرار آنی شراب ایله رنکین ایله وانکهش مست و خراب
از سر بازار بیار وآندن صکره انی مست و خراب بازار طرفندن
کتور مراد وجود انسان عشق الهی ایله آلوده اولمیجق لاشیء ایدوکن
بیان در دلق دن مراد بونده کندونک وجودی اولمق روشن در
اکرچه دلق اولمق احتمال در ای صبا نکهتی از
کوی فلانی بمن آر ای صبا اول فلانک محله سندن باکه بر رایحه کتور
زار و بیمار غمم راحت جانی بمن آر غمک زار و بیماری ام باکه بر
جان راحتنی کتور مراد فضل الهی دن نفحه طلبی در قلب بی حاصل
مارا بزن اکسیر مراد بزم بی حاصل قلبمزه مراد اکسیرن اور یعنی
از خاک در دوست نشانی بمن آر یعنی دوستک قپوسنک خاکندن
باکه بر نشان کتور در دوست دن مراد جناب قدس در درکمین
کاه نظر با دل ریشم جنکست نظر بوسوسی یرنده مجروح کوکلم
ایله جنکم وار زابرو و غمزه او تیر و کمانی بمن آر انک ابرو و غمزه
سندن باکه بر تیر و کمان کتور یعنی قلبم عقل معاش وسوسه ایله
عشق الهی بی ترک اتمک استر باکه غیب هویت و رمز الهی ایرشدر
که آنلرک سببی ایله عقل معاشه غلبه ایدوب قلبمی انک الندن خلاص
ایدم خطاب مرشده در بعض نسخ ده ریشم یرینه خویشم واقع
اولمشدر در غریبی و فراق و غم دل پیر شدم غریبلکده و فراقده

سکن امر حاضر در

آر امر حاضر در

ولوکل

بجشان امر حاضر در

وکوکل غمنده پیر اولدم ساغر می زلف تازه جوانی بمن آر بر
تازه جوانک الندن یاکه می ساغرنی کتور مراد عالم قبضنک الندن
خلاص ایچون مرشددن فیض طلب ایتدوکن بیان در منکران را
هم ازین می دو سه ساغر بچشان منکر عشق اولنلره دخی بو میدن
اکی اوچ ساغر طاتدر وگر ایشان نستانند روانی بمن آر
واکر آنلر المیه لر فوری یاکه کتور مراد کندونک عشق الهی یه اولن
طلب وشوقن اشعار در ساقیا عشرت امروز بفردا مفکن
ای ساقی بو کونک عشرتنی یارنه براقمه یا ز دیوان قضا خط
امانی بمن آر یا حق تعالی نک دیوانندن یاکه برامان خطی کتور
مراد فرصتی فوت اتممکه تنبیه در ترک عشرت امروزچون کنم
که کسی ضمان نمیشود از من حیات فردا را دلم از پرده بشد
دوش که حافظ میگفت کوکلم دون کیجه پرده دن کتدی که
حافظ ایدر ایدی دلم از پرده بشد اختیار سز لقدن کنایت در
ای صبا نکهتی از کوی فلانی بمن آر بو مصراعک معناسی مطلع ده
شرح اولندی بو که صنعت رد العجز عن الصدر دیرلر
ای خرم از فروغ رخت لاله زار عمر ای جانان که سنک رخک
شعله سندن عمرک لاله زاری خرم و لطیف در بازآ که رخت بی
گل روییت بهار عمر گرو کل که سنک کل یوزک سز عمرک بهاری دو کلدی
مراد عمرک اعلی سی عشق الهی ایله یچن ایدوکن بیان در بهار بونده
مبالغه مغایسنه دیو اندیشه از محیط فنا نیست هر کرا فنا محیطندن
خوف یو قدر هر کیمسه که بر نقطه دهان تو باشد مدار عمر عمرنک

آبر بعنده امر حاضر در

مداری سنک نقطه یه مشابه دهانک اوزره اوله مراد عمرنی اسرار عشقه
وکلمات الهیه یه صرف ایدن کمسیه فنادن خوف وضرر اولمدوغن
اشعار در خطاب خدایه در از دیده گرهر رشک چو باران بجکد روا
اگر چشمدن کوز یاشی باران کبی طامه روا در کاندر غمت چو برق
بگذرد روزگار عمر زیرا سنک غمکده عمر روزکاری برق کبی کتدی
مراد فراق ده اولنه کثرت بکا لازم ایدوکن بیان در خطاب خدایه در
بی عمر زنده ام من واین بس عجب مدار بن عمرسز دیری ام
وبو نی زیاده عجب طوتمه روز فراق را که نهد در شمار عمر فراق
کوننی کیم عمر عددنه قور مراد عشق الهی سز کچن عمر حقیقتده عمر
دکل ایدوکن اشعار در از هر طرف ز خیل حوادث کمین گهیست
هر طرفدن حوادث عسکرندن برکمینگاه واردر زان رو عنان
گسسته دواند سوار عمر اول سببدن عنانی قرلمش یلدرر
عمر سواری بو سوز عمرک زیاده سرعت ایله مرورندن کنایت در
عنان کسسته تمام سرعت ایله کتمکدن کنایت در عنان کشیده
آهسته کتمکدن کنایت در این یکدو دم که دولت دیدار ممکنت
بو ایکی دم که دیدار دولتی ممکن در دریاب کار ما که نه پیداست کار
عمر بزم ایشمزی تدارک ایله زیرا عمرک پیدا دکلدر مراد عمره اعتماد
جایز دکل ایدوکن بیان در تا کی می صبوح و شکر خواب بامداد
تجنه دک صباح شرابی و صباحک لذیذ اویقوسی بیدار گردیمکن
که گذشت اختیار عمر آویان آگاه اول که عمرک اختیاری کیدی مراد
نیجه بر هوا و هوس ده اولاسن برمقدار عشق وطاعته سعی ایلیه که

مدار نهی کاصد در بیت

دریاب ابرحاصد در بیت

عمرک

عمرک کزیده سی کچدی دیمکدر دی در گذار بود و نظر سوی ما نگرد دو
عمر کچلده ایدی و بزم طرفمزه نظر ایلدی بیچاره دل که هیچ ندید از
گذار عمر بیچاره کوکل که عمرک کچمه سندن هیچ اثر کورمدی مراد عمر
کذشته نک رجوعی هرکز میسر دکل ایدوکن اشعار در حافظ سخن
بگوی که بر صفحهٔ جهان ای حافظ سوز سویله زیرا جهان صفحه سی
اوزره این نقش ماند از قلمت یادگار عمر بو نقش قالور سنک
قلمکدن عمر یادکاری　　　هرانکو نماند از پسش یادگار درخت
وجودش نیاورد بار　　　عیدست و آخر گل و یاران
در انتظار بیرام در و گل آخری و یاران انتظار ده در ساقی
بروی شاه ببین ماه و می بیار ای ساقی آی شاهک یوزنده
کور و شراب کتور خطاب مرشده در مراد یاران طریقت فیضه
منتظر لر در اعتکاف دن چقمق زمانی اولدی دیمکدر دل بر گرفته
بودم از ایام گل ولی گل زماننده امید قطع ایتمش ایدم اما
کاری بکرد همت رندان روزه دار صایم رندلرک همتی بر
ملیش ایلدی مراد کشف و فیض دن مأیوس اولمش ایدم لیکن
عاشقلرک همتی کروبا که معین اولدی که اول حالت ظاهر اولدی
دیمکدر دل در جهان مبند و بمستی سؤال کن جهانه کوکل بغلمه
و مستلکده سؤال ایله از فیض جام و قصهٔ جمشید کامکار
جامک فیضندن و کامران جمشیدک قصه سندن مراد دنیانک
سلطنت و ذوقی بی ثبات ایدوکن بیان در جز نقد جان بدست
ندارم شراب کو جان نقدندن غیری الیمده نسنه یوق قدر شراب

روزه وصفنده بیتیدر

[illegible]

قنی کاکان نیز بر کرشمهٔ ساقی کنم نثار که آنی دخی ساقی نک کرشمه سنه
نثار ایلیم ساقی دن مراد مرشد در حاصل معنی حصول عشق ایچون ترک
جانه رضا اظهار ایتدوکن اشعار در خوش دولتیست خرم و خوش
خسرویست کریم لطیف خرم بر دولت در و خوش کریم بر پادشاه در
یارب ز چشم زخم زمانه نگاه دار یارب سن آنی زمانه نک ضررلو
کوزندن حفظ ایله می خور بشعر بنده که زیبی دگر دهد بنده نک شعری
ایله شراب ایچ زیرا بر زینت داخی ویرر جام مرصع تو بدین در
شاهوار سنک مرصع جامک بو در شاهوار ایله که کندونک شعری در
مراد پادشاه اولمق روشن در زآنجا که پرده پوشی خلق کریم
تست اول یردن که سنک کریم خلقک پرده پوشلکی در بر
قلب ما ببخش که نقدیست کم عیار بزم قلبمزه ترحم ایله که کم
عیار بر نقد در خطاب خدایه در بو وجه دخی جایز در بزم قلبمزی
بغشله گر فوت شد سحور چه نقصان صبوح هست اگر سحور
فوت اولدی ایسه نه نقصان صبوح وار در از می شوند روزه
طالبان یار می دن اورج آچیجی اولورلر یارک طالبلری یاردن مراد
باری تعالی در طالبان دن مراد عشاق در مراد بو در که اگر بر سنت
فوت اولدی ایسه نه غم که آندن مقبول سحر طاعتی وار در آنی ادا
ایدهرز بعض نسخ ده شوند یرینه کنند واقع اولمش در اول وقت
معنی بویله اولور می دن اورج آچارلر و جایز در که کنند بونده
شوند معناسنه اوله نتکم کنم شوم معناسنه بوستانک بو بیتده
واقع اولمشدر که مصراع ثانی ده اولکن کنم شوم معناسنه در

منتخب اسم حاضر درس

مکر

عنان درکیرسه

مگر نعمت شه فرامش کنم که بینم تباهی وخامش کنم وجه ثانیه کوره
روزه کشا وصف ترکیبی اولماز ترسم که روز حشر عنان در
عنان رود خوف ایدرم که قیامت کونی برابر کیده تسبیح شیخ و
خرقهٔ رند شراب خوار شیخک تسبیحی و شراب نوش ایدجی
رندک خرقه سی مراد بودر که مرائی شیخک طاعتی فقیر فاسقک
فسقی ایله برابر اوله دیو شیخه طعن ایدر حافظ چو رفت روزه و
گل نیز می رود ای حافظ چونکه صوم کتدی و گل داخی کیدر ناچار
باده نوش که از دست رفت کار بالضروری شراب ایچ زیرا
ایش الدن کتدی مراد چونکه رمضان کتدی عشقه سعی ایله دیمکدر
صبا ز منزل جانان گذر دریغ مدار ای صبا جانان
منزلندن کذری دریغ طوتمه وز و بعاشق مسکین خبر دریغ مدار
وجانان دن مسکین عاشقه خبر دریغ طوتمه مراد فضل الهی دن فیض
الهی طلبی در وزوزیدن دن امر حاضر کلور اما بونده مراد دکلدر
بشکر آنکه شکفتی بکام دل ای گل اول شکرانیه که کوکل مرادی
ایله آچلدک ای گل نسیم وصل ز مرغ سحر دریغ مدار بلبل دن
وصل رایحه سنی دریغ طوتمه مراد وصال جانانه وصول بولن مرشده
خطابدر که طالبی اول دولت دن محروم ایلمه دیو کنونکه چشمهٔ
قندست لعل نوشینت شمدی که سنک لذیذ لبک قند چشمه سیدر
سخن بگوی و ز طوطی شکر دریغ مدار سوز سویله و طوطی دن
شکری دریغ طوتمه مراد مرشد دن فیض طلبی در حریف عشق تو
بودم چو ماه نو بودی سنک عشقک مصاحبی ایدم چونکه ماه نو

بکام مرادینه

ایدک چو بونده تشبیه ایچون اولمق معقول دکلدر کنون که ماه تمامی
نظر دریغ مدار شمدیکه ماه تمام سن نظرکی دریغ طوتمه جهان و هر
چه در وهست سهل و مختصر ست دنیا و هر نه که انک ایچنده در سهل
و مختصر در ز اهل معرفت این مختصر دریغ مدار اهل معرفتدن بو
مختصری دریغ طوتمه مکارم تو بافاق میبرد شاعر سنک
کرملرکی عالمه ایلدر ازو وظیفه زاد سفر دریغ مدار آندن سفر
آزغی وظیفه سنی دریغ طوتمه چو ذکر خیر طلب میکنی سخن اینست
چونکه ذکر خیر طلب ایدرسن سوز بودر که در بهای سخن سیم
زر دریغ مدار که سوز بهاسنده سیم وزری دریغ طوتمه بو
بیتلردن مراد بر صاحب دولتدن احسان طلبی در
غبار غم برود حال به شود حافظ غم غباری کیدر و حال ایو
اولور ای حافظ تو آب دیده ازین رهگذر دریغ مدار سن
کوز یاشنی بو عشق یولندن دریغ طوتمه مرادکریه سبب عزت ایدو
بیان در روی بنمای و مرا کو که دل از جان بر
کیر یوزکی کوستر و بکا دی که جاندن امیدی رفع ایله مرادشوده
جمال جاناندن صکره اولمکه رضا کوستردکن اشعار در پیش
شمع آتش پروانه بجان کو در کیر شمع قتنده پروانه نک آتشی
جانکه طوتدی یعنی پروانه شمعه نیجه یانرسه بن دخی الخلیل با نیه
راضیم سن بهمان حمالکی کوستر در لب تشنه ما بین و مدار
آب دریغ بزم تشنه لبمزه نظر ایله و ابی دریغ طوتمه بو وجه دخی
جایزدر بزم تشنه لبمزی کور و آبی دریغ طوتمه مراد باری تعالیدن

مدارنی حاضر دیر

نهی امر حاضر دیر

رزم

ترحّم طلبی در بر سر کشته‌ء خویش آی وز خاکش بر گیر کندو
مقتوللک باشی اوزره کل و آنی خاک دن رفع ایله مراد خدادن
مشاهده و نظر طلبی در ترک درویش مکن گر نبود سیم و زرش
درویشی ترک ایلمه اگر انک سیم و زری اولمیه در غمت سیم شمار
اشک و رخم را زر گیر سنک غمکده کوزم یاشنی سیم صای و
رخمی آلتون طوت مراد عشق ده اشک و رخ زرد سیم و زردن
مقبول ایدوکن بیان در چنگ بنواز و بساز از نبود عود چه سوز
چنگه دوزن ویر و چال اگر عود اولمیه یانمه آتشم عشق و دلم
عود و تنم مجمر گیر عشقمی آتش و دلمی عود و تنمی مجمر طوت مجمر
بخوردان عوددن مراد بونده خوشبوی اولن درخت در مراد
حصول عشق ده جمیعی سندن مهمّ اولن مرشد ایدوکن اشعار در
در سماع آی و ز سر خرقه بینداز و برقص سماعه کل و باشکدن خرقه
آت و رقص ایله ورنه در گوشه رو و خرقه‌ء ما بر سر گیر یوخسه
بر گوشه‌یه وار و بزم خرقه‌مزی باشک اوزره طوت مراد وجوددن
محبوب جانان شوقنه رقص و سماعه کل یوخسه بزم خدمتمز ایله
دیمکدر بعض نسخ ده بویله واقع اولمشدر ورنه در خانه رو و
کهنه ردا بر سر گیر یوخسه خانکه وار باشک اوزره اسکی
ردا طوت یعنی عورتلر کبی خانه ده اوتور صوف بر کش ز بر و
باده صافی در کش اوستکدن صوفی چقار و صافی شراب چک
سیم در باز و بر و سیمبری در بر گیر سیم خرج ایله و زر ایله
بر سیمبری سینه ده طوت مراد سیم و زری عشق یولنده فدا

بعض نسخ ده مسفور [illegible] واقع اولمشدر

بو بیت بعض نسخه ده وار

ایدوب بر مرشد اله کتوردیکمدر دوست گو یار شو و خلق جهان
دشمن باش دي دوست يار اولسون وخلق جهان دشمن
اولسون بخت گو پشت شو و روی زمین لشکر گیر دی بخت
معین اولسون و یر یوزنی لشکر طوتسون یعنی اصلا خوف
یوقدر یاردن مراد باری تعالی در میل رفتن مکن ای دوست
دمی با ما باش ای دوست کتمکه میل ایتمه بر نفس بزمله اول
بر لب جوی طرب جوی و بکف ساغر گیر ارماق کنارنده شوق
استه وشراب نوش ایله خطاب مرشده در رفته گیر از برم
ز آتش و آب دل وچشم گندوکی بنم قتمدن کتمش طوت وکوکل
آتشندن وگوز یاشندن گونه ام زرد ولبم خشک و کنارم
تر گیر بکزمی صاری ولبمی قوري وکنارمی یاش طوت آتش دله
وآب چشمه وخشک آتشه وتر آبه کوره در یعنی سنک فراقکدن
باکه بو حالت واقع اولوردیو ظرافت ایله حسب حالنی جانانه اشعار
ایدر حافظ آراسته کن بزم و بگو واعظ را ای حافظ
بزمکی مزین ایله وواعظه دی که ببین مجلسم و ترک سر منبر گیر
که بنم مجلسمی کور و منبر هوسنی ترک مراد اسرار عشق سویلنن
یرده واعظ قدر واعتبار اولمدیغن بیان در
دیگر ز شاخ سرو سهی بلبل صبور گر و سرو سهی شاخندن صبور
بلبل گلبانگ زد که چشم بد از روی گل بدور گلبانگ اوردی
که یرامز کوز گلک یوزندن دور اولسون بلبل دن مراد بونده
فیض دن دور اولمش عاشق در گل دن مراد بونده مرشد در

شونه تنبیه معناسنه در

ای گل

ای گل بشکر آنکه توبی پادشاه حسن ای گل اول شکرانه که حسن
پادشاهی سنسن با بلبلان عاشق مکن غرور دیوانه عاشق بلبللره
غرور ایلمه خطاب مرشده درکه مریدلرینه اول قدر مقید کل در از
دست غیبت تو شکایت نمیکنم سنک مفارقتکدن شکایت
ایلمزم تا نیست غیبتی ندهد لذت حضور ما دام که بر مفارقت
یوقدر یعنی اولمیه قرب و وصال بر لذت ویرمز مراد الاشیاء
تنکشف بالاضداد حسنجه وصالک ذوق و قدری فراق ایله
معلوم اولوردیمکدر زاهد اگر بحور و قصور ست امید وار
زاهد اکر حور و قصوره امیدلو ایسه قصور بونده قصرک جمعی در
ما را شراب خانه قصور ست و یار حور بزه میخانه قصور و
یار حور در قصور بونده دخی قصرک جمعی در مراد عاشقه وصال
جانان دن غیریه محبت و میل اتمک معقول دکل ایدوکن
بیان در زیرا جمال جانانه نسبت قصور حبان بر قصور در می
خور بیانگ چنگ مخور غصه ور کسی چنگ آوازی ایله شراب
ایچ و غصه یمه و اکر بر کمسه گوید ترا که باده مخور گو هو الغفور
سکا دیه که شراب ایچمه دی الله غفور در یعنی بر کمسه عشقه
انکار اتمک سببی ایله سنی عشق الهی دن منع ایلمک استسه فضا
اکر بو حال گناه ایسه دخی انوک سوزنی رد ایچون الله غفور
دی گر دیگران بعیش و طرب خرمند و شاد اگر غیری لر
عیش و طرب ایله خرم و شاد ایسه لر ما را غم نگار بود مایه
سرور بزه حق تعالی غمی سرود سرمایه سی در حافظ شکایت

غیبت بوندن فنایه ایدر مراد

مخمور یعنی خمار

از غم هجران چه میکنی ای حافظ فراق غمدن نه شکایت ایدرسن
در هجر وصل باشد و در ظلمت نور وصال فراق ده در نور
ظلمت ده در بو اکی بیت ده بود و باشد است معناسنه ادات زمانیه
اولمق روشن در شب قدرست و طی شد
نامهٔ هجر شب قدر در و فراقک نامه سی طی اولدی سلام فیه حتی
مطلع الفجر صباح طلوع ایدنجه آنده سلام وسعادت وارد ر شب
قدردن مراد شب وصال در دلا در عاشقی ثابت قدم باش
ای کوکل عاشقلقده ثابت قدم اول که در این ره نباشد کار
بی اجر زیرا بو یولده اجرسز ایش اولمز مراد عشق وطاعته کوشش
ایدن وصال جانان محروم قالمز دیمکدر من از رندی نخواهم
کرد توبه بن عاشقلقدن توبه ایتمیسرم ولو آذیتنی بالهجر والحجر
اکرسن بکا ایذا ایده سن فراق و منع ایله خطاب بونده خدایه در
اذیت فعل ماضی مفرد مذکر مخاطب در افعال بابندن اصلنده
أأذیت در همزهٔ ثانیه الفه قلب اولندی هجر فراق حجر منع
معناسنه در دلم رفت و ندیدم روی دلدار کوکلم کیتدی و
دلدارک یوزنی کورمدم فغان از این تطاول آه ازین جر
فغان بو ظلمدن آه بو زجردن بر آ ای صبح روشن دل خدارا
طلوع ایله ای روشن دل صبح الله ایچون که بس تاریک می بینم
شب هجر که فراق کیجه سنی زیاده قرکو کوررم وفا خواهی جفا
کش باش حافظ وفا استرایسک جفا چکیجی اول ای حافظ
فان الربح والخسران فی التجر زیرا تحقیق فایده و ضرر تجارتده در

هجر فراق

تطاول ظلم

مراد زحمت چکن رحمته ایرشور دیمکدر نصیحتی
کُنْمَتْ بِشْنَوْ وبهانه مَگِیرْ سکا بر نصیحت ایدرم استماع ایله و
بهانه طوتمه هرْ آنچه ناصِحِ مُشفق بگُویدَتْ بِپَذِیرْ هر اول نسنه‌یی
که سکا ناصح مشفق دیر قبول ایله نصیحتی بودر زِ وَصْلِ رُوی جُوانانْ
تمتعی برگیر جوانلرک یوزی وصلندن بر فائده حاصل ایله که درْ کمینگه
عمرْ نستْ مکر عالم پیر زیرا پیر عالمک مکری عمر پیسوسی پرنده در یعنی مرشد
لردن عشق الهی حاصل ایله عمرکه مغرور اولمه که بی ثبات در نعیم هرْ دو
جهانْ پیشِ عاشقانْ بدوجو هر اکی عالمک نعمتی عاشقلر قتنده اکی
آرپه درکه آنْ متاع قلیلست واینْ بهای کثیر زیرا اکی عالم متاع
قلیلدر واکی آرپه چوق بها در معاشری خوشش و رودی بساز میخواهم
بر خوشش مصاحب ودوزنی تمام بر آلت طرب استرم که دردِ خویش
بگویم بنالهٔ بم وزیر که بم وزیر ناله‌سی ایله کندی دردمی اکه دیم بم
قبا قیل زیرا اینجه قیل که اشغه ده اولور مراد احوال رون دن خبردار
بر رازشناس استرم که اکه سرّی فاش ایدم دیمکدر بر آنْ سرم که
ننوشم می وگنه نکنم اول هوسلو وزره یم که شراب اچمیم وکناه
ایلمیم اگر موافق تدبیر منْ شودْ تقدیر اگر تقدیر الهی بنم تدبیرمه موافق
اوله بعزم توبه نهادم قدح زکف صد بار توبه قصدی ایله یوزکره
قدحی الدن قودم ولی کرشمهٔ ساقی نمیکند تقصیر اما ساقینک
کرشمه‌سی تقصیر ایلمز مراد عشق الهی‌نک صعوبتندن اوتری نیچه کره
عشقدن فراغت ایلمک استدم لیکن مرشد کامل جذبهٔ نظری
ایله یاکه کرو شوق ویردی دیمکدر می دوساله و محبوب چارده ساله

مشفق اسم فاعلدر

زیر عودده بم سسنه مقابلدر

بم عودده زیر سسنه مقابلدر

اکی ییللق شراب واون درت یاشنده محبوب همین لبست
مرا صحبت صغیر و کبیر صغیر وکبیر صحبتی همان یاکه بوکافی درمی دو
ساله اسکی شراب معتاسنه درکه بونده عشق الهی مراددر محبوب
چارده ساله دن مراد مرشددرکه محبوب زیبا مشابه سنه تنزیل
اولنمشدر اکی رکعت نماز وقرآن عظیم مراددر دینلر ظاهر بودرکه
اصابت ایتمشلر درصغیر وکبیر ذکری سال مناسبتی ایلدرکه تمام خوب
واقع اولمشدر چو قسمت ازلی بی حضور ما کردند چونکه ازل
قسمتنی بز حاضر اولمق سزن ایلدیلر کر اندکی نه بوفق رضاست
خرده مگیر اگر براز حق رضایه موافق دکل ایسه خرده طوتمه یعنی
طعن ایتمه وعیب و نقصان طوتمه مراد قضایه رضا اظهاریدر
چو لاله در قدحم ریز ساقیا می مشک ای ساقی لاله کبی بنم قدحمه
مشکبوی شراب دوک که نقش خال نگارم نمی رود ز ضمیر که
نگارک خالی نقشی خاطرمدن کتمیه مراد ذات باری نک خیالی
قلبندن کتممک ایچون مرشددن عشق الهی طلب ایتمسیدر قدحدن
مراد قلبیدرمیدن مراد عشقدرخالدن مراد نقطهٔ ذاتدر
که حضرت جامی بو بیت ایله بیان ایتمشدر نگاردن مراد باری
تعالیدر ظلمت کو نم غرض باشد ززلف نقطهٔ ذاتم
مراد آمد ز خال نگفتمت که حذر کن ز زلف او ای دل سکا
دیمدممی که ای کوکل انک زلفندن حذر ایله که میکشند درین حلقه
باد در زنجیر که بو حلقه ده بادی زنجیره چکرلر مراد اسرار الهیه
توغل معقول دکل ایدوکن بیان درزیرا سبب حیرت در زلفدن

مراد ظلمت کون اولمق ممکندر که نیجه قوی لرانک زبونی اولمشلر
بیار ساغر یاقوت فیض در خوش آب ستروتازه ولطیف
درّه بکزر یاقوت فیض لو ساغری کتور حسود گو گرم اصفی
ببین و بمیر حسوده دی و زیرک باکه ایدوکی کرمی کورسون
وحسدندن اولسون دل رمیده ما را که پیش میگیرند بزم
اور کمش کوکلمزک اوکنی کیم طوتر یعنی کیم ضبط ایدر خبر دهید
بمجنون خسته از زنجیر خسته مجنونه زنجیردن خبر ویرکوز مراد
جنونی عشق دن اولکن دله زنجیر عنیب هویت واسرار الهیه
ایدوکن بیاندر چه جای گفته خواجو و شعر سلمانست
نه خواجونک سوزی وسلمانک شعری یریدر که شعر حافظ ما به
زنظم خوب ظهیر که بزم حافظمزک شعری ظهیرک نظمندن یک در
حدیث توبه درین بزمگه مگو حافظ بو بزم یرنده توبه سوزن سویلمه
ای حافظ که ساقیان کمان ابرویت زنند به تیر که کمان ابرو
ساقی لر سنی تیر ایله اوررلر یعنی مرشد قسنده عشق دن فراغت
اتمک سوزن سویلمه که سنی طرد ورد تیری ایله مجروح ایدرلر
دلا چندم بریزی خون ز دیده شرم دار آخر
ای کوکل نیجه بر بنم قانمی دوکرسن آخر کوزدن اوتان تو نیز ای
دیده خوابی کن مراد دل برآر آخر سن دخی ای چشم بر مقدار اویو
آخر کوکلک مرادنی حاصل ایله مراد عشق ده بواکی حالت دن
خلاص میسر دکل ایدوکن اشعار در منم یارب که جانان را ز
ساعد ببوسه می چینم بنیم یارب که جانانک ساعدندن بوسه دریم

بو سوز تمام سرورندن در دعای صبحدم دیدی که چون آمد بکار

آخر صباح وقتنک دعاسنی کوردکی که نیجه ایشه یرادی مراددنیو

عقبی بمن بخشید روزی بخش رزاق عالم باکه دنیا و آخرت

مرادنی احسان ایلدی بکوشم قول چنک آول بدستم زلف

یار آخر قولغمه اول چنک سوزنی آخ المه یارک زلفنی ویردی مراد

دنیاده مرشد و آخرتده اسرار الهیه سببی ایله وصال جانان

میسر اولمسی در چو باد از خرمن دونان ربودن خوشه تا چند

بادکبی نیجه یه دک الچق لرک خرمنندن بر خوشه قاپمق ز همت توشه

بردار و خود تخمی بکار آخر همتدن بر توشه حاصل ایله و آخر

کندک بر تخم اک مراد هر شیخ لباسنده اولن کمه لردن همت

طلب اتمکدن کندک سعی ایدوب مرشد اول دیمکدر نکارستان

چین دانم نخواهد شد سرایت لیک بیلورم نکارستان

چین سنک سرایک اولمسر در اما بنوک کلک مشک آمیز نقشی

می نکار آخر مشک آمیز قلم اوجی ایله آخر بر نقش نقش ایله می نکار

امر حاضر در نقش ایله معناسنه مراد قدرتک مقداری عشق و طاعته

سعی ایله دیمکدر دلا در ملک شب خیزی کر از اندوه نکریزی ای

کوکل شب خیزلک ملکنده اکر زحمت و غصه دن قاچمیه سن دم

صبحت بشارتها بیارد زان دیار آخر دم صبح سا که آخر

اول دیاردن بشارتلر کتورر مراد طاعت و عشق الچون سحر خیز

اولن کمسه سعادتلر میسر اولور دیمکدر بتی چون ماه زانو زد

می چون لعل پیش آورد ماه کبی بر محبوب دیز اوردی یعنی

روزی بخش وصف ترکیبیدر منه

نکارستان ایله امر حاضردر منه

صبحتده اولانلره خطابدر منه

یانکده

یانکده اویوردی لعل کبی بر قرمزی شراب اوکگه کتوردی تو
کوئی تا بیتم حافظ ز ساقی شرم دار آخر سن تا بیم دیرسن
ای حافظ آنوساقی دن اوتان حاصل معنی بر مرشد عشق الهی
حصولنه سکا طالب اوله فرصتی غنیمت بیل دیمکدر
ساقیا مایهٔ شباب بیار ای ساقی جوانلق سرمایه سنی کتور
مایهٔ شباب شراب درکه مصراع ثانی انی بیان ایدر مایه اصیل
معناسنه در یک دو ساغر شراب ناب بیار برآکی ساغر صافی
شراب کتور داروی درد عشق یعنی می عشق دردنک داروسی
یعنی شراب کوست درمان شیخ و شاب بیار که او پیرو
جوانک درمانی در کتور مراد عشق الهی در دله درمان ایدکن
بیان در آفتابست و ماه باده و جام آفتاب وماه در باده
وجام در میان مه آفتاب بیار ماه اچنده آفتاب کتور
شراب آفتاب ماه جام در یعنی جامی شراب ایله پر ایدوب
کتور نور القمر مستفاد من الشمس حسنجه شرابی آفتابه ماهی
جامه تشبیه ایتمش در زیرا جامک لطافتی شراب ایله در میکند
عقل سرکشی‌ء تمام عقل تمام سرکش لک ایلر گردنش را زمی
طناب بیار آنوک بوینینه شرابدن طناب کتور مراد عقل معاش
دنیا جانبنه میل ایدر آنی عشق الهی ایله بند ایله دیمکدر بزن این
آتش مرا آبی بو بنیم آتشمه بر آب اور یعنی آن آتش جواب
بیار یعنی اول آب کبی لطیف آتشی کتور مراد حرارت قلب
تسکینی ایچون مرشددن عشق طلبی در گل اگر رفت گو

بشادی روی گل اگر کندی ایسه دی ث دلق ایله کتسون بادهٔ
ناب چون گلاب بیار گلاب کبی صافی شرابی کتور بادهٔ ناب دن
مراد عشق در غلغل بلبل ار نماند چه غم اگر بلبلک غلغلی قالمدی
ایسه نه غم قلقل شیشهٔ شراب بیار شراب شیشه سنک
قلقلنی کتور مراد عشق طلبی در غم دوران مخور که رفت بباد
دورانک غمنی یمه که یله کتدی یعنی بویله اولدی دیولی حضور اولمه
نغمهٔ بربط و رباب بیار بربط و رباب نغمه سنی کتور مراد
مراد مرشد لردن فیض حاصل ایله دیمکدر وصل او جز بخواب
نتوان دید انک وصالنی خوابدن غیری ده کورمک ممکن دکل در
داروی گوشت اصل خواب بیار بر دارویی که اول اصل خوابدر
کتور دارودن مراد شراب در خواب دن مراد بونده بیچه
زمان بیدار لقدن صکره اولن خواب درکه شاه شجاع کرمانی یه
واقع اولمشدر که خواب ده خدایی کورمش در اصلی ایله بلمک
استین جامی نک نفحات الانسنه مراجعت ایلسون گرچه مستم
سه چار جام دگر اگرچه مستم اوچ درت جام دخی کتور تا بکلی
شوم خراب بیار تا بالکلیه خراب اولم بیار لفظنک معناسی
مصراع اوله قید اولندی سهولت معنی ایچون یک دو رطل
گران بجا فظ ده حافظه براکی رطل گران ویر گر گنه هست و
گر ثواب بیار اگر کناه و گر ثواب در کتور رطل گران دن
مراد بیوک قدح در حاصل معنی هر وجهله عشق طلبی در
سرو بالا بلند خوش رفتار ای رفتاری

خوش

بربط قبوز در

خوش بلند قامت سرو دلبر نازنین گل رخسار ای گل عذار

نازنین دلبر دل ما برده بعیاری بزم کوکلمزی عیارلق ایله ایلتمش

سن از برای خدا نگاهش دار الله ایچون انی حفظ ایله خطاب

مرشد کامله در تا ندیدم دو چشم جادویت تا که سنک اکی جادو

چشمکی کوردم در دل من نماند صبر و قرار بنم کوکلمده صبر و قرار

قالمدی سنبل زلف اگر برافشانی سنبل کبی لطیف زلفکی

اگر پریشان ایده سن نبود مشک را دگر مقدار مشکک آرتق

مقداری اولمز مراد اسرار الهیه قتنده مشکک قدری اولمدغن

اشعاری وفای مکن دگر پیشه کرو وفاسزلقی عادت ایلمه

بوفا کوش ای بت عیار و فایه چالش ای عیار محبوب مراد

وفایه سعی اتمکه ترغیب در گاه گاهم ببوسه بنواز گاه گاه بنی

بر بوسه ایله اوخشه تا که گردی ز عمر برخوردار تا که عمردن برخور

دار اوله سن حافظ مستمند که حیرانت مظلوم حافظ که حیران در

بنده لشت بی زر و دینار زر و دینارسز سنک قولک در دینار

آلتون و آقچه معناسنه کلور اما بونده آقچه معناسنه در بو بیتلرده خطاب

مرشده اولمق روشن در منم که دیده بدیدار

دوست کردم باز بنم که جانان ازلک جمالنی مشاهده اتدم رحه شکر

گویمت ای کارساز بنده نواز سکا نه شکر دیم ای بنده سنه لطف

و احسان ایدجی کارساز نیازمند بلا گو رخ از غبار مشوی بلا

نیازمندنه دی یوزنی غباردن یومسون که کیمیای مراد است

خاک کوی نیاز زیرا نیاز محله سنک خاکی مراد کیمیاسی در حاصل

[illegible]

[illegible]

معنی تضرع و نیاز حصول مراده و وصول سعادته سبب ایدوکن
اشعار در بیک دو قطره که ایثار کردی ای دیده ای دیده براکی
قطره که ایثار ایلدک انک سببی ایدیب که بر رخ دولت کنی کرشمه و
وناز ای چوق که دولت یوز کرشمه وناز ایدرسن مراد راه عشق ده
اولن کریه شدّه جانانه وسیله اولدوغن اشعار در طهارت از نه
بخون جگر کند عاشق عاشق اگر کندوسنی خون جگر ایله پاک ایلمیه
بقول مفتی عشقش درست نیست نماز عشق مفتی سنک سوزی
ایله انک نمازی درست دکلدر مراد عشقه دردو بلا لازم ایدوکن
بیان در زمشکلات طریقت عنان متاب ای دل ای دل
طریقت مشکلاتندن عنان چویرمه یعنی اعراض ایتمه که مرد راه
نیندیشد از نشیب وفراز زیرا یول اری انیشدن و یوقشدن
فکر ایلمز مراد طالب عشق اولنه بلالره تحمل لازم ایدوکن اشعار در
من از نسیم سخن چاین چه طرف بربندم بن غماز نسیمدن
نه امید باغلیم یعنی نه فایده امیدلنم چو سرو راست درین باغ
نیست محرم راز طوغری سروکبی بو باغده محرم راز دکلدر بو وجه
دخی جایز در چون راست سرو بو باغده محرم راز دکلدر مراد صلحی
راز عشقه محرم دکل قنده قالدی که عوام راز عشقه محرم اوله دیمکدر
بو وجه ثانی اوزره وجه اوله کوره مراد هرکس محرم اسرار اولمغه لایق
دکلدر دیمکدر درین مقام مجازی بجز پیاله مگیر بو مجازی مقامده
پیاله دن غیری طوتمه درین سراچه بازیچه غیر عشق مباز بو
بازیچه سرای چکده که مراد دنیادر عشقدن غیری یه میل ایلمه مصراع

نانی

سخن چین وصف ایتمک در بیانیده

ـ

ثانی مصراع اوّلی مبیّن در مقام مجازی دن مراد دنیا در اگرچه حسن
تو از عشق غیر مستغنیست اگرچه سنک حسنک غیرک عشقندن
مستغنی در من آن نیم که ازین عشقبازی آیم باز بن اول
دکلم که بو عاشقلقدن فراغت ایدم خطاب خدایه در چه گویمت که
زسوز درون چه می بینم سکا نه دیم که سوز درونمدن نه کوررم
زاشک پرس حکایت که من نیم غماز کوزم یاشندن صور حکایتی
که بن غماز دکلم غرض کرشمهٔ حسنست و رنه حاجت نیست
غرض حسنک کرشمه و نازی در یوخسه احتیاج یوقدر جمال دولت
محمود را بزلف ایاز سلطان محمودک دولتی جمالی ایازک زلفنه
غزلسرایی ناهید صرفهٔ نبرد ناهیدک غزل سرایلغی بر
زیاده التمز دران مقام که حافظ برآورد آواز اول مقامده
که حافظ آواز یوقاری کتوره یعنی اسرار عشق سویلین پرده ناهیدکه
سازندهٔ فلک درنه چالر هزار شکر که دیدم بکام
خویشت باز بیک شکر که کروسنی کندی مرادم ایله کوردم ز روی
صدق و صفا گشته با دلم دمساز صدق و صفا یوزندن کوکلم
ایله مصاحب اولمش روندگان طریقت ره بلا سپرند طریقت
سالکلری بلا یولنه کیدرلر حریف راه نیندیشد از نشیب و فراز
یوله کیدن کمسه اینشدن و یوقشدن فکر ایلمز سپرند فعل مضارع
جمع غایب در سپریدن دن مشتق در که ایاق ایله بصمق و کتمک
معناسنه در غم حبیب نهان به ز جست و جوی رقیب
حبیبک غمی رقیبک جست و جویندن نهان یکدر که نیست سینهٔ

حبیب امدی حاضر دیر

فراز نشیب است

ارباب کینه محرم راز زیرا کینه صاحبلرنک سینه سی محرم رازدکلدر
بدین سپاس که مجلس منورست بدوست بو شکرانیه که مجلس دوست
ایله منور در گرت چو شمع جفای رسد بسوز و بساز اکرسکا بر جفا ایرشه
شمع کبی یان و صبر ایله بنیم بوسه دعای سحر ز اهل دلی یارم بوسه
ایله بر اهل دلدن بر دعا صاتون آل که کید دشمنت از جان و جسم
دارد باز که دشمنک مکرنی سنک جان و جسمکدن منع ایده نیم بوسه دن
مراد احسان قلیلدر ملالتی که بروی من آمد از غم تو بر ملالت که
سنک غمکدن بنم یوزمه کلدی ز اشک پرس حکایت که من نیم غماز
کوزم یاشندن صور حکایتی که بن غماز دکلم مراد ظاهرده صدق و
سوز ایله اولن کریه دروندە مستور اولن عشقه دلالت ایدر دیمکدر
فکند زمزمهٔ عشق در عراق و حجاز عراق و حجازه عشق صدا اسنی برآدی
نوای بانک غزلهای حافظ شیراز شیرازدن پیدا اولمش حافظک
غزللرنک بانک و نواسی خوشست شبی که
درآیی بصد کرشمه و ناز خوشدر اول کیجه که یوز کرشمه و ناز ایله کلەسن
کنی تو ناز بشوخی و من شوم بنیاز سن شوخلق ایله ناز ایده سن
و بن نیازده اولم مراد تجلیٔ ذاتک وجه احسن ایله ظهورن طلبدر
چو غنچه سر نهفته کجا نهان ماند غنچه کبی مستور قنده نهان قالور
دل مرا که نسیم صباست محرم راز بنم کوکلمک که محرم رازی نسیم
صبادر مراد عوامه سویلینن سر فاش اولور دیمکدر امید قد تو میداشتم
ز بخت بلند بلند بختمدن سنک قدکی امید طوتدم نسیم زلف تو
میخواستم ز عمر دراز دراز عمردن سنک زلفکه رایحه سنی استدم

[illegible]

چه استغنا هم دارد

مقدم نوبنده آمدن معنا سنه دارد

مراد عمرنی هوا و هوسه صرف ایمیوب بخت بلندندن تجلّی ذات
وعمر درازندن نفحات رحمانیه طلب ایتدوکن اشعار در چه فتنه
بود که مشّاطهٔ قضا انگیخت نه فتنه ایدی که قضا مشّاطه سی پیدا
ایلدی که گرد نرگس شوخت سیه نبیرمهٔ ناز که سنک شوخ چشمکی
ناز سرمه سی ایله سیاه ایلدی مراد صنع الهی بی استغراب در چه حلقه‌ها
که زدم بر در دل از سر سوز نه حلقه‌لر که کوکل قپوسی اوزره اوردم
سوز و صدق او جهتدن ببوی روز وصال تو در شبان دراز
سنک وصالک روزی امیدی ایله اوزن کیجه لرده مراد کیجه ایله اویومق
وصال جانانه وسیله اولور دیمکدر مرا چه فکر ز جور تو و جفای رقیب
سنک جورکدن و رقیبک جفاسندن بانکه نه فکر اسیر عشق ندارد
غم از بلای دراز اسیر عشق اولن کمسه بلای درازدن غم طوتماز
صبا بمقدم گل روح را روح می بخشد کلک کلمسی ایله صبا روحه راحت
ویرر هزار رحمت حق باد بر چنین غماز بوکبی غماز اوزره
حق تعالی نک بیک رحمتی اولسون غبار خاطر ما خشم خصم کور کند
بزم خاطرمزک غباری دشمنک کوزنی کور ایلر تو رخ بخاک بنه ای
حافظ و بسوز و بساز سن یوزکی خاکه ای حافظ و یان و صبر ایله
براه میکده عشّاق راست در تک و تاز عشاق
میخانه یولنده طوغریسی تک و تازده در یعنی سعی و اهتمام ایدرلر بدان
طریق که حجّاج را براه حجاز اول طریق ایله که حاجی یولنده حجّاجک
وار در تنم ز هجر تو چشم از جهان فرو میدوخت تنم سنک فراقکدن
جهاندن کوز یومدی امید دولت وصل تو داد جانم باز سنک

وصلك دولتنك اميدی كروباكه جان ويردی هيچ درنروم بعد ازين
زحضرت دوست بوندن صكره دوست حضورندن هيچ برقپويه كيتمزم
چوكعبه يافتم آيم زبت پرستی باز چونكه كعبه بولدم بت پرستلكدن
فراغت ايدرم بوبيتلردن مراد باری تعالی درشبی چنين بسحركه
زبخت ميخواهم سحر وقتنده بختدن بو بخلين بركيجه استرم كه بانو
شرح سر انجام خود آغاز كه ساكه كندو سرانجام شرحنی سويليم ز
شوق مجلس آن ماه فرخی حافظ اول فرخی ماهك مجلسی شوقندن
ای حافظ كرت چوشمع بلايی رسد بسوز وبساز اكرسكا بربلا ايرشه
شمع كبی يان وصبر ايله درا كه دردل خسته توان
درآيد باز ايچرو كل كه خسته دله كروقوت كله بياكه درتن مرده روان
درآيد باز كل كه اولمش جسمه كروجان كله خطاب مرشده در بياكه فرقت
تو چشم من چنان دربست كل كه سنك فرقتك بنم چشمی انجلين
بغلدی كه فتح باب وصالت مكر كشايد باز مكرسنك وصالك فتح
بابی كروآچه مراد عالم قبضده اولن انقباض وتحرك دفعنی طلبدر
غمی كه چون سيه زنك دل بخون بكرفت برغم كه زنكی عسكری كوكلی
خونده طوتدی يعنی خونه غرق ايلدی زخيل شادئ روم رخت
زدايد باز سنك بياض يوزك سروری عسكرندن كرو آچلوبدر روم
ذكری بونده زنك مناسبتی ايله دركه بياض معناسنه در مراد محبت ما
سوی ظلمتی تجلئ جمال ايله زايل اولوردیمكدر بپيش آينهء دل هرانچه
ميدارم كوكل آينه سی اوكنه هرنه كه طوترم بجز خيال جمالت نمی
نمايد باز سنك جمالك خيالندن غيری كوزنمز بووجهدن جايزدر سنك

بازكرد معنا سنه در نسخه

آمد حاضر در نسخه

جمالک

آبستن حامله

جمالک خیالندن غیرلیني کوسترمز خطاب خدایه در بدان مثل که شب آبستنست
دور از تو اول مثل ایله که کیجه حامله درسندن اراق ستاره می شمرم تا که
شب چه زاید باز یلدز صایرم که کیجه کرونه طوغورر مراد کیجه لرده اولن
طاعتدن عاقبت نه حاصل اولور دیو فکرده ایم دیمکدر ستاره می شمرم
اکی معناسنه در بری اغلمق وبری اویومق معناسنه در یکیست صعب و
سهل در طریق حافظ را طریق عشق ده مشکل وآسان حافظ بر در
که مرغ را چه تفاوت کند نشیب و فراز که مرغه اینش و یوقش نه
تفاوت ایدر مراد اخلاص و شوق ایله سلوک ایدنه مشکلات طریقت
آسان اید وکن بیان در ای سرو ناز حسن که
خوش میروی بناز ای حسنک سرو نازی که ناز ایله خوش کیدرسن
عشاق را بناز تو هر لحظه صد نیاز سنک نازکه عاشقک هردم یوز
نیازی وار در خطاب باری تعالی یه در فرخنده باد خلعت حسنت
که در ازل حسن خلعتی سکا مبارک اولسون زیرا ازلده ببریده اند
برقد سروت قبای ناز ناز قباسني سنک سرو قدکه بچمشلر در خطاب
باری تعالی یه در مراد العظمة ازاری والکبریاء ردائی حسنجه بونلر
حق تعالی یه لایق اید وکن بیان در ازل ذکری قدم اعتباری ایله در
ببریده اند قبا مناسبتی ایله در یوخسه معنی خدایه لایق ونسلّم دیمکدر
نیتکم دیوان جامی ده بو معنالری مناسب بر غزل واقع اولمشدر
الله الله زکجا میرسد آن غیرت حور همچو خورشید فرو هشته برخ برقع نور
میخرامد ز سراپرده اجلال بطون تا زند جلوه کنان خیمه بصحرای ظهور
بکشاید ز سر گنج گرانمایه طلسم تا دهد حاصل آن گنج بهر مفلس عور

نسخه اصل
بیا که بلبل مطبوع خاطر حافظ
ببوی گلبن مدح تو می سراید باز

بادام غایب درسته

هرکجا سایهٔ زلفش همه دامست و فریب   هرکجا پرتو رویش همه عیشست و سرور

همه دلدادهٔ او بیند چه هشیار و چه مست   همه دیوانهٔ او بیند چه نزدیک و چه دور

هر جفایی که کند صبر بر آن آسانست   مشکل آنست که بی او نتوان بود صبور

جذبهٔ عشق رخش برد ز خود جامی را   باد آسوده درین خواب گران تا دم صور

آنرا که عنبر سر زلف تو آرزوست   اول کمیه که سنک عنبر کبی لطیف سر زلفک آرزوسی واردر چون عود کو بر آتش سوزان بسوز و ساز دیکه یاقجی آتش اوزره عود کبی یانسون و صبر ایلسون مراد اسرار الهیه یه وصول بولمق زیاده صعوبت ایله ایدوکن بیاندر

از طعنهٔ رقیب نکردد عیار من   رقیبک طعنه سندن بنم عیارم دونمز

چون زر اگر برند مرا در دهان کاز   زر کبی اکر بنی مقراضک آغزینه ایلده لر مراد بودر که اکر بنی پاره پاره ایده لر قلبمدن محبت کیتمزدیمکدر

پروانه را ز شمع بود سوز دل ولی   پروانه نک کوکلی یانمسی شمعدندر اما

بی عارض چو شمع تو جانرا بود کداز   سنک شمع کبی عارضک سنز جانه اریمک واردر مراد بودر که پروانه شمعک وصالندن یانر بن سنک فراقکدن یانرم

دل کز طواف کعبهٔ کویت وقوف یافت   کوکل که سنک طوافندن وقوف بولدی

از شوق آن حریم ندارد سر حجاز   اول حریمک شوقندن حجاز هوسنی طوتماز

بر سر کوی تو ناکرده وقوف حاجیان   راچه وقوف از عرفات

هردم بخون دل چه حاصل وضو چونیست   هردم خون دل ایله ابدست المق نه فایده

بی طاق ابروی تو نماز مرا جواز   سنک محرابه بکزر ابروکسز چونکه بنم نمازمه جواز یوقدر

چونیست ترکیبنک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی

شئو امر حاضردر سخـ

بونده هوس معناسنه در سخـ

سهولت

سهولت معنی ایچون خطاب خدایه در ای درت کعبهٔ ارباب نجات
قبلتی وجهک فی کل صلات صوفی که بی تو زمی توبه کرده بود دوش
صوفی که دون کیجه سنسز شرابدن توبه ایلمش ایدی بشکست عهد چون
در میخانه دید باز عهدنی صدی چونکه میخانه قپوسنی آچق کوردی مراد
عشق دن فراغت اتمش ایدی چونکه فیض الهی ایرشدی کرو رجوع
ایلدی دیمکدر چون بادهٔ مست بر سر خم رفت کف زنان مست
شراب کبی شوقندن کف اوررق کوب باشنه کتدی حافظ که
دوش از لب ساقی شنید راز حافظ که دون کیجه ساقی لبندن راز
اشتدی ساقیدن مراد باری تعالی در دوش دن مراد روز ازل در
که اول وقت الست بربکم کلامنی استماع اتدی کف بونده ال آیه سی
معناسنه در باده یه نسبت کوپک معناسنه غایت خوب واقع اولمشدر
بو معنی مست باده نک صفتی اولدوغی اعتبارا اوزره در بادهٔ مست
قتال شراب معناسنه در مست لفظی حافظه صفت اعتبار اولنورسه
معنی اکه کوره اولور اما معنای اول اولی در بر نیامد
از تمنای لبت کامم هنوز سنک لبک تمناسندن هنوز بنم مرادم
حاصل اولمدی بر امید جام لعلت دردی آشامم هنوز سنک لبک
جامی امیدی اوزره هنوز دردی نوش ایدجیم مراد کلام الهی نک
حقیقتنه تمام وصول بولمدم دیمکدر روز اول رفت دینم در سر زلفین
تو اول کونده دینم سنک اکی زلفک اوجنه کتدی تا چه خواهد شد
درین سودا سر انجامم هنوز عجب بو سوداده هنوز سرانجامم نه اوله
کرک ساقیا یک جرعهٔ ده زان آب آتش کون که من ای ساقی

دوش دون کیجه سی

کامم مرادم

ده امر حاضر در

اول آتش رنکلو آب دن بر جرعه ویر زیرا بن درمیان پختکان عشق
او خامم هنوز انک عشقی پخته لرنک اورتاسنده هنوز خامم مرادم شدن
جذبه و فیض طلبی در سلوکده قوت حاصل اولمغیچون از خطا گفتم
شبی زلف ترا مشک ختن برکیجه خطادن سنک زلفکه مشک ختن
دیدم میزند هر لحظه تیغی مو بر اندامم هنوز تنم ده اولن موی هنوز
هر لحظه بر تیغ اورر مراد مصنوعک صانعه هیچ وجهله مشابهتی اولمدیغن
بیان در نام من رفتست روزی بر لب جانان بسهو برکون بنم
نامم سهو ایله جانانک لبی اوزره کتمش در اهل دل را بوی جان
می آید از نامم هنوز اهل دله بنم ناممدن هنوز جان رایحه‌سی کلور مراد
حق تعالی نک بنده‌سنه ازجق رضا و محبتی زیاده عزته سبب ایدوکن
بیان در پرتو روی ترا در خلوتم دید آفتاب آفتاب سنک یوزک
پرتونی خلوتمده کوردی میرود هر دم چو سایه بر در و بامم هنوز
سایه کبی هنوز در و بامم اوزره کیدر مراد خلوتنده تجلیء جمال واقع
اولدیغن اشعار در در ازل داد ست ما را ساقیء لعل لبت جرعه
ازلده ویرمشدر سنک لب لعلک ساقیسی جرعهء جامی که من مدهوش
آن جامم هنوز بر جام جرعه‌سنی که بن هنوز اول جامک مدهوشی ام
خطاب باری تعالی یه در ای که گفتی جان بده تا باشدت آرام دل
ای کمسه که ایتدک جان ویر تا که آرام دل اوله جان بغمهایش سپردم
نیست آرامم هنوز جانمی انک غملرینه تسلیم ایلدم هنوز آرامم یوقدر
مراد عشق ده آرام میسر دکل ایدوکن بیان در در قلم آورد حافظ
نکتهء لعل لبت حافظ سنک لعل لبک نکته‌سنی قلمه کتوردی یعنی یازدی

[illegible]

آبر

آب حیوان میرود هر دم ز اقلامم هنوز هنوز قلملرمدن هر دم
آب حیات روان اولور لبت ده اولن تا خطاب خدا ایچون در قلملرمدن
دیدکی سوزلرمدن دیمکدر که معنیلری آب حیات کبی لطیف و حیات
بخش در مراد سوزلرنده اولن لطافت کلمات الهیه دن اید وکن
بیان در حال خونین دلان که گوید باز خونین
دللرک حالنی کیم دیر وز فلک خون جم که جوید باز و فلکدن
جمک قاننی کیم استر مراد فلکه انتقام اتمک میسر دکل اید وکن
بیان در چو نتوان بر افلاک دست آختن ضرورست با
گردشش ساختن شرمش از چشم می پرستان باد می
پرستلرک چشمندن اکه شرم اولسون نرگس مست اگر بروید باز
مست نرگس اگر کروبته شرمش ده اولن ضمیر غایب مصراع ثانی ده اولن
نرگسه راجع در جز فلاطون خم نشین شراب شرابک خم نشین
افلاطونندن غیری سر حکمت بما که گوید باز حکمت سرنی کرو بزه
کیم دیر بونده اکی وجه ممکندر بری بودر که شرابی که مراد عشق در خم
نشین افلاطونه تشبیه اتمش اوله بری دخی بو که مرشدی افلاطونه
تشبیه اتمش اوله زیرا افلاطون کوپ کبی بر نسنه بنیاد اید وب نیچه
زمان انک ایچنده اولمش درحتی آنده حکمته متعلق بر کتاب تالیف
اتمش در حاصل معنی سر حکمتی عشق آلهی یا مرشد کامل بیان ایدر
دیمکدر هر که چون لاله کاسه گردان شد هر کیم که لاله کبی کاسه
دوندرجی اولدی یعنی می پرست اولدی زین جفا رخ بخون
بشوید باز بو جفادن یوزنی کرو قان ایله یور مراد هر کیمکه دنیاده

[Margin:] [illegible] استغنا[illegible] در نسخه

[Margin:] وجه اولده کوره حاصل معنی لعل لبی اولور
خم نشین اولان افلاطون [illegible]
یعنی عشق [illegible]
نسخه

[Margin:] [illegible] نسخه در

معزور اولوب عمرنی عیش و نوشه صرف ایدوب عشق وطاعته مشغول
اولمیه عاقبت پشیمان اولوب چوق قان آغلر دیمکدر بیت که در پرده
چنگ گفت سخن چنگ که پرده ده چوق سوز سویلدی ببرش موی
تا نموید باز انک موینی کس تا کرو نوحه ایتمیه وصاغوصاغمیه زیرا
چنگک قیللرنی کیدرسه لر آرتق آندن صوت ظاهر اولماز مراد اسرار
عشقی فاش ایدنه سیاست لازم ایدوکن بیان در بگشاید دلم چو
غنچه اگر کوکلم غنچه کبی اچیلور اگر ساغرمی چو گل ببوید باز گل کبی
شراب ساغرنی کرو قوقولیه مراد عالم قبض دن منقبض اولمش دله کشف
وبسط ایرشورا گر اکه بر نفحه ایرشه دیمکدر گرد بیت الحرام خم حافظ
کوب بیت الحرامنک اطرافنه حافظ گر نه‌وا ندبسر ببوید باز اگر
قادر اوله کرو باشی ایله یلر مراد عشقه تمام سعی وطلب دن کنایت در
زاهد حرام گفت می لعل را ولی ما زایریم میکده بیت الحرام ماست
خیز در کاسهٔ زر آب طربناک انداز قالق والتوندن
کاسه یی شراب ایله پر ایله کاسهٔ زردن مراد دل وآب طربناک دن
مراد عشق در پیشتر زانکه شود کاسهٔ سر خاک انداز آندن اول
که کاسهٔ سر خاک انداز اوله مراد اولوب کاسه سر خاک ایله پر اولوب
آندن خاک دوکلمز دن اول عشق الهی یه سعی ایله دیمکدر عاقبت منزل
ما وادی خاموشانست عاقبت بزم منزلمز خاموشلر وادی سی در
که مراد گورستان در حالیا غلغله در گنبد افلاک انداز حالیا افلاکه
قبه سنه غلغله آت یعنی صدا براق مراد موت دن اول عمر عزیزنی
عشق وطاعته صرف اتمکه ترغیب در چشم آلوده نظر از رخ جانان

بعید فعل مضارع در

آنده از امر حاضر در

دو رست آلوده نظر اولن چشم جانانک رخندن اراق در برزخ او
نظر از آیینهٔ پاک انداز انک جمالنه پاک آینه دن نظر ایله مراد
محبت ماسوی ایله آلوده ونا پاک اولن قلب ده تجلیٔ جانان اولماز
دیمکدر لب سبز تو ای سرو که چون خاک شوم سنک سبز سرک هیچ ولن
ای سرو که چون خاک اولم ناز از سر بنه وسایه برین خاک انداز
نازی ترک ایله و مزارمه اوغره خطاب مرشده در سبز ذکری سرو
مناسبتی ایله در دل ما را که زمار سر زلف تو بخست بزم دلمزی
که سنک سر زلفک ماردن مجروح اولدی از لب خود بشفا خانهٔ
تریاک انداز کندی لبکدن تریاک شفا خانه سنه آت زلف دن مراد
بونده ظلمت کون در مراد کلام الهی ایله ظلمت کون دن خلاص طلبی در
ملک این مزرعه دانی که ثباتی نکند بیلورسن که بو عالمک اصلا
بقاسی یوق در مزرعه دن مراد بو عالم در آتشی از جگر جام بر
املاک انداز جامک جگر ندن املاک اوزره بر آتش ات جگر جام
شراب در که بونده عشق الهی مراد در حاصل معنی عشقه سعی سببی ایله
دنیانی ترک ایله دیمکدر غسل در اشک زدم که اهل طریقت گویند
کوز یاشنده غسل ایلدم زیرا اهل طریقت ایدرلر پاک شو اول و
پس دیده بران پاک انداز اول پاک اول واندن صکره اول
پاک نظر ایله مراد محبت ماسوی دن فراغت اتمین تکمه جمالی جانانی
مشاهده ایلمز دیمکدر پاک دن مراد باری تعالی در یارب آن زاهد
خود بین که بجز عیب ندید یاری اول خود بین زاهد که عیب دن
غیری کورمدی دود آهیش در آیینهٔ ادراک انداز انک ادرا

آینه سنه براه توتسنی آت مراد عشق دن اگر بر حالت ویردیمکدر دعاله در
چون گل از نکهت او جامه قبا کن انک رایحه سندن قفتانکی گل کبی
یرت ای حافظ وان قبا درره ان قامت چالاک انداز واول قبای
اول قامت موزونک یولنه آت مراد طریق عشق ده جانان ایچون
وجودکدن کچ دیمکدر مصراع اولده اولن قبا یرتمق معناسنه در جامه دن
مراد وجودی در دلم ربوده لولی وشیست
شور انگیز کوکلم غوغا قوپرجی بر لولی وشک ربوده وآشفته سیدر
دروغ وعده و قتال وضع و رنگ امیز دروغ وعده لو وقتال
وضع لو وحیله ایدجی مراد نفس اماره اولمق روشن در محبوب مجازی
اولمقدن فدای پیرهن چاک ماه رویان باد ماه رولرک چاک
پیراهننه فدا اولسون هزار جامه تقوی و خرقه پرهیز بیک
تقوی جامه سی و بیک زهد خرقه سی مراد عشق الهی سببی ایله ریادن
پاک اولمش عاشقی مدح در که مقبول خلق اولمغیچون ظاهرلرنی صلاح
وتقوی ایله آراسته ایلمزلر فرشته عشق نداند که چیست قصه مخوان
فرشته بلمز که عشق نه در قصه اوقومه یعنی اوردی صاوردی قو
بخواه جام و گلابی بخاک آدم ریز جام استه و آدمک قبرنه برکلاب
دوک یعنی آدمه تعظیم ایله که بو حاله اول سبب اولمش در جام بخواه
عشق طلب ایله دیمکدر شیخ عطار حضرتی ملک ده عشق وار در اما
دردی یوقدر دیمش در ایلیه عشق بونده درد معناسنه اولمق گرک که
بو اکی سوزما بینده تطبیق بوله شیخ عطارک اول سوزی دال قافیه
سنده بوغزلنده ذکر اولنمشدر که انوک مطلعی بو واقع اولمش در

رنگ امیز وصف نسبتی

مصـ٦

گوهر مخزن اسرار همان است که بود   قفل گوهر بمهر و نشان است که بود

فقیر و خسته بدرگاهت
آمدم رحمی فقیر و خسته سنک درگاهکه کلدم بر رحم ایله که جز ولای
تو ام نیست هیچ دست اویز که سنک محبتکدن غیری هیچ ارمغانم
یوقدر خطاب باری تعالی یه در غلام آن کلماتم که آتش انگیزد اول
کلماتک غلامیم که شوق و سوز ظهوره کتوره نه آب سرد زند در سخن
بر آتش تیز اول کلماتک غلامی دکلم که سوزده آتش تیزا اوزره آب
سرد اوره بیا که هاتف میخانه دوش با من گفت کل که میخانه هاتفی
دون کیجه باکه ایتدی که در مقام رضا باش و از قضا مگریز
که رضا مقامنده اول و قضادن قاچمه مباش غره ببازوی خود
که مندرجست کند و بازوکه مغرور اولمه زیرا مندرج در هزار تعبیه
در حکم پادشاه انگیز بیک مکر حق تعالی نک حکمنده تعبیه بونده
مکر معناسنه در پادشاه انگیز صفت در که موصوفی خدای در که در
حکم خدای پادشاه انگیز تقدیرنده در که پادشاه انگیز پادشاه غل
ایدجی معناسنه در بعض نسخ ده بویله واقع اولمش در هزار تعبیه
در پادشاه حکم انگیز اول وقت معنی بویله اولور حکم صاحبی پادشاه ده
بیک مکر حاصل معنی والله خیر الماکرین حسبنجه مکر خدادن ایمین
اولمق معقول دکل ایدوکن بیاندر پیاله بر کفنم ببند تا سحر که حشر
پیاله یی کفنمه بغله تا قیامت سحری وقتنده بمی ز دل ببرم هول
روز رستاخیز شراب ایله قیامت کونی خوف و هیبتنی کوکلدن
ایلدم مراد عشقه زیاده حرص و محبت اظهار ایدوکن و عشق ایله
هول قیامتدن خلاص میسر ایدوکن اشعار در میان عاشق و

معشوق هیچ حایل نیست عاشق و معشوق اورتاسنده هیچ
حایل و مانع یوقدر تو خود حجاب خودی حافظ از میان برخیز
سن كندك كندكه حجاب سن ای حافظ اورتادن قالق مراد حق
ایله بنده اورتاسنده حجاب مشكل بلك ایدوكن اشعاردر

بیا و كشتی ما در شط شراب انداز كل و بزم كشتی مزی
شراب ارماغنه آت غریو و ولوله در جان شیخ و شاب انداز
پیر و جوانك جاننه غریو و ولوله آت خطاب مرشده در حاصل معنی
بودركه بنم وجودمی غریق عشق ایله تاكه عقل معاش و نفس اماره
طاعت سمتنه جوش و خروشه كله لر شیخ دن مراد عقل معاش و
جوان دن مراد نفس اماره اولمق روشن در و شیخ و شاب دن
مراد خلق عالم اولمق احتمالدر غریو و ولوله فریاد و فغان معناسنه در

مرا بكشتی باده در افكن ای ساقی بنی شراب كشتیسنه براق
ای ساقی كه گفته اند نكویی كن و در آب انداز زیرا ایتمشلردر ایلك
ایله و صویه آت مراد ای ساقی بنی عشق ده مرتبهٔ استغراقه ایرشدر
دیمكدر ز كوی میكده برگشته ام ز راه خطا میخانه محله سندن خطا
یولندن دونمشم مرا دگر ز كرم با ره صواب انداز بنی كرمكدن
كرو صواب یولنه آت مراد خطا ایله عشق دن فراغت اتدم كرو بنی
عشقه ایرشدر دیمكدر خطاب مرشده در بیار از آن می گلرنگ مشكبو جامی
اول مشك رایحه لو كل رنكلو شراب دن بر جام كتور شرار رشك و
حسد در دل گلاب انداز گلابك كوكلنه رشك و حسد شرارنی
یعنی آتشی آت مراد شراب كه عشق الهی در گلاب دن اطیب ایدوكن

افكن امر حاضردر

انداز امر حاضردر

زنكمن امر حاضردر

اشعار

301

اشعار در اگرچه مست و خرابم تو نیز لطفی کن اگرچه مست و خرابم
سن دخی بر لطف ایله نظر برین دل سرگشته‌ء خراب انداز
بو خراب اولمش سرگشته کوکلمه نظر ایله مراد مرشددن زیاده فیض
طلب ایدوکن بیان در به نیم شب اگرت آفتاب می باید نیم
شب ده اگر سکا آفتاب کرک ایسه زروی دختر گل چهر رز نقاب انداز
رزک گل صورتلو قزنک یوزندن نقابی رفع ایله دختر رزدن مراد
شرابدر که بونده عشق الهی مراد در رز اصمه معناسنه در حاصل
معنی نصف لیلده اولن عشق و طاعت آفتاب کبی در که قلبی زیاده
روشن ایدر دیمکدر مهل که روز وفاتم بخاک بسپارند قومه که بنی
وفات کونی طبراغه دفن ایده‌لر مرا بمیکده بر در خم شراب انداز
بنی میخانه‌یه الت شراب کوپنه آت یعنی بنی بر مرشدک قبری یاننه
دفن ایله ز جور چرخ چو حافظ بجان رسید دلت فلک جورندن
ای حافظ چونکه سنک دلک جانه ایرشدی یعنی زیاده مضطرب
اولدک بسوی دیو محن ناوک شهاب انداز محنتلر شیطانی
جانبنه شهاب ناوکنی آت مراد طاعت و عشق سببی ایله محنتلری
کندکدن ازاله دیمکدر ناوک بر کونه تیرک اسمی در محن جمع محنت در
ای صبا گر بگذری بر ساحل رود ارس ای
صبا اکر ارس ارمغی کنارنه اوغرایه‌سن بوسه زن بر خاک آن
وادی‌ء مشکین کن نفس اول وادی‌نک خاکنی اوپ و نفسکی
مشکبوی ایله منزل سلمی که بادش هر دم از ما صد سلام سلمی‌نک
منزلنی که هر دم بزدن اکا یوز سلام اولسون یوز صدای ساربانان بینی و

انداز امر حاضردر

ارس [illegible] نهر اسمیدر

بانگ جرس ساربانلر صداسی ایله و جرس آوازی ایله پرکوررسن منزل
بیني نک مفعولی در تقدیر کلام بویله در منزل سلمی که پرصدای ساربانان بینی
و بانگ جرس باد ش هر دم از ما صد سلام یعني سلمی نک منزلني کرک در
معنی منزلی کمرکمزدر محمل جانان ببوس آنگه بزاری عرضه ده جانانک
محملني اوپ آندن صکره زارلق ایله عرض ایله یعني اکه بویله دی گز
فراقت سوختم ای مهربان فریاد رس که سنک فراقکدن یاندم
ای مهربان فریاد ایرشن بو بیتلردن مراد بر یار صادق قافله ایله
اول جانبدن کلدوکن اشعار در که آنی محبوب منزله سنه تنزیل اتمک
ایله سلمی و جانان دیمشدر سلمی عربده بر محبوبه نک اسمی در اما فارسی ده
تذکیر و تأنیث برابر در من که قول ناصحان را خواندمی قول رباب
بن که ناصحلرک سوزنی قول رباب اوقودم ایدی یعني نصیحتلرني
قبول اتمش ایدم گوشمالی دیدم از هجران که اینم پند بس فراقدن
بر گوشمال کوردم که بو باکه پند یتر مراد ناصحلرک پندني استماع اتمین
عاقبت پشیمان اولوردیمکدر عشرت شبگیر کن بی ترس کاندر
راه عشق صباحه دکن خوف سز عشرت ایله زیرا عشق یولنده شب
روان را آشنا ییهاست با میر عسس شبرولرک میر عسس ایله
آشنالقلری وار در مراد احیای لیل ایدن عاشقلرک حق تعالی
حضرتی ایله آشنالقلری اولدغن اشعار در بی ترس دیدوکی ریادن خوف
اولمدغی در عشق بازی کار بازی نیست ای دل سر بباز عشقبازلق
اویون الشی یعني امر تیسیر دکلدر ای دل سر فدا قل ورنه گوی عشق
نتوان زد بچوگان هوس یوخسه هوس چوکانی ایله عشق طوپني اورمق

سن امر حاضر در

بلی

سن باز امر حاضر در

ممکن دکل در مراد عشق الٰهی هوا و هوس ایله میسّر اولماز دیمکدر دل
برغبت می سپارد جان بچشم مست یار دل یارک مست چشمنه جانبنی
رغبت ایله تسلیم ایدر گرچه هشیاران ندادند اختیار خود بکس
اگرچه هوشیارلر کندولرنک اختیارلرنی کمسیه ویرمدیلر چشم دن مراد
ذات باری تعالی در حاصل معنی عشاق جانان ازل بولنده جان و
دلدن جان و دل فدا ایدکلرن بیان در طوطیان در شکرستان
کامرانی میکنند طوطیلر شکرستانده کامرانلق ایدرلر وز تحسّر دست
بر سر میزند مسکین مگس و تحسّر ندن مسکین مکس النی باشنه اورر مراد
وصال جانان ایله مشرّف اولنلر شوق و ذوق ده اولوب وصاله وصول
بولمینلر تحیّر و تحسّر ده اولدقلرن بیان در نام حافظ گر برآید بر
زبان کلک دوست حافظک نامی اگر دوستنک قلمی دلی اوزره کلہ
از جناب حضرت شاهم بس است این ملتمس حضرت شاهک جنابندن
بو مقصود دیتر
تا که جانا ترا که گفت که احوال
ما مپرس ای جان یعنی ای دلربا که کیم دیدی که بزم احوالمزی صورمه
بیگانه گرد و قصهٔ هیچ آشنا مپرس بیگانه اول و هیچ آشنانک
قصه سنی صورمه زانجا که لطف شامل و خلق کریم تست اول یردن
یعنی انک کبی دن که سنک عام لطفک و کریم خلقک در جرمی نکرده
عفو کن و ماجرا مپرس بر جرم ایلمش عفو ایله و ماجرایی صورمه مراد
حق تعالی دن ذنوبنک عفونی طلب در سؤال و حساب سز خواهی که
روشنت شود احوال سوز عشق استرایسک که سوز عشقک احوالی
سکا روشن اوله از شمع پرس قصه ز باد صبا مپرس قصه یی شمع دن

مپرس نی حاضر درست

مپرس نی حاضر درست

صور باد صبادن صورمه مراد احوال عشق دن هر کس خبر دار دکل ایدوکن
بیان در هیچ آگهی ز عالم درویشیش نبود درویش لک عالمندن
انک هیچ اکاهی اولمدی آنکس که با تو گفت که درویش را مپرس
اول کمسه که سکا درویشی صورمه دیدی مراد ماسکینه رعایت اتمملری
تخفیف و تهدید در از دلق پوش صومعه نقد وفا مجوی صومعه نک
دلق پوشندن وفا نقدن استمه یعنی ز مفلسان سخن کیمیا مپرس
یعنی مفلسلردن کیمیا سوزن صورمه مراد بودر که صوفی صورت
اولن مرائی ده عشق الهی اولماز مفلس ده کیمیایی صنعتی اولمدغی کبی
ما قصهٔ سکندر و دارا نخوانده ایم بز اسکندر و دارا قصه سنی
اوقومشز از ما بجز حکایت مهر و وفا مپرس بزدن مهر و وفا
حکایتندن غیری صورمه مهر محبت معناسنه در وفا معروفدر
بو معنی لردن قطع نظر مهر و وفا وامق و عذرا کبی عاشق و معشوقه در
در دفتر طبیب خرد باب عشق نیست عقل طبیبی نک کتابنده عشق
بابی یوقدر ای دل بدرد خو کن و نام دوا مپرس ای دل درده خوی
ایله و دوا آدنی صورمه مراد درد عشقه عقل ایله علاج میسر دکل ایدوکن
اشعار در حافظ رسید موسم گل معرفت مگوی ای حافظ گل زمانی
ایرشدی معرفت سویلمه دریاب نقد عمر و ز چون و چرا مپرس حافظ
نقد عمری اگله و چون و چرادن صورمه دارم از زلف
سیاهش گله چندانکه مپرس آنک سیاه زلفندن اول قدر شکایت
طوتارم که صورمه که چنان زو شده ام بی سر و سامان که مپرس
که آندن انجلین عقل سز و رونق سز اولمشم که صورمه زلف دن مراد

دریاب ای حافظ درسته

303

تمنادنی غایب درسه

بونده ظلمت کون درکه بنده یه خدادن دور اولمغه سبب در کس
ناامید وفا ترک دل وجان مکناد وفا امیدی ایله کمه دل ودینی
ترک ایلمسون که چنانم من ازین کرده پشیمان که مپرس که بن
فعلدن انجلین پشیمانم که صورمه بنکی جرعه که ازار کسش دربی
نیت بر جرعه سببی ایله که انک صوکنده کمیه انجنمک یوقدر
زحمتی میکشم از مردم نادان که مپرس نادان مردمدن بر زحمت
چکرم که صورمه مراد عشق الهی حصولنده عوامدن کوردکی مشقتی
بیاندر زاهد از ما بسلامت بگذر کین می لعل ای زاهد بزدن
سلامت ایله کچ زیرا بو قرمزی شراب دل ودین می برد از دست
بدان ان که مپرس دل ودینی الدن انجلین ایلدر که صورمه میدن
مراد عشق درکه اکه بد ناملق لازم در گوشه گیری وسلامت هوسم
بود ولی کوشه کرلک وسلامت بنم هوسم ایدی اما شیوه ء می
کند آن نرگس فتان که مپرس اول نرگس فتان بر شیوه ایدر که
صورمه نرگس فتاندن مراد تاثیرات صاحبی اولن ذات در
که عاشقی عشقه ایرشدرر گفت وگوهاست درین که جان بگذارد
گفت وکولر وار در بو یولده که جانی اریدر هر کسی عربده ء این که
مبین آن که مپرس هر بر کمه بوکه بکمه انی صورمه غوغاسنده
منزیرا عشق همان چشم وکوش اولمق گفتم از گوی فلک صورت
حالی بپرسم ایتدم فلک طوپندن بر صورت حال صوردم گفت آن
میکشم اندر خم چوگان که مپرس ایتدی چوگان خمنده انی
چکرم که صورمه مراد چوگان قعقنا النده گوی شکل اولن فلک گوی

عربده غوغاسی

صفت سرگشته وسرگردان ایدوکن بیان در گفتمش زلف بخون
که شکستی گفتا اکه ایتدم زلفکی کیمک هلاکنه پریشان اتدک ایتدی
حافظ این قصه درازست بقرآن که مپرس ای حافظ بو قصه
درازدر قران عظیم حقیچون که صورتده مراد دهرکک اسراره اطلاعی
اولمدوغن بیان در درد عشقی کشیده ام که
مپرس بر عشق دردنی چکمشم که صورتده زهر هجری چشیده ام که
مپرس بر فراق زهرنی طاتمشم که صورتده گشته ام در جهان واخر
کار جهانده طولانمشم و عاقبت الامر دلبری برگزیده ام که مپرس
بر دلبر اختیار اتمشم که صورتده دلبردن مراد باری تعالی در اگر من
گرد عالم خود برآیم نیفتد چون تو دلداری بدستم انچنان در هوای
خاک درش انک خاک درنک محبتنده انچلین می رود اب دیده ام
که مپرس جاری اولور کوزم یاشی که صورتده مراد وصال جانان زیاده
بلا والم ایله حاصل اولدوغن بیان در من بگوش خود از دهانش
دوش بن کند و قولاغم ایله دون کیجه انک دهانندن سخنانی شنیده ام
که مپرس بر سوزلر اشتمشم که صورتده مراد جانان ازل ایله اولن قرینی
اشعار در سوی من لب چه میگزی که مگوی بنم جانبمه لبکی نه ایصرسن
که دیمه لب لعلی گزیده ام که مپرس بر قرمزی لب ایصرمشم که صورتده
مراد کلمات الهیه‌یی فاش اتممکه تنبیه در بی تو در کلبهٔ گدای
خویش سنسز کند و کدا الغم حجره سنده رنجهایی کشیده ام که
که مپرس بر زحمتلر چکمشم که صورتده مراد خلوتنده عالم قبض دن
متألم اولدغن بیان در همچو حافظ غریب در ره عشق غریب

تقران ده اولن یا قسم اکویندر

تکلبه حجره یه

حافظ

304

حافظ کبی عشق یولنده بو وجه دخی جایزدر حافظ کبی عشق یولنده
غریب بمقامی رسیده امکه مپرس بر مقامه ایرشمشم که صورمه
مراد جناب قدس ایله اولن قربت و اشتغالدر اشعار در
دلا رفیق سفر بخت نیکخواهت بس ای دل سکا رفیق
سفر نیکخواه بختک یتر نسیم روضهٔ شیراز پیک راهت بس
شیراز باغچه سنک نسیمی سکا پیک راه یتر مراد دیار غربت دن کندو
شهرینه عزم و قصددر اشعار در دگر ز منزل جانان سفر مکن
درویش ای درویش جانان منزلندن کرو سفر ایلمه جانان دن
مراد شیرازده اولن مرشدیدر که سیر معنوی و کنج خانقاهت بس
زیرا سکا سیر معنوی و کنج خانقاه یتر مراد دیار غربتده متألم اولدیغن
بیان در هوای مسکن مألوف و عهد یار قدیم مسکن مألوف محبتی و یار
قدیم عهدی زره روان سفر کرده عذرخواهت بس سفر و سیاحت
اتمش سالکلردن سکا عذرخواه یتر مراد سیاحت عالم اتمدکینه عذر
و سبب بیان اتمسیدر بصدر مصطبه بنشین و ساغر می نوش
مصطبه صدرنده اوتور و شراب نوش ایله مصطبه جای درویشان
لیکن میخانه معناسنه استعمال اولنور که این قدر ز جهان کسب
مال و جاهت بس که جهاندن سکا بو قدر مال و منصب کسبی یتر مراد
مرشدک یاننده یاران طریقت ایله خانقاهده اوتورب عشق الهی یه سعی
اتمک سیاحت عالمدن ایو ایدوکن اشعار در دگر کمین مکن تد
غمی بکشور دل دل کشورینه اکر بر غم پیسو آچه یعنی غم طاری اوله کرم
دگر بیر مغان تنهایت بس مرشدک درکاهی کرمی سکا نیاه یتر

ای درویش تقدیرنده در

غمی ده اولن پا وصدن ایکیدن در

[illegible]

زیادتی مطلب کار بر خود آسان کن بر زیاده طلب ایلمه و ایشی کندک اوزره آسان ایله که شیشهٔ می لعل و بتی چو ماهت بس که بر شیشه قرمزی شراب و ماه کبی بر محبوب ساکه یتر می دن مراد عشق بت دن مراد مرشددر فلک بمردم نادان دهد زمام مراد فلک مرادیولارنی نادان مردمه ویرر تو اهل فضلی و دانش همین گناهت بس سن اهل فضل و اهل علمسن سکا همین بو گناه یتر بهیچ ورد دگر نیست حاجتت حافظ غیری ورده سنک هیچ احتیاجک یوقدر ای حافظ دعای نیم شب و ورد صبحگاهت بس نیم شب دعاسی و صباح وقتنک وردی سکا یتر بمنت دگران خو مکن که در دو جهان غیرک منتنه خوی ایلمه زیرا اکی جهانده رضای ایزد و انعام پادشاهت بس الله تعالی نک رضاسی و پادشاهک انعامی ساکه یتر گلعذاری ز گلستان جهان ما را بس جهانک گلستانندن بزه بر گلعذار یتر زین چمن سایهٔ آن سرو روان ما را بس بو چمن دن اول سرو روانک سایه سی بزه یتر گلعذاردن و سرودن مراد مرشد و خدا اولمق ممکن در چمن دن مراد دنیادر من و همصحبتیٔ اهل ریا دورم باد بن و اهل ریا ایله مصاحب اولمقلقدن دور اولسون از گرانان جهان رطل گران ما را بس جهانک ثقیللرندن بزه رطل گران یعنی عشق یتر مراد عوامدن فراغت ایدوب عشق الهی یه کوشش اتمک اولی ایدوکن اشعاردر قصر فردوس بپاداش عمل می بخشند فردوس قصرنی عمل جزاسی ایله بغشلرلر ما که رندیم و گدا دیر مغان

گلعذاری ده اولان یا وحدت ایچوندر صح

ماراالبس بزکه لوندوکدا ایز بزه خانقاه یتر مراد جزای طاعت
اچون جنت طلب اتمدوکن اشعار در بنشین برلب جوی و
گذر عمر ببین ارماق کنارنده اوتور وعمرک مرورنی کور این اشارت
زجهان گذران ماراالبس گذران وفانی دنیادن بو اشارت
بزه یتر مراد دنیانک فناسی وعمرک زیاده سرعت اوزره مروری ابک
سرعتله جریاننده معلوم اولوردیمکدر نقد بازار جهان بنگر و آزار
جهان جهان بازارنک نقدنی وجهانک آزارنی کور گر شمارانه بس
این سود و زیان ماراالبس اگر بو سود وزیان سزه نصیحت تیمز الیسه
بزه یتر مراد جهانک محنتندن خلاص بولمغیچون نعمتندن فراغت اتمک
اولی ایدوکن بیان در یار با ماست چه حاجت که زیادت طلبیم یار
بزمله در نه حاجت که زیاده طلب ایده لم دولت صحبت آن مونس جان
ماراالبس اول مونس جانک صحبتی دولتی بزه یتر مراد خدای در از
در خویش خدایا به بهشتم مفرست ای خدا کندو قپوکدن بنی جنته
گوندرمه که سر کوی تو از کون و مکان ماراالبس که بزه سنک سر
کویک کون ومکاندن یتر حافظ از مشرب قسمت گله بی انصافیست
ای حافظ قسمت مشربندن شکایت انصافسزلقدر طبع چون
آب و غزلهای روان ماراالبس آب کبی لطیف طبع و سلیس
وروان غزللر بزه یتر مراد اهل معرفت قدرتنسزلقدن شکایت
اتمک انصاف دکل ایدوکن بیان در اگر رفیق
شفیقی درست پیمان باش اگر رفیق شفیق ایسک درست عهد او
اول حریف حجره و گرمابه و گلستان باش حجره وحمام و گلستان

بنشین امر حاضر در

مفرست نهی حاضر در

گرمابه حمام در

مصاحبی اول مراد رفیق شفیقم دین کمسیه درست پیمان و جمیع خصوصده
موافقت لازم ایدوکن بیان در اشکنج زلف پریشان بدست باد
مده پریشان زلفک بو کلمنی باد الله ویرمه مکو که خاطر عشاق کو
پریشان باش دیمه که عشاقک خاطری دی پریشان اولسون خطاب
مرشده در کرت هواست که با خضر همنشین باشی اکرسنک هوسک
وار ایسه که خضرله مصاحب اوله سن نهان زچشم سکندر چو آب
حیوان باش آب حیات اسکندرک چشمندن نهان اولدغی کبی سن
دخی خلقدن نهان اول مراد قرب الهی طلب ایدر ایسک خلوت
نشین اول دیمکدر زبور عشق نوازی نه کار هر مرغیست زبور عشق
نوازلق هر بر مرغک ایشی دکلدر بیا و نو کل این بلبل غزلخوان باش
کل و بو غزلخوان بلبلک یکی کلی اول مراد هر شیخ ارشاده قادر اولمدیغن
بیان در طریق خدمت و آیین بندکی کردن خدمت طریقنی و
قوللق ایلمک عادتنی خدا یرا که رها کن بما و سلطان باش الله
ایچون که بزه قو و سن سلطان اول خطاب مرشده در دکر بصید
حرم تیغ بر مکش زنهار زنهار کرو حرم صیدنه تیغ چکمه و از انچه
با دل ما کرده پشیمان باش و آندن که بزم کوکلمزه ایلمشسن
پشیمان اول خطاب مرشده در مراد زیاده ریاضت ایله مریدک
قلبنی منقبض و مضطرب اتمکدن منع در تو شمع انجمنی یک زبان
و یکدل باش سن مجلسک شمعی سن بر دللو و بر کوکللو اول خیال و
کوشش پروانه بین و خندان باش پروانه نک خیال و سعینی
کور و خندان اول شمعدن مرشد و پروانه دن مراد مریددر کال

کرده اولسن بهمزه خطاب
اکثو بندر [illegible]

دلبری وحسن در نظر بازیست دلبرلک وحسن کمالی نظر بازلقده در
کرشیوهٔ نظر از نادران دوران باش نظر شیوه سی ایله دوران
نادرلرندن اول مراد مرشد ومرید صاحب نظر کرک ایدوکن بیان در
خموش حافظ واز جور یار ناله مکن خاموش اول ای حافظ ویارک
جورندن ناله ایله ترا که گفت که در روی خوب حیران باش سکا
کیم دیدی که خوب یوزه حیران اول مراد چونکه اولیایه محبت ایدوب
عشق الهی یی قبول اتدک انوک مشقتندن ناله ایلمه دیمکدر
ای همه شکل تو مطبوع وهمه جای تو خوش ای جانان سنک دوکلی شکلک
مقبول وسنک دوکلی یرک خوش دلم از عشوهٔ یاقوت شکرخای تو
خوش سنک شکرچینیجی لبک عشوه سندن دلم خوش در خطاب خدایه در
همچو گلبرگ طری هست وجود تو لطیف تازه گل یپراغی گبی سنک وجودک
لطیف در همچو سرو چمن خلد سراپای تو خوش جنت چمنی نک سروی گبی
سنک جمیع اندامک خوشدر شیوه وشکل تو شیرین خط وخال تو ملیح
سنک شیوه وشکلک شیرین سنک خط وخالک ملیح در چشم وابروی تو
زیبا قد وبالای تو خوش سنک چشم وابروک زیبا سنک قد وبالاک خوش
هم گلستان خیالم ز تو پر نقش ونگار هم خیالم گلستانی سندن
پر نقش ونگار در هم مشام دلم از زلف سمن سای تو خوش هم مشام
دلمک سنک سمن رایحه لو زلفکدن خوش در مراد باری تعالی در که مجنو
منزله سنه تنزیل ایدوب وصف اتمش در پیش چشم تو بمیرم که
بدان بیماری سنک چشمک اوکنده اولیم زیرا اول بیمارلغی ایله
میکند درد مرا از رخ زیبای تو خوش سنک زیبا رخکدن بنم دردمی

طری تازه معنا

بیماری ده اولمق یا بعد اکیدن در

خوش ایدر مراد خدا در درِ رهِ عشق که از سیل بلا نیست گذار عشق یولنده
که بلا سیلندن خلاص یوقدر میکنم خاطر خود را بتمنای تو خوش کندو
خاطرمی سنک تمناک ایله خوش ایدرم در بیابان طلب گرچه ز هر سو
خطریست طلب بیابانده اگرچه هر جانبدن بر خطر واردر میرود
حافظ بیدل بتولای تو خوش بی دل حافظ سنک محبتک ایله خوش و
بی باک کیدر خطاب باری تعالی یه در
فکر بلبل
همه آنست که گل شد یارش بلبلک فکری دوکلی اولدر که گل اکه
یار اولدی گل در اندیشه که چون عشوه کند در کارش گل فکرده
که انک ایشنده نیجه عشوه ایلیه مراد عاشق دایم قرب و وصال فکرنده
و باری تعالی استغناده اولدغن بیان در دلربائی همه آن نیست
که عاشق بکشند دلربالق دوکلی اول دکلدر که عاشق دپلیه لر خواجه
آنست که باشد غم خدمتکارش افندی اولدر که اکه خدمتکار
غمی اوله مراد مرشد کامل مریدلره ریاضت ده شفقت و رفق اوزره
اولمسنه تنبیه در جای آنست که خون موج زند در دل لعل انک
یری در یعنی لایق در که لعلک کوکلنده قان موج اوره زین تغابن
که خزف میشکند بازارش بو زیاندن که خزف انک بازارنی
صر یعنی خزفه اولن اعتبار لعله اولمز مراد اهل فضل منکسر البال و مضطرب
الأحوال اولسه لریری در زیرا جهله یه اولن عزت انلره اولمازدیمکدر
بلبل از فیض گل آموخت سخن ورنی نبود بلبل سوزی گلک
فیضندن اوکرندی یوخسه این همه قول و غزل تعبیه در منقارش
بو دوکلی قول و غزل انک منقارنده تعبیه دکللر ایدی نبود لفظنک

بو غزلدن مراد باری تعالی
اولملق روشن در مرشد
اولملق هم ممکن در
خزف صقسی

معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون تعبیه قرشمش و مهیا
اولمش معناسنه در مصدر بمعنی مفعول طریقی ایله اَنْ سَفَرکَرْدَه کِه صَدْ قافِلَه
دِلْ هَمْرَه اوُسْت اول سفر ایلمش کمسه که یوز قافله دل اکه یولداش در
هَرْ کُجَا هَسْت خُدَا یَا بِسَلَامَتْ دَارَشْ هر قنده اولورسه ای خدا انی
سلامت ده طوت دارش ده اولن ضمیر غایب سفر کرده یه راجع در
که مراد مرشد اولمق روشن در ای کِه بَرْ کُوچَهٔ مَعْشُوقَهٔ مَا میگذری
ای کمسه که بزم معشوقه مز صوقاغنه اوغرسن بَرْ حَذَرْ بَاشْ کِه سَرْ
میشِکَنَدْ دِیوَارَشْ حذر اوزره اول که انک دیواری باش صر
مراد جناب قدسه وصول زیاده صعوبت ایله ایدوکن بیان در
معشوقه ده اولن ها تانیث ایچون دکلدر غفلت اولنمیه صُحْبَتِ
عَافِیَتَتْ گَرْچِه خُوشْ اُفْتَادْ ای دِلْ عافیت صحبتی اگرچه سکا
خوش دوشدی ای دل جَانِبِ عِشْقْ عَزِیزَسْت فُرُو مَگْذَارَشْ عشق
جانبی عزیز در آنی ترک ایلمه مراد طالبینی عشقه تحریص در اگَرْ اَزْ
وَسْوَسَهٔ نَفْسُ وَهَوَا دُورْ شَوِی اگر نفس و هوا وسوسه سندن
دور اوله سن مراد نفس بی شَکِی رَاهْ بَرِی دَرْ حَرَمِ دیدارش شک سز
انک دیداری حرمنه یول ایلدرسن مراد نفس پرست لکدن فراغت
ایدن وصال جانانه ایرشور دیمکدر صُوفِیِٔ سَرْخُوشْ اَزِینْ دَسْت
کِه کَجْ کَرْدَه کُلَاهْ سرخوش صوفی که کلاهنی بونک کبی دن اگری ایلدی
بَدُو جَامِ دِگَرْ آشُفْتَه شَوَدْ دَسْتَارَشْ اکی جام ایله دخی انک دلبندی
پریشان اولور مراد دریادل اولمین کمسه زیاده فیض و حالت ایرشسه
منصور کبی اسرار عشقی فاش ایدر دیمکدر دِلِ حَافِظْ کِه بَدِیدَارِ تُو خُوگَرْ

دارا مرحاضر درست

یعنی آزرده باشی صر ایلیه ادب
اوزره اول ست

آشفته پریشان معناسنه در
ست

شده بود حافظک قلبی که سنک دیدارکه معتاد اولمش ایدی نازپرورد وصالست مجو ازآزارش وصال یاری ایله بسلنمش درآکا جفا استمه خطاب باری تعالی یه در باز آی ودل تنک مرا مونس جان باش کرو کل بنم طارکوکلمه مونس جان اول وین سوخته را محرم اسرار نهان باش وبو یانمشک نهان اسرارنه محرم اول خطاب مرشده در زان باده که در میکده عشق فروشند اول شرابدن که عشق میخانه سنده صاتترلر مارا دو سه ساغر بده وکو رمضان باش بزه اکی اوچ ساغر ویر ودی رمضان اولسون مراد مرشددن فیض طلب ایتمسی در اعتکافده ایکن درخرقه چو آتش زدی ای عارف سالک ای سالک عارف چونکه خرقه کی یاقدک جهدی کن وسر حلقه رندان جهان باش برجهد وجهان رندلرنک سرحلقه سی اول مراد بودر که چون عشقه مباشرت ایتدک باری زیاده اقدام واهتمام ایله که بر مرشد کامل اوله سن خرقه دن مراد وجودی در که آتشه یاقمق محو وفنادن کنایت در ان یار که گفتا بتوام دل نکرانست اول یار که دیدی ساکه کوکلم منتظر در کو می روم اینک بسلامت نکران باش دی شمدی کیدرم سلامت ایله ناظر ومنتظر اولسون مراد مرشد در خون شد دلم از حسرت آن لعل روان بخش کوکلم خون اولدی اول روان بخش لبک حسرتندن ای درج محبت بهمان مهر ونشان باش ای محبت درجی همان اول مهر ونشان ایله اول مراد کثرت غم سببی ایله جانانک محبتندن اعراض ایتدوکن اشعار در تا بر دلش از غصه غباری ننشیند تا انک کوکلی

آری امر حاضر وير

باشی امر حاضر در

درج کوچک صندوق

اوزره

اوزره غصه دن بر غبار اوتورمیه ای سیل پرشک از عقب نامه
روان باش ای کوز یاشی سیلی نامه نک آردندن روان اول حافظ که
هوس میکندش جام جهان بین حافظ که کندوسنه جام جهان بین
هوس ایلر میکند بونده میشود معناسنه دخی اولور اول وقت معنی بویله
اولور حافظ که اکه جام جهان بین هوسی اولور گو در نظر آصف جمشید
مکان باش اکا دی جمشید مکان آصفک نظرنده اولسون بوندن مراد
پادشاه شوکتلو وزیر اولمق روشن در بدور
لاله قدح گیر وبی ریا میباش لاله دورنده قدح طوت و ریاسز اول
ببوی گل نفسی همدم صبا می باش گل امیدی ایله بر نفس صبایه
همدم اول مراد فضل الهی دن فیض و کشف طلب ایله دیمکدر بوی
بونده امید معناسنه روشن در رایحه معناسندن کثرت هواست که
چون جم ببر غیب رسی اکرسنک آرزوک وار ایسه که جم کبی غیب سرّنه
ایرشه سن بیا و همدم جان جهان نما میباش گل و جام جهان نمایه
همدم اول جم دن مراد بونده جمشید درکه جام جهان نمایه مالک اولمشدر
جام جهان نمادن مراد عشق الهی ایله پر اولمش دل در نگویمت که همه
سال می پرستی کن ساکه دیمزم که دوکلی ییل یعنی تمام اون اکی آی
می پرستلک ایله سه ماه می خور و نه ماه پارسا می باش اوچ
آی شراب ایچ و طقوز آی پارسا اول اوچ آی دن مراد خلوت
زمانلری درکه ریاضت ایدرلر طقوز آی دن مراد خلوت اولمیان
زمانلردر چو پیر سالک عشقت بمی حواله کند چونکه مرشد کامل سنی
شرابه حواله ایلیه بنوش منتظر رحمت خدا می باش نوش ایله

[illegible]

[illegible]

وخدانک رحمتنه منتظر اول مراد عشقه سعی ایله لیکن مغرور اولمه دیمکدر
چو غنچه گرچه فروبستگیست کار جهان اگرچه جهانک ایشی غنچه کبی
باغلنمق لق در تو همچو باد بهاری گره گشا می باش سن بهار یلی
کبی گره گشا اول مراد مقصودلر حاصل ایدیجی وغم ازکیدیجی اول دیمکدر
وفا مجوی زکس ور سخن نمی شنوی کمسه دن وفا استمه وگر سوزقبول
اتمیه سن بهرزه طالب سیمرغ وکیمیا می باش عبث یره سیمرغ و
کیمیایه طالب اول زیرا بونلره طالب اولمق محالدر طالب اولمق در مراد
اهل دنیالی وفا ایدوکن بیان در یا وفا خود نبود در عالم یا مگر
کس نکرد درین زمانه نکرد مرید طاعت بیگانگان مشو حافظ
بیکانه لرک طاعتنه محب اولمه ای حافظ ولی معاشر رندان اشنا می
باش اما اشنا رندلرک مصاحبی اول مراد عوام دن اجتناب وعشاق
ایله مصاحبت اتمکه تنبیه در باغبان گر پنج روزی
صحبت گل بایدش باغبانه اگر بش کون گل صحبتی کرک ایسه بر جفای
خار هجران صبر بلبل بایدش هجران خارنک جفاسی اوزره اکه بلبل
صبری گرک مراد فنا پذیر اولن شیئه محبت اتمک خطا محض ایدوکن
بیان در ای دل اندر بند زلفش از پریشانی منال ای کوکل
انک زلفی بندنده پریشانلقدن ناله ایلمه مرغ زیرک چون بدام
افتد تحمل بایدش زیرک مرغ چون دامه دوشه اکه تحمل گرک مراد
سلوک عشقده ایکن ظلمت کون دن بر اضطرابه گرفتار اولسه
صبر لازم ایدوکن اشعار در با چنین زلف ورخش بادا نظربازی
حرام جانان بو بکلین زلف رخ ایله هرکه روی یاسمین وجعد

هرزه عشقدن

عالم سوز وصف ترکیبیدر

راه رو وصف ترکیبیدر

سنبل بایدش هرکیمکه اکه یاسمینک یوزی وسنبلک جعدی کرک
عاشقلق اکه حرام اولسون با دانظربازی حرام ترکیبنک معناسی
مصراع ثانیه قیدا ولندی سهولت معنی ایچون مراد اسرار الهیه
وتجلیء ذات ممکن ایکن مصنوعات دن برنه نظر ومحبت اتمک
نامعقول ایدوکن اشعار در رند عالم سوز را با مصلحت بینی
چه کار عالمی ترک ایدجی عاشقک مصلحت بین لک ایله نه ایشی
وار کار ملکست آنکه تدبیر و تامل بایدش سلطنت ایشی در
اولکه اکه تدبیر و تامل کرک مراد تارک دنیا غم دن خلاص ونجات بولد غن
اشعار در تکیه بر تقوی و دانش در طریقت کافریست طریقتده
صلاح وعلمه اعتماد ایلمک کافرلک در راه رو کر صد هنر دارد توکل
بایدش سالک وضا اکر یوز هنره مالک اولسه اکه توکل کرک نازنازان
نرگس مستانه می بایدکشید انک اول مستانه چشمندن نازچکمک کرک
این دل شوریده تا آن جعد کاکل بایدش بوشوریده دله مادام که
انک اول کاکلی نک جعدی کرک جعد قورجق مراد غیب هویته اطلاع
طلب ایدن کمسیه ذات باری دن استغنا ارچکمک لازم ایدوکن
بیان در ساقیا در گردش ساغر تعلل تا بکی ای ساقی ساغرک
کردشنده تعلل قجنه دک دور چون با عاشقان افتد تسلسل بایدش
دورچونکه عاشقلره دوشه اکه تسلسل کرک دور وتسلسل معلوم در
مراد مرشد دن دوام اوزره فیض طلب اتدوکن اشعار در بیت
حافظ تا نشو شد باده بی آواز چنگ حافظ کیمدر که چنگ آوازنسز
شراب اچمیه عاشق مسکین چرا چندین تحمل بایدش مسکین

مسکین عاشقه نچون بو قدر تحمل کرک مراد عاشق بی سروپا عشق آلهی
حصولنده تحمل وتزین استمز دیمکدر تحمل درجیم معجمه ایله
خوشا شیراز و وضع بی مثالش نه خوش در شیراز و انک بی مثال وضعی
خداوندا نگه دار از زوالش ای خداوندا انی زوالدن حفظ ایله
ز رکنا باد ما صد لوحش الله بزم رکنا باد مزدن یعنی بزم رکنا باد مزه
یوز تحسین لوحش الله لا اوحش الله دن مخفف در الله اکه وحشت
ویرمسون یعنی خلقی کیدوب خراب اولمسون معناسنه صکره تحسین
معناسنه استعمال اولنمشدر کر عمر خضر می بخشد زلالش که انک
لذیذ آبی آب خضر عمرن بغشلر میان جعفر آباد و مصلی جعفر آباد
ایله نماز کاه اورتاسنده عبیر آمیز می آید شمالش انک شمالی عبیر الخبر
رایحه لو کلور شمال فتحه شین ایله در بشیراز آی و فیض روح قدسی
شیرازه کل و روح قدسه منسوب اولن فیضی بخواه از مردم صاحب
کمالش انک صاحب کمال مردمندن استه روح قدس حضرت جبریل در
مراد شیرازی و اهل کمالنی مدح در صبا زان لولی شنکول سرمست
ای صبا اول عالی جناب شیرین و مطبوع محبوب دن چه داری آکهی
چونست حالش نه اکاهلق طوترسن انوک حالی نیجه در لولی دن
مراد مرشد در کی آمد شکر مصری بشیراز مصر شکری شیرازه نیچون
کلدی که شیرینان ندادند انفعالش که شیرینلر اکا انفعال ویرمدیلر
مراد فضل و معرفته نسبت شکر شیء حقیر اید وکن بیان در شیرینان دن
مراد شعرا اولمق روشن در اکرچه مشایخ و علماء ومی بیب اولمقده
ممکندر بعض نسخه ده مصراع اول بویله واقع اولمشدر که نام قند مصری

عبیر آمیز وصف ترکیبیدر

لولی محبوب معناسنه‌در

سرمست عالی جناب

شنکول شیرین و مطبوع معناسنه‌در

برد اینجا مصر قندنک نامنی آنده کیم یاد ایتدی مکن بیدار ازین
خوابم خدایا الله ایچون بنی بو خوابدن بیدار ایلمه که دارم خلوتی
خوش با خیالش زیرا انک خیالی ایله بر خوش خلوت طوترم
مراد عالم استغراقدن دور اولممن طلب در بعض نسخده
خدارا یرنه خدایا واقع اولمشدر لیکن محله ملایم دکلدر گر آن شیرین
پسر خونت برزد اول شیرین پسر اگر سنک قانکی دوکه دلا چون
شیر مادر کن حلالش ای کوکل اکا اناک سودی کبی حلال ایله شیرین
پسردن مراد مرشددر که ریاضت و عشق ایله مریدک نفسنی هلاک
ایدر لیکن حقیقتده اکا حیات ابد احسان ایلر چرا حافظ چو می
ترسیدی از هجر ای حافظ چونکه فراقدن خوف ایدر ایدک نیچون
نکردی شکر ایام وصالش انک وصالی زماننک شکرنی ایلمد
مراد نعمت شکرنی ادا اتمکه ترغیب در برد از من
قرار و طاقت و هوش بندن قراری و طاقت و هوشی الدی بتی
سنگین دل سیمین بناگوش سیمین بناگوشلو طاش کوکلو بر محبوب
نگار چابک و شنگی پری وش چابک بر نگار پری وش بر شنک در شنگ
شیرین و مطبوع معناسنه در ظریف مهوش ترکی قبا پوش ماه وش
بر ظریف قبا پوش بر محبوب در ز تاب آتش سودای عشقش انک
عشقی سوداسی آتشنک وارتندن بسان دیگ دایم میزنم جوش چولمک
کبی دایم قینزم بو غزلدن مراد سروری افندی نفس اماره در دیو
اگرچه تصریح اتمشدر اما مرشد کامل اولمقده احتمال قریب در چو پیراهن
شوم آسوده خاطر پیراهن کبی آسوده خاطر اولورم گرش همچون قبا

بهجر فراقی منه

تاب حرارت منه

گیرم در آغوشش اکر آنی قفتان کبی قوجم مراد پیراهنی اوستندن
قوجمغه راضیم دیمکدر بمی رنجم ز جور او که بی خار انک جور زندن انجنمم
زیرا خارسز نیابد گل کسی بی نیش هم نوشش گل ونیش سز عسل بر کمسه بولماز
اگر پوسیده گردد استخوانم اگر استخوانم چوروش اوله نگردد مهرش
از جانم فراموش انک محبتی جانمدن فراموش اولماز دل و دینم دل و دینم
بردست دل و دینمی و دل دینمی التمش در بر و دوشش بر و دوشش
بر و دوشش انک سینه سی و اموزی انک سینه سی و اموزی انک سینه سی و
اموزی بو که صنعت تکرار دیرلر دوای تو دوای تست حافظ سنک درمانک
سنک درمانکدر ای حافظ لب نوششش لب نوششش لب نوشش انک لذیذ
لبی انک لذیذ لبی انک لذیذ لبی   دلم رمیده شد و
غافلم من درویش کوکلم اورکش اولدی وبن درویش غافلم که آن
شکاری سرگشته را چه آمد پیش که اول سرگشته شکاری نک اوکنه
نه کلدی یعنی نه حال واقع اولدی مراد کوکلنک بر حال اوزره قراری
اولمدغندن شکایتدر چو بید بر سر ایمان خویش میلرزم کندو ایمانم
باشی اوزره سکوت کبی دترزم که دل بدست کمان ابرو ییست کافر
کیشش زیرا کوکل کافر مذهبلو و کافر فعللو بر کمان ابرو محبوبک النده در
کمان ابرودن مراد نفس اماره در خیال حوصله بحر می پزم هیهات
بحر حوصله سی فکرن پیشورورم هیهات حوصله قورصق معناسنه دمیدم
پرنه میبرم دخی جایز در ایلدرم معناسنه در چه هاست در سر این قطره
محال اندیشش بو محال فکر ایدجی قطره نک باشنده نلر وار در مراد
وجود فانی سنی افنا اتمک ایله وجود باقی و حق ایله اتحاد طلب ایدوکی

بر بوینده سینه معناسنه دور

محال اندیشن وصف ترکیبیدر

اشعار در بنازم آن مژهٔ شوخ عافیت کش را اول عافیت
کش شوخ مژه یه قربان اوله یم که موج میزندش آب نوش بر سر
نیش که انک نیشی نک اوجی اوزره آب نوش موج اورر مراد
خفک صورت قهرده اولن لطفنی بیان در تحسین طریقی ایله نیش
نیشتر و آرونک صو قندوسی نوش لذیذ و عسل ز آستین طبیبان
هزار خون بچکد طبیبلرک یکندن بیک قطره قان طامر گرم به تجربه
دستی نهند بر دل ریش اکر تجربه ایله بنم مجروح کوکلم اوزره برال
قویه لر یعنی نبض کوره لر مراد درد عشق ایله خونین دل اولدم دیمکدر
بکوی میکده گریان و سر فکنده روم منجانه محله سنه گریان و سر
فکنده کیدرم چرا که شرم همی آیدم ز حاصل خویش نیچون زیرا که
کندو حاصلمدن شرم کلور مراد عشقه مباشرتنی اشعار در قصوره
اعتراف طریقی ایله نه عمر خضر بماند و نه ملک اسکندر نه خضرک عمری
نه اسکندرک ملکی قالور نزاع بر سر دنیای دون مکن درویش
ای درویش دنی دنیا هوسی اوزره نزاع ایلمه دنیا نه متاعیست
که ارزد بنزاعی با خصم مدارا کن و با دوست مواسا تو بندهٔ گله
از پادشه مکن ای دل سن بنده سن ای دل پادشاه دن شکایت
ایلمه که شرط عشق نباشد شکایت از کم و بیش که قلیل و کثیر دن
شکایت ایلمک عشق شرطی دکلدر بآن کمر نرسد دست هر گدا
حافظ هر گدانک الی اول کمره ایرشمز ای حافظ خزینهٔ بکف
آور ز گنج قارون بیش کنج قاروندن زیاده بر خزینه اله کتور مراد
وصال الهی آنجق ریاضت و عبادت ایله حاصل اولماز دیمکدر

ای درویش تقریرینده در

بیش زیاده در

دوش با من گفت پنهان کاردانی تیز

هوش حدّت عقل صاحبی برکاردان دون گیجه باکه پنهان ایتدی
کز شما پوشیده نتوان داشت راز میفروش که میفروشک رازنی
سزدن مستور طوتمق اولماز گفت آسان گیر برخود کارها کز روی
طبع ایتدی ایشلری کندوک اوزره آسان طوت زیرا بالطبع سخت
میگرد جهان بر مردمان سخت کوش محکم سعی ایدجی یعنی زیاده حریص
کمه لرا اوزره جهان محکم طوتر یعنی زیاده بلا و محنت ایرشدرر وانگهم
درداد جامی کز فروغش بر فلک و آندن صکره باکه بر جام
ویردی که انک فروغندن فلک اوزره زهره در رقص آمد و بربط
زنان میگفت نوش زهره رقصه کلدی و قپوز چالرق نوش ایله
دیدی مراد عشق الهی نک رفعت و لطافتن بیان در گوش کن پند
ای پسر وز بهر دنیا غم مخور ای پسر پند استماع ایله و دنیادن
اوتری غم یمه گفتمت چون در حدیثی گر توانی دار گوش سکا
انجو گبی بر سوز دیدم اگر قادر ایسک گوش طوت یعنی حفظ ایدوب
عمل ایله گوش بونده حفظ معناسنه اولمق روشن در نتیکم بو دیوانک
بو بیتنده گوش حفظ معناسنه در ای ملک العرش مرادش
بده وز خطر چشم بدش دار گوش و گلستانک بو بیتنده اولن
گوش حفظ معناسنه در دونان نخورند و گوش دارند گویند
امید به که خورده با دلی خونین لبی خندان بیاور همچو جام جام
گبی بر خونین دل ایله بر خندان لب گتور نته کم جام خونین دل و
خندان لب در نی گرت زخمی رسد آیی چو چنگ اندر خروش

دار اما ضرورست

خروش فغان

312

بویله دکل که اکر سکا بر زخم ایرشه چنک کبی خروشه کله سن مراد
جور و جفایه تحمل خوب اید وکن بیان دراکثر نسخ ده دل ولبی واقع
اولمش دریاء وحدت ایله تا نکردی آشنا زین پرده رمزی نشنوی
مادام که آشنا اولمیه سن بو پرده دن بر رمز اشتمزسن کوش
نامحرم نباشد جای پیغام سروش نامحرمک قولغی سروشک خبری
یری اولماز مراد عشق الهی سر اسراره اطلاع میسر اولماز دیمکدر
در حریم عشق نتوان زد دم از گفت و شنید عشق حریمنده گفت
وشنیددن سویلمک اولماز زانکه آنجا جمله اعضا چشم باید بود
وگوش اول سببدن که آنده جمله اعضا چشم وگوش اولمق کرک
مراد عشق ده سؤال وجواب اولمدغن بیان در چون حل
نمیشود بسخن مشکلات عشق درحیرتم که فایده قیل و قال چیست
در بساط نکته دانان خودفروشی شرط نیست نکته دانلر مجلسنده
خودفروشلق معقول دکلدر یا سخن دانسته گو ای مرد عاقل یا خموش
یا سوزی معقول سویله ای عاقل کمسه یا خموش اول ساقیا می ده که
رندیهای حافظ فهم کرد ای ساقی شراب ویر که حافظک رندلک
لرنی فهم ایلدی آصف صاحبقران جرم بخش عیب پوش عیب
ستر ایدجی جرم عفو ایدجی صاحب قرانک وزیری
در عهد پادشاه خطا بخش جرم پوش جرم ستر ایدجی خطا عفو
ایدجی پادشاه زماننده حافظ قرابه کش شد و مفتی پیاله نوش
حافظ قرابه کش و مفتی پیاله نوش اولدی مراد عشقک تمام رونق
وشیوعن اشعار در قرابه شراب شیشه سی وقلندر و قبا قولق

شرط دونبک کبی محل اراده مستعمل
معناسنده در ...

قرابه ... وصف ... کبیدر ...

صوفی زکنج صومعه باپای خم نشست صوفی صومعه بوجاغنده کوب
دبنده اوتوردی تادید محتسب که سبو میکشد بدوش تاکوردی
محتسبی که اموزی ایله دستی چکر یعنی شراب طاشر مراد محتسب و صوفی
طالب عشق اولدی دیمکدر احوال شیخ و قاضی و شرب الیهودشان
شیخ و قاضی نک احوالنی و آنلرک خسیسانه شربنی گردم سؤال صبح
دم از پیر میفروش صباح وقتی می فروش پیردن سؤال ایلدم شرب
الیهود نهانی آزر آزر بر شراب ایچمک معناسنه در نتکم یهودیلرک عادتیدر
می فروش پیردن مراد مرشددر معنای ظاهری اوزره بونلرک ظرافت
ایله شراب نوش اتدکلرن اشعاردر معنای حقیقت اوزره مراد بونلرک
عشق و طاعتده اولن زیاده قصورلرن بیان در گفتا نه گفتنیست
سخن گرچه محرمی مرشد ایتدی بو سؤال اتدکک سویلنجک سوزدکلدر
اکرچه محرم سن درکش زبان و پرده نگه دار و می بنوش خاموش
اول و سر صاقله و شراب نوش ایله مراد عیوب تجسسنده اولمه
عشقه سعی ایله دیمکدر ساقی بهار میرسد و جه می نماند ای ساقی بهار
ایرشور و شراب خرجلغی قالمدی فکری بکن که خون دل آمد ز غم به
جوش بو خصوص ایچون بر فکر ایله زیرا خون دل غمدن جوشه کلدی
مراد مکاشفه وقتنده مرشددن فیض طلب المتمسی در عشقست و
مفلسی و جوانی و نو بهار عشق و مفلس لکدر و جوانلق و نوبهاردر
عذرم پذیر و جرم بذیل کرم بپوش عذرمی قبول ایله و جرمی دامن
کرم ایله اورت مراد فقر ریاضت و طاعت اتمکه بر مقدار مانع
اولدوغن اشعاردر تا چند همچو شمع زبان آوری کنی نیجه یه دک شمع

سبو دستی در

وجه بونده خرجلق معناسنه در

بعض نسخه ده مخلص بیت واقع اولمشدر حافظ همچو شمع

لی

کبی زبان آورلک ایدرسن پروانه‌ء مراد رسید ای محب خموش

مراد پروانه سی ایرشدی ای محب خموش اول پروانه بونده تذکره وخبرجی

معناسنه روشن درمراد حصول مرامه تفال در ای پادشاه صورت و

معنی که مثل تو ای صورت ومعنی پادشاهی که سنک مثلکی نادیده

هیچ دیده و نشنیده هیچ گوش هیچ چشم کورمش وهیچ کوش اشتمش

چندان بمان که خرقه‌ء ازرق کند قبول دنیاده اول قدرقال که

کوک خرقه سی قبول ایده بخت جوانت از فلک پیر ژنده پوش سنک

جوان بختک اسکی کیجی پیرفلکدن مراد امتداد حیات ایچون دعادر

مبالغه طریقی ایله زیرا فلکدن صکره حیاتده اول دیرخطاب پادشاهه

اولمق روشن در سحر زهاتف غیبم رسید مژده

بگوش سحروقتی هاتف غیبدن بنم قولغمه مژده ایرشدی بویله دیو

که دورشاه شجاعست می دلیر بنوش که شاه شجاع دوریدر شرابی

خوف سز نوش ایله دلیر شجاعه نسبت خوب واقع اولمشدر مراد

شاه شجاع طالب عشق ایدوکن بیان درمی لفظی دلیره مضاف

دکلدر شد آنکه اهل نظر درکناره می رفتند کتدی اول وقت

که اهل نظر کناره کیدرلرایدی یعنی سویلمکه قادرد کللرایدی هزار

گونه سخن در دهان ولب خاموش اغزده بیک درلو سوز ولب

خاموش ایدی حاصل معنی معین عشق الهی ظهور بولدغن اعلامدر

بنانک چنک بگوییم آن حکایتها اول حکایتلری چنک آوازی

ایله ایدرز که از نهفتن آن دیک سینه میزد جوش زیرا انی

ستراتمکدن سینه چولمکی قیندی مراد بو پادشاه زماننده

بیان امر حاضر در نسخه

نسخ بعضده رفت بعضنده در

مرشد ایله اسرار عشقی اشکار اسویلیشرز دیمکدر شراب خانکی از ترس
محتسب خورده بو زمانه دکن محتسب خوفندن خانه ده حاصل اولمش
شراب ایچمشز بروی یار بنوشیم وبانگ نوشا نوش یارک یوزی
شوقنه و نوشا نوش آوازی ایله نوش ایده لیم مراد عشقک دوام اوزره
اولن افشاسن اشعار در محتسبدن مراد اهل شرع در شراب خانکیدن
مراد خانه سنده اتدکی حالات عشق در زکوی میکده دوششش بدوش
میبرد ند میخانه محله سندن دون کیجه آنی اموزه اورب التدیلر بو وجه
دخی جایزدر میخانه محله سندن آنی اموزدن اموزه التدیلر بو معنایه
کوره اکی دوش بیله اموز معناسنه اولور امام خواجه که سجاده میکشد
بدوش امام خواجه که صلاحندن اموزنده سجاده کتورردی
مراد منکر عشق ایکن مرشدک جذبه سی ایله سرخوش اولدی دیمکدر
دوششده اولن ضمیر غایب امام خواجه یه راجع در دلا دلالت
خیرت کنیم براه نجات ای کوکل نجات یولنه سکا خیره دلالت ایلیم
مکن بفسق مباهات و زهد هم مفروش فسق ایله تفاخر ایتمه
و زهد دخی صاتمه محل نور تجلیست رای انور شاه شاهک
انور رأیی تجلی نورنک محلی در چو قرب او طلبی در صفای نیت
کوش چونکه انک قربنی طلب ایدرسن صفای نیته چالش
بجز ثنای جلالش مساز ورد ضمیر انک جلالی ثناسندن
غیری ورد ضمیر ایلمه که هست گوش دلش محرم پیام سروش
زیرا انک کوش دلی سروشک پیامنه محرم در رموز مصلحت
ملک خسروان دانند ملک مصلحتنک رمزلرنی پادشاه لر

محتسبدن مراد عوام اولمق جایزدر دیمک

خیرت ده اولن تا خطاب ایچوندر دیمک

سروش جبریل و فرشته دیمک

314

شعر گوشه نشینی ده اولن بیان خطاب ایچون در

بیلورلر گدای گوشه نشینی تو حافظا مخروش سن گوشه نشین گدا سن ای حافظ خروش ایتمه

شرابی تلخ میخواهم که مرد افکن بود زورش برآجی شراب استرم که انک زور و کیفیتی مرد افکن اوله مگر یکدم بیاسایم ز دنیا و شر و شورش مگر بر دم دنیادن وانک شر و شورشندن دکلنم شراب تلخ دن مراد عشق در که عاشقی عقل معاشدن دور اتمک ایله دنیا غمندن خلاص ایدر بو وجه دخی جایزدر برآجی شراب ایله استرم زیرا انک زوری مرد افکن اولور بیاور می که نتوان شد ز مکر آسمان ایمن شراب گتور زیرا آسمان مکرندن ایمن اولمق اولماز

ز لعب زهره چنگی و مریخ سلحشورش

دوران بر وجه وصف ترکیبیدر

چنگی زهره نک و سلاحشور مریخک لعبی ایله مراد دور فلکک مساعده سنه مغرور اولمه عشقه سعی ایله دیمکدر زهره سازنده فلک در مریخ کسر میم ایله جلاد فلک در که زیاده نحس در سماط دهر دون پرور ندارد شهد آسایش سفله پرور فلکک سفره سی راحت عسلنی طوتماز مذاق حرص از ای دل بشوی از تلخ و از شورش ای دل انک تلخ و شورندن حرص و آز دهاننی یو تلخ آجی شور طوزلو مراد دنیاده حضور میسر دکل ایدوکن بیان در کمند صید بهرامی بیفکن جام جم بردار بهرامه منسوب اولن صید کمندنی براق جام جم طوت که من پیمودم این صحرا نه بهرامست و نه گورش گور بونده قبر معناسنه در بیان اتشکی مغناسنه ایهامی سیدر مراد عشقه سعی ایله غیریسندن فراغت ایله دیمکدر بهرام گور بر پادشاهک اسمی در که دایم بیان اتشکی صید ایدر ایدی انک قبری نایاب در نتکم شهنامه ده

مفصّل مذکور در جم بر پادشاه اسمی در نظر کردن بدرویشان منافی
بزرگی نیست درویشلره نظر ایلمک اولدیغی منافی دکلدر سلیمان
با چنان حشمت نظرها بود با مورش انجلین عظمت ایله سلیمانک موره
نظرلری وار ایدی بیا تا در می صافیت راز دهر بنمایم کل تا سکا
شراب ده دهرک رازنی کوستره یم بشرط آنکه ننمایی بکج طبعان
دل کورش اول شرط ایله که آنی کور دل کج طبع لره کوسترمیه سن مراد
عشق الهی یه وصول بولن دنیانک فناسنی دیدهٔ یقین ایله مشاهده
ایدردیمکدر شراب لعل می نوشم من از جام زمرد کون بن
زمرد رنکلو جام دن قرمزی شراب نوش ایدرم که زاهد افعی
وقتت می سازم بدین کورش زیرا زاهد افعی وقت در آنی بونک
ایله کور ایدرم زمردک خاصه سی در که افعی نک چشمنی کور ایلر کمان ابروی
جانان نمی پیچد سر از حافظ جانانک کمانه بکزر ابروسی حافظ دن
باشن چویرمز ولیکن خنده می آید بدین بازوی بی زورش اما که
خنده کلور حافظک بو زورسز بازوسنه مراد بودر که غیب هویت
ایصالنده فیاض ده بخل یوقدر اما طالب ده استعداد یوقدر
صوفی کلی بچین و مرقع بخار بخش ای صوفی بر کل دیر و
مرقعی خاره بغشله وین زهد تلخ را بمی خوشکوار بخش و بو آجی زهدی
هضم اولجی شرابه بغشله طامات و شطح در ره آهنک چنک نه طامات
و شطحی چنک آهنکی یولنه قو تسبیح و طیلسان بمی و میکسار بخش
تسبیح و طیلسانی شراب و شراب خواره بغشله مراد بونلری ترک
ایدوب عشقه سعی ایله دیمکدر طامات قواعد و رسوم و رعونت ایله

اولن

منافی اسم فاعلدر
صح

شرون بونده زنک معناسنه در
صح

بپیچ امر حاضردر
بخند امر حاضردر
صح

اولن کلمات شطح کلمات صوفیه زهد گران که شد هدو ساقی چمن
نمیخرند ثقیل زهدی که محجوب وساقی صاتون المازلر در حلقهٔ به
به نسیم بهار بخش چمن حلقه سنده بهار ریلنه باغشله مراد عشقه نسبت زهد
لاشیء ایدوکن بیان در راهم شراب لعل زد ای میر عاشقان ای
عاشقلرک امیری قرمزی شراب بنم یولمی اوردی خون مرا بچاه زنخدان
یار بخش بنم قانمی یارک زنخدانی چاهنه بغشله میر عاشقان دن مراد
مرشد در یاردن مراد باری تعالی در حاصل معنی عشق ده علو قدره وصول
بولمقدن اوتری کندونک فناسن قبول اتدوکن بیان در یارب بوقت
گل گنه بندهٔ عفو کن یاربی گل وقتنده بنده نک کناهنی عفو ایله وبن
ما جرا بسر ولب جویبار بخش وبوماجرایی ارماق کنارنکسرونه باغشله
وقت گل دن مراد زمان مکاشفه در سرودن مراد مرشد در حاصل معنی
مکاشفه وفیض حالنده اسرار فاش ایدن عاشقک کناهنی مرشد کامل
حرمتنه عفو ایله دیمکدر ای آنکه ره بمشرب مقصود برده ای اول
که مقصوده مشربنه واصل اولمشسن زین بحر قطرهٔ بمن خاکسار
بخش بوبحردن بن حقیره برقطره بغشله مراد وصال جانان ایله مشرف
اولمش مرشددن فیض طلبی در شکرانه را که چشم تو روی بتان
ندید اول شکرانه که سنک چشمک خوب لرک یوزنی گورمدی ما را بعفو
لطف خداوندگار بخش بزی الله تعالی نک عفو ولطفنه بغشله بتاندن
مراد مجازی محبوبلر در ساقی چو خواجه نوش کند بادهٔ صبوح ای
ساقی چونکه پادشاه بادهٔ صبوح نوش ایده گو جام زر بحافظ شب
زنده دار بخش دی جام زری احیای لیل ایدن حافظه بغشلسون

مراد پادشاهدن ظرافت ایله احسان طلبیدر کنار
آب و پای بید و طبع شعر و یاری خوش آب کناری و سکوت دبی
و شعر طبعی و بر خوش یار معاشر دلبری شیرین و ساقی گلعذاری
خوش مصاحب شیرین بر دلبر و گلعذار لطیف بر ساقی الا ای
طالع دولت که قدر وقت میدانی آگاه اول ای دولت طالعی که
وقتک قدرنی بیلورسن گوارا بادت این عشرت که داری روز
کاری خوش بو عشرت سکه هضم اولجی اولسون که بر لطیف روز
کار طوترسن مراد وقت شریف و یار ظریف و ساقیء لطیف اوله
فرصتی فوت اتمک معقول دکل ایدوکن بیان در هر آنکس را که بر
خاطر ز عشق دلبری باریست هر اول کمسنک که خاطری اوزره بر
دلبرک عشقندن بر یوک وار در سپندی گو بر آتش نه که داری
کار و باری خوش دی اگه که چشم بد ایرشممک ایچون یوزرلک
یاق که لطیف بر کار و بار طوترسن کار و بار ایش کوج پیرافرکوز
دکممک ایچون یوزرلک یاقرلر مراد زمان عشقدن خوبرک زمان
اولماز دیمکدر دلبردن مراد بونده مرشددر حاصل معنی سعادت
شول کمسنه که بر مرشده ایرشوب آندن عشق الهی حاصل ایده
دیمکدر خوشتر از دوران عشق ایام نیست بامداد عاشقانرا
شام نیست عروس طبع را زیور ز فکر بکر می بندم طبع عروسنی
بکر فکردن تزیین ایدرم بود کز نقش ایامم بدست افتد نگاری
خوش اوله که ایام نقشندن بنم الیمه بر خوش نگار دوشه مراد
اشعارمی اسرار و نکات و عشق آمیز کلمات و شوق بخش اصطلاحات

معاشر مصاحب نسخه

سپند یوزرلک نسخه

ایله

316

ایله آراسته ایدرم شاید که بر صاحب نظر اکه نظر ایده دیمکدر شب صحبت غنیمت
دان و داد خوشدلی بستان مصاحبت کیجه سنی غنیمت بیل و خوشدللک
دادنی آل که مهتابی دلفروزست و طرف لاله زاری خوش که کوکل شعله
لندرجی یعنی دله سرورویرجی بر مهتاب در و بر لطیف لاله زار کناری در
مراد بونک کبی لطیف زمانلری فوت اتمک معقول دکل ایدوکن اشعار در
بنا میزد نگارم رامیی درکاسهٔ چشمست نکارمک چشمی کاسه سنده بر
شراب وار در تحسین که مستی میدهد با عقل و می آرد خماری خوش
عقله مستلک ویرر یعنی عقل مست ایدر و بر لطیف خمار کتورر مراد شراب
عشق ایله مست اولمش مرشدک چشمنده اولن حالت و جذبه سنی بیان ایدر
که بر نظر ایله مریدی مست و بیهوش ایدر بغفلت عمر شد حافظ بیا
با ما بمیخانه عمر غفلت ایله کتدی ای حافظ کل بزم ایله میخانه یه که شنگولان
خوش باشت بیاموزند کاری خوش که خوش و مسرور اولجی شنکوللر
سکا بر لطیف ایش اوکرده لر شنکولاندن مراد مرشدلردر که عشق
الهینک سرچشمه لری در مجمع خوبی و لطفست
عذار چو مهش انک ماه کبی عذاری خوبلغک و لطافتک مجمعی در لیکنش
مهر و وفا نیست خدایا بدهش لیک انک مهر و وفاسی یوقدر ای خدا
اکه مهر و وفا ویر بوندن مراد بونده نفس اولمق زیاده روشن در دلبرم شاهد
طفلست و ببازی روزی دلبرم طفل محبوب در و بازی و خطا ایله
بر کون بکشد زارم و در شرع نباشد گنهش بن ضعیفی ترحم سز
دیلر و شرعده اکه گناه اولماز زیرا نفس ایچون باشقه بر حکم
یوقدر لیکن حقیقتده هلاکه سبب اولان نفس در بعض نسخه ده

بعض نسخه ده ... واقع اولمشدر

بازی اویلان ...

شاهد و طفل واقع اولمشدر واو عاطفه ایله شاهددن مراد نفسدر
که بدو نیک ندیدست و ندارد نگهش زیرا ایرامز وایو کورممشدر
وآنی حفظ ایلمز مراد نفس ایدوکی بوندن زیاده روشندر چارده
ساله بتی چابک و شیرین دارم اون دورت یاشنده موزون
وشیرین بر دلبرم واردر که بجان حلقه بگوش است مه چاردهمش
که ماه جان ایله انک حلقه بکوشیدر بوندن مراد مرشددر بوی
شیر از لب همچون شکرش می آید انک شکر کبی لبکدن سود رایحه سی
کلور گرچه خون میچکد از شیوهٔ چشم سیهش اگرچه انک سیاه
چشمنک شیوه سندن قان طاملر بونه مرشد مراددر که طالب عشق
اولنلری ریاضت ایله نفسنی هلاک ایتمکده پهلواندر کناه دن
معصوم اولدیغندن آنی طفله تشبیه ایتمشدر دردی آن گل نو
رسته دل ما یارب اول تازه بیتمش گلک آردنده بزم گوکلمز
عجب خود کجا شد که ندیدیم درین چند گهش خود قنده کیتدی
که بو قدر زمانده آنی کورمدک بونه مرشد مراددر یار دلدار من
ار قلب بدین سان شکند بنم دلدار یارم اگر عشاقک قلبنی
بویله صیه بتبر دزود بجا نداری خود بادشهش یادشاه
تیز کندو جلادلکنه ایلدر مراد بونه مرشددر که ریاضتده مریدلرنه
شفقت ایمیوب اقدام ایدر جان بشکرانه کنم صرف گر
آن در یتیم جانمی شکرانه یه صرف ایدرم اگر اول دریتیم صدف
دیدهٔ حافظ شود آرامگهش انک آرامگاهی حافظک کوزی
صدفی اوله   ما آزموده ایم درین شهر بخت

چارده صح

یا رب بو نه عجب معناسندر

شهردن مراد شیرازدر صح

توزی

خویش بر بوشهر ده کند و بختمزی صنامشز بیرون کشید باید
ازین ورطه رخت خویش بو ورطه دن کند و اسبابمزی طاشره
چلمک کرک یعنی بوشهردن کتمک کرک ورطه کرداب معناسنه در
شهری ورطه یه تشبیه اتمش درآنده مرادی حاصل اولمدغندن
اوتری ازبس که دست میکزم و آه میکشم زیاده که المی
ایصررم و آه چکرم یعنی زیاده آه ایدوب المی ایصردغمدن
آتش زدم چو گل بتن لخت لخت خویش کند و پاره پاره
تنمه گل کبی آتش اوردم مراد کثرت محنت دن زیاده مضطرب
اولدغن اشعار در دوشم زبلبلی چه خوش آمد که میسرود
دون کیجه بر بلبل دن باکه نه خوش کلدی که ایرلر ایدی یعنی بویله
دیر ایدی گل گوش پهن کرده زشاخ درخت خویش گل
کندی درختی بداغندن قولغنی قبارتمش ایدی ای دل صبور باش
که آن یار تندخوی ای دل صبور اول که اول بدخوی یار بسیار تند
خوی نشیند زبخت خویش چوق بحصور اوتورر کند و بختندن مراد
حسن زندکانی سی اولمین محنتدن خلاص بولمدغن اشعار در
خواهی که سخت و سست جهان بر تو بگذرد استر ایسک که جهانک
محنت و المی سنک اوزرکه گچیه بگذر زعهد سست و سخنهای
سخت خویش کند و سست عهد کدن و قتی سوزلر کدن فراغت
ایله مرادکمسنک خاطرنی پریشان اتمه که سنک دخی خاطرکی پریشان
اتمیه لر چو همواره کولی که مردم خوند مبرظن که نامت چو
مردم برند گر موج خیز حادثه سر بر فلک زند اگر حادثه نک

لخت لخت پاره پاره ایدر

[illegible]

بلند موجی فلک اوزره باش اوره یعنی عالمی حوادث غرق ایده
عارف بآب تر نکند رخت وپخت خویش عارف کندو اسباب
ومتاعنی آب ایله تر ایلمز پخت با، عجمی نک فتحی ایله اسباب معناسنه در
مراد حسن زندکانی ایله کندو سنه الم ایرشدرمز دیمکدر ای حافظ از
مراد میسر شدی مدام ای حافظ اکر مراد دایم میسر اولیدی جمشید نیز
دور نماندی ز تخت خویش جمشید دخی کندو تختندن دور قالمازایدی
هاتفی از گوشهٔ میخانه دوش دون کیجه بر هاتف
میخانه گوشه سندن گفت ببخشند گنه می بنوش ایتدی گناهی
عفو ایدرلر شراب ایچ مراد توبه ایدوب عشقه سعی ایدنک گناهی
عفو ایدرلر دیمکدر عفو الهی بکند کار خویش عفو الهی کندو ایشنی ایلر
مژدهٔ رحمت برساند سروش سروش رحمت مژده سنی ایرشدرر
سروش جبریل وفرشته لطف خدا بیشتر از جرم ماست خدانک
لطفی بزم جرممزدن زیاده رک در نکتهٔ سربسته چه گویی خموش
مستور نکته نه سویلرسن خاموش اول مراد وهو الذی یقبل التوبة عن عباده
ویعفوا عن السیئات حینجه توبه ایدنک توبه سی مقبول اولوب گناهی
عفو اولنور دیمکدر این خرد خام بمیخانه بر بو خام عقلی میخانه یه الت
بر فتح با ایله بونده امر حاضر در تا می لعل آوردش خون بجوش تا
قرمزی شراب انک قانینی جوشه کتوره مراد عقل معاشی عشق الهی جانبنه
سوق تا که اکه بر شوق وحالت کله دیمکدر گرچه وصالش نه بکوشش
دهند اکرچه اول خدانک وصالنی سعی ایله ویرمزلر این قدر ای دل
که توانی بکوش ای کوکل بو قدر یعنی هر نه قدر قادر سن چالش

دوش دون کیجه

خوش تقدیر بنده در

داور حاکم

گوشِ مَن و حَلقهٔ گیسوی یار بنم قولغم و یارک گیسوسی حلقه‌سی
روی مَن و خاکِ درِ میفروش بنم یوزم و می فروشک قپوسی طپراغی
مراد اسرار الهیه دن و مرشددن جدا اولمازم دیمکدر یاردن مراد
باری تعالی در رندیٔ حافظ نه گناهیست صعب حافظک رندلکی
بر عظیم گناه دکلدر با کرم پادشه عیب پوش عیب پوش پادشاهک
کرمنه نسبت داورِ دین شاه شجاع آنکه کرد دین حاکمی شاه
شجاع اولکه ایلدی روحِ قدس حلقهٔ امرش بگوش جبرئیل انک
امری حلقه‌سنی قولغنه یعنی جبرئیل انک امرنه اطاعت ایدر ای
ملکِ العرش مرادش بده ای عرش پادشاهی انک مرادنی ویر
وز خطرِ چشم بدش دار گوش و آنی یرامز گوزک ضررندن حفظ ایله
گوش بونده حفظ معناسنه در بویله دکلدر دین کمیه کوش طوتمه
یارب آن نوگلِ خندان که سپردی بمنش یاربی اول
خندان تازه گلی که آنی بکا تسلیم ایلدک می سپارم بتو از چشم حسود
چمنش چمن حسودنک چشمندن آنی سکا تسلیم ایدرم چمن حسودندن
مراد گل اولمق روشن در گرچه از کوی وفا گشت بصد مرحله دور
اگرچه وفا محله‌سندن یوز قونق ایراق اولدی دور باد آفتِ دور
قمر از جان و تنش دور قمر آفتی انک جان و تنندن دور اولسون
بوندن مراد بر یار صادقی در گر تبز منزلِ سلمی رسی ای بادِ صبا
ای باد صبا اگر سلمی نک سر منزلنه ایرشه‌سن چشم دارم که سلامی
برسانی ز منش امید طوترم که بندن اکه بر سلام ایرشدره‌سن
بادب نافه گشائی کن از آن زلفِ سیاه اول زلف سیاه دن

ادب ایله نافه کشی لق ایله جای دلهای عزیزست بهم برمزنش عزیز
دللریری در آنی پریشان ایلمه مراد اسرار الهیه نک حصولنه ادب لازم
ایدوکن بیان در کو دلم حق وفا بر خط و خالت دارد دی کوکلم
سنک خط و خالک اوزره وفا حقنی طوتر محترم دار دران طره
عنبر شکنش کوکلمی اول عنبر شکن طره دن محترم طوت خطاب خدایه در
باد صبا وسیله سی ایله که مراد فضل الهی در مراد حق ایله قلبی اورته
سنده قرب و محبت وار ایدوکن اشعار در در مقامی که بیاد لب
او می نوشند بر مقام ده که انک لبی شوقنه شراب نوش ایدرلر
سفله آن مست که باشد خبر از خویشتنش سفله در اول مست
که اکا کندوسندن خبر اوله   می صرف وحدت کسی نوش کرد
که دینی و عقبی فراموش کرد   عرض مال از در میخانه نشاید اندوخت
میخانه قپوسندن عرض و مال حاصل ایلمک ممکن دکلدر هرکه این
آب خورد رخت بدریا فکنش هرکیم بو آبی ایچه انک رختنی دریایه
براق یعنی تلف ایله فکن امر حاضر در بونده نکته بودر که بو حاله
واصل اولنک اسبابنی تلف ایلمک اصلا بحضور اولمز حاصل
معنی عاشق اولن کمسه اسباب وجودندن فراغت ایلسون
دیمکدر هرکه ترسد زملال انده عشقش نه حلال هرکیمسه ملالدن
خوف ایدر عشق غصه سی اکه حلال دکلدر سر ما و قدمش یالب ما و
دهنش بزم باشمز وانک قدمی یا بزم لبمز وانک دهنی مراد کرسه عزت
کرکسه ذلت اولسون عشق الهی دن فراغت اتمزم دیمکدر شعر حافظ
همه بیت الغزل معرفتست حافظک شعری دوکلی معرفت ایله تعبیه

امر نهی حاضر در

انده غصه معناسنه در

اولنمز

319

اولنمش غزل بیتی در آفرین بر نفس دلکش و لطف سخنش تحسین
انک دلکش نفسنه وانک سوزنک لطافتنه

چو بر شکست صبا زلف عنبر افشانش چونکه صبا انک عنبر
افشان زلفنی پریشان ایلدی بهر شکسته که بپیوست تازه
شد جانش هر شکسته یه که انک بویی ایرشدی انک جانی تازه
اولدی صبادن مراد فضل آلهی در گیسودن مراد اسرار الهیه در
که هر کیمه که ایرشه حیات ابدی بولور کجاست همنفسی تا که شرح
غصه دهم قنده در بر مصاحب تا که غصه شرحنی ویرم یعنی بیان ایدم که دل
چه میکشد از روزگار هجرانش که کوکل انک فراق زمانندن نه جکر برید صبح
وفا نامهٔ که برد بدوست صبح پیکی بر وفا نامه سنی که دوسته التدی ز
خون دیدهٔ ما بود مهر عنوانش انک عنوانتک مهری بزم کوز مزقاندن
ایدی مراد الست بربکم عهدنه وفا اتدکن بیان در زمانه از ورق گل
مثال روی تو ساخت زمانه گل ورقندن سنک یوزک مثالنی دوزدی
ولی زشرم تو در غنچه کرد پنهانش اما سنک شرمکدن آنی غنچه ده پنهان
اتدی مراد روی جانان گلدن خوب ولطیف ایدوکن بیان در تو خفتهٔ
و نشد عشق را کرانه پدید سن اویومش سن وعشقک کنار ونهایتی
ظاهر اولمدی تبارک الله ازین ره که نیست پایانش تحسین بویوله
که انک پایانی یوقدر ای برادر بی نهایت درگهیست در هر انجا
میرسی بالله مایست جمال کعبه مگر عذر رهروان خواهد سالک لرک
عذرنی مگر کعبه نک جمالی ایسته یه که جان زنده دلان سوخت در
بیابانش که زنده دل لرک جانی انک بیابانده یاندی مراد کعبهٔ دل

همنفسی دن مراد اولان یار و همدم ایچوندر نسخه

خفتهٔ دن مراد اولان بخبر غافل ایچوندر نسخه

یعنی جناب قدس سالک لری راه عشق ده حددن زیاده زحمت چکدیلر
لیکن وصال جانان انلره تلافی و عوض ایلر دیمکدر بدین شکستهٔ بیت
الحزن کمی آرد بو بیت الحزن شکسته سنه کیم کتورر نشان یوسف دل
از چه زنخدانش دل یوسفنک نشاننی انک زنخدانی چاهندن مراد
غلبات عشق ده و تفکر ذات ده دل عاشق دن اثر نا پیدا اولدیغی
اشعار در بگیرم آن سر زلف و بدست خواجه دهم اول زلف اوجنی
طوترم و خواجه نک النه ویررم که داد من بستاند ز مکر و دستانش
که انک مکر و حیله سندن بنم دادمی اله مراد سلوک عشقده ظلمت کونک
مشکلاتنی و وصاله حجاب اولمسنی مرشده عرض اتدوکن بیان در
سحر بطرف چمن می شنیدم از بلبل سحر وقتی چمن طرفنده بلبل دن
اشتدم نوای حافظ خوش لهجهٔ خوش الحان حافظ الحانی خوش سوزی
حافظک نواسنی مراد مرشدندن کند و شعرنی استماع اتدوکن بیان در و بو
تاویل دن قطع نظر معنای منطوقی مراد اولنمق جایزدر یعنی حافظک اشعاری
شویله لطیف در که بلبل لر شوق لرندن اوقورلر
من
خرابم ز غم یار خراباتی خویش بن کندو خراباتی یارمک غمندن خرابم میزند
غمزهٔ او ناوک غم بر دل ریش آنک غمزه سی مجروح کوکلم اوزره غم ناوکنی
اورر یار خراباتی دن مراد مرشد کامل در خراباتی شدن از خود رهاییست
خودی کفرست اگر خود پارساییست نشانی داده اندت از خرابات
که التوحید اسقاط الاضافات خرابات از جهان بی مثالیست مقام
عاشقان لاابالیست گر چلیپای سر زلف ز هم بگشاید اگر زلف چلیپاسنی
پریشان ایده بس مسلمان که شود فتنهٔ آن کافر کیشی چوق مسلمان

دستان حیله

چلیپا خاج

که اول کافر فعل لونک مفتونی اولور مراد نفسک حددن زیاده اولن
حیله و مکرن بیان در سر زلف دن مراد ظلمت کون اولمق احتمالدر
که کافرکیش اولمسی چوق کمسنک ضلالتنه سبب اولدغندن اوتری
اوله با تو پیوسته‌ام و از غیر تو ببریده‌ام سکا واصل اولدم و سندن
غیردن منقطع اولدم آشنای تو ندارد سر بیگانه و خویش سنک
آشناک اجنبی و خصم هوسنی طوتماز خطاب خدایه در بعنایت
نظری کن که من دلشده را عنایت ایله بر نظر ایله زیرا بن عاشقک
نرود لی مدد لطف تو کاری در پیش سنک لطفک مددلنسز
بر ایشی ایلروکتمز مراد خدانک لطف و عنایتنسز حصول مرام میسر
اولمدغن بیان در آخر ای پادشه ملک ملاحت چه شود آخر ای
ملاحت ملکنک پادشاهی نه اولور گر لب لعل تو ریزد نمکی بر دل
ریش اگر سنک قرمزی لبک مجروح کوکل اوزره بر نمک دوکه مراد
خدادن فیض طلبی در خطاب خدایه اولمق روشن در خرمن صبر من
سوخته دل داد بباد بن سوخته دلک صبری خرمنی باده ویردی چشم
مست تو که بگشاد کمین از پس و پیش سنک مست چشمک که آردندن
و اوکمدن پوسی آچدی مراد تاثیرات ذات کندوسنی بی صبر ایتدوکن
اشعار در مرهمی بر دل حافظ نه ازان حقه نوش اول نوش حقه
سندن حافظک کوکلی اوزره بر مرهم قو که جگر خون شد ازان غمزه
چون نیشتر و نیش زیرا اول نیشتر و نیش کبی غمزه دن جگر خون اولدی
مراد اثر جلال دن مجروح اولمش کوکلنه کلمات الهیه دن درمان طلب
ایتدوکن اشعار در حقه نوش دن مراد دهان در که بونده صفت تکلم

ریز و فعل مضارع در

مراد در چو جام لعل تو نوشم کجا بماند هوش

چونکه سنک لعلک جامنی نوش ایدرم قنده هوش قالور چو چشم مست

تو بینم مرا که دارد کوش چونکه سنک مست چشمکی کورم بنی کیم حفظ ایدر

مراد چونکه کلمات الهیه دن تلذذ ایدوب ذاتک تاثیرنی کورم بیهوش ومست

اولورم دیمکدر کوش بونده حفظ معناسنه در خطاب خدایه در منم غلام

تو وز آنکه ازمن آزادی بن سنک غلامکم واکر آندن که بندن فارغ

ایسک مرا بکوزه فروش شرابخانه فروش بنی میخانه نک کوزه فروشنه

صات مراد مرشدک خدمتکارنک خدمتن اختیار اتدوکن اشعار در بسوی

انکه بمیخانه کوزه ء یابم اول امید ایله که میخانه ده بر کوزه بولم روم سبوی

خرابات کشم بر دوش کیدرم میخانه ده اولن ارک دستی سنی

اموزم اوزره چکرم یعنی شراب طاشرم مراد عشق الهی دن بر بهره

حاصل اتمک ایچون عشاقه خدمت ایدرم دیمکدر ز شوق لعل تو سقای

کوی میخواران سنک لبک شوقندن عشاق محله سنک سقاسی بر یلکه

اب زند استان باده فروش مرشدک آستاننی کوز یاشی ایله صولر

خطاب باری تعالی یه در مراد عشاقک سقاسی عشق الهی دن بر چاشنی

حاصل ایدم دیو عشاقه و مرشده خدمت ایدر دیمکدر مرا مکوی که

خاموش باش و دم درکش با که دیمه که ساکت اول و سویلمه که در چمن

نتوان کفت مرغ را خاموش زیرا چمن ده مرغه خاموش اول دیمک

اولماز مراد فیض و مکاشفه وقتی بنی جوش و خروشدن منع ایلمه

دیمکدر اکر نشان تو جویم کجاست صبر و قرار اکر سنک نشانکی طلب

ایدم صبر و قرار قنده در اکر حدیث تو کویم کراست طاقت و هوش

کر استفهام در

باش امر حاضر در

اگر سنک سوزکی سویلیم کیمه طاقت وهوش وار در خطاب خدایه در
بعض نسخده هوش یرینه توش واقع اولمش در که طاقت معناسنه در
شراب پخته بخامهای دل فسرده دهند پخته شرابی فسرده دل
لمه‌لره ویررلر که باده آتش تیزست و پختگان در جوش زیرا
باده آتش تیز در وپخته‌لر جوشده در مراد زیاده ریاضته و وافر
فیضه سالک مبتدی محتاج ایدوکن بیان در که باده آتش تیزست
مصراع اوله مصروف در مرا چو خلعت سلطان عشق می دادند
یا که چونکه عشق سلطانی‌نک خلعتنی ویردیلر ندا ز دندکه حافظ
بهوش و باش خموش ندا ایدلر که ای حافظ گی وخاموش اول

بیت کس را ز کمند سر زلف تو خلاص سنک سر

زلفک کمندندن کمسیه خلاص یوقدر میکشی عاشق مسکین و نترسی ز قصاص
مسکین عاشقی دیلرسن وقصاصدن خوف اتمزسن خطاب خدایه در
عاشق سوخته دل تا به بیابان فنا سوخته دل عاشق تا که فنا بیابانه
کتمیه نرود در حرم جان نشود خاص الخاص جان حرمنده خاص الخاص
اولماز نرود لفظنک معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت معنی
ایچون حاصل معنی مادام که عاشق وجودندن کچمیه مقبول درگاه اولماز
دیمکدر ناوک غمزه تو دست ببرد از رستم سنک غمزک ناوکی رستمدن
ال الدی یعنی رستمه غلبه ایلدی چاچی ابروی تو ببرده گرو از وقاص
سنک ابروک چاچی‌سی تیرانداز لکده سعد وقاصدن سبقت ایلمشدر
غمزه‌دن مراد صفت جلال در ابرودن مراد غیب هویت در چاچ
بر شهرک اسمی در که یایی غایت ایو اولور آنونده اولان یا نسبت ایچوندر

باشنک مراد حاضر درسک

غمزه و بوبنده سبقت معناسنه در

جان نهادم بمیان شمع صفت از سر صدق صدق او جندن شمع کبی جانمی
اورتایه قودم کردم ایثار تن خویش ز روی اخلاص اخلاص یوزندن
کندو تنمی ایثار ایلدم ایثار بونده بذل معناسنه در مراد عشق الهی حصولنده
شمع کبی یانمغی اختیار اتدوکن اشعار در بهوا داری و اخلاص چو پروانه
ز شوق عاشقلق و اخلاص ایله پروانه کبی شوقدن تا اسوزی تو نیابی
ز غم عشق خلاص مادام که یانمیه سن سن عشق غمندن خلاص بولماز سن
آتشی در دل دیوانهٔ ما افکندی بزم دیوانه کوکلمزه بر آتش براقدک
گرچه بودیم همیشه بهوایت رقاص اگرچه سنک محبتک ایله دایم رقص
ایدجی ایدک خطاب خدایه در کیمیای غم عشق تو تن خاکیٔ ما سنک عشقک
غمنک کیمیاسی بزم خاک کبی جسممزی زر خالص کند ار چند بود همچو
رصاص صافی آلتون ایدر اگرچه قلای کبی اوله خطاب خدایه در مراد
کشی هر نه قدر عاصی اولسه عشق الهی ایله مقبول اولور دیمکدر قیمت در
گرانمایه چه دانند عوام گرانمایه درک قیمتنی عوام نه بیلورلر حافظا
گوهر یکدانه مده جز بخواص ای حافظ یکدانه کوهری خواصدن غیری
ویرمه مراد اسرار عشقی عوامه سویلمه دیمکدر
دلم نیافت خلاص سنک رقیبکدن بنم کوکلم خلاص بولمدی از رقیبت مثل القاص
لا یحب القاص بزم حالمز قصه خوان قصه خوانی سومز مثلی در خطاب
خدایه در قاص تشدید صاد ایله قصه خوان معناسنه در اما بونده مخفف در
مراد عوامک طعنندن خلاص بولمدم دیمکدر محتسب خم شکست و بنده
سرش محتسب کوپی صدی و بنده انک باشنی صدم سن بالسن و
الجروح قصاص بو آیت کریمه روشن در حاصل معنی هر کشی نه ایدرسه

ما بونده مادام معناسنه در منه

قاص اسم فاعلدر منه
مثل جمله در و اوکی اولوشدر
القاص مبتدا لا یحب جمله سی
انک خبریدر منه

آتی

322

آنی بولوردیمکدر همچو عیسیست جام می که مدام شراب قدحی عیسی کبی در
که دایم مرده را زنده میکند بخواص اولمشی خواص ایله دیری ایلر مراد
عشق الهی ایله مرده دله حیات حاصل اولدوغن بیان در مطرب من زهی
بزن که بچرخ ای بنم مطربم بر پرده چال که یوخ ده مشتری زهره وش
شود رقاص مشتری یلدزی زهره یلدزی کبی رقاص اوله حافظ از دل ر
مصحف رخ دوست حافظ دوستک یوزی مصحفندن کوکلندن خواند
الحمد و سوره اخلاص فاتحه واخلاص سوره سنی اوقودی دوستدن
مراد باری تعالی در حسن و جمال تو جهان جمله گرفت
طول و عرض سنک حسن وجمالک طولاً وعرضاً جمله جهانی طوتدی شمس
فلک خجل شده از رخ خوب ماه ارض یرما هنک خوب رخندن فلک
شمسی خجل اولمشدر بعض نسخ ده حسن جمال واقع اولمشدر اضافت ایله
اول وقت جمال روی معناسنه اولور دیدن حسن و خوبیت بر همه خلق
واجبست سنک حسن وخوبلغک کورمک دوکلی خلق اوزره واجب در
رؤیت روت بلکه بر جمله ملایکست فرض بلکه سنک یوزکی کورمک جمله
ملائکه اوزره فرض در خطاب حبیب اکرمه اولمق روشن در از رخ تست
مقتبس خور ز چهارم آسمان آفتاب آسمان رابعدن سنک رخکدن
نورلنجی در همچو زمین هفتمین مانده بزیر بار قرض آفتاب یدنجی یر کبی
قرض یوکی آلتنده در قالمشدر مراد حبیب اکرم اولمق روشن در که لولاک
لولاک لما خلقت الافلاک حسبنجه جمله موجودات انکچون وجوده کلمشدر
جان که فدای او نشد مرده جاودان بماند جان که اکه فدا اولمدی
ابدی اولمش قالدی تن که اسیر او نشد لایق اوست قطع و برص

ای مطرب نغمه زنده در
منه

خوبیت اولمق خطاب ایکوبدر
منه

جاودان ابدی معناسنه در
منه

تن كه اسير الممدي اكه قطع وبرض لايق درقطع بونده كسلمك معناسنه در
يعني صيغهٔ مجهول دربرض اكسلمك معناسنه درمراد حبيب اكرمه ايمان كتورب
امرنه انقياد اتميان ابدي كفر وضلالتده وعذاب ومحنتده قالدي ديمكدر
بوسه تخاك وپاي او دست كي دهد ترا انك خاك پايني اوپمك سكا
قنده ميسر اولور قصهٔ شوق حافظا بادرساندش بعرض شوق
قصه سني اي حافظ باد اكه عرض ايله ايرشدره بوغلدن مراد حبيب
اكرم اولمق روشن. درمراد حبيب اكرمك علو قدرني بيان در
بيا كه مي شنوم بوي جان ازان عارض كل كه اول
عارض دن جان رايحه سني اشيدرم كه يافتم دل خود را نشان ازان
عارض كه كندو كوكلم اكچون اول عارض دن نشان بولدم خطاب
حبيب اكرمه در كه مي طب منزله سنه تنزيل المشدر كه آنك روح باكندن
فيض ايدر   اي دل ودیده خاك نعلينت رشتهٔ جان شراك
نعلينت شد اديم رخسم بخون جكري تا چو نعلين زير پا سپري بي دلي
كرد درواي توسود كه چو نعلين رخ بپاي توسود معاني كه ز
حوري لشرح ميكويند شول معني لري كه شرح ايله حوري دن ايدرلر
زحسن ولطف بيرشي بيان ازان عارض حسن ولطف دن بياني
اول عارض دن صورهٔ سن مراد غيرلرده اولن حسن وملاحت حبيب
اكرمك حسن وملاحتندن برشمه ايدوكن بيان در بكل بماند قد
سرو ازان قامت سروك قدي اول قامتدن باتجقده قالمشدر
خجل بماند كل گلستان ازان عارض كلستانك كلي اول عارض دن
خجل قالمشدر يعني حبيب اكرم حضرتي مراد در   سهو يست قداو

می شنوم فعل مضارع

گلستان ده نون ساكن اولنور اكچون لام مكسور

جمی

چمن آرای فستقم طوبی بباغ سدره هوادار آن قدست بشرم مانده
تن یاسمن ازان اندام یاسمنک تنی اول اندامدن شرمده قالمشدر
بخون نشسته دل ارغوان ازان عارض ارغوانک کوکلی اول عارضدن
خونه غرق اولمشدر گرفته نافهٔ چین بوی مشک ازان گیسو چین
نافه‌سی مشک رایحه‌سنی اول گیسودن طوتمشدر گلاب یافته بوی جنان
ازان عارض گلاب جنتلر رایحه‌سنی اول عارض بولمشدر بو وجه دخی
جایزدر گلاب الجلین لطیف رایحه‌یی اول عارضدن بولمش در
وجه ثانی اوزره جنان در جیم فارسی‌نک ضمه‌سی ایله بنه حبیب اکرم مراد
ورد جهان از عرق عارضش دمید زان ورد خلاص هر گیتی
مور دست ز مهر روی تو خورشید گشته غرق عرق سنک یوزک محبتندن
آفتاب عرقه غرق اولمشدر نزار مانده مه آسمان ازان عارض
آسمانک ماهی اول عارضدن ارق قالمش در زمهر روی او تابی
مه بدر ز مشک موی او تاری شب قدر ز نظم دلکش حافظ چکیده آب حیات
حافظک دلکش نظمندن آب حیات طامش در چنان که خوی شده جانها
چکان ازان عارض انجلین که ترلمشله اول عارضدن جانلر طاملرینه
حبیب اکرم مراد در حافظ بونده کندو شعرنی لطافتده جانانک عرقناک
عارضنه تشبیه اتمشدر گرد عذار یار من تا بنوشت
دور خط بنم یارمک عذاری اطرافنه تا که دور خط یازدی ماه فلک ز
روی او رانشت فتاد در غلط ماه فلک انک یوزندن راست غلطه
دوشدی زیرا ماه ده بر مقدار سیاهلق وار در روی یارده سیاه خطی
کوریجک کندوسنی اکا مشابه صاندی بی خبر که خط بو که محسن دوشدی

نزار ارق مک

از هوس لبش که آن ز آب حیات خوشترست انک لبی هوسندن که
اول آب حیاتدن لطیف رک در کشته روان ز دیده ام چشمهء آب همچو
شط چشمم دن شط کبی آب چشمه سی روان اولمش در مراد کلام ربانی
ایچون اولن کثرت بکاسن اشعار در شط نهر مخصوص و مطلقا نهر و
نهر کناری که بهواش میدهم کرد مثال جان و دل کاه انک محبتی
ایله غبار کبی جان و دل ویررم کاه باب میکشم آتش عشق همچو بط
کاه قاز کبی انک عشقی آتشنی آب جکرم مراد آب چشم ایله حرارت دلی
تسکین ایدرم دیمکدر کر بغلامی خودم شاه قبول میکند اکر شاه
بنی کندو قوللغنه قبول ایده تا بمبارکی دهم بنده به بندکیش خط الله
حقیچون بنده مبارک لک ایله انک قوللغنه خط ویررم ضمیر غایب شاهه
راجع در تا بونده قسم ایچون در آب حیات حافظ گشته خجل ز
نظم تو ای حافظ آب حیات سنک نظمکدن خجل اولمشدر کس بهوای
عشق او شعر نگفت ازین نمط انک عشقی هوسی ایله کمسه بو اسلوب دن
شعر دیمش در ضمیر غایب خدایه راجع در ز چشم بد رخ
خوب ترا خدا حافظ یرا ز کوز دن سنک خوب یوزکی خدا حفظ ایدجی
اولسون که کرد جمله نکویی بجای ما حافظ که بزه جمله ایلک ایلدی ای حافظ
مرشدنه دعا در بونده صفت التفات وار در خطاب دن غیبته بیا
که نوبت صلحست و دوستی و وفا کل که صلح و دوستلق و وفا نوبتی در
که با تو نیست مرا جنگ و ماجرا حافظ که بنم سنک ایله جنک و خصومتم
یوقدر ای حافظ مراد حق ایله کندوا ورته سنده اولن قبولنی بیاندر
اگرچه خون دلت خورد لعل من بستان اکرچه بنم لبم سنک خون

مثال بونده تشبیه ایچوندر

نمط اسلوب

دلکی ایچدی بگاجان من زلبم بوسه خون بها حافظ بنم بقام حقیچون لبمدن
خون بها بوسه ال مراد کلمات آلهیه نک حصولنده چوق زحمت چکوب عاقبت
بهره مند اولدوغن اشعار درکویا بو ایکی بیتی محبوب حقیقی طرفندن حافظه
خطاب طریقی ایله واقع اولمشدر لستان لفظنک معناسی مصراع ثانیه قید
اولندی سهولت معنی ایچون تو از کجا و امید وصال او زکجا سن
قندن و انک وصالی امیدی قندن بدامنش نرسد دست هر گدا حافظ
ای حافظ هر گدا انک الی انک دامننه ایرشمز دامنش ده اولن ضمیر غایب
خدایه راجع در بزلف و خال بتان دل مبند دیگر بار خوبلرک زلف و خالنه
کوکل نعلمه اگر بجستی ازین بند و این بلا حافظ اگر بو بنددن و بو بلادن
قورتلدک ایسه ای حافظ یعنی اگر قورتله سن مراد محبوب مجازیدر بیا بخوان
غزلی نغز تازه تر نو کل کبی بر تازه لطیف بر غزل اوقو که شعر تست فرح
بخش و غمزدا حافظ زیرا سنک شعرک فرح بخش و غم گیدرجی ای حافظ تو
دلق شعبده پوشیده بر و زاهد سن شعبده و ریا دلقنی کیمش سن یوری
ای زاهد تو درد درد بنوشیده بیا حافظ سن درد دردنی نوش ایلمش
سن کل ای حافظ مراد عشق ایله ریا بر برده جمع اولمدوغن بیان در شعبده
حقه بازلق بوقت صبح چو رندان بنال از دل و جان صباح وقتی عاشقلر
کبی دل و جان دن ناله ایله بکار من بکن آن دم یکی دعا حافظ اول
وقت بنم ایشمه بر دعا ایله ای حافظ مراد سحر وقتی دعا مقبول اولدوغن
اشعار در قسم بحشمت جاه و جلال شاه
شجاع اندم شاه شجاعک عزت و جلالی عظمتنه در که نیست باکسم از بهر
مال و جاه نزاع که مال و منصب دن اوتری کمسه ایله بنم نزاعم یوق در

مبندنی حاضر درست

بنوشیده اولان همزه
خطاب ایچون درست

بعاشقان نظری کن بشکر این نعمت بو نعمت شکرنه عاشقلره بر نظر ایله
که من غلام مطیعم تو پادشاه مطاع که بن غلام مطیعم سن پادشاه
مطاع سن بفیض جرعهٔ جام تو تشنه ایم ولی سنک جامک جرعه‌سی فیضنه
تشنه ایز اما نمی کنیم دلیری نمی‌نهیم صداع جراءت اتمز یا بش اغرتمز
شراب خانگیم بس می مغانه بیار خانه ده حاصل اولمش شرابم چوق
بکا مغ شرابن کتور می مغانه دن مراد مرشدک تربیه سیله حاصل اولن
عشق وفیض در شراب خانگی دن مراد کندو سعیی ایله ظهور بولن شوق در
حریف باده رسید ای رفیق توبه وداع باده حریفی ایرشدی ای توبه
رفیقی وداع حریف دن مراد باده رفیق دن مراد توبه در اضافت بیانیه
طریقی اوزره خدا را بمیم شست وشوی خرقه کنید الله ایچون بنم
خرقمی شراب ایله یویوب آریدکز که من نمی شنوم بوی خیر ازین اوضاع
زیرا بن بو اوضاع دن خیر رایحه سین اشتمزم مراد ریا ایله اولن طاعت
و ریاضت وصال جانانه وسیله اولمز دیمکدر ببین که رقص کنان میرود
بنالهٔ چنگ کور که چنک ناله سی ایله رقص ایدرک کیدر کسی که رخصه
نفرمودی استماع سماع برکمسه که سماع استماع اتمکی اجازت بیورمدی
ایدی مراد سماعه رضاسی اولمین کمسه شمدی بر مرشده مرید اولوب
سماع ایلر دیمکدر هنر نمیخرد ایام وغیر ازینم منیت زمانه هنر صاتون
آلمز و بنم بوندن غیری یوقدر کجا روم بتجارت بدین کساد متاع
بو کاسد متاعله قنده تجارته کیدم بیار می که چو خورشید مشعل افروزد
شراب کتور که آفتاب کبی مشعل شعله لندره رسد بکلبهٔ درویش
نیز فیض شعاع درویشک جه سنده دخی شعاع فیضی ایرشه

وداع فتح واو ایله در

سن وکنجد نسه

325

صراحئ و حریفی خوشم ز دنیا بس برصراحی وبرخوش حریف مصاحب دنیادن
باکه یترکه غیر از این همه اسباب تفرقست و صداع زیرا بوندن غیری
جمیعسی پراکنده لک اسبابی و باش آغریسی در صراحی دن مراد عشق الهی
حریف دن مراد مرشددر ز زهد زاهد و طامات او ملول شدم زاهدک زهدندن
وانک طاماتندن ملول اولدم بیا ز رود و غزل خوان بدین سرود و سماع
آلت طرب حاضر ایله و غزل اوقو بو سرود ایله سماع ایله جبین و چهرهٔ حافظ
خدا جدا مکناد حافظک آلنی و یوزنی خدا جدا ایلمسون ز خاک بارگه کبریای
شاه شجاع شاه شجاعک کبریاسی بارگاهنک خاکندن
بامدادان که ز خلوتگه کاخ ابداع علی الصباح که حادث قصرک کوشه سندن که
مراد فلک در شمع خاور فکند بر همه اطراف شعاع مشرق شمعی دوکلی اطرافه
شعاع براقه یعنی آفتابک طلوعی ایله عالم منور اوله برکشد آینه از جیب افق
چرخ و دران فلک افق قوینندن آینه یی چقاره و اول آینه ده روی گیتی
بهزاران انواع جهانک یوزنی نیجه بیک نوع ایله کوره و آینه دن مراد
آفتاب در در زوایای طربخانهٔ جمشید فلک فلک جمشیدینک طرب
خانه سی زاویه لرنده ارغنون ساز کند زهره بآهنگ سماع زهره سماع
قصدنه ارغنون دوزه جمشید فلک دن مراد آفتاب اولمق روشن در
فلک اولمق دن چنگ در غلغله آید که کجا شد منکر چنگ غلغله یه کله که
منکر عشق قنده کتدی جام در قهقهه آید که کجا شد مناع جام قهقهه یه
کله که مناع عشق قنده کتدی چنگ دن مراد مرشد در جام دن مراد
دل بر عشق در وضع دوران بنگر ساغر عشرت برگیر دورانک وضعنی
کور و عشرت ساغرنی طوت که بهر حالتی اینست بهین اوضاع

کمنا دنی غایبدر
صح

منکر اسم فاعلدر
صح

بو وضعی جانبدر دورانک وضعنه
نظر ایله صح

زیرا هر حالده اوضاعک ایوسی بودرکه مراد عشق آلهی یه سی در طرهٔ شاهد

دنیی همه بندست و فریب دنیا شاهدنک طرهسی دوکلی بند و فریبدر

عارفان بر سر این رشته نجویند نزاع عارفلر بو خصوصده نزاع استمزلر

مراد دنیا سراسر بند و مکر ایدوکن بیان در عمر خسرو طلب ار نفع جهان

میطلبی پادشاهه عمر طلب ایله اگر جهان خلقنه نفع طلب ایدر ایسک که

وجودیست عطابخش و کریمی نفاع زیرا عطابخش بر وجود و زیاده نفعلو

بر کریم در مظهر لطف ازل روشنی چشم امل لطف ازلک مظهری چشم

املک روشنلکی جامع علم و عمل جان جهان شاه شجاع علم و عملک جامعی

جهانک جانی شاه شجاع مراد شاه شجاعی مدح در در وفای

عشق تو مشهور خوبانم چو شمع سنک عشقک وفاسنده خوبلرک مشهوریم

شمع شب نشین کوی سربازان و رندانم چو شمع سربازلر و رندلر محلهسنک

شب نشینی ام شمع کبی هیچ شب خوابم نمی آید بچشم غم پرست بنم غم پرست

چشمیمه هیچ شب خواب کلمز بسکه در بیماری هجر تو گریانم چو شمع زیاده

که سنک فراقک خستهلکنده شمع کبی کریانم مراد فراق زیاده مولم ایدوکن

اشعار در رشتهٔ عمرم بمقراض غمت ببریده شد عمرم رشتهسی سنک

غمک مقراضی ایله کسلمش اولدی همچنان در آتش عشق تو خندانم چو شمع

همچنان سنک عشقک آتشنده شمع کبی خندانم در شب هجران مرا پروانهٔ

وصلی فرست فراقک کیجهسنده بکا بر وصل پروانهسن کوندر ورنه

ز روییت جهانی را بسوزانم چو شمع یوخسه سنک یوزک کسنز جهان خلقنی

شمع کبی یاندررم پروانه بونده تذکره و خرجی معناسنه در بو بیتده

خطاب خدایه در گر کمیت اشک گلگونم نبودی گرم رو اکر اشکک

گلگونم

بیماری ده اولن یا مصدردر

اکوله ترسیدر

بنم غم پرست چشمیمه

هیچ خواب کلمز بو وجه دخی

جائزدر مسته

بسوزانم فعل مضارعدر

مسته

326

کلکونم یکیتی سرعت ایله یوریمجی اولمیدی گی شدی روشن بگیتی راز
پنهانم چو شمع نیم پنهان رازم شمع کبی تچن عالمه روشن اولورایدی
کمیت طوری آت که یلیسی و قویروغی سیاه اوله مصغر درکه مکبری یوق در
درمیان آب و آتش همچنان سر گرم تست آب و آتش ایچنده اکلین
سنک سرکمک درایت دل زار نزار اشکبارانم چو شمع بونیم اشک
یاغدرجی ارق ضعیف کوکلم شمع کبی سر گرم تست سنک حرارتلو و صادق
عاشقک در کوه صبرم نرم شد چون موم در دست غمت صبرم طاغی
سنک غمک الندہ موم کبی نرم اولدی تا در آب و آتش عشقت گدازانم
چو شمع تاکه سنک عشقک آتشنده شمع کبی اریمجی یم بی جمال عالم آرای تو
روز من شب گشت سنک عالم آرا جمالکسز بنم روزم شبدر با کمال عشق
تو در عین نقصانم چو شمع سنک عشقک کمالی ایله شمع کبی عین نقصانده یم
مراد کمال عشق نقصان وجود اقتضا اتدوکن بیان در سرفرازم کن
شبی از وصل خود گردن کش ای کردن کش بر کیجه بنی کندو وصلکدن
عالی قدر ایله تا منور گردد از دیدارت ایوانم چو شمع تا که سنک دیدارکدن
ایوانم شمع کبی منور اوله خطاب خدایه در کردنکش جبار معناسنه در
در منزل ما چو مه نیایی خود طالع ان کجاست ما را همچو شمعم یک
نفس باقیست بی دیدار تو سنک دیدارکسز شمع کبی بر نفسم باقی در
چهره بنما دلبرا تا جان برافشانم چو شمع ای دلبر یوزکی کوستر تا شمع
کبی جانمی نثار ایدم خطاب خدایه در آتش عشق تو حافظ را عجب در سر
گرفت سنک عشقک آتشی حافظک عجب دیه سنه چقدی آتش دل کی
با آب دیده بنشانم چو شمع کوکل آتشنی کوز یاشی ایله نیجه سوندررم

شمعدن بیتنک وصفی بیتی
آخره متصل اولن الفاظ
ایکی بیتدر

مراد آتش عشق کوز یاشی ایله سوندیرمک ممکن دکل ایدوکن بیان در
سحر ببوی گلستان همی شدم در باغ سحر گلستان
سیری امیدی ایله باغه کتدم که تا چو بلبل بی دل کنم علاج دماغ
که تا عاشق بلبل کبی دماغه علاج ایدم بچهرهٔ گل سوری نگاه میکردم
کل سورینک یوزنه نظر ایلدم که بود در شب تاری بروشنی چو
چراغ که لیل مظلم ده روشن لکده چراغ کبی ایدی چنان بحسن و
جوانیٔ خویشتن مغرور کل سوری کندونک حسننه و جوانلغنه
انجلین مغرور ایدی که داشت از دل بلبل هزار کونه فراغ که بلبلک
کوکلندن بیک درلو فراغ و استغنا طوتر ایدی گشاده نرگس
رعنا دو دیده از حیرت رعنا نرگس حیرتدن اکی کوزنی اچمش
نهاده لاله ز سودا بجان و دل صد داغ لاله سودادن جان
و دلنه یوز داغ قومش زبان کشیده چو تیغی بسرزنش سوسن
سوسن طعنه بر تیغ کبی زبان چکمش دهان گشاده شقایق چو
مردم ایقاغ چوق سویلرکمه کبی شقایق آغزنی اچمش ایقاغ فتح
همزه ایله چوق سویلرکمه و کسر همزه ایله غماز معناسنه در مراد خلق
عالم عشق و طاعتدن دور اولوب غفلت ایله عمرلرن کچوردکلرن
اشعار در کهی چو باده پرستان صراحی اندر دست شقایق باده
پرستلر کبی کاهی صراحی النده کهی چو ساقیٔ مستان بکف گرفته
ایاغ کاهی مست لر ساقیسی کبی النده ایاغ طوتمش نشاط و
عیش و جوانی چو گل غنیمت دان نشاط و عیشی و جوانلغی
گل کبی غنیمت بیل که حافظا نبود بر رسول غیر بلاغ که ای حافظ

شکل سوری ایرکونه قرمزی گلدر دیمک

بونلر تشبیه اعتباری ایله در غفلت اوینمیه دیمک

ایاغ بیوک قدح دیمک

رسوله خبر ایرشدرمکدن غیری اولماز   گرنیاید بگوش رغبت کس
بر رسولان پیام باشد وبس رسول خبرجی
طالع اگر مدد دهد دامنش آورم بکف طالع اگر معاونت ایده انک
دامننی اله کتورم گر بکشم زهی طرب ور بکشد زهی شرف اگر
چکلم یعنی دامن جانانه الم ایرشه زهی شوق وسرور اگر بنی دپلیه زهی شرف
وعزت مراد وصال جانانی طلب درهرنه وجهله میسر اولور ایسه
نه روزی به بیچارگی جان دهی همان به که در پای جانان دهی طرف کرم
کس نبست این دل پر امید من بونیم پر امید کوکلم کمسه دن کرم
امیدنی بغلمدی یعنی کرم کورمدی گرچه سخن همی برد قصه من بهر
طرف اگرچه سوزم بنم قصه واحوالمی هرطرفه ایلدر یعنی فاش ایدر
چند بناز پرورم مهر بتان سنگدل سنکدل محبوبلرک محبتنی نیچه بر ناز
ایله بسلیم یاد پدر نمیکنند این پسران ناخلف بو ناخلف پسرلر
پدری یاد ایلمز مراد ابناء زمانه نصیحت پذیر اولمدقلرن اشعار در
ناخلف پرافز فرزند معناسنه در از خم ابروی توام هیچ گشایشی
نشد سنک ابروک خمندن باکه هیچ برگشایش اولمدی وه که درین
خیال کج عمر عزیز شد تلف واه که بو اگری خیالده یعنی حصولی
غیر ممکن فکرده عمر عزیز تلف اولدی مراد غیب هویت دن متمتع اولمدغن
بیان در ابروی دوست کی شود دست کش من ضعیف دوستک
ابروسی یعنی بن ضعیفک دست کشی اولور یعنی اگه نیچین الم ایرشور
کس نزد دست ازین کمان تیر مراد بر هدف کمسه بوکماندن مراد تیرنی
نشانه اورمدی مراد غیب هویتک حقیقتنه کمسه واصل اولمدی دیمکدر

طرب شوق منه

[illegible] منه

منْ بخیالِ زاهدی گوشه نشین و طرفه اینکه بن زاهدلک خیالی ایله
گوشه نشینم و عجب اولکه مغبچهٔ زهر طرف میزندم بچنگ و دف
بر مغبچه هر طرفدن چنک و دف ایله بنم یولمی اورر مراد بر عاشق کندوسنی
مرشد کمره ترغیب ایدوکن بیان در بیخبرند زاهدان نقش بخوان
ولا تقل زاهدلر اسرار عشقدن بی خبرلردر نقش اوقو دیمه مست
ریاست محتسب باده بده ولا تخف محتسب ریا به مستدر
شراب ویر و خوف ایتمه مراد علما و زهاد اسرار عشقدن بیخبر
ایدوکن بیان در نقش بخواندن مراد هر سوزی ظاهری اوزره
قو مراد نه ایدوکن فاش ایلمه دیمکدر صوفیٔ شهر بین که چون
لقمهٔ شبهه میخورد شهرک صوفی سنی گورکه شبهه لقمه سنی نیجه ییر
یاردمش دراز باد این حیوان خوش علف اول علفی خوش
حیوانک قوسقنی اوزون اولسون مراد شبهات دن پرهیزی
اولمین حیوان مشابه سنده اولدوغن اشعاردر یاردمش
دراز باد حیوانیتی زیاده اولسون معناسنه در حافظ اگر قدم
زنی در ره خاندان عشق ای حافظ اگر عشق خاندانی یولنه قدم
قدم اورهسن بدرقهٔ رهت شود همت شحنهٔ نجف
نجف حاکمنک همتی سنک یولکه قولاغوز اولور شحنهٔ نجفدن مراد
حضرت علی در که سلسله نک اکثری اکه ایرشور مراد صدق ایله
سلوک ایدنه حضرت علی دن معاونت ایرشور دیمکدر
اصبحت زائرا لک یا شحنة النجف بهر نثار مرقد تو نقد جان بکف
مقام امن و می بیغش و رفیق شفیق مقام

لا تخف نهی حاضردر

شفیق فعیل بمعنی فاعلدر

امن

امن وصافی شراب ومشفق رفیق گرت مدام میسّر شود زهی توفیق
اکر بو حال سکا دایم میسّر اوله زهی توفیق مقام امن دن مراد وسوسهٔ
شیطاندن خوف اولمیه دیمکدر می بیغش دن مراد عشق در رفیق شفیق دن
مراد مرشد در جهان و کار جهان جمله هیچ در هیچست جهان وجهانک
ایشی هیچ اچنده هیچ در هزار بار من این نکته کرده ام تحقیق
بیک کره بن بو نکته یی تحقیق اتمشم بتمامی رو و فرصت شمر غنیمت
وقت بر مامنه کت و وقت غنیمتنی فرصت صای که در کمینکه عمرند
قاطعان طریق زیرا عمر کمین کاهنده یول کیسیجی لر وار در مراد فرصتی فوت
اتمکه تنبیه در   مکن عمر ضایع بافسوس وحیف که فرصت عزیز ست و
الوقت سیف   دریغ و درد که تا این زمان ندانستم   دریغ و درد که بو
زمانه دکین بیلمدم که کیمیای سعادت رفیق بود رفیق که سعادت کیمیاسی
رفیق ایدی رفیق ایدی بیا که توبه ز لعل نگار و خندهٔ جام   کل که
نکارک لبندن و جامک خنده سندن توبه   تصوّریست که عقلش
نمی کند تصدیق بر تصوّر در که عقل آنی تصدیق ایلمز خندهٔ جام دن
مراد جامک شراب ایله پر اولمسی در واندن مراد عشق الهی در ملاحتی
که ترا در چه زنخدانست شول ملاحت که سنک زنخدانک چاهنده در
بکنه آن نرسد صد هزار فکر عمیق یوز بیک عمیق فکر انک کنهنه ایرشمز
مراد حقیقت ذاته تعمق میسّر اولمدغن بیان در کجاست اهل دلی تا
کند دلالت خیر بر اهل دل قنده در که خیره دلالت ایده که ما بدوست
نبردیم ره بهیچ طریق زیرا بز هیچ طریق ایله دوسته یول
التمدک دوست دن مراد باری تعالی در اهل دل دن مراد مرشد در

اگرچه موی میانت بچون منی نرسد اکرچه سنک موی کبی اینجه میانک بر

بنجلینه ایرشمز خوشست خاطرم از فکر این خیال دقیق بو دقیق خیالک

فکرندن خاطرم خوش در موی میاندن مراد غوامض اسرار در اگر برنگ

عقیقست اشک من چه عجب اکر بنم کوزم یاشی عقیق رنکنده ایسه عجب

که مهر خاتم چشم منست همچو عقیق زیرا بنم چشم خاتمنک مهری عقیق

کبی در یعنی چشمم پرخون در بعض نسخه ده مصراع ثانی بویله واقع اولمشدر که

مهر خاتم چشمم لبیست همچو عقیق زیرا بنم چشمم خاتمنک مهری عقیق

کبی قرمزی بر لبدر مراد کلام الهی نک شوقندن قان آغلدغن بیان در بخنده

گفت که حافظ غلام طبع توام خنده ایله ایتدی ای حافظ سنک طبعکک

غلامیم ببین که تا بچه حدم همی کند تحمیق کور که بنی نه حدده تحمیق ایدر

گفت لفظی نک فاعلی مرشد در زبان خامه

ندارد سر بیان فراق قلمک دلی فراق بیانی هوسنی طوتماز یعنی قادر

دکلدر وگرنه دهم با تو داستان فراق یوخسه سکا فراق داستانک

شرحن ویررم یعنی ویررایدم مراد آلام فراق قابل بیان دکل ایدوکن

بیان در رفیق خیل خیالیم و هم رکاب شکیب خیال عسکرنک رفیقی ایز

وصبر ایله هم رکابز قرین آتش هجران و هم قران فراق هجران

آتشینه قرینز و فراقه مصاحبز دریغ مدت عمرم که بر امید وصال

حیف عمر زماننه که وصال امیدی اوزره بو وجه دخی جایز در دریغ عمرم

زمانی بسر رسید و نیامد بسر زمان فراق باشه ایرشدی و فراق

زمانی باشه کلمدی سری کبر بسر گردون بفخر همی سودم بر باشی

که فخر ایله فلکک باشی اوزره سوررودم برآستان که نهادم دم

ای حافظ تقدیرنده در
منه

خیل لغتده عسکر معناسنه در
منه

برآستان

بر آستان فراق ره است لرحقیچون که فراق آستانی اوزره قودم
مراد عالم بسط ومشاهده دن عالم قبضه ایرشدوکن بیان در چه
گونه باز کنم بال در هوای وصال وصال هواسنده نیجه قناداچم
که ریخت مرغ دلم پر در آشیان فراق که کوکلم مرغی فراق یواسنده
قنادی دوکدی مراد وصاله استعداد قالمدغن اشعار در چگونه
دعوی وصلت کنم بجان که شدست جان ایله سنک وصلک
دعوسنی نیجه ایدم که اولمش در دلم وکیل قضا و تنم ضمان فراق
کوکلم قضایه وکیل وجسم فراقه ضمان مراد بونلر کندونک اوزرنه
متولی اولدوغن اشعار در ز شوق یار دلم شد کباب و دور از
یار یارک شوقندن کوکلم کباب اولدی و یاردن اراق مدام خون
جگر میخورم ز خوان فراق فراق سفره سندن دایم جگر قاننی یرم
لبالبست ز خون جگر پیاله ما دم تخت چنین شد مگر حواله ما
کنون چه چاره که در بحر غم بگرداب شمدی نه چاره که غم دریاسنده
بر گردابه دوشدی فتاد زورق صبرم ز بادبان فراق صبرم زورقی
فراق بادبانندن یعنی صبره مجال قالمدی فتاد لفظنک معناسی مصراع
اوله قید اولندی سهولت معنی ایچون بسی نماند که کشتی عمر غرقه شود
چوق قالمدی که عمر کشتیسی غرق اوله ز موج شوق تو در بحر بی کران
فراق سنک شوقک موجندن فراقک کنارسز دریاسنده مراد
کثرت شوق مهلک ایدوکن بیان در فلک چو دید سرم را اسیر چنبر
عشق فلک چونکه بنم باشمی عشق چنبرنه اسیر کوردی ببست گردن
صبرم بریسمان فراق فراق ایپی ایله صبرم بوینینی باغلدی فراق و

شده است تقدیر بنده در

هجر که آورد در جهان یارب فراق وهجری عجب جهانه کیم کتوردی که
روی هجر سیه باد و خانمان فراق که هجرک یوزی و فراقک خانمانی
سیاه اولسون بپای شوق گر این ره بسر شدی حافظ اکر بو یول شوق
اپاغی ایله نهایت بولیدی ای حافظ بدست هجر ندادی کسی عنان
فراق برکمسه فراق عنانني هجرک النه ویرمزایدی
کسی مباد چو من خسته مبتلای فراق بن خسته کبی برکمسه فراقه مبتلا
اولمسون که عمر من همه بگذشت در بلای فراق که بنم عمرم دوکلی
فراق بلاسنده کچدی اگر بدست من افتد فراق را بکشم اکر بنم
المه دوشه فراقی ئولدیرم زهر دو دیده دهم باز خون بهای فراق
کرو هر اکی کوزمدن فراقک خون بهاسنی ویریم غریب و عاشق و بی
دل فقیر و سرگردان غریب و عاشق و بیدلم فقیر و حیرانم کشیده
محنت ایام و داغهای فراق ایام محنتنی و فراق داغ لری چکمشم
کجا روم چکنم حال دل کرا گویم قنده کیدم نیجه ایدم کوکل حالنی
کیمه دیم که داد من بستاند دهد سزای فراق که بنم دادمی اله فراقه
لایقني ویره بعض نسخ ده سزا یرنه جزا واقع اولمش مراد وصال
جانانه وسیله اولور برمرشد طلب اتمسیدر فراق را بفراق تو مبتلا
سازم فراقی سنک فراقکه مبتلا ایدم چنانکه خون بچکانم زدیدهای
فراق الجلین که فراقک کوزلرندن قان طاملدم من از کجا و فراق
از کجا و غم ز کجا بن قنده ن و فراق قنده ن و غم قنده ن مگر بزاد مرا
مادر از برای فراق واریه مادرم بنی فراق الچون طوغمدی
بداغ عشق چو حافظ ازین جهت شب و روز عشق داغنده حافظ

که سفته هم در نسخه

سزا لایق نسخه

عشق داغی ایله بودمی کابر اوبز نسخه

کبی

كبی بو سببدن شب و روز چو بلبلان سحر می زنم نوای فراق سحر
بلبللری كبی فراق نواسنی اوررم یعنی فراق ده فریاد و فغان ایدرم
ای دل ریش مرا بالب تو حق نمك ای كه
كه هنم مجروح كوكلمك سنك لبك ایله نمك حقی واردر حق نگه دار كه
من میروم الله معك حق حفظ ایله كه بن كیدرم الله سنك ایله اولسون
خطاب مرشده در تو لی آن گوهر پاكیزه كه در عالم قدس سنسن اول پاكیزه
ذات كه عالم قدس ده ذكر خیر تو بود حاصل تسبیح ملك ملكك تسبیحی
حاصلی سنك ذكر خیر كدر خطاب ینه مرشده در مراد الذین یحملون العرش
ومن حوله یسبحون بحمد ربهم ویؤمنون به ویستغفرون للذین امنوا
جنبجه مؤمنلر حقنده اولن استغفار و دعالی بیان در خصوصا اشرف
ناس ایچون كه بونده مرشد مراددر در خلوص منت از همت شكی تجربه
كن نیم خلوصمده اگر سنك برشكك وار ایسه تجربه ایله كس عیار زر خالص
نشناسد چو محك صافی آلتونك عیارنی كمسه محك كبی آكلمز گفته بودی
كه شوم مست و دو بوسه بدهم دیمش ایدك كه مست اولم و سا كه
اكی بوسه ویرم وعده از حد بشد و مانه دو دیدیم و نه یك وعده حد‌دن
تجاوز ایتدی و بزنه ایكی و نه بر كوردك مراد مرشدك غلبات عشق ده
كندو سنه فیض وعده سنه تاخیر واقع اولدغن بیان در تنگ پسته ء
خندان و شكر ریزی كن خنده ایدیجی دهانكی آچ و شكر ریزلك ایله
یعنی سویله خلق را از دهن خویش مینداز تنك خلقی كندو دهانكدن
تنكه آتمه خطاب مرشده در هیچ بر هم زنم از غیر مرادم گردد
بیچاره یم اگر مرادم عكسنه دونه من نه آنم كه زبونی كشم از

بوستده اولی تا خطاب ایچوندر

مینداز نهی حاضر در

چرخ فلک بن اول کلم که چرخ فلک دن زبونلق چکم مراد حصول
مراد ده فلکه اعتبار ایتیوب خدایه توکل ایدوکن اشعار در چون بر
حافظ خویشتن نکذاری باری چونکه آنی کندو حافظی قتنه اوغراتماز
سن باری ای رقیب ازبر او یک دو قدم دور ترک ای رقیب
انک قتندن برایکی قدم اراق رجک رقیب دن مراد عامی در که مرشدی
ایله کندوسی ها بیننده اولن مصاحبته مانع در
اگر شراب خوری جرعهٔ فشان بر خاک اگر شراب ایچرایسک خاک
اوزره بر جرعه صاچ ازان گناه که نفعی رسد بغیر چه باک اول گناه دن
که غیره بر نفع ایرشه نه باک مراد ان الحسنات یذهبن السیات
حسبنجه عیش و نوش ایدر ایسک باری الله ایچون محتاج لره رعایت
ایله دیمکدر برو بهر چه تو داری بخور دریغ مخور یوری هر نه یه که
مالک سن یه و حیف یمه که بیدریغ زند روزگار تیغ هلاک زیرا زمانه
هلاک تیغنی دریغ و ترحم سز اورر بخاک پای تو ای سرو ناز پرور
من سنک خاک پایک حقیچون ای بنم نازایله بسلنمش سروم که روز
واقعه پا وا مگیرم از سر خاک که موت کونی بنم قبردن ایاغکی کرو
طوتمه یعنی فرار ممه کل پا وا مگیر از سر خاکم تقدیرنده در که مگیر
نهی حاضر در واکه متصل اولن میم ضمیر مفعول در ضمیر فاعل دیکلدر
خطاب مرشده در چه دوزخی چه بهشتی چه آدمی چه ملک جهنم لونه
جنت لونه آدمی نه ملک نه بمذهب همه کفر طریقت امساک
دوکلی نک مذهبنده خست طریقت کفری در یعنی کفر مثابه سنده در
مراد خست و امساک زیاده قبیح ایدوکن اشعار در مهندس فلکی

خاک لونه ده قبر معناسنه در

331

راه دیر شش جهتی باری تعالی جهات ستّه منسوب اولن دیرک
یولنی دیردن مراد عالم در چنان ببست که ره نیست زیر دام مغاک
انجلین بغلدی که قبر طوزاغی آلتنه یول یوق در یعنی اجلدن خلاص
میسر دکلدر مغاک چقور که بونده قبر مراد در فریب دختر رز طرفه
میزند ره عقل دختر رزک فریبی عقل یولنی عجب اورر دختر رز شراب
معناسنه در که بونده عشق الٓهی مراد در مباد تا بقیامت خراب
طارم تاک قیامته دکن اصمه چارطاغی خراب اولمسون براه
میکده حافظ خوش از جهان رفتی میخانه یولنده ای حافظ جهاندن
لطیف کتدک دعای اهل دلت باد مونس دل پاک اهل دلک دعاسی
سنک پاک دلکه مونس اولسون مراد عشق الٓهی ایله وفات اتدوکن
وعشق الٓهی سببی ایله اهل دلک دعاسنه استحقاقی اولدوغن بیان در
هزار دشمنم ار میکنند قصد هلاک بیک دشمن
اکر بنم هلاکمه قصد ایدرلر کرم تو دوستی از دشمنان ندارم باک
اکر سن باکه دوست ایسک دشمنلردن باک طوتمازم خطاب خدایه در
مرا امید وصال تو زنده میدارد سنک وصالک امیدی بنی دیری
طوتر وکرنه هر دمم از هجر تست بیم هلاک یوخسه سنک هجرکدن
هردم باکه هلاک خوفی واردر نفس نفس اکر از باد نشنوم بویت
نفس نفس اکر باددن سنک رایحه کی اشتمیم زمان زمان کنم از
غم چو کل کریبان چاک زمان زمان غمدن کل کبی کریبانمی چاک ایدرم
بوی دن مراد نفحهٔ رحمانیه در باددن مراد فضل الٓهی در رود بخواب
دو چشم از خیال تو هیهات سنک خیالکدن اکی کوزم اویورمی

طرفه عجب میز

رود و معنای استفهام واردر

هیهات یعنی اویومازبود صبور دل اندر فراق تو حاشاک کوکل سنک
فراقکده صبور اولورمی حاشا یعنی اولماز اگر تو زخم زنی به که دیگری مرهم
اگر سن زخم اوره سن یک که بر غیریسی مرهم اوره وگر تو زهر دهی به
که دیگری تریاک وگر سن زهر ویره سن یک که بر غیریسی تریاک ویره
بو غزلده واقع اولان خطاب خدایه در بضرب سیفک قتلی حیاتنا ابدا
سنک سیفک ضربی ایله بنم قتلم بزه حیات ابدی در لان روحی قد
طاب ان یکون فداک زیرا التحقیق بنم روحم تحقیق لطیف اولدی
که سکا فدا اوله مراد تیغ عشق ایله نفسنی هلاک اتمک ابدی حیاته سبب
اولور دیمکدر عنان مپیچ که گر میزنی بشمشیرم عنان چویرمه یعنی
بندن اعراض اتمه زیرا اگر بنی تیغ ایله اوره سن سپر کنم سر و دست
ندارم از فتراک باشمی سپر ایدرم و سنک فتراککدن ال چکمزم
مراد هیچ بر وجهله خدادن جدا اولمغه رضا کوسترمدکن بیان در
ترا چنانکه تویی هر نظر کجا بیند انجلین که سنسن سنی هر نظر قنده
کورر بقدر بینش خود هر کسی کند ادراک هر بر کمسه کندو کوریشی
قدر ادراک ایدر مراد ذات باریی کنهی ایله ادراک میسر اولمدیغن
بیان در نه ادراک در کنه ذاتش رسد نه فکرت بغور صفاتش
رسد بچشم خلق عزیز ان زمان شود حافظ خلقک کوزنده حافظ
اول زمان عزیز اولور که بر در تو نهد روی مسکنت بر خاک که
سنک قپوک اوزره مسکنت یوزنی خاک اوزره قویه
اگر بگویی تو باشد مرا مجال وصول اگر سنک محلکه باکه وصول
مجالی اوله رسد بدولت وصل تو کار من باصول سنک وصلک

قتلی ده اولان یا متکلم وحده ایچوندر تتمه
طاب وفعل ماضی در

دولتنده بنم ایشم اصوله ایرشور مراد قرب خدا جمیع مرادک حصولنه
سبب اولور دیمکدر خطاب خدایه در قرار برده ز من آن دو سنبل
رعنا اول اکی رعنا سنبل بندن قراری التمش در فراغ برده ز
من آن دو نرگس مکحول اول ایکی سرمه لنمش نرکس بندن فراغ التمش در
مراد غیب هویت واسرار آلهیه وتأثیرات ذات وصفات بنی بی صبر و
بی قرار ایلدیلر دیمکدر چو دل ز جوهر مهر تو صیقلی دارد چون کوکل سنک
محبتک جوهرندن بر صیقل طوته بود ز زنگ حوادث هر آینه مصقول
حوادث پاسندن البته مصقول اولور مراد عشق الهی اولن دلده محبت ماسوی
اولماز دیمکدر من شکسته بدحال زندگی یابم بن شکسته بدحال قنده حیات
بولورم در آن نفس که بتیغ غمت شوم مقتول اول نفسده که سنک غمک
تیغی ایله مقتول اولم خطاب خدایه در چه جرم کرده ام ای جان و دل بحضرت
تو ای جان و دل سنک حضورکده نه کناه ایلمشم که طاعت من بیدل
نمی شود مقبول که بن عاشقک طاعتی مقبول اولماز مراد طاعتی حقه
لایق کورمدوکن بیان در چو بر در تو من بینوای بی زر و زور چون سنک
قپوک اوزره بن زرسز و زورسز بی نوا بهیچ باب ندارم ره خروج
و دخول هیچ باب ایله خروج و دخول یولنی طوتمازم یعنی چونکه سنک قپکده
قدیم بو قدر کجا روم چکنم چون زیم چه چاره کنم قنده کیدم نیلیم نیجه
دیریلیم نه چاره ایدم که گشته ام ز غم و جور روزگار ملول که روزگارک
غم و جورندن ملول اولمشم خرابتر ز دل من غم تو جای نیافت سنک
غمک بنم دلمدن خراب رک یر بولمدی که ساخت در دل تنگم قرارگاه
نزول که بنم تنک دلمده نزول قرارگاهن دوزدی مراد عشق آلهی دل

مهر بونده محبت معناسنه در

مقتول اسم مفعولدر

خواب ده قرار ایدوکن بیان در بدرد عشق بر زو خموش شو حافظ عشق دردی
ایله کچن و خاموش اول ای حافظ رموز عشق مکن فاش پیش اهل عقول اهل
عقول قتنده عشق رمزلرنی فاش ایلمه بعهد گل شده‌ام
از توبهٔ شراب خجل گل زماننده شراب توبه سندن خجل اولدم که کس
مباد زکردار ناصواب خجل که کمسه نا معقول فعلدن خجل اولمسون مراد
مکاشفه زماننده عشقدن فراغت اتمک سبب خجالت ایدوکن بیان در صلاح
من همه دام رهست و من زین بحث نیم صلاحم دوکلی دام راه درویش
بوبحثدن نیم زشت هدوساقی بهیچ باب خجل شاهدوساقیدن
هیچ بر وجهله خجل دکلم شاهددن مراد خدادر ساقیدن مراد مرشددر
زخون که رفت شب دوش از سراچهٔ چشم قاندن که دون کیجه
چشم سراچه سندن جریان ایتدی شده‌ایم در نظر شب روان
خجل خواب شب روانک نظرنده خجل اولدق مراد کثرت بکادن
خواب کورمدوکن بیان در شب رواندن مراد خواب در بعض
نسخده سراچه یرینه دریچه واقع اولمشدر توخوبروی تری زآفتاب
شکر خدا سن آفتابدن خوبرکسن و خدایه شکر که نیستم
زتو در روی آفتاب خجل که سندن آفتابک یوزنده خجل دکلم زیرا
انسان آفتابدن خوبدر که لقد خلقنا الانسان فی احسن تقویم
بوکه شهددر خطاب مرشده در بود که یار نپرسد گنه زخلق کریم
اوله که یار یعنی خدا کریم خلقندن کناهی صورمیه که از سؤال ملولیم و
از جواب خجل زیرا سؤالدن ملول و جوابدن خجلز رخ از جناب
تو جای دیگر نتافته‌ایم سنک جنابکدن بر غیری یره یوز چویرمدم

عهد بونده زمان معناسنه در
تری ده اولی یا خجل
اکوندرمک

بیم

333

نیم بیاری توفیق ازین جناب خجل توفیق آلهی معاونتی ایله بو
جنابدن خجلدکلم مراد جمیع خصوصده توجهی خدایه اولدوغن بیان در
چو ابزیر لب جام زهر خنده زند نیچون جامک لبی آلتنده زهر خنده
اورر اگر نه از لب لعل تو شد شراب خجل اکر شراب سنک قرمزی
لبکدن خجل اولمدی ایسه زهر خنده اضطراب وغضب وخجالت
وقتنده اولن خنده یه دیرلر استعمال درخطاب خدایه در زرّوا
نرگس مست از فکند سر در پیش روا درنرگس مست اکر باشنی
اوکنه براقدی ایسه که شد ز شیوه‌ء آن چشم پر عتاب خجل
زیرا اول زیاده عتابلو چشمک شیوه سندن اولدی نقاب ظلمت
ازان بست آب خضر که گشت آب حیات اول سببدن ظلمتده
پنهان اولدی ز طبع حافظ و این شعر همچو آب خجل زیرا حافظک
طبعندن وبو آب کبی لطیف شعرندن خجل اولدی که گشت لفظلرنک
معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون ازان نهفته
رخ خویش در نقاب صدف اول سببدن کند ویوزنی صدف پرده
سنده ستر ایتمشدر که شد ز لولوی نظم در خوشاب خجل زیرا
نظم لولوسی یعنی نظمیم بکزر نظمیمدن نازک در خجل اولدی مراد کندو شعرنی لطیفده
ترجیح در
ای رخت چون خلد و لعلت سلسبیل ای
جانان که رخک جنت ولبک سلسبیل کبی در سلسبیلت کرده جان و دل
سبیل سلسبیل سا که جان و دلنی سبیل ایلمشدر خطاب خدایه در سبز
پوشان خطت در گرد لب سنک خطلک سبز پوشری لبک چوره سنده
همچو موران اند گرد سلسبیل سلسبیلک اطرافنده مورلر کبی در خطدن

شی شی فعل ماضی دومی

خط خضب

خط دن مراد جناب کبریادر سبز پوشان خطك وصفی درکه مراد جناب
کبریایه فنا وتغیر عارض اولمدغن اشعار در زیرا سبز ذکری طراوت و
لطافت دن کنایت در لب دن مراد صفت کلام در خطاب خدایه در سبز
پوشان دن مراد ملائکه اولمق احتمال خفی در زیرا سبز پوشان بو معنایه
کوره خطك عیزی کرك یارب این آتش که درجان منست یاربی بو
آتش که بنم جانمده در سرد کن زان سان که کردی برخلیل سرد ایله
انك کبی دن که خلیل اوزره ایلدك آتش دن مراد بونده هوا و هوس
اولمق روشن در من نمی یارم مجال ای دوستان بن مجاله قادر دکلم
ای دوستلر زانکه دارد او جمالی بس جمیل زیرا او زیاده جمیل بر جمال طوتر
مراد تجلی ذاته طاقت کتورمدوکن بیاندر جمال بونده چهره معناسنه در
پای ما لنگست و منزل بس بعید بزم ایاغمز لنکدر و منزل زیاده اوزاق در
دست ما کوتاه و خرما بر نخیل بزم المز قصه در و خرما آغاج اوزره در
مراد جناب قدس زیاده اراق وسلوکه تمام قدرت یوق وفیض الهی نك
حصولی زیاده صعوبت اوزره وبزده اکه استعداد یوق دیمکدر ناوك
چشم تو در هر گوشهٔ سنك چشمك ناوکی هر بر کوشه ده ناوکدن مراد
مژکان در همچو من افتاده دارد صد قتیل بن افتاده کبی یوز مقتول
طوتر مراد غیب هویت شهیدنك کثرتن بیان در حافظ اثر سیر
پنجهٔ عشق نگار حافظ نگارك یعنی خدانك عشقی سر پنجه سندن همچو
مور افتاده شد در پای پیل فیلك ایاغنه دوشمش مور کبی اولدی
شاه عالم را بقا و عز و ناز شاه عالمه بقا و عز و ناز اولسون یادو
هر چیزی که خواهد زین قبیل وهر نه کونه بونك کبی دن استر یاد لطف

کوشه ده اولمن بهره وحدت اکچون در

پیل فارسی فیل عربی در

334

معناسی مصراع اوله قید اولندی سهولت معنی ایچون

ره روان را عشق بس باشد دلیل سالکلره عشق الٓهی دلیل یتر

آب چشم اندر رهش کردم سبیل کوز یاشنی انک یولنده سبیل

اتدم موج اشک ما کی ارد در حباب بزم کوز مز یاشنک موجنی

قچان حبابه کتورر انکه کشتی راند بر خون قتیل اول که مقتولک

قانی اوزره کشتی سوردی مراد حق تعالینک کمال استغناسنی بیایدر

قصهٔ نوحه اشارت طریقی ایله اختیاری بینت بدنامی من بنم

بدنام ملغم اختیاری دکلدر ضلّنی فی العشق من یهدی السبیل عشق ده

بنی اضلال اتدی هادی سبیل اولن خدا مراد جمیع افعال واحوالده

تصرف وحکم خدانک دست قدرتنده اولدغن بیان درضلّ بونده

اضلّ معناسنه در که فی ایله تعدیه اتمک طریقی اوزره آتش عشق تابان

بر خود مزن خوبلرک عشقی آتشنی کندوکه اورمه یا بر آتش خوش

گذر کن چون خلیل یا حضرت ابراهیم کبی آتش اوزره خوش گذر

ایله مراد عشق اختیار ایدرایسک ریاضت مشقتنی قبول ایله دیمکدر

تابان دن مراد مرشدلر اولمق روشن در یا نبه بر خود که مقصد گم

گنی یا مقربیل که مقصدی بیتورر رسن یا منه یا اندرین ره بی دلیل

یا بو یوله دلیل سز سلوک اتمه مراد الدلیل ثم السبیل حسبنجه راه

عشقده مرشدسز سلوک اتمه دیمکدر یا رسوم پیلبانان یا دکر

یا فیل بانلرک عادتلرنی یاد طوت یا مرو هندوستان با یاد پیل

یا فیل یادی ایله هندوستانه کتمه مراد هر سنه نک لوازمنی کورمینجه

اول سنه یه شروع ایلمه دیمکدر بی می و مطرب نفزد وسم مخوان

فرزن نهی ضرور درست

اسعد مرحم جمع اسم درست

می ومطرب سز بنی فردوسه دعوت اتمه راحتی فی الراح لا فی السلسبیل بنم راحتم
شراب ده در سلسبیل ده دکلدر مراد عشق آلهی یی جنت دن ترجیح اتدوکن اشعاردر
یا مکش بر چهره نیل عاشقی یا بوزک او زره عاشقلق نیلنی چکمه یعنی عاشق اولمه
یا فرو بر جامهٔ تقوی بنیل یا تقوی جامه سنی نیله باتور مصراع اولده اولن
نیل چویت معناسنه در مصراع ثانی ده اولن نیل دخی چویت معناسنه اولمق روشندر
مصرده اولن نهر مراد اولنمقدن مراد عشق آلهی یی قبول ایدنه ملامت دن خلاص
میسر دکل ایدوکن بیان در بعض نسخ ده مکش یرینه بکش واقع اولمشدر اما اول
محله اولی در حافظا گر معنیی داری بیار ای حافظ اگر بر معنی طوترایسک کتور
ورنه دعوی بنیست غیر از قال وقیل یوخسه دعوی قال وقیل دن غیری دکلدر
یعنی اعتبار حاله در قیل وقاله دکلدر خوش خبر بادی ای
نسیم شمال خوش خبرلو بادسن ای نسیم شمال که بما میرسد زمان وصال که بزه وصال
زمانی ایرشور مراد نفحهٔ رحمانیه یی مدح درکه سبب وصال در نسیم شمال دن مراد
فضل آلهی در یا برید الحمی حاک الله ای قوری نک بیکی الله سنی حفظ ایلسون
مرحبا مرحبا تعال تعال مرحبا مرحبا گل گل حمی قوری معناسنه درکه بونده
جناب قدس مراد در برید بیک معناسنه درکه بونده نفحهٔ رحمانیه مراد در عرب
عادتی درکه محبوبه یک حرمنی قوری یه تشبیه ایدرلر نته کیم گلستان ده بو کلام
ایدر بر عربی بیت واقع اولمشدر ما مر من ذکر الحمی بمسمعی لو سمعت ورق
الحمی صاحت معی ما لسلمی ومن بذی سلم سلمی نک وذی سلم ده اولانک حالی
ندر این جیراننا وکیف الحال بزم قوکشیلر مز قنده در وآنلرک حالی نیچه در
مراد معشوق حقیقی دن وآنده اولن یاران دن استفسار درکه آنلر دار
بقایه رحلت اتمشلر درنتکیم بو بیت آنی مشعر در عرصهٔ بزمگاه خالی ماند

شمالڭ فتح شين ايلهدر
كسر شين ايله غلطدر
بادي ده اولن يا
خطاب ايچوندر
منه

بزمگاه عرصه سی خالی قالدی از حریفان و رطل مالامال عاشقلردن وطلو
قدحدن مراد عشاق وعشقدن ظاهر اعالم خالی قالدعن اشعار در عفت
الدار بعد عافیة دار خراب و محو اولدی معمور اولدقدن صکره فاسئلوا
حالها عن الاطلال دارک حالنی طللردن صور کز دار مؤنث سماعیدر
انوکیچون مؤنث ضمیرنی ارجاع ایتمشدر اطلال جمع طلل درکه خراب اولمش
خانه نک اثری در سایه افکند حالیا شب هجر فراق کیجه سی شمدی ظاهر اولدی
تا چه بازند شب روان خیال شب رولری عجب نه ظهوره کتوررلر
مراد فراقده وصال امیدلندکن بیان در قصة العشق لا انفصام لها
عشق قصه سنه انقطاع وانتهایوقدر قصمت ههنا لسان مقال لسان
مقال بونده مقطوع اولدی مراد احوال عشق لسان مقال ایله بیان اولنماز
دیمکدر چون حل نمیشود بسخن مشکلات عشق درحیرتم که فایده
قیل وقال چیست ترک ما سوی کس نمیکرد بزم دلبر مزکمه جانبنه نظر
ایلمز آه ازین کبریا و جاه و جلال آه بو کبریا وجاه وجلالدن مراد حقک
عظمت وجلالن بیاندر فی کمال الجمال نلت منی حسن کمالنده آرزولره
ایرشدک یعنی زیاده خوب اولدک صرف الله عنک عین کمال الله
سندن کمال عینینی دفع ایلسون زیرا کماله چشم دن ضرر ایرشور بومعنی دن
قطع نظر کمال بر بد چشم کمسنک نامی دردیرلر حافظا عشق و صابری
تا چند ای حافظ عشق وصابرلک نیچه دک ناله عاشقان خوشست
بنال عاشقلرک ناله سی خوشدر اینگله ای برده دلم را
تو بدین شکل و شمایل ای کوکلمی بو شکل وشمایل ایله التمش کمسه بروی
کگت تیت جهانی بحو مایل جهان خلقی سکا مایل سکالمه فکری نوقدر

دار مؤنث سماعیدر منه

قصمت فعل ماضی مجهولدر منه

صرف فعل ماضیدر که موقع دعاده واقع اولمشدر منه

مرادخدانک کمال استغناسنی بیان در شکل وشمایل ذکری محبوبه تشبیه
مناسبتی ایله در والا خدا شکل دن منزه در که آه از دل وکه تیر تو
ای جان کاه دلدن آه وکاه سنک تیرکی چکرم ای جان پیش تو چه
گویم که چها میکشم از دل سنک حضورکده نه دیم که دلدن نلر چکرم
خطاب خدایه در   میکشد پیکان ز دل آه از جگر شاهی از دست
تو اینها میکشد   وصف لب لعل تو چگویم برقیبان سنک قرمزی
لبک وصفنی رقیبلره نه دیم نیکو نبود معنی رنگین بر جاهل جاهل
قتنده رنکین معنی ایواولماز مراد عوامه اسرار عشق دن سویلمک
معقول دکل ایدوکن بیان در هر روز چو حسنت ز دگر روز فزونست
چونکه هر کون سنک حسنک عیزی کوندن زیاده در مه را نتوان گرد
بروی تو مقابل ماهی سنک یوزوکه مقابل ایلمک اولماز خطاب خدایه در
روز بروز حسنک زیاده اولسی مصنوع جدید اعتباری ایله دل بردی و
جان میدهد همت غم چه فرستی کوکل الدک وساکه جان ویررم
غمی نه کوندررسن چون نیک غمینیم چه حاجت بتحاصل چونکه زیاده
غمناکزمی حصله نه احتیاج زیرا غمه اصلا احتیاج یوقدر محاصل حاصل
ایدجی معناسنه اسم فاعل در حافظ چوتو یادزدم عشق نهادی
ای حافظ چونکه سن عشق حرمنه قدم قودک دزد امن او دست زن و
از همه بگسل انکدامنه ال اور وجمیعندن کسل مراد عاشقه حقدن
غیری یه تعلق لایق دکل دیمکدر
ای لعبت خجسته خصال سنک چشمک سحری جیحون ای خوی ایی   بسحر چشم تو
مقبول محبوب بر هر خط تو ای ایت همایون فال سنک خطک

چها چه لفظنک جمعی در

زن امر حاضر در

رمزی حقیچون ای مبارک فال لو آیت خطاب خدایه در سحر چشمدن
مراد تاثیرات ذات درخجسته خصال درکه جمیع خویلری لطیف
وخوبدر رمز خطدن مراد جناب کبریایه منسوب اولن رموز
واسرار در بنوشش لعل توای آب زندگانی من سنک لذیذلیک
حقیچون ای بنم آب حیاتم برنگ و بوی توای نوبهار حسن و
جمال سنک رنک وبویک حقیچون ای حسن وجمال نوبهاری بیت
دن مراد کلام حقه واثارنه قسم در بگرد راه تو یعنی که سایبان
امید سنک یوللک توزی حقیچون یعنی که امید سایبانی در
بخاک پای تو یعنی که رشک آب زلال سنک خاک پایک حقیچون
یعنی که آب زلال رشکی در مراد راه حقده اولان زحمتی رحمت عد
ایدوکن بیاندر بجلوه های تو چون شیوه های رفتن کبک کبلک
رفتارنده اولن شیوه لرکبی اولن جلوه لر حقیچون بغمزه های تو چون
عشوه های چشم غزال چشمنده اولن عشوه لرکبی غمزه لر حقیچون
مراد تجلیات الهیه و رموز ربانیه قسم بطیب خلق تو و نفحهٔ
شمامهٔ صبح سنک لطیف خلقک وصبح شمامه سنک رایحه سی حقیچون
ببوی زلف تو و نکهت نسیم شمال سنک زلفک رایحه سی و نسیم
شمالک رایحه سی حقیچون مراد اخلاق الهیه یه قسم درکه شمامهٔ
صبح نفحه سیدر و اسرار الهیه رایحه سنه قسم که نفحهٔ رحمانیه در
بآن عقیق که مار است مهر خاتم چشم اول عقیق حقیچون که بزم
کوزمز خاتمنک مهری در بآن گهر که شما راست در درج مقال
اول گوهر حقیچون که سزک مقال درجنک دری در بآن صحیفهٔ

کبک کلک است

درج حقه است

عارض که گشت گلشن عقل اول عارضک صحیفه سی حقیچون که عقل
گلشنی اولدی بان حدیقهٔ بینش که شد مقام خیال اول چشم
حدیقه سی حقیچون که خیال مقامی اولدی مرادشهادات الهیه یه
قسم درکه ذرّ رضای تو حافظ گر التفات کنی که سنک رضاکده
اگر حافظه التفات ایده سن بعمر باز نماند چه جای مال و منال
عمره کرو قالمز یعنی عمرنی سنک یولکه صرف ایدر نه مال و منال یری در
مراد ضدادن عین عنایت ایله التفات طلب المتیدر
دارای جهان نصرت دین خسرو کامل جهانک حاکمی
دینک ناصری کامل خسرو یحیی بن مظفر ملک عالم عادل مظفر
اوغلی یحیی که عادل عالم ملک دربو اوج کلمه یحیی نک صفتی اولمق
روشن در مظفرک صفتی اولمقدن نصرت بونده مصدر بمعنی فاعلدر
ای درگه اسلام پناه تو گشاده ای پادشاه که سنک اسلام پناه
درگاهک اچمش در بر روی جهان روزنهٔ جان و در دل جهانک
یوزنه جان پنجره سنی و کوکل قپوسنی مراد پادشاهک خلقه
ایتدوکی کرم و عدلی بیان در تعظیم تو بر جان و خرد واجب
لازم جان و خرد اوزره سنک تعظیمک واجب و لازم در
انعام تو بر کون و مکان فایض و شامل سنک انعامک
کون و مکانه فایض و شامل در روز ازل از کلک تو یک
قطره سیاهی روز ازلده سنک قلمکدن بر قطره مرکب بر روی
مه افتاد که شد حل مسایل اهمک یوزی اوزره دوشدی که مسایل
حل ایدیجی اولدی حل بونده مصدر بمعنی فاعلدر بو سوز پادشاه

اسلام پناه وصف ترکیبی

ظل

ظلّ خدا اولدغی اعتبارا اوزره درکه کویا انک قلمندن دوشدی
یک قطره سیاهی دن مراد ماهک یوزنده اولن سواد درکه شکروزن دن
فرق اولنمنه سبب اولمش در خورشید چو آن خال سیه دید بدل
کفت آفتاب چونکه اول سیاه خالی کوردی کوکلنه یعنی کندوسنه
ایتدی ای کاج که من بودمی آن هندوی مقبل ای کاشکی اول
سعادتلو بنده بن اولیدم مراد پادشاهک قدر رفیعن بیان در
که خورشید دخی اکا بنده اولمغه جان ویرر شاها فلک از بزم تو
در رقص و سماعست ای پادشاه فلک سنک بزمکدن رقص
وسماعده در دست طرب از دامن این زمزمه مکسل بو زمزمه
دامنندن شوق الهی اوزمه یعنی ترک اتمه مراد دور فلکدر که
اولن مساعده سن بیان در می نوش جهان بخش که از زلف
کمندت شراب ایچ وجهان بغشله زیرا سنک کمند زلفکدن
شد کردن بدخواه کرفتار سلاسل دشمنک کردنی زنجیرلره کرفتار
اولدی دور فلکی یکسره بر منهج عدلست فلکه منسوب اولن
دور بالکلیه عدل طریقی اوزره در خوش باش که ظالم نبرد راه بمنزل
خوش اول که ظالم منزله یول التمز مراد پادشاهی تسلیه در حافظ
قلم شاه جهان مقسم رزقست ای حافظ شاه جهانک قلمی
مقسم رزقی در از بهر معیشت مکن اندیشهٔ باطل معیشت
دن اوتری باطل فکر ایلمه یعنی غم یمه
شممت
زروح وداد و شممت برق وصال بن محبت روحنی ققولدم
ووصال برقنی کوردم بیا که بوی ترا میرم ای نسیم شمال کل

کاج کاشکی معناسنه در

نبرد

که سنک رایحه که جان ویریم ای شمال یلی روح بونده خوشبوی لسنه
معناسنه دربوی شمال دن مراد نفحۂ رحمانیه درکه وصال جانانه
وسیله در شممتُ فعل الماضی نفس متکلم وحده درباب ثانی دن که عب
شام البرق دیرلرکن برق سحاب جانبنه نظر اتمکه نه طرفه یغمور
یا غدرر اما بونده مطلق نظر معناسنه در احادیا بجمال الحبیب قف
وانزل ای حبیبک دوه لرنی ایر ایله سوریجی قلن و قون که نیت
صبر جمیلم ز اشتیاق جمال که جمالک اشتیاقندن باکه صبر جمیل
یوقدر حادی دوه یی ایر ایله سورن شتربانه دیرلر احادیا ده اولن
همزه حرف ندادر که منادئ اقرب ایچون در حادی انک ایله منصوبدر
نکره اولدغندن جمال کسر جیم ایله جمع جمل در   حادی که بهر ناقۂ
سلمی حدی کند باید که شرح فرقت ما ابتدی کند   شکایت شب
هجران فروگذار ای دل فراق کیجه سنک شکایتینی ترک ایله ای کوکل
بشکر آنکه بر افکند پرده روز وصال اول شکرانیه که وصال کونی
ظاهر اولدی چو یار بر سر صلحست و عذر میخواهد چونکه یار صلح
هوسی اوزره در و عذر دیلر توان گذشت ز جور رقیب در همه
حال دوکلی حالده رقیبک جورندن کچمک ممکندر بیا که پرده ع
گلریز هفت خانۂ چشم گل که چشم هفت خانه سنک گلریز
پرده سنی کشیده ایم بتحریر کارگاه خیال خیال کارگاهنک
تحریرنه چکمشز خانه بونده نوع معناسنه در گلریز ذکری قان اغلمقدن
کنایت در هفت خانه دیمک ایله عین انسان ده اولن یدی طبقه یه
اشارت ایدر بعض نسخ ده هفت خانه واقع اولمشدر معنی ده

الکسک

مصلحتی ده اولن یا نسبت ایچوندر

اکینک معناسی بر در مراد جانانک قدومنه منتظر و مترقب ایدوکن
اشعار در بجز خیال دهان تو نیست در دل تنک تنک دلده سنک
دهانک خیالندن غیری یوقدر که کس مباد چو من در پی خیال
محال که کمه بنجلین محال خیال طلبنده اولمسون ملال مصلحتی
می نمایم از جانان جانان دن مصلحته منسوب ملال کوسترم
که کس بجد ننماید ز جان خویش ملال زیرا کمه سعی و قصد ایله
کندو جانندن ملال کوستر مز مراد خلقی تغلیط ایچون جانان دن
ملال اظهار اتدوکن بیان در جانان دن مراد باری تعالی در
سنکی که زدی بر سر ما بی جهتی نیست لیلی بتکلف شکند کاسه
مجنون قتیل عشق تو شد حافظ غریب ولی غریب حافظ سنک
عشقک مقتولی اولدی اما نجاک ما گذری کن که خون مات حلال
بزم قبرمزه برمرور ایله که سکا بزم قانمز حلال اولسون مراد جانانک
جمالی تجلی سنی خون بها طلب اتدوکن بیان در
هر نکته که گفتم در وصف آن شمایل اول شمائل وصفنده
هر بر نکته که ایتدم هر کو شنید و گفتا لله در قایل هر اول کمسه
که اشتدی قایلک اجر و عوضی الله ایچون در دیدی یعنی الله دن
غیری انک عوضنی اتمکه قادر اولماز بو سوز زیاده مدح محلنده
استعمال اولنور و هر شیء ده استعمالی جایز در لله دره فارسا
و لله در ناظمها کبی هر که درهای نظم جامی دید گفت لله
در ناظمها در فتح دال ایله و تشدید را ایله سوت معناسنه در
که عرب آندن چوق فایده حاصل اتدوکندن اوتری اجر و عوض

نکته ده اولن یا [illegible] ایچون در [illegible]

معناسنه استعمال اتدی شمائل اخلاق معناسنه درکه موذی شمال کلور مراد اوصاف الهیه ده واقع اولن کلماتنی مدح درشمائلدن مراد بونده صاحب لفظنک حذفی ایله باری تعالی درکه تقدیری بویله در در وصف صاحب ان شمائل گفتم که کی بخشی بر جان ناتوانم ایتدم که بنم ضعیف جانمه نیچون ترحم ایدرسن گفت آن زمان که بنود جان درمیانه حایل جانان ایتدی اول زمان که جان اورتاده حایل ومانع اولمیه مراد قرب جانان عاشقه وجودنی افنا اتدکدن صکره حاصل اولدغن بیان درخطاب خدایه در تحصیل عشق ورندی ایشان نمود اول عشق و رندلک تحصیلی اول ایشان کورندی کام بسوخت آخر در کسب این فضایل بو فضیلتلر کسبنده آخر جانم یاندی مراد عشق الهینک وطاعتده اخلاصک حصولی زیاده صعوبت او زره ایدوکن اشعار در حلاج برسر دار این نکته خوش سرآید حلاج دار آغاجی اوزره بونکته یی لطیف ایرلادی یعنی بویله دیدی از شافعی مپرسید امثال این مسایل بوما ئیلک امثالنی شافعیدن صورمکز مراد اهل شریعت ارباب طریقت احوالن و اصحاب حقیقت اسرارن فهم اتمزلر دیمکدر حلاج شافعی مذهب در اول سببدن از شافعی مپرسید دیدی دل داده ام بیاری شوخی کشی نگاری بر محبوبه کوکل ویرمشم که برشوخ و برنازک بر نگار در مرضیة السجایا محمودة الخصایل عادتلری مرضیه خصلتلری محموده سجایا جمع سجیه درکه عادت معناسنه درخصایل

رندنی اولمق یا مصدر ایچوندر

مپرسید نهی حاضر جمع ایچوندر

جمع خصلت درکه خوی معناسنه دریاردن مراد باری تعالی درکه خلق
اولن اخلاق حمیده انک اخلاقندن برشمه در شوخ وکش ونگار ذکری زناده
حسن ولطافتدن کنایت در دز عین گوشه گری بودم چو چشم مستت
گوشه گرلک عینده سنک مست چشمک کبی ایدم اکنون شدم چو مستان
بر ابروی تو مایل شمدی مستلر کبی سنک ابروکه مایل اولدم مراد اول غیب
هویتدن غافل ایدم امّا شمدی اکه طالب اولدم دیمکدر از آب دیده
صدره طوفان نوح دیدم گوزم یاشندن یوزکره نوح طوفانن گوردم
از لوح سینه نقشت هرگز نگشت زایل سینه لوحندن سنک نقشک
هرکز زایل اولمدی خطاب خدایه در دردا که در بر خود بارم ندادد لکر
درد اکه دلبر کندو قتنه باکه اجازت ویرمدی چندانکه از جوانب
انگیختم وسایل اول قدر که خوابندن وسیله لر پیدا ایلدم مراد عنایت
باری ایله وصال میسّر اولمدوغن اشعار در ای دوست دست حافظ
تعویذ چشم زخمست ای دوست حافظک الی ضررلو چشمک حمایلی
یارب که بینم آن را در گردنت حمایل عجبا که آنی سنک بوینکده حمایل
گورمیم مراد عقلک روحه خطابی درکه آنی نفسک شرندن خلاص
ایتمکدر اگر بر خیزد از دستم که با دلدار
بنشینم اگر میسّر اولورایسه که دلدار ایله اوتورم ز جام وصل می
نوشم زباغ عیش گل چینم وصل جامندن شراب الحیم عیش
باغندن گل دیرم مراد وصول الی الله ایله حصول فیض طلبی در
شراب تلخ صوفی سوز بنیادم بخواهد برد صوفی سوز اجی شراب
بنم بنیادمی خراب ایلسه گرکدر لبم برلب نه ای ساقی و بستان

جان شیرینم لبک لبم اوزره قو ای ساقی و جان شیرینمی ال مراد عشق
الهیده سلوک و ریاضت مهلک ایدوکن بیان در مگر دیوانه خواهم
شد که از عشق توشب تا روز مگر دیوانه اولیسرم که سنک عشقکدن
کیجه کوندوز دگ سخن با ماه میگویم پری در خواب می بینم
ماهه سوز سویلرم دوشده پری کورررم مراد خلاف عادت اولن
نسنه لری کورمک علامت جنون ایدوکن بیان در لبت شکر به
مستان داد و چشمت می بمیخواران سنک لبک مستاره شکر و
میخوارلره سنک چشمک شراب و یردی منم کز غایت حرمان نه
با آنم نه با اینم بنم که زیاده حرماندن نه انک ایله ایم نه بونک ایله ایم
مستاندن مراد منتهی عاشقلردر که کلام ربانی دن منتفع اولمشلردر
میخواراندن مراد مبتدی عاشقلردر که تاثیرات ذاتدن متمتع
لردر شب رحلت هم از بستر روم تا قصر حور العین رحلت
کیجه سی هم دوشکدن جنته کیدرم اگر در وقت جان دادن تو
باشی شمع بالینم سن اوله سن خطاب خدایه در مراد اکر حالت
نزعده تجلی ذات جمال اوله حساب و عذابسز جنته دیمکدر چو
هر خاکی که باد آورد فیضی برد از انعامت چون هر بر خاکی که
کتوردی سنک انعامکدن بر فیض التدی ز حال بنده یاد آور که
خدمتکار دیرینم بنده نک حالندن یاد ایله که قدیم خدمتکارم خطاب
مرشده در نه هر کو نقش نظمی زد کلامش دلپذیر آمد هر کیمکه او
بر نظم نقشنی اوردی انک کلامی مقبول کلمدی تذرو طرفه من گیرم
که چالاکست شاهینم عجب و لطیف سکلن بن طوترم زیرا بنم

حرمان مقصد در در

تذرو سکلن

ث هنیم چابک در مراد هرشاعرک شعری مقبول او لمیوب کندونک مقبول
اولدیغن بیان درش همین دن مراد طبعی در اگر باور نمیداری رو
از صورتگر چین پرس اگر بوسوزمه اینانمز ایسک یوری چین نقاشندن
صورکه مانی نسخه میخواهد ز نوک کلک مشکینم که مانی مشکین قلممک
اوجندن نسخه استر مراد کندو شعرینی مدح در صباح الخیر زد بلبل
کجایی ساقیا برخیز بلبل صباح الخیر اوردی ای ساقی قنده سن قالق
که غوغا میکند در سر خروش چنگ دوشینم که دون کیجه کی چنگک
خروشی بنم باشمده غوغا ایلر چنگ دوشینک خروشندن مراد الست
بربکم صداسی در ساقی دن مراد مرشد در که آندن فیض طلب ایدر
رموز عشق و سرمستی زمن بشنو نه از حافظ عشق و سرمستلک
رمزلرینی بندن اشت حافظ اشتمه که با جام و قدح هرشب ندیم
ماه و پروینم زیرا جام و قدح ایله هرکیجه ماه و پروینک مصاحبی‌ام
مراد عشق الهی ایله احیای لیل ایدن رموز عشقه اطلاع بولور دیمکدر
وفاداری و حق گویی نه کار هرکسی باشد وفادارلق و حق گویلک
هر برکمسنک ایشی دکلدر غلام آصف دوران جلال الحق والدینم
جلال الحق والدین اولن زمانه وزیرنک غلامیم مراد وزیری مدح در
بگذار تا ز شارع میخانه بگذریم قو تا میخانه نک
طریق واسعنه اوغره‌یلیم کز بهر جرعه همه محتاج این دریم زیرا
بر جرعه دن اوتری جمله بو قپویه محتاجز مراد خلقک مرشده زیاده
احتیاجن بیان در روز نخست چون دم رندی زدیم و عشق
روز ازلده چونکه اخلاص و عشق دمنی اوردق شرط آن بود

نسخه اصحدر

که خزه این شیوه نشریم لایق اولدرکه بوشیوه یولدن غیریه
کتمیه لم مراد الست بر تکم ده چونکه عهدی قبول اتدک اکه وفا
اتمکه سعی ایده لم دیمکدر جایی که تخت و مسند جم میرود بباد بربرده
که سلیمانک تخت و مسندی یله کیدر یعنی فنا بولور گر غم خوریم
خوش نبود به که می خوریم اکر غم ییه وز خوش اولمازیکدر که شراب
ایچلم جایی دن مراد دنیا در تا بوکه دست در کمر او توان زدن
تا اوله که آنک کمرنه ال اورمق ممکن اوله در خون دل نشسته چو
یاقوت احمریم یاقوت احمر کبی خون دله غرق اولمشز مراد وصال
جانان ایچون بلا و مشقته رضا ویرمشز دیمکدر واعظ مکن نصیحت
شوریدگان که ما ای واعظ شوریده لره نصیحت ایلمه زیرا بز تا
خاک کوی دوست بفردوس ننکریم دوستک محله سی خاکی ایله فردوسه
التفات اتمزز مراد جناب قدسی بهشت دن ترجیح اتدوکن
اشعار در چون صوفیان بحالت و رقصند مقتدا چونکه صوفیلر
حالت و رقصه مقتدالر در ما نیز هم بشعبده دستی برآوریم
بزدخی هم حقه بازلق ایله رقصه مباشرت ایده لم مراد صوفیلرک
ریا ایله اولن رقص و حالتن بیان در از جرعه تو خاک زمین
قدر لعل یافت سنک جرعکدن یر که خاکی لعل قدرنی بولدی بیچاره
ما که پیش تو از خاک کمتریم بیچاره بز که سنک قتکده خاکدن
کمترز خطاب مرشده در زان بیشتر که عمر گرانمایه بگذرد اندن
اولدن رک که آغر بهالو عمر کچه بگذار تا مقابل روی تو بگذریم
قو تا سنک یوزک مقابلنده کچه لم خطاب مرشده در حافظ چوده

بو بونده بود مغانه سنده در

مراد خاک کبی حقیر اولن مرید
فیض پیر ایله مقبول
اولمق ایله
اولدی دیمکدر

بکنگرهٔ کاخ وصل نیت ای حافظ چونکه وصل قصرینک کنکره سنه یول یوقدر
با خاک آستانهٔ این در بسر بریم بو آستانه نک خاکی ایله عمری باشه
ایلیه لم مراد وصال یاری اولمز ایسه یاری طاعت و عبادتدن اعراض
اتمیه لم دیمکدر الم یأن للاحباب ان یترحموا
وقت اولمدیمی دوستلره که ترحم ایلیه لر وللناقضین العهد ان
یتندموا وناقض عهد اولنلره وقت اولمدیمی که پشیمان اوله لر الم
یأن ده همزه استفهام انکاری ایچوندر الم یان فعل جحد درانی
یانی دن الم یاتهم انباء من بات بعدهم انلره شول کمسنک
خبرلری کلدیمی که انلردن صکره کیجه لدی یعنی کندولردن جدا اولنک
خبرلرنی استماع اتمدیلرمی وفی صدره نار الاسی تتضرم حال بوکه
انک سینه سنده غصه وتاسف آتشی یالکلنور قافیه ایچون میم اشباع
ایله اوقنمق کرک تتضرم فعل مؤنث فاعلی تحتنده مستتر هی درکه ناره
راجع در نار مؤنث سماعی در بابت فعل ماضی در باب ثانی دن فیالیت
قومی یعلمون بما جری بولیدی بنم قومم بنم احوالی بیلیلردی علی
مرتج منهم فیخففوا او یترحموا انلردن رجا ایدجی اوزره ملایم اولورلر
وترحم ایدرلر ایدی اتی موسم النیروز واخضرت الربی نوروز زمانی
کلدی ودپه لر سبز اولدی فما للغوانی الغید لا تترنم نولدی ایریجی
خوب لطیف زنلره که ایرلمزلر غوانی جمع غانیه درکه ایریجی عورت
معناسنه در غید ملایم ولطیف زنلری جمع ربوه درکه دپه معناسنه در
حکی الدمع عنی ما الجوانح اضمرت کوز یاشی حکایت وفاش
ایلدی شول نسنه یی که ایکو کموکلری ستر اتدی جانح ایکو کموکی جمعی

انبا جمع نبا درکه خبر معناسنه در

عطف تتضرم مصراع اوله

مصروف در

نیروز نوروز معناسنه در

اضمرت افعال بابندن مؤنث غایبه در

جوانح كلور فيا عجباً من صامت يتكلم اي نه عجب دركه برجان سز سويلر
ميم بونده اشباع ايله اوقنمق كرك مراد كوز ياشى عشقنى فاش ايتدوكندن
استقراب در شهورٌ بها الاوطار تقضى من الصبا بو آيلر بر
آيلردركه اول آيلرده عشق وتازه لكدن حاجتلر قضا اولنور بهاده
اولن يا فى معناسنه اولمق روشندر وفى شاننا عيش الربيع محرّمٌ
حال بوكه بزم حقمزده ربيع عيشى حرام قلنمش در مراد كيذ وسنه
بو يله شريف ايامده فيض وكشف اولمدغندن اظهار تحزّن و
تحسّر در ربيعه نسبت محرم لفظى خوب اولمش در بنى عمّنا جودوا
علينا بجرعةٍ اى بزم عمّمز اوغللرى بزه جرعه احسان ايلكوز و
للفضل اسبابٌ بها يتوسّمُ حال بوكه فضل ايچون اسباب وار در
كه اول اسباب ايله علامت لنور مراد علامت فضل وجود وكرم
ايدوكن بيان در جودوا امر حاضر جمع مذكّر دركه مفردى جُدْ در
بنى اصلنده يا بنين عمّنا ايدى اضافت ايله نون حذف اولندى
وحرف ندا تقديراولندى ايا من علا كلّ السّلاطين سطوةً
اى سلاطينك جميعسى اوزره قهر وقوّت يوزندن عالى اولن كمسه
ترحّم جزاك الله فالخير مغنمٌ ترحّم ايله كه الله تعالى سكا خير جزا
ويرسون خير وغنيمت درز نهار فرصتى فوت اتمه مراد صاحب
دولتلردن فقرايه ترحم واحسان طلبى در لكلّ من الخلّان زخرٌ
ومنيةٌ دوستلردن هر بريسى ايچون ارزاق وحصول مراد وار در
يعنى غنى لردر و مرادلرى حاصل اولمشدر وللحافظ المسكين فقرٌ
ومغرمٌ حال بوكه مسكين حافظ ايچون فقر وزيان وار در مراد

شهور جمع شهر در

اوطار جمع وطر دركه حاجت معناسنه در

علا فعل ماضى در

ترحّم امر حاضر در

مغنم مصدر ميمى در

خلّان جمع خليل در

مغرم زيان معناسنه در

اربار

342

ارباب طریقتك هر بری دایم فیض الهی ایله مستفیض اولوب كندوسی
اولمدغندن شكایت دریا خود امور دنیویّه دن مرادی حاصل
اولمدغندن شكایت دربوغزلك هر مصراع ثانی سنده كه واو واقع
اولمش اوله هیم اشباع ایله اوقنمق كرك بوغزلی هیم قافیه سنده
كتوردی اكثر بیتنه بناءً   بعزم توبه سحر گفتم
استخاره كنم   سحر وقتی توبه قصدنه استخاره ایلیم دیدم بهار
توبه شكن میرسد چه چاره كنم   توبه شكن بهار ایرشور نه چاره
ایدم مراد عشق دن فراغت اتمكه نیّت اتمش ایكن رجوع اتدكن
اشعار در سخن درست بگویم نمی توانم دید سوزك راستنی
دیرم كورمكه قادر دكلم كه می خورند حریفان و من نظاره كنم
كه حریفلر شراب ایچه لر و بن نظر ایدم مراد یاران طریقت عشقه
كوشش ایده لر و بن بی كار اولم قادر دكلم دیمكدر بدور لاله دماغ
مرا علاج كنید لاله دورنده بنم دماغمه علاج ایلكوز گر از میانهٔ
بزم طرب كناره كنم   اكر طرب بزمی اورتاسندن كناره ایدم
مرادلو بله لطیف زمانده عشقه كوشش اتمین مجنون ایدوكن بیاندر
بتخت گل بنشانم بتی چو سلطانی بر محبوبی گل تختنه بر سلطان
كبی اوتوردم ز سنبل و سمنش ساز طوق و یاره كنم   سنبل
و سمن دن اكه طوق و بیلزك زینتی ایدم بت دن مراد مرشد در
كه عالم مكاشفه ده انك ایله اسرار عشق دن مصاحبت اتدوكن
بیان در ز روی دوست مرا چون گل مراد شكفت دوستك
یوزندن چونكه بنم مرادم گلی آچلدی حواله سر دشمن لسنگ

سنده امر حاضر جمع در

خاره کنم دشمنک باشنی سنک خارایه حواله ایدرم یعنی باشنی قتی طاشه اولسون مراد باکه وصال جانان میسّر اولسون دشمن هرنیه قادر ایسه ایلسون دیمکدر گدای میکده ام لیک وقت مستی بین میخانه گداسی ام لیک مست لک وقتی کور که ناز بر فلک و حکم بر ستاره کنم که فلکه ناز و ستاره یه حکم ایدرم مراد عشقده کندونک علو قدرنی بیان در مرا که نیست ره و رسم لقمه پرهیزی باکه لقمه پرهیز لک راه و رسمی یوقدر چرا مذمت رند شراب خواره کنم شراب نوش ایدجی رندی نیچون مذمت ایدم چرا دامن آلوده را حذر نکنم چو در خود شناسم که تر دامنم چو غنچه با لب خندان بیاد مجلس شاه غنچه کبی خندان لب ایله شاهک مجلسی یادنه پیاله گیرم و از شوق جامه پاره کنم شراب نوش ایدرم و شوقدن جامه یی پیرتارم بونده اکی احتمال واردر بری بو که مراد پادشاه ظاهر اوله که اکا اشتیاق و محبت عرض ایده و بری بو که منزل شاهدن مراد جناب قدس اوله که مراد اکه وصول بولمقدن اوتری عشقه سعی ایدوب وجودمی افنا ایدرم دیمک اوله بو وجه اوزره جامه دن مراد وجودی اولور اگر ز لعل لب یار بوسهٔ رسدم اگر یارک قرمزی لبندن باکه بر بوسه ایرشه جوان شوم ز سر و زندگی دو باره کنم باشدن جوان اولورم و اکی کره دیرلک ایلرم مراد خدادن بر جذبه مرده دلی احیا ایلدوکی اشعار در ز سر باشدن یعنی تکرار زباده خوردن پنهان ملول شد حافظ حافظ مخفی شراب ایچمکدن ملول اولدی نبانگ بربط و

بین امر حاضر در رسته

بوسه ده او بین بهره و حصت اکچوندر

آوازنی

نی رازش اشکاره کنم بربط و نی ایله انک رازنی اشکاره ایدم
مراد عشقی ستر اتمکدن مضطرب اولدوغن بیان در
بیا تا گل برافشانیم و می در ساغر اندازیم کل تا کل صاچلم و ساغری
شراب ایله بر ایدوب نوش ایده لم فلک را سقف بشکافیم و طرحی
نو در اندازیم فلکک سقفنی ییقالیم و بر یکی تمل براغلیم مراد عشق
الهی ایله احوال فلکدن خلاص میسر اولدوغن اشعار در اگر غم لشکر
انگیزد که خون عاشقان ریزد اگر غم لشکر تدارک ایده که عاشقلرک
قاننی دوکه من و ساقی بهم تازیم و بنیادش بر اندازیم بن و ساقی
بیله چالیلم و انک بنیادنی خراب ایده لم شراب ارغوانی را گلاب
اندر قدح ریزیم قرمزی شرابک قدحنه گلاب دوکلم نسیم عطر
گردان را شکر در مجمر اندازیم عطر دوندرجی نسیمک مجمرنه شکر
اتالم مراد عشق الهی اولن قلبه اثر کشف دوشرب نفحات رحمانیه
لذت طاعت خلط ایدوب سلوکی تمام ایده لم دیمکدر شکر عودک
رایحه سنی لطیف ایلر نته که عود ملبس دن بو حال ظاهردر چو در
دستت رودی خوش بگو مطرب سرودی خوش چونکه الکده
بر لطیف ساز وار در ای مطرب اکه مناسب بر خوش ترنم ایله که
دست افشان غزل خوانیم و پا کوبان سر اندازیم که ال سلکرک
غزل اوقیالم و ایاق اوراق قالقیه لم مراد عشق الهی دن بر نشئه
سویله که انک شوقنه رقص و سماع ایده لم دیمکدر مرشده خطاب در
صبا خاک وجود ما بدان عالی جناب انداز ای صبا بزم وجودمز
خاکنی اول عالی درگاه آت بود گان شاه خوبان را نظر بر منظر

طرح بو وزنده فعل مفاعلن فعلاتن در

انداز فعل مضارع در

انداز امر حاضر در

اندازیم اوله که اول خوبلرشاهنک یوزنه بر نظر ایده لم عالی جناب
بونده درکاه عالی معناسنه در یعنی محبوب مراد دکلدر بلکه محبوبک
مکانی مراددر منظر بونده روی معناسنه اولمق اوجه در طاق معناسنه
اولمق دن مراد فضل الهی سببی ایله مشاهده جمال جانان طلبی دریکی
از عقل می لافد یکی طامات می بافد بری عقل دن لاف اورر بری
اصطلاحات مشایخ سویلر اول دن مراد علما ثانی دن مراد مدعی
شیخلر در بیا کین داوریها را به پیش داور اندازیم کل که بو خصومت
و دعوی لری حاکمه عرض ایده لم مراد ایکیسی دخی نامعقول ایدوکن
بیان در بهشت عدن اگر خواهی بیا با ما بمیخانه اکر عدن جنتن استر
ایسک بزم له میخانه یه کل که از پای خمت روزی بحوض کوثر اندازیم
که بر کون سنی کوپ دبندن کوثر حوضنه اتالم مراد عشقه سعی اتمک
سبب جنت ایدوکن بیان در خم دن مراد مرشد در سخن دانی و
خوش خوانی نمی ورزند در شیراز سخن دانلغه و خوش خوانلغه
شیرازده چالشمزلر و اعتبار اتمزلر بیا حافظ که تا خود را بملک
دیگر اندازیم کل ای حافظ تا کندمزی غیری ملکه اتالم

باز ها گفته ام و بار دگر میگویم بیچه کره دیمشم و کرو دیرم که من
دلشده این ره نه بخود می پویم که بن عاشق بو یوله کندو اختیارم
ایله یلمزم نه خود میرود هر که جویای اوست لعنفش کشان میبرد
لطف دوست در پس آینه طوطی صفتم داشته اند آنچه استاد
گفت بگو میگویم آینه اردنده اولدیغنی که استاد ازل دیدی
دیدی دیرم بنی طوطی کبی طوتمشلردر استاد طوطی آینه نک اوکنده

داور حاکم معناسنه

[illegible] معناسنه

344

قویوب کندوسی آرد نده آینه نک پنهان طوطیه سوز تعلیم ایدر طوطی
سویلینی آینه ده اولن عکسنی ظن ایدوب سویلر بو بیت زیاده مشکل در
بو بیت مصراع مصراع شرح اولنمدی بو اسلوب ایله اسان اولدغیدن
استاد ازل دن مراد باری تعالی در حاصل معنی بودر که سوزلرم وارد ات
الهیه درکه اول جانبک تعلیمی ایله ظهور بولمش در مَنْ اَگَرْ خَارَمْ و
گَرْ گُلْ چَمَنْ آرَایی هَسْت بن اکر خارم و کر گلم بر چمن آرا واردر
که اَزَانْ دَسْتْ کِه مِی پَرْوَرَدَمْ مِیرُوَیَمْ که انک کبی دن که بنی تربیه
ایدر بیترم و حاصل ولورم چمن آرادن مراد باری تعالی در که
جمیع موجودات انک تربیه سی ایله نشو و نما بولور دُوسْتَانْ عَیْبِ
مَنِ بِیدِل حَیْرَانْ مَکُنِیدْ ای دوستلر بن حیران عاشقی تعییب
ایلمکوز گَوْهَرِی دَارَمْ وُصَاحِبْ نَظَرِی مِی جُوَیَمْ بر کوهرم واردر
بر صاحب نظر استرم مراد حصول عشق ایچون مرشد طلب ایتدوکی در
گَرْچِه بَا دَلْقِ مُلَمَّعْ مِی گُلْگُونْ عَیْبَسْت اگرچه دلق ملمع ایله قرمزی
شراب عیب در مَکُنَمْ عَیْبْ کَزُو رَنْگِ رِیَا مِیشُوَیَمْ بنی عیبلمه
زیرا اندن ریا رنکنی یورم مراد عشقه سعی اتمسی در ریایی ازاله
ایچون گِرْیَه وُخَنْدَهٔ عُشَّاقْ زِجَایِ دِگَرَسْت عشاقک کریه و
خنده سی بر غیری یردن در مِی سِرَایَمْ بَشَبْ و وَقْتِ سَحَرْ مِی
مُوَیَمْ کیجه ایله ایرلرم و سحر وقتی مویه ایلرم مراد کیجه طاعت و سحرده
استغفار اتدوکن بیان در عاصیان از گناه توبه کنند عارفان
از عبادت استغفار حافظم گُفْت کِه خَاکِ دَرِ مَیْخَانَه مَبُوی حافظ
بکا ایتدی میخانه قپوسنک خاکنی قوقلمه گُو مَکُنْ عَیْبْ کِه مَنْ مُشْک

ای دوستان تقدیرنده در

مونه بار آزار اعلام معلمدر

مبوی با و بیله درنی
حاضر در

ختن می بویم حافظه دی بنی تعییب ایتمسون زیرا بن مسک ختن قوقلرم
مراد عشقی مسک ختنه تشبیه اتدکن اشعار در مژگان
سیه کردی هزاران رخنه در دینم مژکان سیاه ایله بنم دینمه نیجه
بیک کدک ایلدک بیا کز چشم بیمارت هزاران درد برچینم کل که سنک
بیمار چشمکدن هزاران درد دیریم یعنی سنک زحمتلر که صبر ایدرم که بنی
انانیت دن خلاص ایلدک دیو مرشده خطاب ایدر الا ای همنشین
دل که یاران برفت از یاد اکاه اوله ای دلمک همنشینی که سنک
یارانک خاطرکدن کتدی مرا روزی مباد آندم که بی یاد تو بنشینم
باکه نصیبم اولمسون اول دم که سنک یادک سز اوتورم خطاب مرشده در
جهان پیر است و بی بنیاد ازین فرهاد کش فریاد جهان پیر و بنیادسز در
بوفرهادکشدن فریاد فرهادکش عجوزه معناسنه در که از افسون و
نیرنکش ملول از جان شیرینم که انک افسون وحیله سندن جان
شیرینمدن ملولم جهان فانی و باقی فدای شاهد و ساقی فانی و باقی
جهان شاهد و ساقی یه فدا اولسون که سلطانی عالم را طفیل عشق
می بینم زیرا عالمک سلطانلغنی عشقک طفیلی کوررم طفیل اویوندی
و تابع اگر بر جای من غیری گزیند دوست حاکم اوست اگر
دوست بنم یریمه بر غیرینی اختیار ایده حاکم اودر حرامم باد اگر
من جان بجای دوست بگزینم باکه حرام اولسون اگر بن جانمی
دوست یرنه اختیار ایدم مصراع اولدن مراد قضایه رضا اظهاریدر
مصراع ثانی دن مراد وصال جانان جاندن مقبول رک ایدوکن بیاندر
ز تاب آتش دوری شدم غرق عرق چون گل فراق آتشندن

نیرنک بونده حیله معنیسنه در

كل

345

گل کبی عرقه غرق اولدم بیار ای باد شبگیری نسیمی زان عرق چینم ای سحر
یلی اول عرق ازاله ایدیجی دن باکه بر رایحه کتور مراد فضل الهی دن نفحه طلب
ایتمسی در عرق چین دن مراد بو نده جانان در عرق چین وصف ترکیبی در
که عرق دیرجی یعنی عرق ازاله ایدجی و حرارت کیدرجی معناسنه در
حدیث آرزومندی که در این نامه ثبت افتاد اشتیاق سوزی
که بو نامه ده واقع اولدی همانا بی غلط باشد که حافظ داد تلقینم
ایله فرض ایله که غلط سز و شکسز با که حافظ تلقین ویردی مراد حافظ دن
اشتیاق مقرر ایدوکن بیان در بعض نسخ ده بی یرنه نی واقع اولمشدر
همان بو نده ایله فرض ایله و بکزر که معناسنه جایزدر بغیر
از آنکه بشد دین و دانش از دستم آندن غیری که دین و علم الدن
کتدی بیا بگو که ز عشقت چه طرف بر بستم کل دی که سنک عشقکدن
نه نفع قلیل حاصل ایتدم مراد مرتبه حقیقته وصول بولدوغن و عشقک
نهایتی یوق ایدوکن اشعار در زیرا صوفیون اصطلاحنده دین و دل
الدن گیتمک زیاده قیدن کنایت در اگرچه خرمن عمرم غم تو داد
بباد اگرچه سنک غمک بنم عمرم خرمنی یله ویردی نگارا بپای عزیزت که
عهد نشکستم سنک عزیز خاکپایک حقیچون که عهدی صندم خطاب مرشده در
چو ذره گرچه حقیرم ببین بدولت عشق اگرچه ذره کبی حقیرم عشق
دولتنده کور که در هوای رخت چون بمهر پیوستم که سنک رخک محبتنده
آفتابه نیجه وصول بولدم یعنی آفتابه ایرشدم مراد عشق الهی علو قدره
سبب اولوردیمکدر بیار باده که عمریست تا من از سر امن شراب کتور
زیرا چوق زمان در که امن ایله بکنج عافیت از بهر عیش ننشستم

نسیم بو نده آهسته یل معناسنه ده جایزدر
بو وجهده جایزدر ای باد صبح با که
جانان دن عرق و حرارت گیدرجی تقدیری
بر نسیم کتور بو وجه اوزره ای باد شبگیری
بو یله اولور بیار ای نسیمی عرق چین
مراد از جانان نسیمی عرق جانان و عرق
آندن مراد صفتی اولور
چین سنک ایله
نشد بو نده برفت معناسنه در

مهر بو نده آفتاب معناسنه در

عیش دن اوتری عافیت بوجاغنده اوترمدم اگر ز مردم هشیاری
ای نصیحت گوی اگر هشیار کمسه لردن ایسک ای نصیحت گوی سخن
بخاک میفکن چرا که من مستم سوزک ضایع ایلمه نیچون زیرا بن مستم
یعنی شراب عشق ایله مست اولمش عاشقه نصیحت تأثیر ایتمز چگونه
سر زخجالت برآورم بر دوست دوست قتنده خجالت دن
نیجه باش قالدرم که خدمتی بسزا بر نیامد از دستم که المدن کلمدی و نسته یعنی
خدایه لایق بر خدمت کلمدی مراد طاعتده اولن قصورندن اعتراف در
بسوخت حافظ و آن یار دلنواز نگفت حافظ یاندی و اول دلنواز یار
دیمدی که مرهمی بفرستم چو خاطرش خستم که بر مرهم کوندریم چونکه
آنک خاطرنی مجروح ایتدم مراد حقک کمال استغناسن بیان در
باز آی ساقیا که هواخواه خدمتم کروکل ای ساقی که خدمتنک
محبی ام مشتاق بندگی و دعاگوی دولتم قول لغه مشتاق و دولته
دعاگویم زآنجا که فیض جام سعادت فروغ تست اول یردن که
یعنی انک کبی دن که سنک سعادت شعله لو جامک فیضی در بیرون شدن
نمای زظلمات حیرتم حیرت ظلماتندن خلاصه با که دلیل اول خطاب
مرشده در که اندن فیض و جذبه طلب ایدر وادی حیرت دن خلاص
اولمق ایچون که بیک دن بریسی اول وادی دن خلاص بولماز هر چند غرق
بحر گنهم زصد جهت یوز جهتدن هر نه دکلو که کناه بحرنه غرقم تا آشنای
عشق شدم ز اهل رحمتم تا عشقه آشنا اولدم اهل رحمت دنم مراد
ان الحسنات یذهبن السیئات والتائب من الذنب کمن لا ذنب له
حسنجه رحمته لایق اولورم دیمکدر عیبم مکن برندی و بدنامی ای

میفکن نهی حاضر در

آی امر حاضر در

فقیه

346

فقیه ای فقیه بنی رندلک وبدناملق ایله تعییب ایلمه کین بود سرنوشت
زدیوان قسمتم زیرا قسمت دیوانندن باکه سرنوشت یعنی نصیب
بو اولدی مرادکمیه طعن اتمک جایز دکل اید وکن بیان درمی ده که عاشقی
نه بکسبنت واختیار شراب ویرکه عاشقلق کسب واختیار ایله دکلدر
کین موهبت رسید زمیراث فطرتم زیرا بو بخشش باکه خلقت میراثندن
ایرشدی من کز وطن سفر نکزیدم بعمر خویش بن که کندو عمرمده وطندن
سفر اختیار اتمدم درعشق دیدن تو هواخواه غربتم سنی کورمک عشقنده
غربت آرزوسن ایدجیم خطاب خدایه در دورم بصورت از در دولت
سرای تو صورتا سنک دولت سرایک قپوسندن دورم لیکن بجان و
دل زمقیمان حضرتم لیکن جان و دلدن حضرتک مقیم لرندنم خطاب
خدایه در دریا و کوه در ره و من خسته و ضعیف بولده دریا و کوه
وار و درو بن خسته وضعیفم ای خضر پی خجسته مدد ده. همتم ای مبارک
ایزلو خضر همتله باکه مدد ویر مراد مرشددن سلوکده معاونت طلبیدر
کردم زنی زطره مشکین آن نکار اکر اول نکارک مشکین طره سندن
سویلیه سن فکری کن ای صبا زمکافات غیرتم بنم غیرتم مکافاتندن
ای صبا بر فکر ایله مراد عشقی فاش اید نه تهدید در در ابروی تو تیر نظر
تا بکوشش هوش سنک قاشکده نظر تیری عقل قولغنه دکن اورده و
کشیده و موقوف فرصتم کتورمشم وچکمشم و فرصت کوزلرم مراد
غیب هویته وقرب الهی یه تمام استعداد حاصل اتدم دیمکدر حافظ
که پیش روی تو خواهد سپرد جان حافظ سنک یوزک اوکنده جان
تسلیم اتمک استر در این خیالم ار بدهد عمر مهلتم بو خیالده ایم

معونت احتمالدر

ده امداد حاضردر

اکر عمر باکه مهلت ویره خطاب باری تعالی یه در بُشْریٰ
اِذِ السَّلَامَةُ حَلَّتْ بِذِی سَلَمْ بشارت اولسون زیرا ذی سلمه سلامت
حلول ایتدی یعنی کلدی لِلّٰهِ حَمْدُ مُعْتَرِفٍ غَایَةَ النِّعَمْ الله ایچون در نعمتلرک
غایتنه معترف اولنک حمدی پادشاهک بر عدوسی نقض عهد ایدوب پادشاه
ایله محاربه ایتمش عون خدا ایله پادشاه آنی هلاک ایلمش خواجه حافظ
بو غزلی اول زمانده دیمش سَلَمْ اسم شجردر ذی سلم اول شجر اولدوغی
موضعک اسمیدر که مکّه ایله مدینه اورته سنده در پادشاهک سعادت
خانه سنی ذی سلمه تشبیه ایتمشدر آنْ خوش خبر کُجَاسْت کِه اِینْ فَتْحْ مُژْدَه
دَادْ اول خوش خبر قنده در که بو فتح مژده سنی ویردی وجه اوله کوره
فتح مصاف اولملز تَا جَانْ فِشَانَمَش چُو زَرُ وسِیمْ دَرْ قَدَمْ تا جانمی
زر و سیم کبی انک قدمنه نثار ایدم مراد پادشاهه کمال محبت اظهاریدر
پَیْمَانْ شِکَنْ هَرْ آیِنَه گَرْدَدْ شِکَسْتَه حَالْ ناقض عهد اولن البته شکسته
حال اولور اِنَّ الْعُهُودَ عِنْدَ مَلِیکِ النُّهیٰ ذِمَمْ تحقیق عهدلر عقللر
پادشاهی یعنی خالق عقول قتنده امانتلردر یعنی محفوظلردر ملیک
پادشاه معناسنه در نهی جمع نُهْیَه در که عقل معناسنه در مراد واوفوا
بالعهد انّ العهد کان مسئولا حسنجه عهدشکن البته بربلایه کرفتار اولور
دیمکدر اَزْ بَازْگَشْتِ شَاهْ چُو خُوشْ طُرْفَه نَقْشْ بَسْتْ شاهک رجوعندن
نه لطیف عجب نقش بغلدی یعنی نه خوب واقع اولدی آهَنْگِ خَصْمِ
اُو بَسَرَا پَرْدَهٴ عَدَمْ انک دشمنینک قصدی عدم سراپرده سنه
یعنی دشمنی هلاک اولدی مِیْ جُسْت اَزْ سَحَابِ اَمَلْ رَحْمَتِی وَلِی امید
سحابندن بر ترحم استدی اما جُزْ دِیدَه اَشْ مُعَایَنَه بیرون نَدَادْ نَمْ

بشری نک بیتسی

طرفه عجب سی

انک

انک چشمندن عبری اشکار طاشره یم ویرمدی مراد پشیمان لقدن اکه
فایده پیدا اولمدی همان اغلمق نصیب اولدی دیمکدر دَرْنیلِ غَمْ فُتَادْ
سِپهرَشْ بطَنْز گُفت غم نیلنه دوشدی فلک اکه طعن ایله ایتدی
اَلْاٰنَ قَدْ نَدِمْتَ وَمَا يَنْفَعُ النَّدَمْ شمدی تحقیق پشیمان اولدک اما
پشیمانلق فایده ویرمز یاد شاهک دشمننی بو خصوصده فرعونه تشبیه
ایتمشدر ساقی بیا که دَوْرِ گُلَسْتُ وزَمَانِ عیشْ ای ساقی کل که کل
دوری عیش زمانی در بیشْ آرْ جَامُ وهیچ غَمْ مَخُورْ زبیش وکَمْ جامی
اوکه کتور وبیش وکمدن هیچ غم یمه بیش چوق کم آز بِشْنَوْ زِجَامِ
بَادَه که اینْ زَالِ نَوْ عَرُوسْ باده جامندن ایشت که بو یکی کلن اولمش
قری بِسْیَارْ کُشْتَ شَوْ هَرْچونْ کَیقُبَادْ وجَمْ کیقباد وجم کبی چوق
زوجنی دیلدی ای دِلْ تُوْ مُلْکِ جَمْ مَطْلَبْ جَامِ مَیْ بِخْوَاهْ ای دل
سن جم ملکنی طلب ایلمه جام شرابی طلب ایله کِیْنْ بُودْ قَوْلِ بلبل
بُسْتَانْ سَرَایِ جَمْ زیرا جم بستان سرایی بلبلنک سوزی بو ایدی
مراد عشق الهی سلطنتدن مقبول ایدوکن بیان در حَافِظْ بِکُنْجْ
مَیْکَدَه دَارَدْ قَرَارْگَاهْ حافظ میخانه بوجاغنده قرارگاه طوتمشدر کالطیرِ
فی الحَدِیقَةِ واللَّیْثِ فی الأَجَمْ باغچه ده مرغ کبی وقمش لقده ارسلان
کبی حدیقه باغچه اجم بفتحتین واجم بضمتین جمع اجمه درکه قمش معناسنه در
اما بونده اول اولی درقفه دن اوتری
بی تو
ای سَرْوِ رَوَانْ بَا گُلْ وگُلْشَنْ چِکُنَمْ سنسز ای سرو روان کل وکلشن
ایله نیلیم بی زُلْفِ سُنْبُلْ چه کَشَمْ عَارِضِ سُوسَنْ چه کُنَمْ سنبلک زلفنی
نمه چکیم سوسنک عارضنی نیلیم مراد صانعک جمالی مشاهده سنسز

آرام حاضردر

مصنوعه نظرک خطی اولمدغن بیان در آه کز طعنهٔ بدخواه ندیدم روی

آه که دشمنک طعنه سندن سنک یوزکی کورمدم نیست چون آینه‌ام

روی ز آهن چکنم یوزم آینه کبی آهندن دکلدر یعنی مراد نفس و

شیطان مثل هذه حاله مانع اولدقلرن اشعاردر برو ای ناصح و

بر دردکشان خرده مگیر یوری ای ناصح دردکشلرا اوزره عیب

ونقصان طوتمه کارفرمای قدر میکند این من چکنم بونی قدر

الشنی بیوریجی ایدر بن نیلیم کارفرمای قدردن مراد خدادر مراد

جمیع خصوصده حکم خدانک ایدوکن اشعاردر نه من سرز حکمت

بدر میبرم که حکمت چنین میرود برسرم برق غیرت چو چنین

میجهد از کمن غیب غیرت برقی کمین کاهندن چونکه بویله ظاهر

اولور تو بفرما که من سوخته خرمن چه کنم سن بیور که بن خرمنی

یانمش نیلیم مراد قضایه رضادن غیری چاره یوق دیمکدر شاه ترکان

چو پسندید و بچاهم انداخت شاه ترکان چونکه بکندی و بنی چاهه

آتدی یعنی حبس اتدی دستگیر ار نشود لطف تهمتن چه کنم

اکر رستمک لطفی باکه دستکیر اولمیه نیلیم شاه ترکاندن مراد افراسیابدر

تهمتندن مراد رستم که افراسیاب بیژن نام بر پهلوانی برقیوده

حبس ایدوب اغزنه بر بیوک طاش قودی عاقبت رستم زال وارو

آنی اندن خلاص ایلدی خواجه حافظ کندوسنی اول محبوبه تشبیه ایدوب نفسنی

افراسیابه و مرشدنی رستمه تشبیه اتمشدر مددی گر بچراغی نکند

آتش طور طور آتشی اکر بر چراغه مدد ایلمیه چارهٔ تیره شب

وادیٔ ایمن چه کنم ولدیٔ ایمنک قره کوکیسنه نه چاره ایلیم

بدخواه وصف ترکیبیدر

چو بونده چون معناسنه‌در تشبیه ایچون دکلدر

مراد نور الهی اکر دلیل اولمیه جناب قدسه وصول میسر اولماز دیمکدر حافظ خلد

برین خانهٔ موروث منست ای حافظ عالی جنت بنم پدرمدن میراث قالمش

اومدر اندرین منزل ویرانه نشیمن چکنم بو ویرانه منزلده مکان نیلیم

مراد خلقی جنته ترغیب در بتیغم گر کشد دستش نگیرم

اکر بنی تیغ ایله دیلیه انک النی طوتمزم وگر تیرم زند منت پذیرم وکر باکه تیر

اوره منت قبول ایدرم مراد خدادن کلنه جان و دلدن رضاسن بیان در

کمان ابروی مارا کو بزن تیر بزم پای قاشلو محبوبمزه دی تیر اورسون

که پیش دست و بازوش بمیرم که انک دست و بازوسی او کنده اولیم مراد

بینه خدایه در غم گیتی گر از پایم در آرد جهان غمی اکر بنی زبون ایده بجز ساغر

که باشد دستگیرم ساغردن غیری باکه کیم دستگیر اولور مراد غم دنیادن

خلاص عشق الهی دن غیری ایله میسر اولماز دیمکدر بر آ ای آفتاب صبح امید

طلوع ایله ای امید صبحنک افتابی که در دست شب هجران اسیرم که

فراق شبنک النده اسیرم مراد جناب قدسدن جذبه و فیض طلبی در

بفریادم رس ای پیر خرابات ای مرشد بنم فریادمه ایرش بو وجه دخی

جایز در ای مرشد بنم فریادمه ایرش بنکا جرعه جوانم کن که پیرم برجذبه

ایله بنی جوان ایله که پیرم مراد عشق الهی حصولنده مرشددن فیض طلب

ایتمکدر بگیسوی تو خوردم دوش سوگند دون کیجه سنک کیسوکه آند

ایچدم که از پای تو هرگز سر نگیرم که هرگز ایاغکدن باشم قالدرمیم کیسودن

مراد اسرار الهیه در که اکه قسم ایتمش درکه خدانک طاعتندن جدا اولمیه بسوز این

خرقهٔ تقوی تو حافظ سن بو تقوی خرقه سنی یاق ای حافظ که گر آتش

شوم در وی نگیرم که فرضا اکر آتش اولم اکه تاثیر ایتمزم خرقهٔ تقوی صوفینک

+ بدیرم فعل مضارع نفس متکلم وحده در

وحده دن مراد جذبه در

دوشدن مراد دوزن ازلدر

اصطلاحنده وجود وانانیت دن کنایت در حاصل معنی مادام که برکمسه ده بونلر
اوله اول کمسه عشق الهیدن محروم اولور دیمکدر
تو همچو صبحی و
من شمع خلوت سحرم سن صبح کبی سن وبن سحر خلوتنک شمع کبی ام بو وجه
دخی جایزدر بن سحر خلوتنک شمعی ام اما وجه اول اوشن در تبسمی کن و جان
بین که چون همی سپرم بر تبسم ایله و کور که نیجه جان تسلیم ایدرم زیرا صبح
ظاهر اولسه شمعی سوندیررلر مراد مشاهده جمال ایله تسلیم روح طلبی در چنین که
در دل من داغ زلف سرکش تست بویله که بنم کوکلمده سنک سرکش زلفک
داغی در بنفشه زار شود تربتم چو در گذرم چونکه اولم مزارم بنفشه لک اولور
مراد اسرار الهیه قلبندن زایل اولمدغن اشعاردر بر آستان امیدت گشاده ام
در چشم سنک امیدک آستانی اوزره چشم قپوسنی آچمشم که یک نظره فکنی
خود فکندی از نظرم که بر نظر ایده سن بزی خود نظردن براقدک مراد
عالم قبضک امتدادندن شکایتدر چه شکر گویمت ای خیل غم عفاک الله
عفاک الله ای غم عسکری سکا نه شکر دیم که روز بیکسی آخر نمی روی ز سرم
که آخر بیکسلک کونی بنم باشمدن کیتمزسن مراد غم جانانی نعمت مثابه سنده طوتوب
شکر اتدوکن اشعاردر غلام مردم چشمم که با سیاه دلی کوزم ببکی نک غلامیم
که سیاه دللک ایله هزار قطره ببارد چو درد دل شمرم بیک قطره یاغدرر
چون که کوکل دردنی صیم سیاه دل بی رحم معناسنه در که چشمه بیک مناسبتی ایله
غایت خوب واقع اولمشدر بهر نظر بت ما جلوه میکند لیکن بزم دلبرمز
هر نظره جلوه و تجلی ایدر اما کس این کرشمه نبیند که من همی نگرم کمسه بو کرشمه
و نازی کورمز که بن کورورم مراد جمال جانانه نظر اتمکده کندو مشاهده سنی
مدح در بخاک حافظ اگر بگذری چو باد نسیم باد نسیم کبی اگر حافظک مزارینه

صبحی وده اولین یا خطاب
ایچون درست

سنک امیدک آستانی اوزره
امید قپوسنی آچمشم بو وجه
دخی اوزره چشم امید
معناسنه اولور سنک
خیل بونده عسکر معناسنه در
است

اوغرایسن

349

اوغرایه سن زشوق در دل آن تنگنا کفن بدرم شوقدن اول طاریرک ایچنده
کفنی یرتارم خطاب خدایه در بگذر بسوی تربت شاهی که بشنوی بوی وفا
زطینت عنبر سرشت ما تا سایهٔ مبارکت افتاد بر سرم
تا که سنک مبارک سایک بنم باشم اوزره دوشدی دولت غلام من شد و
اقبال چاکرم دولت بنم غلامم وسعادت بنم چاکرم اولدی مراد عشق الهی
سببی ایله عالی قدر اولدوغن بیان در شد سالها که از سر من رفته بود بخت
ییللر اولدی که دولت بنم باشمدن کتمش ایدی در دولت وصال تو باز آمد
از درم سنک وصالک دولتنده قپوم دن کرو کلدی خطاب خدایه در بیدار
در زمانه ندیدی کسی مرا بنی زمانده کمسه بیدار کورمزایدی در خواب اگر خیال
تو گشتی مصورم خواب ده اکر سنک خیالک باکه مصور ومیسر اولیدی یعنی
دوشده خیالکی کوریدم خطاب خدایه در من عمر در غم تو بپایان برم ولی
بن عمرمی سنک غمکده پایانه ایلدرم اما باور مکن که بی تو زمانی بسر برم
اعتقاد ایلمه که سنسز بر زمانی باشه ایلدرم مراد دایم مراقبه ومشاهده
اولدوغن بیان در درد مرا طبیب نداند دوا که من طبیب بنم دردمه دوا
ایلمز یعنی علاج اتمکه قادر اولماز زیرا بن بی دوست خسته خاطر و با درد
خوشترم دوستسز خسته خاطر ودرد ایله خوشرکم گفتی میار رخت اقامت
بگوی من بنم کویمه اقامت اسبابنی کتورمه یعنی کویمده اقامت اتمه دیدک
من خود بجان تو که ازین کوی نگذرم بن خود سنک بقاک حقیچون که بو
محله دن کتمزم یعنی بونده اقامت ایدرم هرکس غلام شاهی و مملوک
آصفیست هرکس برشاهک غلامی و بروزیرک مملوکی در حافظ کمینه بندهٔ
سلطان کشورم ای حافظ بن کشور سلطانینک کمینه بنده سی ام سلطاندن

مبارکت ده اولان خطاب
حضرتندر

بعض نسخه ده باد ویرینه یاد
واقع اولمشدر

مراد پادشاه اولمق روشن در جوزا سحر نهاد حمایل برابرم

جوزا سحر وقتی برابرمه حمایل قودی یعنی غلام شاهم و سوکند میخورم یعنی غلام شاهم و آند ایچرم شاه دن مراد کنه و پادشهی اولمق روشن در جوزا بر برجک اسمی در که صاحب حمایل در ساقی بیا که از مدد بخت کارساز ای ساقی کل که ایش دوزیجی بختک مددندن کامی که خواستم زخدا شد میسرم شول مرادی که خدادن استدم باکه میسر اولدی ساقی دن مرادم شودر جامی بده که بازبشادی روی شاه برجام ویرزیراشاهک یوزی شادلغی شوقنه کرو پیرانه سرهوای جوانیست درسرم بیرلک وقتی باشمده جوانلق هوسی واردر راهم مزن بوصف زلال خضر که من آب حیات وصفی ایله بنم یولمی اورمه یعنی بنی الدامه زیرا بن از جام شاه جرعه کش حوض کوثرم شاهک جامندن کوثرحوضنک جرعه کشی ام مراد پادشاهی مدح درشاها من ار بعرش رسانم سرپرفضل ای پادشاه اکربن فضل تختنی عرشه ایرشدرم مملوک این جنابم و مسکین این درم بوجنابک مملوکی و بوبابک مسکینی ام من جرعه نوش بزم تو بودم هزار سال بیک ییل بن سنک بزمکک جرعه نوشی اولدم کی ترک آبخورد کند طبع خوگرم بنم معتاد طبیعم صوادنی یعنی زمان قدیم دن احسان کوردکی یری قچن ترک ایلر مراد پادشاه دن هرکز فراغت اتمزم دیکدر ورباورت نمی شود از بنده این حدیث اکر بنده نک بوسوزنه اعتقاد اتمزایسک از کفته کمال دلیلی بیاورم کمال اصفهانی نک سوزندن بودلیل کتوریم اول سوزبودر کر برکنم دل از تو و بردارم از تو مهر اکرسندن کوکلمی قوپرم وکرسندن محبتی رفع ایدم آن مهر برکه افکنم آن دل

خضر خاطرایله در

سریرتخت

کی ابرم اول محبتی کیمک اوزرینه براغم اول کوکلی قنده ایلدم یعنی
سندن ایوکیم واردر که اگه محبت ایلیم عهد الست من همه با مهر
شاه بود بنم الست عهدم دوکلی شاهک محبتی ایله اولدی وز شاه
راه عمر بدین عهد بگذرم وعمر شاه راهندن بو عهد ایله کچرم یعنی
بو محبت ایله اولورم منصور بن محمد غازیست حرز من محمد غازی
او علی منصور در بنم حمایلم وز این خجسته نام بر اعدا مظفرم وبو
مبارک نامدن اعدا اوزره مظفرم بو بیتدن زیاده روشن در که بو
قصیده منصور نام پادشاهک نامنه دیمش در منصور ایله مظفر ذکرنده لطافت
وار در گردون چو گرد نظم ثریا بنام شاه فلک چونکه ثریا نظمنی شاهک
نامنه ایلدی من نظم درج انگنم از که کمترم بن نیچون در نظم اتمیم
کیمدن کمترم شاهین صفت چو لقمه چشیدم ز دست شاه شاهین
کبی چونکه شاهک الندن لقمه طاتدم کی باشد التفات بصید کبوترم
کبوتر صیدنه بنم نیچون التفاتم اولور ای شاه شیرگیر چه کم گردد
از شود ای شیری زبون ایدجی شاه نه ناقص اولور در سایه تو
ملک فراغت میسرم سنک سایکده اکر باکه فراغت ملکی میسر اوله
از شود دیک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون
بال و پری ندارم واین طرفه تر که نیست بر بال و پر طوتمزم وبو
عجب رک که بوقدر غیر از هوای منزل سیمرغ در سرم باشمده سیمرغ
منزلی آرزوسندن غیری مراد ظاهری بی وسیله پادشاهه قرب
طلبی در مراد باطنی قصور فیض ونقصان استعداد ایله قرب
الهی طلبی در شعرم بیمن مدح تو صید ملک دل کشاد بنم شعرم

جزء من حمایلیم

از شود مصراع ثانیه مربوطدر

بیمن مبارک کلمه

سنک مدحک يمني ايله بوزدل ملكني آچدي يعني قلوبک مقبولي اولدي

گوئي كه تيغ تست زبان سخن ورم گويا بنم سخن ور و سخن گوي

زبانم سنک تيغک در مراد پادشاهک مدحي ضمننده کندو شعرني مدح در

بر گلشني اگر بگذشتم چو باد صبح باد صبح کبي اگر بر گلشنه اوغرادم

ايسه نه عشق سرو بود و نه ميل صنوبرم اکه باعث با که نه سرو محبتي

و نه صنوبر ميلي اولدي بوي تومي شنيدم و بر ياد روي تو سنک

بويکي اشتدم و سنک يوزک شوقنه دادندسا قيان طرب نکدو

ساغرم طرب ساقيلري با که بر ايکي ساغر ويرديلر گلشنه گتمکه سبب

بو اولدي معناي باطني اوزره مراد مصنوعه نظري صانعک مشاهده سني

شوقنه اولدغن بيان در ساقيان طربدن مراد طرب کندوسي در

مستي باب نکدو عنب وضع بنده زينت بر ايکي اوزم صوبي ايله

مستلک بنده نک وضعي دکلدر من سالخورده پير خرابات پرورم

بن ياشلو پير خرابات پرورم بو وجه دخي جايزدر بن ياشلو خرابات

پرور پيرم يعني ميخانه ده پير اولمشم وجه ثانيه کوره پير مضاف اولور

خرابات پرور ميخانه ده بسلنمش معناسنه در نازپرور سايه پرور

کبي اگرچه بسلنجي معناسنه دخي ممکن در مراد مست لکني عشق الهيدن

ايدوکن اشعار در با سير اختر و فلکم داوري لسبت اختر و فلک

سيري ايله بنم چوق دعوي و خصومتم وار در انصاف شاه باد درين

قصه داورم بو قصه ده شاهک عدلي بنم حاکمم اولسون شکر خدا

که باز درين اوج بارگاه خدايه شکر که گرو بو بارگاه اوستنده طاوس

عرش ميشنود صيت شهپرم حضرت جبرئيل بنم شهپرمک صداسني

وضع اسلوبته

باد امر عالمين در ...

الشيدر

351

اشید رشهیر جلیک که قناد ک ایرلری درلیکن مطلقا قناد معناسنه
دخی استعمال اولنور مراد عشق الهی سببی ایله علو قدره وصول بولدیغن
بیان در شبل الأسد لصید دلم حمله کرد و من ارسلان یوریسی
بنم دلم صیدینه حمله ایلدی وبن کر لاغرم وگرنه شکار غضنفرم
او یوز لاغرم وگرنه یعنی یوخسه غضنفرک شکاریم غضنفر ارکک
ارسلان مراد فیض وطاعتده قصورم سببی ایله بو طبقه ده
قالمشم والا تجلی ذاته واصل اولورم دیمکدر گر بونده اویوز
معناسنه در شرط ایچون اولن ان معناسنه دکلدر نام من زکار
خانه عشاق محو باد عشاق کارخانه سندن نامم محو اولسون
گر جز محبت تو بود شغل دیگرم اگر سنک محبتکدن غیری بنم
شغلم اوله بنما بمن که منکر حسن رخ تو کیست کو سر باکه
سنک حسن رخکه منکر کیم در تا دیده اش بکزلک غیرت براورم
تا انک کوزنی غیرت کزلکی ایله چقارم کزلک صو یا بچاق و قلم تراش دکو چک
بچاق بر من فتاد سایه خورشید سلطنت سلطنت افتابنک سایه سی بنم
اوزرمه دوشدی اکنون فراغتست زخورشید خاورم شمدی مشرق
افتابندن باکه فراغت و استغنا وار در مقصود ازین معامله بازار نیز
نیست بو معامله دن مقصود بازار دخی دکلدر نه جلوه می فروشم و نه
عشوه میخرم نه جلوه صاتارم و نه عشوه صاتون آلورم یعنی مرادم کندمی
مدح ایلمک و سنی آلدمق دکلدر بلکه اظهار محبت در ای عاشقان روی
تو از ذره بیشتر ای پادشاه که سنک یوزکک عاشقلری ذره دن زیاده
دکلدر من کی رسم بوصل تو کز ذره کمترم بن سنک وصالکه نجه ایرشورم

بیمار حاضر در ... اسپان

ای آنکه تقدیر بده دریغی نیاوردی
صبر و تحمل ...

که ذره دن کمترم خطاب پادشاهه وباری تعالی یه ایدلق ممکن در حافظ ز
جان محب رسولست وآل او حافظ جاندن رسولک وانک آلنک محبی در
حقا بهرین گواست خداوند داورم حقا که بونک اوزره شاهد در بنم
حاکم خداوندم حقا قسم وثبوت معناسنه در سعدی اگر عاشقی
کنی وجوانی عشق محمد بست وآل محمد چرا نه دربی عزم
دیار خود باشم نیچون کندو دیارمه کتمک قیدنده اولمیم چرا نه خاک سر
کوی یار خود باشم نیچون کندو یارمک سر کوینک خاکی اولمیم مراد نیچون
قرب الهی حصولنه سعی اتمزم دیمکدر غم غریبی ومحنت چو برنمی تابم غربت
ومحنت غمنه چونکه طاقت کتورمزم بشهر خود روم وشهریار خود
باشم کندو شهرمه کیدم وکندو باشمه پادشاه اولم ز محرمان سراپرده
وصال شوم وصال سراپرده سنک محرملرندن اولم ز بندگان خداوند
گار خود باشم کندو خداوندمک بنده لرندن اولم مراد وصول الی الله
حاصل ایدوب حرم خاص محرملرندن اولم دیمکدر چو کار عمر نه پیداست
باری آن اولی چونکه عمرک ایشی ظاهر دکلدر باری اول اولی در که روز
واقعه پیش نگار خود باشم که موت کونی کندو محبوبمک اوکنده اولام مراد
جناب قدسه متوجه ایکن موت طلبی در همیشه پیشه من عاشقی و رندی
بود دایما بنم عادت وصنعتم عاشقلق ورندلک ایدی دگر بکوشم و
مشغول کار خود باشم کروسعی ایدم وکندو ایشمه مشغول اولم ز دست
بخت گران خواب وکار بی سامان محکم اویوجی بختک وصلاح بولمز ایشک
الندن گرم بود گله راز دار خود باشم اگر بنم بر شکایتم اوله کندومه
راز دار اولم مگر که لطف ازل رهنمون شود حافظ مگر که لطف ازل

352

رهنمای اوله ای حافظ وگرنه تا ابد شرمسار خود باشم بوخسه تا ابدی
کندو شرمسارم اولورم مراد اگر لطف الهی معین اولمیه خجالت مقرر ایدوکن
بیان در   صلاح از ما چه میجویی که مستان را صلا گفتیم نزدن
نه صلاح استرسن که مستلره صلا دیدک بدور نرگس مستت سلامت را دعا
گفتیم سنک مست چشمک دورنده سلامته دعا دیدک یعنی وداع اتدک درمیخانه ام
بگشا که هیچ از خانقه نگشود باکه میخانه قپوسنی آچ زیرا خانقاه دن باکه هیچ
فتح باب اولمدی مراد زهد وتقوی دن قرب الهی حاصل اولمدیغندن عشق الهی اختیار
اتدکن اشعار در گرت باور بود ورنی سخن اینست که ما گفتیم اگر سکا اینانمق
اوله وگر اولمیه سوز بودر که بز اتیدک مراد کند وسوزنی تصدیق در من از
چشم تو ای ساقی خراب افتاده ام لیکن ای ساقی بن سنک چشمکدن
خراب دوشمشم لیکن بلایی کز حبیب آید هزارش مرحبا گفتیم بر بلا که
حبیبدن کلورا که بیک مرحبا دیدک ساقی دن مراد باری تعالی اولمق
جایزدر که چشم دن مراد ذات اولور و مرشد اولمق جایزدر که مرشددن
ایرشن ریاضت ومجاهده نک زحمتنه رضا کوستردکن اشعار ایده قدت
گفتیم که شمشاد دستش خجلت بباراورد ایتدم که سنک قدک شمشاددن
آندن باکه زیاده خجلت حاصل اولدی که این نسبت چرا کردیم واین بهتان
چرا گفتیم که بو نسبتی نیچون ایلدک وبو بهتانی نیچون دیدک که خطاب خدایه در
مرادلیس کمشه شیئی حسنیه ضدایی برشیئه تشبیه اتدوکندن زیاده خجالت
لازم کلدکن بیان در اگر بر من نبخشایی پشیمانی خوری آخر اگر باکه
ترحم اتمیه سن عاقبت پشیمانلق یرسن بخاطر دار این معنی که در خدمت
کجا گفتیم خاطرکده طوت بو معنی یه که حضورکده قنده دیدک خطاب مرشده در

بو ایکی بیت خطاب ایله شده
اولنمق اوزره شیخه در

سبب اولنده زیاده معنی شنده در

وار امر حاضر در

جگر چون نافه ام خون گشت و کم زینم نمی بایست جگرم نافه کبی خون اولدی
و باکه بوندن الکسک کرکمز ایدی جزای آنکه با زلفش سخن از چین خطا
گفتیم انک جزاسی که انک زلفنه چین دن خطا سوز دیدک مراد اسرار
الهی یه یی چین مشکنه تشبیه ایلمک خجالتدن جگرم خون اولدی دیمکدر
چین زلفک مشکه بکزتدم خطا سن بلمدم کی یریشان سویلدم بویوز
قرا سن بلمدم تو آتش گشتی ای حافظ ولی با یار درنگرفت سن
اتش اولدک ای حافظ اما یاره تاثیر اتمدی زبد عهدی گل گویی
حکایت با صبا گفتیم کلک و فا سزلغندن گویا صبایه حکایت دیدک
مراد جانان کندونک عشقندن متاثر اولمدغن بیان در
چل سال رفت و بیش که این لاف میزنم قرق ییل دخی زیاده
کندی که بو لافی اوررم کز ساکنان دیر مغان کمترین منم که دیر
مغان ساکنلرندن ادنی بنم مراد سلوکده کندونک قصورینه اعتراف در
هرگز بیمن عاطفت پیر میفروش می فروش پیرک ترحمی یمننده هرگز
ساغر تهی نشد زمی صاف روشنم روشن صاف میدن ساغرم
تهی اولمدی مراد مرشدک لطفی ایله فیض و عشقدن خالی اولمدغن
بیان در از جاه عشق و دولت رندان پاکباز عشقک عزتندن
و پاکباز عاشقلرک دولتندن پیوسته صدر میکده ها بود مسکنم
دایم میخانه لر صدری بنم مسکنم اولدی مراد دایم عشق ده ترقی ده
اولدغن اشعار در در شان من بدرد کشی ظن بد مبر دردکشلک
سببی ایله بنم حقمده یرامز ظن التمه کالوده گشت خرقه ولی پاک
دامنم یعنی اگرچه عصیان ظاهر اولدی اما اعتقادم پاک در ستهکار

عاطفت مرحمت و ترحم معناسنه در

دست پادشهم یارب ازچه شد بن پادشاه النک شهبازیم عجب
ندن اولدی گز یاد برده اند هوای نشیمنم که مکانمک محبتنی
یادمدن التمشلردر مراد عالم ارواح ده اولان مکان اصلی سنی
یاد درکه محبت ماسوی اندن دور اولمغه سبب اولمش درحقیقت
تبلبلی چو من اندر چنین قفس حیفدر بنجلین بر بلبل بو نجلین
قفده با این لب عذب که خامش چو سوسنم بو شیرین
زبان ایله که سوسن کبی خاموشم آب و هوای فارس عجب سفله
پرورست فارسک آب و هواسی عجب سفله پروردر کو همرهی
که خیمه ازین خاک برکنم قنی بر یولداش که بو مملکتدن خیمه لی
تورم یعنی شیرازدن کیدم مراد شیرازک خلقنی ذم درکه کندوسنه
اعتبار ایتمشلردر حافظ بزیر خرقه قدح تا بکی کشد حافظ خرقه دکی
خرقه التندن قدح چکر در بزم پرده زکارش بر افکنم خواجه نک مجلسنده انک
التندن پرده سنی رفع ایدرم یعنی فاش ایدرم خواجه دن مراد وزیردرکه ظرافت
ایله کندونک عشقنی اکه بیان در ان خواجه خجسته که درمن یزید فضل اول
مبارک خواجه که فضل برازستاننده شد منت مواهب او طوق گردنم انک
احسانلری منتی گردنمه طوق اولدی مراد وزیرک کثرت احساننی بیان درکه
کندوسی انک مغلوبی اولمشدر حاشا که من بموسم گل ترک
می کنم حاشا که گل زماننده بن شرابی ترک ایدم من لاف عقل میزنم این کار
کی کنم بن عقل لافنی اورم بو ایشی نیچون ایدرم مراد لطیف زماننده عشقه سعی
ایتدوکی بیان در مطرب کجاست تا همه محصول زهد و علم مطرب قنده درتا
جمله زهد و علم محصولنی در کار بانگ بربط و آواز نی کنم قپوز صداسی و

ونی آوازی ایشنده فدا ایلیم مراد حصول عشق ایچون مرشد طلب اتمیدر از قال و

قیل مدرسه حالی دلم گرفت مدرسه نک قال و قیلندن شمدی کوکلم منقبض اولدی

یک چند نیز خدمت معشوق و می کنم بر نیچه زمان دخی معشوق و می خدمتن

ایدم معشوقدن مراد خدا و میدن مراد عشق در مراد قرب خدایه وسیله

اولماز علمدن یکرندم بر زمان خدا و عشق ایچون سعی ایلیم دیمکدر کی بود

در زمانه وفا جام می بیار زمانه ده کیمی وفا اولدی شراب جامنی کتور تا

من حکایت جم و کاوس و کی کنم تا بن جم و کاوس و کی حکایتن ایدم

مراد زمانه نک وفاسزلغن بونلر ایله اثبات ایتدوکن بیان در زبن سلطنت

که حاصل من شد ز کنج فقر کی میل تاج و دولت کاوس و کی کنم از نامهٔ سیاه

نترسم که روز حشر سیاه نامه دن یعنی کثرت ذنوبدن خوف اتمزم زیرا

قیامت کونی با فیض لطف او صد از ین نامه طی کنم اول اللهک لطفی

فیضی ایله یوز بونک کبی نامه یی طی ایدرم مراد عنایت باری یار اولیجق

دفاتر سیئاتک مضمونی محو اولور دیمکدر همی شرم دارم ز لطف کریم

که خوانم کنه پیش عفوش عظیم کو پیک صبح تا کلهای شب فراق قنی

صبح پیکی تا فراق کیجه سی نک شکایتلرنی تا آن خجسته طالع و فرخنده پی

کنم اول طالعی مبارکه و ایزی یعنی روشی فرخنده یه بیان ایلیم مراد

عالم قبضدن ظهور بولن آلامدن مرشده شکایت ایدرم دیمکدر

این جان عاریت که بحافظ سپرد دوست بو عاریت جانی که حق

تعالی حافظه تسلیم ایلدی روزی رخش ببینم و تسلیم وی کنم بر

کون یوزنی کورم و جانمی اکه تسلیم ایدرم مراد مشاهدهٔ جمال جانان

ایله تسلیم روح طلب اتمیدر بارب سن میسر ایله بو بیت ده ضعفیت

نیز دخی معناسنه در
صح

یعنی بیت ده گنج اولمق اوزره شنیده
گنج اولمقدن صح

اصلنده عاریت در نسخه ... ایله
صح

التفات وار در غایبدن متکلمه   حجاب چهرهٔ جان میشود

غبار تنم   تنم غباری جان یوزنه پرده اولور خوش دمی که ازین چهره

پرده بر فکنم   نه خوش شول وقت که بو یوزدن پرده یی رفع ایدم مراد

موت و فنا طلبی در که سبب وصال در   چنین قفس نه سزای چو من خوش

الحانیست   بو بلبلین قفس بلبلین بر خوش الحانه لایق دکلدر روم گلشن

رضوان که مرغ آن چمنم   جنت گلشننه کیدرم زیرا اول چمنک مرغیم

مراد الدنیا سجن المؤمن حسبنجه دنیادن خلاص و وصول بهشته وسیله

اولور دیمکدر قفسدن مراد تنی اولمق جایزدر   عیان نشد که چرا آمدم

کجا بودم   عیان اولمدی که بو عالمه نیچون کلدم و قنده ایدم دریغ و

درد که غافل ز کار خویشتنم   دریغ و درد که کندو ایشمدن غافلم مرادی

بودر که ما خلقت الجن والانس الا لیعبدون حسبنجه عالمه کلمکدن مراد

عشق و طاعت ایله قرب الهی حاصل اتمک ایدی آندن غافلز دیو تحزن و

تحسر اظهار ایدر   چگونه طوف کنم در فضای عالم قدس   عالم قدس

صحراسنده نیجه طوف و جولان ایدم   چو در سراچهٔ ترکیب تخته بند تنم

چونکه ترکیب سراچه سنده تن تخته بندی ام مراد طبیعت مرتبه سندن جدا اولنیجه

جناب قدس ایله آشنالق میسر اولماز دیمکدر   تعلق حجابست و بی حاصلی   چو پیوندها

بگسلی واصلی   مرا که منظر حورست مسکن و ماوی   بنم که مسکن و مقامم حور قصری

یعنی جنتدر   چرا بکوی خراباتیان بود وطنم   خراباتیلر محله سنده نیچون باکه وطن

اوله کوی خراباتیاندن مراد دنیا و انک اهلی در   اگر ز خون دلم بوی مشک می آید

اگر خون دلمدن مشک رایحه سی کله عجب مدار که همدرد آهوی ختنم   عجب طوتمه

زیرا ختن آهوسی ایله همدردم مراد عاشق عشق الهی سببی ایله مشکین نفس اولور دیمکدر

الحانت جمع حجن در است

منظر بوده چار طاق ینه سنده در

صح

ن نقا

طراز پیرهن زرکشم مبین چون شمع بنم شمع کبی آلتون تللو پیرهنمه نمک معناسنه بقمه که سوز نهانست نهانی درون پیرهنم زیرا بیر بنم ایچنده نهانی حرارتلر وارد مراد احوال عشق الهی ظاهر دکل ایدوکن بیان در بیا و هستی ع حافظ زپیش او بردار که وحافظک وجودنی انک اوکندن رفع ایله که باوجود تو کس نشنود زمن که منم که سنک وجودک ایله کمه بندن اشتمیه که بنم خطاب خدایه در مراد فنا طلبی درکه اول وصال جانانه پایه اعلی در گرد دست دهد خاک کف پای نگارم اگر نگارک کف پایی تنک خاکی باکه میسر اوله بر لوح بصر نقش نگاری بنگارم بصر لوحی اوزره اول نگارک نقشنی نقش ایدرم مراد اگر برمرشده وصول بولم هرگز آندن جدا اولمیم دیمکدر پروانه او گر رسدم در طلب جان اگر انک پروانه سی باکه جان طلبنده ایرشه چون شمع همانندم بدمی جان بسپارم شمع کبی بر نفسده فوری جانمی تسلیم ایدرم مراد امر خدایه اظهار اطاعتدر جاندن پروانه خبرجی معناسنه در ضمیر غایب خدایه راجع در گر قلب دلم را ننهد دوست عیاری اگر قلبی دلمه دوست بر عیار قومیه یعنی اعتبار اتمیه معنای ترکیبیسی بویله در دلم قلبنه که دلنی قلب نقده تشبیه اتمشدر من نقد روان در رهش از دیده شمارم بن چشمدن انک یولنده نقد روان صایارم یعنی کریه ایدرم مراد کریه بنده عند الله مقبول ایدوکن بیان در قلبه نسبت روان و دله نسبت قلب خوب واقع اولمشدر وعیار و نقد دخی تمام برنده در دامن مفشان از من خاکی که پس از مرگ بن حقیردن اعراض ایلمه زیرا موتدن صکره زین در نتواند که ببرد باد غبارم باد قادر اولماز که بوقیودن بنم غبارمی ایلده مراد بنی کمه عشق الهی کندوسندن جدا اولمدعن بیان در بر بوی کنار تو شدم غرق و امیدست

بردار امر حاضر در

شمارم بولنده فعل مضارع نفس متکلم وحده در

سنک

355

سنک کنارکه ایرشمک امیدی ایله کوزم یاشی ایچنه غرق اولدم وامیددر
از موج سرشکم که رسانند بکنارم کوزم یاشنک موجندن که بنی کناره ایرشدره
مراد کریه قرب الهی یه سبب اولدیغن بیاندر کنار قربدر آغوش معناسنه درکه بونده
قرب مراددر زلفین سیاه تو بدلداری عشاق سنک اول سیاه زلفک
عشاقک دلدارلغنه دادند قراری وببردند قرارم بر قرار ویردیلر وبنم
قرارمی الدیلر مراد اسرار الهیه یه توغل اتدوکندن کندوسنه ایرشن تحیری
بیاندر خطاب خدایه در امروز مکش سر زوفای من واندیش بوکون
باکه وفا اتمکدن باش چکمه وفکر ایله زان شب که زغم من بدعا دست
برارم اول کیجه دن که غمدن بن دعایه ال قالدرم ای باد ازان
باده نسیمی بمن آور ای باد اول باده دن باکه بر رایحه کتور کان بوی
شفا میدهد از رنج خمارم زیرا اول بوی باکه خمار رنجندن شفا ویرور
با وصف سر زلف تو میشد سخن من سنک سر زلفک وصفی ایله اولدی بنم
سوزم پیوسته ازان همنفس مشک تتارم اول سببدن دایم تتار مسکی
ایله همنفسم مراد وصف خواصی ایله مشکین نفس اولدغن بیاندر حافظ لب لعلش
چو مرا جان عزیزست ای حافظ انک قرمزی لبی چونکه بنم عزیز جانمدر عمری
بود آن لحظه که جان را بلبش آرم بر عمر اولور اول لحظه که جانی لبنه کتورم
مراد کلام الهی حیات بخش ایدوکن اشعاردر حالیا
مصلحت وقت در آن می بینم سعدی وقت مصلحتی آنده کورورم که کشم
رخت بمیخانه وخوش بنشینم که اسبابی میخانه یه چکم وخوش اوتورم مراد
مرشد قتنده عشقه سعی اتمک ایله غم دنیادن خلاص طلب اتدوکن بیاندر
جز صراحی وکتابم نبود یار وندیم صراحی وکتابدن غیری باکه یار وندیم

قراری ده اولسون یا وصیت
ایکیلردر
نسخه

ندن
اولميه تا حريفان دغا را زجهان كم بينم تا نا معقول و حرام زاده حريفلري جها
دن
كورميم يعني اصلا مصاحبت ايتميم مراد حصول عشق ايچون بر مرشد اله كتورب عوام
دن
اجتناب ايدم ديمكدر جام مي كيرم و از اهل ريا دور شوم عشقه سعي ايدم و اهل ريادن
دور اولم يعني از خلق جهان پاك دلي بكزينم يعني جهان خلقندن پاك دلك اختيار
ايدم بلكه در خرقهٔ الوده زدم لاف صلاح الوده خرقه ده زياده كه صلاح لافني
اوردم شرمسار از رخ ساقي و مي رنكينم ساقي نك يوزندن و رنكين شرابدن
شرمسارم مراد منكر عشق ايكن طالب عشق اولدغن اشعار در سر بازادكي از خلق
برارم چون سرو سروكبي ازاده لك ايله خلقدن باش قالدرم كر دهد دست كه
دامن زجهان برچينم اكر ميسر اولورسه كه جهاندن فراغت ايدم مراد عزلت و
قناعت ازادلكه سبب ايدوكن بيان ايدر بر دلم كرد ستمهاست خدايا مپسند
كوكلم اوزره ظلملر غباري وار در اي خدا بكنمه كه مكدر شود اينهٔ مهر اءينم
كه بنم محبت عادتلو قلبم مكدر اوله آيينه دن مراد دل در مهر بونده محبت معناسنه در
ليكن افتاب معناسنه دخي ممكن در اول وقت معني بويله اولور بنم افتاب كبي
روشن قلبم اءيين اسلوب ترتيب و توره سينهٔ تنك من و بار غم او
هيهات

بكم بيكم يعني همعنا سنه استعمال اولنور ايمش

پاك دلي ده اولن يا مصدر ايكيدر ايمش

356

همان بو که مالکم حاصل معنی سا که لایق اولن چشم در منظر بو بنده قصر معناسنه در

تخت

بخت روز که دیدم رخ تو دل میگفت اول کون که سنک رخکی کوردم کوکلم ایدی
اگر رسد خللی خون من بگردن چشم اگر باکه برخلل ایرشه بنم قانم چشمک
بوینینه در زیرا اول سبب اولمشدر مراد چشم دله عین عنا ایدوکن بیان درا کر
عبرت ایله نظر اتمیه سحر سرشک روانم سر خرابی داشت سحر وبان ایدجی کوز
یاشی بنی خراب ایلمک هوسنی طوتدی ایدی اگر نه خون جگر میگرفت دامن چشم
اگر خون جگر چشم دامننی طوتمیدی مراد کثرت کادن چشمی پرخون اولوب
منجمد اولد وعنی بیاندر داشت بونده داشتی تقدیرنده اولمق روشندر بیوی
مژده وصل تو تا سحر شب دوش سنک وصالک بشارتی امیدی ایله
دون کیجه سحره دک براه باد نهادم چراغ روشن چشم چشمک روشن
چراغنی باد یولنه قودم مراد نفحهٔ رحمانیه دن وصال مژده سنی طلب در
بر اضطراب کسی رحم کن که نیمهٔ شب سؤال کمسه نک اضطرابنه ترحم ایله
که نصف لیلده برخ روانه کند خون دل ز روزن چشم چشم روزنندن
یوزنه قان روان ایده خطاب خدایه در مراد نیم شب ده عشق الهی
حصولی ایچون قان اغلین ترحمه لایق ایدوکن بیاندر بمردمی که دل دردمند
حافظ را کرم ولطف حقیچون که حافظک دردمند کوکلنه مزن
بناوک دلدوز مردم افکن چشم چشمک مردم افکن دلدوز ناوکی
ایله اورمه مراد خدانک صفت قهرندن دلی ایچون ترحم طلبی در لطف
وکرمنه قسم ویرمک طریقی ایله   خرم آن روز کزین
منزل ویران بروم خرم وسرور اول کون که بو ویران منزلدن کیدم راحت
جان طلبم وزپی جانان بروم جان راحتن طلب ایدم وجانان آردندن
کیدم مراد دنیایی ترک ایدوب طاعت وعشقه سعی ایدم دیمکدر گرچه دانم

خلقی ده اولین یا وصف ایچون در
منه

بوی بونده امید معناسنه دور
منه

مردم ودلدوز وناوک وچشم
تشبیه اعتباری ایله در
منه

که بجایی نبرد راه غیب اگرچه بیلورم که غیب بریره یول التمز بووجهی
جایزدر یولی بریره التمز من ببوی خوش آن زلف پریشان بروم بن اول
اول پریشان زلفک لطیف رایحه سی ایله کیدرم مراد نفحهٔ ازلی وجذبهٔ لم یزلی معونتی
ایله سلوک ایتدوکن بیان در چون صبا با دل بیمار وتن بی طاقت صبا کبی بیمار
دل وطاقتسز تن ایله بهواداری آن سرو خرامان بروم اول سرو خرامانک محبتی
ایله کیدرم مراد تصور فیض ایله ذات باری شوقنه سلوک ایتدوکن بیان در دلم
دلم از وحشت زندان سکندر بگرفت اسکندرک زندانی وحشتندن دلم منقبض
اولدی رخت بربندم وتا ملک سلیمان بروم اسبابی باغلیم سلیمان ملکنه
دکن کیده ایم مراد دنیایی ترک ایدوب جناب قدس ایله آشنالق حصولنه سعی
ایدم دیمکدر بیتک معنای ظاهری اوزره زندان سکندر صفاهان در ملک
سلیماندن مراد فارس ملکیدر که بونده شیراز مراد در کویا اصفاهاندن منقبض
اولمشدر که انی اشعار ایدر تازیان را چو غم حال گران باران نیست حاجیلره
ایچایکلره چونکه گران بارلر حالنک غمی یوقدر پارسایان مددی تا خوش و
آسان بروم ای پارسالر مدد ایلکوز تا خوش وآسان کیدم سروری افندی
جمع دیمشدر که مفردی تازی در دیو تعیین اتمشدر وتازی اسب معناسنه دیمشدر
لیکن محلنه ملایم دکلدر در ره او چو قلم گر بسرم باید رفت انک یولنده اگرباکه
قلم کبی باشم ایله کتمک لازم کله با دل زخم کش ودیدهٔ گریان بروم زخملو کوکل
وگریان کوزیله کیدم مراد راه عشقده جمیع مشقته اظهار رضادر نذر کردم که گراین
غم بسرآید روزی نذر ایلدم که اگر بو غم برکون نهایت بوله تا در میکده شادان و
غزلخوان بروم میخانه قپوسنه دکین شادان وغزلخوان کیدم مراد عشقه سعی اتمکه
شوق وسرور اظهاریدر بهواداری او ذره صفت رقص کنان انک هوا

بروم فعل مضارع در

مددی کنید تقدیرنده در

صفت بونده تشبیه ایچوندر

359

دارلغی ایله یعنی اول اللهک عشقی ایله ذره کبی رقص ایده رک تا لک چشمهٔ
خورشید درخشان بروم خورشید درخشان چشمه سنک کنارنه دک کیدرم
ور چو حافظ نرم زه زبیابان بیرون اگر حافظ کبی بیابانده طاشره یول
التیمم همره کوکبهٔ اصف دوران بروم زمانه وزیرنک تجلاتی یانجه
کیدرم مراد ظرافت ایله وزیردن معاونت طلب ایتدوکن بیاندر
در خرابات مغان نور خدا می بینم مغ امیخانه سنده خدا نورنی کوررم این
عجب بین که چه نوری زکجا می بینم بو عجبی کور که نه عجب بر نوری قنده
کوررم مراد مرشد اکراستاننده عشق الهی نورنی کوردکن اشعاردر کیت
دردی کش این میکده یارب که درش بو میخانه نک دردی کشی عجب کیم
که انک قپوسنی قبلهٔ حاجت ومحراب دعا می بینم حاجت قبله سی ودعا محرابی
کوررم مراد مرشدنی مدح درکه نیجه کمسه مرشد اولمش در منصب عاشقی و
رندی وشهد بازی عاشق لق ورندلک ومحبوب وستلق منصوبنی همه
از تربیت لطف شما می بینم جمله سزک لطفکز تربیتندن کوررم خطاب مرشده در
جلوه بر من مفروش ای ملک الحاج که تو ای امیر الحاج با که جلوه وکرشمه
زیرا سن خانه می بینی و من خانه خدا می بینم خانه یی کوررسن بن صاحب خانه
کوررم حاجی بره کعبه و ما طالب دیدار او خانه همی جوید و ما صاحب خانه
کس نه بدیدست ز مشک ختن و نافهٔ چین ختن مشکندن وچین نافه سندن
کمسه کورمشدر انچه من هر سحر از باد صبا می بینم انی که بن هر سحر باد صبادن
کوررم مراد نفخهٔ رحمانیه مشکدن اطیب ایدوکن بیاندر نیست در دایره خ
نقطهٔ وحدت کم وبیش دایره وجودده وحدت نقطه سندن غیری از
وچوق یوقدر که من این مسئله بی چون وچرا می بینم که بن بو مسئله یی چون

دردی کشان درد و غم سی

صاحب دلان مراد فضل الهی

چراسنی کوررم یعنی بوسوز بویله ایدوکنه اصلا شک یوقدر مراد حقیقتده خدادن
غیری اولمدیغن اشعاردر لا اری فی الوجود الا هو محو شد نقش غیر و نام سوی
خواهم از زلف بتان نافه کشی کردن تبلرک زلفندن نافه کشلک اتمک استرم
فکر دورست همانا که خطا می بینم اوزاق فکردر همانا بلرز که خطا کوررم بتاندن
مراد اسما و صفاتدر زلفندن مراد انلردن ظاهر اولان اسرار و آثاردر سوز
دل اشک روان آه سحر ناله شب کوکل داروتی اقیجی کوز یاشی سحر آهی
کیجه ناله‌سی این همه مرتبه از لطف خدا می بینم بو دوکلی مرتبه‌یی حقک
لطفندن کوررم یعنی بونلر مقبولدر زیرا وصاله وسیله اولورلر هر دم
از روی تو نقشی زندم راه خیال هر دم سنک یوزکدن بر نقش بنم خیالم
یولنی اورر با که کویم که درین پرده چها می بینم کیمه دیم که بو پرده‌لر کوررم
مراد جناب قدسدن تجلیات واقع اولوب هر تجلی دنیا ایچون اولان
خیالنی معطل ایتدوکن اشعاردر دوستان عیب نظربازی حافظ مکنید
ای دوستلر حافظک نظربازلغنی تعییب ایلمکوز زانکه اورا ز محبان شما
می بینم زیرا آنی سزک محبلرکزدن کوررم دوستان وقت گل
آن به که بعشرت کوشیم ای دوستلر گل وقتی اولیک که عشرته سعی ایده‌لم
سخن پیر مغانست بجان بنیوشیم بو سوز پیر مغانک سوزیدر جان ایله
استماع ایده‌لم مراد سالکلری عشقه تحریصدر نیست در کس کرم و وقت
طرب میگذرد کمسه‌ده کرم یوقدر و طرب وقتی کچر چاره آنست که سجاده بمی
بفروشیم چاره اولدر که سجاده‌یی شرابه بیع ایده‌لم مراد فرصتی فوت اتمکه
تنبیه‌در خوش هواییست فرح بخش خدایا بفرست فرح بخش بر لطیف هوادر
ای خدا کوندر نازنینی که بروش می گلگون نوشیم بر نازنین که انک یوزی

نافه کشای وصفی ترکیبیدر

چها چه لفظنک جمعیدر

شوقنه

شوقنه قرمزی شراب نوش ایده لم مراد حصول عشق ایچون مرشد طلبی در ارغنون

ساز فلک رهزن اهل هنرست ارغنون سازلو فلک اهل هنرک یولن اوریجی در

چون ازین غصه ننالیم و چرا نخروشیم بو غصه دن نیچه اکلیمیلم و نیچون فریاد ایتمیلم

گل بجوش آمد و از می نزدیمش آبی گل جوشه کلدی و شرابدن اکا بر آب اورمدق

لاجرم ز آتش حرمان و هوس میجوشیم اول سببدن حرمان و هوس آتشندن

قینارز مراد لطیفهٔ قنده عشقه سعی اتمدوکنه تحزن و تحسر اظهاریدر بکشیم

از قدح لاله شراب موهوم لاله قدحندن شراب موهوم نوش ایدرز چشم

بد دور که بی مطرب و می مدهوشیم یرامز کوز اراق اولسون که مطربسز و

شرابسز مدهوشز مراد لطافت طبع و صفوت خاطر سببی ایله ضبع خدامتده

سندن مستز دیمکدر حافظ این حال عجب با که توان گفت که ما ای حافظ

بو عجب حالی کمه دیمک امکندر که بز بلبلانیم که در موسم گل خاموشیم بلبللرز

که گل زماننده خاموشز مراد اسرار عشقی فاش اتمکه اجازت اولمدیغن بیاندر

بو وجه دخی جایزدر که مراد قابل خطاب اولمدیغندن اسرار عشق بیانندن

سکوت ایتمش اوله دی شب بسیل اشک ره خواب میزدم

دون کیجه اشک سیلی ایله خواب یولنی اوردم نقشی بیاد خط تو بر آب میزدم

سنک خطک یادینه آب اوزره بر نقش اوردم مراد جناب کبریا شوقندن کثرت

بکا ایله خوابی دفع اتدم دیمکدر رخ اینجا مظهر حسن خداییت مراد از خط

جناب کبریاییت ابروی یار در نظر و خرقه سوخته یارک ابروسی نظرده و

خرقه یانمش جامی بیاد گوشهٔ محراب میزدم محرابک گوشه سی یادینه بر جام اوردم

مراد غیب هویت مرتبهٔ حقیقته وصول بولمغه کندوسنه سبب اولدیغن بیاندر

روی نگار در نظرم جلوه مینمود نگارک یوزی نظرمده جلوه کوستردی

فلکک ارغنون سازی بو وجه اوزره

دخی جایزدر یعنی بو وجه اوزره

رهزن بکرک علی ارغنون اولور

هم ساز فلکه مضاف اولور

ارغنون سازلو ارغنون چالجی معناسنه در

ارغنون دوزجی معناسنه دکلدر منه

گل بجوش آمد گل تمام آچلدی

معناسنه در منه

دور باد تقدیرنده در

منه

جامع اولین یا وحدت ایچون در

منه

وزدور بوسه بر رخ مهتاب میزدم وارادن مهتابک یوزنه بوسه اورزم
مراد واالله معکم اینما کنتم حسبنجه خدا ایله وبن غیره توجه ورغبت ایدرم دیمکدر
بو وجه دن غیری بو معنی دخی ممکندر جانان عوض جمال ایدی انک سببی ایله غیردن
فراغت ایدم بو معنی بو محلّه زیاده ملایمدر زیرا بوسه میزدم بونده وداعدن
کنایت دروجه اوّل سروری افندی نک مختاری در چشم بر روی ساقی و گوشم
بقول چنگ چشمم ساقی نک یوزنده و قولغم چنگ سوزنده فالی بچشم و گوش درین
باب میزدم بو بابده چشم و گوش ایله بر فال اوررم مراد جان و دلدن مرشده
طالب و سوزنه راغب اولدغندن حسن خاتمه و وصال جانان توقع ایدوکن بیان ایدر
نقش خیال روی تو تا وقت صبحدم صباح وقتنه دکن سنک یوزک خیالنک نقشنی
بر کارگاه دیده بیخواب میزدم خواب سز چشمک کارگاهی اوزره اوررم
مراد جمال جانان مشاهده سنک خیالی ایله صباحه دکن اویومزم دیمکدر خطاب
خدایه در ساقی بصوت این غزلم کاسه میگرفت ساقی بو غزل صوتی ایله باکه کاسه
طوتردی یعنی صونردی میگفتم این سرود و می ناب میزدم بو سرودی ایدردم
و صافی شراب نوش ایدردم ساقیدن مراد مرشد و می نابدن مراد عشق الهی در هر
مرغ فکر کز سر شاخ سخن بجست هر فکر مرغی که سوز بوداغی نک اوستندن قالقدی
بازش ز طرّه تو بمضراب میزدم کرو آنی سنک طرّکدن مضراب ایله اوررم مراد
اسرار الهیّه فکری ایله فکرنی محبت ماسویدن حفظ ایدوکن بیان ایدر خوش بود وقت
حافظ و فال کشن بخت سنک حافظک وقتی خوش اولدی انک فالنی ایو طالع ایله
بر نام عمر و دولت احباب میزدم احبابک عمر و دولتی نامی اوزره اوردم مراد
احبابدن معاونت طلب ایتدوکن بیان ایدر دوش سودای رخش
گفتم ز سر بیرون کنم دون کیجه ایتدم انک رخی سوداسنی ترک ایدم گفت کو زنجیر

تا بوزده اتمش کناسیت ایکوب

دوشن دول کیجه

تابدیر

تا تدبیر این مجنون کنم ایدی زنجیرقانی تا بو مجنونک تدبیرنی ایلیم مراد عشق الهیله
ترک ایدن مجنون ایدوکن بیاندر رخش ده اولن ضمیر غایب خدایه راجعدر
قامتش را سرو گفتم سر کشید از من بناز انکه قامتنه سرو دیدم نازایله بندن
اعراض ایلدی دوستان از راست میرنجد نگارم چون کنم ای دوستلر بنیم
نگارم راست سوزدن انجنور نیجه ایدم نکته ناسنجیده گفتم دلبرا معذور دار
فکراولنمش نکته سویلدم ای دلبر معذور طوت عشوه فرمای تا من طبع را
موزون کنم برعشوه سویروبر لطف کوستر تا بن طبعمی موزون ایدم مراد مرشد در
زرد رویی میکشم زان طبع نازک بی گناه اول نازک طبع دن گناه سز خوف و خجلت
چکرم ساقیا جامی بده تا چهره را گلگون کنم ای ساقی برجام ویر تا یوزمی قرمزی
ایدم مراد نفسک مغلوبی اولمق ایچون مرشددن فیض طلب ایتمکدر زرد رویی
خوف و خجلت معناسنه در ای نسیم منزل سلمی خدارا تا بکی ای سلمی منزلنک نسیمی الله ایچون
قچنه دک ربع را برهم زنم اطلال را جیحون کنم منزلی بری برینه اورم طلل لری
جیحون ایدم مراد فراق جاناندن نیجه بر پریشان و گریان اولم ای فضل الهی بکه برمدد
ایله دیمکدر منکه ره بردم بگنج حسن بی پایان دوست بن که خدانک پایان سز حسنی
کنجینه وصل اولدم صد گدای همچو خود را بعد ازین قارون کنم شمدن صکره یوز
کندم کبی گدایی قارون ایدم مراد کندوسی مرشد اولوب غیره ارشاد قصد ایتدکدر
اشعار درای شه صاحبقران از بنده حافظ یاد کن ای صاحبقران شاه حافظ
قولکدن یاد ایله تا دعای دولت آن حسن روز افزون کنم تا اول کوندن کونه
زیاده اولجی حسنک دولتنه دعا ایدم مراد پادشاه اولمق روشن در
دیده دریا کنم و صبر بصحرا افگنم کوزمی دریا ایدم و صبری صحرایه براغورم واندرین
کار دل خویش بدریا فکنم و بواشده کندو کوکلمی دریایه براغورم مراد عشق الهی ده

عشوه اولن بهره و صورت اکچوندر منه

سلمی اولن مراد مرشد اولق ... منه

روز افزون وصف ... منه

کریه سببی ایله دریای حقیقته وصول طلبی در از دل تنگ گنه کار برآرم آهی کناه لوطارکو کلدن
بر آه کتوره یم کاتش اندر گنه آدم و حوا فکنم که آدم و حوانک کناهنه آتش براغم معنای
ظاهری دن قطع نظر آدم دن مراد عقل و حوادن مراد نفس اولمق جایزدر یعنی توبه ایله
بونلری کناه دن پاک ایلیم خورده ام تیر فلک باده بده تا سرمست فلکک تیرنی یمشم
شراب ویرتا بی باک عقده در بند کمر ترکش جوزا فکنم جوزانک ترکشی کمربندنه عقده براغم
یعنی تیر اتمغه مانع اولیم مراد عشق الهی ایله کندوسندن حوادث فلک دفعنی طلبدر
جرعهٔ جام برین تخت روان افشانم بو تخت روان اوزره جامک جرعه سنی صاچم
غلغل چنک برین گنبد مینا فکنم چنک غلغلنی بو مینا رنک قبه اوزره براغم تخت رواندن
مراد دنیا در زوان ذکری عدم بقا اعتباری ایله در گنبد مینادن مراد فلکدر مراد
عشق الهی سببی ایله علو قدر طلبی در شراب عاشقی تا خورد شاهی بهمت جرعه بر
چرخ برین ریخت مایهٔ خوشدلی آنجاست که دلدار آنجاست خوش دلک
و سرور سرمایه سی آنده در که دلدار آنده در میکنم جهد که خود را مگر آنجا فکنم
جهد ایلیم که مکر کندمی آنده براغم مراد قرب خدا سرمایهٔ سرور ایدوکن بیان ایدر
بگشا بند قبا تا بگشاید دل من ای مه خورشید کلاه ای خورشید کلاه مه
قباک بندنی چوز تا چو زلفت سر سودا زده در پا فکنم تا سنک زلفک
کبی سودائی باشمی ایاغکه براغم خطاب مرشده در که انی محبوب منزله سینه
تنزیل اتمش در زلف اولدرکه باشدن ایاغه صارقمش اوله نته که انیس (?) العشاق قده
مصرح در اول سببدن در که اکثر محلده زلف و پای ذکر ایدرلر حافظا تکیه
بر ایام چو سهوست و خطا ای حافظ چونکه ایام اوزره اعتماد اتمک سهو
و خطا در پس چرا عشرت امروز بفردا فکنم ایله بوکونک عشرتنی یارینه
براغم دوش بیماری چشم تو ببرد از دستم دون کیجه سنک

جوزا بر برج ایلدکی اسمی در

بیرد فعل ماضی در

چشمک

چشمک بیمارلغی بنی الدن الدی لیکن از لطف لبت صورت
جان می بستم اما سنک لیکک لطفندن جان صورتنی بغلدم مراد
تأثیرات ذات وجودمی محو و فنا مرتبه سنه ایرشدرمش ایدی لیکن کلام
ربانی کرو باکه حیات ویردی دیمکدر چشم دن مراد ذات و لبدن مراد کلام
ربانی در عشق من با خط مشکین تو امروزی نیست سنک مشکین خطکه
بنم عشقم بوکون لک دکلدر دیرگاه هست کزین جام هلاهل مستم چوق
زماندر که بو جام هلاهل دن مستم جام هلاهل دن مراد خط مشکین درکه
آندن مراد قرب الهی و جناب کبریادر که المخلصون علی خطر عظیم رمزی
اوزره زهر هلاهل ایله بر اولمش جام در زیرا قطب ایکن خدانک ارادتنه
مخالف خاطرنه برشی کلسه اول مقامدن دوشر زهر هلاهل بر نوع زهرکه آدیدر
که زیاده قتال در سروری افندی جام هلاهل یرینه جام هلالی اختیار اتمش در
لکن جمیع نسخه ده جام هلاهل واقع اولمش در از ثبات خودم این نکته خوش
آمد که بجور کند و ثبا تمدن بو نکته باکه خوش کلدی که جور ایله درسر کوی تو
از پای طلب ننشستم سنک سرکوینده طلب آیاغندن اوتورمدم مراد
جور و جفادن متألم اولوب عشق الهی طلبندن فراغت اتمدم دیمکدر
عافیت چشم مدار از من میخانه نشین بن میخانه نشین دن عافیت امید
طوتمه که دم از خدمت رندان زده ام تا هستم زیرا مادام که وارم
عشاق خدمتندن دم اورشم مراد مادامکه حیاتده ام عشقی ترک اتمزم
دیمکدر در ره عشق از آن سوی فنا صد خطرست عشق یولنده اول فنا
جانبندن یوز خطر واردر تا نگویی که چو عمرم بسر آمد رستم صاقن
دیمیه سن چونکه عمرم باشه کلدی قورتلدم مراد موت دن صکره جنته داخل

لطف لطافت مغناسنده در
اولمق ممکندر سنه
محبوبلرک چشمنه بیمار دیرلر سنه

خطاب خدایه در سنه
نسخه زده اولان نسخه زده جلبه
بزم هانیز ده اولان
هلالی واقع اولمشدر سنه

اولنجیه دک چوق خطر وارایدوکن بیان در بَعْدْ اَزِینَمْ چِه غَمْ اَزْ ناوَکِ دِلْدُوزِ حَسُودْ بوندن صکره حسود دلدوزناوکندن باکه نه غم چُونْ بِمَحْبُوبِ کَمَانْ اَبْرُوِی خُودْ پَیْوَسْتَمْ چونکه کندمک کمان ابرو محبوبمه واصل اولدم مراد چونکه وصول الی الله حاصل اولدی باکه شیطانک اغواسندن نه غم دیمکدر

بُوسَه بَرْ دُرْجِ عَقِیقِ تُو حَلَالَسْتْ مَرَا سنک حقه نکی اوپمک باکه حلالدر که بِاَفْسُوسُ وُ جَفَا عَهْدُ وَفَا نَشْکَسْتَمْ که طعن و تمسخر و جفا ایله وفا عهدین صمادم مراد کلام ربانی نک اسرارینه مطلع اولمغه استحقاقم وار دردیمکدر

صَنَمِی لَشْکَرِیَمْ غَارَتِ دِلْ کَرْدُ وُ بِرَفْتْ بر عسکری محبوب بنم کوکلمی یغما ایلدی وکتدی آهْ اَکَرْ عَاطِفَتِ شَاهْ نَکِیرَدْ دَسْتَمْ آه اکر شاهک ترحمی بنم الیمی طوتمیه یعنی معاونت اتمیه

رُتْبَتِ دَانِشِ حَافِظْ بِفَلَکْ بَرْشُدَه بُودْ حافظک علمی مرتبه سی فلکدن عالی اولمش ایدی کَرْدْ غَمْخْوَارِیِ شِمْشَادِ بُلَنْدَتْ پَسْتَمْ سنک بلند قامتنک محبتی بنی پست و حقیر ایلدی مراد عشق الهی ایله کبر و انانیت جمع اولماز دیمکدر خطاب خدایه در

دَرْدَمْ اَزْ یَارَسْتْ وُ دَرْمَانْ نِیزْ هَمْ دردم یاردندر و درمان دخی هم دِلْ فِدَایِ اُوشُدْ وُ جَانْ نِیزْ هَمْ دل اکه فدا اولدی و جان دخی هم یاردن مراد خدای تعالی

اِینْ کِه مِیکُویَنْدْ آنْ بِهْتَرْ زِحُسْنْ بونی که دیرلر آن حسندن یکرکدر یَارِ مَا اِینْ دَارَدُ وُ آنْ نِیزْ هَمْ بزم یارمز بونی طوتر وانی دخی هم آن اول لطافت و جاذبه معناسنه درکه آنی بیلمز کیم اوله آن ثانی اسماء اشارتدندر لیکن آن ابهامندن خالی دکلدر

هَرْ دُو عَالَمْ یَکْ فُرُوغِ رُویِ اُوسْتْ هر ایکی عالم اول اللهک ذاتنک بر شعله سیدر کُفْتَمَتْ پَیْدَا وُ پِنْهَانْ نِیزْ هَمْ ساکه پیدا دیدم و پنهان دخی هم دیدم مراد اکی عالم تجلیات آلهیه دن

برکجی

دلدوز وصف ابیچیدر

بعض نسخه ده که بافسوس یرینه واقع اولمشدر

هم دخی بعض نسخه ده در

بر تجلی نک اثری ایدوکن بیاندر داستان در پرده میکویم ولی عشق داستانی
مستور سویلرم اما گفته خواهد شد بدستان نیز هم اشکارا دخی سویلنسه گرکدر
دستان حکایه معناسنه درکه بونده اشکارا مراددر خون ما آن نرگس مستانه ریخت
بزم خونمزی اول مستانه چشم دوکدی وان سر زلف پریشان نیز هم واول
پریشان زلفک اوجی دخی هم مراد وجود فانی سنک فنا پذیر اولمسی تاثیر ذاتدن
واسرار الهیه دن ایدوکن بیاندر اعتمادی نیست بر کار جهان جهانک کارینه
بر اعتماد یوقدر بلکه بر گردون گردان نیز هم بلکه دور ایدجی فلک اوزره
دخی هم یاد باد آنکه بقصد خون ما الکلسون اول که او بزم قانمز قصدینه
عهد را بشکست وپیمان نیز هم عهدی صدی وپیمانی دخی هم مراد نفس در
چون سر آمد دولت شبهای وصل چونکه وصل کیجه لرنک دولتی نهایت
بولدی بگذرد ایام هجران نیز هم ایام فراق دخی کچر هم نقش خالش
خون چشم بارها انک خالنک نقشی نیجه کره بنم چشممک قاننی آشکارا ریخت و
پنهان نیز هم اشکاره دوکدی وپنهان دخی هم مراد اثر ذاتک ظهوریدر که
قانن اغلتدی دیمکدر عاشق از قاضی نترسد می بیار عاشق قاضی دن
خوف اتمز شراب کتور بلکه از یرغوی سلطان نیز هم بلکه سلطانک
یساغندن دخی هم یرغو بونده یساق معناسنه در محتسب داندکه حافظ
عاشقست محتسب بیلور که حافظ عاشق در آصف ملک سلیمان نیز هم
سلیمان ملکنک وزیری دخی هم ملک سلیماندن مراد بونده شیرازدر
در نهانخانه عشرت صنمی خوش دارم عشرت نهان
خانه سنده بر لطیف دلبر طوترم کز سر زلف ورخش نعل در آتش دارم
که انک سر زلفندن ورخندن آتشده نعل طوترم مراد دلنده عشق آلهینک

ریخت فعل ماضی در منه

گردون فلک در منه

صنمی ده اولن یا وحدت ایچون در منه

وجودنی اثبات درحرارت و شوق و زیاده محبت حاصل اولسون ایچون بغله
بعض نسخه یازوب آتشه قورلر سر زلفنی بغله و رخنی آتشه تشبیه ایتمشدر
تشبیه محسوس بالمحسوس طریقی اوزره عاشقم و رندم و میخواره با آواز بلند
عاشق و رند و آشکاره شراب نوش ایدیجی یم وین همه منصب ازان
حور پری وش دارم وبو دوکلی منصبی اول پری وش حوری دن طوترم
مراد بو حالتلر لطف خدادن ایدوکن بیان ایدر گر تو زین دست مرا
بی سر و سامان داری وکر سن بنی بونک کبی دن عقلسز و اعتبارسز طوتهسن
یعنی سنک قتکده خوار و حقیر اولم من باه سحرت زلف مشوش دارم
بن سحر آهی ایله سنک زلفکی پریشان طوترم مراد بودر که عاشق اکرچه
صورتا حقیر در اما مستجاب الدعوه در گر بکاشانهٔ رندان قدمی خواهی
زد اکر رندلر کاشانه سنه بر قدم اورمق استرایسک نقل شعر شکرین
و می بیغش دارم شکر کبی لذیذ شعر جوزی و صافی شراب طوترم میدن
مراد عشق در ور چنین چهره گشاید خط زنکاری دوست اکر دوستک
زنکاری خطی بویله یوز کوستره یعنی بویله خوب بته من رخ زرد بخونابه
منقش دارم بن صاری یکاغمی خونابه ایله منقش طوترم یعنی قانلو
یاش اغلرم مراد محبوب حقیقی نک وجه حسن ایله تجلیسی عاشقه قان
اغلدر دیمکدر ناوک غمزه بیار و زره زلف که من غمزه ناوکنی و زلف زرهنی
کتور زیرا بن جنگها با دل مجروح بلاکش دارم بلاکش مجروح کوکلم ایله
جنکلر طوترم مراد محبت ماسوی تیغی ایله مجروح اولمش کوکلمی طالب
عشق اتمک ایچون رمز ربانی و سر رحمانی طلب ایدرم دیمکدر حافظا
چون غم و شادی جهان بگذر است ای حافظ چونکه جهانک غم

فعل مضارع متکلمدر سه

بیارم امر حاضردر سه

وسرورل

وسروری کچمک اوزره در بهتر آنست که من خاطر خود خوش دارم یکرک اولدرکه بن کندو خاطرمی خوش طوتم دیدار شد میسّر و بوس وکنار هم دیدار میسّر اولدی و بوس وکنار هم از بخت شکر دارم و از روزکار هم طالع دن شکر طوترم و زمانه دن هم مراد قرب آلهی و مشاهده جمال حاصل اولدغندن اظهار شکر در زاهد برو که طالع اگر طالع منست یوری ای زاهد که اکر طالع بنم طالعم ایسه جامم بدست باشد و زلف نکار هم بنم الومده جام اولور و نکارک زلفی هم ما عیب کس برندی و مستی نمیکنیم رندلک و مستلک ایله برکمسه یی تعییب اتمز لعل بتان خوشست و می خوشکوار هم محبوبلرک لبی خوشدر و هضم اولجی شراب هم بتان دن مراد مرشدلردر ای دل بشارتی دهمت محتسب نماند ای دل ساکه بر بشارت ویریم محتسب قالمدی از می جهان پرست و بت میکسار هم شرابدن جهان پردر و شراب نوش ایدجی محبوب دن هم مراد عشق و مرشد کثرتن بیان در آن شد که چشم بد نکران بود از کمین اول کتدی که بر مزکوز لوسیدن نظر ایدجی ایدی خصم از میان برفت و سرشک از کنار هم خصم اورتادن کتدی وکوز یاشی کنار دن هم مراد متاع عشق اولمدغندن مسرت اخباری در خاطر بدست تفرقه دادن نه زیرکیست خاطری پراکنده لک النه ویرمک زیرک لک دکلدر مجموعهٔ بخواه و صراحی بیار هم بر مجموعه استه و صراحی کتور هم مراد دنیایه اشتغال پریشانلغه سبب ایدوکن بیاندر بر خاکیان عشق فشان جرعهٔ لبش انک لبی جرعه سنی عشق خاکی لره اوزره صاچ تا خاک لعل کون شود و مشکبار هم تا خاک لعل رنک لو اوله و مشک یاغدرجی هم مراد خاک کبی خوار اولن عشق سببی ایله لعل و مشک لطافتن بولور

ای زاهد تقدیر بیده در

تفرقه پراکنده لک

دیمکدر چون کاینات جمله بوی تو زنده اند چونکه جمله کاینات سنک بو یک ایله دیریلردر ای آفتاب سایه زما وا مدار هم ای افتاب سایه کی هم بزدن دریغ طوتمه افتاب دن مراد باری تعالی درکه ذرات کاینات انک نوری ایله ظهور بولمشلردر چون آبروی لاله وگل فیض حسن تست چون لاله وگلک لطافتی سنک حسنک فیضی در ای ابر لطف بر من خاکی ببار هم ای لطف سحابی بن خاکی اوزره دخی یاغدر ابر لطفدن مراد خدای تعالی حضرتی در اهل نظر اسیر تو شد از خدا بترس اهل نظر سنک اسیرک اولدی اللهدن قورق وز انتصاف آصف جم اقتدار هم وجم قدرتلو وزیرک انتصافدن هم خطاب مجازی محبوبه در بوندن صکره ابیات آصفک وصفی در برهان ملک و دین که ز دست وزارتش ملک و دینک برهانی در که انک وزارتی الندن ایام کان یمین شد و دریا یسار هم ایام معدن قدرتلو اولدی و دریا غنالو هم یعنی وزیرک زماننده خلق قدرتلو وغنی اولدیلر مراد وزیر تمام سخاوت ایله مدح در برهان دلیل عقلی درکه وزیری بوکا تشبیه اتمشدر عالمک نظام وصلاحنه سبب اولدیغندن اوتری یمین بونده قدرت معناسنه در یسار بونده غنا معناسنه در بریاد رای انور او آسمان بصبح آسمان انک انور راینی یادی اوزره صباحده جان میکند فدا وکواکب نثار هم جانینی فدا وکواکبی هم نثار ایدر کواکبک نثار اولمه‌سی ناپیدا اولمه‌سی در گوی زمین ربوده چوگان عدل تست یر طوبی سنک عدلک چوگانینک قاپمشیدر وین برکشیده گنبد نیلی حصار هم وبو بلند چویت زنکلو حصار قبه‌سی هم مراد آسمان وزمین سنک حکمکده در دیو وزیرک مدحنده مبالغه ایدر عزم

وا دریغ بعض نسخه‌ده در صح

ببار امر حاضردر صح

شوی ربوده طور بعض نسخه‌ده در صح

لبک

365

بعض نسخده مرکز عالی مدار واقع
اولمش و واو عاطفه ... یعنی بو پایه اولور
بو مدار عالی پایه‌دار مرکزی هم ...
طور اسلوب ...
مبادنهی غایبدر
...

سبک عنان تو در گردش آورد سنک سبک عنان عزمک کردش و حرکته کتورر
این پایدار مرکز و عالی مدار هم بو پایدار مرکزی و بو عالی مداری مرکز پایدار
زمین در عالیمدار آسمان در عنان دیرکن مراد وزیری عظمت و شوکت ایله
مدح در تا از نتیجهٔ فلک و طور دور اوست مادام که فلک وانک دوری
طورنک نتیجه سندندر یعنی سببدر تبدیل سال و ماه و خزان و بهار هم
سال و ماهک تبدیلی و خزان و بهارک هم یعنی قیامته دکن خالی مباد کاخ
جلالت ز سروران سنک جلالک قصری سروراردن خالی اولمسون
وز ساقیان سرو قد گلعذار هم و گل یکاقلو سرو بویلو ساقیلردن هم
حافظ که در ثنای تو چندین گهر فشاند حافظ که سنک ثناکده بو قدر
کوهر نثار ایلدی پیش کفت بود خجل و شرمسار هم سنک کفک قتنده
خجل و شرمسار اولور خجل بونده متحیر معناسنه در روزگاری شد
که در میخانه خدمت میکنم بر زمان اولدی که میخانه ده خدمت ایدرم
در لباس فقر کار اهل دولت میکنم فقر لباسنده اهل دولت ایشنی
ایدرم مراد صورت فقرده عشق الهیه سعی اتدکین اشعاردر واعظ ما
بوی حق نشنید و بشنو این سخن بزم واعظم حق رایحه سنی طویمدی
بو سوزی استماع ایله در حضورش نیز میکویم نه غیبت میکنم انک
حضورنده دخی دیرم غیبت ایلمزم تا کی اندر دام وصل آرم تذرو خوش
خرام برخوش خرام سکلنی عجب قچن وصل دامنه کتوررم یعنی بو امید ایله
در کمینم و انتظار وقت فرصت میکنم کمین ده ام و فرصت وقتنه
منتظرم مراد وصول الهی حصولی ایچون خلوت و عزلت اختیار اتمشم
دیمکدر چون صبا افتان و خیزان میروم در کوی دوست صباکبی

افتان وخیزان دوست محلّه سنه دکن کیدرم وز رفیقان ره استمداد همّت میکنم ویول رفیقلرندن همت طلب ایدرم زلف دلبر دام راه وغمزه اَش تیر بلاست دلرک زلفی دام راه وانک غمزه سی تیر بلادر یاد دار ای دل که چندینت نصیحت میکنم حاطرکده طوت ایدل که ساکه بوقدر نصیحت ایدرم دلبردن مراد محبوب مجازی در خاک کویت زحمت ما برنتابد بیش ازین سنک کویک خاکی برم زحمتمزه بوندن زیاده طاقت کتورمز لطفها کردی بتا تخفیف زحمت میکنم لطفلر ایلدک ای محبوب زحمتی تخفیف ایده لم مراد محبوب مجازی دن فراغت ایتمکه تنبیه در دیدهٔ بدبین بپوشان ای کریم عیب پوش ای عیب ستر ایدجی کریم عیب کورجی نک چشمنی اورت زین دلیریها که من در کنج خلوت میکنم بو ادبسزلک لردن که بن خلوت بوجاغنده ایدرم مراد ستار العیوبدن تنهاسنده واقع اولن خطالری ایچون عفو طلبی در عیب بینک چشمندن ستر اتمک طریقی اوله بدبین مراد عیب بین اولان کمسه در پس پرده بیند عملهای بد همو پرده پوشد بالای خود حاش لله کز حساب روز حشرم باک نیست حاش لله که قیامت کونی نک حسابندن باکه باک یوقدر یعنی قیامته اعتقادم وار فال فردا میزنم امروز عشرت میکنم یارنک فالن اورورم بوکون عشرت و ذوق ایدرم یعنی بوکون کناه ایدرسم قیامتده الله کرمیدر دیرم از یمین عرش آمین میکند روح الامین عرشک صاغ جانبندن حضرت جبریل امین ایلر چون دعای پادشاه ملک و ملت میکنم چونکه ملک و ملت پادشاهنه دعا ایدرم خسروا امید اوج جاه دارم

ابن

زین قبیل ای پادشاه منصب اعلی امید طوترم بو سببدن اِلْتِمَاسِ آستان
بوسیء حضرت میکنم حضرتک استاننی اوپمک تمناسن ایدرم یعنی آستانکی
اوپمک با که منصب اعلی در حافظم در محفلی دردی کشم در مجلسی بر محفلده حافظم
بر مجلسده شراب نوش ایدیجیم بنگر این شوخی که چون با خلق صنعت میکنم
بو شوخلغی گور که خلقه نیجه ظرافت ایدرم مراد شریعت وحقیقت جانبنی رعایت
ایدرم دیمکدر و حفاظه تعریض اولمق احتمالدر بو وجه اوزره شوخی ادب سزلک
معناسنه اولور زِدَسْتِ کوتهِ خود زیر بارم کندو کوتاه الیمدن
یوک آلتنده ایم یعنی اضطرابده ایم کِه اَز بالا بلندان شرمسارم زیرا
بالا بلندلردن شرمسارم مراد سلوکده اولن قصورنه اعترافدر بالا بلند
لردن مراد طریقتک عالی مقاملری در مگر زنجیر مویی گیردم دست مگر
بر زنجیر مویلو بنم الومی طوته وگرنه سر بشیدایی برآرم یوخسه دیوانه
اولورم مراد غیب هویته واسرار الهیه یه وصول بولمش بر مرشد استرم
که طریقت مشکلاتین بندن دفع ایلیه دیمکدر زچشم من بپرس اوضاع
گردون فلکک اوضاعنی بنم چشمدن صور که شب تا روز اختر می
شمارم زیرا کیجه صباحه دکن یلدز صایارم یعنی اویومزم مراد عشق الهی
ایله احیای لیل ایدنلر اوضاع فلکی واحوال عالمی بیلورلر دیمکدر بدین شکرانه
می بوسم لب جام بو شکرانه یه اوپرم جامک لبنی که کرد آگه زراز روزگارم
که زمانک رازندن بنی آگاه ایلدی مراد عشق سبب کشف رموز ایدوکن
بیاندر من از بازوی خود دارم بسی شکر بن کندو بازومدن چوق
شکر طوترم که زور مردم آزاری ندارم که مردم آزارلق قوتنی طوتمزم
بو مصراع ثانی گلستاندن در اگر گفتم دعای میفروشان اگر میفروشلره

دردی کش وصف ترکیبی اولمق
اوزن در کشم فعل ماضی اولمقدن
صح

بالا بلند شرمسارم تقدیرنده در
عالی مقام رفیع القدر معناسنه در
صح

دعا دیدم ایسه چه باشد حق نعمت میگذارم نه اولور یعنی نه تفاوت
ایدر نعمت حقنی ادا ایدرم مراد مرشد لره دعا اتدوکن اشعار درکه آنلردن
متفیض اولمشدر تو از خاکم نخواهی برگرفتن سن بنی خاکدن رفع ایتمزسن
بجای اشک اگر گوهر نبارم فرضا اشک یرنه اگر گوهر یاغدرم خطاب نفسه
اولمق روشندر زیرا ذاتنده اصلا ترحم و انصاف قونمش در مکن عیبم
بخونخواری درین دشت بو صحراده بنی خون خوارلق ایله تعیب ایلمه که
کار اموز آهوی تتارم زیرا تتار آهوسنه الش اوکردیجیم مراد ریاضت
و عشق ایله خونین دل اولمقده آهوی تتاردن زیاده ایم دیمکدر سری
دارم چو حافظ مست لیکن حافظ کبی مست بر سر طوترم اما بلطف آن
سری امیدوارم اول بر سرک لطفنه امیدلویم مصراع ثانیده اولن سر اولو
معناسنه درکه مرشد مراددر سر اولو معناسنه بوستانک بو بیتنده واقع اولمشدر
سر آمد بباید ملک از سران نهادند سر بر خطش سروران سران جمع
سردرکه اولو معناسنه در در خرابات مغان گر گذر افتد
بازم اگر مغ خراباتنه کرو باکه گذر واقع اوله حاصل خرقه و سجاده روان
در بازم خرقه و سجاده حاصلنی فوری اوینایم مراد عشق الهی حصولیچون
زهد و تقویدن فراغت ایدرم دیمکدر حلقهٔ توبه چو زهاد گر امروز زنم
زاهدلر کبی اگر بوکون توبه حلقه سنی اورم خازن میکده فردا نکند در بازم
میخانه خازنی یارن باکه قپو آچمز مرادبودرکه مرا یی زاهدلر کبی منکر عشق اولام
زیرا بو حال ایله مرشد کامل بنی قبول اتمز ور چو پروانه دهد دست فراغ
بالی اگر باکه بر فراغ بال یعنی حضور قلب میسر اوله پروانه کبی جز بران
عارض شمعی نبود پروازم اول شمع کبی روشن عارضک غیری اوزره

باکه

آرام خاطر در

باکه پرواز اولمز بال بعوذه قلب معناسنه در قنادمعناسنه ایهامی سیدر مراد اکر
فراغ دل میسّر اوله محبوب حقیقی نک جمالی مشاهده سندن غیریه طالب اولمزم دیمکدر
چو پروانه مصراع ثانیه مصروف اولمق روشندر همچو چنگم یکبار از وبده
کام دلم چنگ کبی بنی کنار که کتوروب کوکلم مرادنی ویر یا چو نی یکنفسی از
لب خود بنوازم یانی کبی بنی بر نفس کندو لبکدن اوخشه مراد مرشددن
قرب و فیض طلبی در صحبت حور نخواهم که بود عین قصور حورک مصاحبتنی
استمزم زیرا عین قصور اولور با خیال تو اگر با دگری پردازم سنک
خیالک ایله اکر بر غیری ایله مصاحبت ایدم یعنی سنک خیالکله میسّر ایکن کمسه ایله
اختلاطم بوقدر عین قصور اولن با دگری پردازم درکه حوردخی آنده داخلدر
خطاب خدایه در مراد بودر که جمال صانعی قویوب جمال مصنوعه میل اتمک
ذرّه یی افتابدن ترجیح ایلمکدر من و فکر توجه بینم بجمال دگران هم خیال
تو مرا به ز وصال دگران ماجرای دل خون گشته نگویم با کس خون اولمش
دلک حالنی کمسیه دیمزم زانکه جز تیغ غمت نیست کسی دمسازم زیرا سنک
غمک تیغندن غیری باکه مصاحب و هم نفس یوقدر خطاب خدایه در
سر سودای تو در سینه بماندی پنهان سنک سوداک سرّی سینه ده پنهان
قالوردی چشم تردامن اگر فاش نکردی رازم تردامن چشم اگر بنم
رازمی فاش ایتمیدی تردامن سفله و فاسق معناسنه استعمال اولنور رازنی
فاش اتدکچون چشمنی سفله یه تشبیه اتمشدر و بو تشبیه چشم گریانه غایتده
لطیف واقع اولمشدر تردامن سفله معناسنه بوستانک بو بیتندن ظاهردر
بر آمد خروش از هوادار چست که تردامنان را بود عهد سست مرغ
سان از قفس خاک هوائی گشتم خاک قفسندن مرغ کبی هوائی اولدم

تشنه شده معناسنه در

سان کبی معناسنه در

بهوایی که مگر صید کند شهبازم   بر آرزو ایله که مگر شهباز بنی صید ایده
مراد وصال جانان امیدی ایله وجود وانانیتی ترک ایدوکن اشعاردر گر
بهر موی سری بر تن حافظ باشد   اگر حافظک جسمنده اولان موی قدر باش
اوله   همچو زلفت همه را در قدمت اندازم   سنک زلفک کبی جمیعنی سنک
قدمکه اتارم خطاب خدایه در
زلف بر باد مده تا ندهی بر بادم
زلفکی باده ویرمه تا بنی باده ویرمیه سن   ناز بنیاد مکن تا نکنی بنیادم   نازه
شروع ایلمه تا بنیادمی خراب اتمیه سن   روحک نفسه خطابیدر بوطریقیله که ای
نفس هواپرست اولمه وطول امل فکرنی ایلمه که بنی درگاه خدادن دور ایدرسن
زلفی ایله ویردکی طول املدن کنایتدر   نازه بنیاد ایلمک طاعت حقه سعی
اتمکدن کنایتدر   رخ برافروز که فارغ کنی از برگ گلم   یوزکی نورلندر
عبادتله که بنی کلک محبتندن فارغ ایده سن   قد برافراز که از سرو کنی آزادم
عشق الهی ایله قدر عالی حاصل ایله که بنی سرودن آزاد ایده سن خطاب بینه
نفسه در مراد عشق وطاعته چالش که بن مصنوعاتک محبتندن خلاص ایده سن
دیمکدر برگ میل ومحبت معناسنه در سروه آزاد خوب واقع اولمشدر شهره
شهر مشو تا ننهم سر در کوه   شهرک مشهوری اولمه تا طاغه باش قومیم   ناز
شیرین منما تا نکنی فرهادم   شیرین نازنی کوسترمه تا بنی فرهاد اتمیه سن
مراد الشهرة آفة حسنجه شهرت ضرردر زیرا خلق ایله کثرت اختلاطدن
عجب وریا حاصل اولور روحه آندن ضرر واردر بینه روح طرفندن نفسه خطابدر
می مخور با دگران تا نخورم خون جگر   غیرلرله شراب ایچمه تا جگر قانینی ایچمیم
یاد هر قوم مکن تا نروی از یادم   هر قومی یاد ایلمه تا یادمدن کتمیه سن مراد
نفس غیریلری یاد ایدیجک محبة اللهدن دور اولور دیمکدر بینه روحک خطابیدر

شهباز دل مراد عشق الهی ومرشد اولمق جایزدر منه

تازه بنیاد ضرور منه

برافروز ازهار ضرور منه

می مخور ... ضرور منه

نات و غمگین سته

نفه زلف را حلقه مکن تا نکنی در بندم زلفکی حلقه ایلمه تا بنی بند ده ایلمیه سن
چهره را آب مده تا ندهی بر بادم یوزکی تزیین ایلمه تا بنی یله ویرمیه سن
مراد روح نفسی حیله و ریادن منع ایدوکن بیاندر یار بیگانه مشو تا نبری از
خویشم بیگانه یه یار اولمه تا بنی کندکدن کسمیه سن غم اغیار مخور تا نکنی ناشادم
اغیارک غمنی یمه تا بنی غمگین اتمیه سن خطاب بینه نفسه در اغیار مراد شیاطین
وحقدن غیری اولمق محتملدر شمع هر جمع مشو ورنه بسوزی ما را هر جمعک شمعی
اولمه یوخسه بزی یاقرسن سر مکش تا نکشد سر بفلک فریادم باش چکمه تا بنم
فریادم فلکه باش چکمیه خطاب بینه نفسه در مراد خدانک امرندن اعراض اتمه تا آهم
فلکه ایرشمیه دیمکدر رحم کن بر من مسکین و بفریادم رس بن مسکینه رحم ایله و فریادمه
ایرش تا بخاک در آصف نرسد فریادم تا بنم فریادم وزیرک قپوسی خاکنه
ایرشمیه بینه روحک نفسدن شکایتی در مراد وزیری مدح در حون فلک جور
مکن تا نکشی حافظ را فلک کبی جور ایلمه تا حافظی دیلمیه سن رام شو تا بدهد
طالع فرخ دادم رام اول تا مبارک طالع باکه دادویره مراد نفسک طاعته انقیادی
روحک غز وسعادتنه سبب ایدوکن بیاندر صنما با غم عشق تو چه تدبیر
کنم ای صنم سنک عشقک غمنه نه تدبیر ایدم تا بکی در غم تو ناله شبگیر کنم عجب
قچنه دکن سنک غمکده ناله شبگیر ایدم ناله شبگیر صباحه دکن اولن ناله معناسنه در
بونده خطاب خدایه در دل دیوانه شد ازان که پذیرد درمان دیوانه دل اول مرتبه دن کیتدی
یعنی کیجدی که درمان قبول ایده یعنی علاجه قابل دکلدر مگرش هم ز سر زلف تو زنجیر
کنم مکر هم سنک سر زلفکدن زنجیر ایدم خطاب خدایه در مراد محبت ما سوی ایله خراب
ویباب اولمش دله اسرار الهیه دن درمان اولدوغن بیاندر تا سر زلف تو مجموع
پریشانی دل سنک سر زلفک ایله اولن قلبک مجموع پریشانلغنی کو مجالی

رسما امر حاضردر

که سراسر همه تقریر کنم قنی بر مجال که جمیعی سنی باشدن باشه تقریر ایدم مراد
اسرار الهیه دل عاشقی محبت ماسوی دن خلاص اتدوکن اشعار در خدایه صنم
اطلاقی که محبوب معناسنه استعمال اولنور حافظک بو بیتندن ظاهر در
حافظا تا روز آخر شکر این نعمت گذار کان صنم کز روز اول مونس و مهمان
ماست وحبیب اکرم اکچون جامی بو بیتنده کتورمشدر روحی فداک
ای صنم ابطحی لقب آشوب ترک و شور عجم فتنهٔ عرب آنچه در مدت هجر
تو کشیدم هیهات انی که سنک فراقک زماننده چکدم هیهات در یکی نامه
محالست که تحریر کنم محالدر که بر نامه ده تحریر ایدم مراد عالم قبض ده
کوردیکی بی نهایت المنی بیان در آن زمان که آرزوی دیدن جانم باشد
اول زمان که با که جان کورمک آرزوسی اوله در نظر نقش رخ خوب تو
تصویر کنم سنک خوب رخک نقشنی نظرمده تصویر ایدم مراد محبوب
حقیقی نک خیالنک تصوری حیات محض ایدوکن بیان در گر بدانم
که وصال تو بدین دست دهد اگر بیلم که سنک وصالک بونک ایله میسر
اولور دین و دنیا همه دربازم و توفیر کنم دین و دنیایی دوکلی انک اکچون
فدا ایدم و توفیر ایدم یعنی وافر فائده حاصل ایدم مراد وصال الهی یی
طلب دن جمیع نسنه دن فراغت اتمک ایله دور شو از برم ای واعظ و
بیهوده مگوی ای واعظ بنم قتمدن ایراق اول و عبث سویله من نه آنم
که دگر گوش بتذویر کنم بن اول دکلم که کرو تذویر استماع ایدم بونده
واعظدن مراد متاع عشق الهی در بیت امید صلاحی ز فساد حافظ
حافظک فسادندن بر صلاح امیدی یوقدر چونکه تقدیر چنین است
چه تدبیر کنم چونکه تقدیر الهی بویله در نه تدبیر ایدم مراد تقدیر الهی تغیر

همه دوکلی سی

خطاب خدایه در

اولنماز

اولنماز دیمکدر بعض نسخه ده بیت امید خلاصی زغمش ای حافظ واقع اولمشدر

گر دست دهد رسد در سر زلفین تو بازم اگر سنک اکی زلفک

اوجنه کرو بنم الم ایرشه چون گوی چه سرها که بچوگان تو بازم طوب

کبی سنک چوکانکه نه باشلر اوینایم یعنی فدا ایدم سر زلفین دن مراد

اسرار الهیه و غیب هویتدر خطاب خدایه در زلف تو مرا عمر دراز است

ولی نیست سنک زلفک بنم دراز عمر مدر اما بوقدر در دست سر موئی

ازین عمر درازم بو عمر درازدن المده برقیل اوجی یروانه راحت

بده ای شمع که امشب بر راحت تمکن ویرای شمع زیرا بوکجه از

آتش دل پیش تو چون شمع گدازم سنک قتنده کوکل آتشندن شمع

کبی ایریرم خطاب خدایه در اندم که بیک خنده دهم جان چو صراحی

اول دم که برخنده ایله صراحی کبی جان ویرم مستان تو خواهم که گزارند

نمازم استرم که بنم نمازمی سنک عاشقلرک ادا ایده لر خطاب خدایه در

مستاندن مراد چشملر اولمق جایزدر که عین الله ناظره حسبنجه خدادن

نظر مرحمت طلب ایده چون نیست نماز من آلوده نمازی چونکه بن

آلوده نک نمازی بر نماز دکلدر در میکده زان کم نشود سوز و گدازم

میخانه ده اول سببدن سوز و گدازم اکسلمز مراد سلوکده واقع اولان

قصورنه اعترافدر بعض نسخه ده مصراع اول بویله واقع اولور چون نیست

وجود من آلوده نمازی چونکه بن عصیان ایله آلوده اولمشک وجودی

یک دکلدر نمازی پاک معناسنه استعمال در در مسجد و میخانه خیالت

اگر آید مسجد و میخانه ده اگر سنک خیالک گله در مسجد و محراب و کمانچه

ز دو ابروی تو سازم سنک ایکی ابروکدن محراب و کمانچه دوزرم مراد

شمدی طوب بنه

بده امر حاضردر

مرتبهٔ شریعتده و مرتبهٔ حقیقتده توجهی خدایه ایدوکن بیاندر گر خلوت

ما را شبی از رخ بفروزی اگر بر گچه رخکدن بزم خلوتمزی روشن ایدهسن

چون صبح در آفاق جهان سر بفرازم صبح کبی جهانک اطرافنده باش

یوجلدرم یعنی رفیع القدر اولورم مراد تجلیء جماله مظهر دوشرسم قدر

عالی یه وصول بولورم دیمکدر محمود بود عاقبت کار درین راه بو یولده

ایشمک صوکی محمود اولور گر سر برود در سر سودای ایازم اگر باشم

ایازک سوداسی هوسنده کیده مراد عشق آلهی ایله اولنمکه سعادت

بولور دیمکدر محمود و ایاز ذکرنده لطافت واردر حافظ غم دل با که

بگویم که درین دور ای حافظ کوکل غمنی کیمه دیم که بو دورده جز جام

نیست که بود محرم رازم جام دن غیری لایق دکلدر که بنم رازمه

محرم اوله جام دن مراد بونده مرشددر تنها پیروی مذهب

رندان کردم نیچه ییللر عشاق مذهبنه تبعیت ایلدم تا بفتوی خرد

حرص بزندان کردم تا عقل فتواسی ایله حرصی زندانه ایلدم مراد حرصدن

خلاص اولیا اللهک مصاحبتی ایله میسر اولور دیمکدر من بسر منزل

عنقا نه بخود بردم راه بن عنقانک سر منزلنه کندمله یول التمدم

قطع این مرحله با مرغ سلیمان کردم بو مرحله یی مرغ سلیمان ایله قطع

ایلدم مراد جناب قدسه وصول مرشد ایله میسر اولدوغن بیاندر نقش

مستوری و مستی نه بدست من و تست مستورلک و مستلک نقشی

بنم الدهو سنک الکده دکلدر آنچه سلطان ازل گفت بکن آن

کردم آنی که سلطان ازل ایله دیدی انی ایلدم دارم از لطف ازل

جنت فردوس طمع لطف ازلدن فردوس جنتنی امید طوتارم گرچه دربانی

بفروزی فعل مضارعدر

ای حافظ تقدیرنده در

طمع امیددر

میخانه

مَیخانَه فِراوان کَردَم اکرچه میخانه نک قپوجیلغنی چوق ایلدم یعنی
خانقاه ده عشق وطاعته چوق سعی ایلدم مراد عمل وطاعته اعتماد اتمیوب
جنتی لطف حقدن امید طوتدغن اشعاردر این که پیرانه سَرَم صحبت
یوسف بنواخت بوکه پیرلک وقتی یوسف مصاحبتی باکه میسّر اولدی
اَجرِ صَبریست که در کلبهٔ اَحزان کردم شول صبرک اجری در که کلبهٔ
احزانده ایلدم مراد سلوک ده عشق آلهی زحمتلرنه صبر جمیلم اولدغندن
وصال جانانه وصول بولوب جمالنی مشاهده ایلدم دیمکدر سایهٔ بردل
رِیشَم فِکَن ای کنج مُراد ای مراد کنجی مجروح دلم اوزره برسایه براق
که مَن این خانه بسَودای تو ویران کردم زیرا بو خانه‌یی سنک سوداک
ایله ویران ایلدم خطاب خدایه در توبه کردم که نبوسم لب ساقی و
کنون توبه ایلدم که ساقی نک لبنی اوپمیم وشمدی میکزم لب که
چرا کوش بنادان کردم اضطرابدن وپشیمانلغمدن لبمی ایصررم که
نیچون نادانک سوزنی استماع اتدم مراد منکر عشق ایکن طالب عشق
اولدغن اشعاردر از خلاف آمد عادت بطلب کام که من عادتک
خلافی کلمکدن طلب ایله مرادی زیرا بن کسب جمعیت از آن زلف
پریشان کردم اول زلف پریشاندن جمعیت کسب ایلدم مراد ترک الفۀ
عبادت حسبنجه طبیعت مرتبه سندن کذرامتنجه سعادت ابدیه حاصل
اولماز دیمکدر سعادت خواهی از عادت کذرکن که ترک عادتست
اصل سعادات صبح خیزی وسلامت طلبی چون حافظ صبح خیزلغی و
وسلامت طلب ایدجی لکی حافظ کبی هرچه کردم همه از دولت قرآن
کردم هرنه که ایلدم جمیعنی قران عظیم دولتنده ایلدم صبح خیزلق و

فلكن ابرشمدر صح

سلامت طلب ایدر ایسک حافظ کبی بو وجه دخی جایزدر که مصراع ثانی بیان اوله بو
وجه اوزره طلبی فعل مضارع اولور گر بدیوان غزل صدرنشینم چه عجب اگر
غزل دیوانندە صدرنشین ایسم نه عجب سالها بندگی صاحب دیوان کردم
نیچه ییللر صاحب دیوانه قوللق ایلدم صاحب دیواندن مراد وزیر اعظم اولمق
روشن در سرم خوشست و ببانگ بلند میگویم باشم خوشدر
و بلند آواز ایله ایدرم که من نسیم حیات از پیاله میجویم که بن حیات
رایحه‌سنی عشقدن استرم زیرا عشق الهی سبب حیاتدر عبوس زهد
بوجه خمار ننشیند زهد عبوسی خمارک یوزینه اوتورمز مرید خرقه‌ء
دردی کشان خوش خویم لطیف خویلو عاشقلرک خرقه‌سنک مریدی‌یم
یعنی عشاق طائفه‌سنه محبت ایدرم مراد اهل عشق دایم بشاشت و سروردە
و اهل زهد عبوس و غوردە اولور دیمکدر گرم نه پیر مغان در بروی بگشاید
اگر مرشد کامل بنم یوزمه قپو اچمیه کدام در بزنم چاره از کجا جویم قنقی
قپویی قاقم چاره قندن استیم مراد وصال جانان مرشدک ارشادی ایله
حاصل اولدغن اشعاردر مکن درین چمنم سرزنش بخودروئی بو چمنده
باکه خودرولق ایله طعن ایلمه چمن دن مراد بو عالمدر چنانکه پرورشم
میدهند میرویم انجلین که باکه پرورش ویررلر بترم مراد جمیع عالمک
مربیسی رب العالمین ایدوکن اشعاردر تو خانقاه و خرابات در میانه
مبین سن اورتاده خانقاه و میخانه‌یه باقمه خدا گواست که هر جا
که هست با اویم خدا شاهدر هر یرکه وار در انک یعنی خدا ایله بلیم
غبار راه طلب کیمیای بهروزیست طلب یولنک غباری سعادت
کیمیاسی در غلام دولت این خاک عنبرین بویم بو عنبر رایحه‌لو

خاکک

صاحب بعض فقرا سیا

جویم بعض فعل صادرا سیا

افتاده ام تقدیرنده در نسـ

خاکک دولتی قولیم مراد من طلب شیئا وجد وجد حسبنجه طلب حصول مراده
وسیله اولوردیمکدر زشوق نرگس مست بلند بالایی بربلند قامت محبوبک مست
چشمی شوقندن چولاله با قدح افتاده برلب جویم لاله کبی قدح ایله ارماق
کنارنه دوشمشم مراد وصال باری ایچون عشق و توحیده سعی ایدرم دیمکدر
شدم فسانه بسرگشتگی و گیسوی دوست سرکشته لک ایله مشهور اولدم
و دوستک کیسوسی کشید درخم چوگان خویش چون گویم بنی طوپ کبی
کندی چوگانی خمنه چکدی مراد عقل معاش ایله عشق آلهی جمع اولمدغن بیانیدر
کسی را درین بزم ساغر دهند که داروی بی هوشیش در دهند بیار
می که بفتوی حافظ از دل پاک شراب کتور که حافظک فتواسی ایله پاک
دلدن غبار زرق بفیض قدح فروشویم ریا غبارنی قدح فیضی ایله یویم
مراد عشق آلهی ایله ریادن خلاص میسر ایدوکن بیانیدر صوفی بیا
که خرقهٔ سالوس برکشیم ای صوفی کل که ریا خرقه سنی چقاره لم وین نقش
زرق را خط بطلان بسر کشیم بو ریا نقشنک باشی اوزره بطلان خطنی
چکلم نذر و فتوح صومعه در وجه می نهیم صومعه نک نذر و فتوحنی شراب
خرجلغنه قویلم دلق ریا بآب خرابات در کشیم ریا دلقنی خرابات آبنه
چکلم یعنی آب عشق ایله تن خرقه سنی ریالو ثندن پاک ایده لم بیرون جهیم
سرخوش و از بزم مدعی سرخوش طاشره چقالم و مدعینک بزمندن غارت
کنیم باده و شاهد بدر کشیم شرابی یغما ایده لم و محبوبی طاشره چکلم
مراد عشق آلهیدن بی بهره اولنلری اسرار عشقدن و محبت خدادن
فراغت ایتدره لم دیمکدر سر خدا که در تتق غیب منزویست خدانک
سری که غیب پرده سنده مستوردر مستانه اش نقاب زرخساره برکشیم

توجه ضعیف نسـ

مستانه انک یوزندن نقابی رفع ایده لم مراد عشق آلهی ایله اسراره اطلاع
میسّر ایدوکن بیانندر تتق بونده پرده معناسنه در جبینلک معناسنه دخی
کلور کاری کُنیم ورنه خجالت بر آورد برعمل ایده لم یوخسه خجالت کتورر
روزی که رخت جان بجهان دکر کشیم برکون که جان رختنی بر غیری جهانه
چکرز یعنی قیامتده بشهر قیامت مرو تنکدست که وجهی ندارد بجبرت
نشست فردا اگر نه روضهٔ رضوان بما دهند یارن اکر جنت باغچه‌سنی
بزه ویرمیه‌لر غلمان زغرفه حور زجنت بدر کشیم غلمانی غرفه‌دن حوری
جنتدن طاشره چکرز یعنی چقاررز غرفه بونده چار طاق معناسنه در بعض
محلده پنجره معناسنه دخی کلور کو عشوه ز ابروی او تا چو ماه نو انک
ابروسندن قنی بر عشوه که تا ماه نوکبی کوی سپهر در خم چوکان زر کشیم
فلک طوپنی آلتون چوکانک خمنه چکلم مراد قرب الهی ایله تصرف عالم میسّر
ایدوکن بیانندر حافظ نه حدّ ماست چنین لافها زدن ای حافظ بویله
لاف اورمق بزم حدّمز دکلدر پای از گلیم خویش چرا بیشتر کشیم نیچون
ایاغمزی کندو کلیممزدن زیاده رک چکلم عمریست تا من در طلب
هر روز کامی میزنم بر عمردر که بن طلبده هرکون بر آدیم اوررم دست
شفاعت هر زمان در نیکنامی میزنم هر زمان بر نیکنامه شفاعت الني
اوررم یعنی مدّت مدیده در که مرشد طلب ایده‌رم بی ماه مهر افروز خود
تا بگذرانم روز خود کندو محبتلو ماه سیز تا کندو کونمی کچورمیم دامی
بر آهی مینهم مرغی بدامی میزنم بر یولده بر دام قوررم بر دامه بر مرغ اوررم
یعنی قوررم مراد قرب الهی حصولی ایچون هر طریقله عشقه سعی ایدرم دیمکدر
تا بو که یابم آگهی زان سایهٔ سرو سهی تا اوله که اول سرو سهی نک

روزی قده اولسون
وصلت ایچوندر
منه

چوکان زردن مراد اهلالدر
منه

سرو بونده محبت معناسنه‌در
منه

سایه

سایه‌سندن آگاهلق بولم گلبانگ عشق از هر طرف بر خوش خرامی
میزنم هر طرفدن بر خوش خرام اوزره عشق گلبانگنی اوررم مراد خدادل
خبرداراولمقدن اوتری هر مرشد صورت اولن ایله اسرار عشقدن مصاحبت
ایدرم دیمکدر سرو سهی‌دن مراد باری تعالی در خوش خرامدن مراد مرشد در
دائم سر آرد غصه را زنگین بر آرد قصه را بیلورم غصه‌یی باشه کتورر
قصه‌یی زنگین یوقاری کتورر این آه خون افشان که من هر صبح و
شامی میزنم بو خون افشان آه که من هر بر صباح و هر بر اخشام اوررم
یعنی آه و سوز غمدن خلاصه سبب اولور اورنگ کو گلچهره کو نقش وفا
و مهر کو اورنگ قنی گلچهره قنی وفا و مهر نقشی قنی حالی من اندر عاشقی
داو تمامی میزنم شمدی بن عاشق لقده تمام داونی اوررم داو دعوی
معناسنه‌در اورنگ بر عاشقک گلچهره بر معشوقه‌نک اسمیدر مهر و وفا
دخی انجلیندر تتکلم داو لفظی‌اکه قرینه‌در هر چند کان آرام دل دانم که
نخشد کام دل هر نه دکلوکه اول آرام دل بیلورکه کوکل مرادنی باغشلر
نقش خیالی میکشم فال دوامی میزنم بر خیال نقشنی چکرم بر دوام فالنی
اوررم مراد استمراری خدانک لطفنی امید طوتدغن بیاندر با آنکه از
خود غایبم وز می چو حافظ تائبم باخصوص که کندمدن غایبم و حافظ
کبی شرابدن تائبم در مجلس روحانیان گه گاه جامی میزنم روحانیلر
مجلسنده گاه گاه بر جام اوررم مراد عشقی عوامدن ستر ایدوب
و عشاق ایله اندن مصاحبت اتدکن بیاندر روز عید است
من امروز دران تدبیرم روز عید در وبن بوکون اول تدبیرده ایم
که دهم حاصل سی روزه و ساغر گیرم که اوتوز کونلک حاصلی ویرم

خون افشان وصف ترکیبیدر
سنه
کوفتنی سنه
سی اوتوز سنه

وساغ طوتم مراد صومعه اعتماد دائمبوب عشقه سعی اتدکن بیاندر دوسه روزست
که دورم بزم می وساقی وجام اکی اوج کوندرکه شراب وساقی وجام دن دورم
بس خجالت که پدید اید ازین تقصیرم چوق خجالت که بو تقصیردن باکه
ظاهر اولور مراد عشق ومرشددن وانک فیضندن دور اولدغندن اوتری
اظهار تحسردر من بخلوت ننشینم پس ازین ور بمثل بن شمدن صکره
خلوتده اوتورمزم فرضا اگر زاهد صومعه برپای نهد زنجیرم صومعه‌نک
زاهدی ایاغمه زنجیر قویه مراد ریادن اعراض اتدکن اشعاردر پند پرانه دهد
واعظ شهرم لیکن شهرک واعظی باکه پیرانه نصیحت ویرر لیکن من نه آنم
کز دگر پند کسی بپذیرم بن اول دکلم که کرو برکمسنک پندنی قبول ایدم مراد
عشق ترکنده اولن پندی قبول اتمزم دیمکدر آنکه بر خاک درمیکده جان داد
کجاست اول کمسه که میخانه قپوسنک خاکی اوزره جان ویردی قنده در تا نهم
بر قدمش این سر وپیشش میرم تا بوسری انک قدمنه قویم وانک اوکنده
اولم مراد راه عشق ده ترک سر ایدنه تحسین درمیکشم باده وسجاده تقوی
بردوش شراب نوش ایدرم وتقوی سجاده‌سی اوموزده وای اگر
خلق شوند آگه ازین تزویرم وای اگر خلق بنم بو تزویرمدن آگاه اولهلر
بو سوزمرایی‌یه تعریض در خلق گویند که حافظ سخن پیر نیوش خلق دیرلر
که ای حافظ پیرک سوزنی استماع ایله سالخورده می امروز به از صد پیرم
براسکی شراب بوکون باکه یوز پیردن یکدر می دن مراد عشق الهی درکه ایکی
عالمدن مقبول در ذره دردا زهمه آفاق به شمهٔ عشق از همه عشاق به
عشقبازی وجوانی وشراب لعل فام عشق بازلق وجوانلق وقرمزی
شراب مجلس انس وحریف همدم وشرب مدام انس مجلسی وموافق مصاحب

373

وشرب دایم ساقیٔ شکّردهان و مطرب شیرین سخن شکردهان ساقی
وشیرین سخن مطرب همنشین نیک کردار و ندیم نیکنام ایو فعللو جلیس
و نیک نام مصاحب مراد مرشد و طالبدر بادهٔ در لطف و پاکی رشک آب
زندگی لطافت و پاکلکده آب حیاتک رشکی یعنی آندن یک بر شراب
که مراد عشق در دلبری در حسن و خوبی غیرت ماه تمام حسن و خوبلقده
ماه تمامک غیرتی یعنی بدر اولمش آیدن خوب بر دلبر بزمگاهی دلنشان
چون قصر فردوس برین یوکسک فردوس قصری کبی دلنشان بر بزم یری
گلشنی پیرامنش چون روضهٔ دار السّلام بر گلشن که انک اطرافی جنّت باغچه‌سی
کبی صف نشینان نیک خواه و پیشکاران با ادب صف نشینلر نیک خواه
و صدر صاحبلری ادب ایله دوستداران صاحب اسرار و حریفان
دوستکام دوستلر صاحب اسرار و مصاحبلر دوست مرادی ایله یعنی موافق
بادهٔ گلرنگ و تلخ و تیز و خوش خوار و سبک یعنی خوش خوارلکن آجی
قرمزی شراب نقلش از لعل نگار و نقلش از یاقوت جام اول باده‌نک چرزی
نگارک لبندن و نگارک نقلی یعنی سوزی جامک یاقوتندن یعنی میدن که بو بنده عشق
آلهی مراددر نگاردن مراد مرشددر بو وجه دخی جایزدر باده‌نک نقلی مرشدک
لبندن و مرشدک نقلی میدن یعنی عشق سوزلرندن بو وجه اوزره اکیسی دخی
نقل درضم نون ایله غمزهٔ ساقی بیغمای خرد آهیخته تیغ ساقی‌نک غمزه‌سی عقل
یغماسنه تیغ چکمش زلف جانان از برای صید دل گسترده دام جانانک زلفی
کوکل صیدی ایچون طوزاق دوشتمش جاناندن مراد باری تعالی در زلفدن مراد
اسرار الهیه‌در که اول بزمده سویلنوردی نکته‌دانی بذله‌گو چون حافظ شیرین
سخن شیرین سوزلو حافظ کبی لطیفه سویلیجی بر نکته‌دان بخشش اموز جهان

کرداردر فعل منه

نیکخواه وصف ترکیبیدر منه

بزم وصف ترکیبیدر منه

افروز چون حاجی قوام حاجی قوام کبی جهانک مشهوری خلقه بخشش اوکردیجی برکسه
یعنی حافظ و حاجی قوام کبی اول مجلسده ایدی هر که این صحبت نخواهد خوشدلی
بروی تباه هرکیمکه بو صحبتی استمز خوشدللک آنکا اوزره خراب و باطل در
وانکه این عشرت نجوید زندگی بروی حرام واول کمسه که بو عشرتی استمز حیات
انک اوزره حرامدر خوشدللک انک اوزره تباه اولسون وحیات آنک اوزره
حرام اولسون معناسنه دخی جایزدر زیرا بادلفظنک مقدر اعتبار اولنمسی جایزدر
خواجه حافظ بر بزمی وصف ایدر که آنده شیخلر و صوفیلر وار ایمش واسرار
الهیه دن وافر مصاحبت واقع اولمش وکندوسی وحاجی قوام که صاحب دعوت
ایمش آنده حاضر ایمش عمریست تا براه غمش رو نهاده ایم
بر عمردر که انک غمی یولنه یوز قومشز روی وریای خلق بیکسو نهاده ایم خلقک
روی وریاسنی ترک اتمشوز یعنی خلقک التفات واعتبارنه التفات اتمزز ناموس
چندساله اجداد نیکنام نیکنام اجدادک نیجه ییللق ناموسنی در راه
جام وساقی مهرو نهاده ایم جامک ومهروساقینک یولنه قومشز مراد عشق
ومرشد اچون جمیع عزت واعتباردن فراغت اتدوکن بیان ایدر بعض نسخده بیت
مذکورک مصراع اولی بویله واقع اولمشدر طاق ورواق مدرسه وقال وقیل فضل
مدرسه نک طاق ورواقنی وفضلک قال وقیلنی نهاده ایم بار جهان بر دل
ضعیف ضعیف دل اوزره جهان یوکن قومشز وین کار و بار بسته
بیکسو نهاده ایم بو ایشه یرامز جهانک احوالنی ترک اتمشز بونده کار و بار احوال
معناسنه دربتر کی ایش کوج ما ملک عافیت نه بلشکر گرفته ایم بز عافیت
عسکر ایله طوتمشز ما تخت سلطنت نه ببازو نهاده ایم بز سلطنت تختنی
بازویه قومشز بلکه خدایه حواله اتمشز هم جان بدان دو نرگس جادو سپرده ایم

احداد جمع جد در
صح

هم اول اکی ساحر چشمه جان تسلیم اتمشز هم دل بدان دو سنبل هندو نهاده ایم
هم اول اکی سیاه زلفه دل قومشز دو نرکسدن مراد صفت بصر وصفت ارادتدر
وسنبل هندودن مراد اسرار الهیه وغیب هویتدر تا سحر چشم یار چه بازی
کند که کار یارک چشمی سحری نه عجب اویون ایدر بنیاد بر کرشمهٔ جادو
نهاده ایم که ایشک بنیادنی جادونک کرشمه سی اوزره قومشز مراد تأثیرات
ذاته عنان اختیاری تسلیم اتمشز دیمکدر که کار لفظنک معناسی مصراع
ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون در گوشهٔ امید چو نظارگان ماه
ماه نوه نظر ایدجیلر کبی امید گوشه سنده چشم طلب در ان خم ابرو نهاده ایم
طلب چشمنی اول ابرونک خمنه قومشز مراد غیب هویت در مز الهی اطلاعنه
امید طوترز دیمکدر بی ناز نرکسش سر سودایی از ملال انک چشمی نازسز سودالی
باشی ملالدن همچون بنفشه بر سر زانو نهاده ایم بنفشه کبی دیز باشی اوزره قومشز
مراد تجلی جمالسز ماتم زده لر کبی غمناک اولدغن بیان ایدر حافظ بعیش کوش که ما نقد
عقل و هوش ای حافظ عیشه چالش زیرا بز عقل و هوش نقدنی از بهر یار سلسله
گیسو نهاده ایم زنجیر گیسوی یار ایچون اوتری قومشز یعنی عقل و هوشی ترک ایدوب
بو صفتلو یار اختیار اتمشز مراد غیب هویت و اسرار الهیه حصولی ایچون عقل معاشی
ترک اتدوکن بیان ایدر بعض نسخه ده مخلص بیتی بویله واقع اولمش در گفتی که حافظا
دل سرگشته ات کجاست ایتدک که سنک سرگشته دلک ای حافظ قنده در در
حلقهای آن خم گیسو نهاده ایم اول گیسونک خمنک حلقه لرنده قومشز
ت عاشق روی جوانی خوش و نوخاسته ام نورسیده لطیف بر
جوانک یوزینه عاشقم وز خدا شادی این غم بدعا خواسته ام و
خدادن بو غمک سرورنی دعا ایله استمشم مراد مرشددن چکدوکی ریاضت

بازی اویون عشق منه

ماه دلدن مراد اوبو بنده ماه نودر منه

ای حافظ نقد زنده در منه

مشقت لرندن متألم اولمدغن اشعار در عاشق و رند و نظر بازم و میگویم فاش
عاشق و رند و نظر بازم و اشکار ایدرم تا بدانی که بچندین هنر آراسته ام
تا بلهسن که بو قدر هنر ایله بزنمشم شرمم از خرقهٔ آلودهٔ خود می آید باکه
کند و آلوده خرقمدن شرم کلور که بر و پاره بصد شعبده پیراسته ام زیرا
پاره‌یی انک اوزره یوز حقه بازلق ایله زینت اتمشم بو سوز مرائیلره تعریض
اولمق روشندر خوش بسوز از غمش ای شمع که امشب من نیز انک غمندن
خوش یان ای شمع که بو کیجه بن دخی هم بدین کار کمر بسته و برخاسته ام
هم بو ایشه کمر باغلمش و قالقمشم در چنین حیرتم از دست بشد صرفهٔ
کار بو نجلین حیرتده ایشک صرفه سی المدن کتدی در غم افزوده ام انچه
از دل و جان کاسته ام غمه زیاده اتمشم انی که دل و جاندن اکستمشم مراد
عشق الٰهی ایله رتبهٔ حیرته وصول بولوب امور دنیویه دن معطل قالدغن بیان در
صرفه زیاده معناسنه در اما بونده تصرف و سهولت معناسی مراددر همچو حافظ
بخرابات روم جامه قبا حافظ کبی میخانه یه قفتانم یرتق کیدرم بو که در بر
کشد آن دلبر نوخاسته ام اوله که اول نوخاسته دلبرنی سینه یه چکه مراد طالب
عشق اولنه وجودو ناموس دن کچمک لازم ایدوکن بیان در
غم زمانه که هیچش کران نمی بینم زمانه نک غمی که هیچ آنک کنارنی کورمزم
دواش جز می چون ارغوان نمی بینم انک درمانی ارغوان کبی شرابدن غیری
کورمزم بترک خدمت پیر مغان نخواهم گفت مرشدک خدمتنی ترک اتمیه‌رم
چراکه مصلحت خود در آن نمی بینم نیچون زیرا کندی مصلحتمی آنده یعنی انک خدمتی
ترکنده کورمزم مراد مرشده جان و دلدن ارادت کتوردکن اشعار در دریغ
خمار کسم جرعهٔ نمی بخشد بو خمارده برکمسه باکه بر جرعه باغشلمز ببین که

شعبده حقه بازلق مسـه

بسوز امر حاضر در مسـه

قبا بونده چاك و يرتق معناسنه در مسـه

دلبردن مراد مرشد در مسـه

کسران کسنادر مسـه

ارتفاع وقتك سعد ونحس طلب ايتمك در منجملر اصطلاحی اوزره منه

دارام حاضردر منه

اهلِ دلی در جهان نمی بینم كوركه جهانده بر اهل دل كورمزم زِ آفتابِ قدح
ارتفاعِ عیشْ بكیر قدح آفتابندن عیش ارتفاعنی طوت یعنی حاصل ایله
چراكه طالعِ وقتْ آنچنان نمی بینم نیچون زیرا وقتك طالعنی انجلین كورمزم
نشانِ اهلِ دلی عاشقیست با خود دار اهل اللهك نشانی عاشقلق در كندك ایله طو
یعنی فراموش ایتمه كه در مشایخ شهر این نشان نمی بینم كه شهر شیخلرنده بو نشانی
كورمزم نشانِ موی میانش كه دل در و بستم انك موی كبی میاننك نشانی
كه اكه كوكل بغلدم زمن مپرس كه خود در میان نمی بینم بندن صورمه زیرا كندمی
اورتاده كورمزم مراد ذات باری نك حقیقتندن خبر میسر دكل ایدكن اشعار در
بدین دو دیده گریان من هزار افسوس بو ایكی كریان چشمم ایله حیف كه با
دو آینه رویش عیان نمی بینم كه ایكی آینه ایله انك یوزنی عیان كورمزم دو آینه دن
مراد ایكی كوزی در مراد هر شیئ ده جمال جانانی مشاهده ایتمكه قادر اولمدیغندن
اظهار تحسّر در قدِ تو تا بشد از جویبار دیده من سنك قدك تاكه بنم چشمم
جویبارندن كتدی بجای سرو جز آب روان نمی بینم سرو یرینه آب رواندن
غیری كورمزم مراد كریه سی تجلّی جمال فوتی ایچون ایدوكن اشعار در من و
سفینه حافظ كه جز درین دریا بن و حافظك دیوانی یعنی همان بو باكه كافیدر
زیرا بو دریادن غیری ده بضاعت سخن دلنشان نمی بینم كوكل تسلّی ایدیجی
سوز قماشن كورمزم دریادن مراد كندونك دیوانی در كندوسی دكلدر مراد
كندو اشعارنی مدح در فاش میگویم و از گفته خود دلشادم

سفینه دن مراد كندونك دیوانی در كه اشعار زنكینی ایله پر در منه

آشكارا دیرم و كندو سوزمدن دلشادم بنده عشقم و از هر دو جهان آزادم
عشقك بنده سی ام و هر ایكی جهاندن آزادم گفت و گوی عقل در خاطر
فرو نایدمرا بنده سلطانِ عشقم تا چه فرماید مرا مراد طالب دیدار

ایدوکن بیان در طایر گلشن قدسم چه دهم شرح فراق کلش قدس طایری ام
فراق شرحنی نه ویرم یعنی نیجه بیان ایدم که درین دامگه حادثه چون افتادم
که بو عالمه نیجه دوشدم مراد عالم ارواح ده اولان حالنی یاد در تأسف طریقی ایله
من ملک بودم و فردوس برین جایم بود بن ملک ایدم و فردوس برین
بنم یرم ایدی آدم آورد درین دیر خراب آبادم بو خراب آباده بنی
آدم کتوردی مراد عالم ارواح ده ایکن ملک کبی ایدم که عصیان ایله
آلوده دکل ایدم بشریت بنی بو مرتبه یه ایرشدردی دیمکدر اگرچه معنای
ظاهری آدم سبب اولدی دیمکدر سایهٔ طوبی و دلجویی حور و لب حوض
طوبی نک سایه سی و حورک لطیف لکی وحوض کوثر کناری بهوای سر کوی تو
برفت از یادم سنک سر کویک محبتی ایله خاطرمدن کتدی خطاب خدایه در
کوکب بخت مرا هیچ منجم نشناخت بنم بختم کوکبنی هیچ منجم اکلمدی
یارب از مادر گیتی بچه طالع زادم یارب جهان اناسندن نه عجب
طالع ایله طوغدم مراد امور دنیویه یه طالعنک تمام مساعده سی ولمدغندن
شکایت در چه تعجب معناسی ایله بله استفهام در تا شدم حلقه بکوش
در میخانهٔ عشق تا که عشق میخانه سی قپوسنک حلقه بکوشی اولدم
هر دم آید غمی از نو بمبارکبادم هر دم یکی دن بر غم باکه مبارکباده کلور
مراد عشق الهی ده اولان کثرت غمومی بیان ایدر شراب عاشقی تا نوش
کردم تا بیاسایش نخوردم دیگر آبی بعض که بو بیتک معناسنده بو وجهی
تجویز ایدر تا که عاشق اولدم هر دم یکی دن بر غم باکه مبارکباده کلور یعنی غملر
جدا اولور بو معنی محله ملایم دکلدر مکر غمدن مراد غم دنیا اوله میخورد خون
دلم مردمک چشم و سزاست کوزم ببکی کوکل قانن ایچرولا یقدر که چرا

جون افتادم جون دوشدم چون افتادم چون
اعاله ایله استفهامدر

دیر معبد

حلقه بکوش بنده و حلقه بکوش
تقدیرنده در

مردمک ببک

دل بجگر گوشهٔ مردم دادم که خلقک فرزندنه بنچون کوکل ویردم مراد عشق
مجازی نک الم وضررنی بیان در نیست در لوح جز الف قامت دوست
کوکلم لوحنده دوستک الف کبی طوغری قامتندن غیری یوقدر چکنم حرف دگر
یاد نداد استادم نیلیم استاد باکه غیری حرف تعلیم ایدوب از برلتمدی
مراد توحید حقیقی سرّن اظهار در دوست مراد خدا در استاددن مراد مرشد در
پاک کن چهرهٔ حافظ بسر زلف ز اشک زلفک اوجی ایله کوز یاشندن حافظک
چهره سنی پاک ایله ورنه این سیل دمادم ببرد بنیادم یوخسه بو دمادم سیل
بنی خراب ایدر مراد اسرار الهیه یه هدهسنی طلب در گریه دن خلاص ایچون

فتوی پیر مغان دارم و قولیست قدیم مرشدک
فتواسنی طوترم و قدیم بر سوز در که حرامست می انجا که نه یارست ندیم
که شراب اول یرده حرام در که یار مصاحب اولمیه مراد خدادن غیری یه عشق
حرام ایدوکن بیان در یار محبوب معناسنه در که مراد خدا در چاک خواهم زدن
این دلق ریایی چکنم بوریا ایله اولن دلقی یرتمق استرم نیلیم روح را صحبت
ناجنس عذابیست الیم ناجنسک مصاحبتی روحه عذاب الیم در مراد عشق
الهی نک حصولنه ریا مانع قوی ایدوکن بیان در تا مگر جرعه فشاند لب جانان
بر من تا مکر جانانک لبی بنم اوزرمه جرعه صاچه یعنی صاچه دیو سالهاست که شده‌ام
بر در میخانه مقیم نیچه ییللر در تا میخانه قپوسی اوزره مقیم اولمشم مراد کلام
ربانی دن بر چاشنی حصولی ایچون عشق و ریاضته سعی ایتدوکن اشعار در
مگرش خدمت دیرین من از یاد برفت مگر بنم قدیم خدمتم انک یادندن کتدی
ای نسیم سحری یاد دهش عهد قدیم ای نسیم سحری اکه عهد قدیمی اکدر مراد
مرشد جانبندن تأخیر فیض واقع اولدغن بیان در بعد صد سال اگر بوی تو

سخن امر حاضر درسته

از یاد شین مصدرنده درسته

بر خاک رسد یوزییل دن صکره اکر سنک بو یک بنم مزارمه ایرشه سر برارد

ز کلم رقص کنان عظم رمیم چوریمش استخوانم رقص ایدرک قبردن باش قالدرر

خطاب خدایه در دلبر ازما بصد امید ستد اول دل دلبر کوکلی بزدن اول یوز

امید ایله آلدی ظاهرا عهد فرامش نکند خلق کریم ظاهرا خلق کریم یعنی خدا

عهدی فراموش ایلمز مراد یحبهم ویحبونه حسبنجه محبت وطاعت حق اوزره اولنی

خدای تعالی فراموش ایلمز دیمکدر غنچه کو تنکدل از کار فرو بسته مباش

غنچه دی بغلنمش ایشدن تنکدل اولمه کز دم صبح مدد یابی و انفاس نسیم

زیرا صبحک نفسندن و نسیمک نفسلرندن مدد بولورسن مراد عالم قبض ده

اولنلره تسلیه درکه عاقبت عالم بسطه وصول بولورسز دیو فکر بهبود خود ای

دل زدر دیگر کن ای دل کند و صحتک فکرنی بر غیری بابدن ایله درد عاشق

نشود به بمداوای حکیم عاشقک دردی حکیمک علاجی ایله ایو اولماز

طبیب از ما عنان بر تافت کویی که هیچ امید بهبودی نماندست کوهر

معرفت آندوز که با خود ببری معرفت کوهرنی حاصل ایله که کندک ایله ایلده سن

که نصیب دکرانست نصاب زر و سیم زیرا زر و سیم نصابی غیریلرک

نصیبی در مراد یوم لا ینفع مال ولا بنون الا من اتی الله بقلب سلیم حسبنجه

عالی مرتبه یه وصول بولمغه عمل و معرفت کرک مال کرکمز دیمکدر دام سختست

مکر یار شود لطف خدا دام شیطان صعب و مشکل در مکر خدانک لطفی یار

اوله ورنه آدم نبرد صرفه ز شیطان رجیم یوخسه آدم شیطان رجیمدن

زیاده التمز یعنی انک مکرندن خلاص بولماز که با نفس و شیطان بر اید بزور

نبرد پلنکان نیاید زمور حافظ ار سیم و زرت نیست چه شد شاکر باش

ای حافظ اکر سنک سیم و زرک یوق ایسه نه اولدی شاکر اول چه به از دولت

صاحب خلق کریم تقدیرنده در نسخه

دام طوزاق نسخه

بانفس امر ظاهر در نسخه

لطف

لطف سخن و طبع سلیم لطافت سخن وطبع سلیم دولتندن یک نه در
گرچه ما بندگان پادشهیم اگرچه بز پادشاهه بنده لری یوز پادشاهان ملک
صبحگهیم صبحک ملکنک پادشاهلری یوز مراد و بالاسحار هم یستغفرون حسبنجه
عشاق سحرخیز ایدوکن بیان در گنج در آستین وکیسه تهی آستینده گنج
وکیسه بوش جام گیتی نما و خاک رهیم گیتی نما جام و خاک رهز مراد
اولیانی تحت قبائی لا یعرفهم غیری حسبنجه صورت فقرده عزیز و مقبول حق ایدوکلن
اشعار در هوشیار غرور و مست حضور غرورک هوشیاری وحضورک مستی یوز
یعنی غروردن پاکز وقرب آلهی ایله مستز بحر توحید و غرقهٔ گنههیم توحید
بحری یوز وگناهه غریقز بحر توحید اولمهسی موحد حقیقی اولدقلری در گناهه
غریق اولمهسی طاعتلرنی گناه مثابه سنده طوتدقلری در بعض نسخده هوشیار
حضور و مست غرور واقع اولمش در معنی اکه کوره اولور شاهد بخت چون
کرشمه کند بخت محبوبی چونکه کرشمه ایده ماش آینهٔ رخ چو مهیم
بز انک ماه کبی یوزنک آینه سی یوز مراد عشق سببی ایله جمال جانانی مشاهده
ایدکن بیاندر شاه بیدار بخت را هر شب بیدار بخت شاهک هر کیجه
ما نگهبان افسر و کلهیم افسر و کلهی نک حافظی بز ز مراد تصرف عالم
اولیا اللهده ایدکن بیان در گو غنیمت شمار همت ما دی اکه بزم همتمزی
غنیمت صایسون که تو در خواب و ما بدیدگهیم زیرا سن خوابده سن
و بز کوز برنده یوز یعنی سنی حفظ ایلرز شاه منصور واقفست که ما شاه
منصور واقف در که بز روی همت بهر کجا که نهیم همت یوزنی هر قنده
که قورز دشمنان را ز خون کفن سازیم دشمنلری خونه غرق ایدرز
یعنی هلاک ایدرز دوستان را قبای فتح دهیم دوستلره فتح قفتانی

گیتی نما وصف ترکیبی در

افسر تاج

ویررز مراد اولیانک قدرت وتصرفن بیان ایدر رنگ تزویر پیش ما نبود بزم
قتمزده تزویر رنکی اولماز شیر سرخیم و افعی سیه‌ایم قرمزی ارسلانز
وقره ییلانز یعنی بزده ریا یوقدر وام حافظ بگو که باز دهند دی که حافظک
بورجنی کرو ویره‌لر کرده اعتراف و ما گواهیم اعتراف ایتمشسن وبز
شاهدز مراد وعد الکریم دین حسبنجه ظرافت ایله پادشاه‌دن احسان طلبیدر
آنکه پامال جفا کرد چو خاک راهم اول کمسه که بنی خاک راه
کبی پامال وخراب ایلدی خاک میبوسم و عذر قدمش میخواهم خاک اوپرم
وانک قدمنک عذرنی دیلرم مراد مرشددر که جمیع جفاسنه تحمل ایدر من نه
آنم که بجور از تو بنالم حاشا بن اول دکلم که جور سببی ایله سندن ناله ایدم
حاشا چاکر معتقد و بنده دولتخواهم معتقد خدمتکار و دولت خواه
قولم خطاب مرشده‌در بسته‌ام در خم گیسوی تو امید دراز سنک کیسوک
خمنه دراز امید باغلمشم آن مبادا که کند دست اجل کوتاهم اول اولمسون
که اجل الی بنم دراز امیدمی قصه ایده ذره خاکم و در کوی توام وقت
خوش است بر ذره خاکم و سنک کویکده وقتم خوشدر ترسم ای دوست
که بادی ببرد ناگاهم قورقرم ای دوست که ناگاه بنی باد سنک کویکدن ایلده
مراد هوا سببی ایله جناب قدس‌دن جدالق خوفنی اظهاردر من ان ذره‌ام در هوای
تو بیت وجود و عدم ز احتقارم یکیست صوفی صومعه عالم قدسم لیکن
عالم قدس صومعه سنک صوفی سیم لیکن حالیا دیر مغانست حوالتگاهم
شمدی قرار ایده جک یرم مغلر دیری در دیر مغان‌دن مراد خانقاه در
پیر میخانه سحر جام جهان بینم داد مرشد کامل سحر وقتی باکه جام جهان بین
ویردی واندر آن آینه از حسن تو کرد آگاهم واول آینه‌ده سنک حسنکدن

گرده‌ده اولان همزه خطاب ایچوندر صح

بادی‌ده اولان یاء خطاب ایچوندر صح

378

ازنی امر حاضر درنسخه

بنی اکاه ایلدی خطاب خدایه درمراد مرشد سحروقتی عشق فیضی ایله قلبنی
آینه مثال ایدوب انده جمال جانانی مشاهده اتدوکن بیاندر یا مَن خاک نشین
خیز و سوی میکده آی قالق بن خاک نشین ایله میخانه جانبنه کل تا ببینی
که دران حلقه چه صاحب جاهم تاکوره سن که اول حلقه ده نه صاحب جاهم
دران حلقه دن مراد زمرهٔ عشاق در مست بگذشتی و از حافظت اندیشه نبود
مست کچدک و حافظدن ساکه غم اولمدی یعنی اکه مقید اولمدک آه اگر دامن حسن
تو بگیرد آه هم آه اکربنم آهم سنک حسنک دامنی طوته خطاب مرشده در که
عشق الهی ایله مست در خوشم آمد که سحر خسرو خاور میگفت باکه خوش
کلدی که سحر وقتی افتاب ایتدی بو بنده ایدر ایدی معناسنه دخی جایزدر با همه
پادشهی بنده تورانشاهم دوکلی پادشاهلغم ایله تورانشاهک قولیم
مراد پادشاهی مدح در گرچه از آتش دل چون خم می در جوشم
اگرچه دل آتشندن شراب کوپی کبی جوشده ایم جوش ایدرم معناسنه دخی جایزدر
که بو وجه اوزره درجوشم فعل مضارع اولوب در لفظی زاید اولور مهر بر
لب زده خون میخورم و خاموشم لبم اوزره مهر اورمش قان یرم و خاموشم
مراد آلام عشقه تحمل ایدوب سکوت اتدکن بیان در قصد جان است طمع در
لب جانان کردن جانانک لبنه طمع ایلمک جانه قصددر یعنی کندونک هلاکنه
سعی ایدر تو مرا بین که درین کار بجان میکوشم سن بنی کور که بو ایشده
جان ایله چالشرم مراد کلام ربانینک حصولی ایچون وجودنک افناسنه راضی
اولدغن اشعار در من کی آزاد شوم از غم دل چون هر دم بن دل غمندن
قچن آزاد اولورم چون هر دم هندوی زلف بتی حلقه کند در گوشم بر محبوب
سیاه زلفنی قولغمه حلقه ایدر مراد عشق مجازیده غمدن خلاص میسر دکل ایدوکن

بنی امر حاضر درنسخه

بیان در بُتْ دن مراد اسم خدا اولمق ممکن در زیرا صوفیون اصطلاحنده
بتان دن مراد اسما و صفات درکه مظاهر ذات در خِرْقَه پوشیءِ مَنْ اَزْ
غَایَتِ دینْ دَارِی نِیْسْت بنم خرقه پوش لغم تمام دین دارلقدن دکلدر پَرْدَهءِ
بَرْ سَرِ صَدْ عَیْبِ نِهَانْ مِی پُوشَمْ یوز مستور عیبک باشی اوزره بر پرده
اورترم مرادی غوری دفع ایچون کندوسنی بو حال ایله اظهار در مَنْ کِه خَواهَمْ
کِه نَنُوشَمْ بَجُزْ اَزْ رَاوِقِ خُمْ بن که استرم که شراب صافی دن غیری نوش
ایمیم چکنم گَرْ سخن پیر مغان ننیوشم نه ایدم اگر مرشدک سوزنی قبول ایمیم
یعنی قبول ایدرم زیراکه تمام احتیاجم واردر رَاوِقِ صافی رَاوِقِ خم شرابدر
که بوندن عشق آلهی مراددر عوام تخیف ایدوب رواق دیدیلر حَاشَ لِلّه
کِه نِیَمْ مُعْتَقِدِ طَاعَتِ دُوسْتْ حاش لله که خدانک طاعتنه معتقد دکلم یعنی
معتقدم اِینْ قَدَرْ هَسْتْ کِه گَهْ گَهْ قَدَحِی مِینُوشَمْ بو قدر واردر که گاه گاه
بر قدح نوش ایدرم مراد روز حشره اعتقادی اولوب عملنه غرور اتمدکن
بیان در هَسْت اُمِیدَمْ کِه عَلَی رَغْمِ عَدُو رُوزِ جَزَا امیدم واردر که دشمنک
یعنی شیطانک رغمنه قیامت کونی فَیْضِ عَفْوَشْ نَنَهَدْ بَارِ گُنَهْ بَرْ دُوشَمْ
انک عفوی فیضی گناه یوکنی اموزم اوزره قومیه یعنی خدادن عفو امید
طوترم پِدَرَمْ رَوْضَهءِ جَنَّتْ بَدُو گَنْدُمْ بِفُرُوخْتْ پدرم یعنی آدم جنت
باغچه سنی اکی بغدایه صاتدی نَاخَلَفْ بَاشَمْ اَگَرْ مَنْ بَجُوِی نَفْرُوشَمْ
بن ناخلف اولورم اگر بر جوه صاتمیم ناخلف فرزند بد گَرْ اَزِینْ دَسْتْ
زَنَدْ مُطْرِبِ مَجْلِسْ رَهِ عِشْقْ اگر مجلس مطربی عشق پرده سنی بونک کبی
چالَه شِعْرِ حَافِظْ بَرَدْ وَقْتِ سَمَاعْ اَزْ هُوشَمْ حافظک شعری
سماع وقتی بنی هوشدن ایلدر یعنی بی هوش ایدر

کرمن

ایچون در … نسخه ده … اولن اخره در

من چو آباغ جهان آلجوی نفروشم
بعض نسخه ده بو بیله واقع اولمشدر
معنی سی آلا درسه
مطربدن مراد مرشددر

گر من از سرزنش مدعیان اندیشم اگر بن مدعیلرک طعنندن خوف ایدم
شیوهٔ رندی و مستی نرود از پیشم رندلک و مستلک شیوه سی بنم قتمدن
گتمز مراد اعدانک طعنی ایله عشقی ترک اتمزم دیمکدر زهد رندان نوآموخته
راهی بدهیت نوآموخته رندلرک زهدی کویه منسوب بریولدر من که بد
نام جهانم چه صلاح اندیشم بن که جهانک بدنامی ام نه صلاح فکر ایدم
یعنی عشقه هنوز سلوک اتمش کمسه عشقدن فراغت اتمک آساندر اما
بن که راه عشقه سالک منتهی ام ترک اتمزم شاه شوریده سران خوان
من بی سامان را بن عقلسزی دیوانه لرک شاهی اوقی زانکه درکم
خردی از همه عالم بیشم زیرا نقصان عقلده دوکلی عالمدن زیاده ام
مراد محبت ماسوی ترکنده چست وچالاک ایدوکن اشعاردر زیرا هرنه
قدرکه عقل معاش جانبی نقصان بوله جناب قدس ایله اشنالغی اکه کوره
زیاده اولور برجبین نقش کن از خون دل من خالی آلنک اوزره
بنم خون دلمدن برخال نقش ایله تا بدانند که قربان تو کافر کیشم
تا بیله لرکه سن کافر فعللونک قربانی ایم خطاب محبوب اولمق روشندر
مرشده اولمق احتمالدرکه کافرکیش اولمسی ریاضت ومجاهده ده اصلا
ترحم وشفقت اتمدکندن اوتری اوله عادتدرکه قربان ایدن کمسه
قاندن آلننه بولاشدررر اعتقادی بنماو نکذر بهر خدا بر اعتقادکو
بلکه الله ایچون یعنی بنی تجسس اتمه تا ندانی که درین خرقه چه نادرویشم
تا بیلمیه سن که بو خرقه ده نه نادرویشم یعنی درویش اولمدغمی اکلمیه سن
مراد جواسیس عیوبه طعندر هرکرا جامهٔ پارسا بینی پارسا
دان ونیک مرد انکار ورندانی که درنهادش چیست محتسب رادرون

راهی بدهیت عدم شهرتدن
کنایتدر مسه

خانه چه کار شعر خونبار من ای باد بر یار بخوان ای باد بنم خونبار شعرمی
یارک قتنده اوقی که ز مژگان سیه بر رگ جان زد نیشم که اول یار سیاه
مژکانندن بنم جانم طمری اوزره نیش اوردی مراد مرشدنه حالنی بیان در فضل
الهی وسیله سیله دامن از رشحهٔ خون دل من درهم چین بنم خون دلم رشحه
سندن دامنکی صاقن که اثر در تو رسد چون بخراشی ریشم زیرا اثری سکا
ایرشور چونکه بنم جراحتمی طرملیه سن مراد پریشان دل اولنلری رنجیده خاطر
ایدنه نصیحت و تهدید در تا توانی درون کس مخراش کاندرین راه خارها
باشد من اگر رندم اگر شیخ چه کارم با کس بن اگر رندم اگر شیخم بنم کیمسه ایله
نه ایشم وار حافظ راز خود و عارف وقت خویشم کندو رازمک حافظی ام
وکندو وقتمک عارفی ام مرادکمنک نیک وبدنه مقید اولمیوب کندو حالنه
مشغول اولدغن بیان در گر ازین منزل غربت بسوی خانه روم
اگر بو غربت منزلندن خانه جانبنه کیدم دگر آنجا که روم عاقل و فرزانه روم
کروانده که کیدم عاقل و فرزانه کیدم زین سفر گر بسلامت بوطن باز رسم
بو سفردن اگر سلامت ایله کرو وطنه ایرشم نذر کردم که هم از راه بمیخانه روم
نذر ایلدم که هم یولدن یعنی خانه یه وارمدین میخانه یه کیدم نتکم حبیب اکرمک
عادتی ایدی که سفردن کلدکده مسجده واروب نماز ادا ایدوب اصحاب ایله
مصاحبت ایدوب اندن صکره کندونک شریف ولطیف مقامنه کیدردی
تا بگویم که چه کشفم شد ازین سیر و سلوک تا دیم بو سیر و سلوکدن باکه
نه کشف اولدی بر در میکده با بربط و پیمانه روم میخانه قپوسنه قپوز و قدح
ایله کیدم مراد دیار غربتده حاصل اولن کشف و حالی بیان ایچون خانقاهه
کیدرم دیمکدر آشنایان ره عشق گرم خون بخورند طریق عشق آشنالری

خونبار وصف یار سیاه در

رشحه خونریزی

فرزانه عاقل

بر بونده عقد معناسنه در
منه

کام مراد معناسنه

اکر بنم قامی ایچه لر ناکسم کر بشکایت بر بیگانه روم ناکسم اکر شکایت ایله
بیگانه قتنه کیدم بو وجه دخی جایز در اکر شکایته کیدم بعد ازین دست من و
زلف چو زنجیر نگار بوندن صکره بنم الم و نگارک زنجیر کبی زلفی چند چند
از پی کام دل دیوانه روم نیجه نیجه دیوانه کوکلمک مرادی اردنجه کیدم
نگاردن مراد خدا زلفدن مراد اسرار الهیه در گر ببینم خم ابروی چو
محرابش باز اکر کروانک محراب کبی ابروسنک بوکلمنی کورم سجدۀ شکر
کنم و زپی شکرانه روم سجده شکر ایدم و شکرانه اردنجه کیدم مراد
غیب هویت حصولی ایچون اظهار شکر اتدوکن بیان ایدر خرم آندم که چو
حافظ بتولای وزیر خرم و سرور اول وقت که حافظ کبی وزیرک محبتی
ایله سرخوش از میکده با دوست بکاشانه روم دوست ایله میخانه
دن خانه یه سرخوش کیدم مراد وزیرک عنایتی ایله عشق الهی بی باک
آشکارا اولمسن طلب در دوستدن مراد مرشد در میکده دن مراد
خانقاه در گرچه افتاد ز زلفش گرهی در کارم اگرچه
انک زلفندن بنم ایشمه بر عقده دوشدی همچنان چشم گشاد از کرمش
میدارم هنوز انک کرمندن کشاد امیدن طوترم زلف دن مراد بونده
ظلمت کون اولمق روشن در یعنی اکرچه سلوک عشقده ظلمت کون دن
باکه بر حجاب و بر صعوبت واقع اولدی لیکن خدا انک کرمندن انک مندفع
اولمسن امید طوترم بطرب حمل مکن سرخی رویم که چو جام یوزمک حمرتنی
شوق و سروره حمل ایلمه زیرا جام کبی خون دل عکس برون میدهد از رخسارم
خون دل رخسارمدن عکسنی طاشره ویرر پردۀ مطربم از دست برون
خواهد برد مطربک پرده سی بنی الدن طاشره الدیسر در آه اگر زانکه درین

چشم بونده اسم معناسنه در
منه

پرده نباشد یارم آه اکر آندن که بو پرده ده باکه یول واجازت اولمیه
پردهٔ اولدن مراد بو بنده اهل ساز قتنده اولن پرده در مراد بودر که
مرشدک سوزندن شوق حاصل اولوب اختیارالدن کتمه کرکدر بو حال
ایله اکر وصول الی الله میسّر اولمیه حالم نیجه اولور پاسبان حرم دل
شده‌ام شب همه شب دوکلی کیجه لر دل حرمنک پاسبانی اولمشم تا درین
خانه جز اندیشهٔ او نگذارم تا بو خانه ده انک فکرندن غیری قومیم مراد
محبت ماسوادن دلنی تخلیه اتمک ایچون اقدام واهتمامن بیان در دیدهٔ
بخت باافسانهٔ او شد در خواب بخت کوزی انک افسانه سی ایله اویودی
کو نسیمی ز عنایت که کند بیدارم قنی عنایتدن بر نسیم که بنی بیدار ایده مراد
کلمات الهیه یه مشغول اولوب فیض و قربدن محروم اولدغندن اوتری
اندن خلاص ایچون حقدن عنایت طلب اتدوکن اشعار در منم آن
شاعر ساحر که بافسون سخن بنم اول ساحر شاعر که سوز افسونی ایله
از نی کلک همه قند و شکر می بارم قلم قمشندن دوکلی قند و شکر یاغدررم
بصد امید نهادیم درین بادیه پای یوز امید ایله بو بیابانه ایاق قودق
ای دلیل دل کم کشته فرو نگذارم ای کم اولمش کوکلک دلیلی بنی ترک ایله
مراد سلوک عشقده مرشددن فیض و همت طلبیدر چون منش در
کذر باد نمی یارم دید چونکه بن آنی یل اوغنده کورمکه قادر اولمازم
باکه کویم که بکوید سخنی با یارم کیمه دیم که یارمه بر سوز دیه مراد سرّ
عشقک کتماننه تمام سعی ایدرم دیمکدر یاردن مراد خدادر دوش
میکفت که حافظ همه رویست و ریا دون کیجه ایتدی که حافظ دوکلی رو
و ریادر بجز از خاک درش باکه بکو در کارم دی انک قپوسی خاکندن

نیمی ده اولن با وصلت ایچوندر

روی و ریا بر معنایه در

یعنی

عیزی کیمک ایله اشاره ایمدر شاولان ضمیر غایب خدایه راجع در خطاب
مرشده در که تعبیر بالنقیض اعتباری ایله لطیفه ایدوب مرایی دیمش در بعض نسخه
درت واقع اولور خطاب طریقی ایله مرشد مراد اولور من دوستدارِ
روی خوشت و موی دلکشم بن لطیف یوزک و دلکش مویک عاشقی ام
مدهوش چشم مست و می صاف بیغشم مست چشمک و غش سز صاف شرابک
مدهوشیم یعنی مرشد وعشقه طالبم گفتی ز سر عهد ازل یک سخن بگوی
دیدک عهد ازل سرندن بر سوز دی آنگه بگویمت که دو پیمانه درکشم اول
وقت دیرم سا که اکی پیمانه چکم مراد شراب عشق ایله مست اولمینجه اسراردن
سوز سویلمک میسر دکل ایدوکن بیان در در عاشقی گریز نباشد ز سوز
و ساز عاشقلقده سوز و سازدن چاره اولماز یعنی البته یانمق و صبر اتمک
لازم در استاده ام چو شمع مترسان ز آتشم شمع کبی یانمغه دورمشم
بنی آتشدن قورقتمه هر کیمکه گریز اختیار اتمش در که گریختن معناسنه در
اول معنادن فرار اتمک لازم در من آدم بهشتیم اما درین سفر بن
بهشته منسوب آدمم اما بو سفرده که مراد بو عالم ناسوت در حالی اسیر عشق
جوانان مهوشم شمدی مهوش جوانلرک عشقنه اسیرم جوانان مهوشدن مراد
اولیاء الله در بخت ار مدد دهد که کشم رخت سوی دوست بخت اگر مدد
ویرزسه که اسبابی دوست جانبنه چکم گیسوی حور گرد فشاند ز مفرشم حورک
گیسوسی بنم مفرشمدن غباری سلکر مراد اگر فضل الهی با که معین اوله جنته وصول
بولوب حور خدمتکارم اولور دیمکدر شیراز معدن لب لعلست و کان
حسن شیرانز قرمزی لبک معدنی و حسنک کانی در من جوهری مفلس
ازان رو مشوشم بن مفلس جوهری اول سببدن مشوشم مراد شیرازده

شمعی ام حاضر در بر

سوی جانب

مرشدک کثرتنی وطالبک قلتنی بیان در از بس که چشم مست درین شهر
دیده ام زیاده که بو شهرده مست چشم کورمشم یعنی کوردکمدن حقا که می
نمیخورم اکنون و سرخوشم الله حقیچون که شمدی شراب ایچرم و سرخوشم
مراد کثرت عشاقی بیان در شهریست پر کرشمهٔ خوبان ز شش جهت
آلتی طرفدن خوبلرک کرشمه سی ایله پر بر شهر در چیزیم نیست ورنه خریدار هر ششم
بر نسنم یوقدر یوخسه هر شششه مشتریم مراد مرشدلرک کثرت ارشادن و
کندونک فیضنده زیاده قصورن بیاندر حافظ عروس طبع مرا جلوه آرزوست
ای حافظ بنم طبعم عروسنه جلوه آرزو در آیینهٔ ندارم از آن آه میکشم
بر آیینه طوتمزم اول سببدن آه چکرم مراد طالب معرفت یوق که معرفت اظهار
ایدم دیمکدر ما بر آریم شبی دست و دعایی بکنیم
بز بر کیجه ال قالدره لم و بر دعا ایده لم غم هجران ترا چاره ز جایی بکنیم
سنک فراقک غمنه بر یردن چاره ایده لم خطاب خدایه در دل بیمار
شد از دست رفیقان مددی خسته دل الدن کندی ای رفیقلر بر مدد
ایلکوز تا طبیبش بسر آریم و دوایی بکنیم تا انک باشنه طبیب کتوره لم
و بر علاج ایده لم مراد نفسنی اصلاح ایچون مرشد طلب ایتمکدر آنکه
بی جرم برنجید و بتیغم زد و رفت اول کمسه که جرم سز بکا انجندی و بنی
تیغ ایله اوردی و کتدی بازش آرید خدارا که صفایی بکنیم الله ایچون
آنی کرو کتورکز تا بر صفا ایده لم یعنی صفا و صلح اوزره اولالم بوندن مراد
بر دوست اولمق روشندر برنجید انجندی معناسنه دخی ممکن در تیغ ایله
اورمق زیاده جفادن کنایت در مدد از خاطر رندان طلب ای دل
ورنی ای دل مددی اولیا اللهک خاطرندن طلب ایله یوخسه کار صعبست

عروس شکلی مته

آن رشید ... مته

382

مبادا که خطایی بکنیم ایش یعنی راه عشقک سلوکی مشکلدر اولمیه که
برخطا ایده وز در زره نفس گز و سینهء ما بتکده بود نفس یولنده که
اول نفس دن برزم سینه مز بتخانه اولدی تیر آهی بکشاییم و غزایی بکنیم
بر اه تیرنی آچلم یعنی اتلم و برغزا ایده لم مراد نفسک اصلاحنه سعی و
اقدام ایده لم دیمکدر خشک شد بیخ طرب راه خرابات کجاست شوق
کوکی خشک اولدی میخانه یولی قنده در تا دران آب و هوا نشو و نمایی
بکنیم تا اول آب و هواده برنشو و نما ایده لم مراد سایر عبادتدن
برحالت و ذوق حاصل اولمدغندن عشقه مباشرت اتدکن بیاندر
سایهء طایر کم حوصله کاری نکند حوصله سز مرغک سایه سی بر ایش
ایلمز طلب سایهء میمون همایی بکنیم برمبارک همانک سایه سنی طلب
ایده لم بو وجه دخی جایزدر بر همانک مبارک سایه سنی طلب ایده لم
بو وجه اوزره میمون همایه مضاف اولور مراد ارشاده قادر برشیخ
طلب ایده لم دیمکدر کم حوصله بی حوصله معناسنه درکه سفله و بی مروت
معناسنه استعمال اولنور اما بونده اول مراددر دلم از پرده بشد حافظ
خوش لهجه کجاست دلم پرده دن کتدی یعنی صبر و قرار قالمدی لطیف
سوزلو حافظ قنده در تا بقول و غزلش ساز و نوایی بکنیم تا انک
قول و غزلی ایله برساز و نوا ایده لم مراد کلمات عشق ایله جوش و خروش
ایده لم دیمکدر ما زیاران چشم یاری داشتیم بر یار
لردن معاونت امیدین طوتدق خود غلط بود آنچه ما پنداشتیم
خود غلط اولدی آنی که بز صاندق تا درخت دوستی کی بر دهد
عجب دوستلق درختی قچن میوه ویرر حالیا رفتیم و تخمی کاشتیم

شمدی کتدک و بر تحم اکدک مراد دوستلردن وفا کورممش ایکن کندوسی
دوستلغنی ترک اتمدوکن اشعار در نکتها رفت و شکایت کس
نکرد نکته لر واقع اولدی و کمسه شکایت اتمدی جانب حرمت فرو
نکذاشتیم حرمت جانبنی ترک اتمدک مراد بر دوست ایله کندوسنک
مابینده اولن خصومتی بیان در کفتکو آیین درویشان نبود
کفت وکو درویشلرک عادتی دکل ایدی ورنه با تو ماجراها داشتیم
یوخسه سنک ایله ماجرالر طوتردق شیوهٔ چشمت فریب جنک داشت
سنک چشمک شیوه سی جنک فریبن طوتدی یعنی جنکه قصد ایتدی
ما ندانستیم و صلح انکاشتیم بز بیلمدک و صلح ظن اتدک خطاب دوسته
اولمق روشندر کلبن حسنت نه خود شد دلفریب سنک حسنک
کلبنی کندوسی یعنی کندودن دلفریب و مقبول اولمدی ما دم همت
برو بکماشتیم بز انک اوزره همت دمنی حواله اتدک دوستنه
خطاب ایدوب ایدرسن عزته ایرشمکه بزم دعامز سبب اولمش در
کفت خود دادی بما دل حافظا ایتدی ای حافظ بزه کندک اختیار
ایله کوکل ویردک ما محصل بر کسی نکماشتیم بز کمسه اوزره محصل حواله
ایلمدک مرحبا طایر فرخ رخ فرخنده پیام مرحبا ای
مبارک ایزلو فرخنده خبرلو طایر خیر مقدم چه خبر یار کجا راه کدام
کلمکک خیر اولسون نه خبر یار قنده یول قنقی در مراد مرشدی یا بر
یار صادقی در یا رب این قافله را لطف ازل بدرقه باد یا ربی
بو قافله یه لطف ازل قولاغوز و حافظ اولسون که از و خصم
بدام آمد و معشوقه بکام که دشمن آندن طوزاغه و معشوقه مراده

کلدر

کلبن کل فدانی مه
اکچون در مه
جنبشت ده اولمش تا خطاب

بنهم ده ... طایر دن مراد قاصددر
یار محبوب یعنی ... مراد
مرشد یا بر یار صادقدر مه

383

کلدی یعنی دشمن کرفتار اولوب معشوق مرادنه ایرشدی معشوقه
دن مراد مرشدی یا بر یار صادقی در ماجرای من و معشوق مرا
پایان نیست بنم و بنم معشوقمک ماجراسنه پایان یوقدر هرچه آغاز ندارد
نپذیرد انجام هر نسنه نک که ابتداسی یوق در انتهاسی یوقدر معشوقدن
مراد خدادر زلف دلدار چو زنار همی فرماید دلدارک زلفی چونکه زنار بیوره
برو ای خواجه که شد بر تن ما خرقه حرام یوری ای کشی که بزم تنمزه اوزره خرقه
حرام اولدی مراد صورت ملامیه یی قبول اتدکن بیاندر مرغ روحم که همی
زد ز سر سدره صفیر بنم روحم مرغی که سدره باشندن صقلق اوررایدی
یعنی مکانی اوایدی عاقبت دانهٔ خال تو فکندش در دام عاقبت سنک
دانهٔ خالک انی طوزاغه براقدی مراد تجلیٔ ذات سببی ایله عالم ارواح دن
بو کون و فساد عالمنه کلدوکن اشعار در خطاب خدایه در سدره دن مرا
بونده سدرة المنتهی درکه جبرئیلک مقامیدر گل ز حد برد تنعم زکرم رخ
بنمای گل تنعمی حددن آلدی یعنی زیاده کبر اتدی کرمکدن یوزکی کوستر
تا خجل اوله سرو می نازد و خوش نیست خدارا بخرام سرو نازایدر و
خوش دکلدر الله ایچون صالن تا سرو خجل اوله خطاب مرشده درکه
انی محبوب منزله سنه تنزیل اتمشدر چشم خونبار مرا خواب نه در خور
باشد بنم خونپار غدریجی چشمه خواب لایق دکلدر یعنی خواب کلمز
من له یقتل داء دنف کیف ینام نیجه اویور شول کمسه که مشتد و ممتد
مرضی انی هلاک ایدر مراد عشق الهی ایله خواب جمع اولمز دیمکدر در خور لایق
داء درد دنف مشتد و ممتد تو ترحم نکنی بر من مسکین گفتم سن
بن مسکینه ترحم ایتمزسن دیدم ذاک دعوای و ها انت و تلک الایام

دلدار وصف ترکیبیدر

بنمای امر حاضردر

الدنف المرض اللازم

داء دنف ده تجرید وار در
که دنف ده مرض معناسی
اعتبار اولنماز

دنف ده تذکیر و تانیث و تثنیه
و جمع برابردر

سکابنم دعوام بودر و اشته سن و بو ایام یعنی بعد زمان بو دعوانک
صحتی ظاهر اولور مراد روحک نفسه خطابی درکه سن باکه اصلا ترحم اتمزسن
دیو و بوسوز راست در حافظ از میل با ابروی تو دارد شاید حافظ
اکرسنک ابروکه میل طوته لایق در جای در کوشهٔ محراب کنند اهل کلام
کلام الله اهلی محراب کوشه سنده یر ایدرلر خم ابرودن مراد غیب هویت
و رمز احدیت درکه قاب قوسین مرتبه سندن برشمه در
ما بی غمان مست دل از دست داده ایم بز شراب عشق ایله مست اولمش
غمسزلر کو کلی الدن ویرمشز همراز عشق و همنفس جام و باده ایم
عشق الهی نک همرازی و جام و باده نک همنفسی یوز بر ما بسی کمان ملامت
کشیده اند بزم اوزرمزه چوق ملامت یایینی چکمشلردر تا کار خود ز
ابروی جانان کشاده ایم تا که کندو ایشمی جانا نک ابروسندن آچمشز مراد
بودرکه عشق سببی ایله قرب الهی دن و غیب هویتدن بهره مند اولوب
اسرار سویلد کمز ایچون عوام بزه طعن ایدرلر ای کل تو دوش جام صبوحی
کشیدهٔ ای کل سن دون کیجه صبوحی جامینی چکمشسن ما آن شقایقیم
که با داغ زاده ایم بز اول شقایقز که داغ ایله طوغمشز مراد عهد الست ده
اولن عشقنی بیان در پیر مغان ز توبهٔ ما کر ملول شد پیر مغان اکر بزم
توبه مزدن ملول اولدی ایسه کو باده صاف کن که بعذر ایستاده ایم
پیر مغانه دی شرابی صاف ایلسون که عذره دورمشز مراد عشقه رجوع
اتمک ایچون مرشددن صفای خاطر طلبی در کار از تو میرود مددی ای
دلیل ایش سندن حاصل اولور ای یول دلیلی بر مدد ایله انصاف میدهیم
که از ره فتاده ایم انصاف ویررز که یولدن دوشمشز مراد قصورنه

کوشه ده اولان همزه اضافت ایچون در نسخه

کو امر حاضر در نسخه

384

اعتراف اتمك طريقی ایله مرشددن مدد طلب ایتمسی در چون لاله می بین و
قدح درمیان کار ایش اوزناسنده یعنی اشکار لاله کبی شراب و قدحه بقه
این داغ بین که بردل پرخون نهاده ایم بو داغی کور که پرخون دل اوزره
قومشز مراد عشق الهی درونی برحالت اید وکن بیاندر گفتی که حافظ این همه
رنک وخیال چیست ایدک که ای حافظ بو دوکلی رنک وخیال نه در نقش غلط
مخوان که همان لوح ساده ایم غلط نقش اوقومه زیرا بز همان ساده لوحز
بزده حیله وریا یوقدر مراد اشعارمده اولن خیالات ولطایف دن ونکات
ومعارفدن بزی حیله وخدعه صاحبی ظن اتمه دیمکدر که طعن ایدنلره جواب در
مزن بردل ز نوک غمزه تیرم غمزه اوجندن بنم کوکلمه تیر
اورمه که پیش چشم بیمارت بمیرم که سنک بیمار چشمک اوکنده اولم مراد مرشدک
قهر ایله اولن نظرنی کندوسندن لطف ایله دفع در نصاب حسن در حد کمالست
حسنک نصابی حد کمال ده در زکاتم ده که مسکین وفقیرم باکه زکات ویر که
مسکین وفقیرم مراد مرشددن فیض وهمت طلبی در که مرشد نصاب وصله
واصل در من ان مرغم که هر شام وسحرگاه بن اول مرغم که هر شام وهر
سحرگاه زبامم عرش می اید صفیرم عرش طامندن باکه صقلق کلور مراد
کندوسنه الهام ربانی ایرشد وکن بیان در قدح پرکن که من در دولت
عشق قدحی شراب ایله پر ایله زیرا بن عشق دولتنده جوانبخت جهانم کرچه
پیرم جهانک جوانبختی ایم اکرچه پیرم مراد عشق ایله حیات ابد حاصل
ایدوب وصال جانان دولتنه وصول بولدغن اشعار در چنان پر شد
فضای سینه از دوست سینم صحراسی دوست دن انجلین پر اولدی
که فکر خویش کم شد در ضمیرم که ضمیرمده کندو فکرم کم اولدی مراد

مخوان نقش غلط در

ده ام حاضر در

فضا صحرا

قلبنده عشق آلهیدن غیری اولمدغن بیان در نتکم بایزید بسطامی حضرتی
بیورمشدر لیس فی جبتی سوی الله یعنی قلبمده عشق خدادن غیری
یوقدر مبادا جز حساب مطرب و می مطرب و می حسابندن غیری اولمسون
اگر حرفی کشد کلک دبیرم که بنم کاتبمک قلمی بر حرف چکه دبیردن مراد کراما
کاتبین در دران غوغا که کس کس را نپرسد اول غوغاده که کمسه کمسه یی
صورمز من از پیر مغان منت پذیرم بن مرشددن منت قبول ایدرم
منت قبول ایدجیم معناسنه دخی جایزدر که وجه ثانیه کوره منت پذیر وصف
ترکیبی اولور مراد قیامتده مرشددن شفاعت رجا اتدوکن بیان در
چو طفلان تا کی ای زاهد فریبی ای زاهد بنی طفل کبی قچنه دکن الدارسن
بسیب بوستان و شهد و شیرم بوستان سیبی ایله و شهد و شیر ایله
قراری کرده ام با می فروشان میفروشلر ایله برقرار ایلمشم که روز غم
بجز ساغر نگیرم که غم کونی ساغردن غیری طوتمیم ساغردن مراد عشقدر
خوشا آندم که استغنای هستی نه خوش اول دم که مستلک استغناسی
فراغت بخشد از شاه و وزیرم شاه و وزیردن بانکه فراغت بغشلیه مراد
عشق آلهی ایله استغراق مرتبه سنه وصول طلبی در من آنگه برگرفتم دل
ز حافظ بن اول وقت حافظدن فراغت ایلدم که ساقی گشت یار
ناگزیرم که ساقی بنم یار ناگزیرم اولدی یار ناگزیر لابد اولان یاردر
که آندن مفارقت ممکن اولمیه گزیر انک عکسی در تو بی که درد و غمت
یار ناگزیر منست جفا و هر چه رسد از تو دلپذیر منست فراوان
گنجها در سینه دارم سینه ده وافر کنجلر طوترم اگرچه مدعی بیند حقیرم
اگرچه مدعی بنی حقیر کورر مراد معارف و اسراره مالک ایدوکن بیان در

فریبی فعل مضارع مخاطبدر
شیرم ده اولان میم
مغانست مصراع اولنده
اولنلر ایچون
مستی ده اولان یا مصدر
ایچوندر

من ترک عشقبازی و ساغ نمیکنم بن عشقبازلغی و ساغری
ترک اتمزم صد بار توبه کردم و دیگر نمیکنم یوز کره توبه ایلدم و کرو
ایلمزم مراد عشقدن بیچه کره فراغت ایدوب عاقبت ثابت قدم
اولدغن بیان در باغ بهشت و سایهٔ طوبی و قصر حور جنت باغنی
و طوبی سایه سنی و حور قصرنی با خاک کوی دوست برابر نمیکنم
دوست محله سنک خاکی ایله برابر ایلمزم مراد جناب قدسی جمیعی سندن ترجیح
اتدوکن بیان در تلقین درس اهل نظر یک اشارتست اهل نظرک درس
تلقینی بر اشارتدر گفتم کنایتی و مکرر نمیکنم بر کنایت دیدم و مکرر
ایلمزم اگر در سرای سعادت کس است ز گفتار سعدیش حرفی بس است
شیخم بطیره گفت برو ترک عشق کن شیخ باکه غضب ایله یوری عشقی
ترک ایله دیدی محتاج جنگ نیست برادر نمیکنم جنکه احتیاج یوقدر ای
برادر ترک ایلمزم این تقویم تمام که باشد همان شهر بو تقوی باکه کافی
که شهر محبوبلری ایله ناز و کرشمه بر سر منبر نمیکنم منبر اوزره ناز و کرشمه
ایلمزم مراد واعظره طعن در هرگز نمیشود ز سر خود خبر مرا هرگز باکه
کندو باشمدن خبر اولماز تا در میان میکده سر بر نمیکنم مادام که میخانه
اورتاسنده باش قالدرمیم مراد بر مرشددن عشق الهی حاصل اتمینجه کندو
وجودمدن خبردار اولمازم دیمکدر ناصح بطنز گفت حرام است می مخور
ناصح طعن ایله ایتدی شراب حرامدر ایچمه گفتم بچشم گوش بهر خر
نمیکنم ایتدم بچشم یعنی بر سر و چشم که هر خرک سوزنی استماع اتمیم
ناصحی خره تشبیه ایتدی صواب محض دلن عشق الهیدن منع اتدوکندن
اوتری بو محلده چشم ایله کوش اورتاسنده واو عاطفه یوقدر وار در

دیمه کوش طوتمه پیر مغان حکایت معقول میکند مرشد کامل معقول
حکایت ایدر یعنی عشق سوزنی سویلر معذورم ار حدیث تو باور نمیکنم
معذورم اکر سنک سوزکه انانمیم والتفات اتمیم خطاب مانع عشق اولن
ناصحه در حافظ جناب پیر مغان جای دولتست ای حافظ مرشدک
جنابی دولت یری در من ترک خاکبوسی این در نمیکنم بن بو قاپونک
خاکبوسلغنی ترک اتمزم یعنی بو قپونک خدمتنی ترک ایدوب برغیریه یره
کتمزم ما درس سحر در سر میخانه نهادیم بز سحر درسنی
میخانه هوسنده قودق یعنی ترک اتدک محصول دعا در ره جانانه نهادیم
دعا محصولنی جانانه نک یولنده قودق یعنی اکه صرف اتدک مراد عشق
سببی ایله علم ظاهردن فراغت اتدوکن بیان در در خرمن صد زاهد عاقل زند
آتش یوز عاقل زاهدک خرمننه آتش اورر این داغ که ما بر دل دیوانه نهادیم
بو داغی که بز دیوانه کوکله اورزه قودق سلطان ازل کنج غم عشق بما داد
سلطان ازل عشق غمنک کنجنی بزه ویردی تا روی درین منزل ویرانه
نهادیم تا که بو ویرانه منزله یوز قودق ویرانه منزلدن مراد دنیا در مراد
عشق الهی کسبی دکل ایدوکن بیان در در خرقه ازین بیش منافق نتوان
بود خرقه ده بوندن زیاده منافق اولمق اولماز بنیادش ازین شیوهٔ
رندانه نهادیم انک بنیادنی بو رندانه شیوه دن قودق یعنی نفاق و
ریایی ترک ایدوب اخلاصه سعی اتدک در دل ندهم ره پس ازین مهر
بتان را بوندن صکره کوکله محبوبلرک محبتنه یول ویرمزم مهر لب او
بر در این خانه نهادیم انک لبی مهرنی بو خانه نک قپوسی اوزره قودق
مراد کلام ربانی اثری ایله قلبنی محبوبلرک محبتندن خالی اتدوکن بیان در

ای حافظ تقدیرنده در
منه

مهر تقدیرنده محبت معناسنه در
منه

آن

آن بوسه که زاهد زپیش دست بماداد اول بوسه یی که زاهداندن اوتری
بزه ال ویردی آرزوی صفا بر لب پیمانه نهادیم صفا یوزندن پیمانه نک
لبنی اوزره قودق یعنی زاهد بزه النی اوپدرمک استدی انک النی اوپمدک
صفا و ذوق ایله پیمانه نک لبنی اوپدک پی بونده پس معناسنه کلدر
اجل معناسنه درکه علت در المنة لله که چو ما بیدل و دین بود منت
خدایه که بز جلین بیدل و بیدین اولدی آنراکه خرد پرور و فرزانه نهادیم
آنی که عاقل و عارف قودق یعنی دیدک مراد منکر عشق اولن جان و دلدن
طالب عشق اولدی دیمکدر چون میرود این کشتیء سرگشته باخر چونکه
بو سرگشته کشتی عاقبت کیدر یعنی غرق اولور جان در سر آن گوهر یکدانه
نهادیم جانی اول یکدانه گوهرک سوداسنده قودق یعنی فدا اتدک مراد
عشق خدا یولنده ترک سر اتدوکن اشعار در کشتیدن مراد وجودی در قانع
بخیالی ز تو بودیم چو حافظ حافظ کبی سندن بر خیاله قانع اولدق یارب
چه گدا همت و بیگانه نهادیم نه عجب گدا همتلو و بیگانه طبیعتلو یوز نهاد
بونده طبیعت معناسنه در گدا همت و بیگانه نهاد ناکس و سفله معناسنه در
مراد مشاهدهٔ جانانه وصول بولمینه تعریض در   خیال روی
تو در کارگاه دیده کشیدم سنک یوزک خیالنی چشم کارگاهنه چکدم
بصورت تو نگاری ندیدم و نشنیدم سنک صورتکده بر نگار گورمدم
و اشتمدم خطاب خدایه در صورت ذکری تشبیه مناسبتی ایله در و الا
ذات باری صورتدن منزه در امید خواجگیم بود بندگیء تو جستم
باکم افندی لک امیدی اولدی سنک قول لغکی استدم هوای سلطنتم
بود خدمت تو گزیدم باکه سلطنت آرزوسی اولدی سنک خدمتکی

نجیالی ده اولان با و ات
ایچوندر صح

چشم فعل ماضی در
صح

اختیار ایتدم خطاب خدایه در اگرچه در طلبت هم عنان باد شمالم
اگرچه سنک طلبکده باد شمالك همعنانیم بگرد قامت سرو خرامان قامت
نرسیدم سنک سرو خرامانه بکزر قامتك توزینه ایرشمدم مراد کثرت فضل
الهی ایله ذات بارینك حقیقتی معلوم اولدغن بیان در امید در شب
زلفت بروز عمر نبستم سنك زلفك شبنده عمر کوننه امید بغلمدم طمع بدور
دهانت زکام دل نبریدم سنك دهانك دورنده کوکل مرادندن امید دم
مراد اسرار الهیه وکلام ربانی حصولنده دنیانك حیات ومراداتندن
فراغت ایتدم دیمکدر گناه چشم سیاه تو بود وگردن دلخواه گناه سنك
چشمکك ولطیف بوینکك ایدی که من چو آهوی وحشی ز آدمی برمیدم
که من وحشی آهو کبی آدمیدن اورکدم مراد خلقدن انقطاع وعزلته
سبب تاثیرات ذات اولدغن بیان در گناه بونده سبب معناسنه در
ز شوق چشمهٔ نوشت چه قطرها که فشاندم سنك لذیذ چشمه گك شوقندن
نه قطره لر که صاچدم ز لعل باده فروشت چه عشوها که خریدم سنك باده
فروش لبکدن نه عشوه لر که صاتون آلدم چشمهٔ نوش دهان معناسنه در که
صفت متکلم مراد در لعلدن مراد کلام ربانی در خطاب خدایه در ز غمزه
بر دل ریشم چه تیرها که گشادی غمزه دن مجروح دله نه تیرلر که اوردك
ز غصه بر سر کویت چه بارها که کشیدم غصه دن سنك سر کویکده نه
یوکلر که چکدم غمزه دن مراد صفت قهر در ز کوی یار بیار ای نسیم صبح
غباری ای نسیم صبح یارك محله سندن بر غبار گتور که بوی خون دل ریش
ازان تراب شنیدم زیرا مجروح کوکل قانی نك رایحه سنی اول ترابدن اشتدم
مراد نفحهٔ روحانیه دن عالم الهی نك اثرن طلب در که رایحهٔ دل اول اثردن

دلخواه وصف ترابیدر صح

باد امر حاضردر صح

ظاهر

انك کوندن بنم باشیم اوزره
بر نسیم کچدی که مسکین کوکل اوزره
پرده بی غنچه کبی انك بوی ایله ایدیم
بو وجهله اوزره غنچه مصراع ثانیه معطوف
اولور منه

ظاهر اولور چو غنچه بر سرم از کوی او گذشت نسیمی غنچه کبی انك کوندن
بنم باشم اوزره بر نسیم کچدی که پرده بر دل مسکین ببوی او بدریدم که مسکین
کوکل اوزره پرده بی انك بویی ایله یرتدم مراد نفحهٔ رحمانیه ایله مدهوش
اولدم دیمکدر تجاك پای تو سوگند و نور دیدهٔ حافظ آندم سنك خاك
پایکه و حافظك کوزی نورنه در که بی رخ تو فروغ از چراغ دیده ندیدم
که سنك رخکسز کوز چراغندن شعله کورمدم خطاب خدایه در که خاك
پای دن مراد تجلی و ظهورك اثری در ما بدین در نه پی
حشمت و جاه آمده ایم بز بو قپویه شوکت و منصب ایچون کلمشز
از بد حادثه اینجا به پناه آمده ایم حادثه ضررندن بونده التجایه کلمشز
رهرو منزل عشقیم ز سر حد عدم عشق منزلنك سالكی یوز عدم سر
حدندن تا باقلیم وجود این همه راه آمده ایم وجود اقلیمنه دکین
بو دو کلی یول کلمشز مراد عشق آلهی کندوسنه روز ازلدن احسان
اولندغن بیاندر سبز خط تو بدیدیم و ز بستان بهشت سنك
سبز خطکی کوردك و جنت بوستانندن بطلبکاری این مهر گیاه
آمده ایم بو مهر کیاهك طلب کارلغنه کلمشز سبز خط دن مراد جناب
کبریا درکه ان ن انك حصولی ایچون خلق اولنمشدر مهر کیاه کیاه مهر
تقدیرنده در که مهر محبت معناسنه در هم مهر کیاه بر شکوفه نك اسمی در
که آفتاب هر نه طرفه توجه ایدرسه او دخی اول طرفه توجه ایدر بو وجه
اوزره مهر کیاه ده مهر آفتاب معناسنه اولور با چنین گنج که شد
خازن او روح امین بو بجلین کنج ایله که حضرت جبریل انك خزینه داری
اولدی بگدایی بدر خانهٔ شاه آمده ایم شاهك خانه سی قپوسنه

رهرو وصف ترکیبی در
منه

خازن اسم فاعل در
منه

کذا الغه کلمشز کنجدن مراد معارف و اسرار و فضایل و اشعار در بو
مذکور بیتدن مراد اهل عرفانه و فضلایه تعریض در لنگر حلم تو ای
کشتی توفیق کجاست ای توفیق کشتی سینک لنکری حلمک قنده در
که درین بحر کرم غرق گناه آمده ایم زیرا بو کرم بحرنده کناهه غرق
کلمشز یعنی غریق اولمشز مراد خدادن توفیق طلبی در کناهدن نجات ایچون
آب رو میرود ای ابر خطاشوی ببار یوزصویی کیدر ای خطا یویجی سحاب یاغدر
که بدیوان عمل نامه سیاه آمده ایم زیرا عمل دیواننه کناهکار کلمشز مراد خدادن
عفو طلبی در حافظ این خرقهٔ پشمینه بینداز که ما ای حافظ بو پشمینه خرقه
آت زیرا بز ازپی قافله با آتش آه آمده ایم قافله آردندن آه آتشی ایله کلمشز
مراد ریادن کچونیقدر که موجب آتش در ما نگوییم بد و میل بناحق
نکنیم بز نا معقول سویلمزز و نا مشروعه میل ایلمزز روی کس را سیه و دلق
خود ازرق نکنیم کمسنک یوزنی قره و کند و دلقمزی کوک ایلمزز یعنی کمسیه
بهتان ایدوب کناهه کرمزز عیب درویش و توانگر بکم و بیش بدست درویش
و غنی بی آز و چوق ایله تعییب اتمک یرامزدر کار بد مصلحت آنست که مطلق
نکنیم معقول اولدر که مطلق نا معقول ایش اتمیلم خوش برانیم جهان در نظر
راه روان سالکلر نظرنده قالعدره رق خوش سوررز فکر اسب سیه و
زین مغرق نکنیم سیاه آت و مغرق ایر فکرین ایلمزز مراد عشقه سعی اتمک
ایله زخارف دنیویه دن فراغت اتمشز دیمکدر مغرق مزین معناسنه در
رقم مغلطه بر دفتر دانش نکشیم علم دفتری اوزره مغلطه رقمنی چکمزز سر
حق با ورق شعبده ملحق نکنیم سر حقی حقه بازلق ورقنه الحاق اتمزز
مراد طاعت حقه ریا خلط اتمزز دیمکدر زاهد از منع من از باده کنند

نیست بادۀ ما

دانش علم

لبنز

بهتر زاهد اگر بنی عشق دن منع ایده اول یکرک هیچ کارش ز سر صدق
وزر رونق نکنیم هیچ انک اشنی صدق و رونق اوجندن اتمیلم یعنی
اگر بزم عشقمزه زاهد منکر اوله بزدخی انک زهدنه التفات و اعتبار اتمیلم
شاه اگر جرعه رندان نه بحرمت نوشد شاه اگر عاشق لرک جرعه
سنی حرمت ایله نوش اتمیه التفاتش نمی صاف و مروق نکنیم
انک مروق صاف شرابنه التفات اتمز یعنی اگر بزم درویشلکمزه
التفات اتمیوب حقارت ایله نظر ایده بزدخی انک پادشاه لغنه
اعتبار اتمزز آسمان کشتی ارباب هنر می شکند آسمان ارباب
هنرک کشتی سنی صر تکیه آن به که بدین بحر معلق نکنیم اول یک که بو
معلق بحره اعتماد اتمیلم مراد فلکه اعتماد جائز دکل ایدوکن اشعاردر
زیرا بر آن برقرار اوزره دکلدر بیک لحظه بیک عت بیکدم دکرکون
می شود احوال عالم گر بدی گفت حسودی و رفیقی رنجید اگر بر حسود
بزنا معقول سوز سویلدی ایسه و بر رفیق الجندی ایسه گو تو
خوش باش که ما گوش با حمق نکنیم اول رفیقه دیسن خوش اول
که بز احمقک سوزنی استماع اتمزز حافظ از خصم خطا گفت
نگیریم برا او ای حافظ اگر دشمن خطا دیدی ایسه انک اوزره طوتمازز
ور بحق گفت جدل با سخن حق نکنیم اگر حق سوز سویلدی ایسه حق
سوز ایله جدال اتمزز مرا عهدیست با جانان که تا جان
در بدن دارم بنم جانان ایله بر عهدم وار در که مادام که جانم بدنمده
هوا داران کویش را چو جان خویشتن دارم انک محله سنک عاشقلرینی
کندو جانم کبی طوتم مراد خدا دوستلرنه جان و دلدن محبت ایدرم دیمکدر

معلق اسم مفعولدر منه

صفای خلوت خاطر ازان شمع چکل بینم خاطر خلوتنک صفاسنی اول چکل
شمعندن کوررم فروغ چشم و نور دل ازان ماه ختن دارم چشمک فروغنی
وکوکلک نورنی اول ختن ماهندن طوترم مراد مرشد کاملدر چکل وختن بر
شهرک اسمی در بکام و آرزوی دل چو دارم خلوتی حاصل کوکل مرادی
وآرزوسی ایله چونکه برخلوت حاصل طوتم چه فکر از خبث بدگویان
میان انجمن دارم کثرت اورتاسنده بدگوی لرک خباثتندن نه فکر طوترم
مراد وصال جانان میسر اولدقدن صکره دشمن لرک طعنندن نه غم دیمکدر
گرم صد لشکر از خوبان بقصد دل کمین سازند اگر خوبلردن یوز عسکر
بنم کوکلم قصدنه پوسی دوزه لر یعنی المغه قصد ایده لر بحمد الله و المنة بتی
لشکرشکن دارم الحمد لله والمنة لشکر منهزم ایدجی بر محبوب طوترم بوندن مراد
مراد مرشد کامل اولمق روشن در خدارا ای رقیب امشب زمانی دیده برهم
نه الله اچون ای رقیب بوکیجه بر زمان اویو که من با لعل خاموشش نهانی
صد سخن دارم زیرا بن انک خاموش لبی ایله نهانی یوز سوز طوترم مراد
خدا ایله مناجات طلبی در نفس و شیطانی غافل اتمک طریقی ایله چو در گلزار
اقبالش خرامانم بحمد الله چونکه انک اقبالی گلزارنده صالنجی ام الحمد لله
نه میل لاله و نسرین نه برگ نسترن دارم نه لاله و نسرینه میل نه نسترنه
محبت طوترم مراد چونکه وصال صانع میسر اولدی مصنوعاته میل و محبتم
قالمدی دیمکدر برگ بونده محبت معناسنه در الا ای پیر فرزانه مکن عیبم
بمیخانه اگاه اول ای فرزانه پیر بنی میخانه ده تعییب ایلمه که من در ترک
پیمانه دل پیمان شکن دارم زیرا بن پیمانه ترکنده عهد شکن دل طوترم
یعنی کوکلمی عشق الهیدن منع اتمکه قادر دکلم بنی میخانه ایله تعییب ایلمه بو وجه

لشکرشکن صنف بیتی

نسترن بر شکوفه

پیمان شکن صنف بیتی

دخی جائزدر شراب خوشگوارم هست و یاری خوش نگارم هست

هضمی لطیف شرابم واردر و نگارکبی بریارم واردر نگار بونده نقش معناسنه‌در

ندارد هیچکس یاری چنین یاری که من دارم هیچ کمسه بر دلبر طوتماز

بو تجلین بر دلبرکم بن طوترم یاردن مراد باری تعالی دریاری اوّل یرنه

باری اولمق جائزدرکه اول اعتبار اوزره معنی بویله اولور حاصل کلام

بنم بر دلبرم واردرکه کمسه‌نک بویله بر دلبری یوق در باری بونده حاصل

کلام معناسنه‌در مراد درخانه سروی هست کاندر سایهٔ قدش خانه‌ده

بنم بر سروم واردرکه انک قدی سایه‌سنده فراغ از سرو بستانی و

شمشاد چمن دارم بستانک سروندن و چمنک شمشادندن فراغ طوترم

خانه‌دن مراد قلبی‌در سرودن مراد تجلّی ذات باری تعالی‌در سزد

گر خاتم لعلش زنم لاف سلیمانی لایقدرکه انک لبی خاتمندن سلیمانلق

لافنی اورم چو اسم اعظم باشد چه باک از اهرمن دارم چونکه اسم

اعظم اوله دیودن نه غم طوترم مراد اسم اعظم سببی ایله شیطاندن

خلاص میسّر ایدوکن بیان‌در بر رندی شهره شد پس از چندین ورع

لیکن نه غم طوترم چونکه عالمده بو قدر تقوی‌دن صکره حافظ رندلک

ایله مشهور اولدی چه غم دارم چو در عالم امین الدین حسن دارم

نه غم طوترم چونکه عالمده امین الدین حسنم واردر مراد بو صاحب دولتک

عنایتی سایه‌سنده کمسه‌دن باک طوتمزم دیمکدر امین الدین حسن‌دن

مراد حاجی قوام‌درکه حافظ آنک انعام و احساننه غریق‌در

من که باشم که بران خاطر عاطر گذرم بن کیم اولم که اول لطیف خاطر

اوزره خطور ایدم لطفها میکنی ای خاک درت تاج سرم لطفلر

ورع تقوی معنا

خاطر لطیف معناسنه‌در

ایدرسن ای کمه که سنک خاک درک بنم تاج سرمدر بوندن مراد بر بزرکوار
که حافظه سلام ارسال ایدوب خاطرنی صورمشدر دلبرا بنده نوازیت
که آموخت بگوی ای دلبرا که بنده نوازلغی کیم اوکرتدی دی که من این
ظن برقیبان تو هرگز نبرم که بن هرکز سنک رقیبلرکه بو ظنی التزم
مراد ظرافت ایله اول بزرکواره مصاحبلرندن شکایت بزرکواری دلره
ومصاحبلرنی رقیبلره تشبیه اتمشدر همتم بدرقهٔ راه کن ای طایر قدس
همتکی بنم یولمه قولاغوز ایله ای قدس طایری که درازاست ره مقصد و
من نو سفرم زیرا مقصد یولی اوزاق دروبن نو سفرم مراد بودرکه بزا
ایله اول صاحب دولته اشعار ایدرکه بنی کندو قتکه اوقی ای نسیم سحری
بندکی من برسان ای نسیم سحری بنم قول لغمی ایرشدر بو یله دیو که فراموش
مکن وقت دعای سحرم که سحر دعاسی وقتی بنی فراموش ایلمه خرم ازوز
کزین مرحله بربندم رخت خرم اول کون که بو مرحله دن اسبابی بغلیم
وز سر کوی تو پرسند رفیقان خبرم ورفیقلر بنم خبرمی سر کویکدن صورهلر
مراد اول صاحب دولتک یانینه کتمه سن طلبدر ره خلوتکه خاصم بنما تا
پس ازین باکه خاص خلوتخانه یولنی کوستر تا بوندن صکره می خورم با
تو و دیگر غم دنیا نخورم سنک ایله شراب ایچم وکرو دنیا غمنی یمیم پایهٔ
نظم بلندست وجهانگیر بگوی نظمک پایه سی بلند وجهانکیر دردی
تا کند پادشه بحر دهان پر گهرم تا بحر پادشاهی دهانمی پر کوهر ایده
مراد شعرنی مدح دریا دشمدن احسان طلب اتمک طریقی ایله حافظ
شاید اگر در طلب گوهر وصل ای حافظ لایقدر اکر وصل کوهری طلبنده
دیده دریا کنم از اشک و در غوطه خورم کوزمی کوز یاشندن دریا ایدم

نو سفر یعنی نو سفره اتمش کمسه دیرلر

بنما امر حاضردر

غوطه صویه طالمق

وآنده طالم مراد وصال آلهی ایچون کثرت بکا لازم ایدوکن بیان در
مَرامی بِبینی وُ دَرْدَمْ زِیَادَتْ مِیکُنی دَرْدَمْ باکه نظر ایدرسن
وفوری بنم دردمی زیاده ایدرسن تُرَامِی بِبینَمُ ومَیْلَمْ زِیَادَتْ مِیشَوَدْ
هَرْدَمْ سنی کوررم ومیلم هردم زیاده اولور آولکی دردم فوری معاینه‌سنده در
اکنجی دردم دردمرا معاینه‌سنه شرح اولندی وعکس دخی جایزدر بعض دیوانده
مصراع اولده میکنی یرنه میشود واقع اولمشدر اول وقت مصراع اولده
اولن زیادت زویادوتاء خطاب دن مرکب اولوب معنی بویله اولور
بنی کوررسن وفوری بنم دردم سنک یادکدن کیدرکه میشود میرود معناسنه
اولور مرادم مرشدک زیاده استغناسنی وکندونک اکه تمام میلن بیان در
بَسَا مَانَمْ نِمی پُرْسِی نِمِیدَانَمْ چه سَرْ دَارِی بنی لطف وخوشلق ایله
صورمزسن بیلمزم نه هوس طوترسن یعنی فکرک نه در بَدَرْمَانَمْ نِمی کُوشِی
نِمیدَانی مَگَرْ دَرْدَمْ بنم درمانمه سعی اتمزسن مکر بنم دردمی بیلمزسن خطاب
مرشده در نه رَاهَسْت این که بِگذَارِی مَرا وُ بِگذَرِی چون بَادْ یول یعنی
معقول دکلدر بوکه بنی قویه‌سن ویل کبی کیچه‌سن گُذَارِی آرُو بَازَمْ بَرِسْ
تَا خَاکِ رَهَتْ گَرْدَمْ براو غاو بنی کرو صور تاکه سنک خاک راهک
اولم بنه مرشد مراد در نَدَارَمْ دَسْتَتْ اَزْ دَامَنْ مَگَرْ دَرْ خَاکْ وُ آنْدَمْ
هَمْ سنک دامنکدن ال چکمزم مکر قبرده واول وقت هم چو بَرْ خَاکَمْ رَوَانْ
گَرْدِی بِگیرَدْ دَامَنَتْ گَرْدَمْ چون بنم قبرم اوزره یوریه‌سن بنم غبارم
سنک دامنکی طوتر خطاب بنه مرشده در فُرُو رَفْت اَزْ غَمِ عِشْقَتْ
دَمَمْ دَمْ مِیدَهِی تَا کَیْ سنک عشقک غمندن بنم نفسم اشغه کتدی یعنی
نفس المغه مجالم قالمدی قچنه دکن آلدارسن دَمَا رَا زَمَنْ بَرْآوَرْدِی

سر بونده هوس نسخه‌سنده در
صح

دم میدهی الدارسن نسخه‌سنده در
صح

منیکوبی برآوردم بنی هلاک ایلدک دیمزسن که نفس یوقاری کتور یعنی امان
مراد مرشدک شدّت ریاضتندن شکایتدر شبی دل را بتاریکی ز زلفت باز
میجستم بر کیجه قرکلقده کوکلمی سنک زلفکدن استدم یعنی آلمغه قصد اتدم
رخت میدیدم و جامی ز لعلت باز می خوردم سنک یوزکی کوردم و سنک
لبکدن کرو بر جام نوش اتدم مراد حبّ دنیا غلبه سنده اسرار الهیّه دن فراغت
ایلمک استدم تجلّی جمال کرو بنی اول ایشده ثابت قدم ایتدی دیمکدر خطاب
خدایه در کشیدم در برت ناگاه و شد در تاب گیسویت سنی ناگاه
سینه یه چکدم و سنک گیسوک چارتلو و مضطرب اولدی نهادم بر لبت
لب را و جان و دل فدا کردم لبمی سنک لبک اوزره قودم و جان و
دلی فدا اتدم مراد اسرار الهیّه نک حصولنده جان و دل فدا اتمینجه قرب
الهی میسّر اولمدغن بیان در بعزم سبزه و صحرا چو میگردی روان
بی ما سبزه و صحرا قصدنه بزسز چونکه کیده سن سر شک سرخ میگردد
روان بر چهرهٔ زردم بنم صاری یوزم اوزره قانلو کوز یاشی
روان اولور تو خوش می باش با حافظ برو گو خصم جان می ده
سن حافظ ایله خوش اول دشمنه دی یوری جان ویر چو گرمی از تو
می بینم چه باک از خصم دم سردم چونکه سندن صداقت و دوستلق
کورم صوق سوزلو دشمندن باکم نه غم خطاب مرشده در خصم دن مراد
نفس و شیطان اولمق روشن در من نه آن رندم که
ترک شاهد و ساغر کنم بن اول رند دکلم که محبوب و ساغری ترک ایدم
محتسب داند که من این کار را کمتر کنم محتسب بیلور که بن بو ایشی
اتمزم شاهددن مراد خدا و ساغردن مراد عشق در بعض نسخ ده

برآور امر حاضردر دم آنک مفعولیدر منه

می باش امر حاضردر منه

بعض نسخه ده میسر ایدل
واقعدر نسخه

بویله واقع اولمشدر محتسب داندکه من کاری چنین کمتر کنم محتسب
بیلورکه بن بونجلین برایش اتمزم من که عیب توبه کاران کرده
باشم سالها بن که ییللر یعنی چوق زمان تارک عشق اولنلری تعییب
اتمش اولم توبه از می وقت گل دیوانه باشم گر کنم گل وقتی اگر
شرابدن توبه ایدرم مجنونم یعنی عشقدن فراغت اتمزم عشق دردانه
است ومن غواص ودریا میکده عشق الهی دردانه سیدر وبن غواص
وخانقاه دریادر سر فرو بردم درینجا تا کجا سر بر کنم بونده طالدم
عجب قنده چقارم مراد بوسلوکی وصال جانانه وسیله اولورمی دیو
تحیرده اولدغن بیاندر من که از یاقوت ودر اشک دارم گنجها بن که
کوز یاشنک یاقوت ودرندن گنجلر طوترم کی نظر در فیض خورشید بلند
اختر کنم بلند ستاره لو خورشیدک فیضنه ایچون نظر ایدرم معادنک حصولی
آفتاب عالمتابک تربیه سی ایله دریاقوتدن مراد صافی قان دردن
مراد صافی کوز یاشی در مراد عشقده اولان حالاتنی بیاندرکه انک سببی ایله
قناعت واستغنایه وصول بولمشدر من که دارم در گدایی گنج سلطانی بدست
بن که گدالقده سلطانلق گنجنی الده طوترم کی طمع در گردش گردون دون
پرور کنم سفله پرور فلکک گردشنه ایچون طمع ایدرم مراد عشقده قناعت
سببی ایله سلطان وقت ایدوکن بیاندر لاله ساغر گیر و نرگس مست و
بر من نام فسق لاله ساغر طوتجی ونرگس مست وبنم اوزرمده فسق نامی
دلمه بری دارم بسی یارب کرا داور کنم چوق دعوی وخصومتم وار در عجب
کیمی حاکم ایدیم که حق اوزره حکم ایده مراد ظاهرده اولن فاسقلری منع ایمیوب
کفر نوشته فسق اسناد اتدکلرندن شکایتدر گر تو میگویی که زاهد شو

طمع امید نسخه

بچشم وسر ولی اگرسن دیرایسک که زاهد اول علی الراس والعین اما میروم
این مشورت باشد وساغ کنم کیدرم بونی شاهد وساغ ایله مشورت
ایدرم مراد عشق الهی ترک ایمدوکن بیان در عاشقان را گردر آتش
می پسندد لطف دوست دوستک لطفی اگر عاشقلری دوزخ ده اولمغی
بکنه تنگ چشمم گر نظر در چشمهٔ کوثر کنم آچ کوزلویم یعنی سفله یم
اگر کوثر چشمه سنه نظر ایدرم مراد خدانک قضاسنه جان و دلدن رضا
اظهاری در گر چو بیدی ثمر ناگه چنین صافی شوم اگر میوه سز سکوت
کبی ناگاه بویله صافی اولم یعنی بندهٔ عشق آلهی اولمیه بعد ازین از شرم
روی گل کجا سر بر کنم بوندن صکره گلک یوزی شرمندن قنده باش
قالدررم یعنی صاحب کشف اولن عاشق قنده حیادن باش قالدررم
چون صبا مجموعهٔ گل را بآب لطف شست چون صبا گل مجموعه سنی
آب لطف ایله یودی یعنی گل تمام آچلدی کج دلم خوان گر نظر بر صفحهٔ
دفتر کنم بنی کج دل اوقی اگر کتاب یوزنه نظر ایدرم مراد عشق ومکاشفه
وقتی علم ظاهره التفات ایتمزم دیمکدر ور چنین بی راه خواهد گفت
با ما مدعی اگر مدعی بزه بویله یولسز وادبسز دیمک استیه خاک راه باد
از دست او بر سر کنم انک الندن پادشاهک خاک راهنی باشمه
اوزره ایلرم یعنی باشمه طراق صاچوب شکایت ایدرم گرچه گرد آلود
فقرم شرم باد از همتم اگرچه فقیرم باکه همتدن شرم اولسون
گر بآب چشمهٔ خورشید دامن تر کنم اگر چشمهٔ خورشید آبی ایله
دامنمی تر ایلیم مراد حقدن غیریه احتیاج عرض ایتمزم دیمکدر عهد و
پیمان فلک را نیست چندان اعتبار فلکک عهد وپیماننه اول قدر اعتبا

ن مجموع صح

خوان اهد حاضر در صح

يوقدر

یوقدر عهد با پیمانه بندم شرط باساغر کنم پیمانه ایله عهد باغلرم
ساغر ایله شرط ایدرم مراد عشق و مرشددن غیری ایله معامله اتمدوکن بیاندر
بازکش یکدم عنان ای ترک شهر آشوب من ای بنم شهر آشوب محبوبم
بردم عنانکی کورو چك یعنی کتمه تا ز اشك و چهره راهت پر زر و کوهر کنم
تا اشك و چهره دن سنك یولکی پر زر و کوهر ایدم زردن مراد یوزی و کهردن
مراد کوز یاشیدر خطاب مرشده در شیوهٔ رندی نه لایق بود وضع مرا
کنون رندلك شیوه سی بنم وضعمه لایق دکل ایدی شمدی چون در افتادم
چرا اندیشهٔ دیگر کنم چونکه دوشدم نیچون غیری فکر ایدم مراد عشقه
لیاقتم یوق ایکن سلوك اتدم اما ترك اتمزم دیمکدر دوش میگفتند لعلت
قند می بخشد ولی دون کیجه ایتدیلر سنك لبك قند بغشلر اما تا نه بینم
در دهان خود کجا باور کنم مادامکه کندو آغزمده کورمیم قنده اینانورم
مراد علم الیقین اولان حالی عین الیقین اولمه سن طلب درلبدن مراد
کلام ربانی در گوشهٔ محراب ابروی تو میخواهم ز بخت بختدن سنك
ابروك محرابنك کوشه سنی استرم تا در انجا صبح و شامی درس عشق
از بر کنم تا اوراده صباح و اخشام عشق درسنی ازبر ایدم خطاب خدایه در
من که امروزم بهشت نقد حاصل میشود باکه بوکون بالفعل جنت حاصل
اولور وعدهٔ فردای واعظ راکی باور کنم واعظك فردا وعده سنه
بن قچن اینانورم من لفظنك معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت
معنی ایچون من غلام شاه منصورم نباشد دور اگر بن شاه
منصورك قولیم عجب اولماز اگر از سر تمکین تفاخر بر شه خاور کنم
قدرت اوجندن افتاب اوزره تفاخر ایدم دوش لعلت عشوهٔ

کش امر حاضردر دیمه

تمکین قدرت دیمه

میداد حافظ را ولی دون کیجه سنک لبک حافظ بر عشوه ویردی اما
من نه آنم کز وی این افسانها باور کنم بن اول دکلم که اندن بو
افسانه لره اعتقاد ایدم مراد محبوب مجازی اولمق روشن در بعض نسخه ده
مخلص بیتی بویله واقع اولمشدر زهد وقت کل چه سودا لیست حافظ
هوش دار کل وقتی زهدنه سودا درای حافظ عقلکی جمع ایله تا اعوذی
خوانم و اندیشهٔ دیگر کنم تا بر اعوذ اوقویم د بر غیری فکر ایدم
مژدهٔ وصل تو کو کز سر جان برخیزم سنک وصلک مژده سی
قنی که جان هوسندن قالقم طایر قدسم و از باغ جهان برخیزم
طائر قدسم و جهان باغندن قالقم خطاب باری تعالی یه در بو لای تو
که گر بندهٔ خویشم خوانی سنک محبتک حقیچون که اگر بنی کند و غلامک
اوقویه سن از سر خواجگی کون و مکان برخیزم کون و مکان
افندیلکنک هوسندن فراغت ایدم خطاب خدایه در بو لای ده اولن
باء قسم مصراع ثانیه مصروف در یا رب از ابر هدایت برسان
بارانی یا ربی هدایت سحابندن بر باران ایرشدر پیشتر زانکه چو
گردی ز میان برخیزم اندن اول کم که بر غبار کبی اورتادن
قالقم بر سر تربت من بی می و مطرب منشین بنم مزارم باشی
اوزره می و مطرب سز اوتورمه تا ببویت ز لحد رقص کنان برخیزم
تا سنک بویک ایله قبردن رقص ایده رک قالقم خطاب مرشده در که
قبری اوزره کلمات عشق ایله سماع طلب ایدکن اشعار ایلر گرچه پیرم
تو شبی تنگ در آغوشم کش اگرچه پیرم سن بنی بر کیجه محکم کنار که چک
تا سحرگه ز کنار تو جوان برخیزم تا سحر وقتی سنک کنارکدن جوان

دار امر حاضردر صح

باران امر حاضردر صح

خیز امر حاضردر صح

قالقم

393

قالقم خطاب مرشده در که اندن زیاده فیض طلب ایدر جوان اولمسی
اکه روحانیت حاصل اولمسی در خیز و بالا بنما ای بت شیرین حرکات
قالق و قامت کوستر ای شیرین حرکات محبوب تا چو حافظ ز سر جان و
جهان برخیزم تا حافظ کبی جان و جهان هوسندن قالقم یعنی جمیعین
ترک ایدم خطاب مرشده در که اندن رقص و سماع طلب ایدر
نماز شام غریبان چو گریه آغازم غریبلرک اخشام نمازنده چون که
کریه یه باشلیم بمویه‌های غریبانه قصه پردازم غریبانه مویه‌لر ایله
قصه دوزم مویه نوحه و آهسته آهسته اغلمق بیاد یار و دیار آن
چنان بگریم زار یار و دیار یادی ایله انجلین و افراغلیم که از
جهان ره و رسم سفر براندازم که جهاندن سفرک راه و رسمنی
رفع ایدم مراد دیار غربت ده زیاده متألم اولدغن بیان در من
از دیار حبیبم نه از بلاد غریب بن حبیب دیارندنم غریب بلاد
دکلم مهیمنا برفیقان خود رسان بازم ای مهیمن بنی کرو کندو
رفیقلرمه ایرشدر مهیمن حافظ و ناظر دیار غربتدن مراد عالم
ارواحه نسبت دنیا اولمق احتمالدر و کندو شهرینه نسبت بر غیری
شهر اولمق جایزدر خدای را مددی ای دلیل ره تا من الله ایچون
بر مدد ایله ای یول قولاغوزی تا بن یکوی منکده دیگر علم برافرازم
میخانه محله‌سنده کرو علم یو جلدم یعنی خانقاهه وارم خرد ز پیری من
کی حساب برداردعقل بنم پیرلکمدن قچن حساب طوتر که باز با صنمی
طفل عشق می بازم که کرو بر طفل محبوبه عاشق اولمشم صنم طفلدن
مراد نفس اولمق روشن در بجز صبا و شمالم نمی شناسد کس صبا

رسم عادت معنا

شمال فتح شین ایله در
معنا

وشما لدن غیری بنی کمسنه اکلمز عزیز من که بجز باد نیست دمسازم ای بنم
عزیزم که باددن غیری مصاحب و همرازم یوق در هوای منزل یار آب
زندگانیء ماست یارک منزلی هواسی بزم آب حیاتمزدر صبا بیار نسیمی
ز خاک شیرازم ای صبا شیراز مملکتندن باکه بر رایحه کتور سرشکم آمد و
عیبم بگفت روی بروی کوزم یاشی کلدی و بنم عیبمی اشکار اسویلدی شکایت
از که کنم خانگیست غمازم کیمدن شکایت ایدم که غمازم خانکی در ز چنگ
زهره شنیدم که صبحدم میگفت زهره نک چنکندن اشتدم که صباح
وقتی ایدر ایدی مرید حافظ خوش لهجهء خوشش آوازم خوش آواز خوش
سخن حافظک مریدی ام یعنی زهره چنکنی چالوب بویله ایدر ایدی مرید محب
هرچند پیر و خسته دل و ناتوان شدم هرگاه که سنک
یوزکی یاد ایلدم جوان اولدم خطاب خدایه در شکر خدا که هرچه طلب
کردم از خدا خدایه شکر که هرنسنه که خدادن طلب ایلدم بر منتهای همت
خود کامران شدم کند و همتم منتهاسی اوزره کامران اولدم مراد
سلوک عشق ده مطلب اعلی و مقصد اقصی اولن وصال جانانه وصول
بولدغندن اظهار شکر در در شاهراه دولت سرمد بیمن بخت دولت
سرمد شاه راهنده طالع مبارکلکی ایله با جام می بکام دل دوستان
شدم شراب جامی ایله دوستلرک کوکلی مرادی ایله اولدم ازل اولدر
که اولی اولمیه ابد اولدر که آخری اولمیه سرمد اولدر که اکی طرفی جامع اوله
ای گلبن جوان بر دولت بخور که من ای تازه کل فدانی دولت میوه سنی یه
که بن درسایهء تو بلبل باغ جهان شدم سنک سایکده جهان باغنک
بلبلی اولدم خطاب مرشده در بعض نسخه ده جهان یرینه جنان واقع

لهجه سخن نسخه

کامران وصف ترکیبیدر نسخه

اولمغی

نكته دان وصف ايكيسي در ـــ

اولمشدر كه معني اكه كوره اولور اوّل ز حرف وصوت جهانم خبر نبود
اوّل جهانك حرف وصوتندن بنم خبرم يوق ايدي در مكتب غم تو چنين
نكته دان شدم سنك غمك مكتبنده بويله نكته دان اولدم خطاب
خدايه در مراد عشق آلهي سببي ايله معارف واسرار كسب ايتدوكن
اشعاردر ازآن زمان كه فتنهٔ چشمت بمن رسيد اول زماندن
كه سنك چشمك فتنه سي بڭا ايرشدي ايمن ز شرّ فتنهٔ آخر زمان
شدم آخر زمان فتنه سنك شرندن ايمن اولدم مراد محبت ذات
سببي ايله زمانه نك شر وشورندن خلاص بولدم ديمكدر آن روز بر دلم
در معني گشاده شد معني قپوسي اول كون كوكلم اوزره آچلمش اولدي
كز ساكنان درگه پير مغان شدم كه پير مغان دركاهنك ساكنلرندن
اولدم مراد بر مرشده مريد اولالدن معرفت وحكمت چشمه سي دلمدن
روان اولدي ديمكدر قسمت حوالتم بخرابات ميكند قسمت ازلي
بني ميخانه يه حواله ايدر يعني اول جانبه سوق ايدر هرچند كين چنين
زدم وآنچنان شدم هرنه قدر كه بويله اوردم وايله اولدم يعني هرنه
قدر كه زهده سعي ايلدم حاصل اولمدي عشق آلهي حاصل اولدي من پير
سال وماه نيم يار بي وفاست بن سال وماه پيري دگلم يار وفاسزدر
بر من چو عمر ميگذرد پير ازآن شدم بنم اوزرمه عمر گبي گچر اندن پير
اولدم مراد سلوك ورياضتده مرشدنك عدم التفاتندن شكايتدر
دوشم نويد داد عنايت كه حافظا دون گيجه عنايت حق بڭا مشتلق
ويردي كه اي حافظ بازآ كه من بعفو گناهت ضمان شدم گرو گل
كه بن سنك گناهك عفوينه ضامن اولدم مراد عنايت باري ياري قلبيجي

خرابات ميخانه در ـــ

جرم وعصیان عفو اولنور دیمکدر اين چه شورست كه
در دور قمر مى بينم بونه شور وغوغادر كه دور قمرده کوررم همه آفاق پر
از فتنه وشر مى بينم دوكلى عالمى فتنه وشردن پر کوررم دختران را همه
جنگست وجدل با مادر دختر لرك مادر لرايله دوكلى جنك وجدلى واردر پسران را
همه بدخواه پدر مى بينم پسرلرى دوكلى پدرلرنه بدخواه کوررم ابلهان را همه
شربت ز گلابست وشکر ابلهلرك دوكلى شربتى گلاب وشكردن در قوت
دانا همه از خون جگر مى بينم داناتك غداسنى دوكلى جكر قانندن کوررم
مراد جهله سرور ونعمده علما محنت والمده ايدوكن بيان در اسب تازى شده
مجروح بزير پالان عربى ات سمر التنده يايغر اولمش طوق زرين همه در گردن
خر مى بينم التون طوقى دوكلى خرك بوينده کوررم مراد نادان رعايت وعزتده
ودانا الم وذلتده اولدوغن اشعار در پند حافظ بشنو خواجه برو نيكى
كن حافظك پندنى قبول ايله اى كشى يورى ايلك ايله كه من اين پند به
از گنج وگهر مى بينم كه من بو پندى گوهر خزينه سندن يك كوررم زيرا پند
سعادت ابديه يه سبب درايليه سعادت اول كمسيه كه پند قبول ايده

درين دور خود فرساى خونخوار	كه جهل ازوى عزيزست وهنر خوار
خلايق روى كردان از معارف	چو طفلان گشته مفتون بر زخارف
اگر سحبان بود در ژنده يا دلق	نسنجندش بوزن باقلى خلق
وگر باشد غوى بر پشت استر	كنندش جمله با عيسى برابر
افاضل در مضايق گشته مسجون	غذا شان چون جنين اماده از خون
هنر عرض ايلمك شمدى جهانه	جواهر آتمغه بكزر ...

افسر سلطان گل پيدا شد از طرف چمن كل سلطانى نك

شعر غوغا ...

اى خواجه نقد زنده در ...

باقى

تاجی چمن طرفندن پیدا اولدی مقدمتش یارب مبارک باد بر سرو
وسمن یاربی انک مقدمی سرو وسمن اوزره مبارک اولسون
خوشش بجای خویشتن بود این نشست خسروی بو پادشاهه جلوس لطیف
کندو یرنده اولدی تا نشیند هر کسی اکنون بجای خویشتن تا هر بر کمسه
شمدی کندو یرنده اوتوره مراد بر پادشاه عادلک تختنه جلوسن اشعار در
نته کم بوندن صکره ذکر اولنان بیتلر بونی روشن ایلر خسروی ده اولن
یا نسبت ایچون اولمق روشن در خاتم جم را بشارت ده بحسن خاتمت
جم خاتمنه حسن خاتمه ایله بشارت ویر کا سم اعظم کرد از و کوتاه دست
اهرمن زیرا اسم اعظم آندن دیوک النی قصه ایلدی مراد پادشاهی سلطنه در
تا ابد معمور باد این خانه کز خاک درش تا ابدی بو خانه معمور اولسون
که انک قپوسی خاکندن هر نفس با بوی رحمان میوزد باد یمن باد یمن هر
نفس رحمت رایحه سی ایله اسر مراد بودر که پادشاهی شرع شریفی رعایت
اتدوکندن و خلقه عدل اوزره اولوب طالب عشق اولدغندن ولی یه تشبیه
اتمشدر که مراد ویس قرنی در شوکت پور پشنگ و تیغ عالم گیر او پشنگ
اوغلی نک شوکتی و انک عالم گیر تیغی یعنی پهلوانلغی در همه شهنامها شد
داستان انجمن دوکلی شهنامه لرده خلقک مشهوری اولدی پور پشنک
افراسیابدر که آنی رستم زالدن غیری کمسه زبون ایتمش در عاقبت
کیخسرو النده هلاک اولمشدر بوندن مرادینه پادشاهی مدح در گویا بو
پادشاه اول نسلدن در بوندن مراد مرشد اولمق احتمال ابعد در خنک
چوگانی چرخت رام شد در زیر زین چه خنک چوکانه منسوب خنکی
سنک ایرک آلتنده رام اولدی شهسوارا چون بمیدان آمدی گوی

بزن ای شهسوار چونکه میدانه کلدک برطوب اور مراد پادشاهی خیره
دلالت در جویبار ملک را آب روان شمشیرتت ملک جویبارنک
آب روانی سنک شمشیرکدر تو درخت عدل بنشان بیخ بدخواهان بکن
سن عدل درختنی دیک دشمنلرک کوکنی قاز مراد پادشاهی عدله دلالتدر
بعد ازین نشکفت اگر با نکهت خلق خوشت بوندن صکره عجب دکلدر
اکر سنک لطیف خلقک رایحه سی ایله خیزد از صحرای ایرج نافهٔ
مشک ختن ایرج صحراسندن مسک ختن نافه سی حاصل اوله مراد
پادشاهی اخلاق حمیده ایله مدح در کوشه گیران انتظار جلوهٔ
خوش میکنند کوشه کیرلر لطیف جلوه که منتظرلر در بر شکن طرف
کلاه و برقع از رخ بر فکن کلاهک کناری قویر و یوزکدن برقعی رفع
ایله خطاب پادشاهه در مشورت با عقل کردم گفت حافظ می
بنوش عقل ایله مشورت ایلدم ایدی ای حافظ شراب ایچ
ساقیا می ده بقول المستشار مؤتمن ای ساقی شراب ویر
المستشار مؤتمن قولی ایله مراد عقل معاد طالب عشق اولنی عشق
الهی جانبنه سوق اتدکن اشعار در المستشار مؤتمن مشاوره اولنمش
کمسه ضرر و بلادن ایمن در که صکره پشیمان اولماز بو سوز حدیث
شریفدر ای صبا بر ساقی بزم اتابک عرضه دار ای صبا اتابک
بزمنک ساقی سنه عرض ایله تا ازان جام زرافشان جرعهٔ بخشد
بمن تا اول زرافشان جام دن باکه بر جرعه باغشلیه مراد ظرافت
ایله پادشاهدن احسان طلبی در ای نور چشم
من سخنی هست گوش کن ای بنم کوزم نوری بر سوزوار در

ایرج بر صحرانک اسمیدر

ای حافظ نقد بزده در منه

مستشار ده رفع حکایه در یعنی کسر ایله طبعی ایله در وکلدر منه

استماع ایله چون ساغرت پرست و بنوشان و نوش کن
اچونکه سنک ساغرک بردر ایچور و ایچ بو سوزدن مراد صاحب دولتلره
پند در پیران سخن بتجربه گویند گفتمت سکا ایتدم پیرلر سوزی
تجربه ایله سویلرلر هان ای پسر که پیر شوی پند گوش کن اگاه
اول ای پسر که پیر اوله سن پندا استماع ایله گرامروز گفتار ما
نشنوی مبادا که فردا پشیمان شوی بر هوشمند سلسله
ننهاد دست عشق عشق الی هوشمندا اوزره زنجیر قومدی
خواهی که زلف یار کشی ترک هوش کن استرایسک که یارک زلفنی چکه سن
هوشی ترک ایله مراد عقل معاش طبقه سنده اولنمه عشق آلهی یه وصل اولوب
اسرار الهیه یه مطلع اولمازدیمکدر تسبیح و خرقه لذت مستی نبخشدت تسبیح
و خرقه سکا مستلک و فنالذتنی بغشلمز همت درین عمل طلب ازمی فروش
کن بو عملده مستلک حصولنده همتی مرشددن طلب ایله مراد مستلکک
و عشق الهینک حصولنه مرشد لازم ایدوکن بیان در با دوستان مضایقه
در عمر و مال نیست دوستلر ایله عمر و مالده مضایقه یوقدر صدجان
فدای یار نصیحت نیوش کن نصیحت قبول ایدجی یاره یوزجان فدا ایله
در راه عشق وسوسهٔ اهرمن بسیست عشق آلهی یولنده شیطانک
وسوسه سی چوقدر هشدار و گوش دل به پیام سروش کن عقلکی جمع ایله
و گوش دلی سروش خبرینه ایله مراد سالک عشق آلهی اولنه وسوسه شیطاندن
حذر اتمکه تنبیه در برگ نواتبه شد و ساز طرب نماند رفاهیت برگی خراب
اولدی و شوق سازی قالمدی ای چنگ ناله برکش و ای دف خروش کن
ای چنک ناله چک و ای دف خروش ایله مراد عشق آلهی نک طالبی زیاده

كن امر حاضردر

كن امر حاضردر

وتی

زیاده قلیل ایدوکن بیان درچنک ودفدن مراد مرشددرساز بونده
فایده ودوزن وتدارک معناسنه ممکن در برگ ازق معناسنه در نوا
رفاهیت معناسنه در لیکن چنک ودف مناسبتی ایله ساز ونوا خوب
واقع اولمش در معنای تصوفی سندن قطع نظر مراد عالمده شوق و
ذوق وسرور وحضور قالمدی دیمکدر ساقی که جامت از می صافی تهی
مباد ای ساقی که سنک جامک صافی شرابدن بوش اولماسون
چشم عنایتی بمن درد نوش کن بن درد نوشه بر عنایت نظرن
ایله مراد مرشددن فیض وهمت طلب ایتمی در سرمست در قبای
زرافشان چو بگذری التون ایله طوقنمش قفتانده چونکه سرمست
کچه سن یک بوسه نذر حافظ پشمینه پوش کن پشمینه پوش حافظه
بر بوسه نذر ایله مراد قرب الهی حاصل ایتمش مرشددن کندوسنه حالت
وجذبه طلبی در بالا بلند عشوه گر نقش باز من
بنم نقش باز عشوه کر بلندقامت محبوبم کوتاه کرد قصهٔ زهد دراز
من بنم دراز زهدمک قصه سنی قصه ایلدی مراد نقشک مکر وحیله سندن
ایرشن ضرری بیان در بونده مراد مرشد اولمق احتمالدر که معنی بنی زهد
مرتبه سندن خلاص ایتدی دیمک اوله دیدی دلا که آخر پیری و زهد و علم
کوردکمی ای کوکل که پیرلک و زهد وعلم آخرنده با من چه کرد دیدهٔ معشوقه
باز من بنم معشوقه باز چشم بکا نه ایلدی از آب دیده بر سر آتش نشسته ام
کوز یاشندن آتش اوزره اوتورمشم کوفاش کرد از همه آفاق راز من
زیرا کوزم یاشی بنم رازمی دوکلی عالمه فاش ایلدی کرد فعل ماضی اولمق اوزره
شرح اولندی اما کو وکرد امر حاضر اولوب معنی بویله اولمق جایزدر دیدی بنم

ای ساقی تقدیرینده درصح

دیدی ده معنای استفهام واردر صح

رازم

رازم دوکلی عالمه فاش اولسون لیکن اول اولی و روشن در گفتمّ بدکوق
زرق بهوشیم نشان عشق ایدم ریا خرقه سی ایله عشقک نشانینی ستر
ایدم غمّاز بود اشک و عیان کرد راز من کوزم یاشی غمّاز ایدی بنم رازمی
فاش ایلدی مراد عشق الهی زرق ایله مختفی اولمدغن اشعار در مستست
یا ز یاد حریفان نمیکند یارست در و مصاحبلرنی یاد ایلمز ذکرش بخیر
ساقیء مسکین نواز من اول یارک ذکری خیر ایله اولسون ای بنم مسکین
نوازساقیم بو جه دخی جایز در بنم اول مسکین نوازساقیمک ذکری خیر ایله
اولسون مراد مرشدک فیضندن جدا اولدغن بیان در می ترسم از خرابیء
ایمان که میبرد ایمان خراب لغندن قورقرم زیرا ایلدر محراب ابروی تو
حضور نماز من سنک ابروک محرابی بنم نمازمک حضورنی خطاب نفسه در
که سرچشمهء فساد در بر خود چو شمع خنده زنان گریه میکنم کندمه شمع کبی
خنده ایدرک گریه ایدرم تا با تو سنکدل چه کند سوز و ساز من عجب
سن سنکدله بنم سوز و سازم نه ایلر خطاب نفسه در که هرکز نصیحت پذیر
دکلدر سوز و ساز یانوب یاقلمق نقشی بر آب میزنم از گریه حالیا شمدی
گریه دن آب اوزره برنقش اوررم تا کی شود قرین حقیقت مجاز من
بنم مجازم عجب نیچون حقیقته قرین اولور مراد المجاز قنطرة الحقیقة حسنجه
بنده اولان عشق مجازی نیچون حقیقی یه مبدل اولوردیو گریه و تفکرده ایم
دیمکدر عاشقی گر زین سر و گرزان سرست عاقبت مارا بدان سر رهبرست
یارب کی ان صبا بوزد کز نسیم او عجب اول صبا نیچون اسر که انوک
رایحه سندن گردد شمامهء کرمش کارساز من انک کرمی شمامه سی
بنم کارسازم اوله مراد نفحهء رحمانیه دن کندوسنه برشمّه طلب اتدوکن

زرق ریا یه

خوابده اولان یا مصدر اکوزلر

حالیا شمدی

شمامه بیلینج

بیان درشمامه بونده رایحه معنا سنه در زاهد چو از نماز تو کاری نمیرود

ای زاهد چونکه سنک نماز کدن برایش حاصل اولمز وز مستی و شبانه

و سوز و گداز من وبنم کیجه لرایله اولن مست لکمدن و سوز و گداز دن

یعنی بونلردن دخی نسنه حاصل اولماز ایلیه مغرور اولمه مراد عبادت

عبادتندن خدا مستغنی ایدوکن بیاندر حافظ زغصه سوخت بگو

ای صبا حافظ غصه دن یاندی انک حالنی دی ای صبا باشاره

دوست پرور دشمن گداز من بنم دشمن هلاک ایدجی دوست رعایت

ایدجی شاهمه مراد مرشددن فیض طلبی دشمندن مراد نفس درد و

مراد روح در چندانکه گفتم غم با طبیبان اول

قدر که غممی طبیبلره دیدم درمان نکردند مسکین غریبان مسکین

غریبلر درمان ایلمدیلر درج محبت بر مهر خود نیست محبت حقه سی

کندو مهری اوزره دکلدر یارب مبادا کام رقیبان یاربی رقیبلرک

مرادی حاصل اولمسون مراد مرشد جانبندن محبت ده نقصان

مشاهده اتدوکن اشعاردر آن گل که هردم در دست خارست

اول گل که هردم برخار الندهدر گوشرم بادت از عندلیبان

دی سکا بلبلردن شرم اولسون یارب امان ده تا باز بیند

یاربی امان ویرتا کرو کوره چشم محبان روی حبیبان محبلرک

چشمی حبیبلرک یوزینی ماه در پنهان با یار گفتیم بز پنهان دردی

یاره دیدک نتوان نهفتن درد از طبیبان طبیبلردن دردی

ستر اتمک اولماز یاردن مراد مرشد و خدا اولمق ممکندر ای منعم

آخر بر خوان وصلت ای منعم آخر سنک وصلک خوانی اوزره

چو از نماز تو کاری نمیرود مغرور شو تقدیر بنده در

درج مهر صندوقچه

ده اما خاطر در

تا چند

تا چند باشیم از بی نصیبان نیجه یه دک نصیب سزلردن اولالم خطاب

خدایه در حافظ نگشتی شیدای گیتی حافظ جهانک دیوانه سی اولماز

ایدی گر می شنیدی پند ادیبان اگر ادیبلرک پندنی قبول ایدیدی

بو وجه دخی جایزدر ای حافظ عالمک شیداسی اولمازدک اگر ادیبلرک

پندنی قبول ایدیدک ای روی ماه منظر تو نوبهار حسن

ای جانان که سنک آی صورتلو یوزک حسنک نوبهاریدر خال و خط تو مرکز

لطف و مدار حسن سنک خال و خطک لطف مرکزی و حسنک مداریدر

مراد حبیب اکرم اولمق روشندر کس نیست در جهان که رخسنت عجب

نماند ای در کمال حسن عجبتر زهر عجب در چشم پر خمار تو پنهان فسون

سحر سنک پرخمار چشمکده سحر فسونی پنهاندر در زلف بی قرار تو

پیدا قرار حسن سنک بیقرار زلفکده حسنک قراری ظاهردر تا زلف تو

شب است و رخت افتاب چاشت واللیل والضحی است مراورد روز و شب

ماهی نتافت همچو تو از برج نیکوئی حسن برجندن سنجلین بر آی یلدرامدی

مراد نبوت برجندن سکا مانند عظیم الشان بر نبی کلمدی دیمکدر خطاب

حبیب اکرمه در سروی نخاست چون قدت از جویبار حسن حسن

ارماغی کنارندن سنک قدک کبی بر سرو حاصل اولمدی مراد حبیب اکرمک

علوّ قدرن بیان در خرم شد از ملاحت تو عهد دلبری سنک ملاحتکدن

دلبرلک زمانی خرم اولدی فرخ شد از لطافت تو روزگار حسن

مبارک اولدی سنک لطافتکدن حسنک روزکاری مراد حبیب اکرمک

زمان رسالتنی بیان درکه انک منوّر جمالی ایله عالم کفر ظلمتندن خلاص

بولوب ایمان نوری ایله روشن اولمش در از دام زلف و دانه خال

فسون افسون دن مخففدر
صح

عهد بو یرده زمان معناسنه در
صح

[illegible]

تو در جهان سنک زلفک دامندن وخالک دانه سندن جهان ده
یک مرغ نماند نکشته شکار حسن حسن شکاری اولمش بر کوکل مرغی
قالمدی مراد وما ارسلنک الا کافة للناس بشیرا ونذیرا حسنجه جمیع
عالمه پیغمبر اولدی دیمکدر زلف ذکری اسرار الهیه یه تمام وصول بولمه سی در
خال ذکری مظهر ذات اولمسی در هر کس نیافت جرعهٔ از جام وصل تو
زین بزمگاه تشنه جکر رفت وخشک لب کرد لبت بنفشه ازان
تازه و تر نشست سنک لبک اطرافنده بنفشه اول سببدن تازه وتر در
کاب حیات میخورد از چشمه سار حسن زیرا حسن چشمه سارندن
آب حیات ایچر مراد امور شرعیه واحوال طریقت واسرار حقیقت
قیامتهدکن ثابت ایدوکن اشعار در دایم بلطف دایهٔ طبع از
میان جان دایم لطف ایله طبع دایه سی جان اورتاسندن می
پرورد بناز ترا در کنار حسن ناز ایله سنی حسن قوجاغنده بسلر
خطاب حبیب اکرمه در حافظ طمع برید که بیند نظیر تو حافظ امیدینی
قطع اتدی که سنک نظیرکی کوره یعنی نظیرک یوقدر دیار نیست جز
رخت اندر دیار حسن حسن دیارنده سنک رخکدن غیری فرد
یوقدر مراد حبیب اکرمک خاتم النبیین وسید المرسلین اولدیغی
بیان در بهار و کل طرب انکیز گشت و توبه شکن
بهار وکل طرب انکیز وتوبه شکن اولدی بشادی رخ کل بیخ غم
ز دل بر کن کلک یوزی شوقنه غم کوکنی کوکلدن قوپار دهٔ وقت
وقت مکاشفه ده مرشدک یوزی شوقنه عشقه سعی ایله دیمکدر رسید
رسید باد صبا غنچه در هوا داری باد صبا ایرشدی غنچه هوادارلقده

ازان بونده ازان سبب معناسنه در صح

دیار فرد معناسنه در صح

انخود

زخود برون شد و برخود درید پیراهن کندوسندن طاشره کتدی و
کندواوزره پیراهنی یرتدی یعنی بنلکی ترک ایدوب جوشه کلدی مراد سالک
مبتدی نفخهٔ رحمانیه ایله عشق الهی ده کمال استعداده واصل اولدی دیمکدر
طریق صدق بیاموز از آب صافی دل صافی دل آبدن صدق طریقنی اوکرن
که اگیدهلسنه یوق هرنه وارایسه اوستنده در براستی طلب آزادگی
چو سرو چمن چمن سروی کبی آزادهلکی راستلقده طلب ایله عروس غنچه
بدین زیور و تبسم خوش غنچه کلنی بو زینت و بو لطیف تبسم ایله یعنیه
دل و دین میبرد بوجه حسن عروس کبی وجه حسن ایله دل و دین ایلدر
مراد غنچهیی عروسه تشبیه ایدوکن اشعار در صفیر بلبل شوریده و فغان
هزار دیوانه بلبلک صقلغی و هزارک فغانی برای وصل گل آمد برون
زبیت حزن کلک وصالی ایچون بیت حزندن طاشره کلدی یعنی بلبل و هزار
کلک وصالی ایچون فغان و نالهیه باشلدیلر مراد عشاق وصال جانانک
شوقنه جوش و خروشه کلدیلر دیمکدر ز دست برد صبا گرد گل کلاله نگر صبا
دست بردندن کلک اطرافنده اولن پرچمه نظر ایله شکنج گیسوی سنبل
ببین بروی سمن سمنک یوزنده سنبل گیسوسنک بوکلنی کور یعنی سنبلده
شکنج اولدیغی کبی سمنک یوزنده دخی وار مراد صنع خدایی استغرابدر
که صبانک وسیلهسی ایله ظهور بولمشدر دست برد بهادرلق و غلبه و جرأت
امّا بونده تردستلکدن و استادلقدن کنایت در حدیث قصهٔ
دوران ز جام جو حافظ دوران قصهسنک سوزنی جامدن استه
ای حافظ بقول مطرب و فتوی پیر صاحب فن مطربک قولی
و صاحب فن پیرک فتوی سی ایله مراد دنیانک احوالی عشق الهی ایله

طلب بونده اوجاغه و دردکه
طلبیدندن ارشق دردر

کلاله پرچم در

جرات ... دردر

زیاده روشن اولور دیمکدر چوگل هردم ببویت جامه

برتن کل کبی هردم سنك بویك ایله تنم اوزره جامه یی کنم چاک ازگریبان

تا بدامن گریباندن دامنه دك یرتارم خطاب خدایه در بوی دن مراد نفحۀ

رحمانیه در تنت را دید گل گویی که درباغ دیرسن کل سنك تنکی کوردی

که باغده چو مستان جامه را بدرید درتن مست لر کبی اوستنده اولن

جامه سنی یرتدی مراد وان من شیء الا یسبح بحمده حسنجه هر شیء ده بر

حالت وار ایدوکن بیان درمن ازدست غمت مشکل برم جان بن

سنك غمك الندن جانی مشکل ایلدرم ولی دل را تو آسان بردی ازمن

اما سن بندن دلی آسان ایلتدك خطاب خدایه در بقول دشمنان

برگشتی از دوست دشمنلر سوزی ایله دوست دن دوندك نگردد هیچ

کس با دوست دشمن هیچ کمسه دوست ایله دشمن اولماز خطاب نفسه

اولمق روشن در خطاب عام اولمق احتمال در دوست دن مراد خدادر

دشمنان دن مراد شیاطین در مکن گز سینه ام آه جگرسوز مخالفت

ایلمه که سینه مدن جکرسوز آه برآید همچو دود از راه روزن یوقاری کلور

روزن یولندن توتن یوقاری کلدوکی کبی مراد عقل نفسی نامشروع دن

منع ایتدوکن اشعار در تنت در جامه چون در جام باده تنك جامه ده

جام ده شراب کبی در که جامه دن تنك کورونور دلت در سینه چون

در سیم آهن سنك قلبك سینه ده سیم ده آهن کبی در نفسه خطاب

اولمق جایز در و خدانك تمام لطافت ایله ظهورن وصفت استغنا سین

بیان اولمق ممکندر نبار ای شمع از دیده چون من ای شمع بنجلین

کوزکدن کوز یاشنی یاغدر که شد سوز دلت بر خلق روشن زیرا

غمت ده اولن تا خطاب
ایچوندر سه

روزن پنجره و باجه سه

نبار احضار دور
سه

سنك

سنک سوزدلک خلقه روشن اولدی دلم را مشکن ودریا میندار
کوکلمی صیمه واپاغه اتمه که دارد در سر زلف تو مسکن زیرا سنک سر
زلفکده مسکن طوتر خطاب خدایه اولمق روشن در اگر دل بست
در زلف تو حافظ اکر حافظ سنک زلفکه کوکل باغلدی ایسه بدین سان
کار او در پا میفکن انک ایشنی بو وجهله اپاغه براقمه خطاب خدایه اولمق
روشن در چون شوم خاک رهش دامن برافشاند
زمن چونکه انک خاک راهی اولم بندن دامنی سلکر یعنی اعراض ایدر ور
بگویم دل بگردان رو بگرداند زمن اکر کوکل دوندردیم بندن یوزن دوندرر
مراد نفسک اندوکی مخالفتی بیان در روی رنگین را بهر کس مینماید همچو
گل رنگین یوزنی کل کبی هرکمسیه کوسترر ور بگویم باز پوشان باز پوشاند
زمن اکر کرو اورت دیم بندن کرو اورتر مراد نفس عقله سر فرو اتمدوکن
بیان در گر چو شمعش پیش میرم بر غمم خندد چو صبح اگر شمع کبی انک
اوکنده اولم بنم غممه صبح کبی کلر یعنی بنی تمسخر ایدر ور برنجم خاطر نازک
برنجاند زمن اکر انجنم نازک خاطرنی بندن انجیدر مراد عقل معاش نفس
اماره النده تمام زبون ایدوکن بیان در دیده را گفتم که آخر یک نظر
سیرش ببین چشمه ایتدم آخر اکه بر نظر طویجه بق گفت میخواهی مگر تا
جوی خون راند زمن ایتدی مکر استرسن تا بندن قان ارماغنی اقیده
مراد نفسه متابعت ضرر محض ایدوکن بیاندور او بخونم تشنه و من بالبش
تا چون شود او بنم قانمه صوسز وبن انک لبنه صوسزم عجب نیجه اولور کام
بستانم ازو یا داد بستاند زمن آندن مراد آلم یا بندن داد آله یعنی یا بن
نفسی اصلاحه کتورم یا او بنی هلاک ایده دوستان جان دادم از بهر

خبرداران امر حاضر در صح

سر طوق صح

تا بوده عجب مغلطه در صح

دهانش بشکرید انگ دهاندن اوتری ای دوستلر جان ویردم گور گوز
کو بچیزی مختصر چون بازمی ماند زمن که او بر مختصر نسنه ایله بندن اینجه کرو
قالور مراد نفسک اطاعتندن عقل تسلیم کلّی یه رضا گوستردوکن بیان در
گر چو فرهادم بتلخی جان برآید باک (اوتری) نیست اگر فرهاد کبی بنم جانم تلخ لق ایله
چقه باک دکلدر بس حکایتهای شیرین بازمی ماند زمن بندن چوق
شیرین حکایتلر کرو قالور مراد عشق ایلمک ایله مشهور اولمغه سبب ایدوکن
بیان در ختم کن حافظ که گر زین گونه خوانی درس عشق سوزکی ختم
ایله ای حافظ زیرا اگر عشق درسنی بونک کبی دن اوقویه سن عشق
در هر گوشه افسانه خواند زمن عشق هر بر گوشه ده بندن بر افسانه
اوقور یعنی عشق ایله زیاده شهرتم اولور خدارا کم نشین با خرقه
پوشان الله ایچون خرقه پوشلر ایله اوتورمه رخ از رندان بی سامان مپوشان
ساماسز رندلردن یوزکی اورتمه یعنی انلردن اعراض ایلمه درین خرقه
بسی آلودگی هست بو خرقه ده چوق آلوده لک وار در خوشا وقت قبای
باده نوشان نه خوشدر باده نوشلرک قباسی وقتی مراد مرائیلری قدح
وعشاقی مدح در تو نازک طبعی و طاقت نداری سن نازک طبع سن و طاقت
طوتمزسن گرانیهای مشتی دلق پوشان بر بلوک دلق پوشلرک ثقلتلرینه
درین صوفی وشان دردی ندیدم بو صوفی وشلرده بر درد کورمدم که
صافی باد عیشش دُرد نوشان که عاشقلرک عیشی صافی اولسون مراد
دنیا پرست صوفیلرده عشق الهی اولمدغن بیان در بیا وز غبن این
سالوسان ببین کل و بو مرائیلرک غبن وحیله سندن کور صراحی خون
دل و بربط خروشان صراحی خون دل و بربط فغان ایدیجی در یعنی مرشدلر

ای حافظ تقدیر بنده در منه

میوشان لفظی حاضر در منه

وشان ادات تشبیه در منه

دمی

دخی مرایی لردن بی حضور در چو مستم کرده مستور منشین چونکه بنی مست
ایلمش سن مستور اوتورمه چو نوشم داده زهرم منوشان چونکه باکه
نوش ویرمش سن باکه زهر ایچورمه خطاب خدایه در مراد عالم ارواحده
اولن لطفی و دنیاده اولن محنتی تذکردر لب میگون و چشم مست بگشا
قرمزی لبکی و مست چشمکی آچ که از شوق تو می خام مست و جوشان
زیرا سنک شوقکدن شراب خام در یعنی آتش کورممش در و جوش ایدیجی در
ز دل گرمی حافظ بر حذر باش حافظک حدت و تیزلکندن حذر اوزره
اول که دارد سینه چون دیک جوشان زیرا جوش ایدیجی چولمک کبی
برسینه سی وار در مراد قلبنده اولن حرارت عشقی بیان در
خوشتر از فکر می و جام چه خواهد بودن شراب و جام فکرندن خوش رک
نه اولسه کرک تا ببینیم که سرانجام چه خواهد بودن تا کورم که عاقبت
نه اولسه کرک می و جامدن مراد عشق و مرشد در غم ایام مخور یار که
ایام نخواهد ماند ایام غمنی یمه ای یار زیرا ایام قالمسه کرک باده خور
خوشتر غم ایام چه خواهد بودن خوش باده ایچ ایام غمی نه اولسه کرک
باده خور غم مخور و پند مقلد مشنو شراب ایچ غم یمه و مقلدک پندنی
استماع اتمه اعتبار سخن عام چه خواهد بودن عام سوزنک اعتباری
نه اولسه کرک مراد عشق آلهی یه سعی ایله دنیا غمنی یمه و عامک سوزنی استماع
اتمه دیمکدر مرغ کم حوصله را گو غم خود خور که بر او قورقق مرغه دی کندو
غمکی یه زیرا انک اوزره رحم انکس که نهد دام چه خواهد بودن اول
کمسنک رحمی که طوزاق قوره نه اولسه کرک یعنی فلک که صیاد جهان در
کمسنه یه ترحم اتمز مراد کندو سنک موتدن خوفی اولمدغنی اشعار در

ای یار نقدیر بنده در

مخموری حاضر در

دست رنج تو همان به که شود صرف بکام همان اول یک که سنک کبک
مراد که صرف اوله دانی اخر که بنا کام چه خواهد بودن بلورسن آخر که
بالضروری نه اولسه کرک پیر میخانه همی خواند معمایی دوش مرشد کامل
دون کیجه بر معما اوقودی از خط جام که فرجام چه خواهد بودن جامک
خطندن که عاقبت نه اولسه کرک مراد مرشد جهانک فناسن بیان
اندوکن اشعار در بردم از ره دل حافظ بدف وچنگ وغزل حافظک
کوکلنی دف وچنک وغزل ایله یولدن التدم تا جزای من بدنام چه
خواهد بودن عجب بن بدنامک جزاسی نه اولسه کرک مراد مرشدک
ارشادی ایله طریق عشقه سالک اولدغن بیان در
دانی که چیست دولت دیدار یار دیدن بیلورمیسن که دولت نه در
یارک دیدارنی کورمک در در کوی او گدایی بر خسروی گزیدن انک
محله سنده گدالغی پادشاهلک او وزره اختیار ایلمک در دولت بونلر
یاردن مراد باری تعالی در چیست دولت سؤال در باقی سی جواب در
از جان طمع بریدن آسان بود ولیکن جاندن امید کسمک آسان در اما
از دوستان جانی مشکل توان بریدن صادق دوستلردن کسلمک
مشکل در لولا مفارقة الأحباب ما وجدت يد المنايا الى ارواحنا
سبلا خواهم شدن ببستان چون غنچه با دل تنگ بستانه گتمک استرم
غنچه کبی تنک دل ایله وانجا به نیکنامی پیراهنی دریدن وآنده نیکنام لق
ایله بر پیراهن یرتمق یعنی بر زمان صلحا لباسنده عمل اتمک استرم گه
چون نسیم با گل راز نهفته گفتن کاهی باد نسیم کبی گله مخفی راز
دیمک که سر عشق بازی از بلبلان شنیدن کاهی عشقبازلق

وفرجام عاقبت معه

کالاده اولمق یا نیت
ایکوندر معه
لسانی عربی تر کستان فارسیدر

لری

سرّنی بلبل‌لردن اشتمک مراد اهل مکاشفه ایله اسرار عشقدن مصاحبت
طلب اتدکن اشعاردر بوبیتدن لب یار اوّل زدست مگذار اوّل یارک
لبنی اویمکی الدن قومه کاخر ملول گردی از دست ولب گزیدن زیرا
عاقبت دست ولب اصرمقدن ملول اولورسن یعنی پشیمان اولوب
دست ولبکی اصررسن لب یاردن مراد کلام ربّانی وذکر الٓهی در فرصت
شمار صحبت کز این دوراهه منزل مصاحبتی فرصت صای زیرا بو ایکی
یول لو منزلدن چون بگذریم دیگر نتوان بهم رسیدن چونکه کیچه‌یوز
کرو بری بریمزه ایرشمک ممکن اولماز مراد دنیانک فناسنی بیان در
گویی برفت حافظ از یاد شاه منصور دیرسن که حافظ شاه منصورک
یادندن گتدی یارب بیادش آور درویش پروریدن یاربی درویش
بسلمکی انک خاطرنه گتور مراد شاه منصوردن رعایت واحسان طلبی در
زدر در او شبستان ما منور کن قپودن ایچرو گل وبزم
شبستانمزی منوّر ایله هوای مجلس روحانیان معطّر کن روحانیلر مجلسنک
هواسنی معطّر ایله خطاب خدایه اولمق روشن درکه بو بیتدن مراد تجلّی جمال
طلبی اوله بچشم وابروی جانان سپرده ام دل وجان دل وجانی جانانک
چشم وابروسنه تسلیم اتمشم بیا بیا و تماشای طاق ومنظر کن گل گل
وطاق ومنظر تماشا ایله طاق بونده کمر معناسنه درکه ابرو مراد در منظر
بونده پنجره معناسنه درکه چشم مراد در مراد غیب هویّة وتأثیر ذاته
وصول بولدغن بیان در بو بیتده صنعت لف ونشر غیر مرتّب وار در
زخاک مجلس ما ای نسیم باغ بهشت بزم مجلسمز خاکندن ای جنّت
باغنک نسیمی ببر شمامهٔ بفردوس وعود مجمر کن فردوسه رایحه ایلت

شمار امر حاضر درسه

درای امر حاضر درسه

مجمر بخوردان مه

وجنّت مجمرنه عود ایله مراد عشق الٓهی حاصل اولن محل لرجنت دن لطیف
اولدغن اشعار در آسمان سجده برد پیش زمینی که در و یک دوکس یک
دو نفس بهر خدا بنشیند بعض نسخ ده بو بیت دخی واقع اولمش در بگو
بخازن جنّت که خاک این مجلس جنت خازننه دی که بو محلک خاکنی
بتحفه بر سوی فردوس و عود مجمر کن تحفه ایله فردوس جانبنه ایلت و مجمره
عود ایله حجاب دیدهٔ ادراک شد شعاع جمال ادراک چشمنه حجاب اولدی
جمالک شعاعی بیا و خرگه خورشید را منوّر کن کل و خورشیدک خرگاهنی
منوّر ایله مراد تجلی جمال طلبی در ستارهٔ شب هجران نمی فشاند نور هجران
شبنک ستاره سی نور صاچمز بیام قصر برآ و چراغ مه بر کن قصرک طامنه
کل و ماه چراغنی رفع ایله یعنی سن کلمک ایله اکا احتیاج قالمز مراد عالم قبضدن
خلاص ایچون نور سبحانی طلبی در چو شاهدان چمن زیر بار حسن تواند
چونکه چمن شاهدلری سنک حسنک یوکی التنده در یعنی حسنکک مغلوبلری در
کرشمه بر سمن و ناز بر صنوبر کن سمن اوزره کرشمه و صنوبر اوزره ناز
ایله مراد حسن مصنوع حسن صانعه نسبت ناچیز ایدوکن بیان در فضول
نفس حکایت لبی کند ساقی فضول نفس چوق حکایت ایدر ای ساقی
تو کار خود مده از دست و می لبالب کن سن کند و ایشکی الدن ویرمه
و ساغری شراب ایله پر ایله مراد نفسک سوزنه اعتماد ایمیوب عشقه
چالش دیمکدر طمع بنقد وصال تو حد ما نبود سنک وصالک نقدنه امید
بزم حدّمز دکلدر حوالتیم بدان لعل همچو شکر کن بزی اول شکر کبی لبه
حواله ایله مراد وصال جانانی کندوسنه لایق کورمیوب کلامی ایله قناعت
ایلدوکن بیان در لب پیاله ببوس انگهش بمستان ده پیاله نک لبنی

اوپ

برآ امر حاضر در
مده نهی حاضر در

اوپ وآندن صکره آنی مست لره ویر بدین لطیفه دماغ خرد معنبر کن

بو لطیفه وبو نزاکت ایله عقلک دماغنی معنبر ایله مراد مرشددن فیض

طلبی در دماغی تنقیح اتمک ایچون اگر فقیه نصیحت کند که عشق مباز

اگر فقیه نصیحت ایدرسه که عشقه سعی اتمه پیاله‌ء بدهش گو دماغ را تر

کن اکه بر پیاله ویردی دماغکی تر ایله مراد طالبی عشق آلهی دن منع ایدن

عالمه شراب عشقی ویرکه دماغنده اولن اختلال مندفع اوله دیمکدر

ازین مزوجه و خرقه بنیک در تنگم بو مزوجه وخرقه دن زیاده مضطربم

بنیک کرشمه‌ء صوفی وشم قلندر کن برصوفیانه کرشمه ایله بنی قلندر

ایله مراد مرشددن جذبه طلبی در رسوم وعادات دن خلاص ایچون

کرشمه کوشه چیشم ایله نظر در پس از ملازمت عیش وعشق مهرویان

عیشه ومهرورک عشقنه ملازمتدن صکره زکارها که کنی شعر حافظ از بر

کن ایشلردن که اشلرسن حافظک شعرنی ازبر ایله مراد عشق آلهی دن

واسما وصفات شغلندن صکره بنم شعرمی ازبر ایله دیمکدر ماه روی

لردن مراد اسما وصفات در شراب لعل کش و روی

مه جبینان بین قرمزی شراب چک وآی اللولرک یوزنه نظر ایله خلاف

مذهب آنان جمال اینان بین انلرک مذهبنک خلافی بونلرک جمالنه نظر ایله

مه جبین دن مراد اولیاء الله در آنان دن مراد مرائی صوفیلر در اینان دن

مراد عشاق در بزیر دلق ملمع کمندها دارند مرقع دلق التنده کمندلر طوتارلر

دراز دستیء این کوته آستینان بین بو قصه یکلولرک ال اوزنلغن

کور مراد صوفیانه لباس کیوب ضال ومضل اولن مرائی شیخلری ذم در

که حقدن قورقمزلر وخلقدن اوتنمزلر زمانه ده اولن مرائیلرکبی بجز من

بده امر حاضر درینا

بین امر حاضر درینا

دو جهان سر فرو نمی آرند ایکی جهان خرمننه باش اکمزلر دماغ و کبر گدایان و خوشه

چینان بین کدالرک و خوشه چینلرک دماغ وکبرنی کور مراد عشق الهی خرمنندن

خوشه چین اولن عاشقی مدح در که حقدن غیرنک قپوسنه وارمزلر بنزد خوشه

چین خرمن عشق همه عالم نمی ارزد بکاهی بهای نیم کرشمه هزار جان طلبند

بجزوی التفات بهاسی بیک جان طلب ایدرلر نیاز اهل دل و ناز نازنینان

بین اهل دلک نیازنی و نازنینلرک نازینی کور اهل دلدن مراد طالب و نازنیندن

مرشد در حدیث عهد محبت زکس نمی شنوم محبت عهدنک سوزینی کمسه دن

اشتمزم وفای صحبت یاران و همنشینان بین یارلرک و مصاحبلرک

مصاحبتی وفاسنی کور مراد زمانه دوستلرنک وفاسزلغندن شکایت در

یا وفا خود نبود در عالم یا مکر کس درین زمانه نکرد اسیر عشق شدن

چاره خلاص منست عشقه اسیر اولمق بنم خلاصمه چاره در ضمیر عاقبت

اندیش پیش بینان بین پیش بینلرک عاقبت فکر ایدجی ضمیرنی کور مراد

عشقه کرفتار اولمق نفس و هوادن و محبت ماسوی دن خلاصه سبب ایدوکن

بیان در غبار خاطر حافظ ببرد صیقل عشق عشق صیقلی حافظک خاطرنک

غبارینی الدی صفای اینه پاک دینان بین پاک دینلولرک پاک

اینه سنک صفاسنی کور که قلبلرنده عشق خدادن غیری برلسنه یوق در

نکته دلکش بکویم خال آن مهرو ببین دلکش و

مقبول بر نکته دیرم اول مهرونک خالنی کور عقل و جان را ببسته زنجیر

آن کیسو ببین عقل و جانی اول کیسو زنجیرنه باغلنمش کور عیب دل کردم

که وحشی وضع و صحرائی مباش کوکلمی تعییب اتدم که وحشی وضع و

صحرائی اولمه کفت چشم شیرکیر و غنج آن اهو ببین ایتدی اکر

بین ام حاضر در
صح

عاقبت اندیش وصف ایتمکیچون در
صح

نکته ده اولان بجزوه وعزت
ایچوندر صح

لم

404

شیرزبون ایدجی چشمنی واول آهونک نازنی کوربونده واقع اولن خالدن
ذات باری وکیسودن اسرار مراد اولمق ممکن در حلقهٔ زلفش تماشاخانهٔ
باد صباست انک زلفی حلقه سی که باد صبانک تماشاخانه سیدر جان
صد صاحب دل انجا بستهٔ هر موببین هرمویه آنده یوز صاحب دلک
جاننی باغلنمش کور زلف دن مراد اسرار الهیه درکه آنده نیجه بیک جان کرفتاردر
عابدان آفتاب از دلبر ما غافلند آفتاب پرستلر بزم دلبرمزدن غافللردر
ای ملامت گو خدارا رو مبین و رو ببین ای ملامت کو بنم یوزمه باقمه
انک یوزنه بق یعنی انک حقیقتی بندن معلوم اولماز بووجه دخی جایزدر
ظاهر یوزه بقمه باطن یوزه بق دلبردن مراد باری تعالی در وجه اوله کوره
وجه ثانیه کوره مرشد اولمق روشن در زلف دل دزدش صبا را بند
در گردن نهاد انک دل دزد زلفی صبانک بوینینه بند قودی با هواداران
رهرو حیلهٔ هندو ببین ره رو عاشقلره هندونک حیله سنی کور زلفدن
مراد بونده ظلمت کون درکه نیجه بیک سالکی سلوکدن منع اتمشدر انکه من
در جست و جوی او ز خود بگسسته ام اول کمه که بن انک طلبنده کندمدن
برجانبه اولدم یعنی کندمدن چقدم کس ندیدست و نه بیند مثلش از
هر سو ببین انک مثلنی کمسه کورممشدر و کورمز هر جانبدن نظر ایله مراد
خدادر حافظ ار در گوشهٔ محراب می نالد رواست حافظ اکر محراب کوشه
سنده ناله ایده روادر ای ملامت گو خدارا آن خم ابرو ببین ای ملامت
گو الله ایچون اول قاش بوکلمنی کور خم ابرودن غیب هویت و قرب احدیت
مرادر که انک وصولنه ناله لازمدر از مراد شاه منصور ای فلک سر
بر متاب شاه منصورک مرادندن ای فلک باش چویرمه تیزی شمشیر

دل دزد وصف بیتیدر
تمت

ملامتکو وصف بیتیدر
تمت
ای ملامتکو اول مصرع ایکیدر
ابروسی کوربو وجه دخی لطیفدر
تمت

بنگر قوّت بازو ببین شمشیر نک تیزلکنه بق بازوسنک قوّتنی کور
شاه شمشاد قدان خسرو شیرین دهنان شمشاد قدلرک شاهی شیرین
دهنلرک خسروی که بمژگان شکند قلب همه صف شکنان که دوکلی صف
شکنلرک قلبنی مژگانی ایله صر صف شکنان دن مراد سایر مرشدلر وشاه شمشاد
قداندن مراد کندونک مرشدی اولمق روشندر که رموز الٰهیّه ایله جمیعی سنه غلبه
اتمشدر مژکان دن مراد رموز الٰهیّه در مست بگذشت و نظر بر من درویش
انداخت مست اوغرادی و بن درویشه التفات اتدی گفت کای چشم و
چراغ همه شیرین سخنان ایتدی که ای دوکلی شیرین سخنلرک چشم و چراغی
تاکی از سیم و زرت کیسه تهی خواهد بود قچنه دک سنک کیسک سیم و زردن بوش
اولسه گرک بنده من شو و برخور ز همه سیم تنان بنم غلامم اول و دوکلی
سیم تن لردن بهره مند اول مراد بودر که بنجه یه دک عشق و حالدن خالی اولورسن
با که مرید اول که سنی عشق الٰهیدن و اسما و صفات دن بهره مند ایلیم کمتر از
ذرّه نه پست مشو مهر بورز ذرّه دن کمتر دکل سن الچق اولمه محبّته چالش
تا بخلوت که خورشید رسی چرخ زنان تا چوخ اوراق خورشیدک خلوت
خانه سنه ایرشه سن یعنی عشقه اهتمام ایله که عالی قدر اوله سن بر جهان
تکیه مکن ور قدحی می داری جهانه اعتماد ایلمه اگر بر قدح شراب طوترایسک
شادی زهره جبینان خور و نازک بدنان زهره جبینلر و نازک بدنلر
شوقنه ایچ مراد عشقدن نصیبک وارایسه اولیاء الله ایله مصاحبت ایله
دیمکدر پیر پیمانه کش من که روانش خوش باد بنم عشقه سعی ایدیجی مرشدم
که انک روانی خوش اولسون گفت پرهیز کن از صحبت پیمان شکنان
عهد صیجی لرک مصاحبتندن پرهیز ایله دیدی پیمان شکنان دن مراد هوا

شعراء خاصه در
نسخه

مهر بودنده محبت معناسنده در
نسخه

وهوسه مایل اولن دنیا پرستلردر باصبا درچمن لاله سحر میگفتم
لاله چمنده سحر وقتی صبایه ایتدم که شهیدان که اند این همه خونین
کفنان که بودو گلی خونین کفنلر کیمک شهیدلری در گفت حافظ من و
تو محرم این راز نه ایم ایتدی ای حافظ بن وسن بو رازک محرمی کلز
از می لعل حکایت کن وشیرین دهنان عشق الهیدن و اولیاء اللهدن
واسما وصفاتدن حکایت ایله مراد قضا وقدر مصاحبت جایزدکل
ایدوکن بیان در دامن دوست بدست آر وز دشمن بگسل
دوستک دامنی اله کتور و دشمندن کسل مرد یزدان شو وایمن
گذر از اهرمنان اللّه دوستی اول وشیاطیندن ایمن کچ دوستدن
مراد خدادر دشمن مراد نفس وشیاطین در گلبرگ را ز سنبل
مشکین نقاب کن گل یپراغنه مشکین سنبلدن نقاب ایله یعنی که رخ
بپوش وجهان را خراب کن یعنی یوزکی اورت وجهانی خراب ایله خطاب
مرشده درکه انک مختفی اولمسی مریدلره وخلقه ضرر محض در بفشان عرق ز چهره
واطراف باغ را یوزکدن عرق صاچ وباغک اطرافنی چون شیشهای
دیدهٔ ما پر گلاب کن بزم کوزمز شیشه لری کبی پر گلاب ایله خطاب مرشده در
که آثار عشق ونفحات رحمانیه ایله عالمی لطیف ایلر بگشا بشیوه نرگس
پر خواب مست را مست پرخواب چشمکی شیوه ایله اچ وز رشک چشم
نرگس رعنا بخواب کن ورشکدن رعنا نرگسک چشمنی خوابده ایله یعنی
نرکسی شرمنده ایله چشمک مست اولمسی شراب عشق کیفیتی ظاهر اولمسی در
پرخواب اولمسی استغراقده اولمسی در خطاب مرشده در ایام گل چو عمر
برفتن شتاب کرد گل زمانی عمر کبی کتمکه استعجال ایتدی ساقی بدور بادهٔ

آزار حاضردر نسخه

نقاب ال حاضردر نسخه

گلگون شتاب کن ای ساقی باده گلکون دورنه شتاب ایله بوی بنفشه
بشنو و زلف نگار گیر بنفشه نک رایحه سنی ایشت و نگارک زلفنی طوت بنگر
برنگ لاله و عزم شراب کن لاله نک رنکنه بق و شرابه قصد ایله مراد بونک
کبی لطیف زمانده اسرار الهیه یه و عشقه سعی ایله دیمکدر خطاب عام در همچون
حباب دیده بروی قدح کشای حباب کبی کوزکی قدحک یوزنه آچ وین
خانه را قیاس اساس از حباب کن بو خانه نک اساسنی حبابدن قیاس
ایله مراد دنیانک بنیادنی حباب کبی بی ثبات بیلوب عشقه سعی ایله دیمکدر
زانجا که رسم و عادت عاشق کشی تست اول یردن که سنک عاشق
کشلک رسم و عادتک در با دیگران قدح کش و با ما عتاب کن غیری لر
ایله قدح چک و بزه عتاب ایله مراد اشد الناس بلاء الانبیاء ثم الاولیاء
ثم الامثل فالامثل حسبنجه اهل هوا دنیاده غنا و راحتده و اهل دل عنا
و محنتده اولدوغن بیان در خطاب خدایه در حافظ وصال میطلبد از
ره دعا حافظ وصال طلب ایدر دعا یولندن یا رب دعای خسته دلان
مستجاب کن یا ربی خسته دللرک دعاسنی مستجاب ایله
صبحست ساقیا قدحی پر شراب کن صباحدر ای ساقی بر قدحی پر شراب ایله
دور فلک درنگ ندارد شتاب کن فلکک دوری اکلنمک طوتماز شتاب
ایله مراد فرصتی غنیمت بیلوب مرشددن فیض طلب اتدوکن اشعار در
زان بیشتر که عالم فانی شود خراب آندن اول که که عالم فانی خراب
اوله ما را آب باده گلگون خراب کن بزی باده گلکون آبی ایله خراب
ایله مراد موتدن اول بزی عشق الهی ایله مست و خراب ایله دیمکدر خورشید
می ز مشرق ساغر طلوع کرد می آفتابی ساغر مشرقندن طلوع ایلدی

سن یی امر حاضردر
نسخه

مستجاب مقبول معناسنه در
نسخه

کرک

گر برگ عیش میطلبی ترک خواب کن اکر عیشه استعداد و قدرت طلب
ایدر ایسک خوابی ترک ایله مراد کثرت خواب ایله عشق الهی حاصل اولماز
دیمکدر روزی که چرخ از گل ما کوزها کند شول کون که فلک بزم کلمزدن برداقلر
ایلر زنهار کاسهٔ سر ما پر شراب کن زنهار بزم باشمزک کاسه سنی
پر شراب ایله ما مرد زهد و توبه و طامات نیستیم بز زهد و توبه و طامات
اری دکلز مارا ز جام باده و ساقی خطاب کن بزه شراب جامندن و
ساقیدن خطاب ایله مراد بزه عشق و مرشددن سویله دیمکدر کار
صواب باده پرستیست حافظا معقول ایش عاشقلق در ای حافظ
برخیز و روی عزم بکار صواب کن قالق و صواب ایشه قصد یوزن
ایله مراد عشقه سعی صواب محض ایدوکن اشعاردر
فاتحهٔ چو آمدی بر سر خستهٔ بخوان چونکه کلدک بر خسته نک باشی
اوزره بر فاتحه اوقی لب بگشا که میدهد لعل لبت بمرده جان لبکی
آچ که سنک لب لعلک مرده یه جان ویرر مراد بودر که خواجه حافظ بر زمانده
خسته اولوب بر عزیز انک عیادتنه کلمش اندن فاتحه طلب اتمش انی
بیان ایدر آنکه بپرسشم آمد و فاتحه خواند و میرود اول کمسه که عیادته
کلدی و فاتحه اوقودی و کیدر کو نفسی که روح را میکنم از پیش روان
دی اکه بر نفس صبر ایلسون که جانی انک اردندن روان ایدم کو امر حاضردر
ای که طبیب خستهٔ روی زبان من ببین ای کمسه که خسته نک طبیبی سن
بنم زبانمک یوزنی کور کین دم و درد سینه ام بار دلست بر زبان
که بو نفس و بو سینمک توتغی لسان اوزره کو کل یوکی در مراد درد نه
درمان طلبی در گرچه تب استخوان من کرد ز مهر گرم و رفت اگرچه اسیمه

طامات قواعد درسومدر

پرسش اسم مصدردر

بنم استخوانمی آفتابدن کرم ایلدی وکندی همچو تبم نمی رود آتش مهر از
استخوان محبت آتشی استمه کبی بنم استخوانمدن کتمز یعنی تب کیدر
آتش مهر کتمز مصراع اولده اولن مهر افتاب معناسنه اولمق روشن در
مصراع ثانی ده اولن مهر محبت معناسنه در حال دلم چو خال تو هست
بر آتشش وطن بنم دلمک حالی سنک خالک کبی انک وطنی آتش اوزره در
جسمم از آن چو چشم تو خسته شدست و ناتوان جسمم اول سببدن
سنک چشمک کبی خسته و ضعیف اولمشدر مراد مرضی تب ایدوکن بیان ایدر
باز نشان حرارتم ز آب دو دیده و ببین اکی کوزک یاشندن حرارتمی
تسکین ایله وکور نبض مرا که میدهد هیچ ز زندکی نشان بنم نبضمی کور
که هیچ حیات وصحتدن نشان ویررمی مراد مرضنک شدتن بیان در
آنکه مدام شیشه ام از پی عیش داده است اول کمسه که دایم باکه شیشه سی
عیشدن اوتری ویرمش در شیشه دن مراد بونده قدح درکه اکه نسبت
مدام خوب واقع اولمش در شیشه ام از چه میبرد پیش طبیب هر زمان
بنم شیشه می هر زمان طبیب اوکنه ندن ایلدر مراد معالجه ده مرشدک
معاونتن بیان در شیشه دن مراد بونده قاروره در حافظ از آب
زندکی شعر تو داد شربتم ای حافظ سنک شعرک باکه آب حیاتدن شربت
ویردی ترک طبیب کن بیا نسخهٔ شربتم بخوان طبیبی ترک ایله کل
بنم شربتم نسخه سنی اوقی نسخهٔ شربتدن مراد شعری در
منم که شهرهٔ شهرم بعشق ورزیدن بنم که شهرک مشهوری ام عشقه
سعی اتمک ایله منم که دیده نیالوده ام به بد دیدن بنم که چشممی آلوده
اتممشم بر امر نظر ایله مراد شهوت پرست اولمدغن بیان در وغا

شده است تقدیر نیده در

بجوان امر حاضر در

بکنم

نجات خلاص مه

گنیم و ملامت کشیم و خوش باشیم وفا ایلرز و ملامت چکرز و خوش اولورز
که در شریعت ما کافریست رنجیدن زیرا انجمک بزم شریعتمزده کافرلک در
مراد عاشقه جمیع بلایه تحمل لازم ایدوکن بیان در به پیر میکده گفتم که چیست
راه نجات مرشده ایتدم که نجات یولی نه در بخواست جام می و گفت
عیب پوشیدن جام می استدی و عیب ستر اتمک دیدی مراد سبب نجات عیب
بین اولمیوب عشق الهی یه سعی اتمک ایدوکن بیان در جایزدرکه بانک
کسر ایله بخواست بونده بخواستن معناسنه مصدر مرخم اولوب معنی بویله او
جام می استمک و عیب اورتمک دیدی یعنی عشق الهی طلب اتمک و عیب
ستر اتمک مراد ما ز تماشای باغ عالم چیست عالم باغنک تماشاسندن
بزم مرادمز نه در بدست مردم چشم از رخ تو گل چیدن گوزببکنک
الی ایله سنک رخکدن گل دیرمک در خطاب خدایه در مراد مصنوع دن
جمال صانعی مشاهده اتدوکن بیان در بمی پرستی از آن نقش خود بر آب
زدم می پرستلک ایله اول سببدن کندی نقشمی آب اوزره اوردم یعنی
عشقه محکم یاپشدم که تا خراب کنم نقش خود پرستیدن تا که کندمه
طاپمق نقشنی خراب ایدم مراد خودبین لکدن و خودپرستلکدن خلاص
عشق الهی ایله اولوردیمکدر برحمت سر زلف تو واثقم ورنی سنک سر
زلفک رحمتنه واثقم یوخسه کششش چو نبود از آن سو چه سود کوشیدن
اول جانبدن چونکه جذبه اولمیه سعی ایلمک نه فایده خطاب خدایه در
مراد جذبة من جذبات الرحمن توازی عمل الثقلین حسنیجه حقدن جذبه
و عنایت اولمینجه کوشش و عبادت موجب قرب و رحمت اولماز دیمکدر
زخط یار بیاموز مهر با رخ خوب خوب رخه محبتی یارک خطندن اوگرن

واثق اعتماد ایدیجی مه

که گرد عارض خوبان خوشست گردیدن زیرا خوبلرک عارضی اطرافنه
طولنمق خوش در مراد خدایه محبت اتمک لطیف ایدوکن بیان در عنان
بمیکده خواهیم تافت زین مجلس بو مجلسدن عنانی میخانیه چویرمک استرز
که وعظ بی عملان واجبست نشنیدن زیرا عملسزلرک وعظنی استماع
اتمک واجب درمبوس جز لب معشوق و جام می حافظ معشوقک و جام مینک
لبندن غیری اوپمه ای حافظ که دست زهد فروشان خطاست بوسیدن
زیرا مرائیلرک اللرن اوپمک خطادر   می فکن بر صف رندان
نظری بهتر ازین رندلر صفنه بوندن یکرک بر نظر براق بر در میکده میکن
گذری بهتر ازین میخانه قپوسنه بوندن یکرک برگذر ایله مراد مرشددن عاشقلره
زیاده فیض والتفات طلب اتدوکن بیان در در حق من لبت این لطف
که میفرماید بهم حقمده سنک لبک بو لطفی که بیورر پس لطیفست ولیکن قدری
بهتر ازین زیاده لطیفدر ولیکن بوندن یکرک بر مقدار مراد مرشددن زیاده
فیض طلبی در آنکه فکرش گره از کار جهان بگشاید اول کمسه که انک فکری
جهانک ایشندن عقده آچه گو درین نکته بفرما نظری بهتر ازین دی بو نکته ده
بوندن یکرک بر نظر بیورسون مراد سلوک خصوصنده مرشددن همت طلب
ایتمسی در دل بدان زور گرامی چکنم گر ندهم اگرچه متلو و عزیز زوره دل ویرمیم
نیلیم مادر دهر نزاید پسری بهتر ازین زمانه اناسی بوندن یکرک بر پسر
طوغمز زور محبوب معناسنه دروشن درکه مراد مرشد درکه محبوب منزلسنه
متنزل اتمشدر حاصل معنی بو که زمانه ده اندن ایو مرشد بوقدر که اکه مرید اولم
ایلیه بو که مرید اولورم ناصحم گفت که جز غم چه هنر دارد عشق ناصح بکه
دیدی که عشق غمدن غیری نه هنر طوتار گفتم ای خواجهٔ عاقل هنری بهتر ازین

بکمک امر حاضردر

سنتره عقده مه

وبده هنری بهتر ازین دده معناسی استفهام انکاری واردر

ایتدم

ایدم ای عاقل خواجه بوندن یگرک بر هنرمی وار در یعنی بو قدر
حاصل عشق همین بس که اسیر غم او دل بمالی ننهد میل بجاهی نکند من
چو گویم که قدح گیر و لب ساقی بوس بن چون دیم که قدح طوت و ساقی نک
لبنی اوپ بشنو ای جان که نگوید دگری بهتر ازین استماع ایله ای جان
زیرا بر غیر بوندن یگرک دیمز کلک حافظ شگرین میوه نباتیست بچین حافظک
قلمی شکر میوه لو بر نبات در دکشور یعنی انک سوزنی از برله که درین باغ نیابی
ثمری بهتر ازین زیرا بو باغده بوندن یگرک بر میوه بولمازسن باغ دن مراد
عالم اولمق روشن در و احتمال در که شعری باغه تشبیه اتمش اوله
میسوزم از فراقت روی از جفا بگردان سنک فراقکدن یانرم جفادن یوز
دوندر هجران بلای ماشد یارب بلا بگردان هجران بزه بلا اولدی یاربی بلایی
دوندر مه جلوه مینماید بر سبز خنگ گردون فلکک سبز خنکی اوزره ماه جلوه
کوستررتا او بسر درآید بر رخش پا بگردان تا اول باشی اشغه کله رخش اوزره
ایاغکی دوندر یعنی جولان ایله مراد مرشدک علو قدرنی بیان در خنگ بوز آت
وکوک آت رخش الاجه بوز آت ورستمک آتی یغمای عقل و دین را بیرون
خرام سرمست عقل و دین یغماسنه طاشره یه سرمست صالن بر سر کلاه
بشکن در بر قبا بگردان باشک اوزره کلاهی قویرا و زرکده قبایی دوندر
یعنی کندوکی زینت ایله خطاب مرشده در که محبوب منزله سنه تنزیل اولنمشدر
یغمای عقل و دین دن مراد غلبات عشق ایله مریدنی وادی حیرته ایرشدر دکیدر
نه کیم شیخ عطار حضرتی بو معنای مشعر منطق الطیرده بر بیت کتورمش در
که اول بیت بودر کفر کافر را و دین دیندار را ذره دردت دل عطار را
مرغول را برافشان یعنی برغم سنبل مرغولی پریشان ایله یعنی سنبلک

شیرداران امر صادر در
[illegible]

رغمنه گرد بخور عنبر گرد صبا بگردان عنبر بخوری توزنی صبانک اطرافنه
دوندر مراد کندونک مرشده خطابی درکه نفحات رحمانیه ایله برجلوه ایله که
خوشبوی اولن صبایه سندن رایحهٔ طیبه اثری ایرشه مرغول اورلمش صاچ
ای نور چشم مستان در عین انتظارم ای مست لرک کوزی نوری عین
انتظارده ایم چنگی حزین و جامی بنوازو یا بگردان برآهسته چنک چال
یا برجام دوندر خطاب مرشده درکه شوق ویرجی سوزلردن یا عشق
الهی دن سویله دیو دوران چو می نویسد بر عارضت خطی خوش دوران
چونکه سنک عارضک اوزره برلطیف خط یازر یارب نوشته بد از یار ما
بگردان یارب یرامز یازوبی بزم یارمزدن دوندر مراد بلا دفعی ایچون مرشد
حقنده دعا ایدکن اشعار در حافظ ز خوب رویان بختت جز این قدر
نیست ای حافظ خوبرولردن سنک بختک بو مقداردن غیری دکلدر
گر نیستت رضایی حکم قضا بگردان اکر سنک بر رضاک یوق ایسه قضا
حکمنی دوندر مراد قضایه رضا اظهاری در بگردان امر حاضر درکه بونده
تعجیز ایچوندر کرشمهٔ کن و بازار ساحری بشکن برکرشمه
ایله ساحرلک بازارنی صی بغمزه رونق ناموس سامری بشکن غمزه
ایله سامری نک ناموسی رونقنی صی مراد مرشدک مریده التفاتی اندن
نامعقول فکری کیدرردیمک در خطاب مرشده در بباد ده سر و دستار
عالمی یعنی عالم خلقنک سر و دستارنی یله ویر یعنی کلاه گوشه بآیین
دلبری بشکن کلاهک کوشه سنی دلبرک آیینی ایله صی مراد مرشد دن
کرامت اظهارنی طلب در خلق عالم انک مریدی اولسون ایچون بزلف
کوی که آیین سرکشی بگذار زلفکه دی که سرکش لک عادتنی قوسون

بخور فتح بایله در نسخه

ای حافظ تقدیر بزده در نسخه

بگردان امر حاضر در نسخه

بغمزه كوكه سياه ستمكرى بشكن غمزه كه دى كه ظالملق عسكرنى صسون يعنى
مريدلره لطف و ملايمت ايله بيرون خرام و ببره كوى خوبى از همه كس طاشره
صالن و دوكلى كمه دن خوبلق طوپنى الت سزاى حور بدهٔ رونق پرى
بشكن حورك لايقنى وير پرينك رونقنى صى مراد انسان كاملك قدرى
حور و پرى دن زياده ايدوكن بيان در خطاب مرشده در با آهوان نظر
شير آفتاب بكير نظر آهولرى ايله آفتابك ارسلاننى طوت با ابروان دوتا
قوس مشترى بشكن مقوس ابرولر ايله مشترينك قوسنى صى مراد مرشد
عشق الهى و غيب هويت سببى ايله صاحب تصرف اولدغن بيان در
آفتابك برجى اسد و مشترينك برجى قوس در چو عطرساى شود زلف
سنبل از دم باد چونكه سنبلك زلفى بادك نفسندن عطرساى يعنى خوشبوى اوله
تو قيمتش بسر زلف عنبرى بشكن عنبره منسوب سر زلفله سن انك قيمتنى
صى مراد اولن نفحات الهيه رائحهٔ طيبه دن اطيب ايدوكن بيان در خطاب
مرشده در چو عندليب فصاحت فروشد اى حافظ چونكه عندليب فصاحت
صاته اى حافظ تو قدر او بسخن گفتن درى بشكن سن انك قدرنى
فارسئ درى سوزنى سويلمك ايله صى فارسئ درى بو فارسى در
مرغ دلم طائريست قدسى و عرش آشيان كوكلم مرغى قدسه منسوب و قوشدر
و آشيانى عرش در از قفس تن ملول سير شده از جهان تن قفسندن
ملول جهاندن سير اولمش يعنى بيزمش از سر اين خاكدان چون بپرد مرغ
جان بو عالم دن چونكه جان مرغى پرواز ايده باز نشيمن كند بر در آن آستان
كرو او آستان قپوسى اوزره مكان ايلر يعنى جناب قدسه ايرشور چون
بپرد مرغ دل سدره بود جاى او چونكه كوكل مرغى پرواز ايده انك يرى

سدرة المنتهی در تکیه که بازِ ما کنگرهٔ عرش دان بزم طوغانمزک تکیه کاهی
عرش بدنی یعنی بازدن مراد روح در مراد عاشق زیاده عالی قدر ایدوکن
بیان در سایهٔ دولت فقد بر سر عالم همه دو کلی عالمک باشی اوزره دولت
سایه سی دوشر گر بکشد مرغ ما بال و پری در جهان اگر بزم مرغمز جهانده بر
پرواز ایده مراد اولیا، اللهک وجودی عالمه دولت وسعادت اید وکن بیان در
درد و جهانش مکان نیست بجز فوق چرخ اکی عالمدن اکه فلک اوستندن
غیری مکان یوقدر جسم وی از معدن است جان وی از لا مکان انک
جسمی معدندر که خاکدن درانک جانی لا مکاندن در لا مکان دن مراد
جناب قدس در عالم علوی بود جلوه که مرغ ما بزم مرغمزک جلوه کاهی
عالم علوی در انجور او بود گلشن باغ جنان باغ جنان گلشنی انک
صوادی در تا دم وحدت زدی حافظ شوریده حال تا که وحدت دمنی
اوردک ای شوریده حال حافظ خامهٔ توحید کش بر ورق انس و جان
انس و جان ورقی اوزره توحید قلمنی چک یعنی خدادن غیرلینی ترک ایله
یا رب ان آهوی مشکین بختن باز رسان یا ربی
اول مشکین آهوی ختنه کرو ایرشدر وان سهی سرو روان را بچمن
باز رسان واول سهی سرو روانی چمنه کرو ایرشدر مراد بر یار عزیزک
قدومن طلب در بخت بمژدهٔ مارا بنسیمی بنواز بزم صولمش بختمزی
بر نسیم ایله اوخشه یعنی ان جان زتن رفته بتن باز رسان یعنی اول
تندن کتمش جانی تنه کرو ایرشدر ماه و خورشید بمنزل چو بامر تو رسند ماه
و خورشید منزله چونکه سنک امرک ایله ایرشورلر یار مه روی مرا نیز بمن باز
رسان بنم آی یوزلو یارمی دخی کرو بکا ایرشدر دیدهها در طلب لعل یمانی

خون

خون شد لعل یمانی طلبنده چشم لر خون اولدی یا رب آن کوکب رخشان بیمن بازرسان یا ربی اول کوکب رخشانی کرو یمنه ایرشدر مراد اول یار عزیزک کندو وطننه وصولن طلب در سخن اینست که مالی تو نخواهیم حیات سوز بود رکه بزرسن سز حیات استمزز بشنو ای پیک خبرگیر و سخن بازرسان ایشت ای پیک خبر طوت و سوزی کرو ایرشدر دیدی ای طایر میمون که همای از زدند کوردکمی ای مبارک مرغ که همایی الجندلر پیش عنقا سخن زاغ و زغن بازرسان عنقا اوکنه زاغ و زغن سوزنی کرو ایرشدر مراد عوام دن بیخصوص اوبو آول عزیزه عرض حال ایدوکن بیان در آنکه بودی وطنش دیدهٔ حافظ یا رب اول که انک وطنی حافظک چشمی ایدی یا ربی بمرادش زغریبی بوطن بازرسان مرادی ایله انی غریب لکدن وطننه کرو ایرشدر در بدخشان لعل اگر از سنک می آید برون بدخشان ده لعل اکر طاشدن چقر آب رکنی چون شکر از تنک می آید برون رکنا باد صوبی شکر کبی تنک دن چقر تنک بونده صعب دره معناسنه در مراد شیرازک آبنی مدح در درون شهر شیراز از در هر خانهٔ شهر شیرازک ایچنده هر بر خانه نک قپوسندن دلبر رعنای شوخ شنک می آید برون مقبول شوخ رعنا بر دلبر چقر مراد شیرازی مدح در کثرت محابیبی ایله بوندن مراد اولیاء الله اولمق احتمالدر از سرای قاضی و مفتی و شیخ و محتسب قاضی و مفتی و شیخ و محتسب سرایندن باده های بیغش گلرنک می آید برون قرمزی صافی شرابلر چقر مراد طالب عشق کثرتن بیان در بر سر منبر بوقت وجد و زراقی ٔ حال منبر باشی اوزره وجد و حالک ریاسی وقتنده از سر دستار واعظ بنک می آید برون

شهر بر مکان ضرور در منه

بدخشان اسم شهردر منه

تنک تنکر قدر و غني اولمق جاییدر منه

خانهٔ ده اولن همزه وحدت ایجوندر منه

واعظلک دستاری وجبه‌دن بنک چقر مراد شیرازده اهل ریا اعتبار بولماز
دیمکدر دردرون باغها آواز مطرب صبح وشام باغلر ایچنده مطربک آوازی
صبح وآخشام وای بلبل با نوای چنگ می آید برون بلبلک فریادی چنک آوازی
ایله چقر درچنین شهری بدرد یار واندوه وفراق بوکبی برشهرده یارک
وفراقی غصه‌سی ایله حافظ ازخانه ازان دلتنگ می آید برون حافظ خانه‌دن
اول سببدن دلتنک چقر ای قبای پادشاهی راست
بر بالای تو ای پادشاه که پادشاهلق قفتانی سنک قامتکه راستدر تاج
شاهی را فروغ از گوهر والای توست پادشاهلق تاجنک فروغی سنک بلند ذاتکدندر
مراد پادشاهی مدح در آفتاب فتح را هر دم طلوعی میدهد فتح آفتابنه هردم
برطلوع ویرر از کلاه خسروی رخسار مه سیمای تو پادشاهلق کلاهندن
سنک آیه بکزر رخسارک مرادینه پادشاهی مدح در گرچه خورشید فلک
چشم وچراغ عالم است اگرچه خورشید فلک عالمک چشم وچراغی در که عالم
انک نوری ایله روشن در روشنای بخش چشم اوست خاک پای تو سنک
خاک پایک انک چشمنه روشنالق بغشلیجی در جلوه‌گاه طایر اقبال گردد
هرکجا دولت وسعادت مرغنک جلوه‌گاهی اولور هرقنده سایه‌اندازد
همای چتر گردون سای تو سنک فلک رفعت چترک هماسی سایه آته‌ر
مراد پادشاهک چترندن سعادت جدا اولمازدیمکدر چتری همایه تشبیه اتمشدر
گردون سای فلکی اشندرجی معناسنه‌در لیکن استعمال بو اختیار اولنان
معنی‌در در رسوم شرع وحکمت با هزاران اختلاف شرع وحکمت رسملرنده
هزاران اختلاف ایله نکته‌ء هرگز نشد فوت از دل دانای تو سنک
دانا دلکدن هرگز بر نکته فوت اولمدی آب حیوانش ز منقار بلاغت میچکد

وائی فریاد معناسنه در

روشنائی بخش وصف ترکیبیدر

انك بلاغتی منقارندن آب حیات طاملر طوطیء خوش لهجه یعنی کلك
شکرخای تو لطیف سوزلو طوطی یعنی سنك شکرخای قلمك آنچه اسکندر
طلب کرد و ندادش روزکار آنی که اسکندر طلب ایلدی وروزکار آکا
ویرمدی جرعهء بود از زلال جام جان افزای تو سنك روح افزا وحیات
بخش جامك زلالندن بر جرعه ایدی بوغلدن مراد پادشاهه ورد خطاب
اکه در عرض حاجت در حریم حضرتت محتاج نیست سنك حضورکده میده
حاجت عرض اتمکه احتیاج یوقدر راز کس مخفی نماند با فروغ رای تو سنك
رایك فروغی ایله کمسنك رازی مخفی قالماز خسروا پیرانه سر حافظ جوانی
میکند ای پادشاه حافظ پیرلك وقتی جوانلق ایلر بر امید عفو جان بخش
کنه بخشای تو سنك کناه باغشلیجی جان بخش عفوك امیدی اوزره
ای خونبهای نافهء چین خاك راه تو ای کمسه که سنك خاك
راهك چین نافه سینك خون بهاسیدر خورشید سایه پرور طرف کلاه تو آفتاب
سنك کلاهك کوشه سنك سایه پروریدر خطاب مرشده در نرکس کرشمه می برد
از حد برون خرام نرکس کرشمه وشیوه‌یی حددن زیاده ایلدر صالن ای جان
فدای شیوهء چشم سیاه تو ای کمسه که جان سنك سیاه چشمك شیوه سنه
فدا اولسون خطاب مرشده درکه انك بر نظری بیك جانه ارزاندر خونم
بخور که هیچ ملك با چنین جمال قانمی ایچ یعنی بنی هلاك ایله زیرا هیچ ملك
بو کبی حسن ایله از دل نیایدش که نویسد کناه تو انك کوکلندن کلمز
که سنك کناهکی یازه خطاب مرشده درکه ریاضت وعشق ایله مریدك نفسنی
هلاك ایدیجی در لکن معناده احیا ایدیجی در آرام وخواب خلق جهان را
سبب توئی جهان خلقنك آرام وخوابنه سبب سنسن زان شد کنار دیده

ایله پرور ایتمه بیلنمش معناسنه در
نرکس شیوه‌ده حددن ایلدن طاشره
صالن یوزده دخی جایزدر
برون از حد لفظنه مصروف اولمق
واولمق جایزدر

و دلِ تکیه گاهِ تو اول سببدن چشم و دل کناری سنک تکیه گاهک اولدی
خطاب مرشده در مراد اولیا الله نظام عالمه سبب ایدوکن بیان در
با هر ستارهٔ سر و کارِیست هر شبم هر کیجه بر ستاره ایله بنم بر سر و کارم
واردر از حسرتِ فروغِ رخِ همچو ماهِ تو سنک ماه کبی رخک فروغی حسرتندن
مراد مرشدک منور جمالی مشاهده سنه اشتیاق اظهاری در یارانِ هم
نشین همه از هم جدا شدند مصاحب یارلر دوکلی بری برندن جدا
اولدیلر ماییم و آستانهٔ دولت پناهِ تو بز و سنک دولت پناه
آستانک خطاب مرشده در که سایر مریدلر سنک استانکدن فراغت ایتدیلر
امّا بن فراغت ایتمدم دیو محبت و وفا اظهار ایلر حافظ طمع مبر ز عنایت
که عاقبت ای حافظ عنایتدن امید کسمه زیرا عاقبت آتش زند بخرمن
غم دودِ آهِ تو سنک آهک تودتنی غم خرمننه آتش اورر مراد عاشقک آه
و انینی وصاله وسیله اولوردیمکدر ای آفتاب آینه
دارِ جمالِ تو ای لمعه که آفتاب سنک جمالک آینه داری در مشکِ سیاه
مجمره گردانِ خالِ تو مشک سیاه سنک خالک مجمره گردانی در خطاب
خدایه در که آفتاب آندن بر ذرّه و مشک بر شمّه در مراد جمیع اشیا صانعک
صنعندن بر اثر ایدوکن بیان در خال دن مراد ذات در نته کیم جامی دیوان
اولنده کتورمش در ظلمت گونم غرض باشد ز زلف نقطهٔ ذاتم مراد آمد
ز خال صحنِ سرای دیده بشستم ولی چه سود گوز سرایننک صحنی
یودم امّا نه فایده کین گوشه نیست درخورِ خیلِ خیالِ تو زیرا بو گوشه
سنک خیالک عسکرنه لایق دکلدر خطاب خدایه در مراد دنیاده چشم
سر ایله مشاهدهٔ جمال باری میسّر اولمازدیمکدر این نقطهٔ سیاه که آمد

سرو و کار بونده انجق اوج معناده در صح

آینه دار وصف ترکیبی در صح

مجمره گردان وصف ترکیبی در صح

مدار نور بو سیاه نقطه که نورک مدار و اصلی کلدی عکسیست در حدیقهٔ
بینش ز خال تو کوز باغچه سنده سنک خالکدن بر عکس در خطاب خدایه در
مراد هر شیئ ده واجب الوجودک ذاتندن وجود بولدغن بیان در
تا بپیش بخت باز روم تهنیت کنان تا بخت اوکنه تهنیت ایده رک کرو
کیدرم تهنیت مبارک اولسون معناسنه در کو مژدهٔ ز مقدم عید وصال
تو سنک وصالک عیدی مقدمندن قنی بر بشارت مراد مقصود عاشق
همان وصال جانان ایدوکن اشعار در تا آسمان ز حلقه بگوشان ما شود
تا آسمان بزم حلقه بکوشلرمزدن اوله کو عشوهٔ ز ابروی همچون هلال
تو سنک هلال کبی ابروکدن قنی بر عشوه مراد عشق سببی ایله قرب الهی
کسب ایدن صاحب حکم اولور دیمکدر تو هم گردن از حکم داور مپیچ
که گردن نه پیچد ز حکم تو هیچ در اوج ناز و نعمتی ای آفتاب حسن
ناز و نعمتک اوجنده سن ای حسن آفتابی یا رب مباد تا بقیامت
زوال تو خدادن دیلرم که قیامته دک سا که زوال اولمسون خطاب
مرشده در که انک دوام دولتنه دعا ایلر در چین زلفش ای دل مسکین
چکونهٔ انک زلفی بوکلمنده ای مسکین کوکل نیجه سن کاشفته گفت
باد صبا شرح حال تو که باد صبا سنک حالک شرحنی پریشان دیدی
مطبوع تر ز خط تو پیرایهٔ نبست سنک خطکدن مقبول رک بر پیرایه
ظهوره کتورمدی طغرانویس ابروی مشکین مثال تو سنک مشکین
مثال ابروکک طغرا نویسی خطاب مرشده در طغرا نویس نشانجی معناسنه در
کلیونده خدا مراد در برخواست بوی گل ز در آشتی در آی کل رایحه سی
قالقدی یعنی بهار ایرشدی صلح قپوسندن ایچرو کل ای نو بهار ما

مقدم مقصد یعنی در آمدن معشوقست
صح

مباد یعنی غایب در
صح

طغرا نویس صفت ابرو در
صح

رخ فرخنده فال تو ای نمسه که بزم نوبهار مزسنک فرخنده فال رخکد رخطاب
مرشده در در پیش خواجه عرض گدا مین جفا کنم افندی اوکنده جفانک قنقیسنی
عرض ایدیم شرح نیازمندی خود یا ملال تو کندو نیازمندلکم یا سنک ملالک
شرحنی می حافظ درین کمند سر سرکشان بیست ای حافظ بو کمندده چوق
سرکش لرک باشی واردر سودای کج مپز که نباشد مجال تو اکری سودا ایشورمه
که سنک مجالک اولماز مراد سلوک عشق ده بنجه قوی لر زبون اولدغن بیاندر
بجان پیر خرابات و حق نعمت او مرشدک بقاسی حقیچون
وانک نعمتنک حقی حقیچون که نیست در سر من جز هوای خدمت او که
بنم باشمده انک خدمتی هواسندن غیری یوقدر بحق نعمت او تقدیرنده در
یعنی با قسم بوکه دخی مصروف در بهشت اگرچه نه جای گناه گار انست
جنت اگرچه گناه کارلریری دکلدر بیار باده که مستظهرم برحمت او
شرابی کتور که انک رحمتنه مستظهرم مراد کثرت گناه سببی ایله رحمت حقدن
مایوس اولمازم دیمکدر چراغ صاعقه آن سحاب روشن باد اول سحابک
صاعقه سی چراغی روشن اولسون که زد بخرمن ما آتش محبت او که اول
اللهک محبتی آتشنی بزم خرمنمزه اوردی بعض نسخ ده مصراع اول بویله واقع
اولمشدر صد آفرین خدا بر بلای آن طوفان اول طوفان بلاسی اوزره خدانک
یوز تحسینی اولسون مراد انانیتی ازاله ایدن جوم و بلاکه قرب خدایه سبب
اوله تحسینه لایق اولوردیمکدر جرمی که رخت ما بحریم فنا کشد بهتر ز
طاعتی که بروی و ریا کشد بیار باده که دوشم سروش عالم غیب اه
کتور که دون کیجه باکه عالم غیبک فرشته سی نوید داد که عامست فیض
رحمت او بشارت ویردی که انک رحمتی فیض عام در بر آسنا ندر

مینیز نسخه حاضر در نسخه

بادام غایب در نسخه

آن طوفان باد تقدیرنده در نسخه

میخانه

میخانه گر سری بینی میخانه نک آستانی اوزره اکر بر باش کوره سن
مزن بپای که معلوم نیست نیت او ایاغک ایله اورمه زیرا انک نیتی
معلوم دکلدر مراد بودر که هر فاسق لباسنده اولنی مردود حق ظن
اتمه احتمال درکه اولیائی تحت قبابی لا یعرفهم غیری حسنجه مقبول درکاه اوله
کسی راکه نزدیک ظنت بد اوست چه دانی که صاحب ولایت خود اوست
مکن بچشم حقارت نگاه در من مست بن مسته حقارت چشمی ایله نظر ایلمه که نیست
معصیت و زهد بی مشیت او زیرا معصیت و زهد خدانک ارادتنسز دکلدر
نمیکند دل ما میل زهد و توبه و لی بزم کوکلمز زهد و توبه یه میل ایلمز اما بنام
خواجه بکوشیم و فر دولت او خواجه نک نامنه و انک دولتی فرنه سعی ایده لم
مراد هیچ بر طریق ایله سعی دن فراغت جایز دکل ایدوکن اشعار در دلا طمع
مبر از لطف بی نهایت دوست ای دل دوستک نهایتسز لطفندن
امید کسمه که میرسد همه را لطف بی نهایت او زیرا انک نهایتسز لطفی
جمیعسنه ایرشور دوست دن مراد باری تعالی در مدام خرقهٔ حافظ بباده
در گرو ست حافظک خرقه سی دایم شرابه رهن در مگر ز خاک خرابات بود
طینت او وار ایسه انک طینتی میخانه خاکندن اولدی خرقه دن مراد وجود در
باده دن مراد عشق در طینت دن مراد خلقتی در
بنفشه میدهد طرهٔ مشکسای تو تاب
سنک مسک رایحه لو طرک بنفشه یه حرارت
و اضطراب ویرر پردهٔ غنچه میدرد خندهٔ دلگشای تو سنک خنده
دلکشک غنچه نک پرده سنی یرتار یعنی رسوا ایدر مراد سنک طرکدن بنفشه
خندکدن غنچه دن خوب و مرغوب دردیمکدر خطاب خدایه در طره دن مراد
امر الهیه در خنده دن مراد تجلی در ای گل خوش نسیم من بلبل خویش را

نسخه ثانیه حاضر درایم

مشکسانک وصف تبعیدر
نسخه

مسوز ای بنم لطیف رایحه لو کلم کند و بلبلکی یا قمه کز سر صدق میکند شب
همه شب دعای تو زیرا صدق اوجندن دوکلی کیجه سا که دعا اید ر مراد مرشده
اولمق روشن در دولت عشق بین که چون از سر فخر و احتشام عشقک
دولتنی کور که فخر و احتشام اوجندن تیجه گوشهٔ تاج سلطنت می شکند
برای تو سنک ایچون سلطنت تاجنک کوشه سنی صر من که ملول
گشتمی از نفس فرشتگان بن که فرشته لرک سوزندن ملول ولدم ایدی
قال و مقال عالمی میکشم از برای تو سندن اوتری عالم خلقنک قال
و مقالنی چکرم مراد عشق الهی طعن و ملامت سز میسّر اولمدغن بیان در
خطاب خدایه در عشق تو سر نوشت من خاک در بهشت من سنک
عشقک بنم سر نوشتم در سنک خاک درک بنم بهشتم در مهر رخت سرشت
من راحت من رضای تو سنک یوزک محبتی بنم سرشتم در بنم راحتم
سنک رضاک در سرشت خلقت و طبیعت معناسنه در خرقهٔ زهد و جام
می گرچه نه در خور همند زهد خرقه سی و شراب جامی اگرچه بری بری ایله
لایق دکلدر این همه نقش میزنم از جهت وفای تو سکا وفادن
اوتری بو دوکلی نقشی اوررم مراد صورت ملامیه ده عشق سترا تدوکن
بیان در خطاب خدایه در دلق گدای عشق را گنج بود در آستین
عشق گداسی خرقه سنک یکنده گنج واردر زود بسلطنت رسد هر که
بود گدای تو تیز سلطنته ایرشور هر کیمکه سنک گداک اوله خطاب خدایه
شاه نشین چشم من تکیه گه خیال تست بنم چشمم شاه نشینی سنک
خیاللک تکیه گاهی در جای دعاست شاه من بی تو مباد دعا
دعا یری در ای بنم جانم سنک یرک سنسز اولمسون خطاب خدایه در

بین ایرها خوردر سه

در خور لایق معنا سه
همه دوکلی معناسنه دور سه

شور

شور شراب عشق توام نفسم رود ز سر سنک عشقک شرابنک کیفیتی اول نفس بنم باشمدن کیدر کین سر پر هوس شود خاک در سرای تو که بو پر هوس سر سنک سرایک قپوسنک خاکی اوله خوش چمنیست عارضت خاصه که در بهار حسن سنک عارضک بر خوش چمن در خصوصا که حسن بهارنده حافظ خوش کلام شد مرغ سخن سرای تو کلامی لطیف حافظ سنک سخن سرای بلبلک اولدی خطاب خدایه در

خط عذار یار که بگرفت ماه ازو

یارک عذارنک خطی که ماه آندن منقبض اولدی خوش حلقه ایست لیک بدر نیست راه ازو بر لطیف حلقه در امّا اندن خلاصه یول یوقدر ابروی دوست گوشهٔ محراب دولتست دوستک ابروسی دولت محرابنک کوشه سی در انجا بمال چهره و حاجت بخواه ازو یوزکی اول یره سور و حاجتی اندن استه مراد غیب هویت حصولی ایله وصال جانان میسر اولور دیمکدر ای جرعه نوش مجلس جم سینه پاک دار ای جم مجلسنک جرعه نوشی سینه کی پاک طوت کاینه ایست جام جهان بین که آه ازو زیرا او جام جهان بین بر آیینه در که آه آندن مراد یادشمک عشق ایله صافی و پاک اولمش قلبنی جام جهان بینه تشبیه ایدکن اشعار در کردار اهل صومعه ام کرد می پرست اهل صومعه نک عملی بنی می پرست ایلدی این دود بین که نامهٔ من شد سیاه ازو بو توتنی کور که بنم دفتر اعمالم آندن سیاه اولدی مراد اهل ریادن بی حضور اولوب طالب [illegible] اولدم دیمکدر شیطان غم هر انچه تواند بگو بکن غم شیطانی هر نیه قادر ایسه ایسون دی من برده ام بباده فروشان

سیکن بونده کرایش بغدیز یده در

کال امر حاضر در

کردار کاف عربی ایله [illegible]

٤١٦

پناه ازو بن باده فروشلره آندن پناه التمشم یعنی مرشدلره التجی التمشم
ساقی چراغ می بره آفتاب دار ای ساقی می چراغنی آفتابک یولنه طوت
گو برفروز مشعلهٔ صبحگاه ازودی صباح وقتنک مشعله سنی آندن شعله
لندرسن مراد عشق الهی شمعی مشعلهٔ آفتاب دن روشن رک ایدوکن
اشعار در آبی بروزنامهٔ اعمال ما فشان بزم اعمالمز روزنامه سنه
برآب صاچ بتوان مگر سترد حروف گناه ازو مگر گناه حرفلرنی آندن محو ایلمک
ممکن اوله خطاب خدایه در ایا درین خیال که دارد گدای شهر عجبا بو خیالده که
شهر گداسی طوتر روزی بود که یاد کند پادشاه ازو برکون اولورمی که پادشاه
آندن یاد ایده مراد گدای عشق خدادن رحمت رجا ایدوکن بیان در حافظ
که ساز مجلس عشاق راست کرد حافظ که عشاق مجلسنک سازنی راست
ایلدی خالی مباد عرصهٔ این بزمگاه ازو بو بزمگاه عرصه سی اندن خالی
اولمسون گلبن عیش میدمد ساقی گلعذار کو عیش
گلبنی بتر گلعذار ساقی قنی باد بهار می وزد بادهٔ خوشگوار کو بهار
یلی اسر خوشگوار باده قنی گلبن گل فدانی هرگل نوز گلرخی یاد همی دهد
ولی هرگل نو بر گل رخ دن یاد ویرر اما گوش سخن شنو کجا دیدهٔ
اعتبار کو سوز اشیدجی قولق قنده عبرت آلور کوز قنی مراد عالم باشندن
باشه پند و عبرت ایدوکن بیان در هر قدمی فرق ملکزادهٔ
هر ورقی چهرهٔ آزادهٔ مجلس بزم عیش را غالیهٔ مراد نیست عیش بزمی
مجلسنک مراد غالیه سی یوقدر ای نفس خوش صبا نکهت زلف یار کو
ای صبانک لطیف نفسی یعنی ای لطیف نفسلو صبا یارک زلفی رایحه سی
قنی یاردن مراد خدا در حسن فروشی گلم زینت تحمل ای ...

قش اندن مراد حاضر دورمه

مبادی نفی عائید در

زلف دن مراد امر الهیدر
صبادن مراد فیض الهیدر
نکهت دن مراد نفخهٔ الهیدر

كلك

کلک حسن فروشلکنه تحمل بو قدر ای صبا دست زدم بچون دل بهر خدا
نگارکو هلاکمه قصد ایتدم الله اچون دلبرقنی نگاردن مراد خدادر شمع سحر
زخیرکی لاف زعارض تو زد شمع سحر خیره لکندن سنک عارضکدن لاف
اوردی خصم زبان دراز شد خنجر آبدارکو خصمک زبانی دراز اولدی
خنجر آبدارقنی خیره بونده لجوج معناسنه روشن در بعض نسخ ده بخیرکی واقع
اولور خطاب مرشده در گفت مگر ز لعل من بوسه نداری آرزو ایتدی
مگر لبمدن بوسه آرزو طوتمازسن مردم ازین هوس ولی قدرت واختیار کو
بو هوسدن اولدم اما قدرت واختیار قنی مراد بودر که مرشد حافظه
خطاب ایدوب ایدر که جذبه آرزوسی طوتمزسن که ریاضته اهتمام ایدرسن
حافظ اگرچه در سخن خازن گنج حکمت است حافظ اگرچه سوزده گنج حکمت
خزینه داریدر از غم روزگار دون طبع سخن گذار کو دنی روزگارک غمندن
سوزادا ایدیجی طبع قنی مرا چشمیست خون افشان ز
دست آن کمان ابرو اول کمان ابرونک النذن بنم خون افشان بر چشمم
واردر جهان پرفتنه خواهد شد ازان چشم وازان ابرو جهان پر فتنه
اولیسر در اول چشمدن واول ابرودن چشمدن مراد ذات وابرودن
مراد صفت حجابدر غلام چشم آن ترکم که در خواب خوش مستی اول
محبوبک چشمنک قولیم که مستلکک لطیف اویقوسنده نگارین گلشنش
رو ییست و مشکین سایبان ابرو انک یوزی نگارین گلشندر وابروسی
مشکین سایبان در مراد مرشددر که محبوب منزله سنه تنزیل اولنمشدر
هلالی شد تنم زین غم که با طغرای مشکینش تنم بو غمدن بر هلال اولدی که
انک مشکین طغراسی ایله که مراد ابروسی در که باشد مه که بنماید ز طاق آسمان

سوغ نسخه سیح

مستی ده اولن یا مصدر ایچون در

ابرو

ابرو ماه کیم درکه آسمان چار طاقندن ابرو کوستره بینه مرشد مراد در
تو کافر دل نمی بندی نقاب زلف و میترسم سن ترحم سز زلف نقابنی
بغلمزسن و قورقرم که محرابم بگرداند خم آن دلستان ابرو که اول دل
ستان ابرونک خمی بنم محرابمی دوندره خطاب بونده محبوبه اولمق روشن در
روان گوشه گیران را جبینش طرفه گلزاریست کوشه کیرلک جاننه انک النی
برعجب گلزاردر که بر طرف سمن زارش همی گردد چمان ابرو که انک سمن
زاری کناری اوزره ابروسی ناز ایله صالنجی درجبین دن مراد نور الهینک
ظهوری در سمن زاردن مراد عالم کشف و استغراق در ابرودن مراد
بونده رموز الهیه در بعض مجلده صفت حجاب مراد اولور نته کیم حضرت
جامی شیخ ابو سعید مهنه نک بو بیتینی نفحات الانس ده شرح ایدوب ایتمش در
که چشم دن مراد ذات ابرودن مراد صفت حجاب ناز و شیوه دن مراد
صفت استغنا و کبردر چشم اگر اینست و ابرو این و ناز و شیوه این
الوداع ای زهد و تقوی الفراق ای عقل و دین همیشه چشم مستت را
کمان حسن در زه باد سنک مست چشمک حسن کمانی دایم کرشده
یعنی قورلمش اولسون که از شست تو تیر او گشد بر نه کمان ابرو
که سنک شستکدن انک تیری آی اوزره قاشن یا نیچه کر خطاب مرشده در
که حکم معنوی صاحبی در رقیبان غافل و ما را ازان چشم و جبین هر دم
رقیبلر غافلدر و بزه اول چشم و جبیندن هر دم هزاران گونه پیغامست و
حاجب در میان ابرو هزاران گونه پیغام وار و ابرو اوزره ده حاجب
چشم مراد ذات درجبین دن مراد نور الهینک ظهوری در ابرودن
مراد صفت حجاب در رقیبان دن مراد عوام در [illegible] دن مراد [illegible]

زه کرشده

حاجب بونده قاشن معناسنه کلور

دل

ذکر حور و پری را کس نگوید با چنین حسنی بونک کبی بر حسنله کروکمه حور
و پری اچون دیمز که آن را اینچنین چشم مست و این را آنچنان ابرو که انک
بو نجلین چشمی و بونک انجلین ابروسی وار در بو وجه دخی جایزدر بو نجلین
بر حسن ایله که سنده وار در کروکمه حور و پری یی وصف ایلمز زیرا انک بو نجلین
چشمی می واردر و بونک انجلین ابروسی می واردر یعنی بو قدر مراد صانعک
حسنی قتنده مصنوعک حسنی لاشیء ایدوکن بیان در   اگرچه مرغ زیرک
بود حافظ در هوا داری اگرچه حافظ عاشق لقده زیرک مرغ ایدی
بتیر غمزه صیدش کرد چشم آن کمان ابرو غمزه یتری ایله اول کمان
ابرونک چشمی آنی صید ایلدی   ای پیک راستان
خبر سرو ما بگو ای راست لرک پیکی بزم سرو فرک خبرنی دی احوال
گل به بلبل دستان سرا بگو ترنم ایدجی بلبله کلک احوالنی دی   ما
محرمان خلوت انسیم غم مخور بز انس خلوتنک محرم لری یوز غم یمه
با یار آشنا سخن آشنا بگو آشنانک سوزنی آشنا یاره دی   با این
فقیر قصهٔ آن محتشم بخوان بو فقیره اول محتشمک قصه سنی اوقو
با این گدا حکایت آن پادشا بگو بو کدایه اول پادشهک حکایتنی
دی مراد مرشددن جناب قدس احوالن طلب در دلها ز دام طره
چو بر خاک ره فشاند کوکل لری طره دامندن چونکه خاکه صاچدی با آن
عزیز ما چه گذشت از هوا بگو بزم اول عزیزمزه هوادن نه کچدی دی
یعنی نه حال اولدی بیان ایله مراد اسرار الهیه دن جدا اولمش دلنک حالنی
استفسار در گر دیگرت بدان در دولت گذر بود اگر کروسکا اول دولت
قپوسنه اوغرمق اوله بعد از ادای خدمت و عرض دعا بگو خدمت اداسندن

شمبو ابر حاضر در نسخه

نثر نه خط حاضر در نسخه

ودعاء ضندن صکره دی در راه عشق فرق غنی و فقیر نیست عشق
یولنده غنی و فقیرک فرقی یوق در ای پادشاه حسن سخن با گدا بگو
ای حسن پادشاهی گدایه سوز سویله مقول قول بو بیت درکه ذکر اولندی
خطاب مرشده در هر کس که گفت خاک در دوست توتیاست هر کمه
که دوست قپوسنک خاکی توتیا در دیدی گو این سخن معاینه در چشم ما بگو
دی بو سوزی آشکاره بزم بو زمزه سویلیسون دوست دن مراد خدا در
صوفی که منع ما ز خرابات میکند صوفی که بزی خرابات دن منع ایدر
گو در حضور پیر من این ماجرا بگو دی بو ماجرایی بزم پیرمزک حضورنده
سویلیسون آن می که در سبو دل صوفی ز دست برد اول شراب که دستی ده
ایکن صوفی نک کوکلنی الدن الدی کی در قدح کرشمه کند ساقیا بگو
قدح ده نیچون کرشمه ایدر ای ساقی دی مراد مرشده اولن عشق حالتی نیچون
اشکاره اولور که مریدلرانک کیفیتی ایله مست اوله دیمکدر بعض نسخ ده کی یرنه
گر واقع اولمش در اول وقت معنی بویله اولور اگر اول شراب قدح ده پیدا اوله
ای ساقی دی که اول وقت صوفی نک حالی نیجه اولور بر نهم چو میزد آن
سر زلفین مشکبار چونکه اول مشک یاغدرجی اکی زلفاوجن پریشان
ایلدی با ما سر چه داشت بیا ای صبا بگو بزمله نه هوس طوتدی گل ای
صبادی مرغ چمن ز ناله من دوش می گریست چمن مرغی دون کیجه بنم
نالمدن اغلدی آخر تو واقفی که چه رفت ای صبا بگو آخر سن واقفسن
که نه واقع اولدی ای صبادی جان پرورست قصه ارباب معرفت ارباب
معرفتک قصه سی جان پرور در رمزی برو بپرس و حدیثی بیا بگو یوری
بر رمز صور و گل بر سوز سویله مراد اسرار عشق دن مصاحبت اتمکه طلب

خرابات مغانه تمه

مشکبار وصف زلفدر تمه

واقفی ده اولن یا خطاب تمه ایچوندر

اتدکی

417

اندکن اشعار در حافظ گرت بمجلس او راه میدهند ای حافظ اگرانک
مجلسنه سکا یول ویره لر می نوش و ترک زرق ز بهر خدا بگو عشقه سعی ایله
والله اچون ریانی ترک ایله بکو بونده بکن معناسنه در ترک ایله استعمال اولندغندن
مزرع سبز فلک دیدم و داس مه نو فلکک یاشل مزرعنی
ویکی آی اوراغنی کوردم یادم از کشته خویش آمد و هنگام درو کندو اکنیم
و بچیم وقتندن نیم خاطره کلدی مراد بودر که الدنیا مزرعة الآخرة حسنجه
بو عالمده اتدکم عملی و اول عالمده اولن جزاني یاد ایلدم گفتم ای بخت
بخسبیدی و خورشید دمید ایتدم ای بخت اویومدک و آفتاب طلوع ایدی
یعنی عمل اتمدک و عمر آخره ایرشدی گفت با این همه از سابقه نومید مشو
ایتدی بو دوکلی ایله یعنی عمل اتممش ایکن حقک لطفندن نومید اولمه زیرا
زیاده کریمدر گر روی پاک و مجرد چو مسیحا بفلک اگر حضرت عیسی کبی
فلکه پاک و مجرد کیده سن از چراغ تو بخورشید رسد صد پرتو سنک چراغکدن
خورشیده یوز پرتو ایرشور مراد بودر که عشق الهی سببی ایله آفتابدن روشن
و بلند اولورسن تکیه بر اختر شب دزد مکن کین عیار ماهه اعتماد ایلمه
زیرا بو عیار تاج کاوس ببرد و کمر کیخسرو کاوسک تاجنی و کیخسروک کمرنی
التدی یعنی آلدی مراد دنیایه اعتماد جایز دکل ایدوکن اشعار در زیرا نیجه
پادشاهدن قالمشدر اختر شب دزددن مراد ماه اولمق زیاده روشندر
آفتاب اولمق احتمال بعیددر کاوس و کیخسرو بر پادشاهک اسمیدر که نیجه زمان حکم
و حکومت اوزره اولوب عاقبت بو فانی سرایدن رحلت اتدیلر اهلیه دنیایه
محبت اتمک معقول دکلدر پس لازم اولن خواب غفلتدن بیدار اولوب آخرت
تداركن اتمك كرك نه بر باد رفتی سحرگاه و شام سریر سلیمان علیه السلام

سبقت لطف و نصیب اولنمسنه
استعمال اولنور

٤٢٦

با خود بدیدی که بر باد رفت خنک انکه باد انش و داد رفت آسمان گو مفروش
این عظمت کاندر عشق آسمانه دی بو عظمتی صاتمسون زیرا عشق ده خرمن
مه بجوی خوشهٔ پروین بدو جو ماه خرمنی بر جوه در پروین خوشه‌شی اکی
جوه در مراد عشق الهی قتنده جمیع موجودات ناچیز ایدوکن بیان در گوشوار
زر و لعل ارچه گران دارد گوش زر و لعل کوپه‌سی اکرچه قولغی آغر طوتر
یعنی صاغر ایلر که نصیحت استماع اتمز اولور دور خوبی گذرانست نصیحت
بشنو خوبلق دوری کچجی در نصیحت قبول ایله مراد مال و جماله مغرور اولن
غافل‌لره نصیحت در چشم بد دور ز خال تو که در عرصهٔ حسن سنک خالکدن
چشم بد دور اولسون که حسن میداننده بیدقی راند که برد از مه و خورشید
گرو بر بیدق سوردی که ماه و خورشیددن سبقت الدی خطاب مرشده در
که عشق سببی ایله ماه و آفتابدن قدری رفیع در آتش زهد و ریا خرمن دین
خواهد سوخت ریا ایله اولن زهد اتشی دین خرمنی یاقیسر در حافظ
این خرقهٔ پشمینه بینداز و برو ای حافظ بو یوک خرقه‌یی ات و یوری
یعنی ریایی ترک ایله که سعادت بوله‌سن مراد ریا ایله اولن طاعت آتشه
سبب اولور دیمکدر گفتا برون شدی بتماشای ماه نو
ماه نو تماشاسنه طاشره گتدک دیدی از طاق ابروان منت شرم باد زرو
بنم ابرولرم طاقندن سکا شرم اولسون یوری طاق بونده کمر و محراب معناسنه
روشن در بعض نسخ ده طاق یرنه ماه واقع اولمشدر که ماه نو مراد در
ابرویی اکه تشبیه اتمش در گفتا نک فاعلی خدا در خطاب ناکه مبتدی‌یه در
که جمال صانعی قویوب جمال مصنوعه میل ایلر عمریست تا دلم ز اسیران زلف
تست بر عمر در که کوکلم سنک زلفک اسیرلرندن در غافل ز حفظ جانب

یاران

آسمان را تقدیر بده در نسخه

خسرو اولینده سبقت بعض نسخه در

باد اوزر غایب در نسخه

یاران خود مشو کندو یارانک جانبی حفظندن غافل اولمه خطاب مرشده در
یاران دن مراد مریدلردر مفروش عطر عقل بهندوی زلف یار یارک سیاه
زلفنه عقل عطرنی صاتمه کانجا هزار نافهٔ مشکین به نیم جو نزیرا آنده
بیک نافهٔ مشکین یارم اربیه در مراد عقل معاش اسرار الهیه یه نسبت لاشئ
اید وکن بیان در یاردن مراد خدادر بو بیتده عقل معاشی عطره تشبیه
اتمشدر تخم وفا و مهر درین کهنه کشت زار وفا و مهر تخمنی بو اسکی
مزرعه ده که مراد دنیادر آنگه شود عیان که رسد موسم درو اول
وقت عیان اولور که حصاد وقتی ایرشه مراد دنیاده اولن عشق
وطاعتک ثمره سی آخرتده ظاهر اولور دیمکدر ساقی بیار باده که
رمزی بگویمت ای ساقی شراب کتور که سکه بر رمز دیم از سر اختر
کهن و سیر ماه نو اسکی یلدزک سرندن و ماه نوک سیرندن مراد بونلرک هر
برسی بر فایده ایچون خلق اولندغن اشعاردر نتکم قرآن عظیمده واقع اولمشدر
یسئلونک عن الاهلة قل هی مواقیت للناس شکل هلال هر سر مه میدهد
نشان هلال شکلی هر آی باشنده نشان ویرر از افسر سیامک و ترک کلاه
زو سیامکک تاجندن و زوک کلاهی ترکندن سیامک کیومرث نام بر
پادشاهک اوغلیدر که آنی دیو هلاک اتمشدر زو زاء فارسینک فتحه سیله بر
پادشاهک اسمی در حافظ جناب پیر مغان مأمن وفاست ای حافظ
مرشدک جنابی مأمن وفادر درس حدیث عشق بر و خوان و زو شنو
عشق حدیثنک درسنی اندن تعلم ایله و اندن استماع ایله
ای که بسلسلهٔ زلف دراز آمدهٔ ای کمسه که زلف دراز زنجیری ایله
کلشسن فرصتت باد که دیوانه نواز آمدهٔ سکه فرصت اولسون

مهر لوبنده محبت معناسنه در

ای حافظ تقدیرنده در

که دیوانه لی اصلاح ایدجی کلمش سن خطاب مرشده درکه محبت ماسوی سودا سیله
مجنون اولوب درکاه خدادن دور اولمشه ریاضت وعشق ایله علاج ایدوب
خلاص ایلر ساعتی ناز مفرمای وبگردان عادت بر ساعت ناز بیورمه وعادتکی
ترک ایله چون به پرسیدن ارباب نیاز آمده ء چونکه ارباب نیازی صورمغه
کلمش سن خطاب مرشده درکه آندن مریدلر ایچون رفق وملایمت طلب ایدر
پیش بالای تو میرم چه بصلح وچه بجنگ سنک قدک اوکنده اولیم نه صلح ایله
ونه جنک ایله یعنی بو ایکی حالده بیله که بهر حال برازنده ء ناز آمده ء زیرا هر حالده
نازه یراشیجی کلمش سن یعنی یراشق سن مرشده خطاب ایدوب ایدر هرگز
سندن فراغت اتمزم آب وآتش بهم آمیخته ء از لب لعل قرمزی لبکدن
آب وآتشی بر برینه خلط اتمش سن چشم بد دور که خوش شعبده باز آمده ء
یرامز کوز اراق اولسون که حقه باز کلمش سن مراد مرشدک کاهی جمالدن وکاهی
جلال کلمات اتدوکن بیان درحقه بازلغندن مراد ارشادده یاده کامل اولمیدر
آفرین بر دل نرم تو که از بهر ثواب آفرین سنک ملایم قلبکه که ثوابدن
اوتری کشته ء غمزه ء خود را بنماز آمده ء کند وغمزک مقتوللنک نمازینه
کلمش سن مراد شدت ریاضت ایله نفسی هلاک اتدکدن صکره رفق وملایمت
ایله تربیت وارشاد اتدوکن بیان درخطاب مرشده در زهد من با تو
چه سنجد که بیغمای دلم بنم زهدم سا که سنجه مقابل اولور که کوکلم یغماسنه مست و
آشفته بخلوتگه راز راز خلوتکهنه مست وآشفته کلمش سن خطاب مرشده در
گفت حافظ دگرت خرقه شراب آلوده است ایتدی ای حافظ کروسنک
خرقک شرابه بولشمش در مگر از مذهب این طایفه باز آمده ء وار ایسه بو
طایفه نک مذهبندن رجوع ایلمش سن مراد صوفیون مذهبندن فراغت ایدوب

آمده ده اولین بهتر خطاب اکبدر [uncertain]

ای حافظ تعبیر بنده در [uncertain]

طالب

419

طالب عشق اولدوغن بیان در شود گر اهل مذهب را خبر از مشرب

رندان بگرداننذ مذهبها بیاموزند مشربها از خون دل

نوشتم نزدیک دوست نامه خون دلدن دوست قتنه نامه یازدم

یعنی یازوب کوندردم انی رأیت دهرا من هجرک القیامه تحقیق

بن سنک فراقکدن دهری قیامت کوردم خطاب لفظه درکه انک عشق

خدادن مفارقتی بلاء عظیم در دارم من از فراقش در دیده صد علامت

بن انک فراقندن کوزده یوز علامت طوترم لیست دموع عینی هذا لنا

العلامه بزه علامت بوکوز مزیاشلری دکلدر هرچند که آزمودم از وی نبود

سودم هر نه قدر که صنادم آندن بکا که فایده اولمدی من جرب المجرب حلت

به الندامه شول کمسه که تجربه اولنمشی تجربه ایده اگه ندامت حلول ایلر یعنی ندامت

ایرشور مراد نفسدر که هرگز ایلک جانبنه مایل اولماز حلت باب اولدن در

که انک مصدری حلول در پرسیدم از طبیبی احوال دوست گفتا بر طبیبدن دوستک

حالندن صوردم ایتدی فی قربها عذاب فی بعدها السلامه انک قربنده عذاب

واردر انک بعدنده سلامت واردر دوستدن مراد بونده نفسدر ولمق زیاده

روشن درکه اگه متابعت اتمک عذاب دروا گه مخالفت اتمک سلامت در

وفی قربها ده و فی بعدها ده اولان تانیث ضمیری لفظه راجع درکه نفس مؤنث

غیر حقیقی در باد صبا ز ماهم ناگه نقاب برداشت باد صبا ناگاه بنم ماهمدن

نقابی دفع ایلدی کالشمس فی الضحاء تطلع من الغمامه آفتاب کبی که قبا شقفده

سحابدن طلوع ایدر ماهدن مراد نفسدر که فضل الهی هوا و هوس نقابنی

رفع ایدجک آفتاب کبی رخشان اولور گفتم ملامت آرد گر گرد کوت

گردم ایتدم ملامت گتورر اگر سنک کویک اطرافنه طولانم والله ما رأینا

بعض نسخه‌ده فراقت واقع اولمشدر

عینی اصلنده عینین ایدی نون تثنیه اضافت ایله نون ساقط اولمشدر عینی یای متکلم ایله دخی اولمق محله ملایمدر

غمامه سحاب

حُبًّا بِلَا مَلَامَة نفس ایدی والله بز ملامتسز محبّت کورمدک خطاب نفسه در
که اکه متابعت اتمک سبب ملامتدر بو بیت لردن مراد نفس ایدوکی استاددن
مسموع در اکرچه بر غیری تأویل دخی ممکندر حَافِظ چُو طَالِبْ آمَدْ جَامِی بِجَانِ
شِیرِینْ حافظ چونکه طالب کلدی یعنی چونکه طالب در جان شیرینک
حقیچون بر جام ویر حَتَّی یَذُوقَ مِنْهُ کَأْسًا مِنَ الْکَرَامَة حتی اول
جامدن کرامتدن بر کأس طاده خطاب مرشده در که آندن فیض
طلب ایلر سروری افندی مصراع اولک معناسنی بویله شرح اتمشدر لکن
چو لفظی جواب سز قالور حافظ چون جان شیرینی ایله بر جامه طالب کلدی
ازْ تَنْ جُدَا مَشْو کِه تُو آمْ نُورِ دِیدَهٔ بندن جدا اولمه زیرا
سن بنم کوزمک نوری سن آرَامِ جَانْ و مُونِسِ قَلْبِ رَمِیدَهٔ جانک
آرامی و رمیده قلبک مونسی سن خطاب مرشده در اَزْ چَشْمِ زَخْمِ خَلْق
مَبَادَتْ گَزَنْدْ ازانک خلقک ضررلو چشمندن سکا ضرر اولمسون زیرا که
دَرْ دِلْبَرِی بِغَایَتِ خُوبِی رَسِیدَهٔ دلبرلکده خوبلغک نهایتنه ایرشمش سن
خطاب مرشده در که طریقت و حقیقتده عشق و ریاضت سببی ایله زیاده علوّ
قدره واصل اولمشدر اَزْ دَامَنِ تُو دَسْت نَدَارَنْد عَاشِقَانْ عاشقلر سنک
دامنکدن ال چکمزلر پِیرَاهَنِ صَبُورِیِ اِیشَانْ دَرِیدَهٔ انلرک صبری پیراهنی
یرتمش سن خطاب مرشده در که جذبه ایله عاشقی بی صبر اتمش در دِلْ بَدْ مَدَارْ زِهَجْرَانْ
کِه رَسِیْ هَمْ بِرُوزْ وَصْلْ قلبکی بی حضور طوتمه آگاه اول که هم وصل کوننه
ایرشورسن شِبْهَا چُو زَهْرِ فُرْقَتِ جَانَانْ چَشِیدَهٔ کیجه‌لر چونکه جانانک فرقتی
زهرنی طاتمش سن مراد عشق و ریاضت مشقتنه صبر ایدنه وصال جانان
میسّر اولور دیمکدر مُنْعِمْ کُنِیْ زِعِشْقِ وَی اِیْ مُفْتِیِ زَمَانْ ای مفتی زمان

خطاب ایکنجیدر ویدهٔ ده اولان همزه

خطاب ایکنجیدر وریدهٔ ده اولان همزه

بنی انک عشقندن منع ایدرسن معذوردارمت که تو اورا ندیده‌ٔ سنی
معذور طوترم زیرا سن انی کورممشسن خطاب مفتی یه در که عشق دن
بی بهره اولمق سببی ایله جمال جانان دن غافل در این سرزنش که کرد ترا
دوست حافظا بو طعنی که سکا دوست ایلدی ای حافظ پیش از گلیم خویش
مگر پا کشیده‌ٔ وارالیسه کندو کلیمکدن ایاغی زیاده چکمشسن یعنی اوزاتمشسن
دوست دن مراد مرشد در که حدندن تجاوز اتدکندن اوتری حافظه طعن اتمشدر
ای فروغ روی رویت روشن چراغ دیده ای کمه که سنک یوزک
فروغندن کوزم چراغی روشن در مانند چشم مستت چشم جهان ندیده سنک
مست چشمک کبی جهان خلقنک کوزی کورممشدر خطاب مرشده در همچون
تو نازنینی سر تا بپا لطافت باشدن ایاغه لطافت سنجلین بر نازنین گیتی
نشان نداده ایزد نیا فریده جهان نشان ویرممشدر الله تعالی خلق اتممشدر
خطاب مرشده در بر قصد خون عشاق ابرو و چشم مستت عشاقک
هلاکی قصدنه سنک ابروک و مست چشمک گاه این کمین گشاده گاه آن
کمان کشیده گاه بو پوسی آچمش در گاه اول یایی چکمشدر مراد مرشدک
مریدلره اولان التفات ونظرنی بیان در این دن مراد چشم و آن دن
مراد ابرودر تا کی کبوتر دل چون مرغ نیم بسمل فتجه دکن کوکل کبوتری
تمام بوغزلنمامش مرغ کبی باشد ز تیر هجرت در خاک و خون طپیده
سنک هجرک تیرندن خاک و خونده طلبمش و مضطرب اوله خطاب خدایه در
که فراقی زیاده مولم در از سوز سینه هر دم دودم بسر بر آید سینه
حرارتندن هر دم توتن باشمه چقر چون عود چند باشم در آتش آرمیده
عود کبی نیچه بر آتشده قرار ایدم گر زانکه رام گردد بخت رمیده با من

ایزد الله تعالی در صح

هجرت ده اولنان خطاب ایکوید صح

اکر آندن که اورکمش بخت باکه رام اوله   هم زان دهن بر آرم کام دل رمیده
رمیده کوکلمک مرادنی هم اول دهاندن حاصل ایدرم مراد توفیق باری یاری
قیلورسه کلام ربانی یه وصول بولورم دیمکدر میلی اکر ندارد با عارض تو
ابرو اکر سنک قاشک عارضکه برمیل طوتمز ایسه پیوسته ازچه باشد چون
قد من خمیده   ابرو نه دن دایم بنم قدم کبی بوکلمشدر مراد غیب هویت
ذاتدن جدا اولماز دیمکدر کر برلبم نهی لب   یابم حیات باقی اکر لبکی لبم اوزره
قویه سن باقی حیات بولورم   آن دم که جان شیرین باشد بلب رسیده اولدم
که جان شیرین لبه ایرشمش اوله مراد حالت نزعده اکر کلمه شهادت میسر اوله
حیات باقی بولورم دیمکدر نته کیم حبیب اکرم حضرتی بیورمشدر من کان اخر کلامه
لا اله الا الله فقد دخل الجنة   اکر افسون اجل بعلمز ایسه دهنم جان ویرر کن
لبک ذکری اوله هر سخنم   تاکی فرو کذاری چون زلف خود دلم را   تحینه دک کندو
زلفک کبی بنم کوکلمی اشقه قورسن سرکشته و پریشان ای نور هر دو دیده
متحیر و پریشان ای هر اکی کوزمک نوری خطاب خدایه در   در پای خار هجران
افتاده در کشش کوکلم اضطرابده ایاغنده هجران خاری   وز کلشن
وصالت هرکز کلی نچیده   وسنک وصالک کلشنندن هرکز بر کل دیرممش
مراد دلنک بدحاللغندن شکایت در خطاب خدایه در   مارا بضاعت
اینت کر درمذاقت افتد   برم متاع عمر بو درا اکر سنک مذاقکه دوشرسه یعنی
ذوق ایدر ایسک   درهای شعر حافظ بنویس در جریده   حافظک شعری
درلری دفترده یاز خطاب عامدر مذاقت افتده ذوقه دائر ایهام وار در
کر دست من نکیری باخواجه باز کویم   اکر بنم المی طوتمیه سن افندی یه کرودیرم
کز عاشقان مسکین دل برده بدیده   که دیده ایله مسکین عاشقلردن دل

بیهم فعل مضارع نفس متکلم وحده در

شکش اضطراب

برده اولین نسخه خطاب ایکیدر

التمس

التمشسن مراد محبوب مجازی دن و زیره شکایت اظهاری در
خنک نسیم معنبر شمامهٔ دلخواه بختلو کوکل استیجی عنبر رایحه لو نسیم که
در هوای تو برخواست بامداد بگاه که سنک هواکده صباح ایرکن اسدی
خطاب خدایه در مراد جناب قدس دن ایرشن نفحهٔ رحمانیه یی مدح در
که عشقک شوقنه وسیله در دلیل راه شو ای طایر خجسته لقا یول
قولاغوزی اول ای مبارک صورتلو طایر که دیده آب شد از شوق خاک
آن درگاه که اول درکاهک خاکی شوقندن چشمم آب اولدی مراد
جناب قدس شوقندن اولن کثرت بکاسن اشعار در طایردن مراد
مرشد در که اکه خطاب ایدر بیاد شخص نزارم که غرق خون دلست
بنم لاغر جسمم یادنه که خون دله غرق در هلال را ز کنار افق کنند نگاه
افق کنارندن هلاله نظر ایدرلر مراد عشق الهی ایله بو حاله گرفتار اولدغن
بیان در ز شوق روی تو روزی که از جهان بروم سنک یوزک شوقندن
شول کون که جهاندن گیدم ز تربتم بدمد سرخ گل بجای گیاه بنم
قبرمدن اوت یرینه قرمزی کل بتر مراد تجلی ذات دن حاصل اولن اثر
عشق محو اولدغن بیان در خطاب خدایه در منم که بی تو نفس می زنم
زهی خجلت بنم که سنسز نفس اورم زهی خجلت مگر تو عفو کنی ورنه
چیست عذر گناه مگر سن عفو ایده سن یوخسه گناه عذری نه در خطاب
خدایه در ز دوستان تو آموخت در طریقت مهر سنک دوستلرکدن
اوکرندی محبت طریقنده سپیده دم که هوا چاک زد شعار سیاه
طاک یری آغردغی وقت که هوا سیاه اشعارنی چاک ایتدی شعار
اکینده اولن ثوب دثار اوستنده اولن ثوب مده بخاطر نازک ملالت

نزار لاغر نسخه

سرخ مضاف وکلدر نسخه

از من راه نازک خاطر که سندن ملالته یول ویرمه که حافظ تو خود این لحظه گفت
بسم الله که سنک حافظک خود بو لحظه بسم الله دیدی یعنی جمیع امرکه مطیع خطاب
مرشده در در سرای مغان رفته بود و آب زده خانقاهک
قپوسی سپورلمش و صولنمش ایدی نشسته پیر و صلای بشیخ و شاب زده پیر
اوتورمش و پیر و جوانه برصلا اورمش مراد مرشدک شیخ و شاب حقنده اولن فیض
وارشادن بیان در سبوکشان همه در بندگیش بسته کمر سبوکشلر دوکلی
انوک قوللغنه کمر بغلمش ولی ز ترک کله چتر بر سحاب زده ولی کلاه ترکندن
سحاب اوزره چتر اورمش مرشدک علو قدرن بیان در پیر و ولیدن مراد
مرشد در سبوکشاندن مراد عاشقلر در فروغ جام و قدح نور ماه پوشیده
جام و قدحک فروغی ماهک نورنی اورتمش یعنی اکه غالب اولمش عذار مغبچکان
راه آفتاب زده مغبچه لرک عذاری آفتابک یولن اورمش یعنی اندن زیاده
اولمش مغبچه لردن مراد مریدلر در که مقام تجریده وصول بولمشلر در زناز و
عربده شاهدان شیرین کار شیرین کار شاهدلرک ناز و غوغاسندن شکر
شکسته و گل ریخته رباب زده شکر صنمش و گل دوکلمش رباب اورلمش مراد
عاشقک عشق و توحید مجلس بزم ظاهرمزی محو ایمش ایدی دیمکدر عروس بخت
در آن حجله با هزاران ناز بخت گلنی اول حجله ده بیچه بیک ناز ایله شکفته
گشته و بر برگ گل گلاب زده شکفته اولمش و عذارنه گلاب اورمش حجله
گردک خانه برک گلدن مراد عذار در گرفته ساغر عشرت فرشته رحمت
رحمت فرشته سی عشرت ساغرنی طوتمش ز جرعه بر رخ حور و پری گلاب زده
جرعه دن حور و پری نک یوزنه گلاب اورمش مراد عاشق بزمنده اولن نفحات
رحمانیه دن حور و پری یه ایرشن اثری بیان در سلام کردم و با من بروی خندان

در بونده قپو معناسنه دور منه

عروس بونده نهال معناسنه دور منه

کفت

422

گفت مرشده سلام ویردم و باکه کلریوزایله ایتدی که ای خمارکش مفلس
شراب زده که ای شرابه اورلمش مفلس خمارکش یعنی ای شراب عشق ایله مست
اولوب عالم قبضه ایرشمش کمسه که این کند که تو کردی بضعف همت و رای
بونی کیم ایلر که سن ایلدک همت ورای ضعفی ایله زگنج خانه شده خیمه در
خواب زده کنج خانه دن کتمش خوابده چادر قورمش مراد عشق الهی ایله
وجودنی افنا ایلمشدر دیمکدر سلام کردم دن صکره واقع اولن بیتلر مرشد
آغزندن در حافظه خطاب طریقی ایله وصال دولت بیدار ترسمت ندهند
قورقرم ساکه دولت بیدار وصالن ویرمیه لر که خفته ء تو در آغوش بخت
خواب زده زیرا سن خوابناک بختک قوجاغنده اویومشسن مراد بخت
دنیایه مغرور اولنه وصال الهی میسّر اولمازدیمکدر فلک جنیبه کش شاه نصرة
الدّینست فلک دینک ناصری اولن شاهک جنیبه کشی در جنیبه یدک بیا ببین
ملکش دست بر رکاب زده کل کور ملک انک رکابنه ال اورمش یعنی رکابنی
طوتمش مراد پادشاه عادلک علوّ قدرنی بیان در خرد که ملهم غیبست بهر
کسب شرف عقل که غیب اعلام ایدجی در شرف کسبندن اوتری زبام
عرش صدکش بوسه بر جناب زده عرش طامندن انک جنابنه یوز بوسه
اورمش مراد پادشاهی مدح در عقل دن مراد عقل کامل اولمق معقول در بیا
بمیکده حافظ که بر تو عرضه کنم کل میخانه یه ای حافظ که سا که عرض ایدم
هزار ز دعاهای مستجاب زده مقبول اولمش دعالردن بیک صف مراد
ارباب طریقت مستجاب الدّعوه ایدوکن اشعار در دوش
رفتم بدر میکده خواب آلوده دون کیجه میخانه قپوسنه خواب آلوده کتدم
خرقه تر دامن سجّاده شراب آلوده خرقه تر دامن سجاده شرابه بولشمش

خفته ده اولن بهره خطاب
ایمکدر

یمینی امر حاضردر
متهم اسم مفعول اولمق جائزدر

مراد محبت دنیا ایله آلوده ایکن عشق الهی حصولنه خانقاهه کیتدم دیمکدر خرقه نک
دامنی تر بو وجه دخی جایزدر آمد افسوس کنان مغبچهء باده فروش باده فروش
مغبچه تمسخر ایدرک کلدی گفت بیدار شو ای رهرو خواب آلوده ایتدی
بیدار اول ای خوابه بولشمش سالک مراد خانقاه ده بر صوفی کندوسنه تمسخر
طریقی ایله پند ایتدوکن بیان در شست و شویی کن و آنگه بخرابات خرام
کندویی پاک ایله و آندن صکره خانقاهه صالن تا نگردد ز تو این دیر خراب
آلوده تا بو خراب دیر سندن آلوده و ناپاک اولمیه دیردن مراد دنیا در بطهارت
گذران منزل پیری و مکن پیرلک منزلنی پاک لک ایله کچور خلعت شیب چو
تشریف شباب آلوده و پیرلک خلعتنی جوانلک خلعتی کبی آلوده ایلمه مراد
پیرلک وقتی عشق و طاعته سعی ایله دیمکدر و مکن کلمه لرنک معناسی مصراع
ثانیه قید اولندی سهولت ایچون تشریف بونده خلعت معناسنه در
در هوای لب شیرین پسران چند کنی شیرین پسرلرک لبی آرزوسنده
جوهر روح بیاقوت مذاب آلوده جان جوهرنی شراب ایله نیچه بر آلوده
ایدرسن مراد نیچه یه دکن لفکه تابع اولوب می بیب ایله شراب نوش ایدرسن
دیمکدر چند کنی نک معناسی مصراع ثانیه قید اولنوب سهولت معنی ایچون
آشنایان ره عشق درین بحر عمیق راه عشقک آشنالری بو عمیق بحرده
که مراد دنیا در غرقه گشتند و نگشتند باب آلوده غرق اولدیلر و آب
ایله آلوده اولمدیلر مراد بحر توحیده غرق اولدیلر و دنیا یه میل ایتمدیلر دیمکدر
آشنا لفظی بحره نسبت تمام رنده در پاک و صافی شو و از چاه طبیعت
بدرآی پاک و صافی اول و طبیعت قیوسندن طشره کل که صفایی ندهد
آب تراب آلوده زیرا خاک ایله آلوده اولان آب بر صفا ویرمز مراد دائما که

افسوس بونده تمنی معناسنه در

خرام امر حاضر در

شیب پیرلک در

عادت

وفقره شکل اتقدیر ایده در تمه

عادت بشریت ثابت در عشق الهینک حصولی میسر اولماز دیمکدر گفتم
ای جان جهان دفتر گل عیبی نیست ایتدم ای جهانک جانی گل دفترنه بر
عیب دکلدر گر شود فصل بهار از می ناب آلوده اگر فصل بهارده صافی
شرابدن آلوده اوله معنای ظاهری اوزره مراد جوانلق عالمنده شراب
ایچمک عیب دکلدر دیمکدر معنای تصوفیسی اوزره مراد جوانلق زماننده عشقه
سعی ایتمک عیب دکلدر دیمکدر گفت حافظ لغز و نکته بیاران مفروش
ایتدی ای حافظ یارانه لغز و نکته صاتمه آه ازین لطف بانواع عتاب
آلوده آه بو انواع عتاب ایله آلوده اولمش لطفدن لطف انواعه مضاف
اولمق روشندر مراد سالک مبتدی سالک منتهی قتنده اسرار و معارفدن
سویلمک معقول دکل ایدوکن بیان در دامن کشان همی شد
در شرب زرکشیده زرکشیده شربده صالنرق کیدر ایدی صد ماه رو زرشکش
جیب قصب دریده یوز آی یوزی انک رشکندن قصبک یقه سنی برتمش ایدی
شرب زرکشیده شیب معناسنه در قصب بونده اینجه کتان بزی معناسنه در
که آندن جامه ایدرلر مراد محبوب مجازی اولمق روشندر از تاب آتش می برگرد
عارضش خوی شراب آتشنک حرارتندن انک عارضی اوزره عرق چون قطرهای
شبنم بر برگ گل چکیده برگ گل اوزره طامش شبنم قطره لری گبی لفظ فصیح
شیرین قدی بلند چابک شیرین فصیح بر لفظی وار موزون بلند بر قدی وار
روئی لطیف دلکش چشمی خوش کشیده دلکش لطیف بر یوزی وار کشیده
خوش بر چشمی وار یعنی بو اوصاف ایله موصوف بر دلبر در چشم کشیده اول
چشم درکه طاراولوب کاف مسطح گبی اوله که قصد ایله گوزنی آچمز نازایدوب
گوزنی سوزوب نظر ایدر اول کاف بویله یازیلور ک انیس العشاق نام کتابده

خوی واو اسمیله عرق معناسنده در

مسطور در یاقوت جان فزایش از آب لطف زاده انک جان فزا لبی آب
لطفدن طوغمش شمشاد خوش خرامش در ناز پروریده انک خوش خرام
قامتی نازده بسلنمش آن لعل دلکشش بین وان خنده دل آشوب انک
اول دلکش لبنی واول کوکله اضطراب براغجی خنده سنی کور وان رفتن
خوشش بین وان گام آرمیده وانک لطیف رفتارن واول آرمیده کیدرکن
ناز وشیوه سندن کاه کاه توقف اتدوکی در آن آهوی سیه چشم از
دام ما برون شد اول سیه چشم آهو بزم طوزاغمزدن خلاص بولدی
یاران چه چاره سازم با این دل رمیده ای یارلر بو اورکمش کوکله نه
چاره تدارک ایدم زنهار تا توانی اهل نظر میازار مادام که قادرسن
اهل نظری رنجیده اتمه دنیا وفا ندارد ای یار برگزیده ای کزیده یار دنیا
وفا طوتماز تا کی کشم عتابت زان چشم دل فریبت سنک اول دل
فریب چشمکدن تحنه دک سنک عتابکی چکم روزی کرشمه کن ای نور هر
دو دیده برکون بر کرشمه ایله ای هر اکی کوزمک نوری خطاب اول محبوبه در
گر خاطر شریفت رنجیده شد ز حافظ اکر سنک شریف خاطرک حافظدن
رنجیده اولدی ایسه باز آکه توبه کردیم از گفته و شنیده کر وکل که سویلنن
سوزلردن توبه ایلدک مراد اول محبوب ایله صلح طلب اتدوکن بیان در
بس شکر باز گویم در بندگی خواجه افندی نک قول لغنده کروچوق شکر دیم
خواجه دن مراد بونده وزیر در گر اوفتد بدستم آن میوه رسیده اکر
اول رسیده میوه بنم الومه دوشه سحر گاهان که مخمور شبانه
سحر وقتلرنده که کیجه دن قالمش خماری دفع ایچون گرفتم باده با چنگ و چغانه
چنک و چغانه ایله باده نوش اتدم مراد عالم قبض دن حاصل اولن الملی

دفع

بیں ایامر حاضر دارمه

کرشمه کوز اوجیله باقمق
منه

چغانه دنلکی کبی ایلنده وارکه آنده
دف بول ارکبی بول واردر
منه

دفع ایچون بر مرشد یانندە فیضک حصولنە مشغول اولدم دیمکدر نهادم عقل را
رە توشە از می عقلە میدن یول آزغنی قودم زملک هستیش کردم روانە
وارلق ملکندن آنی روانە ایلدم مراد عقل معاشی عشق آلهی سلوکنە سوق
اتدم دیمکدر نگار می فروشم عشوەء داد می فروش یار باکە بر عشوە ویردی
کە ایمن گشتم از مکر زمانە کە زمانەنک مکرندن ایمن اولدوم مراد مرشدک
فیضی ایلە دنیای ترک اتدوکن بیان در ز ساقیء کمان ابرو شنیدم کمان
ابرو ساقیدن اشتدم کە باکە بویلە دیدی کە ای تیر ملامت را نشانە
کە ای ملامت تیرلینە نشانە اولمش یعنی عوامدن طعن و ملامت کورمش
نەبندی زان میان طرفی کمروار اول میاندن قوشاق کبی بر فایدە
حاصل اتمزسن اگر خود را ببینی در میانە اگر کندوکی اورتادە کورەسن مراد
سن کە وجودکدن کچمیەسن وصال جاناندن بر نسنە حاصل اتمکە قادر اولمازسن
دیمکدر برو این دام بر مرغی دگر نە یوری بو طوزاغی بر غیری مرغە قو کە
عنقا را بلندست آشیانە زیرا عنقانک آشیانەسی بلنددر مراد عشق و طاعت
ایلە ذات بارینک کنهی معلوم اولمز دیمکدر شراب و شاهد و ساقی همە
اوست شراب و شاهد و ساقی دوکلی اودر خیال آب و کل در رە بهانە
آب و کل خیالی اورتادە بهانەدر مراد لیس فی الدار غیرە دیار حسبنجە حقدن
غیرینک وجودی عدم مشابەسندە ایدوکن بیان در بدە کشتیء می تا خوش
بر آییم شراب کشتیسنی ویر تا خوش خلاص بولالم ازین دریای ناپیدا
کرانە بو کناری ناپیدا دریادن مراد عشق آلهی ایلە دنیادن خلاص بولوب
جناب قدسە واصل اولالم دیمکدر بر آییم در برآییمدکلدر کشتی میدن مراد
مشرابدر کە بوندە عشق آلهی مراد در و کشتی میدن مراد قدح اولمق جایزدر

که حقیقتده معنی بردر که بند طرف وصل از پادشاهی اول پادشاهدن
کیم وصال امیدلنور که باخود عشق بازد جاودانه که دایم کندو ایله عشق
اوینار مصراع ثانی پادشاهک صفتی در مراد وصال خدایه کمسنک لیاقتی اولمدغن
بیان در وجود ما معماییست حافظ بزم وجودمز بر معما در ای حافظ که
تحقیقش فسونست وفسانه که انک حقیقتی آورده صاورده مراد وجود
باری دن عزیزینک وجودی فسون وفسانه ایدوکن بیان در
چراغ روی ترا شمع روز پروانه سنک یوزک چراغنه آفتاب پروانه در مرا
زخال تو باحال خویش پروانه سنک خالکدن باکه کندو حالمه پروا یوقدر خطاب
خدایه در که انک ذات انورنه آفتاب پروانه در خال دن مراد بونده ذات در
مصراع ثانیده اولن پروانه مرکب در که اولکی پروانه ایله تجنیس مرکب در
ای ترا چون من بهر ویرانه دیوانه پیش شمع عارضت ماه فلک پروانه خود
که قید مجانین عشق می فرمود عقل معاش که عشق مجنونلرینه قید بیورردی
ببوی حلقهٔ زلف تو گشت دیوانه سنک زلفک حلقه سی امیدی ایله دیوانه
اولدی مراد سؤال عاقل که عشق دیوانه لرنه بند بیورر ایدی اسرار الهیه یه وصول
بولمقدن اوتری عقل معاش دایره سندن چقدی دیمکدر بوی بونده امید
معناسنه در رایحه معناسنه دکلدر که حلقه بوکه قرینه در بمژده جان بصبا داد شمع
در نفسی شمع بر نفسده مژده ایله صبایه جان ویردی ز شمع روی تواش چون
رسید پروانه سنک یوزک شمعندن چونکه اکه پروانه ایرشدردی پروانه بونده
تذکره وخبرجی معناسنه در خطاب خدایه در ببوی زلف تو گر جان بباد رفت
چه شد سنک زلفک بوی ایله اگر جان یله گیتدی ایسه نه اولدی نه غم لو جان گرامی
فدای جانانه بیک مکرم جان جانانه فدا اولسون بوی بونده امید وینجه

مولنه

سنبد یوزنیک سه

معناسنه ممکن درجانانه دن مراد خدادر بر آتش رخ زیبای او بجای سپند
انک زیبا یوزی آتشی اوزره یوزرلک یرنه بغیر خال سیاهش که دیده بدانه
انک سیاه خالندن بک دانه کیم کوردی مراد صنع حقی استغراب درمن
ضعیف زغیرت فتادم از پا دوش بن ضعیف غیرتدن دون کیجه
ایاقدن دوشدم نگار خویش چو دیدم بدست بیگانه کندو نکارمی چونکه
یادک النده کوردم نکاردن مراد حضرت باری اولمق روشن درکه غیره اولن
تجلی دن رشک ایده که اکه غبطه دیرلر چه نقشها که بر انگیختیم و سود نداشت
نه نقشلر که پیدا ایلدک و فائده طوتمدی فسون ما بر او برگشته است اف نه بزم
افسونمز انک قتنده اف نه اولمشدر مراد تصنع و ظرافت ایله وصال الهی
میسر اولمازدیمکدر مرا بدور لب دوست هست پیمانی دوستک لبی دورنده
بنم بر عهدم واردر که بر زبان نبرم جز حدیث پیمانه که عشق سوزندن
غیریسنی سویلمیم حدیث مدرسه و خانقه مگوی که باز مدرسه و خانقاه
سوزن سویلمه زیرا کرو فتاد در سر حافظ هوای میخانه حافظک باشنه
میخانه محبتی دوشدی میخانه دن مراد مرشدک آستانه سی در شمعیم کوشه
میخانه یی و یرمم فلکه کلشن باغ جنان دن باکه یکدر وطنم عیشم
مدامست از لعل دلخواه مقبول لبدن عیشم مدام در کارم بکام است الحمد لله
ایشم مراد ایله در الحمد لله ای بخت سرکش تنگش ببر کش ای سرکش بخت آنی
محکم سینه یه چک که جام زرکش که لعل دلخواه کاهی آلتون قدح ایله شراب
چک کاه دلخواه لبدن متمتع اول ظاهرا اگرچه خطاب بخته در اما حقیقتده
کندو نفسنه در ما را بمستی افسانه کردند بزی مستلک ایله مشهور ایلدیلر
پیران جاهل شیخان گمراه جاهل پیرلر گمراه شیخلر مراد عشق الهیه

شموی لبی حاضره

سعی ایتدکمز ایچون بزی تعییب ایدرلر دیمکدر از قول زاهد کردیم توبه زاهدک
سوزندن توبه ایلدک وز فعل عابد استغفر الله و عابدک فعلندن استغفر الله
مراد عشق الهیدن اعراض ایدنلرک قول و فعلندن اعراض ایتدوکن بیان در
جانا چه کویم شرح فراقت ای جان سنک فراقک شرحنی نه دیم یعنی نیجه
بیان ایدم بو وجه دخی جایزدر سکا فراق شرحنی نه دیم چشمی و صد نم جانی و
صد آه برچشم و یوز نم برجان و یوز آه مراد فراق سببی ایله چشمی پرآب
و جانی پرآه و تاب اولدوغن بیان در کافر مبیناد این غم که دیدست
کافر کورمسون بو غمی که کورمشدر از قامت سرو از عارضت ماه سنک
قامتکدن سرو و سنک عارضکدن ماه مراد مصنوعک صانع قتنده قدری
اولمدوغن اشعار در خطاب خدایه در از صبر عاشق خوشتر نباشد
عاشقک صبرندن خوشترک اولماز صبردن عاشق خوشترک اولماز لیکن بو
وجه اوزره صبر لفظی مضاف اولماز صبر از خدا خواه صبر از خدا خواه
صبری خدادن استه صبری خدادن استه دلق ملمع زنار را هست ملمع
دلق یول زناری درزیرا ریادن عاری دکلدر صوفی بینداز این رسم و این
راه ای صوفی بو عادتی و بو طریقی ترک ایله دلق ملمع کوناکون پارهلر ایله
اولن خرقه درکه سلوک عشقه مانع قوی در وقتی بروبش خوش بود وقتم
بر وقت انک یوزی ایله وقتم خوش ایدی از وصل جانان صد لوحش الله
جانانک وصالندن یوز لوحش الله یعنی وصال جانانه یوز تحسین لوحش الله
تحسین معناسنه استعمال اولنور رخ بر نتابم از راه خدمت خدمت یولندن
یوز چویرمزم سر بر ندارم از خاک درگاه درکاهک خاکندن باشمی قالدرمزم
یعنی طاعت حقدن فراغت اتمزم شوق رخت برد از یاد حافظ سنک زنحک

فراقت ده اوستنا خطاب ایچوندر لمحرره

مبینا دن نهی خطاب در لمحرره

ارتی ده اوینی خطاب ایچوندر لمحرره

شوق

شوقی حافظک یادندن ایلتدی وِرْدِ شبانه درسِ سحرگاه کیجه یه منسوب اولن
وردنی سحر وقتنک درسنی مراد تجلیٔ ذات سببی ایله مرتبهٔ استغراقه وصول
بولدوغن بیان در   گر تیغ بارد درکوی آن ماه   اکر اول ماهک
محله سنده تیغ یاغه گردن نهادیم اَلْحُکْمُ لِلّٰه بویون قودق الحکم لله مراد حقدن
کلن قضایه رضا اظهاری در ماه دن مراد خدا در آیین تقوی ما نیز دانیم
تقوی آیینینی بز دخی بیلورز لیکن چه چاره با بخت گمراه اما کمراه یعنی یرامز
بخته نه چاره یعنی چاره یوقدر ما شیخ و واعظ کمتر شناسیم بز شیخ وواعظی
کمتر آکلرز یعنی اکلمزز یا جام باده یا قصه کوتاه یا شراب جامنی ویر یا قصه
قصه ایله مَن رند و عاشق آنگاه توبه بن عاشق رند و آندن صکره توبه
استغفر الله استغفر الله حاشا که بن بونی ایدم عکسی ز رویت برما
نیفتاد سنک یوزکدن بزه بر عکس دوشمدی آیینه رویا آه از دلت آه
ای آیینه یوزلو آه سنک قلبکدن آه روحک نفخه خطابی در که سلوک عشقده
اصلا بزه متابعت اتمدک دیو خدایه خطاب اولمق احتمال در که خدانک
صفت استغناسن بیان اوله و مرشده دخی اولمق جایزدر الصَّبْرُ مُرٌّ
وَالْعُمْرُ فَانٍ صبر آجی در و عمر فانی در یا لیت شعری حَتّٰامَ اللِّقاء
نه اولیدی بنم شعورم اولیدی نه وقت بن اکه ملاقی اولورم حتّیٰ
ما اللقاء دن مخفف در مراد جانان ازل دن وعده وصال طلب اتدوکی در
حافظ چه نالی گر وصل خواهی ای حافظ نه ناله ایدرسن اکر وصال
استر ایسک خون بایدت خورد در گاه و بیگاه سکا دایم قان ایمک
کرکدر مراد وصال جانان مشقت سز حاصل اولماز دیمکدر
غنیمت دان و مو نوشیم کل ساقی بیار باده برام و کل زمانی در ای ساقی شراب

عکسی ده اولن یا وحدت
مه
اکجوندر

موسم زمان یعنده درمه

کتور هنگام گل که دیده بی می قدح نهاده گل وقتی کیم کورمش در شراب سنز
یعنی بوش قدح قومنش زین زهد و پارسایی بگرفت خاطر من بو زهد و پار
لقدن بنم خاطرم منقبض ساقی بده شرابی تا دل شود گشاده ای ساقی
بر شراب ویر تا دل گشاده اوله مراد ریادن اعراض ایدوب عشق الٰهی طلب
ایدوکن اشعار در صوفی که دی نصیحت میکرد عاشقان را صوفی که دون
عاشقلره نصیحت ایدر ایدی امروز دیدمش مست تقوی بباد داده
بوکون آنی تقویسنی یله ویرمش مست کوردم مراد عشقه طعن ایدنی عشقه
مبتلا اولمش کوردم دیمکدر این یک دو روزه دیگر گل را غنیمتی دان
بو برایکی کونلک گلی کرو غنیمت بیل گر عاشقی طرب جوی با ساقیان ساده
اگر عاشق ایسک ساده ساقیلر ایله طرب استه گل رفت ای حریفان
غافل چرا نشینید گل کندی ای حریفلر نیچون غافل اوتورر سز بی بانگ رود
چنگ و بی یار و جام باده چنگ قلی آوازسز و یارسز و شراب قدحسز مراد
ای عاشقلر نیچون مرشدسز و عشقسز و ذکر خداسز غافل اوتورر سز دیمکدر
در مجلس صبوحی دانی چه خوش نماید بیلورمیسن صبوحی مجلسنده نه خوش
کورنور عکس عذار ساقی در جام می فتاده ساقینک عذاری عکسی
شراب قدحنه دوشمش مراد مرشددن عشق الٰهی حاصل اتمک زیاده لطیف
ایدوکن بیان در مراد عشق الٰهی ده تجلی ذات واقع اولمق لطیف ایدوکن بیان ایدر
مطرب چه پرده ساز دشاید اگر بخواند مطرب چونکه پرده دوزه لایق در
اگر اوقویه از طرز شعر حافظ در بزم شاهزاده حافظک شعری طرزندن شاه
زاده نک بزمنده پرده بونده مقام سازمعناسنه در مطرب اکه قرینه در
نصیب من چو خرابات کرده است اله چون خدا بنم نصیبمی میخانه

دی دول مغناسنه در
دال ایرطاضر در
طرز اسلوب

ایلدی

ایلمش در درین میانه بگو زاهدا مرا چه گناه دی ای زاهد بو اورتاده بنم
گناهم نه در مراد سرازله اطلاعی اولمین طاعنه طعن در نه من
سر ز حکمت بدر میبرم که حکمت چنین میرود بر سرم کسی که جام میش در
ازل نصیب افتاد بر کمه که اکه ازلدن جام می نصیب دوشدی چرا بحشر کنند
این گناه از و درخواه قیامتده بو گناهی نیچون آندن سؤال ایدرلر مراد قل
کل من عند الله حسبنجه جمیع لسنه خدادن ایدوکن اشعار در بو سوز معنی ظاهری
اوزره در معنی باطنی اوزره جام می دن مراد عشق الٓهی در که قیامتده آندن
سؤال یوقدر بگو بصوفیٔ سالوس خرقه پوش دو رو اکی یوزلو خرقه پوش
مرائی صوفی یه دی که گرده دست درازی و آستین کوتاه که دست درازلک
ایلمش ویکنی قصه اتمش مقول قول بو بیت در تو خرقه را زبرای ریا همی
پوشی سن خرقه یی ریا اچون گیرسن که تا بزرق بری بندگان حق از راه
که تا ریا ایله حق تعالی نک بنده لرنی یولدن چقاره سن مراد مرائی صوفی
ضال مضل ایدوکن بیان در غلام همت رندان بی سر و پایم بی سر و
پا رندلرک همتی قولیم که هر دو کون نیرزد به پیش شان یک کاه که هر
اکی عالم انلرک قتنده بر صمانه دکمز زیرا مقصودلری همان جناب قدس در
مراد من ز خرابات چون که شد حاصل بنم مرادم چونکه میخانه دن
حاصل اولدی دلم ز مدرسه و خانقاه گشت سیاه دلم مدرسه و خانقاه دن
سیاه اولدی یعنی نفرت حاصل اولدی بر و گدای در هر گدا مشو حافظ
یوری هر گدا انک قپوسی گداسی اولمه ای حافظ که این مراد نیابی مگر
بشیٔ الله زیرا بو مرادی بولمزسن مگر شیٔ الله ایله مراد حصول مراد
خدادن میسر اولور دیمکدر کنی که سلطان و شاهنشهند سراسر

درخواه بونده درخواستش
نسخه
معناسنده در

زرق ریا معناسنده در

گدایان این در گهند   ناگهان پرده برانداخته‌ یعنی چه

ناگهان پرده‌یی رفع ایلمش سن یعنی نیلدک مست از خانه برون تاخته یعنی چه

خانه‌دن طاشره مست چاپمش سن یعنی نیلدک مراد عقلک نفسه خطابی در

که کندوکی بویله رسوای اتمکدن مرادک نه ایدی زلف در دست صبا گوش

بفرمان رقیب زلفک صبا النده قولغک رقیب فرماننده اینچنین با همه در

ساخته یعنی چه دوکلی‌یه بویله متابعت و جمیعی‌سی ایله بویله اختلاط ایلمش سن

یعنی نیلدک مراد عقلک نفسه خطابی در هوا و شیطانه تابع اولد و غندن اوتری

رقیب‌دن مراد شیطان در شاه خوبانی و منظور گدایان شده

خوبلرک شاهی سن و گدالرک محبوبی اولمش سن قدر این مرتبه نشناخته

یعنی چه بو مرتبه‌نک قدرنی اکلمش سن یعنی نیلدک مراد بودر که عقل و روح

و قوای عقلیه و روحانیه که خوبلردر ای نفس سن بونلرک پادشاهی سن

لیکن قوای نفسانیه و اهل فسق و هوانک مظهری اولمش سن اول مرتبه‌نک

قدرنی اکلمدک خطا اتدک نه سر زلف خود اول تو بدستم دادی کندو

زلفکک اوجنی اول بنمه المه سن ویردکمی باز مرا ز پای در انداخته یعنی چه

کرو بنی ایاق‌دن اتمش سن یعنی نیلدک ایومی ایدک مراد بودر که عقل نفسه

خطاب ایدوب ایدر ابتداء تعلق تنده سن عنان اختیاری بنم المه ویروب

اطاعت و متابعت ایلدک عاقبت هوایه تابع اولوب آنی بوزدک ایو اتمدک

زیرا حق‌دن دور اولدک سخنت رمز دهان گفت و کمر سر میان سوز

سنک دهانک رمزنی و قوشاق سنک سرنی دیدی و ز میان تیغ بما

اخته یعنی چه داور تادن بزه تیغ چکمش سن یعنی نیلدک یعنی معقول

اتمدک حاصل معنی سن سنی رسوای ایلدک دیمکدر بو سوز عقل جانبندن

نف

چه استفهام در

خوبانی‌ده اولان یا وشده اولان همزه خطاب ایچوندر

مهره بونده زار معناسنه در که آنلر ایله نرد اوینارلر

نفعه خطاب بلکه عتاب طریقی اوزره در هر کس از مهرهٔ مهر تو بنقشی
مشغول هر کمسه سنک محبتک زارندن بر نقشه مشغول در عاقبت
با همه کج باختهٔ یعنی چه عاقبت دوکلی کمسه ایله اکری اوینامشسن یعنی
نیلدک یعنی ایو اتمدک مراد بودر که عقل و روح و بونلرک قواسی سنک
محبتکدن بر عمله مشغول در که سن بو جمله یه موافقت ایدوب حقک
طاعتنده اوله سن اما سن جمیعی سنه مخالفت ایدوب ثوابدن محروم
اولدک خطاب ینه نفسه در حافظا در دل تنگت چو فرود آمد یار
ای حافظ چونکه یار سنک تنک دلکه نزول اتدی خانه از غیر نپرداختهٔ
یعنی چه خانه یی غیردن تخلیه اتممشسن یعنی نیلدک یاردن مراد
باری تعالی در مراد خانهٔ دل کرو ما سوادن پاک اولمق کرک که محبت
جانان آنده نزول ایده دیمکدر یعنی چه ده بو معنی دخی جایزدر یعنی نه
اتمشسن وصال او ز عمر جاودان به انک وصالی
عمر جاوداندن یکدر خداوندا مرا آن ده که آن به ای خداوند بکا
آنی ویر زیرا اول یکدر وصالدن صکره واقع اولن ضمیر غایب خدایه
راجع در بشمشیرم زد و با کس نگفتم بنی شمشیر ایله اوردی و کمسیه
دیمدم که راز دوست از دشمن نهان به زیرا دوستک رازی دشمندن
نهان یکدر مراد حقدن کلن قضایه رضا اظهاری در دوستدن مراد
خدادر دلا دایم گدای کوی او باش ای کوکل دایم انک محله سنک کداسی
اول بحکم آنکه دولت جاودان به اول سبب ایله که دولت ابدی یکدر
مراد خدادر بخلدم دعوت ای زاهد مفرما ای زاهد بنی جنته دعوت
بیورمه که این سیب زنخ زان بوستان به زیرا بو سیب ذقن اول

وه امر خام ز در سه

بوستان دن یکدر مراد جمال جانان دن تلذذ اتمک جنت مقبول ایدوکن اشعار در
سیب زنخدان تراب زنه یافت دلم متعه الله به بداغ بندگی مردن درین
در بوقپوده بنده لک داغی ایله اولمک نجات او که از ملک جهان به آنک تقاسی
حقیچون که جهان ملکندن یکدر دردن مراد درگاه خدا درجان بونده بقا معناسنه در
آکا متصل اولن باقسم ایچون در وآن دن صکره واقع اولن ضمیر غایب خدایه
راجع در گلی کان پایمال سرو ما گشت بر گل که او بزم سرو مرک پایمالی اولدی
بود خاکش زخون ارغوان به انک خاکی ارغوانک قانندن یکدر مراد عشق
آلهی ایله پایمال اولن عاشق دنیانک پادشاه عالی قدرندن قدر عالی اولور دیمکدر
سرودن مراد باری تعالی اولق روشن در بومحل ده گل اولمق کاف فارسینک
ضمه سی ایله تمام محله ملایم در که سرو وارغوان اکه قرینه در خدارا از طبیب من
بپرسید الله ایچون بنم طبیبم دن سؤال ایلکوز که آخر کی شود این ناتوان
به که آخر بو ضعیف قچن ایو اولور طبیب دن مراد مرشد درکه یاران طریقه
ایدر که آندن صورکوز که بنم نفسم محبت ماسوی دن قچن خلاص بولور
جوانا سر متاب از پند پیران ای جوان پیرلرک پندندن باش چویرمه
یعنی قبول ایله که رای پیر از بخت جوان به زیرا پیرک رایی جوان بخت دن
یکدر جوان بختک صفتی اولمق روشن در بخت جوان ایو وقوی بخت معناسنه در
نته کیم جوانبخت دیرلر بو وجه دخی جایزدر پیرک پندی جوانک بختندن
ایو در بو وجه اوزره جوان بختک صفتی اولماز شبی میگفت چشم کس
ندیدست بر کیجه ایتدی کمسنک چشمی کورممشدر زمروارید گوشم درجهان به
بنم قولغمده اولن اینجودن یک سخن اندر دهان دوست گوهر
دوستک دهاننده سوز گوهر در بو مصراع ده تمام لطافت وار در ولکن

گفته

نیابتی ده اولن یا مصدر
ایچوندر

سنه

پیرلر دن بسید بو بنده امر حاضر جمع در

سنه

429

کوی محله سی

شکاری ده اولین یا وحدت ایچوندر سه

گفته عجا فظ آزان به امّا حافظك سوزی آندن یكدر میكفت كلمه سنك
فاعلی دوست در كه مخلص بیت ده اولن دوست آنی مفسّر در
ای دل بكوی عشق گذاری نمیكنی ای دل عشق محله سنه بر گذر ایلمزسن اسباب
جمع داری وكاری نمیكنی اسباب جمع طوترسن یعنی اسبابك مهیّا
وبرالش ایلمزسن بو وجه دخی جایز در جمعیت خاطر اسبابنی طوترسن وبرالش
ایلمزسن وجه ثانی اوزره اسباب جمعه مضاف اولور مراد بودر كه صحّت بدن
وفراغ دل وعمله قوّت وار لكن عشق وطاعته سعی ایلمزسن چوگان
كام دركف وگویی نمیزنی مراد چوگانی الكده وبرطوب اورمزسن بازی
چنین بدست وشكاری نمیكنی الكده بو بكلین بر طوغان وار وبر
شكار ایلمزسن مراد عبادته قدرت وار امّا سعی ایلمزسن دیمكدر بازی
یا ایله طوغان معناسنه عربی در یا سنز فارسی در بونده ثانی مراد در كه
یا وحدت ایچون در این خون كه موج میزند اندر جگر ترا بو خون كه
سنك جگركده موج اورر دركار رنگ روی نگاری نمیكنی بر نگارك
یوزی رنكنك ایشنه صرف ایلمزسن مراد سنده استعداد عشق وار لكن
انك ظهوری ایچون بر مرشد طلب اتمزسن مشكین ازان نشد دم
خلقت كه چون صبا سنك خلقك نفسی اول سببدن مشكین اولمدی
كه صبا كبی بر خاك كوی دوست گذاری نمیكنی دوستك محله سنك خاكی
اوزره بر گذر ایلمزسن مراد عشق وریاضت ایله مادام كه جناب قدسه
وصول بولمیه سن اخلاق حمیده یه مالك اولمازسن دیمكدر دوست دن
مراد حقدر ترسم كزین چمن نبری آستین گل قورقرم كه بو چمندن
بر گل بكلی پكینی یعنی بیكی كل طولدرب الته سن گر گلشنش تحمّل خاری نمیكنی

نفا

زیرا انک گلشندن بر خاره تحمّل ایلمزسن چمن دن مراد دنیا در گلشن مراد جناب
قدس در مراد عشق و ریاضت مشقتنه صبر اتمدک قورقرم که آخرتده بر سعادت بولمزسن
دیمکدر همّتت پسندست اگر بشنوی که گر خارکاری سمن ندروی ساغر
لطیف و بزمی وی افکنی بخاک ساغر لطیف و بزمی درو آنی خاکه براغورسن
اندیشه از بلای خماری نمیکنی بر خمار بلاسندن فکر ایلمزسن بو وجه دخی جایزدر
خماره منسوب اولن بلادن خوف ایلمزسن بو وجه او زره خماری ده اولن یا نسبت
ایچون در مراد صفای خاطرک و عشقه قدرتک وار لیکن دنیایه مغرور اولوب عمر
عزیزی هوا و هوسه صرف ایدرسن و آخرت تدارکندن غافل سن دیمکدر در
آستین جان تو صد نافه مدرجست سنک جانک یکنده یوز نافه درج اولنمشدر
وانرا فدای طرّهٔ یاری نمیکنی و آنی بر یارک طرّه سنه فدا ایلمزسن مراد سنده
وصول الی الله استعدادی و طبقات عالیاته ایرشمک قدرتی وار در ذاتکده مندرج
اولان نفحات آلهیه سببیله لیکن سعی ایدوب بر مرشد اله کتوروب انی وجوده کتورمکه سعی
اتمزسن دیمکدر حافظ برو که بندگی بارگاه دوست ای حافظ یوری که دوست بارگاهنک
قوللغنی دوست دن مراد خدادر گر جمله میکنند تو باری نمیکنی اگر جمله ایدرلر حیف سن
اتمیه سن مراد نفسنه توبیخ در باری بونده حیف معناسنه در ای دل
آن دم که خراب از می گلگون باشی ای گوکل اول دم که عشق آلهی دن خراب اوله سن
بی زر و گنج بصد حشمت قارون باشی زر و گنج سز یوز قارون عظمتی ایله اولورسن
در مقامی که صدارت بفقیران بخشند بر مقامده که صدارتی فقیرلره بغشلرلر
چشم دارم که بجاه از همه افزون باشی امید طوترم که عزّت و منصبده جمله دن
زیاده اوله سن در ره منزل لیلی که خطرهاست دران لیلی نک منزلی یولنده که
آنده خطرلر وار در شرط اوّل قدم انست که مجنون باشی اول قدمک شرطی

می افکنی ده اولن می کسره ایله اولمق روشن در و فتح میمیله اولمق دن — صح

مدرج اسم مفعول در — صح

باشی فعل مضارع مخاطبدر — صح

اولدرکه مجنون اوله سن مراد عشق آلهی طالبنه عقل معاشدن فراغت لازم ایدوکن

بیان در نقطهٔ عشق نمودم بتو هان سهو مکن سکا عشق نقطه سنی کوستردم

آگاه اول سهو ایلمه ورنه چون بنگری از دایره بیرون باشی یوخسه چون

نظر ایده سن دایره دن طاشره اولورسن مراد عشق آلهیدن بی بهره اولن

لمه قرب آلهی دایره سندن خارج ایدوکن بیان در کاروان رفت وتو در

خواب وبیابان در پیش کاروان کتدی وسن خوابده سن وبیابان اوکلده در

کی روی ره زکه پرسی چکنی چون باشی قچن کیدرسن یولی کیمدن صوررسن

نیلرسن نیجه اولورسن مراد اخرت تدارکندن غافل اولنلره نصیحت در

فرو کوفت طبل شتر ساربان بمنزل رسید اول کاروان قدحی نوش کن ودو

جرعه بر افلاک افشان بر قدح نوش ایله و جرعه لی افلاک اوزره صاچ چند

چند از غم ایام جگر خون باشی نیجه نیجه ایام غمندن جگرخون اوله سن مراد عشق

آلهی یه مشغول اولوب دنیا غمنی ترک ایله دیمکدر تاج شاهی طلبی گوهر ذاتی بنما تا شاهلق

تاجنی طلب ایدرسک ذاته منسوب کوهر کوستر ور خود از گوهر جمشید و فریدون باشی

اکر خود جمشید و فریدون اصلندن اوله سن یعنی اعتبار هنر وعمله در حسب ونسبه کلدر

هنر بنمای اگر داری نه کوهر گل از خارست و ابراهیم از آزر حافظ از فقر

مکن ناله که گر شعر اینست ای حافظ فقردن ناله ایلمه زیرا اکر شعر بو ایسه که

سن دیمشسن هیچ عاقل نپسندد که تو محزون باشی هیچ عاقل بکنمز که سن

محزون اوله سن رضینا قسمة الجبار فینا لنا علم وللأعداء مال فان المال

یفنی عن قریب وعلم الله باق لایزال احمد الله علی معدلة

السلطانی لله تعالی یه حمد ایدرم سلطانک عدلی اوزره یعنی سلطان عادل

لولتغندن اوتری احمد شیخ اویس حسن ایلخانی اول سلطان حسن ایلخانی

چون اماله ایله استفهامدر منه

احمد فعل مضارع نفس متکلم وحده در منه

ایلخانی یا الکانی نقبه دینلدر پادشاه مردودر منه

اوعلی شیخ اویس اوعلی احمد در معدلت عدل معناسنه در سلطانی ده
اولن یا اشباع ایچوندر ایلخانی فرمان ده وسردار معناسنه در خان بن خان و
شهنشاه وشهنشاه نژاد خان اوغلی خان وشهنشاه اصل لو شهنشاه در
آنکه می زیبد اگر جان جهانش خوانی اول پادشاه که یراشور اگر آنی
جهانک جانی اوقویه سن مراد نظام عالمه سبب اولن احمد نام عادل پادشاهی
مدح در دیده نادیده باقبال تو ایمان آورد کورمش کمسه کورمش کمسه
سنک اقبالکه ایمان کتوردی یعنی اقرار ایدوب قبول ایلدی بو دخی وجه در
کوز کورمش ایکن سنک اقبالکه ایمان کتوردی وجه اوله کوره مرد دیده
ومرد نادیده تقدیرنده در وجه ثانی یه کوره دیده ذکری ذکر جزو اراده
کل قبیلندندر زیرا ایمان کتورن دیده دکلدر هم احمده نسبت ایمان
خوب واقع اولمشدر مرحبا ای بچنین لطف خدا ارزانی مرحبا ای
خدانک بو بچلین لطفنه لایق اولن پادشاه ماه اگر بی تو برآید بدو
نیمش بزنند ماه اگر سن سز طلوع ایده آنی اکی پاره ایلرلر دولت احمدی
معجزه سبحانی احمده منسوب اولن دولت وسبحانه منسوب اولن معجزه
مراد پادشاه صاحب حکم وقدرت ایدوکن بیان در جلوهٔ بخت تو
دل میبرد از شاه وگدا سنک بختک جلوه سی شاه وگدادن دل ایلدر
چشم بد دور که هم جانی وهم جانانی یرامز کوز ایراق اولسون که
زیرا هم جان سن وهم جانان سن مراد پادشاهی مدح در برشکن کاکل
ترکانه که در طالع تست ترکانه کاکلی پریشان ایله زیرا سنک طالعکده
واردر بخشش وکوشش خاقانی وچنگیز خانی خاقانه منسوب بخشش
وچنگیز خانه منسوب کوشش کاکل ترکانه ترکلره منسوب کاکل معناسنه در

اقبال دولت وسعادت معناسنه در

جانی وجانانی ده اولسون خطاب ایچوندر

سپاهیانه

سپاهیانه کاکل معناسنه دکلدر خاقان چین پادشاهی در خیلتز خان برت
پرست پادشاهک اسمیدر ربوبیت دن عالمی کند وکه مطیع اتمکه اقدام ایدیکلدر
گرچه دوریم بیاد تو قدح می گیریم اگرچه اراغز سنک یادک ایله قدح طوتریز
بعد منزل نبود در سفر روحانی روحانی سفرده منزل اراقلغی اولماز مراد
پادشاهه اراقدن محبت عرض اتدوکن بیان در از گل پارسیم غنچهٔ عیشی
نشگفت پارسه منسوب اولن گلدن باکه بر عیش غنچه سی آچلمدی یعنی
پارس مملکتنده باکه بر ذوق وسرور میسر اولمدی حبذا دجلهٔ بغداد و
می ریحانی نه لطیف بغدادک دجله سی وانک ریحانی شرابی مراد کندو
شهرندن نفرت اتدوکن اشعار در می ریحانی بر نوعه شرابک اسمی در
سر عاشق که نه خاک در معشوق بود عاشقک باشی که معشوقک قپوسی
طپراغی اولمیه کی خلاصش بود از محنت سرگردانی سرگردانلک محنتندن
اکه قچن خلاص اولور ای نسیم سحری خاک در یار بیار ای نسیم سحری
یارک قپوسی خاکنی کتور تا کند حافظ از و دیدهٔ دل نورانی تا حافظ
آندن کوکل کوزن نورانی ایده مراد سحره منسوب اولن فضل الهی دن
اثر قرب طلب اتدوکن بیان در ای پادشاه خوبان
داد از غم تنهایی ای خوبلرک پادشاهی تنهالق غمندن داد دل بی تو
بجان آمد وقت است که باز آیی کوکل سنسز زیاده مضطرب اولدی
وقتی در که کره وکله سن خطاب خدایه در که اندن تجلی جمال طلب ایدر
مشتاقی ومهجوری دور از تو چنانم کرد مشتاقلق ومهجورلق سندن
اراقلغی بنی انجلین ایلدی کز دست بخواهد شد پایاب شکیبایی که الدن
کیده کرکدر صبر طاقتی ای درد توام درمان در بستر ناکامی ای جانان

پارسی ده اولن یا نسبت
ایچون در منه

یا پایاب طاقت منه

نیدیا

که سن مراد سزلق یترنده سنک دردک بنم درمانم در وی یاد تو آم مونس
در گوشهٔ تنهایی وای جانان که تنهالق کوشه سنده سنک یادک بنم مونسمدر
خطاب خدایه در در دایرهٔ فرمان ما نقطهٔ تسلیم فرمان دایره سنده
بز تسلیم نقطه سی یوز لطف آنچه تو اندیشی حکم آنچه تو فرمایی لطف اولدر
که سن فکر ایدرسن حکم اولدر که سن بیوررسن خطاب خدایه در فکر خود و
رای خود در عالم رندی نیست عاشقلق عالمنده کندو فکری و کندو
رایی یوقدر کفرست درین مذهب خودبینی و خودرایی بو مذهبده
خودبین لک و خودرایلق کفردر دلاغنان ارادت بدست دوست
سپار درین مقام که کاری باختیار تو نیست یا رب بکه شاید گفت
این نکته که در عالم عجبا بو نکته‌یی کیمه دیمک ممکندر که عالمده رخساره
نکس ننمود آن شاهد هرجایی اول هرجایی محبوب کمسیه یوز کوسترمدی
شاهد هرجاییدن مراد باری تعالی حضرتیدر که والله معکم اینما کنتم حسنجه
هر یرده حاضردر لیکن اشکاره کمسیه جمالنی عرض ایتممشدر دی شب گلهٔ
زلفت با باد صبا گفتم دون کیجه سنک زلفک شکایتنی باد صبایه ایتدم
گفتا غلطی بگذر زین فکرت سودایی باد صبا ایتدی خطا و غلط ایدرسن
بو سودایی فکردن کچ یعنی حاصل اولماز فکردن فراغت ایله صد باد صبا
اینجا با سلسله می رقصند یوز باد صبا بونده زنجیر ایله رقص ایدرلر
اینست حریف ای دل تا باد نپیمایی حریف بودر ای کوکل صاقن
یل اولچمیه سن یعنی طالب محال اولمیه سن صد باد صبادن بونده
سلوک عشقده قوی وجری اولن یکه‌لردر که انلر دخی اسرار الهیه حصولنده
مقید و متحیرلردر ساقی چمن و گل را بی روی تو رنگی نیست ای ساقی

رندی‌ده اولن یا مصدریه‌در منه

گفتاده اولن همزه وصلت ایچوندر منه

سنک

سنک بوزک سبز چمن و کلک بر رنکی بو قدر شمشاد خرامان کن تا باغ
بیارایی شمشادی خرامان ایله یعنی باغه کل تا باغی بزه یه سن شمشاددن
مراد قامتی در ساقی دن مراد مرشد در دایم کل این بستان شاداب
نمی ماند بو بستانک کلی دایم تازه قالمز دریاب ضعیفان را در وقت
توانایی ضعیفلره ایرش توانالق وقتنده زین دایرهٔ مینا خونین
جگرم می ده بو فلکدن جگرم خون اولمشدر شراب ویر تا حل کنم این
مشکل در ساغر مینایی تا صرچه ساغرده بو مشکلی حل ایدم مراد عشق الهی
ایله آلام فلکدن خلاص طلب اندوکن بیان در حافظ شب هجران شد
بوی خوش یار آمد ای حافظ هجران کیجه سی کتدی یارک لطیف رایحه سی
کلدی شادیت مبارک باد ای عاشق شیدایی سرورسا که مبارک اولسون
ای شیدایی عاشق مراد ظلمت قبض و استتار کیدوب نفحهٔ رحمانیه ایرشدوکن
بیان در اتت روایح رند الحمی وزاد غرامی قورینک
دفنی و عود آغاجنک رایحه لری کلدی و بنم عشق و محبتم زیاده اولدی
من المبلغ عنی الی سعاد سلامی بندن بنم سلامی سعادیه کیم ایرشدرجی در
روایح جمع رایحه در رند فتح را ایله دفنی و عود آغاجی درحمی قوری درکه
آنده اغاج کسمکه و شکار اتمکه قومزلر عربک عادتی درکه کندو محبوبه سنک
منزلنی حمی یه تشبیه ایدر و بو تشبیه نکته دن خالی دکلدر خواجه حافظ دخی
اول سمته سلوک اتمشدر که مرشدک منزلنی حمی یه تشبیه اتمشدر غرام محبت
معناسنه در من که استفهام در تحیر ایچون اولمق روشن در انکاری
اولمقدن روایح دن مراد نفحات درکه مرشد جانبندن ایرشمشدر
سعاد دن مراد بونده مرشد در تشبیه طریقی اوزره پیام دوست شنیدن

ده امر حاضردر منه

پیام خبر منه

سعادتنت وسلامت دوستک خبرنی اشتمک سعادت وسلامت در
فدای خاک در دوست باد جان گرامی محترم جان دوستک قپوسی خاکنه فدا
اولسون دوست مراد مرشددر بیابانم غریبان وآب دیده مابین کل
غیبلرک شامنه و بزم کوزمز یاشنی کوربان باده صافی در آبگینه شامی
شامی صرجه ده صافی شراب کبی وان رغبت بخلد وصرت ناقض عهد
اکر بن جنته میل ایدم وعهد صحی اولم فما تطیب نومی وما استطاب منامی
بنم نومم لطیف اولمسون و بنم اویوجق یرم اولمسون مراد طالب دیدارم
دیمکدر جزا واقع اولن فعل ترک اولنده اولن ما نافیه اولوب اول فعل لرموقع
دعاده واقع اولمق روشن در اذا تغرد عن ذی الاراک طایر خیر فحین
مسواک اغاجی اولن طیر برک خیر قوشی اولسه فلا تغرد عن روضها انین حمامی
سعادنک باغچه لرندن کوکرجن ارکنالهسی ظاهر اولمازمراد کندونک مقصور
حالندن تحزن وتحسر اظهاری در زمان جاهلیتده عربک عادتی ایدی که طیور
بعضی سندن تطیر وبعضی سندن تفال ایدرلرایدی تطیر اتدکلری قوزغون
و قرغه ایدی فلا تغرد اصلنده فلا تتغرد ایدی یعنی تفعل بابندن در تفعیل
بابندن دکلدر روض دن مراد جناب مرشد در لسبی نماندکه روز فراق ما
بسر آید چوق قالمدی که بزم فراقمز کونی باشه کله رایت عن هضبات
الحمی قیام خیامی حمی نک دپه لرندن چادرلرک قیامنی کوردم هضبات
جمع هضبه در خیام جمع خیمه در انک آخرنده اولن یا یای اشباع مراد مرشدک
قدومنک علاماتندن مثده جمال امید طوتدغن بیان در خوشا دمی که
درآیی وگویمت بسلامت نه خوش شول دم که کله سن وسکا سلامتک سببی
ایله دیم قدمت خیر قدوم نزلت خیر مقامی کلدک خیر کلمک ایله قوندک

رغبت فعل ماضی نفس متکلم وحده در تمه

روض جمع روضه در تمه

سلامت ده اولنا خطاب اکبوانه در تمه

مقامک

مقاممك ایوسنه خطاب مرشده در امید هست که رویت به بخت نیک بینیم
امیدوار درکه سنك یوزكی ایو طالع سببی ایله کورم توش دگشته بفرمان دهی
من بغلامی سن فرمان ده لك ایله شاد اوله سن و بن غلاملق ایله شاد اولم
خطاب مرشده در من ارچه هیچ ندارم سزای صحبت شاهان بن اکرچه
شاهلر صحبتنه لایق هیچ نسنه طوتمزم زبهر کار ثوابم قبول کن بغلامی ثواب
ایشدن اوتری بنی غلاملغه قبول ایله خطاب مرشده در بعدت منك و
قدرت ذاتیا کهلال سندن ایراق اولدم و تحقیق هلال کبی اریجی اولدم
اگرچه روی چوماهت ندیده ام بتمامی اکرچه سنك آی کبی یوزکی بالتمام کورمشم
خطاب مرشده در چوسلك در خوش بست نظم پاك تو حافظ نازك و لطیف
درسلکی کبی درسنك پاك نظمك ای حافظ زروی لطف سبق می برد
زنظم نظامی لطف یوزندن نظامی نك نظمندن سبقت ایلدی
ای دل گر ازان چاه زنخدان بدرآیی ای کوکل اکر اول چاه زنخداندن چیقه سن
هرجا که روی زود پشیمان بدرآیی هر یره که کیدرسن تیز پشیمان چیقرسن
شاید که بآبی فلکت دست نگیرد لایق درکه فلك سکا بر ایچیم صو ویرمیه
گر تشنه لب از چشمهٔ حیوان بدرآیی اکر آب حیات چشمه سندن صوسز
چیقه سن مراد عمر عزیزنی هوا و هوسه صرف ایدوب عشق الهیه ساعی اولمینه رحم
اتممك سزا ایدوکن اشعار در هشدار که گر وسوسهٔ نفس کنی گوش تعقل و
فهم ایله که اکر نفسك وسوسه سنی استماع ایده سن آدم صفت از روضهٔ رضوان
بدرآیی آدم کبی جنت باغچه سندن چیقرسن مراد نفس امارهنك مغلوبی اولور
ایسك جنت کبریادن دور اولورسن دیمکدر جان میدهم از حسرت دیدار
تو چون صبح سنك دیدارك حسرتندن صبح کبی جان ویررم باشد که چو خورشید

خوش بستن نازك

صفت بونده تشبیه ادر کمیدر

درخشان بدر آی اوله سن که آفتاب رخشان کبی چقه سن مراد حقدن مشاهده
جمال طلبی درخندان چو صبا بر تو نگارم دم همت سنک اوزرکه صبا کبی اول
قدر همت نفسنی حواله ایدم گر غنچه چو گل خرم و خندان بدر آی که غنچه دن
گل کبی خرم و خندان چقه سن مراد کثرت دعا سببی ایله تجلی جمال طلب ایتدوکن
بیان در غنچه کله مصروف در در تیره شب هجر تو جانم بلب آمد سنک فراقک
تیره شبنده جانم لبمه کلدی وقتست که همچون مه تابان بدر آی وقتی در
که ماه تابان کبی طلوع ایده سن خطاب خدایه در بر خاک درت بسته ام
از دیده دو صد جوی سنک خاک درک اوزره چشمدن اکی یوز ارماق
جمع ایلمشم تا بو که تو چون سرو خرامان بدر آی تا اوله که سن سرو خرامان
کبی چقه سن در خانه غم چند نشینی و ملامت غم و ملامت خانه سنده
نیچه بر اوتورر سن وقتست که از دولت سلطان بدر آی وقتی در که
که سلطانک دولتندن یعنی سلطانک دولتی سببی ایله طاشره کله سن خطاب
کندو نفسنه حافظ مکن اندیشه که آن یوسف مه روی ای حافظ غصه لنمه
زیرا اول آی یوزلو یوسف باز آید و از کلبه احزان بدر آی کرو کلور و کلبه
احزاندن طاشره کلور سن مراد عاقبت وصال میسر اولور دیمکدر یوسف مه
روی دن مراد بونده خدادر آن غالیه خط گر سوی ما نامه
نوشتی اول غالیه خط اگر بزم جانبمزه نامه ارسال ایدیدی گردون ورق
هستی ما در ننوشتی فلک بزم وجودمز ورقنی دور ایتمزدی مراد
بر یار صادقک فراقندن زیاده متالم اولدغن بیان در هر چند که
هجران ثمر وصل برآرد هر نقدر که هجران وصال ثمرنی کتورر دهقان
جهان کاج که این تخم نکشتی جهانک دهقانی کاشکی بو تخمی اکمیدی

آتی فعل مضارع در

کوچ کاشتنک معناسنه در

دهقان

مهر بونده محبت معناسنه در منه

دهقان جهان دن مراد خدادر کلکت که مریزاد زبان شکرینش سنک
قلمک که انک شکر کبی لذیذ زبانی دوکلمسون یعنی جور و مسون مهر از تو ندید
ارنه جوابی بنوشتی سندن محبت کورمدی یوخسه بر جواب یازردی
دوستنه خطاب ایدوب ایدرکه نیچون باکه بر مکتوب ارسال ایلمدک
ولطیفه ایله ایدرکه قلمک یازمغه میلی وارایدی اما سندن التفات کورمدی
معمار وجود از نزدی نقش تو بر عشق وجود معماری اکر سنک نقشکی
عشق اوزره ورمیدی دستان محبت کل ادم نسرشتی محبت الری
آدمک کلنی یوغرمزدی معمار وجود دن مراد باری تعالی درکه کنت کنزا
حسبنجه ایجاد عالمه عشقی سبب اتمشدر زاهد مکن ازنسیه حکایت که
بنقدم ای زاهد نسیه دن حکایت ایلمه زیرا شمدی بنم یار رسیت چو حوری
وسرایی چو بهشتی حوری کبی بر محبوبم و جنت کبی بر سرایم وارایدی یاردن
مراد خدادر سرای دن مراد قلب درکه عشق سببی ایله بهشت کبی لطیف
اولمشدر بعض نسخ ده بو بیت بویله واقع اولمش در امرزش نقد ست کسی را
که در اینجا بالفعل مغفرتی واردر شول کمسنک که بونده یار رسیت چو حوری
وسرایی چو بهشتی بونک معناسی شرح اولنمشدر مفروش بباغ ارم و
نخوت شداد ارم باغنه و شدادک کبرنه صاتمه یک شیشه می و نوش لبی و
لب کشتی بر شیشه شرابی و بر شیرین لبی و براکین کنارنی باغ ارم شداد جنت
نامنه بنا اتدوکی باغچه در بونلردن مراد عشق و مرشد و مقام کشف و طاعت در
جهل من و علم تو فلک را چه تفاوت بنم جهلمک و سنک علمک فلکه نه تفاوتی
واردر انرا که بصر نیست چه خوبی و چه زشتی انک که چشمی یوقدر خوبلق
نه زشتلک نه یعنی انک قتنده برابردر مرادلی بصیرت اولنلر عالمی و جاهلی

اشبه واریته منه

خوبی ده و زشتی ده اولن باصره
ایکیدر منه

فرق ایلمزلر دیمکدر زمانه ده اولن بصیرت سزلر کبی تنها نه منم کعبهٔ دل بتکده
کرده دل کعبه سنی بتخانه ایلمش یالکوز بن دکلم در زهر قدمی صومعهٔ هست وکنشتی
هر بر قدم بر صومعه و بر کنشت وار در یعنی روی زمین باشدن باشه عبادت
خانه در نهایتی بعض سی مظهر جمال و بعض سی مظهر جلال در در مصطبهٔ عشق
تنعم نتوان کرد عشق میخانه سنده تنعم ایلمک ممکن دکلدر چون بالش زر
نیست بسازیم بخشتی چون که آلتون یصدق یوقدر بر کرپیج ایله قناعت ایدرز
مراد عشقده ذوق و تنعم اولمازدیمکدر تاکی غم دنیی دنی ای دل دانا
حیفه دکدنی دنیا غمی ای دانا کوکل حیفست زخوبی که شود مایل زشتی حیف
در بر خوبدن که زشته مایل اوله زشتدن مراد دنیا خوبدن مراد انان در
آلودگی خرقه خرابی جهانست خرقه نک آلوده لکی جهان خرابلغی در کو
راه روی اهل دلی پاک سرشتی قنی بر پاک سرشت بر اهل دل سالک از دست
مکذار سر زلف تو حافظ حافظ نیچون سنک زلفک اوجنی الدن
قودی تقدیر چنین بود چه کردی که نهشتی تقدیر بویله ایدی نیلیدی که قومیدی
ای که مهجوری عشاق روا میداری ای کمسه که
عشاقک مهجور لغنی روا طوترسن بندکان را ز بر خویش جدا میداری
بنده لرکی کندو قتکدن جدا طوترسن خطاب مرشده در تشنهٔ بادیه را
هم بزلالی دریاب بادیه صوسزنه هم بر زلال ایله ایرش بامیدی که درین
ره بخدا میداری بر امید حقیچون که بو یولده خدایه طوترسن خطاب مرشده در
دل ربودی و بحل کردمت ای جان لیکن دلمی قپدک سکه حلال ایلدم
ای جان اما به ازین دار نکاهش که مرا میداری دلمه بوندن یک رعایت
ایله که باکه ایلرسن خطاب مرشده در که اندن التفات طلب ایدر معنا تمام

سرنشتی ده اولین بار و صوت
انکچوندر دیمک

نهشتی تقدیر بوده اولوب قودی
معناسنه اولنق جایز در دیمک

دار امر حاضر در دیمک

کد ونقان

که حریفان دگر می نوشند بزم ساغرمزی که غیری حریفلر نوش ایدرلر ما تحمل نکنیم
ار تو روا میداری بز تحمل ایدرز اگر سن روا طوترایسک خطاب مرشده در
که کندوسنه اولن رعایتی غیری یه اتدکندن اوتری رنجیده خاطر اولمش در ای
مگس عرصه سیمرغ نه جولانگه تست ای مگس سیمرغک حضوری سنک
جولانک یری دکلدر عرض خود می بری و زحمت ما میداری کندو عرضک ایلدرسن
و بزه زحمت طوترسن یعنی ویررسن مراد حددن تجاوز ایدنلره نصیحت در
کندوسنه خطاب طریقی ایله سیمرغ دن مراد باری تعالی در مگس دن مراد کوکل در
تو بتقصیر خود افتادی ازین در محروم سن کندو تقصیرک ایله بو قپودن محروم
دوشدک از که می نالی و فریاد چرا میداری کیم دن اگلرسن و نیچون فریاد
طوترسن خطاب کندوسنه اولمق روشن در حافظ از پادشهان پایه
بخدمت طلبند ای حافظ پادشاه لردن مرتبه یی خدمت ایله طلب ایدرلر
کار ناکرده چه امید عطا میداری ایش ایلممش ایکن نه عطا امیدن طوترسن
ای که دایم بخویش مغروری ای کمسه که دایم کندوکه مغرورسن
گرترا عشق نیست معذوری اگر سنک عشقک یوق ایسه معذورسن زیرا
غرور ایله عشق الهی جمع اولماز گرد دیوانگان عشق مگرد عشق دیوانه
لرنک اطرافنه طولانمه که بعقل عقیله مشهوری زیرا شریف عقل ایله
مشهورسن مراد عقل معاشدر قالن عشق الهی دن محروم اولوردیمکدر مستی
عشق نیست در سر تو سنک باشکده عشق مستلکی یوقدر رو که مست
شراب انگوری یوری که اوزم شرابنه مست سن روی زرد و دست و
آه درد آلود صاری یوزدر و دردلو آه در عاشقان را دوای رنجوری
عاشقلره رنجورلق دواسی زیرا عاشق بو ایکی نسنه ایله وصول الی الله

می بری فعل مضارع مخاطبدر
نسخه

مغروری ده اولین یا خطاب ایکوندر
نسخه

حاصل ایدرلر نبود باغ خلد را رونق جنت باغنک لطافتی اولماز
بی می راوق ولب حوری صافی شراب سنز وحوری نک لبنسز مهران ماه
بایدت ورزید سکا اول ماهک محبتنه سعی ایلمک کرک گرچه چون آفتاب
مشهوری اکرچه آفتاب کبی مشهورسن ماه دن مراد خدادر مراد عشق الهی دن
استغنا میسر دکل ایدوکن بیان در بگذر از نام وننک خود حافظ کندو
نام وننکک دن کچ ای حافظ ساغر می طلب که مخموری ساغر می طلب ایله
زیرا مخمورسن مراد عالم قبض دن خلاصه عشق الهی سبب اولوردیمکدر
ای که در کوی خرابات مقامی داری ای کمه که
خرابات محله سنده بر مقام طوترسن جم وقت خودی ار دست بجامی
داری کندو وقتنک جمی سن اکر بر جامه قدرت طوترایسک کوی خرابات دن
مراد خانقاه در جام دن مراد عشق در ای که با زلف ورخ دوست گذاری
شب وروز ای کمه که شب وروزی یارک زلف ورخی ایله کچوررسن
فرصتت باد که خوش صبحی وشامی داری سکا فرصت اولسون که
لطیف بر صبح وبر شام طوترسن زلف دن مراد اسرار الهیه در رخ دن
مراد تجلی ذات دریار دن مراد خدادر ای که با وصل دلارام گزیدی
خلوت ای کمه که دل ارامک وصالی ایله خلوت اختیار ایلدک بغنیمت
شمر این لحظه که کامی داری غنیمت صای بو لحظه یی که بر مراد طوترسن
دلارام دن مراد محبوب حقیقی در ای صبا سوختگان بر سر ره منتظرند
ای صبا عشق اتشی ایله یانمشلر یول باشنده منتظرلردر گر از ان یار
سفر کرده پیامی داری اگر اول سفر ایلمش یاردن بر خبر طوترایسک
گوش هنگام وفا گرچه ثباتت نبود دی وفا وقتنده اکرچه سنک ثباتک

ایروق صافی نسخه

اکرچه زلف خودی ده اولس با جفا نسخه

شمر اکر حاضر در نسخه

دامی ده اولمق یا وحدتی کوزیدر صح

طلب فعل مضارع در صح

اولماز میکنم شکر که در جور دوامی داری شکر ایدرم که جورده بردوام
طوترسن مراد جانانک جفاسنی وفا عدّ ایدوکن بیان در خال سر
سبز تو خوش دانهٔ عیشست ولی سنک سرسبز خالک لطیف
عیش دانه سیدر امّا بر کنار چمنش وه که چه دامی داری آنک
چمنی کناری اوزره واه که نه عجب دام طوترسن خال دن مراد ذات در
سرسبز اولمسی دایم آندن آثار ظهوره کلمسی در چمن دن مراد بوندنه روی در
دام دن مراد زلف در که بونده ظلمت کون مراددر که عجب دام در که
عاقللر بیله آندن خلاص بولمازلر بوی جان از لب جان بخش قدح
می شنوم قدحک جان بخش لبندن جان رایحه سنی اشیدرم بشنو ای
خواجه اگر زانکه مشامی داری اشت ای کشی اگر آندن که بر مشام طوتر
ایسک یعنی عشق الهی دن طویک وار ایسه مراد عشق الهیدن رایحهٔ
حیات ظاهر اولوردیمکدر لطفی ار میطلبد از تو غریبی چه شود بر
غریب اگر سندن بر لطف طلب ایده نه اولور تو یی امروز درین شهر
که نامی داری سنسن بو کون بو شهرده که بر نام طوترسن غریب مراد مرید
اولوب خطاب مرشده اولمق روشن در لب دعای سحرت مونس
جان خواهد شد چوق سحر دعاسی سنک جانکه مونس اولیسردر تو که
چون حافظ شب خیز غلامی داری سن که شب خیز حافظ کبی بر غلام
طوترسن خطاب مرشده در ای که بر ماه از خط مشکین
نقاب انداختی ای کمسه که ماه اوزره مشکین خط دن نقاب اتدک
لطف کردی سایهٔ بر آفتاب انداختی لطف ایلدک که آفتاب
اوزره سایه اتدک مراد ستر جمال در خطاب خدایه در تا چه خواهد

کرد باما آب ورنگ عارضت سنک عارضکک آب ورنکی عجب بزه نیله کر کدر
حالیا بنیرنک نقش خود بر آب انداختی حالیا کندو نقشک نیرنکنی آب
اوزره اتدک مراد مصنوع پرده سندن تجلّی اتمک ایله بزی بویله آشفته
ورسوا ایلدک اکر بالذات عرض جمال ایدرایسک حالمز نیجه اولور دیمکدر کوی
خوبی بردی ازخوبان عالم شاد باد عالم خوبلرندن خوبلق طوپینی
الدک شاد اول جام کیخسرو طلب کافراسیاب انداختی کیخسرو
جامن طلب ایله که افراسیابی هلاک اتدک جام کیخسرودن مراد عشق آلهی در
افراسیاب دن مراد نفس اماره در که بونک هلاکی ایله عشق آلهی نک حصولی
میسر اولور بونده خطاب عام اولمق روشن در کنج عشق خود نهادی
در دل ویران ما کندو عشقک کنجنی بزم ویران کوکلمزده قودک سایهٔ
رحمت بدین کنج خراب انداختی بو خراب بوجق اوزره رحمت سایه سنی
اتدک خطاب خدایه در که روز ازلده لطفندن عشق کنجنی طلسم خاکده
دفن اتمکله کنت کنزا خفیه سنه آنی مخزن ایلدی هرکسی با شمع رخسارت
بوجهی عشق باختت هر برکمسه سنک شمع رخسارکه بر وجه ایله عشق
اوینادی زان میان پروانه را در اضطراب انداختی اول اورتادن
پروانه یی اضطرابه اتدک خطاب خدایه در طاعت من کرچه از مستی
خرابم رد مکن اکرچه مست لکدن خرابم بنم طاعتمی رد ایلمه کاندرین
شغلم بامید ثواب انداختی زیرا بو شغله بنی ثواب امیدی ایله اتدک
مراد طاعتنی کناه مثابه سنده طوتدغن بیان در پرده از رخ بر فکندی
یک نظر در جلوه کاه جلوه کاهدن بر نظر یوزکدن پرده یی رفع ایلدک
وز حیا حور و پری را در حجاب انداختی وحیادن حور و پری یی حجابه

باده امر حاضر در

سخن نهی حاضر در

اتدک

اتدک مراد تجلیٔ جمالدن حور و پری مخجل اولدیلر دیمکدر خواب
بیداران ببستی و انگهی با زلف و خال بیدارلرک خوابنی بغلدک و
اندن صکره زلف و خال ایله تهمتی بر شب روان خیل خواب انداخته
خواب عسکرنک شب رولری اوزره بر تهمت اتدک یعنی بو حالی انلره
اسناد ایلدک خطاب خدایه در زلفدن مراد اسرار الهیه در خالدن
مراد ذات در از فریب نرگس مخمور و لعل می پرست مخمور چشمک و
می پرست لبک فریبندن حافظ خلوت نشین را در شراب انداختی
خلوت نشین حافظی شرابه اتدک مراد تأثیر ذات و کلام ربانی ایله
عاشق ایلدک دیمکدر وز برای صید دل در گردنم زنجیر زلف و
دلمی صید ایلمک ایچون بوینمه زلف زنجیرنی چون کمند خسرو مالک
رقاب انداختی مالک رقاب خسروک کمندی کبی اتدک خطاب خدایه در
نصرة الدین شاه یحیی انک خصم ملک را دینک ناصری شاه یحیی در
اولکه ملک دشمننی از تف شمشیر چون آتش در آب انداختی
شمشیرک حرارتندن آتش کبی آبه اتدی مراد آتش آب ایچنه دوشوب
هلاک اولدغی کبی انک دشمنی دخی انک شمشیر آبدارندن هلاک اولدی
دیمکدر نصرة بونده ناصر معناسنه در داور دارا شکوه ای آنکه
همچون افتاب دارا شوکتلو پادشاه درای اول لمسه که آفتاب تاجنی
از سر تعظیم بر خاک جناب انداختی تعظیم اوجندن جنابی خاک اوزره
اتدی مراد پادشاهی مدح در بو اکی انداختی ده یا خطاب ایچون دکلدر
باده نوش از جام کیخسرو که بر اورنگ جم کیخسرو جامندن شراب
ایچ که جم تختی اوزره شاهد مقصود را از رخ نقاب انداختی مقصو

می پرست وصف ترکیبیدر

شکوه عظمت

شاهدنك یوزندن نقابی رفع ایلدک بو خطاب پادشاهه در زینهار از
آب شمشیرت که شیران را ازآن امان سنك شمشیرک آبندن که شیرلری
آندن تشنه لب کشتی نهنکان را در آب انداختی صو سز هلاک ایلدک
نهنكلری آبه اتدک مراد پادشاه ظاهری مدح در ای در رخ
تو پیدا انوار پادشاهی ای پادشاه که سنك یوزکده پادشاهلق نورلری ظاهر در
در فکرت تو پنهان صد حکمت الهی سنك فکرنده یوز حکمت الهی پنهان در
مراد پادشاهی علم و حکمت ایله مدح در کلك تو بارك الله بر ملك و دین شاده
تحسین سنك قلمکه که ملك و دین اوزره آقتمش در صد چشمه آب حیوان از
قطرهٔ سیاهی بر مرکب قطره سندن یوز آب حیات چشمه سنی مراد پادشاهك
ملك و دینه نفع کثیری اولدوغن بیان در بر اهرمن نتابد انوار اسم اعظم
اسم اعظم نورلری دیو اوزره یلدرامز ملك آن تست خاتم فرمای هرچه
خواهی ملك خاتم سنكدر سبو رهر نه استرایسك در حشمت سلیمان هر
کس که شك نماید سلیمان پیغمبر علیه السلامك شوکت و عظمتنه هر کمسه که
شك کوستره یعنی شك ایده بر عقل و دانش او خندند مرغ و ماهی انك
عقل و علمی اوزره مرغ و ماهی کلرلر یعنی تمسخر ایدرلر باز ارچه گاه
گاهی بر سر نهد کلاهی طغان اکرچه گاه گاه باشی اوزره بر کلاه قور
مرغان قاف داننداین پادشاهی قاف مرغلری بیلورلر پادشاهلق
آیینینی مراد هر پادشاه پادشاهلق عادتنی بیلمز و حقندن کلمز دیمکدر
تیغی که آسمانش از فیض خود دهد آب بر تیغ که آسمان اکه کندو
فیضندن آب ویره یعنی بر کمسیه که حق معین اوله تنها جهان بگیرد
بی منت سپاهی بر عسکر منتنسز یالکوز جهانی طوتر آسمانه

بعض نسخده بو بیتلر واقع اولمسیله اضافه شد

انشاد

اسناد مجاز در کلک تو خوش نویسد در شان یار و اغیار یار
و اغیار حقنده سنک قلمک لطیف یازر تعویذ جان فزای افسون
عمر کاهی جان یعنی حیات زیاده ایدجی لک حمایلنی عمر نقصان
ایدجی لک افسوننی بری رعایت جانبی درکه یار در بری سیاست جانبی در
که اغیار در خطاب پادشاهه در ای عنصر تو مخلوق از کبریای عزت
ای پادشاه که سنک ذاتک عزت کبریاسندن خلق اولنمشدر وی دولت
تو ایمن از صدمت تباهی وای پادشاه که سنک دولتک ایمن در خرابلق
شدتندن یعنی دولتکه زوال یوقدر کبریای عزتدن مخلوق اولمسی ظل الله
اولمسی در خطاب پادشاهه در گر پرتوی ز تیغت بر کان و معدن افتد
اگر سنک تیغکدن کان و معدن اوزره بر پرتو دوشه یاقوت سرخ رو را
بخشند رنگ کاهی سرخ رو یاقوته صمان رنگن باغشلر یعنی خوفدن
بکزی صمان کبی صارو اولور بخشند کفاعلی کان و معدن در مراد پادشاهک
شوکت و عظمتن بیان در عمر بیت پادشاها گزمی تهمت جامم بر عمر در
ای پادشاه که جامم شرابدن بوش در اینک زبنده دعوی و ز محتسب
اشته بنده دن دعوی و محتسبدن شهادت مراد پادشاهدن ظرافت ایله
احسان طلبی در دائم دلت ببخشد بر عجز شب نشینان بیورم عاشقلرک
عجزنه سنک قلبک ترحم ایدر گر حال من بپرسی از باد صبحگاهی اگر بر صباح
وقتنک یلندن بنم حالمی صوره سن مراد پادشاهه حالنی عرض در ساقی بیار آبی
از چشمهٔ خرابات ای ساقی خرابات چشمه سندن بر آب کتور تا خرقها
بشوییم از عجب خانقاهی تا خانقاهه منسوب اولان عجبدن خرقه لری
یویالم مراد عشق سببی ایله عجب و ریادن خلاص طلبی در دزد و دمان ادم

تعویذ جانک منه

پرتوی ده اولان یا وحدت ایچوندر منه

خانقاهی ده اولان یا نسبت ایچوندر منه

تا وضع سلطنت هست آدم سلنده مادام که پادشاهلق وضعی واردر
مثل تو کس ندانست این علم را که گاهی بو علمی کمسه بلمیه سنجلین حقیقتی ایله بیلمدی
مراد پادشاهی مدح درمبالغه طریقی ایله جور از فلک نیاید با تو ملک صفاتی
سن ملک صفاته فلکدن جور کلمز ظلم از جهان بر من شد تو جهان
پناهی جهاندن با که ظلم اولدی حال بو که سن پادشاه سن مراد پادشاهه
جهاندن شکایت اظهاری درجایی که برق عصیان بر آدم صفی زد بریره
که عصیان برقی آدم صفی اوزره اوردی یعنی حضرت آدمدن عصیان
ظاهر اولدی مارا چگونه زیبد دعوی بی گناهی بزه گناه سزلق دعویسی
نیجه یرا شور یعنی لایق دکلدر حافظ چو پادشاهت گه گاه میبرد نام
ای حافظ چونکه پادشاه گاه گاه سنک نامکی یاد ایدر رنجش زبخت منما
باز آ بعذرخواهی بختکدن اینجنمک کوسترمه عذرخواهلق ایله کرو کل یا ملجئ
البرایا یا واهب العطایا ای مخلوقاتک پناهی ای احسان باغشلیجی عطفا
علی مقل حلت به الدواهی ترحم ایله ترحم اتمک بر فقیره که اکه عظیم بلالر
حلول ایلدی عطفا مصدردر که فعلی اعطف درمیل و ترحم ایله معناسنه
دواهی جمع داهیه درکه عظیم بلا و عقوبت و شدت معناسنه در مقل فقیر
معناسنه در ای قصهٔ بهشت زکویت حکایتی ای خدا
که جنت قصه سی سنک کویکدن بر حکایت در شرح جمال حور ز رویت
روایتی حورک جمالی شرحی سنک یوزکدن بر روایت در خطاب خدایه در
و مراد ظاهر در انفاس عیسی از لب لعلت لطیفهٔ عیسینک نفسلری
سنک قرمزی لبکدن بر لطیفه در و آب خضر ز نوش دهانت کنایتی
و آب حیات سنک لذیذ دهانکدن بر کنایت در نوش لفظی دهانه مضاف

میبرد و نامت تقدیرنده در
[illegible]

لطیفه‌ده و اولی بحرده
و صلت ایکیدر
[illegible]

اعتبار

اعتبار اولنوره معنی بویله اولور وآب حیات سنک دهانک نوشندن بر
کنایت در خطاب خدایه در مراد جمیع اشیا ذات باری دن ظهور بولدغن
اشعار در هر پاره از دل من واز غصه قصه ء بنم کوکلمدن هر پاره وغصه دن
بر قصه هر سطری از خصال تو وز رحمت آیتی سنک خویلر کدن هر بر سطر
ورحمت دن بر آیت یعنی دلمدن هر پاره غصه دن بر قصه در وسنک خصالکدن
هر بر سطر رحمت دن بر آیتدر مصراع اولدن مراد غصه سنک کثرتن بیان
مصراع ثانیدن مراد خدانک بی پایان رحمت وکرمن بیان در خطاب خدایه در
کی عطرسای مجلس روحانیان شدی قچن روحانیلر مجلسنک عطرسایی
اولور ایدی کل را اکر نه بوی تو کردی رعایتی کله اکر سنک بویک بر رعایت
ایتمیدی خطاب خدایه در در آرزوی خاک ره یار سوختیم یارک خاک
راهی آرزوسنده یاندق یاد آور ای صبا که نکردی حمایتی اک ای صبا که بر حمایت
ایلمدک یاردن مراد خدا در صبادن مراد فضل الهی ده خاک ره دن مراد
اثر قرب در در آتش از خیال رخش دست میدهد آتش ده اکر یارک رخی
خیالی اکر میسر اوله ساقی بیا که نیست زدوزخ شکایتی ای ساقی کل دوزخ دن
بر یعنی اصلا شکایت یوقدر بوی دل کباب من آفاق را کرفت بنم کباب
اولمش دلمک ایچه سی عالمی طوتدی این سوز اندرون بکند هم سرایتی
بو سوز اندرون هم بر سرایت ایدر مراد آثار عشق مستور اولماز دیمکدر
ای دل بهرزه دانش وعمرت زدست شد ای دل سنک علم وعمرک عبث
یره الدن کتدی صد مایه داشتی ونکردی کفایتی یوز سرمایه طوتدک و بر
کفایت ایلمدک یعنی عشق وطاعته قدرتک وار ایدی اما سکا کفایت ایدر
بر نسنه یه سعی واهتمام اتمدک دانی مراد حافظ ازین درس غصه چیست

آثور امر حاضر درسه

بو غصّه دن سندن حافظك مرادي ندر بیلورمیسن أز تو کرشمهٔ وز خسرو عنایتی
سندن بر کرشمه و پادشاهدن بر عنایت خطاب مرشده در
این خرقه که من دارم در رهن شراب اولی بو خرقه که بن طوترم شراب
رهنده اولی در وین دفتر بی معنی غرق می ناب اولی بو بی معنی دفتر صافی
شرابه غرق اولی در مراد وجود و علم ظاهردن فراغت ایدوب عشق آلهی یه
سعی اتمک اولی ایدوکن بیان در چون عمر تبه کردم چندانکه نگه کردم
در کنج خراباتی افتاده خراب اولی بر خرابات بوجاغنده خراب دوشمش
اولی در مراد جمیع خصوصده عشق آلهی یه سعی اتمک اولی ایدوکن اشعار در
چون مصلحت اندیشی دورست ز درویشی چونکه مصلحت اندیشلک
درویشلکدن دور در هم سینه پر آتش به هم دیده پر آب اولی هم سینه
پر آتش بکدر هم چشم پر آب اولی در مراد حالات عشق مال و جاه دن
مقبول ایدوکن بیان در من حال دل زاهد با خلق نخواهم گفت بن
زاهدك کوکلی حالنی خلقه دیمك استمزم این قصّه اگر گویم با چنگ و
رباب اولی اگر بو قصّه یی دیم چنك و رباب ایله اولی در مراد زاهدده
اولن ریایی خلقه دیمزم بلکه آنی مرشدم ایله شولیشورم دیمکدر تا کی
سر و پا باشد اوضاع فلك زین دست مادام که اوضاع فلك بونك
کبی دن بی سر و پا اوله در سر هوس ساقی در دست شراب اولی باشده
ساقی نك هوسی الده شراب اولی در مراد مرشد و عشق در از همچو تو
دلداری دل بر نکنم آری سنکلین بر دلداردن فراغت اتمزم بلی گر تاب
کشم باری زان زلف بتاب اولی اگر حرارت و اضطراب چکم
باری اول بو کلم لو زلف دن اولی در مراد دنیا خصوصی ایچون الم

کرشمه ده اولن پیمه وحدت ایچوندر

درویشی ده اولن یا مصدر ایچوندر

چکمکدن ایسه اسرار الهیه حصولنده زحمت چکمک اولی ایدوکن اشعار در

جامی چو نیست کار تو غیر از جفاکشی باری جفای انکه کشیدن

کری کند چون پیر شدی حافظ از میکده بیرون آی چونکه پیر اولدک ای حافظ

میخانه دن طاشره کل رندی و هوسناکی در عهد شباب اولی رندلک و هوسناکلک

یکت لک زماننده اولی در مراد عشقه سعی اتمک زمان شبابده زیاده خوب ولطیف

ایدوکن بیان در ای که در کشتن ما هیچ مدارا نکنی ای

کمه که بزی هلاک اتمکده مدارا ایلمزسن سود و سرمایه بسوزی و محابا نکنی سود

و سرمایه یی یقرسن و میل و ترحم ایلمزسن خطاب عام اولمق روشن در درد مندان

بلا زهر هلاهل دارند بلا دردلولری زهر هلاهل طوترلر قصد این قوم خطا باشد

هان تا نکنی بو قومه قصد خطر در اکاه اول صاقن اتمیه سن مراد لحوم العلماء

مسمومة حسبنجه بونلرک ضررنه قصد ایدن کند و ضرر ایلردیمکدر بو حدیث شریف

اولیایه و علمایه شامل در رنج ما را که توان برد بیک گوشهٔ چشم بزم

رنجمزی که بر کوز اوجی ایله التمک ممکن در شرط انصاف نباشد که مداوا

نکنی انصاف شرطی اولمیه که علاج ایلمیه سن خطاب مرشده در دیدهٔ ما

چو بامید تو دریاست چرا بزم چشممز چونکه سنک امیدک ایله دریا در نچون

نتفرج گذری بر لب دریا نکنی تفرج ایله دریا کنارنه بر کذر ایلمزسن خطاب

مرشده در که کثرت بکا سببی ایله آندن فیض امید طوتر نقل هر جور که از

خلق کریمت کردند سنک کریم خلقکدن هر جور که نقل ایلدیلر قول صاحب

غرضانست تو آنها نکنی صاحب غرضلرک سوزیدر سن انلری ایلمزسن

خطاب مرشده در که اخلاق حمیده صاحبی در بر تو کر جلوه کند شاهد

ما ای زاهد بزم محبوبمز اکر سکا تجلی ایلیه ای زاهد از خدا جز می و معشوق

آی امر حاضر درسا

باردو بنده بردن مغنا سنده در منه

تمنای نکنی خدادن می و معشوق دن غیری تمنا ایلمزسن شاهد مراد مرشد
و می دن مراد عشق در معشوق دن مراد باری تعالی در حافظا سجدهٔ ابروی
چو محرابش کن ای حافظ انک محراب کبی ابروسنه سجده ایله که دعای زسر
صدق جز انجا نکنی زیرا اندن غیری یرده صدق اوجندن بر دعا ایده مز
سن مراد وصال جانانی غیب هویت حصولنده طلب ایله که میسر اوله دیکدر
ای بیخبر بکوش که صاحب خبر شوی ای بیخبر چالش که
صاحب خبر اوله سن تا راهرو نباشی وکی راهبر شوی مادام که سالک
اولمیه سن قچن مرشد اولورسن در مکتب حقایق پیش ادیب عشق حقایق
مکتبنده عشق ادیبی اوکنده هان ای پسر بکوش که روزی پدر شوی
آکاه اول ای پسر چالش که برکون بابا اولورسن مکتب حقایقدن مراد
خانقاه در ادیب عشق دن مراد مرشد در بعض نسخ ده حقایق ایله ادیب
اورتاسنده واو عاطفه واقع اولمشدر خواب و خورت زمرتبهٔ عشق کرد
دور خواب خورسنی عشق مرتبه سندن دور ایلدی آنکه رسی بعشق
که بی خواب و خور شوی عشقه اول وقت ایرشورسن که خواب سنز و طعام سنز
اوله سن مراد احوال طبیعت محو اولمینجه حالات عشق ظهور بولماز دیمکدر
فرشته خوی شود آدمی بکم خوردن وکر خورد چو بهایم بیوفتد چو جماد کر نور
عشق حق بدل و جانت اوفتد اکر حقک عشقی نوری سنک دل و جانکه دوشه
بالله کز آفتاب فلک خوبتر شوی الله حقیچون که فلک آفتابندن خوب رک
اولورسن دست از مس وجود چو مردان ره بشوی راه عشق مردلری کبی
وجود بقرندن ال یوی تا کیمیای عشق بیابی و زر شوی تا عشق کیمیاسنی بوله سن
وزر اوله سن مراد انانیت وکبری ترک ایله که عشق الهی یه وصول بوله سن دیمکدر

سن ای حاضر در نسخه

شنوی فعل مضارع مخاطب در نسخه

شنوی ای حاضر در نسخه

ازنای

از پای تا سرت همه نور خدا شود سنک جمیع وجودک نور خدا اولور دَرْ راه
ذو الجلال چو بی پا و سر شوی الله یولنده چونکه بی پا وسر اولەسن مراد
فانی فی الله ایدر ایسک وجود باقی بولورسن دیمکدر یکدم غریق بحر خدا شو
گمان مبر بردم بحر خدایه غریق اول کمان ایلمه کز آب هفت بحر بیک موی
تر شوی که هفت دریا آبندن برموی ایله تر اولەسن یعنی بر قیلک
اصلنمز وجه خدا اگر شودت منظر نظر وجه خدا اگر سنک نظرکک منظری
اوله یعنی آنی هر یرده مشاهده ایده سن زین پس شکی نماند که صاحب
نظر شوی بوندن صکره بر شک قالمدی که صاحب نظر اولورسن مراد حقیقة
صاحب نظر ناظر خدا اولن کمسه ایدوکن بیان در بنیاد هستی تو چو
زیر و زبر شود سنک وجودک بنیادی چونکه خراب اوله در دل گمان مدار
که زیر و زبر شوی دل ده ظن طوتمه که زیر و زبر اولەسن گر در سرت هوای
وصالست حافظا اگر سنک باشکده وصال هواسی وار ایسه ای حافظ
باید که خاک درگه اهل نظر شوی کرک که اهل نظرک درکاهی خاکی اولەسن
یعنی بر مرشده مرید اولەسن تا مدعی نگوید اسرار عشق
و مستی مدعی یه عشق و مستلک سرلرنی دیمکوز تا بیخبر بمیرد در درد
خودپرستی تا خودپرستلک درد نده بیخبر اوله بو وجه دخی جائزدر تا بیخبر
خودپرستلک درد نده اوله با ضعف و ناتوانی همچون نسیم خوش باش
ضعف و ناتوانلق ایله یا د نسیم کبی خوش اول بیماری اندرین ره خوشتر
ز تندرستی بو یولده بیمارلق تندرستلکدن خوشترکدر کجا خود
شکر این نعمت گذارم که زور مردم آزاری ندارم در گوشهٔ سلامت
مستور چون توان بود سلامت کوشه سنده مستور اولمق نیجه ممکن در

شوی فعل مضارع مخاطبدر

امر حاضر درمه

تا نرگس تو با ما گوید رموز مستی مادام که سنک چشمک بزه مست لک رمزلرنی سویلر
مراد تأثیر ذاتک ظهوری البته عاشقی مست ایلر دیمکدر عاشق شو ار نه روزی
کار جهان سر آید عاشق اول یوخسه برکون جهان ایشی باشه کلور ناخوانده
نقش مقصود از کارگاه هستی وارلق کارخانه سندن مقصود نقشنی اوقومش
ایکن مراد عشق وطاعته سعی ایله یوخسه ناگاه برکون اجل ایرشور دیمکدر در آستان
جانان از آسمان میندیش جانانک آستاننده آسماندن فکر ایلمه کز اوج سر
بلندی افتی بخاک پستی زیرا سربلندلک اوجندن الچقلق خاکنه دوشرسن مراد
جناب قدسه وصول بولنه ماسوی فکرندن کچمک لازم ایدوکن بیان در خار
ارچه جان بکاهد گل عذر آن بخواهد خار اگرچه جانه الم ویرر گل انک عذرنی
دیلر سهلست تلخی می در جنب ذوق مستی مست لک ذوقی یاننده شرابک
آجیلغی سهل در مراد بودر که وصال جانان امیدی ایله ریاضت وعشق مشقتلری آسان در صوفی پیاله پیما حافظ قرابه پرداز صوفی پیاله ایله شراب نوش
ایدجی حافظ دستی ایله شراب نوش ایدجی ای کوته آستینان تا کی دراز
دستی ای قصه یک لولر دراز دستلک قچنه دک مراد عشقدن بی بهره اولن
صوفی کسوتلو اولن مدعیلره طعندر ای دل مباش
خالی یکدم ز عشق ومستی ای دل عشق ومستلکدن بردم خالی اولمه زانکه
برو که رستی از نیستی وهستی آندن صکره یوری که یوقلقدن ووارلقدن
قورتلدک گر خرقه پوش بینی مشغول کار خود باش اگر خرقه پوش کورهسن
کندو ایشوکه مشغول اول هر قبلهٔ که باشد بهتر ز خود پرستی هر بر قبله
که وار در خود پرستلکدن یکرکدر یعنی خود پرستلکدن قبیح نسنه یوقدر
در مذهب طریقت خامی نشان کفرست طریق مذهبنده خاملق کفرنشانی در

[illegible]

[illegible]

آری

آری طریق رندی چالاکیست وچستی یعنی عاشق لغک طریقی چالاک لک و
چست لک در تا فضل وعقل بینی بی معرفت نشینی مادام که فضل وعقله
نظر واعتبار ایدرسن معرفت وعشق سنز اوتوررسن یک نکته ات بگویم
خودرا مبین که رستی سکا بر نکته دیم کندوکی کورمه که قورتلدک ان روز
دیده بودم این فتنهها که برخواست اول کون کورمش ایدم بو فتنه لری که
ظاهر اولدی گز سرکشی زمانی با مانمی نشینی سرکش لکدن بر زمان بزمله
اوتورمدک خطاب خدایه در که کمال استغناسنی بیان در سلطان من
خدارا زلفت شکست مارا ای بنم سلطانم الله ایچون سنک زلفک
بزی صدی تا کی کند سیاهی چندین دراز دستی بر سیاه قحبه دک بو
قدر دراز دست لک ایده خطاب خدایه در که ظلمت کون دن شکایت
ایدر خدارا بونده ذاتک ایچون معناسنه قول در دوش آن صنم چه خوش
گفت در مجلس مغانم دون کیجه اول صنم مغ مجلسنده بانه نه لطیف دیدی
با کافران چه کارت گر بت نمی پرستی کافر ایله سنک نه ایشک وار
اگر بته طپمز ایسک مراد مرشدک کندوسنه عتاب ایدوکن اشعار در اخلاق
ذمیمه سندن اوتری صنم دن مراد مرشد در کافران دن مراد اخلاق ذمیمه در
که وصال جانانه هر برسی مانع قوی در کفر کبی از راه دیده حافظ تا دید
زلف پستت کوز یولندن تا که حافظ سنک پست زلفکی کوردی با جمله
سر بلندی شد پایمال پستی جمله سربلندلکی ایله پست لکک پایمالی اولدی
زلف دن مراد بونده ظلمت کون در که اکه محبت ایدن پست اولور
بشنو این نکته که خودرا زغم آزاده کنی بو نکته یی
ایشت که کندوکی غمدن خلاص ایده سن خون خوری گر طلب روزی

ای سلطان من نقد زنده در
نسخه

شیئی ده اولن پایصدار کوبد
نسخه

ننهاده کبی اکر قسمت اولنمش رزق طلب ایدرایسک قان یرسن یعنی بلا چکرسن
آخر الأمر گل کوزه گران خواهی شد آخر الأمر بردا قجی لرک بالچغی اولسک گرک
حالیا فکر سبو کن که پر از باده کنی شمدی دستی فکرنی ایله که باده دن برایدرسن
یعنی شمدی دستی بی شراب ایله بر ایلمک فکرن ایله مراد اولمزدن عشق و
طاعته سعی ایله دیمکدر گر از آن آدمیانی که بهشتت هوسست اگر اول آدمیلردن
ایسک که سنک هوسک جنت در عیش با آدمی چند پریزاده کنی بر قچ
پریزاده آدمی ایله عیش ایله سن مراد طالب جنت اولنه عاشق ایله
مصاحبت لازم ایدوکن بیان در تکیه بر جای بزرگان نتوان زد بگزاف
گزاف ایله اولولر یرنه اوتورمق ممکن دکلدر مگر اسباب بزرگی همه آماده
کنی مگر دولی اولولق اسبابنی مهیا ایده سن خاطرت کی رقم فیض
پذیرد هیهات هیهات سنک خاطرک نجه فیض رقمنی قبول ایدر مگر
از نقش پراکنده ورق ساده کنی مکر پراکنده نقشدن ورقی ساده ایدرسن
مراد دل محبت ماسوی نقشندن پاک اولمینجه فیض آلهی اثری آنده منتقش
اولمازدیمکدر اجرها باشدت ای خسرو شیرین دهنان ای شیرین
دهنلرک خسروی سکا اجرا ولورگر نگاهی سوی فرهاد دل افتاده
کنی اگر دل افتاده فرهاد جانبنه بر نظر ایده سن خسرو دن مراد مرشد
فرهاددن مراد طالب عشق در کار خود گر بکرم باز گذاری حافظ
کندو ایشکی اگر حق تعالی نک کرمنه تفویض ایده سن ای حافظ ای
بس عیش که با بخت خداداده کنی ای چوق عیش که خدادادا طالعله
ایدرسن مراد اعتماد کرم حقه کرک طاعته کرکمز دیمکدر ای صبا بنده گی
خواجه جلال الدین کن ای صبا خواجه جلال الدینک قول لغن ایله

زو يعني ده زدن بعنا شده در

سن امر حاضر در

تا جهان پر سمن و سوسن آزاده کنی تاجهانی سمن و سوسن آزاده
ایله پر ایلیه سن مراد بربزرکی مدح در بصوت
بلبل و قمری اگر ننوشی می اگر بلبل و قمری صوتی ایله شراب اچمیه سن علاج
کی کنمت آخر الدوا الکی سکا داغ علاجی ایدرم زیرا آخر الدواء الکی که دوانک
آخری داغ در دیمشلر در مراد مرشدلر سوزی ایله اگر عشق وطاعته سعی اتمیه سن
سکا علاج اخق دوزخ اولور دیمکدر علاج لفظی کی لفظنه مضاف در مضاف
اولمق جائز دکلدر چو گل نقاب بر افکند و مرغ زد هو هو چونکه گل نقابنی
رفع اتدی و مرغ هو هو اوردی یعنی اوتمکه باشلدی منه ز دست پیاله چه
میکنی هی هی پیاله یی الدن قومه نیلرسن اتمه اتمه مراد عشقه تحریص در هی هی
اتمه اتمه معناسنه شرح اولندی و تحسر اچون دخی کلور معنی بویله اولور پیاله یی
الدن قومه نه تحسر ایدرسن یعنی عشقه سعی ایله عمر کذشته اچون تحسر ایمه
چو هست آب حیاتت بدست تشنه ممیر چونکه الکده آب حیات واردر
صوسز اولمه فلا تمت و من الماء کل شیء حی اولمه حال بوکه هر شیء
آب دن دیری در آب حیاتدن مراد عشق وطاعت در که حیات ابدیه
سبب در ز ذخیره بنه از رنگ و بوی فصل بهار فصل بهارک رنک
و بوینذن بر ذخیره قو که می رسند ز پی ره زنان بهمن و دی زیرا
فصل بهارک آردندن بهمن و دی ره زن لری ایرشورلر مراد صحت
بدن و قدرت عشق وطاعت موجود ایکن آخرت تدارکن ایله دیمکدر
دی قیش بهمن اورته قیش آی زمانه هیچ نبخشد که باز نستاند زمانه هیچ
نسنه بغشلمز که کرو المیه مجو ز سفله مروت که شیئه لاشی سفله دن
مروت استمه زیرا انک لنه سی یعنی احسانی لاشیء در شکوه سلطنت و

اتمه اتمه یعنی پیاله یی الدن قومه

بنه امر حاضر در

حکم کی ثباتی داشت سلطنت وحکم عظمتی قچن برثبات طوتدی ز تخت جم
سخنی مانده است وافسر کی جمک تختندن وکیک تاجندن بر سوز قالمدر کی
برباد ش هلک اسمی در خزینه داری میراث خوارکان کفرست میراث ییجی لرک
خزینه دارلغی کفردر بقول مطرب وساقی بفتوی دف ونی مطرب وساقینک
قولی ایله ودف ونیک فتوی سی ایله نوشته اند بر ایوان جنة المأوی جنت
المأوی نک ایوانی اوزره یازمشلردر که هر که عشوه دنیی خرید وای بوی که هر کیمکه
دنیانک عشوه سنی صاتون آلدی یعنی مکرینه آلداندی وای اکه سخا نماند سخن
طی کنم شراب کجاست سخا قالمدی سوزی طی ایده لم شراب قنده در بده
بشادی روح روان حاتم طی حاتم طینک روح روانی شادلغنه یعنی شوقنه
دیر نماند حاتم طایی ولیک تا باید بماند نام بلندش بنیکوئی مشهور بخیل
بوی خدا نشنود بیا حافظ بخیل حق رایحه سنی ایشتمز کل ای حافظ پیاله گیر
کرم ورز والضمان علی پیاله طوت وکرمه چالش وضمان بنم اوزرمه
یعنی عشقه سعی ایله وکریم اول بن ضامن که سن رحمت حقه واصل اولورسن
جوانمرد اگر راست خواهی ولیست کرم پیشه شاه مردان علی است
بگرفت کار حسنت چون عشق من کمالی سنک حسنک ایشی
بنم عشقم کبی برکمال طوتدی خوش باش زانکه نبود این حسن را زوالی
خوش اول زیرا که بو حسنه بر زوال اولماز خطاب مرشده درکه حسن معنوی سی
ثبات وکمال اوزره در در وهم می نگنجد کاندر تصور عقل وهمه صغمز
که عقل تصورنده آید هیچ معنی زین خوبتر مثالی هیچ معنی ایله بوندن
خوبرک برمثال کله مراد خدانک مثلی اولمدغی اشعار در آن دم که با تو
باشم یکساله هست روزی اولدم که سنک ایله اولم بریل برکون در

وانده‌م که بی تو باشم یک لحظه هشت سالی واولدم که سنسز اولم بر لحظه
بر ییل در مراد زمان کثیرده اولن تجلی و فیض زمان قلیل کلور و زمان
قلیلده اولن فراق وقبض زمان کثیر کلور دیمکدر خطاب خدایه در شد
حظ عمر حاصل گر زانکه با تو مارا عمر حظی حاصل اولور ایدی اگر اندن که
سنک ایله بزه هرگز نعمر روزی روزی شود وصالی شویله که بر کون بر
وصال نصیب اوله خطاب خدایه در که انک بردم وصالی حاصل عمر عزیزدر
چون من خیال رویت جانا بخواب بینم ای جان بن سنک یوزک خیالنی
دوشده نیجه کورم گز خواب می نبیند چشمم بجز خیالی که خوابدن بنم چشیم
بر خیالدن غیری کورمز خطاب خدایه در رحم ار بر دل من گز مهر روی
خوبت بنم کوکلمه رحم کتور زیرا سنک خوب یوزک محبتندن شد شخص ناتوانم
باریک چون هلالی بنم ضعیف جسمم بر هلال کبی اینجه اولدی مراد خدادن
کندوسنه ترحم طلبی در حافظ مکن شکایت گر وصل یار خواهی
ای حافظ شکایت ایلمه اگر یارک وصالن استر ایسک زین بیشتر ببایذ
بر هجرت احتمالی سکا فراقه بوندن زیاده رک بر تحمل گرک
بلبل ز شاخ سرو بگلبانگ پهلوی بلبل سرو بوداغندن پهلوی صدا
ایله می خواند دوش درس مقامات معنوی دون کیجه مقامات معنوی
درسنی اوقودی مراد علو قدر صاحبی اولن مرشد اصطلاحات طریقت
اوزره عشق الهیدن نکته لر بیان ایلدی دیمکدر پهلوی مشهور بر لساندر
یعنی بیا که آتش موسی نمود گل یعنی گل که گل موسی آتشنی کوستردی
تا از درخت نکته توحید بشنوی تا درختدن توحید نکته سنی
اشیده‌سن نته کیم طور طاغنده بر درختدن انی انا الله صداسی

شد بوبنده شدی معناسنه در
صح

هرگز بوبنده شویله معناسنه در
صح

چون اماله ایله استفهامدر
صح

کلمشدر مراد هر شیئک ظهوری واجب الوجودک وجود و وحدانیتنه برشاهد

اید وکن بیان در   برگ درختان سبز در نظر هوشیار هر ورقی دفتریست

معرفت کردکار مرغان باغ قافیه سنجند و بذله گوی باغ مرغلری قافیه پیدا

ایدجیلر و لطیفه سویلیجیلردر تا خواجه می خورد بغزلهای پهلوی تا کشی پهلوی

غزللر ایله شراب ایچه زبان پهلوی صعوبت اوزره اولدغندن اصطلاحات

مشایخی اکا تشبیه ایتمشدرمیدن مراد عشق در خوش وقت بوریا و گدائی

و خواب امن بوریانک و گدالغک و امن ایله اولن و خوابک وقتی خوش در

کین عیش نیست درخور اورنگ خسروی که بو عیش پادشاهلق تختنه لایق

دکلدر یعنی پادشاهلرده بو حضور یوقدر بخشند خوش روستایی و جفت

بذوقی که سلطان در آید بخفت جمشید جز حکایت جام از جهان نبرد

جمشید جهان دن جام حکایتندن غیری التمدی زنهار دل مبند بر اسباب

دنیوی صاقن دنیوی اسبابنه کوکل باغلمه دهقان سالخورده چه خوش گفت

با پسر یاشلو دهقان پسرنه نه لطیف دیدی کای نور چشم من بجز از

کشته ندروی که ای بنم کوزم نوری اکدککدن غیری بچمزسن مراد وان

لیس للانسان الا ما سعی حسبنجه هر کس دنیاده نه عمل اتدی ایسه آخرتده

انک جزاسنی کورر دیمکدر چشمت بغمزه خانهٔ مردم سیاه کرد سنک

چشمک غمزه ایله خلقک خانه سنی سیاه ایلدی مخموریت مباد که خوش

مست میروی سکا مخمورلق اولمسون که خوش مست کیدرسن خطاب مرشده

این قصهٔ عجب شنو از بخت واژگون منعکس و برامز بخت دن

بو عجب قصه یی اشت یعنی برامز بختم سببی ایله باکه واقع اولن غریب

حکایتی استماع ایله مارا بکشت یار بانفاس عیسوی عیسی یه منسوب

نفس

بزه شکر و صف ترکیبی در
تمه

درخور لایق معناسنه در
تمه

نسبت ایکوندر تمه
عیسوی ده اولن یا

نفس لرایله یاربزی دیلدی یاردن مراد مرشد در که عیسی نفس ایکن
ریاضت ایله مریدلرک نفسنی هلاک ایدر اما حقیقتده احیا ایدر
ساقی مگر وظیفهء حافظ زیاده داد ساقی حافظک وظیفه سنی مکر زیاده
ویردی کاشفته گشت طرّهء دستار مولوی که مولوی دستارک طره سی
پریشان اولدی مراد غلبات عشق ایله مرتبهء استغراقه وصول بولدغن
اشعار در بیا با ما مورز این کینه داری کل بزمله بو کینه دارلغه
چالشمه که حق صحبت دیرینه داری زیرا قدیمی صحبت حقنی طوترسن بعض
نسخه ده بیا یرنه تبا واقع اولمش در نصیحت گوش کن کین دُر بسی به
نصیحت استماع ایله زیرا بو در چوق یکدر از ان گوهر که در گنجینه داری
اول گوهردن که خزینه ده طوتارسن دردن مراد نصیحتی در بفریاد خمار
مغلسان رس مفلسلرک خماری فریادنه ایرش خدارا گرمی دوشینه
داری الله ایچون اگر دونکیجه لک شراب طوترایسک خطاب بر صاحب
دولته در ولیکن کی نمایی رخ برندان اما رندلره قچن یوز کوسترسک
تو گز خورشید و مه آیینه داری سنک که خورشید و مه دن آیینه طوتارسن
مراد اول صاحب دولتک قدر و رفعتن بیان در بدرندان مگو ای شیخ و
هشدار رندلرک عیبنی سویلمه ای شیخ و اکله که با مهر خدایی کینه داری که
خدایه منسوب محبته یعنی خدا دوستلرینه کین و عداوت طوتارسن مراد
منکر عاشق اولنه نصیحت در نمی ترسی ز آه آتشینم بنم آتشین آهمدن
خوف ایتمزسن تو دانی خرقهء پشمینه داری سن بیلورسن یوک خرقه
طوترسن که آتشه اصلا تحملی یوق در مراد عاشقک آه و بد دعاسندن
خذر ایتمکه تنبیه در نمی ترسی قورقمزمیسن معناسنه دفی جایز در ندیدم

اشکی اندر خاطر درست

خوشتر از شعر تو حافظ سنک شعرکدن خوشرق کورمدم ای حافظ بقرآنی که اندر سینه داری شول قران حقیچون که سینه ده طوترسن بحشم کرده ام

ابروی ماه سیمایی برماه یوزلونک قاشنی کوزده ایلمشم یعنی اکه محبت اتمشم خیال سبز خطی نقش بسته ام جایی بر یرده بر سبز خطک خیالنی نقش ایلمشم

مراد قرب الهی یه وارشده وصول بولمش بر مرشده مرید اولمشم دیمکدر امیدهست که منشور عشقبازی ءمن امیدوار درکه بنم عشقبازلغم براتی

ازان کمانچهٔ ابرو رسد بطغرایی اول کمانچهٔ ابرودن بر طغرایه ایرشه مراد بر مرشددن کندوسی دخی صاحب ارشاد اولمسن توقع در سرم زدست

شدو چشم از انتظار بسوخت باشم الدن کتدی و چشم انتظاردن یاندی در آرزوی سرو چشم مجلس آرایی بر مجلس آرانک سرو چشمی آرزوسن

مرادینه مرشد در نمکذرست دل آتش بخرقه خواهم زد کوکل بکدر ویرشاندر خرقه یه آتش اورمق استرم بیا بیا که کری میکند تماشایی کل کل که بر تماشایه

دکرکری دکمک معناسنه در نتکم حضرت جامی بیورمشدر جامی چو نیست کار تو غیر از جفاکشی باری جفای آنکه کشیدن کری کند در آن مقام که

خوبان بغمزه تیغ زنند اول مقامده که خوبلر غمزه ایله تیغ اوررلر عجب مدار سری اوفتاده در پایی بر ایاغه بر باش دوشمش اولسه عجب طوتمه مرا که از رخ او

ماه در شبستانست انک رخندن که بنم شبستانمده ماه وار در کجا بود بفروغ ستاره پروایی ستاره نک فروغنه قنده بر پروا اولور یعنی

خلوتمده که ماه کبی دلبر اوله ستاره یه بکزر محبوبه نیچون میل ایدرم مراد خدادر بو وجه دخی جایزدر انک رخندن که ماه بنم شبستانمده دیوبا که

ستاره نک فروغنه نیچون بر پروا اولور بو وجه اوزره مرانک معناسی معنی

نسخهٔ اکثرنده بزنی ده اولمش

مجلس آرای وصف ایتدیلر نسخه

446

جهتندن پروایه مصرو فدر زمام دل بکسی داده ام من درویش
بن درویش زمام دلی بر کمسه یه ویرمشم که نیستتش بکس از تاج
وتخت پروایی که کمسه ایله انک تاج وتختدن پرواسی یوقدر کسیدن
مراد خدا اولمق زیاده روشن در پروا طاقت وفراغت و
قیورمق وآسان وهوس ومیل معناسنه درامّا بونده معنای اخیر
مراددر فراق و وصل چه باشد رضای دوست طلب فراق ووصل نه
اولور دوستک رضاسنی طلب ایله که حیف باشد از و غیر او تمنایی
زیرا حیف درآندن آندن غیری بر تمنّا و مراد دوست دن مراد باری
تعالی در بروز واقعه تابوت ما ز سرو کنید واقعه کوننده بزم تابوتمزی
سرودن ایلکوز که می رویم بداغ بلند بالایی زیرا بر بلند قامتک داغی ایله
کیدرز مراد شهید عشق اولنک رعایته استحقاقی وارایدوکن بیاندر
کر کند قامتش هلاک مرا زیر سروی کنید خاک مرا در ز شوق
بر آرند ماهیان نثار ماهی لر شوقلرندن نثاره انجولر کتورر لر اکر سفینهٔ
حافظ رسد بدریایی اکر حافظک سفینه سی بر دریایه ایرشه سفینه بونده
دفتر معناسنه درکه مراد کندونک دیوانی در بجان او که کرم
دست رس بجان بودی انک بقاسی حقیچون که اکر جانمه ال ایرشمک
اولیدی کمینه پیشکش بندکانش آن بودی انک بنده لرینه کمینه
پیشکش اول اولور ایدی یعنی جانمی بنده لرنه پیشکش چکردم مراد مرشددر
اکر دلم نشدی پای بند طرهٔ او اکر کوکلم آنک طرّه سنه پای بند اولمیدی
کیم قرار درین تیره خاکدان بودی بو تیره خاکدان ده باکه قچن قرار
اولور ایدی ضمیر غایب مرشده راجع در درآمدی ز درم کاشکی چولمعهٔ

طلب بونده امر حاضردر
طلبیدن دن صکره

بنده لرك اكر كمینه پیشكشی داخی اول اولور ایدی
ایكی وده اولی وجه بو وجهدن اولی ترمی

نور کاشکی قپومدن ایچرو کلیدی نور لمعه سی کبی که برد و دیدهٔ من حکم

او روان بودی که انک حکمی بنم اکی کوزمه روان اولیدی بو وجه دخی

جائزدر که انک حکمی بنم اکی کوزمه روان ایدی مرادینه مرشد در برخ

چو مهر فلک بی نظیر آفاقست رخ ایله فلکک آفتابی کبی عالمک بی نظیری در

رخ ده بو وجه دخی جائزدر بدل دریغ که یک ذره مهربان بودی کوکل

ایله حیف که بر ذره مهربان اولیدی مراد اول مرشدک کمال استغناسی

بیان در بخواب نیز نمی بینمش چه جای وصال انی دوشده دخی کورمزم

نه وصال یری در چو این نبود ندیدیم باری آن بودی چونکه بو اولمدی

وکورمدک باری اول اولیدی یعنی چون وصال اولمدی باری خوابده

کورمک اولیدی بہ بندگی قدش سرو معترف گشتی انک قدنک بنده لکنه

سرو معترف اولور ایدی اگر چو سوسن آزاده اش زبان بودی اکر

سوسن آزاده کبی اول سروک زبانی اولیدی مراد مرشدک علو قدرن

بیان در زپرده نالهٔ حافظ برون کی افتادی حافظک ناله سی تحتن

پرده دن طاشره دوشردی اگر نه همدم مرغان صبح خوان بودی

اکر صبح خوان مرغلره همدم اولمیدی مراد سحرخیز عشاق ایله مصاحب

اولدغندن ناله ایلردیمکدر چه بودی از دل آن یار

مهربان بودی نولیدی اکر اول یارک کوکلی مهربان اولیدی که حال ما

نه چنین بودی از چنان بودی زیرا بزم حالمز بویله اولمازایدی اکر

انجلین اولیدی مراد اکر مرشدک بزه بر نظری اولیدی حالمز بویله ملکدر

اولمازایدی دیمکدر گرم زمانه سرافراز داشتی و عزیز اکر زمانه بنی

سرافراز و عزیز طوتیدی سریر عزتم آن خاک آستان بودی بنم عزتم

نیز دخی معناسنه در

مهربان شفقتلو

برای

سریری اول آستانک خاکی اولوردی مراد مرشدک آستانی خاکنده اولمغی
سریر عزّت بلدوکن بیان در بگفتمی که بها چیست خاک پایش را دیرایدم
که انک خاک پاینک بهاسی ندر اگر حیات گرانمایه جاودان بودی اکر
آغر بهالو حیات جاودان اولیدی مراد انگ خاک پاینک بهاسی باقی
حیات ایدوکن اشعار در بگفتمی که چه ارزد نسیم طرّهٔ دوست دیرایدم
که دوستک طرّه سی رایحه سی نه دکر گرم بهر سر موئی هزار جان بودی
اکر هر بر موییم باشنده بیک جانم اولیدی یعنی نیجه یوز بیک جانه دکر مراد
غیب هویّته و نفحهٔ رحمانیّه یه بها میسّر دکل ایدوکن بیان در برات خوش
دلیٔ ما چه کم شدی یارب گرش نشان امان از بد زمان بودی اکر بزم
خوشدللک براتمزه زمانه نک ضررندن امان نشانی اولیدی عجب نه اکسیلور
ایدی مراد جناب قدسدن جمعیّت خاطر طلبی در بو بیتک معناسنده
صعوبت اولدغندن اوتری بو وجهله شرح اولندی اگر نه دایرهٔ عشق
راه بر بستی اگر عشق دایره سی یول بغلمیدی چو نقطه حافظ مسکین
دران میان بودی نقطه کبی مسکین حافظ اول اورتارده اولور ایدی
مراد بو اولمق جائزدر که هر کمه دایرهٔ عشقدن ایچرو کرمکه و نقطهٔ عشقه
وصول بولمغه قادر اولماز زیرا مانع قوی واردر مراد عشق الهی محبّت
ماسویدن خلاصه سبب اولوردیمکدر بو وجه دخی جائزدر اول اورتاده
اولورمی ایدی یعنی عشقه ایرشدکدن صکره عشق محبت ماسوی یه ایرشمکه
مانع اولور — تو مگر بر لب آبی بهوس بنشینی سن مگر هوس
ایله برصو کنارنده اوتورمیه سن ورنه هر فتنه که بینی همه از خود بینی
یوخسه هر فتنه که کوررسن دوکلی کندکدن کوررسن یعنی بو مقدار هوس

یارب بو بنده عجب معناسنه دور صح

آبی وه اولمق یا وصلت اکجوندر صح

که صوکنارنده اوتورمقدر فتنه‌یه سبب دربو وجه‌دخی جایزدرسن مگر دنیادن
فراغت ایدوب هوس ایله برآب کنارنده اوتوره‌سن که جهانک فتنه‌سندن
خلاص بوله‌سن یوخسه عالمده هرفتنه که گوررسن جمیعی سنی کندکده گوررسن بووجه
اوزره لب آب دن مراد توحید اولور وجه اولده نسبت مصراع اولده اولن
فعل منفی در وجه ثانیه نسبت مثبت در تجدایی که تویی بندهٔ بگزیدهٔ او
اول خدا حقیچون که سن انک مقبول ومختار بنده‌سی سن که برین چاکر
دیرینه کسی نگزینی که بوقدیم چاکر اوزره برکمه‌یی اختیار ایتمیه‌سن خطاب
مرشده در بعد ازین ما و گدایی که بسر منزل عشق بوندن صکره بز
وگدالق زیرا عشق سرمنزلنده رهروان را نبود چاره بجز مسکینی
سالکلره مسکین لکدن غیری چاره اولماز ادب و شرم ترا خسرو
مهرویان کرد ادب وشرم سنی مهرولک پادشاهی ایلدی آفرین
بر تو که شایستهٔ صد چندینی تحسین سا که یوز بوقدره لایق سن
خطاب مرشده در گر امانت بسلامت ببرم باکی نیست اگر امانتی
سلامت ایله ایلدم برباک یوقدر بی دلی سهل بود گر نبود بیدینی
بی دل لک سهلدر اگر بی دین لک اولمیه یعنی راه عشقه سلوک آساندر
اما سلوکی تمام نهایته ایرشدرمک مشکلدر صبر بر جور رقیبت چکنم
گر نکنم سنک رقیبک جورنه اگر صبر ایتمیم نیلیم عاشقان را نبود
چاره بجز مسکینی عاشقلره مسکین لکدن غیری چاره اولماز سخنی
بی غرض از بندهٔ مخلص بشنو مخلص بنده‌دن غرضسز برسوز استماع
ایله ای که منظور بزرگان حقیقت بینی ای کمسه که حقیقت بین اولولرک
محبوبی سن خطاب مرشده در سخن بی غرض دن مراد بو بیت در نازنینی

خبر بعضنده در
نسخه

بشنو امر حاضردر نسخه
حقیقت بینی وه او بیت
خطاب اکیجیدر نسخه

چونو

چو تو پاکیزه دل و پاک نهاد سنکلین پاک دل و پاک خلقت برنازنین
بهتر آنست که با مردم بد ننشینی یکرک اولدر که یرامز کمسه ایله اوتورمیه
سن مردم جمع و مفرد استعمال اولنور خطاب مرشده در مردم بددن
مراد دنیا پرستلردر حیفم آید که خرامی بتماشای چمن باکه حیف کلور
که چمن تماشاسنه صالنه سن یعنی کیده سن که تو خوشتر ز کل و تازه
تر از نسرینی زیرا سن کلدن خوشرک و نسریندن تازه رکسن خطاب
مرشده در که انی محبوب منزلهسنه تنزیل اتمش در عجب از لطف تو
ای کل که نشینی با خار عجب درسنک لطفکدن ای کل که خار ایله اوتورر سن
ظاهرا مصلحت وقت در این می بینی ظاهرا وقت مصلحتنی بونده کورر سن
خطاب مرشده در که عوام ایله مصاحبت اتدکندن تعجب ایدر شیشه
بازی سرشکم نکری از چپ و راست سرشکمک شیشه بازلغنی کورر سن
چپ و راستدن کر بدین منظر بینش نفسی بنشینی اکر بو چشم قصرنده
بر نفس اوتوره سن خطاب مرشده در که اکر یه سن عرض ایدر چپ و
راست صاغ سیل این اشک روان صبر دل حافظ برد بو اشک
روان سیلی حافظک کوکلی صبرنی الدی بلغ الطاقة یا مقلة عینی بنی
طاقت نهایت بولدی ای بنم کوزمک مقلهسی اراق اول بلغ فعل ماضی در
نهایت بولدی معناسنه الطاقة انک فاعلی در مقلة بونده کوزک قرهسی و
چقوری معناسنه در که منصوب در منادی مضاف اولدغندن بینی سعی
کبی امر حاضر مفرد مونث حاضره در بان یبین دن که مصدری بین در
که بونده اراق اولمق معناسنه در باب ثانیدن در باع یبیع کبی تو بدین
نازکی و خوشدلی ای شمع چکل سن بو نازکلک و خوش دللک ایله ای شمع

نهاد و بونده خلقت و طبیعت
معناسنه ممکن در
سرزنش و اولین بالخطاب
الیقدر
منظر بونده قصر معناسنه در

448

چکل لایق بزمگه خواجه جلال الدینی خواجه جلال الدینك بزمکهنه لایق سن
دینی ده اولن یا خطاب اکچوندر خوش گرد یاوری فلکت
روز داوری فلك سکا خصومت وجنك كوننده خوش معاونت ایلدی
تا شکر چون کنی وچه شکر آنه آوری عجب نیجه شکر ایدرسن وشکرانه
نه کتوررسن خطاب پادشاهه درکه عدوسنه غالب اولمشدر در کوی عشق
شوکت شاهی نمی خرند عشق محله سنده پادشاه ملق شوکتنی صاتون
آلمزلر یعنی اعتبار اتمزلر اقرار بندگی کن ودعوی چاکری بنده لك اقرارن
وچاکرلك دعوی سن ایله خطاب پادشاهه درکه خدایه طاعت ایله دیو
نصیحت ایلر انکس که اوفتاد وخدایش گرفت دست اول کمسه که دوشدی
وخدا انك النی طوتدی گو بر تو باد تا غم افتادگان خوری دی سنك اوزرکه
اولسون تا دوشمشلرك غمنی ییه سن ساقی بمژدگانی عیش از درم در آی
ای ساقی عیش مشتلغی ایله قپودن ایچرو کل تا یکدم از دلم غم دنیی بدر
بری تا بردم دلمدن دنیا غمنی طاشره ایلیده سن ساقی دن مراد مرشد در
در شاهراه جاه وبزرگی خطر بسی ست منصب واولولق شاهراهنده
خطر چوقدر آن به کزین گریوه سبکبار بگذری اول یك که بو بلگدن
سبکبار کچه سن یعنی منصب ودنیایه مفتون اولمیه سن سلطان و
فکر لشکر وسودای کنج وباج پادشاهه عسکر فکری وکنج وباج سوداسی
درویش وامن خاطر وکنج قلندری درویش وامن خاطر وقلندرلك
بوجاغی نیل مراد بر حسب فکر وهمتست مراده ایرشمك فکر وهمت حسبی
اوزره در از شاه نذر خیر وز توفیق یاوری شاه دن خیر نذر و توفیقدن
یعنی خدادن معاونت مراد پادشاهی خیره دلالت اندوکن بیان در

یکر

فلکت ده اولن تا
خطاب اکچوندر
صح

در آی امر حاضردر
صح

گریوه بلك صح

یک حرف صوفیانه بگویم اجازتست صوفیانه برسوز دییم اجازت وارمیدر
یعنی وار ایسه اول سوز بودر ای نور دیده صلح به از جنگ و داوری ای
کوزم نوری صلح جنک و خصومتدن یکدر مراد پادشاهی صلحه تحریض در حافظ
غبار فقر و قناعت ز رخ مشوی ای حافظ فقر و قناعت غبارنی یوزکدن
یومه کین خاک بهتر از عمل کیمیاگری زیرا بو خاک کیمیاگرلک عملندن
یکرکدر زیرا کیمیاگرلک دنیا غناسنه سبب در فقر و قناعت آخرت
غناسنه سبب در دو یار زیرک و از باده کهن دو
منی اکی زیرک یار و اسکی شراب دن بر ایکی بمن فراغتی و کتابی و گوشهٔ
چمنی بر فراغت و بر کتاب و بر چمن گوشه سی کتاب دن مراد قرآن عظیم
اولمق روشن در گوشهٔ چمن دن مراد فیض و طاعت یری در من این
مقام بدنیی و آخرت ندهم بن بو مقامی دنیا و آخرته ویرمزم اگرچه در
پیم افتند هر دم انجمنی اگرچه هر دم بر وافر خلق بنم آردمه دوشه لر یعنی
طالب اوله لر هر آنکه کنج قناعت بگنج دنیا داد هر اول کمسه که قناعت
بوجغنی دنیا کنجنه ویردی فروخت یوسف مصری بکمترین ثمنی یوسف
مصری بی بر آز رک بهایه صاتدی یعنی همان بوکه بکز کنج کاف عربی نک
ضمه سی ایله بوجق معناسنه در که اکه کوره شرح اولندی و کنج اولمق جایز در
کاف فارسی نک فتحه سی ایله معنی اکه کوره اولور بیا که فسحت این کار
خانه کم نشود کل که بو کارخانه نک وسعتی اکسلمز بزهد همچو توی یا به
فسق همچو منی بر سنجلینک زهدی ایله یا بر بنجلینک فسقی ایله مراد مادام
که ارادة الله متعلق اولمیه طاعت و فسق سببی ایله بو عالم متغیر اولماز
دیمکدر بگوشهٔ بنشین خوشدل و تماشا کن بر گوشه ده خوش دل

شورکانی کاخ صورو نسخه

انجمن ارزن نسخه

فسحت وسعت ... نسخه در

اوتورو تماشا ایله که کس یاد ندارد چنین عجب زمنی که کمه بو چلبین بر عجب
زمانی یاونده طوتمز مراد احوال عالمک تغیرندن تعجب اتدکن اشعار در برو ز
واقعهٔ غم بابشراب باید گفت واقعه کوننده غمی شرابه دیمک کرک که اعتماد نکس
در چنین زمنی زیرا بونک کبی بر زمانده کمسیه اعتماد یوق در مراد عشق دن غیری
دنیا غمنی دفع اتمز دیمکدر نگار خویش بدست کسان همی بینم کند و نگارمی کمه لر
النده کورورم چنین شناخت فلک حق خدمت چو منی بر بنچلینک خدمتی حقنی
فلک بویله اکلدی مراد فلکدن شکایت اتدوکن بیان در بصبر کوش تو ای
دل که حق رها نکند سن صبره چالش ای دل که حق قومز چنان عزیز نگینی
بدست اهرمنی الچلین بر عزیز نگینی بر اهرمنک النده مراد بودر که حق تعالی
حضرتی سلطنت خاتمنی الچلین بر دیو صفت دشمنک النده قومز دیوکند و
کوکلنه تسلیت ایدر زتند باد حوادث نمی توان دیدن حوادثک محکم یلیندن
کورمک ممکن دکلدر درین چمن که گلی بوده است یا سمنی بو چمنده بر گل یا
بر سمن اولمشدر درین باغ سروی نیا مدبلند که باد اجل بیخش از بن
نکند ازین سموم که بر طرف بوستان بگذشت بو سمومدن که بوستان
طرفنه اوغردی عجب که رنگ گلی مانده است یا سمنی عجب که بر گلک ویا بر
سمنک رنگی قالمش ایسه مراد بو بادشاه اولن مصیبتدن عالمده سرور
قالمدی دیمکدر سمن ویاسمن هر بریسی یاشقه بر شکوفه نک اسمی در
مزاج دهر تبه شد درین بلا حافظ بو بلاده دهرک مزاجی خراب اولدی ای حافظ
کجاست فکر حکیمی و رای برهمنی قنده در بر حکیمک فکری و بر برهمنک رایی
مراد نظام عالمه خلل ایرشدی دیو مبالغه ایلر برهمن هند حکیمنه دیرلر
در همه دیر مغان نیست چو من شیدایی دوکلی دیر مغانده

بنجلین

زمن زمان معناسنه در

اهرمنی ده اولمق ایله وصف ایتدیلر

تبه خراب معناسنه در

بنجلین برشید ایوق در خرقه جایی گرو باده و دفتر جایی خرقه بریرده و
کتاب بریرده شرابه رهن شید الق دن مراد عقل معاش طبقه سندن
دور اولمسی در دیر مغان دن مراد بونده مرتبهٔ حقیقت اولمق روش در
مصراع ثانی دن مراد مراتب سلوک درکه بعضی سنده وجوده دن کچمش و
بعض سنده علم ظاهر قیدندن خلاص بولمش در خرقه دن مراد وجود در دل
که آیینهٔ شاهیست غباری دارد دل که شاهه منسوب برآیینه در بر
غبار طوتر از خدا میطلبم صحبت روشن رایی خدادن برروشن رایک
مصاحبتنی طلب ایدرم شاه دن مراد خدادر اکه متصل اولن یا نسبت
ایچون در غبار دن مراد محبت ماسوی دن پیدا اولن کدورت درکه تجلی
جانانه مانع در روشن رای دن مراد مرشد درکه اول غبارانک مصاحبتنسز
زایل اولماز جویها بسته ام از دیده بدامن که مگر چشمم دن دامنمده
ارمغلر بغلمشم که مکر درکنارم بنشانند سهی بالایی بنم کنارمه دیکه لر
برسرو قامتی جویها دن مراد اکی عینندن جریان ایدن اشک درکه قرب
الهی و وصال پادشاهینک حصولنه انی وسیله و سبب ایلمشدر بسته امدن
مراد دایم دامنمدن جریان ایتمسی در نشانند ک فاعلی مرشدلر اولمق
زیاده روشن در سهی بالادن مراد باری تعالی درکنارم بنشانند دن
مراد مشاهدهٔ جمال در حاصل معنی لقای جانان شوقندن حددن زیاده
اولن گریه سنی اشعار کشتی باده بیاور که مرا بی رخ دوست شراب
کشتی سنی گتور که دوستک یوزلنسز بنم گشته هر گوشهٔ چشم از غم دل
دریایی چشممک هر گوشه سی کوکل غمندن بر دریا اولمش در کشتی باده دن
مراد عشق الهی در دوست دن مراد خدادر رخ دن مراد ذات باری در

میطلبم فعل مضارع نفس متکلم وحده در
اصح

سهی بالادن مراد مرشد اولمق
احتمال نشانند ک فاعلی باری تعالی
اعتبار اولنور ایسه اصح

بیاور امر حاضر در

كه بونده مشاهدهٔ جمال مراد درغم دل دن مراد عالم قبض واستتار در هر گوشهٔ

چشم كند ومعناسی اوزره دردیا ذکری مبالغه ایچون در وبو گریه یه سبب

مشاهده دن دور اولمسی در کشتی نك باده یه اضافتی اضافت بیانیه

اولمق روشن در کرده ام توبه بدست صنمی باده فروش برباده فروش

محبوبك النده یعنی انك سببی ایله توبه ایلدم صنم باده فروشدن مراد

مرشدك خلیفه سی اولمق روشن در كه دگر می نخورم بی رخ بزم آرایی كه

بر بزم آرانك یوزی نسز كرو شراب ایچمیم بزم آرادن مراد مرشد در میدن

مراد عشق الهی در كه مرشد سز آنك حصولی میسر دكلدر بهم بونده اشارت

وار در كه عشق الهی تقلید ایله حاصل اولماز زیرا تقلید سبب ضلالتدر

سر این نكته مگر شمع برارد بزبان بو نكته نك سرنی مگر شمع سویلیه ورنه

پروانه ندارد بسخن پروایی یوخسه پروانه سوزه برطاقت طوتماز سر این

نكته دن مراد عشق الهی نك سری در شمع دن مراد مرشد كامل در كه دایم عشق آتشی

ایله یانمقده در كه تمام مشاهده یه ایرشمش در پروانه دن مراد وصول الی الله

حاصل ایتمین عاشق در كه هنوز عشق الهی سرندن بی خبر در سخن غیر مگوی

با من معشوقه پرست بن معشوقه پرسته غیر سوزن سویلمه گزدی وجام

میم بنیست نكس پروایی زیرا اندن وجام میدن باكه كمه ایله پروایوق در

معشوقه دن مراد معشوق حقیقی در ها تانیث ایچون دكلدر غیردن مراد خدادن

غیری در معشوقه پرست اولمسی عشق الهی سببی ایله مجذوب اولوب قلبنده

كمسیه میل ومحبت قالمدوغی در جام می دن مراد عشق الهی در كه وصال جانانه

وسیله در نرگسش ار لاف زد از شیوهٔ چشم تو مرنج نرگس اگر سنك چشمك

شیوه سندن لاف اوردی ایسه اینجنمه نروند اهل نظر از پی نابینایی اهل

زبان شمع ایله فصیح

نرگس نمناك خود

نظ

نظر اولنلر بر اعمی نک اردنجه کیتمزلر یعنی سوزنه مقید اولوب بی حضور
اولمازلر نرکس ذکری چشم مناسبتی ایله دریوخسه مراد مصنوع صانعده
اولن حالت بنده دخی واردر دیوب لاف اورسه سوزی مقبول اولماز
دیمکدر زیرا نرکس اعمی اولدغی کبی اول دخی اعمی در انک ایچون بویله ادب
سزلک ایدر اهل نظر خود بونک کبی سوزی استماع ایتمزلر خطاب خدایه اولور
چشم دن مراد ذات اولمق روشن در مریخ دن مراد بونده انک خطاسنه
التفات ایلمه ادبسزلکندن کچ دیمکدر ایش حدیثم چه خوش آمد که سحرگه
میگفت بوسوز با که نه خوش کلدی که سحر وقتی ایتدی و ایدر ایدی معناسنه
دخی جایزدر بر در میکده ء با دف ونی ترسایی بر میخانه قپوسی اوزره
دف ونی ایله بر ترسا میکده دن مراد مرشد کامل آستانه سیدر دف و
نی دن مراد اعلان واظهار در سحرگه دن مراد زمان کشف اولمق روشندر
وکندو معناسنه دخی اولمق جایزدر ترسا دن مراد عالم تجریده وصول
بولمش عاشق در نتکیم کلشن رازده ترسالق دن مراد نه ایدوکی بیان
اولنمش در ز ترسایی غرض تجرید دیدم خلاص از ربقهء تقلید دیدم
هر انکس کو مجرد چون ملک شد چو روح الله بر چارم فلک شد مقول قول
بودکر اولنجق بیت در گر مسلمانی از اینست که حافظ دارد اگر
مسلمانلق اول ایسه که حافظ ده واردر آه اگر از پی امروز بود فردایی
آه اگر بو کون ایچون بر فردا یعنی قیامت پیدا اوله بی بونده اجل معناسنه
شرح اولندی لیکن پس معناسنه دخی جایزدر امروز دن مراد دنیا در
فردادن مراد قیامت در مراد بودر که بر صاحب تجرید حافظه تبنیه
وطعن طریقی ایله ایتمش اگر مسلمانلق بو ایسه قیامت ده حالک

میکده ده اولن بحث
وحدت اکوبدر نسخه

مسلمانی ده اولن یا مصدر اکوبدر
نسخه

دیدم بخواب دوش که ماهی بر آمدی دون کیجه دوشده نیجه اولور
کوردم که بر آی طوغدی کز عکس روی او شب هجران سر آمدی که آنک یوزی
عکسندن فراق کیجه‌سی باشه کلدی تعبیر چیست یار سفر کرده میرسد تعبیره در
سفر ایلمش یار ایر شور ای کاج هرچه زودتر از در در آمدی ای کاشکی هر نه
دکلو تیزرک ایسه قپودن ایچرو کلیدی مراد بر یار عزیزک سفردن قدومنی
اشعار درکه اول یار عزیز شیخ ایمش و زیاده آشنیا قدن انک زیاده تیز
کلمنی طلب ایدر ذکرش بخیر ساقی فرخنده فال من ای بنم ساقی
فرخنده فالم انک ذکری خیر ایله اولسون کز در مدام با قدح و ساغر آمدی
که قپودن دایم قدح و ساغر ایله کلوردی ذکرش بخیر باد تقدیرنده در
ای ساقی فرخنده فال تقدیرنده در ذکرش ده اولن ضمیر غایب اول
سفری عزیزه راجع در خوش بودی از بخواب بدیدی دیار خویش لطیف
اولور ایدی اکر کندو دیارنی دوشنده کوریدی تا یاد صحبتش سوی ما
رهبر آمدی تا اکه مصاحبت یادی بزم جانبمزه رهبر کلیدی یعنی بو جانبه
کلمکه سبب اولیدی آنکوتر ابنک دلی کشت رهنمون اول کمه که اول
ساکه سنک دل لکه دلیل اولدی ای کاشکی که پایش بسنکی در آمدی
ای کاشکی که انک ایاغی طاشه طوقنیدی یعنی دیه‌سی اوزره کلیدی مراد
اول یار عزیزک کلمسنه سبب اولنه بد دعا در فیض ازل بزور و زر از
آمدی بدست فیض ازل اکر قوت و آلتون ایله اله کلیدی آب خضر
نصیبه اسکندر آمدی آب حیات اسکندرک نصیبی کلور ایدی یعنی اکه
نصیب اولور ایدی زیرا انک زور و زری وار ایدی شنیدی که
سکندر برفت تا ظلمات بچند محنت و خورد آنکه خورد آب حیات بجانش

دوشش دون کیجه معنا
خواب دوش لفظنه مضاف
اولمق جایزدر که یعنی بو کیجه
اولور دون کیجه اویقوده شنده
معنا

رهنمون رهنمای معناسنه‌در
معنا
آنکوترا ایله اول یار
عزیزی معنی طلب بسنه دنه
تنزیل ایلدی زیاده
آشنا قیلدن معنا

نثار كردمى آن دلنواز اكر جانمى اكه نثار ايدر ايدم اول دلنواز اكر چون روح
محض جلوه كنان در بر آمدى روح محض كبى جلوه ايدرك سينه يه كلَيدى آن
عهد ياد باد كه از بام و در مرا اول عهد ياد اولسون كه طام دن و قپودن
باكه دايم پيام يار و خط دلبر آمدى دايم يارك خبرى و دلبرك خطى كلور
ايدى كى يافتى رقيب تو چندين مجال ظلم سنك رقيبك ظلمه قچن مجال
بولوردى بو وجه دخى جايزدر سنك رقيبك ظلمه قچن بو قدر مجال بولوردى
مظلومى از شبى بدر داور آمدى بر مظلوم بر كيجه اكر حاكمك قپوسنه كلَيدى
حاكم مراد خدا در مراد مظلومك دعاسى جناب كبرياده مقبول ايدوكن
بيان در خامان ره نرفته چه دانند قدر عشق سلوك ايتمامش خاملر عشقك
قدرنى نه بيلورلر دريا دلى بجوى و دليرى سر آمدى بر دريا دل بر دلير بر سر آمد
استه كه قابل ارشاد در خطاب اول عزيزه دركه خام لر تربيتنه اشتغال كوسترميشدر
ور ديكرى بشيوهٔ حافظ زدى رقم اكر بر غير حافظ شيوه سى ايله رقم
اوريدى مقبول طبع شاه هنر پرور آمدى هنر پرور شاهك طبعنه مقبول
كلور ايدى يعنى اكر بر غيرى شاعر حافظ كبى لطيف شعر ديديدى شاهك
مقبولى اولوب رعايتلر كوردى روزكاريست كه ما را
نكران ميدارى بر روزكاردركه بزى منتظر طوترسن بندكان را نه بو وضع
دكران ميدارى بنده لرك غيرى لر اسلوبى ايله طوتمزسن خطاب خدايه در
كوشهٔ چشم رضايى بمنت باز نشد سنك باكه بر رضا چشمنك كوشه سى
آچلمدى اينچنين عزت صاحب نظران مى دارى صاحب نظرلره
عزتى بويله مى طوترسن خطاب خدايه در مراد عشاقه دنياده رعايت
اولمازديمكدر زيرا دنيانك عزت و مالندن بى بهره لردر نه كل از داغ

كى قچين بعضلرنده واردر نسخه

هنر پرور وصف تركيبى واردر نسخه

غمت رست نه بلبل در باغ سنك غمك داغندن باغده نه كل نه بلبل قور تلدی
همه را جامه دران نعره زنان میداری دوكلی سنی جامه یرتجی نعره اوریجی
طوترسن جامه دران كل در نعره زنان بلبل در مراد جمیعی سنده عشق الهی دن
برحالت وار ایدوكن بیان در بو مصراع ثانی ده تقسیم الاحاد الی الاحاد قاعده سی
وارد ر ساعدان به كه نپوشی چو تو از بهر نگار اول یك كه ساعدكی اورتمه سن
چون كه سن حنادن اوتری دست در خون دل پر هنران میداری پر هنرلرك
كوكلی قاننه ال طوترسن نگار بونده حنا معناسنه اولمق زیاده روشن در
پدر تجربه آخر توی ای دل چه رو آخر سن تجربه باباسی سن ای كوكل نه سببدن
طمع مهر و وفا زین پسران میداری بو پسرلردن مهر و وفا امید طوترسن
چوق تجربه سی اولنه پدر تجربه دیرلر كیسهٔ سیم و زرت پاك بباید پرداخت
سیم و زر كیسك تمام خالی اتمك كرك زین طمعها كه تو از سیمبران
میداری بو امیدلردن كه سن سیمبرلردن طوترسن دل و دین رفت ولی
راست نیارم گفتن دل و دین كیتدی اما طوغری سویلمكه قادر دكلم كه من
سوخته دل را تو بران میداری كه بن سوخته دلی سن انك اوزره طوترسن
خطاب خدایه در گرچه رندی و خرابی گنه ماست همه اگرچه دوكلی رندلك
و خرابلق بزم گناهمزدر بو وجه دخی جایزدر اگرچه رندلك و خرابلق دوكلی
بزم گناهمزدر عاشقی گفت كه تو بنده بران میداری بر عاشق دیدی
كه بنده بی سن انك اوزره طوترسن عاشقدن مراد موسی علیه السلام
اولمق روشن در كه ان هی الا فتنتك دیمش در ای كه در دلق ملمع طلبی
ذوق حضور ای كه مرقع دلق ده حضور ذوقنی طلب ایدرسن چشم
سری عجب از بیخبران میداری بی خبرلردن عجب بر سر امیدین طوترسن

ساعدیك نسخه

معناسنه وار نسخه نیارم بونده قادر دكلم

مراد دلق مرقع ده عشق اولمازدیمکدر زیرا اکثری مرائی در خصوصا بزم
زمانمزده اولن شیخلر نرگس باغ نظر چون توئی ای چشم و چراغ چونکه نظر
باغنک نرکسی سن سن ای چشم و چراغ سر چرا برمن دلخسته گران میداری
بن خسته یه نیچون کبر ایدوب التفات اتمزسن خطاب مرشده درکه جهانک
قطبی در تا صبا بر گل و بلبل ورق حسن تو خواند تا که صبا کل و بلبله سنک حسنک
ورقنی اوقودی همه را شیفته حال نگران میداری جمیعی سنی پریشان
حال و منتظر طورترسن خطاب خدایه در مراد جمیع اشیاده اثر عشق
ثابت ایدوکن بیان در گوهر جام جم از کان جهان دگرست جام جمک
جوهری بر غیری جهان معدنندن در تو تمنا زگل کوزه گران میداری
سن بردا قچیلرک کلندن امید طوترسن مراد ارباب ریاده عشق الهی
اولمازدیمکدر بگذران روز سلامت بملامت حافظ سلامت کونینی
ملامت ایله کچورمه ای حافظ چه توقع ز جهان گذران میداری فانی
جهاندن نه امید طوترسن رفتم بباغ صبحدمی تا چنم
گلی برصباح وقتی باغه کتدم تا برگل دیرم آمد بگوش ناگهم آواز بلبلی
ناگاه بنم قولغمه بر بلبل آوازی کلدی چنم اصلنده چینم درکه وزن
ایچون یا حذف اولنمشدر بونک کبی چوقدر مسکین چو من بعشق گلی
گشته مبتلا مسکین بنم کبی بر گلک عشقنه مبتلا اولمش و اندر چمن
فکنده ز فریاد غلغلی وچمن ده فریاددن بر غلغل براقمش میگشتم
اندران چمن و باغ دمبدم متصل اول چمن ده و اول باغده طولاندم
وتفسیر ایلدم میکردم اندران گل و بلبل تأملی اول کل و بلبل ده تأمل
ایلدم گل یار خار گشته و بلبل قرین عشق کل خاره یار اولمش و بلبل

کان معدن معناسنه در

توقع امید

عشقه قرین اولمش این را تغیری نه و انرا تبدلی یوکه بر تغیر یوق واکه بر تبدل یوق یعنی بو حالت قیامته دکن ثابت در بلبل زشوق لعره زنان در حریم باغ گل هر زمان بمجلس نامحرمی دگر چون گرد در دلم اثر آواز عندلیب چونکه عندلیبک آوازی کوکلمه اثر ایلدی گشتم چنانکه هیچ نماندم تحملی انجلین اولدم که هیچ بر تحمل قالمدی بس گل شکفته میشود این باغ را وکی بو باغک چوق کلی آچلمش اولور اما کس بی بلای خار نچیدست از و گلی کمسه بلای خار سز اندن بر گل دیرممش در مراد ذوق دنیا بلاسز اولماز دیمکدر حافظ مدار امید فرح زین مدار گون ای حافظ بو جهانک دورندن سرور امید طوتمه دارد هزار عیب و ندارد تفضلی بیک عیب طوتر و بر هنر و تفضل طوتمز زین خوش رقم که بر گل رخسار میکشی بو لطیف رقمدن که کل کبی زیبا رخسار اوزره چکرسن خط بر صحیفهٔ گل و گلزار میکشی گل و گلزار صحیفه سی اوزره خط چکرسن یعنی بو زارسن خطاب خدایه در که خوبلرک کل کبی لطیف عذاری اوزره غبار خط یازر مراد صنع خدایی استغراب در اشک حرم نشین نهانخانهٔ مرا بنم نهانخانه مکه حرم نشین اولن اشکمی زان سوی هفت پرده ببازار میکشی اول یدی پرده جانبندن بازاره چکرسن مراد گوزم یاشنی روان اتمک ایله بنم سرمی فاش ایدرسن دیمکدر خطاب خدایه در هفت پرده دن مراد چشم اولن یدی طبقه در کاهل روی چو باد صبا را ببوی زلف باد صبا کبی برچابکی زلف رایحه سی ایله هر دم بقید سلسله در کار میکشی هر دم زنجیر قیدی ایله ایشه چکرسن یعنی باد کبی چابک اری اسرار اثری ایله بند ایدوب خدمته طوتارسن کاهل رو

نماندم تحملی تقدیر نمانده در منه

سوی جانب معناسنه در منه

میکشی فعل مضارع مخاطب در منه

وصف

وصف ترکیبی درکه بتغییر بالنقیض در سروری افندی اکرچه بو بیتک
معناسنی بووجهله شرح اتمشدر لیکن حق ادا بودرکه کاهل رو کندو
معناسنده اولوب ومراد بویله اوله بادصباکبی برکاهل روی اسرارک
اثری بند ایدوب هردم ایشه چکرسن یعنی ایشده اکه شوق ویررسن
که انک سببی ایله چابک اولور زیرا صبانک آهسته اسمی واردرکه بونده
مراد او درنته کیم بیه بو دیوان ده واقع اولمشدر دل ضعیفم ازان
میکشد بطرف چمن که جان زمرک به بیماری صبا بُرَد به بیماری صبا
بونده باهستکی صبا معناسنه درنته کیم ترکی ده واردر صبا جان
بخش اولوب هردم اسر آهسته آهسته حاصل معنی بودرکه طاعته شوق وسرعتی
اولمینه اسرارک ایله شوق وسرعت ویررسن که طاعته جان ودل دن سعی ایدر
هَرْدَمْ بَیَادِ آنْ لَبِ مَیْگُونُ وچَشْمِ مَسْتْ هردم اول قرمزی لبک واول مست
چشمک یادی ایله اَزْ خَلْوَتَمْ بَخَانَهٔ خَمَّارْ میکَشِی خلوتدن بنی می فروشک
خانه سنه چکرسن خطاب باری تعالی یه در گُفْتِی سَرِ تُو بَسْتَهٔ فتراکِ مَا بُوَدْ
ایتدک سنک باشک بزم فتراکمزه باغلنمش اولمق لایقدر سَهْلَسْتْ اگر تُو
زَحْمَتِ اینْ بَارْ میکَشِی آسان در اکرسن بو یوک زحمتنی چکرایسک خطاب
خدایه در بَا چَشْمْ وَابْرُوی تُو چِه تَدْبِیرِ دِلْ کُنَمْ سنک چشم وابروک ایله کوکله
نه تدبیر ایدم وَهْ زِینْ گُمَانْ کِه بَرْ دِلِ بیمَارْ میکَشِی واه بو کمان دن که بیمار
کوکل اوزره چکرسن چشم دن مراد ذات وابرودن مراد غیب هویت در
که بونلرک هجومی بالضّروری قلبک الندن عنان اختیاری آلور بَازْ آکِه چشمِ
بَدْ زِرُخَتْ دَفْعْ میکُنَمْ کروکل که سنک یوزکدن چشم بدی دفع ایدم اِیْ تَازه
گُلْ کِه دَامَنْ اَزِینْ خَارْ میکَشِی ای تازه کل که بو خاردن دامن چکرسن خطاب

فتراکی کبی منه
بو سوز تشبیه طریقی اوزره در
و بونک کبی چوق واقع اولمشدر
منه

مرشده در حافظ دگرچه میطلبی از نعیم دهر ای حافظ نعیم دهردن كرونه
طلب ایدرسن می میچشی وطرهٔ دلدار میكشی شراب نوش ایدرسن ودلدارك
طرّه سنی چكرسن می دن مراد عشق وطرّه دن مراد اسرار الهیّه در
ز دلبرم كه رساند نوازش قلمی دلبرم دن باكه كیم برمكتوب ایرشدرر كجاست
پیك صبا گر همی كند كرمی پیك صبا قنده دراكر بركرم ایدرسه دلبردن مراد خدای
تعالی در صبادن مراد فضل الٰهی در نوازش قلم دن مراد مكتوب دركه آندن آشنالق
مراد در نمی كنم گلهٔ لیكن ابر رحمت دوست بر شكایت ایلمزم امّا دوستك رحمتی
سحابی بكشت زار جگر تشنگان نداد یعنی جكرتشنه لرك مزرعنه برنم ویرمدی
مراد عالم قبض دن شكایت در قیاس كردم وتدبیر عقل در ره عشق
قیاس ایلدم وعقل تدبیری عشق یولنده چو شبنمیست كه بر بحر میكشد
رقمی بر شبنم كبی در كه دریا اوزره بر رقم چكر یعنی اصلا تأثیری یوقدر
بیا كه خرقهٔ من گرچه وقف میكده هاست كل كه اگرچه بنم خرقم میخانه لره
وقف در ز مال وقف نه بینی بنام من درمی وقف مالندن بنم نامه
بردرم كورمزسن مراد مال وقفك قباحتنی بیان ایدر چرا بیك نی
قندش نمیخرند آنكس بچون آنی برشكر قمشه صاتون المازلر كه
كرد صد شكر افشانی از نی قلمی اول كه برقلم قمشدن یوز شكر
افشانلق ایلدی مراد رعایته مظهر دوشمد كندن اظهار شكایت در
اظهار لفظنك معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون
دلم گرفت ز سالوس وطبل زیر گلیم كوكلم منقبض اولدی سالوسدن
وكلیم التنده اولن طبل دن یعنی مخفی اولن عشقبازلق دن بیا كه بر در
میخانه بر زنم علمی كل كه میخانه قپوسی اوزره بر علم قالدرم یعنی عشقی

دلداردن مراد خدادر سه

مراده فتح ونصرت دن كنایه در سه

فاش ایدیم طبیب راه نشین سرّ عشق نشناسد راه نشین طبیب
عشق سرّنی اکلمز برو بدست کن ای مرده دل مسیح دمی یوری ای مرده
دل بر عیسی نفس یعنی بر مرشد اله کتور مرده دلدن مراد قلبنده عشق الهی
اولمین کمسه در حدیث چون وچرا درد سر دهد ای دل چون وچرا
سوزی صداع ویرر ای دل پیاله گیر وبیاسا ز عمر خویش دمی پیاله
طوت وبر دم کند وعمر کدن دکلن بیا که وقت شناسان دو کون بفروشند
کل که وقت شناسلر اکی عالمی صاتر لر بیک پیاله می صاف وصحبت صنمی
بر قدح صافی شرابه وبر صنمک صحبتنه پیاله دن مراد عشق در صنم دن مراد
مرشد در که وصال جانانه انک صحبتی وسیله در دوام عیش وتنعم نه شیوهٔ
عشقست عیش وتنعم دوامی عشق شیوه سی دکلدر اگر معاشر مایی بنوش
نیش غمی اگر بزم مصاحبمز ایسک بر غم زهرنی نوش ایله مراد عشق الهی ناز
وتنعم ایله حاصل اولماز دیمکدر سزای قدر تو شاها بدست حافظ نیست
ای شاه حافظک النده سنک قدرکه لایق بو قدر جز از نیاز شبی ودعای
صبحدمی کیجه یه منسوب اولن نیازدن وصباح وقتنه منسوب
اولن دعادن غیری ز کوی یار می آید نسیم باد نوروزی
یارک محله سندن نوروزه منسوب اولن بادک رایحه سی کلور نسیم بونده
رایحه معناسنه در ازین باد ار مدد خواهی چراغ دل برافروزی بو
باددن اگر مدد استر ایسک کوکل چراغنی شعله لندررسن باددن مراد
خدادر نسیم دن مراد نفحهٔ رحمانیه در چو گل گر خرده داری خدارا
صرف عشرت کن کل کبی اگر بر آلتون خرده سی طوتر ایسک الله ایچون
عشرته صرف ایله که قارون را غلطها داد سودای زر اندوزی

بیان امر حاضردر

کوی محله معناسنه دردر

زیرا قارونه غلطلر و یردی زراندوزلق سوداسی مبنی دارم چو جان

صافی وصوفی میکند عیبش جان کبی صافی بر شرابم وار در وصوفی انی

تعییب ایدر خدایا هیچ عاقل را نباشد بخت بد روزی ای خدا هیچ

عاقله بدروزلق بختی اولمسون طریق کام جستن چیست ترک کام خود

کردن مراد طلب اتملک طریقی ندر کند و مرادک ترک اتمک در کلاه

سروری آنست کز این ترک بردوزی سرورلک کلاهی اولدر که بو ترکدن

دیکه سن یعنی وصول الی الله حصولیچون مراداتی ترک ایده سن ترک

لفظی کلاهه نسبت تمام یرنده در ندانم نوحهٔ قمری بطرف جویبار

از چیست ارماق کناری طرفنده قمری نک نوحه سی بیلمزم ندندر مگر

او نیز همچون من غمی دارد شبا نروزی وار ایسه اول دخی بنجلاین

کیجه لو کندزلو بر غم طوتر مراد ظرافت ایله کندوده اولن غمی اشعاردر

جدا شد یار شیرینت کنون تنها نشین ای شمع سنک یار شیرینک

جدا اولدی شمدی تنها اوتور ای شمع که حکم آسمان اینست اگر سازی

وگر سوزی آسمانک حکمی بودر اگر صبر ایده سن وگر یانه سن آسمان ذکری

مجازدر زیرا حقیقتده حکم خدادیمکدر سخن در پرده میگویم ز خود

چون غنچه بیرون آی سوزی مستور سویلرم غنچه کبی کندکدن طاشره

کل یعنی کبردن وانانیتی ترک ایله که پیش از پنج روزی نیست حکم میر

نوروزی زیرا امیر نوروزه منسوب اولن حکم برلش کوندن زیاده دکلدر

یعنی نوروز سلطانی زمان قلیلده کچر بتعجب وفضل نتوان شد ز اسباب

طرب محروم فضل و عجب ایله اسباب طربدن محروم اولمق اولماز

بیا ساقی که جاهل را هنی تر میرسد روزی کل ای ساقی که جاهله رزق

ایورک

نصیب اولمسون دیمکدر عاقله بعد از بخت

جویبار ارماق کناری
معناسنه در

آی اعمی حاضر در
نوروزی امیره نسبت
ایتمشدر

ایورک ایرشور خلاصه کلام فضل غوری ایله عشق الهی دن محروم اولمق
معقولدر کل ایدوکن اشعار در برو می نوش و رندی وز وترک زرق کن
ای دل یوری شراب ایچ ورندلکه چالش وریالی ترک ایله ای کوکل گزین
بهتر عجب دارم طریقی گر بیاموزی که عجب طوترم اگر بوندن ایورک بر
طریق اوکرنه سن مراد عشق دن مقبول رک طریق یوق ایدوکن بیان در
بستان ای گر بلبل نوای عشق گیری یاد بستان کل که بلبل دن عشق
نواسنی ازبرلیه سن بمجلس رو که از حافظ غزل گفتن بیاموزی
مجلسه یوری که حافظ دن غزل دیمک اوکرنه سن زان
می عشق گز و پخته شود هر خامی اول عشق شرابندن که آندن هر خام
پخته اولور گرچه ماه رمضانست بیاور جامی اگرچه ماه رمضان در
بر جام گتور زیرا رمضان زمان اعتکاف درکه اول وقت مریدلر شیخک
اعتکافی سببی ایله فیض دن محروم لر در خطاب مرشده در روزها
رفت که دست من مسکین نگرفت کونلر گتدی که بن مسکینک الی طوتمدی
ساق شمشاد قدی ساعد سیم اندامی بر شمشاد قدک ساقنی بر سیم
اندامک ساعدی مراد بر زمان مرشدک فیضندن دور اولدغن اشعار در
روزه هرچند که مهمان عزیزست ای دل صوم اگرچه عزیز مهمان در ای
کوکل رفتنش موهبتی دان و شدن انعامی انک گتمسنی بر بخشش
واولمسنی بر انعام بیل صومک موهبت اولمسی مرشدک اعتکافدن
چقوب گندوسنه آندن فیض ایرشدوکی اعتبار ایله در صومک انعام
اولمسی اندن ثواب و صفای قلب حاصل اولدغی اعتبار ایله در مرغ زیرک بدر
خانقه اکنون نپرد زیرک قوش شمدی خانقاه قپوسنده اوچماز یعنی

ساق اینجک صح
موهبتی ده اولن باوجد
انجودر صح

عاقل اولن بلمنه خانقاهه وارمز که نهادست بهر مجلس وعظی دامی زیرا هر
بر وعظ مجلسنده بر طوزاق قومشدر مراد سالک ذکی مرائی واعظک مجلسنه
اوغرامز دیمکدر گله از زاهد بدخو نکنم رسم اینست بدخوی زاهددن شکایت
ایلمزم عادت بودر که چو صبحی بدمد از پیش افتد شامی زیرا چون بر
صبح ظاهر اوله انک اردنجه بر شام واقع اولور کندوسنی صبحه و زاهدی
که مانع عشقدر شامه تشبیه اتمشدر یار من نخرامد بتماشای چمن بنم
یارم چون که چمن تماشاسنه صالنه بر سانکش زمن ای پیک صبا
پیغامی ای پیک صبا بندن اکه بر خبر ایرشدر یاردن مراد مرشددر چمندن
مراد عالم مکاشفه صبادن مراد فضل الهی در گو حریفی که شب و روز
می صاف کشد دی شول حریفه که شب و روز صافی شراب نوش ایدر
بود آیا که کند یاد ز دردآشامی اولور می ای عجب که بر دردآشامدن
یاد اید؟ حریفدن مراد مرشددر که دایم فیض عشق ایله مستفیضدر
دردآشامدن مراد مریددر که بونده کندوسیدر حافظا گر ندهد
داد دلت آصف عهد ای حافظ آصف زمان اگر سنک کوکلک دادنی
ویرمیه کام دشوار بدست آوری از خود کامی خود کام لقدن مرادی
صعوبت ایله اله کتوررسن مراد مرامنک حصولنه آصف زمانه دن معاونت
طلبی در سحرگه رهروی در سر زمینی سحر وقتی بر سالک
برکوشه ده همی گفت این معما با قرینی بو معمایی بر مصاحبنه ایتدی
که ای صوفی شراب آنگه شود صاف که ای صوفی شراب اول وقت
صاف اولور که در شیشه برارد اربعینی که شیشه ده بر اربعین چاره
مراد عشق الهی نک قلب ده صاف و ثابت اولمسی ریاضت وخلوت ایله

بر ال امر حاضر درمه
بر حریف که شب و روز صافی
شراب نوش ایدر ایا عجب
اولور می که بر دردآشامدن
یاد ایده بو وجه اوزره
کاف عربی ایله یعنی معنی
اولعلب مصراع ثانیه
معطوف اولور

اربعینی ده اولدیا
وحدت اکوندر
مه

اولورد دیمکدر نتکیم حبیب اکرم حضرتی بیورمشدر من اخلص لله اربعین صباحاً
ظهرت ینابیع الحکمة من قلبه علی لسانه گر انگشت سلیمانی نباشد اکر
برمعنی اولمیه چه خاصیت دهد نقش نگینی برنکین نقشی نه خاصیت ویرر
مراد بر اهل طریقت کسوتنده اولن ده عشق وکرامت اولماز دیمکدر خدا زان
خرقه بیزارست صدبار خدا اول خرقه دن یوز کره بیزاردر که صد بت باشدش
در آستینی که انک بر یکنده یوز بت اوله مراد ریا ایله اولن طاعت دن خدا
اعراض ایدر دیمکدر درون نهاتیره باشد که از غیب درون لر تیره اولدی
اوله که غیب دن چراغی برکند خلوت نشینی بر خلوت نشین بر چراغ اویاره
بر مرشد پیدا اوله دیمکدر مروّت گرچه نامی بی نشانست مروت اگرچه نشانسز
یعنی وجودی یوق بر نام در نیازی عرضه کن برنازنینی برنازنینه بر نیاز
عرض ایله ثوابت باشد ای دارای خرمن سکا ثواب اولور ای خرمن حاکمی
اگر رحمی کنی بر خوشه چینی اگر بر خوشه چینه بر رحم ایده سن معنای ظاهری غنی یی
درویشک رعایتنه تحریض در دارای خرمن دن مراد غنی در خوشه چین دن
مراد درویش معنای تصوفیسی اوزره دارای خرمن مراد مرشد و خوشه
چین دن مراد مرید در نمی بینم نشاط و عیش در کس کمسه ده نشاط و عیش
کورمزم نه درمان دلی نه درد دینی نه بر دل درمانی نه بر دین دردنی مراد
ارشاد ده قادر کمسه وصول بولمدغن بیان در بعض نسخ ده بو بیتک مصراع اولی
بویله واقع اولمشدر نه همت را امید سربلندی نه همته سربلندلک امیدی واردر بو وجه
دخی جایزدر نه همت ایچون بر سربلندلک امیدی واردر یعنی بر بلند همت یوقدر
که حصول مراده وسیله اوله در میخانه بنما تا بپرسم میخانه قپوسنی کوستر تا صورم
مآل خویش را از پیش بینی کند و عاقبتنی بر اهل نظردن مراد مرشد طلب ایتدوکی در

خلوت نشین وصفنده ابیاتدر
منه

زن طوفیخ نوندیه ... [illegible]
منه

نفسنی اصلاح ایچون اگرچه رسم خوبی تند خوییست اگرچه خوبلرک عادتی بد
خوی لقدر چه باشد گر بسازد با غنیئی نه اولور اگر بر غمکین ایله مصاحبت
ایده مراد مرشددن فیض طلب ایتدوکن اشعار در نه حافظ را حضور درس
خلوت نه حافظه خلوت درسنک حضوری واردر نه دانشمند را علم الیقینی
نه دانشمنده بر علم یقین واردر یعنی هر شینک حقیقتنی حق تعالی دن غیری
کمسه بیلمز نته کیم بو بیتده انی بیان ایدر   کس نداند کنه یکذره تمام چند
گویی چند پرسی والسلام   سلیمی منذ حلت بالعراق   سلمی حکب
عراقه کلدلدن بری الاقی من هواها ما الاقی   ملاقی اولورم انک محبتندن شول
نسنه یه که ملاقی اولورم سلیمی سلمی نک مصغّری در سلمی عرب محبوبه لرندن بر محبوبه نک
اسمی در صفاهانه کلن دوستنی اکه تشبیه ایتمشدر عراقدن مراد بونده صفاهاندر
که شیرازه قریب در عراقیده اولن یا اشباع ایچون در الاقی فعل مضارع
نفس متکلم وحده در هوا بونده محبت معناسنه در بعض نسخه‌ده هوایرنه نوا واقع
اولمشدر که فراق معناسنه در اما بونده اوّل اولی و روشن در الا ای ساربان
محمل دوست ای دوست محملنک ساربانی آگاه اول الی رکبانکم طال اشتیاقی
سزک راکبلرکزه بنم اشتیاقم اوزادی یعنی زیاده اولدی رکبان جمع راکبدر
درونم خون شد از نادیدن دوست   دوستی گورممکدن درونم خون
اولدی الا تعسا لایام الفراق آگاه اول فراق ایامی ایچون تعس اولسون
یعنی فراق ایامی خراب اولسون تعسا مفعول مطلق در هلاک معناسنه
فراقیده اولن یا اشباع ایچون در خرد در زنده رود انداز و می نوش
عقلی زنده روده ات و شراب ایچ بگلبانگ جوانان عراقی   اصفهانلو
جوانلرک صدا اسی ایله زنده رود نهر اصفهان در جوانلردن مراد عشاق در

حلّت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه در

طال فعل ماضی در اشتیاقی آنک فاعلیدر

مصر

حاصل معنی عقل معاشی ترک ایدوب عشاق ایله عشقه سعی ایله دیمکدر باز
ای مطرب خوش خوان وخوش گوی دوزای خوش خوان وخوش گوی مطرب
بشعر پارسی صوت عراقی عراقه منسوب صوت فارسی شعرایله یعنی مقام
عراقده فارسی غزل اوقی مطرب مراد مرشد درعراق بونده مقامات دن بر
مقامک اسمی در جوانی باز می آرد بیادم جوانلغی کرونیم یادمه کتورر سماع
چنگ ودست افشان ساقی چنگ سماعی وساقی نک رقص ایمسی افشان
بونده افشاندن مغنسنه در می باقی بده تا مست وخوشدل باقی شرابی
ویر تا مست وخوشدل بیاران برفشانم عمر باقی باقی عمری یارانه نثار
ایدم بیا ساقی بده رطل گرانم کل ای ساقی باکه رطل کران ویر سقاک الله
من کاس الدهاقی الله سنی طلو قدح دن صوارسون مراد مرشددن
فیض عشق طلبی درکه انک ایچون خدا اکه شراب طهور ویرسون دیو دعادر
دمی با نیک خواهان متفق باش بردم دوستلر ایله متفق اول غنیمت دان امور
اتفاقی اتفاقلق امرلرنی غنیمت بیل ربیع العمر فی مرعی حماکم عمرک لطافتی سزک
قوروکز اوتلاغنده در یعنی بزه ذوق وحضور سزک وصالکزده در حماک الله یا
عهد التلاقی الله سنی حفظ ایلسون ای وصال زمانی مضت فرص الوصال
ماشعرنا وصال فرصتلری کچدی وبز بیلمدک وانی الآن فی عین الفراق
وتحقیق شمدی بن عین فراقده ایم مراد وصول الی الله میسر ایکن سعی
اتمدوکنه تحزن وتحسر اظهاری عروس بس خوشی ای دختر رز ای دختر
رز زیاده لطیف برگلن سن ولی گه گه سزاوار طلاقی اما گاه گاه طلاقه
لایق سن دختر رز شراب درکه آندن مراد عشق الهی درکه ریا حاصل اولسون
ایچون گاهی ترکی لازم در مسیحای مجرد را برازد مجرد عیسی یه یراشور

بده امر حاضر در نسخه

باشن امر حاضر در نسخه

بعض نسخه ده رعینا العشب
واقع اولمشدر ربیع العمر نیه
معنی بویله اولور بزبانش اوت
اوتاردق یعنی قوت حاصل
ایلدک منه

ولایق در که با خورشید سر زد بهم وثاقی که خورشید ایله بهم حجره اوله مراد محبت ماسوی دن پاک اولمین عالی قدره ایرمز دیمکدر عیسی و آفتاب در دنجی فلکده در
نهانی الشیب من وصل العذارا بیرلک بنی باکره قزلرک وصالندن نهی ایلدی یعنی باکه مانع اولدی سوی تقبیل وجه و اعتناقی یوزاوپمکدن و معانقه دن غیری مراد یرلکده اولن سلوک و ریاضت قصوردن خالی اولماز دیمکدر دموع بگم
لا تحقروها بنم کوزم یاشلری که سزدن صکره در یعنی فراقکزدن جریان ایلمش در آنی خوار کورمکوز فکم بحر جمعن من سواقی زیرا چوق بحر جمع اولندیلر ساقیه لردن سواقی جمع ساقیه در که نهر صغیر معناسنه در لا تحقروا باب ثانیدندر نهی حاضر جمع مذکردر وصال دوستان روزیء ما نیست دوستلرک وصالی بزم نصیبمز دکلدر بگو حافظ غزلهای فراقی ای حافظ فراقه منسوب غزللردی یعنی فراقه مناسب غزللردی زیرا سنک حالکه مناسب در
سحر با باد میگفتم حدیث آرزومندی سحر وقتی باده اشتیاق سوزنی ایدم خطاب آمد که واثق شو بالطاف خداوندی خطاب کلدی که خداوندک لطفلرینه اعتماد ایدجی اول قلمرا آن زبان نبود که سر عشق گوید باز قلمک اول دلی اولماز که عشق سرنی آشکارا دیه ورای حد تقریرست شرح آرزومندی تقریر حدندن اوته در اشتیاق شرحی یعنی تقریر ایله شرح اولنماز دل اندر زلف لیلی بند و کار از عقل مجنون کن دلکی لیلینک زلفنه باغله و ایشی مجنونک عقلندن ایله که عاشق را زیان دارد مقالات خردمندی زیرا عاشقه خردمندلک سوزلری زیان طوتر مراد عشقه سعی ایله و عقل معاش دن فراغت ایله دیمکدر الا ای یوسف مصری که کردت سلطنت مشغول آگاه اول ای یوسف مصری که سلطنت سنی مشغول ایلدی

نهی فعل حاضردر

دموع جمع دمع در

بندبونده امر حاضردر

پدررا

پدررا باز پرس آخر کجا شد مهر فرزندی پدری کروصور آخر فرزندلک
مجتبی قنده کتدی یوسف مصری دن مراد منصب دنیایه مشغول اولوب
وطن اصلیسی اولن عالم ارواحی فراموش ایدن کمسه در بسحر غمزهٔ فتان
دوا بخشی و درد انگیز فتان غمزه سحری ایله دوا بغشلیجی سن و درد پیدا
ایدجی سن بچین زلف مشک افشان دل آرامی و دلبندی مشک افشان
زلف بو کلمی سن دلی آرام سن و دلبندسن خطاب خدایه در سحر ذکری زیاده
قدرتدن کنایه در جهان پیر رعنارا ترحم در جبلت نیست قحبه عجوز
جهانک ذاتنده ترحم یوقدر ز مهر او چه میجویی در و همت چه می بندی
انک محبتندن نه استرسن اکه نه همت باغلرسن درین بازار اگر سودیست
با درویش خرسندست بو بازارده اکر بر فائده وار ایسه قانع درویش
ایله خدایا منعمم گردان بدرویشی و خرسندی ای خدا بنی درویشلک
و قناعت ایله غنی ایله منعم اسم مفعول در که منعم علیه تقدیرنده در که جار
مع المجرورک حذفی سماعی در دعای صبح و آه شب کلید گنج مقصودست
صباح دعاسی و شب آهی مقصود گنجنک مفتاحی در بدین راه و روش
میرو که با دلدار پیوندی بو راه و روش ایله یوری که دلداره وصل اوله سن
دلداردن مراد باری تعالی در همای چون تو عالیقدر حرص استخوان تاکی
سنجلین عالیقدر بر همایه استخوان حرصی قحبه دک دریغ آن سایهٔ
دولت که بر نا اهل افکندی حیف اول دولت سایه سنه که نا اهل اوزره
براقدک مراد دنیاپرست اولن کمسیه خطاب در که حق تعالی اکه ویردکی
دولت و سعادتک قدرنی بلمیوب عمرنی هوا و هوسه صرف ایلمش در
بگوبان دل مده حافظ ببین آن بیوفاییها خوبلره کوکل ویرمه ای حافظ

درد انگیز تقدیرنده در
نسخه

میرو امر حاضر در نسخه

اول وفا سزلق لری کورکه با خوارزمیان گردند ترکان سمرقندی که سمرقندک
ترکلری خوارزملره ایلدی لرکه بو ایکی طایفه اورتاسنده برزمان خصومت
واقع اولمشدرکه خوارزم خلقی سمرقند قومندن ضرر کورمشدر بعض
نسخ ده مخلص بیتی بویله واقع اولمشدر بشعر حافظ شیراز می رقصند و
می غلطند شیراز حافظک شعری ایله رقص ایدرلر و یووارلنورلر سیه
چشمان کشمیری و ترکان سمرقندی کشمیرک سیاه چشم لوری و سمرقندک
محبوبلری مراد کند و شعرنی مدح در ساقیا سایهٔ ابرست و
بهار و لب جوی ای ساقی ابر سایه سیدر و بهار و لب جوی در من نکویم
چه کن ار دلی خود تو بگوی بن دیمزم نه ایله اگر اهل دل ایسک سن
کندک دی خطاب مرشده در که اندن فیض طلب ایدر بوی یکرنگی
ازین نقش نمی اید خیز بو نقش دن یکرنگلک رایحه سی کلمز قالق دلق
آلودهٔ صوفی بمی ناب بشوی صوفی نک آلوده دلقنی صافی شراب
ایله یو مراد ربانی عشق الهی ایله ازاله ایله دیمکدر سفله طبعست جهان
بر کرمش تکیه مکن جهان سفله طبع در آنک کرمنه اعتماد ایلمه ای
جهان دیده ثبات قدم از سفله مجوی ای جهان دیده سفله دن
ثبات قدم استمه یعنی سفله کرم ده ثابت قدم اولماز گوش بگشای
که بلبل بفغان میگوید گوشکی اچ که بلبل فغان ایله دیر خواجه تقصیر
مفرمای گل توفیق ببوی ای کشی تقصیر بویرمه توفیق کلنی قوق
یعنی عشق و طاعته سعی ایله عمر عزیزی هوا و هوسه صرف ایلمه بلبلدن
مراد مرشد اولمق روشندر کند و معناسنه دخی اولمق جایزدر که کویا
بلبل لسان حال ایله بویله نصیحت ایده دو نصیحت کنمت بشنو و صد گنج

دلی ده اولسون یا خطاب ایچون در صح

مجهولی نسخه ی ظاهر در صح

بر

بر سکا ایکی نصیحت ایدرم دیکله و یوز کنج ایلیت اول نصیحت مصراع ثانی در
از در عیش در آی و بره عیب مپوی عیش قپوسندن ایچرو کل و عیب
بولنه یلمه مراد عشقه سعی ایله و عیب بین اولمه دیمکدر روی جانان طلبی
آینه را قابل ساز جانانک یوزنی طلب ایدرایسک آینه یی قابل ایله
آینه دن مراد دل در ورنه هرگز گل و نسرین ندمد ز آهن و روی
یوخسه آهن و روی دن هرگز کل و نسرین بتمز مراد جمال جانانک مشاهده سنه
طالب اولنه تصفیهٔ قلب لازم ایدوکن اشعار در روی اما ایله توج
معناسنه در گفتی از حافظ ما بوی ریا می آید ایتدک بزم حافظمزدن
ریا رایحه سی کلور آفرین بر نفست باد که خوش بردی بوی سنک
نفسکه تحسین اولسون که لطیف بوی الدک خطاب مرشده اولمق
روشن درکه لطیفه ایله حافظه سنده ریا وار دیمش اوله و احتمالدر
که خطاب کندوسنه مرائی دیو طعن ایدنه اوله بو وجه اوزره آفرین استهزا
ایچون اولور زیرا آفرین قبیل الاضداددن درکه تحسین و استهزا اولور
معناسنه استعمال اولنور　　　　سلام الله ما کر اللیالی اللهک
سلامی ما دام که کیجه لر دور ایدر و جاوبت المثانی والمثالی و ما دام که مثانی
و مثالی جواب لشور یعنی قیامته دک علی وادی الاراک و من علیها
وادی اراک اوزره و انده اولن اوزره اولسون و دار باللوی فوق
الرمالی و لوی ده قوم لر اوزره اولن خانه اوزره اولسون مراد بودر
که خواجه حافظک بر یار عزیزی بیت الله طوافنه و حبیب اکرم حضرتنک
زیارتنه کتمش ایمش اکه دعا اتمک مناسبتی ایله اولا حبیب اکرم حضرتنک
دیارنه و کندویه و خانه سنه سلام ایدوب آندن صکره اول یار عزیزک

آی امر حاضر در منه

بادا امر غایب در منه

جاوبت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه در منه

دعاسنه شروع ایتمشدر سلام مبتدا در علی وادی الاراک محلا مرفوع
انک خبری درما توقیت و مدت ایچون در کر فعل ماضی اللیالی انک
فاعلی درکه اعرابی تقدیری در مثانی بونده اکی قیللوس زمعناسنه در مثالی
اصلنده مثالث در ثایا یه قلب اولنوب مثالی اولمش در اوج قیللوس ز
معناسنه دراراک مسواک اغاجی رمال جمع رمل درکه آخرنده اولان یا
اشباع ایچون در دار خانه معناسنه در دور ایدجی معناسنه دکلدر لوی
بونده بر مکان معینک اسمی در اکرچه لغتده رمال اوزره اولن یوکک
یر معناسنه در دعاگوی غریبان جهانم جهان غریبلرینک دعاجیسی ام
وادعوا بالتواتر والتوالی و دایم دعا ایدرم اول یار عزیز غربته کیتمک
ایله غریبلره دعا ایدرم دیمش درکه عموم تحتنده درج ایتمشدر بهر منزل
که رو ارد خدایا اول یار هر منزله که توجه ایده ای خدا نگه دارش بلطف
لایزالی انی ابدی لطف ایله حفظ ایله منال ای دل که در زنجیر زلفش
ناله ایلمه ای دل زیرا انک زلفی زنجیرنده همه جمعیت آشفته حالی
آشفته حاللق دوکلی جمعیت در اموت حبابه یا لیت شعری
بن اولورم اشتیاق یوزندن نولیدی بنم علمم اولیدی متی نطق
البشیر عن الوصال بشیر وصالدن نه زمان ده سویلر بشیر مشتلیجی
فحبک راحتی فی کل حین سنک محبتک بنم راحتم در هر حین ده
وذکرک مونسی فی کل حال و سنک ذکرک بنم مونسم در هر حال ده
سویدای دل من تا قیامت بنم کوکلمک سویداسی قیامته دک مباد
از سر سودای تو خالی سنک سوداک سرندن خالی اولمسون
سویدا قلب ده اولن قره قاندر مراد محبتک قیامته دک قلبمدن کیتمسون

دعاگوی وصف ترکیبیدر

یا حبیبی لیت شعری تقدیریده در
منه

خالی ده اولن یا اشباع
ایچوندر منه

دیمکدر

دیمکدر خطاب اول عزیز یاره درکه زیاده اشتیاقندن آنی مخاطب منزلەسنه
تنزیل اتمشدر کی یا یم وصال چون توشه ی سنجلین برشمک
وصالنی قنده بولم من بدنام ورند لاابالی بن بدنام ولاابالی لوند
زخطت صد جمال دیگر افزود سکا خطدن یوز حسن دخی زیاده اولدی
که عمرت باد صد سال جلالی که سنک عمرک یوز جلالی ییلی اولسون
جلالی ده اولن یا نسبت اچوندر جلالدن مراد جلال الدین ملکشاه
سلجوقیدرکه آندن دخی بر تاریخ اعتبار اتمشلردر مراد اول یار عزیزک
امتداد حیاتنه دعادر بران نقاش قدرت آفرین باد اول قدرت
نقاشنه تحسین اولسون که گرد مه کشد خط هلالی که ماهک اطرافنه
هلاله بکزر خط چکر ماهدن مراد عذاردرکه اطرافنده اولن خطی هلاله
تشبیه ایدر مراد صنع خدایی استغراب در بوبیتلردن روشن وظاهر
اولورکه اول یار عزیزی حجه کتدکده اصلا یوزنده خطدن اثر اولمیه کعبه
شریفدن رجوع اتدکده خط ایله کلمش اوله تو می باید که باشی ورنه
سهلست کرک که سن اوله سن یعنی سنک حیاتک کرکدر یوخسه
سهل در زیان مایه جاهی و مالی جاه و ماله منسوب اولن سرمایه نک
زیانی مراد اول یار عزیزک حیاتی منصب و مالدن مقبول ایدوکن
اشعار در خدا داند که حافظ را غرض چیست خدا بیلور که حافظک
غرضی ندر و علم الله حسبی من سؤالی و اللهک علمی بنم سؤالمدن
بانکه کافیدر یعنی حصول مراده علم حق کافیدر سؤاله احتیاج یوقدر
سلامی چو بوی خوش آشنایی اشنالغک لطیف
رایحه سی کبی بر سلام بدان مردم دیده ء روشنایی اول روشنالق

چشمنک مردمنه مراد مرشددر مردم بونده کوز ببکی معناسنه در درودی
چو نور دل پارسایان پارسالرک کوکلی نوری کبی بردرود بدان شمع خلوتکه
پارسایی اول پارسالق خلوتکاهنک شمعنه شمع دن مراد مرشددر همی بینیم
از همدمان هیچ جایی مصاحبلردن هیچ یعنی هیچ برلیسنی برینده کورمم
دلم خون شد از غصه ساقی کجایی دلم غصه دن خون اولدی ای ساقی
قنده سن مراد ارباب طریقت مرشددن پراکنده اولدقلرندن اظهار تحزن در
ساقی دن مراد مرشددر می صوفی افکن کجا میفروشند صوفی ییقیجی شرابی
قنده صاترلر که درتابم از دست زهد ریایی که ریایه منسوب اولن زهدک
الندن حرارت واضطرابده ایم رفیقان چنان عهد صحبت شکستند
رفیقلر مصاحبت عهدنی انکلین صدی اکه کویی نبوده ست خود آشنایی
که دیرسن خود آشنالق اولممشدر مراد صوفیلرک وفاسزلغندن شکایت در
زکوی مغان رخ مکردان که انجا مغلر محله سندن یوز چویرمه زیرا انده فروشند
مفتاح مشکل کشایی مشکل کشلق مفتاحنی صاترلر عروس جهان کرچه در
حد حسنست جهان عروسی اکرچه حد حسن ده در ولیکن زحد میبرد شیوه
بی وفایی اما وفاسزلق شیوه سنی حددن ایلدر یعنی حددن زیاده بی وفادر
دل خسته من کرش همتی هست اکر اول بنم خسته کوکلمک برهمتی وار ایسه
نخواهد زسنکین دلان مومیایی سنکین دللردن بر مومیا استمز
مراد صاحب همت اولن ادانی دن مراد طلب ایلمز دیمکدر بیاموزمت
کیمیای سعادت سکا سعادت کیمیاسنی اوکردهایم زهمصحبت بد
جدایی جدایی یرامز مصاحبدن ایرالق درارلق در مرا اکر تو بکذاری
ای نفس طامع ای طامع نفس اکر بنی قویه سن لبسی پادشاهی کنم در

کدایی

بو بیت دن مراد ریادن
خلاص ایچون تمنی ایلسه
چلبی در

عروس شیوه

گدایی گدالقده چوق پادشاهلق ایدرم مکن حافظ از جور دوران
شکایت ای حافظ دوران جورندن شکایت ایلمه چه دانی تو ای بنده
گار خدایی ای بنده سن خدالق ایشنی نه بیلورسن مراد جمیع خصوصده قضاء
رضا لازم ایدوکن بیان در سحرم هاتف میخانه
بدولت خواهی سحر وقتی میخانه نک هاتفی دولتخواهلق ایله باکه گفت
باز آی که دیرینهٔ این درگاهی ایتدی کرو کل که بو درگاهک قدیمی سن همچو
جم جرعهٔ ماکش که ز سر ملکوت جم کبی بزم جرعه مزی چک که ملکوت سرندن
پرتو جام جهان بین دهدت آگاهی جهان بین جامک پرتوی سکا آگاهلق
ویره مراد شراب عشقی نوش ایدن اسراره مطلع اولور دیمکدر بر در میکده
رندان قلندر باشند میخانه قپوسی اوزره قلندر رندلر اولورلر که
بستانند و دهند افسر شاهنشاهی که پادشاهلق تاجنی آلورلر
و ویررلر رندان قلندردن مراد اولیاء الله در که تصرف عالمه قادرلر در
خشت زیر سر و بر تارک هفت اختر پای باشلری آلتنده کرپچ و ایاقلری
یدی یلدزک دپه سی اوزره دست قدرت نگر و منصب صاحب جاهی
قدرت النی و صاحب جاهلق منصبنی کور مراد اولیاء اللهک جناب کبریاده
اولان عز و جاهن بیان در جاه بونده عزت معناسنه در سر ما و در میخانه
که طرف بام مش بزم باشمز و میخانه نک قپوسی که انک طامنک کناری
بفلک بر شده دیوار بدین کوتاهی فلک اوزره کتمش در دیواری بو
الچقلقده مراد خانقاهک عشق الهی سببی ایله اولان رفعتن اشعار در
یا گدایان در میکده ای سالک راه میخانه قپوسنک گدالری ایله ای
سالک راه بو وجهدخی جاییزدر میخانه قپوسنک گدالرنه با ادب باش

اگر از سر خدا اگاهی ادب ایله اول اکر سر خدادن آگاه ایسك زیرا آنلر
مقبولان درگاه کبریادر اگرت سلطنت فقر بخشند ای دل ای دل اگر
سکا فقر سلطنتنی باغشلیه لر کمترین ملك تو از ماه بود تا ماهی سنك کمترین
ملکك ماه دن ماهی یه دك اولور قطع این مرحله بی همرهی خضر مکن خضر بولدا شلغنسز
بو مرحله یی قطع ایلمه ظلماتست بترس از خطر گمراهی ظلمات در گمراه لق
خطرندن قورق مراد مرشد سز عشقه سلوك اتمه دیمکدر زیرا ضلالته سبب در
تو در فقر ندانی زدن از دست مده سن فقرك قپوسنی ققمغی بلمز سن
الدن ویرمه یعنی سن فقرك حقنی ادا اتمکه قادر اولمز سن ترك ایلمه مسند
خواجگی و مجلس توران شاهی افندی لك مسندن و توران شاهه
منسوب اولن مجلسی خطاب وزیره در حافظ خام طمع شرمی ازین
قصه بدار ای خام طمع حافظ بو قصه دن برشرم طوت عملت چیست
که مزدش دو جهان میخواهی سنك عملك ندر که اکه مزد اکی جهان
استر سن مراد الفقر فخری حسبنجه فقره ایرشمك اکی عالمده سلطنته وصول
بولمق کبی ایدوکن بیان در سینه مالامال دردست ای
دریغا مرهمی سینه درد ایله مالامال در ای دریغا بر مرهم دل زتنهایی
بجان امد خدایا همدمی دل تنهالقدن زیاده مضطرب اولدی ای خدا
بر همدم ویر همدمدن مراد مرشد اولمق روشن در چشم آسایش
که دارد از سپهر تیز گرد سرعت ایله دوران ایدجی فلکدن کیم
آسایش امید طوتر ساقیا جامی بیاور تا بیاسایم دمی ای ساقی
بر جام کتور تا بر دم دگلنم خیز تا خاطر بدان ترك سمرقندی دهیم
قالق تا اول سمرقندی محبوبه عاشق اولهلیم کز نسیمش بوی جوی مولیان

آگاهی ده اولن یا خطاب ایچون در سمه

بدار امر حاضر در سمه

خیمه بونده امید معناسنه در سمه

سمرقندی ده اولن یا نسبت ایچوندر سمه

463

آیدهمی که انک نسیمندن مولیان ارماغنک رایحه‌سی کلور جوی مولیان
برار ماغک آدیدر ترک دن مراد مرشد درکه اندن توحید وعشق رایحه‌سی
کلور زیرکی را گفتم این احوال بین خندید وگفت بر زیرکه ایدم
بو احوالی کورکلدی وایتدی صعب روزی بو العجب کاری پریشان
عالمی برمشکل کوندر بو العجب برایش در بر پریشان عالم در مراد احوال
عشق زیاده صعوبت اوزره ایدوکن بیان در سوختم در چاه صبر
از بهر آن شمع چکل صبر جاهنده اول شمع چکل دن اوتری یاندم
شاه ترکان غافلست از حال ما کو رستمی شاه ترکان بزم ظالمدن
غافل در قتی بر رستم شمع چکل دن مراد نفس اولمق روشن در شاه
ترکان افراسیاب درکه بونده عقل معاش مراد در رستم دن
مراد مرشد کامل درکه نفسنک اصلاحی ایچون انی طلب ایدر بو سوز
بر حکایته مبتنی درکه شهنامه ده مفصل ذکر اولنمشدر بو محل ده
اجمال طریقی ایله بیان ایده لم بیژن نام بر پهلوان افراسیابک
دخترینه محبت ایدوب الکتوردی بعد زمان افراسیاب اکینی بیله
طوتوب چاه ایچنده حبس ایلدی عاقبت رستم کلوب انی خلاص
ایلدی حافظ کندوسنی اول محبوس پهلوانه ونفسنی اول دختره
تشبیه اتمشدر در طریق عشقبازی امن وآسایش بلاست
عشقبازلق طریقنده امن وآسایش بلا در ریش باد آن دل که
با درد تو خواهد مرهمی مجروح اولسون اول دل که سنک دردکه بر
مرهم استیه خطاب خدایه در نیافت لذت ارباب ذوق
بیخبری که قدر درد ندانست وفکر درمان کرد اهل کام وناز را

اشمعه اولن یا ... ایچون در

بادام ...

درکوی رندی راه نیست مراد و نازا هلنه عاشقلق محلّه‌سنه یول
یوقدر ره روی باید جهان سوزی نه خامی بیغمی سالکلکه جهان ترک
ایدجی لک کرک خام‌لق غمسزلق کرکمز مراد عاشقه مراد سزلغه و غمه تحمل
لازم ایدوکن بیان در آدمی در عالم خاکی نمی آید بدست عالم خاکی ده
آدمی اله کلمز عالمی دیگر بباید ساخت وز نو آدمی برغیری عالم ویکیدن
برادم خلق ایلمک کرک مراد ایولرک کمیاب لغندن شکایت در
گریهٔ حافظ چه سنجد پیش استغنای عشق حافظک کریه‌سی عشقک
استغناسی قتنده نه طارتر یعنی نه تاثیری اولور کاندرین طوفان نماید
هفت دریا شبنمی که بو طوفان ده یدی دریا بر شبنم کورنور مراد
حقک علو و استغناسنی بیاندر
ساقی بیا که شد
قدح لاله پر ز می ای ساقی کل که لاله‌نک قدحی شرابدن پر اولدی طامات
تا بچند و خرافات تا بکی طامات نیچه‌یه دک خرافات قچنه دک بگذر
ز کبر و ناز که دیدست روزگار کبر و نازدن کچ زیرا روزگار کورمشدر
چین قبای قیصر و ترک کلاه کی قیصرک قفتانی بوکلمنی و کیک کلاهی
ترکنی یعنی روزگار نیجه بونک کبی اردن قالمش در هشیار شو که مرغ
چمن مست گشت هان هشیار اول که مرغ چمن مست اولدی آگاه
اول بیدار شو که خواب عدم در پیست هی بیدار اول که خواب
عدم اردجه در هی یعنی غافل اولمه مراد عالم بی بقا ایدوکن اشعاردر
خوش نازکانه می چمی ای سرو نوبهار لطیف نازکانه صالنورسن
ای نوبهار سروی کاشفتگی مبادت از آسیب باد دی که سکا
قیش یلینک ضررندن پریشانلق اولمسون خطاب مرشده در

ره روی را تقدیرنده در
آدمی ده یا نیت ایچون
اوبلکنجی آدمی ده یا وجد
ایچوندر و یا
ایچوندر ایچون ... بوبنده ... حالی
... سیده ...
معناسنه در

چین بوکلمک ...

چمی فعل مضارع مخاطب ...

بز مهر چرخ وشیوهٔ او اعتماد نیست چرخک محبتی وانک شیوه سی اوزره
اعتماد یوقدر ای وای بر کسی که شد ایمن ز مکر وی ای وای شول کمسنه یه
انک مکرندن ایمن اولدی فردا شراب کوثر و حور از برای ماست یارین
کوثر شرابی وحور بزم ایچون در امروز نیز ساقی مهروی وجام می بوکون
دخی ماه روی ساقی وشراب جامی ساقی دن مراد مرشد وجام می دن مراد عشق در
وساقی دن خدا اولمق ممکن در باد صبا ز عهد صبا یاد میدهد باد صبا
صبی لق زماننذن یاد ویرر جان داروی که غم ببرد درده ای صبی
شول جان علاجی که غم کیدرر ویرای اوغلانجق صبی دن مراد مرشد در
که انی لطافت وپاکلکده وکناه دن معصوم اولمقده صبی یه تشبیه ایدر
جان دارودن مراد عشق در بعض نسخ ده آن داروی واقع اولمشدر
انک معناسی زیاده روشن در حشمت مبین وسلطنت کل که ببرد
کلک عظمت وسلطنتنه باقمه زیرا ایلدر فراش باد هر ورقش را بزیر
پی یل فراشی انک هر ورقنی ایز یعنی ایاق آلتنه مراد دنیانک سلطنتی
کل کبی سریع الزوال ایدوکن اشعار در درده بیاد حاتم طی جام یکمنی
حاتم طیک شوقنه بر یتمن جام ویر تا نامهٔ سیاه بخیلان کنیم طی
تا بخیللرک سیاه نامه سنی طی ایده لم آن می که داد حسن ولطافت
بارغوان اول شراب که ارغوانه حسن ولطافت ویردی بیرون فکند
لطف مزاج از رخش بخوی مزاجنک لطافتی یوزندن آنی عرق ایله
طاشره براقدی مراد لطافت طبعندن آثار عشق یوزنده ظاهر ایدوکن
بیان در مسند بباغ بر که بخدمت چو بندگان تحتی باغه ایلت
که خدمته بنده لر کبی ایستاده است سرو و کمر بسته است نی

چنانکه سر [illegible] ایله صبی لق
مقابلنده در [illegible]

[illegible] حاضر در
[illegible]

سرو اياق اوزره طورمشلر ونی قوشاق بغلمش درکویاکه منتظرلردر نی بونده قمش معناسنه در بشنو که مطربان چمن راست کرده اند اشت که چمن مطربلری راست ایلمشلر در آواز چنک و بربط و طنبور و نالۀ نی چنک وقپوز وطنبور و دودک و نی اوازنی مراد وان من شیء الا یسبح بحمده حسبنجه جمیع اشیا ذکر وتسبیح ده ایدوکن اشعار در حافظ حدیث سحر فریب خوشت رسید ای حافظ سنک لطیف سحر فریب سوزک ایرشدی سحر فریب سحره غلبه ایدجی معناسنه در تا حد مصر و چین و باطراف روم و ری مصر وچین حدینه دک و روم و ری اطرافنه دک ری شهر معروفدر شهریت

پر ظریفان و زهر طرف نگاری ظریف لرایله پر بر شهر در و هر طرفدن بر نگار وار در یاران صلای عشقست گر میکنید کاری ای یاران عشق صلاسی در اکر بر ایش ایدرسکوز شهردن مراد شیراز در ظریفاندن مراد عشاق در نگاردن مراد مرشد چشم جهان نبیند زین تازه تر جوانی جهانک یعنی جهان خلقنک کوزی بوندن تازه رک بر جوان کورمز در دست کس نیفتد زین خوبتر نگاری کمسه نک الینه بوندن خوبرک بر نگار دوشمز جوان و نگاردن مراد مرشد در جسمی که دیده باشد از روح آفریده روحدن خلق اولنمش بر جسم کیم کورمش در زین خاکیان مبادا بر دامنش غباری بو خاکی لردن انک دامنی اوزره بر غبار اولمسون مراد مرشد در که خام صوفی لردن اکه انقباض وکدورت ایرشمسون دیو دعا ایدر بعض نسخه ده بو بیت بویله واقع اولمشدر ای روی خوبت از گل صد بار نازنین تر ای کمسه

سحر فریب وصف تر کیبی در

مبادا زین خاکیان بر

کمسنک

که سنک خوب یوزک کلدن یوز کره یعنی یوز مرتبه نازنین رکدر زین
رهگذر مبادا بر دامن تو خاری بو رهگذردن سنک دامنک اوزره
بر خار اولمسون خطاب مرشده در رهگذردن مراد طریقت اولمق
روشن در چون من شکسته را از پیش خود چه رانی بنجلین
بر شکسته بی کندو حضورکدن نه سوررسن کم غایت توقع بوسیت
یا کناری زیرا بنم امیدمک غایتی بر بوس یا بر کناردر یعنی مرادم بر فیض
و قرب حاصل اتمکدر منتهی اولمق دکلدر که سنده بو استعداد یوقدر
دیو بنی ردایده سن که غایت توقعم تقدیرنده در خطاب مرشده در
می بنفشت شتاب وقتی خوشست دریاب شراب صافی در
ایو بر لطیف وقت در فهم و تدارک ایله سالی دگر که دارد امید
نو بهاری بر سیله دخی کیم بر نو بهار امیدن طوتار مراد عشق و
طاعته سعی ایله فرصتی فوت ایلمه دیمکدر در بوستان حریفان
مانند لاله و گل بوستانده حریفلر لاله و گل کبی هر یک گرفته
جامی بر یاد روی یاری بر یارک یوزی شوقنه هر بریسی بر جام
طوتمشدر حریفاندن مراد مریدلردر یاردن مراد مرشددر یار
بونده محبوب معناسنه در بوستان بونده دن مراد دنیا اولمق
روشن در کی این گره گشایم وین راز چون نمایم بو عقده‌یی
نیجه حل ایدم و بو رازی نیجه فاش ایدم دردی و سخت دردی
کاری و صعب کاری بر درد در و مشکل بر درد در برایش در
و صعب برایش در مراد عشق الهی نک حصولی زیاده امر عسیر
ایدوکن بیان در هر تاره موی حافظ در دست زلف شوخی

اصل غش درغینک کسری ایله المعجم کالغیبی
غینک فتحی ایله اوقورلر منه

تاره و تارلر معناسنه در
منه

حافظك هر بر مويي بر شوخك زلفي النده در مشكل بود نشستن در اين
چنين ديارى بونك كبي برديارده اوتورمق مشكل در مراد محبوبي زياده
چوق اولان مملكت ده سيوك صعوبت اوزره اولوردېمكدر
صبا تو نكهت آن زلف مشكبو دارى اى صبا سن اول مسك قوقولو
زلفك رايحه سني طوترسن بيادگار زماني كه بوى او دارى يادگار ايله
قاله سن زيرا انك بويني طوترسن بيادگار بماني چوق زمان قاله سن
مناسنه در تحفه يه بكزرسن مناسنه دكلدر دلم كه گوهر اسرار حسن و
عشق در وست كوكلم كه حسن وعشق سرلرنك گوهرى انده در
توان بدست تو دادن گرش نكو دارى انى ساكه تسليم ايلمك
ممكن در اگر انى ايو طوترسن خطاب مرشده در قباى حسن فروشى
ترا برازد و بس حسن فروشلق قفتانى انجق سكا يراشور كه
همچو گل همه آيين رنگ و بو دارى زيرا گل كبى دو گلى رنك وبو
آيينني طوترسن خطاب مرشده در كه اخلاق حميده ايله مزين در
دم از ممالك خوبي چو آفتاب زدن خوبلق مملكت لرندن
آفتاب كبى دم اورمق ترا سزد كه غلامان ماه رو دارى
سكا لايق در زيرا ماه رو غلاملر طوترسن خطاب مرشده در كه منتهى
وكامل مريدلرى وار در دران شمايل مطبوع هيچ نتوان گفت
اول مقبول شمايل ده هيچ سويلمك يعنى هيچ عيب وار ديمك ممكن
دكلدر جز اين قدر كه رقيبان تندخو دارى بو قدردن غيرى
كه بدخوى رقيبلر طوترسن يعنى وار در خطاب مرشده در رقيبلردن
مراد خانقاهه كلن طالبيني استعداد گوزيوق ديو منع ورد ايدن

اى صبا تعبير ايده در
ممالك جمع مملكت در

خام

466

تشنه بوغونده بیتیده
مغنیسندر در نسخه

خام مریدلر در نوای بلبلت ای گل کجا پسند افتد بلبلک نواسی ای گل
سکا قنده مقبول دوشر که گوش هوش بمرغان هرزه گو داری که
عقل گوشنی هرزه کوی مرغلره طوترسن مرادنا معقوللر ایله مصاحبت
ایدن سعادت بولماز دیمکدر خطاب عام در اگرچه ظاهرده گله خطاب ایدر
بجرعهٔ تو سرم مست گشت نوشت باد سنک جرعک ایله بنم باشم مست
اولدی سکا نوش اولسون خود از کدام خمست این که در سبو داری
بو شرابی که دستی ده طوترسن عجب قنغی کوپ دن در خطاب مرشده در
که آنده اولان حالاتی عشقی تعجب ایدر که کندوسی آندن برحالت ایلمه مست
اولمشدر لبسر کشئ خود ای سرو جویبار مناز ای جویبار سروی کندو
سرکشلکک ایله تفاخر ایلمه که گر باو رسی از شرم سر فرو داری
زیرا اگر اکا ایرشه سن شرم دن باشکی آشغه کتورر سن بو وجه دخی جایز در
باشکی اشغه طوترسن بو وجه اوزره دال مفتوح در مرادم مرشد در که آنی
سرودن ترجیح ایدر دعاش گردم و خندان بزیر لب میگفت
اگه دعا ایتدم و نهانی گلرک ایتدی که کیستی تو و با من چه گفت و
گو داری که سن کیم سن و بنم ایله نه مصاحبت طوترسن مرادم مرشد در
که لطیفه ایله حافظه بن سنی بلمزم دیمش در بکنج صومعه حافظ مجوی
گوهر عشق ای حافظ صومعه بوجغنده عشق گوهرنی استمه قدم
برون نه اگر میل جست و جو داری اگر عشق ایچون جست و جو
میلنی طوتر ایسک صومعه بوجغندن ایاغی طشره قو زیرا مرائی صوفی قنده
عشق اولماز طفیل هستئ عشقند آدمی و پری
عشق وارلغنک طفیلی در آدمی و پری ارادتی بنما تا سعادتی ببری

نه امر حاضر در نسخه

ون

برارادت کوستر تا برسعادت ایلدسن مصراع اولدن مراد ایجاد
عالمه عشق سبب اولدوغن بیان در مصراع ثانی دن مراد برمرشده مرید
اولمقنز عشق الهی نک حصولی میسّر اولمدوغن اشعار در طفیل اویوندی
وتابع معناسنه در چو مستعد نظر نیستی وصال مجوی چون مستعد
نظر دکلسن یعنی استعداد نظرک یوقدر وصال استمه که جام جم نکند
سود وقت بی بصری زیرا البصرسزلق وقتی جام جم فائده ایلمز
مراد استعدادسزه عشق الهی میسر اولمازدیمکدر می صبوح و شکر
خواب صبحدم تا چند صبوح شرابی وصباح وقتنک لذیذ اویقوسی
نیچیه دک بعذر نیم شبی کوش و گریهٔ سحری نیم شب عذرینه وسحر
کریه سنه جالش که وصاله بونلر وسیله اولور بیا و سلطنت از ما
بخر بمایهٔ حسن کل وبزدن حسن سرمایه سی ایله سلطنت صاتون
ال و زین معامله غافل مشو که حیف خوری بو معامله دن غافل اولمه
که حیف یرسن بکوش خواجه و از عشق بی نصیب مباش سعی
ایله ای کشی وعشق الهی دن نصیب سز اولمه که بنده را نخرد کس
بعیب بی هنری زیرا هنرسزلک عیبی ایله کمسه بنده صاتون آلمز مراد
عشق الهی دن بی بهره اولن مقبول حق اولمازدیمکدر چو هر هنر
که تو داری دری بحیرت داشت چون هر هنر که سن طوترسن
حیرته برقپو طوتدی ازین سپس من و مستی و وضع بی خبری
بوندن صکره بن ومستلک و بی خبرلک وضعی مراد هنر عشق دن
غیری جمیع هنر اسبب حرمان ایدوکن بیان در زیرا وصاله وسیله
همان هنر عشق در تو خود چه لعبتی ای نازنین شعبده باز سن

ای خواجه تقدیر بنده در
بخر امر حاضر در
مجوی نهی حاضر در

خود نه لعبتی سن ای حقه باز نازنین نه در برابر چشمی نه غایب از
نظری نه چشم برابرنده سن نه نظردن غایب سن مراد باری تعالیدر
که ظاهرا برابر چشم ده دکلدر و حقیقتده نظردن غایب دکلدر
لعبتی صورت باز معناسنه دریاء نسبت ایله ویاء خطاب اولمق جایزدر
که لعبت محبوب معناسنه استعمال اولنور که بونده حق تعالی حضرتی مراددر
تشبیه طریقی ایله بعض نسخ ده بو بیتک مصراع اولی بویله واقع اولمشدر
ز وصل و هجر تو در حیرتم چه چاره کنم سنک وصالکدن و فراقکدن
حیرتده ایم نه چاره ایدم خطاب بینه خدایه در بهر از جان مقدس
بسوخت زین غیرت بو غیرتدن بیک جان مقدس یاندی که
هر صباح و مسا شمع خلوت دگری که هر صباح و هر اخشام غیری
خلوتک شمعی سن خطاب خدایه در که کاهی اکا و کاهی بوکه تجلی ده در
دعای گوشه نشینان بلا بگرداند گوشه نشینلرک دعاسی بلایی
رد ایدر چرا بگوشه چشمی بما نمی نگری نیچون بزه بر گوز اوجی ایله
نظر ایلمزسن خطاب آصف زمانه در زمن بحضرت آصف که می
برد پیغام بندن آصف حضرتنه کیم خبر ایلدر بویله دیو که یاد گیر دو
مصرع زمن بلفظ دری که لفظ دری ایله بندن اکی مصراع یاد
طوت لفظ دری فارسی دری که بو مشهور فارسی در اول ایکی مصرع
بو بیت در بیا که وضع جهان را چنانکه می بینم کل که جهانک وضعنی
انجلین که کوررم گر امتحان بکنی می خوری و غم نخوری اگر تجربه
ایده سن شراب ایچرسن و غم یمزسن کلاه سروریت کج مباد بر سر
حسن حسن باشی اوزره سنک سرورلگک کلاهی اگری اولمسون

خطاب اکجوندر چشمی ده و نظری ده اولان یا
منه

دگری ده اولان یا خطاب اکجوندر
منه

مصرع ده اصلنده مصراع در که بونده الف حذف اولنمشدر
منه

که زیب بخت و سزاوار تخت و تاج زری زیرا بختک زینتی و تختنک و
آلتون تاجک لایقی سن طریق عشق طریق عجب خطرناکست عشق
طریقی عجب خطرناک طریق در نعوذ بالله اگر ره بما منی نبری نعوذ
بالله اگر بزه ما منه یول التمیه سن یعنی بر مرشده وصول بولمیه سن ببوی
زلف و رخت می روند و می آیند سنک زلفک و رخک امیدی ایله
کیدرلر و کلورلر صبا بغالیه سایی و گل بجلوه گری صبا غالیه سای لغه
و گل جلوه گرلکه مخاطب دن مراد محبوب حقیقی در که صباده اولن رایحهٔ
طیبه انک اسرارندن بر شمه در و گلده اولن نمایش انک ذاتندن بر اثر در
بوی بونده امید معناسنه اولمق روشن در زیرا رخ لفظی انی بیان ایدر
بمین همت حافظ امید هست که باز حافظک همتی یمننده امیدوار در
که گرو آری اسمر لیلای لیلة القمری معشوقم ایله آی آیدینکی کیجه‌سی
مصاحبت ایدم کورم لیلی دن مراد معشوق حقیقی در که وصالن طلب ایدر
محبت ماسوی دن قلبنی روشن اتمک سببی ایله ای با غم تو
مارا بپیوند لایزالی ای خدا که سنک غمک ایله بنده ابدی اتصال وار در
قد ضاع فی هواک عمری و لا ابالی تحقیق بنم عمرم سنک محبتکده ضایع اولدی
یعنی محبتکه صرف ایلدم و قیوردمزم زیرا حقیقت ده اضاعت دکلدر خطاب
محبوب حقیقی یه در عیش سگان کویت هر بیخبر چه داند سنک کویک
سگلرنک عیشنی هر بی خبر نه بیلور یا لیت لی مجالا فی ذلک الحوالی یاربی
نولیدی اول حوالی ده بکا مجال اولیدی مراد خدادن قرب طلبی در یا ربی
لیت تقدیرنده در که منادی محذوف در از آب دیده یاران شد رازم
آشکارا ای یاران کوز یاشندن رازم اشکارا اولدی ارحم علی دموعی

قمری ده اولان یاء نسبت در

سجع ایچوندر

ضاع فعل ماضی در

ای یاران تقدیرنده در

یا مَنْ عَلِمْتَ حَالِی بنم کوزم یاشلرنه ترحم ایله ای شول کمسه که سن بنم حالمی
بلدک من دن مراد باری تعالی در خُوبَانْ وَفَا ندَارَنْد ای جمع یاکبازان
ای پاکبازلر جماعتی خوبلر وفا طوتمزلر لَا تَرقبُوا اَوفَاءً عَنْ صَاحِبِ الجمالِ
حسن صاحبندن وفا اوممکوز مراد مجازی محبوبلرده وفا اولمدیغندن
بیان در یا اشباع ایچون در مَاتَشنه لَبْ گُذشتیم بَرْآبِ زندگانی
بز آب حیات اوزره صوسز کچدک یَا سَاقِیًا اَغِثْنِی مِنْ شَرْبَةِ الزُّلالِ
ای ساقی زلال شربتندن یا که مد ایله سَاقِیًا بونده منادی منکر اولدیغندن
منصوبدر اَغِثْ امر حاضر در شربت زلال شربت لذیذ معناسنه در
آنده اولن یا اشباع ایچوندر مَنْ تَرکِ دین و دُنیا کَرْدَمْ زِ آرزویت
بن سنک آرزوکدن دین و دنیایی ترک ایلدم جاوَزتُ فِی هَوَاكُم
عَنْ حُبِّ جَاهٍ وَمَالِی سزک محبتکزده بن جاه و مال محبتندن کچدم
خطاب خدایه در که عشق الهی سببی ایله دنیانک منصب و مالندن
فراغت اتدوکن بیان در هوا بونده محبت معناسنه در مالی ده
اولن یا اشباع ایچون در حَافِظْ اَگَرْ بمیرد در خاکِ آستانت
حافظ اگر آستانک خاکی اوزره اوله قَدْ صَارَ ذَا حَیَاتٍ کَانَتْ بِلَا
زَوَالِی تحقیق زوالی یوق حیات صاحبی اولور صار جزا واقع
اولدیغندن مضارع معناسی ایله شرح اولنمشدر **وله ایضاً**
ای ز شرمِ عارِضَتْ گُلْ غرقِ خَوَیْ ای جانان سنک عارضک شرمندن
گل عرقه غرق در پُرْعَرَقْ پیشِ عقیقت جامِ مَیْ سنک لبک اوکنده
شراب جامی پرعرق در خطاب خدایه در مراد گل حسن ده جمال باریدن
خجل و شراب کیفیت ده کلام ربانی دن منفعل ایدوکن بیان در

خطاب خدایه در

ژاله با لاله است یا بر گل گلاب لاله او زره ژاله میدر یا گل او زره گلاب میدر
یا بر آتش آب و یا بر روت خوی یا آتش او زره آب میدر یا گل او زره
گلاب میدر یا سنک یوزک او زره عرق میدر خطاب مجازی محبوبه در
روت رویت تقدیرنده در خوی وا ورسمیه ایله عرق معناسنه در بوکه
صفت تجاهل العارف دیرلر مراد صنع حقی استغراب در می شد از چشم
آن کمان ابرو و دل اول کمان ابرو کوزدن کتدی و کوکل از پیش
میرفت و گم میکردی انوک اردندن کتدی و ایزنی ضایع ایلدی
مراد مشاهده جانان دن دور اولمق سبب حیرت ایدوکن بیان در
امشب از زلفش نخواهم داشت دست بو کیجه انک زلفندن ال چکمیسرم
رو مؤذن بانگ میزن کوی حی یوری ای مؤذن بانک اور حی دیی
یعنی اذان ویر که انک ایله غفلتده اولنلری اویارکه بزم اکه احتیاجمز یوقدر
مراد اسرار الهیه ایله احیای لیل ایتدوکن اشعار در چنگ را در دست
مطرب نه دمی چنگی بر نفس مطربک النه ویر کور کش بخراش و بخروشش
زنی مطربه دی انی چال و انک آردنجه ترنم ایله مطرب دن مراد مرشد در
که اسرار عشق دن سویلر عود بر آتش نه و منقل بسوز عودی آتش
او زره قو و منقلی یاق غم مدار از شدت سرمای دی قیش برودتی
شدتندن غم طوتمه با تو زین پس گر فلک خواری کند بوندن صکره
اگر فلک سکا خوارلق ایلیه باز گو در حضرت دارای زنی ری پادشاهنک
حضورنده دی یعنی فلک دن اکه شکایت ایله مراد ظرافت ایله ری
پادشاهندن احسان طلبی در ری شهر معروف در خسرو آفاق بخش
آن کز سخا آفاق بخش پادشاه در او پادشاه که سخادن نامه حاتم

در بعض نسخه‌ده رفت

نسخه حاضر در

ونامش

ده امر حاضر در [illegible]

مباش نهی حاضر در [illegible]

وتامش کرد طی جامک نامه سنی وانک نامنی طی ایلدی یعنی بو پادشاه
جود وکرمده اکه غلبه ایلدی آنکه بهر جرعهٔ جان میدهد اول کمسه که
بر جرعه دن اوتری جان ویرر جان اوبستان و جامی ده بوی
انک جانینی ال واکه بر جام ویر مراد بر شوق وحالت دن اوتری
ارادت کلّیه کتورنی قبول ایله دیمکدر جام می بیش از و چون حافظ
مخمور شراب جامنی اوکه کتور و حافظ کبی غم یمه غم که کی کی بوده
کاووس کی که کی قچن اولمشدر و کاووس قچن اولمشدر مراد عشقه
سعی ایله واحوال عالمی فراموش ایله دیمکدر غم لفظنک معناسی مصراع
اوّله قید اولندی سهولت معنی ایچون بیار باده و
بازم رهان ز مخموری شراب کتور وکرو بنی مخمورلقدن خلاص ایله
که هم بباده توان کرد دفع رنجوری که هم شراب ایله ممکندر رنجورلغی
دفع ایلمک مخمورلقدن مراد عالم قبض درکه اکا علاج فیض حقدر بهیچ
وجه نتابد چراغ مجلس انس هیچ وجهله یدرامز انس مجلسنک چراغی
مگر بروی نگار و شراب انگوری مگر نگارک یوزی و شراب انکوری ایله
یعنی مرشد وعشق ایله قرب الهی نک حصولی مقرردر بسحر غمزهٔ فتّان
هیچ غرّه مباش فتّان غمزه سحرنه هیچ مغرور اولمه که آزموده‌ام و
سودی نداشت مغروری زیرا صنادم و مغرورلق بر فائده طوتمدی
مراد غمزه‌نک متن بیان در ادیب چند نصیحت کنی که عشق مباز
ای ادیب نیجه بر نصیحت ایدرسن که عشقه سعی ایلمه که هیچ نیست ادب
این سخن بدستوری زیرا بو سوز هیچ بر قانونده ادب و معقول
دکلدر مراد مناع عشق اولنک قباحتنی اشعار در دستور بونده قانون

وقاعده معناسنه روشن در دفتر معناسنه اولمقدن بعشق زنده
بود جان مرد صاحب دل صاحب دل مردک جانی عشق ایله
دیری اولور اگر تو عشق نداری برو که معذوری اگر سن عشق
طوتمز ایسک یوری که معذورسن بیک فریب بداد صلاح خویش
از دست بر فریب ایله کندو صلاحمی الدن ویردم دریغ آن
همه زهد و صلاح و مستوری حیف اول وکلی زهد و صلاحه و
مستورلغه مراد بر جذبه ایله مجذوب اولدوغن بیان در رسید
دولت وصل و گذشت محنت هجر وصال دولتی ایرشدی و فراق
محنتی گیدی نهاد کشور دل باز رو بمعموری دل کشوری کرو معمورلغه
توجه اتدی بهر کسی نتوان گفت درد او حافظ هر بر کمسیه انک
دردنی دیمک ممکن و معقول دکلدر ای حافظ بگو بدانکه کشید زدست
محنت دوری دی اول کمسیه که فراق محنتی چکمش در
ای باد نسیم یار داری ای باد یارک رایحه سنی طوترسن زان
نفحهٔ مشکبار داری اول سببدن مشکبار نفحه طوترسن یاردن
مراد خدادر زنهار مکن دراز دستی زنهار دراز دستلک
ایله با طرهٔ او چه کار داری انک طره سی ایله نه ایشن طوترسن
خطاب باده در که بونده افشای رازایدن کمسه مراد در ای گل
تو کجا و روی زیبا ش ای گل سن قنده وانک زیبا یوزی قنده
یعنی اصلا مناسبت یوقدر او مشک و تو بار خار داری اول مشک
طوترو سن خاریوکن طوترسن مراد خدا انک نظیری اولمدغن اشعاردر
ریحان تو کجا و خط سبزش ای ریحان سن قنده وانک سبز خطی قنده

معذوری ده اولن یا خطاب ایجوندر منه

داری فعل المضارع فی طیدر منه

داری فعل مضارع مخاطبدر

دن
او تازه و تو غبار داری اول تازه در وسن غبار طوترسن خط سبز
مراد اثر ذاتک ظهوری در دوام اوزره که بران منقطع اولماز نرکس
تو کجا و چشم مستش ای نرکس سن قنده و انک مست چشمی قنده
او سرخوش و تو خمار داری اول سرخوش در وسن خمار طوترسن
مراد حقک صفت بصرینه هیچ بر بصرک مشابهتی اولماز دیمکدر
ای سرو تو با قد بلندش ای سرو سن انک بلند قدی ایله در باغ
چه اعتبار داری باغ ده نه اعتبار طوترسن مراد مصنوعک صانعه
هیچ مشابهتی یوق دیمکدر قد بلند دن مراد ذاتنک علوی در
ای عقل تو با وجود عشقش ای عقل سن انک عشقی وجودی ایله در
دست چه اختیار داری الده نه اختیار طوترسن مراد عشق قنده
عقله قدر و اعتبار اولماز دیمکدر روزی برسی بوصل حافظ برکون
وصاله ایرشورسن ای حافظ گر طاقت انتظار داری اگر انتظاره طاقت
طوترایسک
پدید آمد رسوم بیوفایی وفاسزرسملری
ظاهر اولدی نماند با کسی نشان آشنایی کمسه ایله آشنالق نشانی قالمدی
بر انداز فاقه نزد هر خسیسی فقردن یعنی فقیر اولدقلرندن هر بر
خسیسک اوکنه ایلدرلر کنون اهل هنر دست گدایی شمدی اهل
هنر کدالق و احتیاج النی کسی کو فاضلست امروز در دهر برکمسه
که او بو کون زمانه ده فاضل در نمی بیند ز غم یکدم رهایی غمدن
در
بر دم خلاص لق کورمز ولیکن جاهلست اندر تنعم اما جاهل تنعمده
متاع او چو هست این دم بهایی انک متاعی چونکه بو دم بهالو
و مقبول در اگر شاعر بگوید شعر چون آب اگر شاعر آب کبی

لطيف شعر ديه كه دل را زان فزايد روشنايي كه قلبه آندن روشنالق
زياده اوله نبخشد يك جوش از بخل و امساك بخل و امساكدن
كمسه اكه برابريه احسان ايلمز اكر خود في المثل باشد سنايي فضا
اكر خود سنايي اوله سنايي بر مشهور شاعردر خرد در كوش هوشم
دي همي كفت خرد دون بنم هوشم قولغنه ديدي بر و صبري بكن
در بي نوايي يوري فقرلقده بر صبر ايله بونده خرد عقل معناسنه
و هوش اوص معناسنه اولمق روشن در خرد بصيرت هوش
عقل معناسنه اولمقدن قناعت را بضاعت سازو مي سوز
قناعتي بضاعت ايله و يان درين درد و عنا چون بي نوايي بو درد
وعناده چونكه قدرت سزسن بيا حافظ بجان اين پند بشنو
كل اي حافظ بو پندي جان ايله استماع ايله كه كر از پا در افتي با سر
آلي كه فرضا اكر باشكه بر عظيم بلا كله اندن خلاص بولورسن
برو زاهد باميدي كه داري يوري اي زاهد
شول اميد حقيچون كه طوترسن يعني باكه طعن ايتمه كه دارم همچو تو
اميدواري كه سنجلين اميد وارلق طوترم يعني سنك اميدك جنات
بنم اميدم جانان در بو وجه دخي جايزدر كه باميدي ده اولن با بو وجه
اوزره قسم اولماز يوري اي زاهد شول اميده كه طوترسن يعني
اميدك حصولنه سعي ايله بني قو كه بنم دخي بر اميدم واردر كه سن
اميدكده اول و بن اميدم ده اولايم زاهدك فكرنده جنت
عاشقك ديدار يار هر كشينك لاجرم باشنده بر سوداسي وار
بجز ساغر چه دارد لاله در دست لاله النده ساغردن غيري نه طوتر

دي دول معناسنه در

عنا تعب معنى ايله در

بیا ساقی بیاور تا چه داری کل ای ساقی نک وار ایسه کتور مرا
در رشته ء دیوانگان کش بنی دیوانه لر صفنه چک که مستی خوشتر
تر ست از هوشیاری زیرا مست لک هوشیارلقدن خوشترق در
زیرا مستلک ورتب الهی در رشته فتح را ایله صف معناسنه در
بپرهیز از من ای صوفی بپرهیز صقن بندن ای صوفی صقن یعنی
بندن فراغت ایله که کردم توبه از پرهیزکاری زیرا پرهیزکارلکدن
توبه ایلدم صوفی دن مراد مانع عشق اولن در بیا دل در خم گیسوی
او بند کل دلکی انک گیسوسی بو کلمنه باغله اگر خواهی خلاص و رستگاری
اگر خلاص و رستکارلق استرایسک رستگاری خلاص معناسنه در
بدور گل خدا را توبه بشکن کل دورنده الله اچون توبه یی صی
که عهد گل ندارد استواری زیرا گل زمانی محکم لک طوتمز مراد
فرصتی فوت ایلمه عشقه سعی ایله دیمکدر عزیزان نو بهار عمر بگذشت
ای عزیزلر عمرک نوبهاری کچدی چو از طرف چمن باد بهاری
چمن طرفندن بهار یلی کچدوکی کبی بیا حافظ شراب لعل گون نوش
کل ای حافظ قرمزی شراب نوش ایله چرا عمرت بغفلت می
گذاری نیچوک عمرکی غفلت ایله کچورر سن مراد غیره تنبیه در
کندوسنه خطاب طریقی ایله ترا که هرچه مرادست
در جهان داری سنک که جهانده هرنه مرادک وار ایسه طوتر سن
یعنی وصول بولمش سن چه غم ز حال ضعیفان ناتوان داری
ناتوان ضعیفلرک حالندن نه غم طوترسن بخواه جان و دل
از بنده و روان بستان بنده دن جان و دل استه و فوری ال

که حکم بر سر آزادگان روان داری زیرا آزاده لرک باشی اوزره حکمی روان طوترسن یعنی حکمک کچر خطاب خدایه در میان نداری و دارم عجب که هر ساعت میان طوتمزسن و عجب طوترم که هر ساعت میان مجمع خوبان کنی میان داری خوبلر مجمعی اورتاسنده میان دارلق ایلرسن خطاب خدایه درکه میان دن منزّه ایکن جمیع خوبلردن اعلی درمیان دار لک صدرنشین لک معناسنه در بیاض روی ترا نیست نقش درخور از آنک سنک یوزک بیاضنه نقش لایق دکلدر اول سبب دن که سوادی از خط مشکین بر ارغوان داری ارغوان اوزره خط مشکین دن بر سواد طوترسن بنوش می که سبک روحی ای ظریف مدام شراب ایچ که مدام سبک روح سن ای ظریف علی الخصوص دران دم که سر گران داری خصوصا اول دمده که مست اولهسن که قلبکده محبت حق دن غیری قالمیه اول زمانده زیاده سبک روح اولورسن بو وجه دخی جایزدر خصوصا اول دمده که عالم قبض ده اولهسن که طاعت اتمکه کسل عارض اوله مکن عتاب ازین بیش و خون مکن دل من بوندن زیاده عتاب اتمه و بنم کوکلمی خون ایلمه بکن هر آنچه توانی که جای آن داری ایله هر اولنسته یه که قادرسن زیرا که لایقسن مراد حکم خدایه رضا اظهاری در باختیارست اگر صد هزار تیر جفاست سنک اختیارک ایله اگر یوز بیک جفا تیری وار ایسه بقصد جان من خسته درگمان داری بن خسته نک جانی یعنی هلاکی قصدنه کمانده طوترسن خطاب خدایه اولمق روشن ده بکش جفای رقیبان و خوشدل باش رقیبلرک جفاسنی چک

درخور لایق معناسنه در نسخه

بتین بونده باء عربی ایله در نسخه

اخونی

472

وخوش دل اول که سهل باشد اگر یار مهربان داری بو حال آساندر
اگر شفقتلو یار طوتدیسک بوصل دوست گرت دست میرسد
یکدم دوستک وصالنه اگر بردم الکا ایرشه برو که هرچه
مرادست در جهان داری یوری که جهانده هرنه مرادک وار ایسه طوتمشسن
دوستدن مراد خدادر یکدمه دیدار دوست هردوجهانش بهاست
اول صحبت خیر کاخر دنیا فناست چو ذکر لعل لبش میکنی و میشنوی
چون انک قرمزی لبنی ذکر ایدرسن و انک سوزینی استماع ایدرسن حلاوت
نباتشکرست آنچه در دهان داری شکرلو سوز درانی که اغزنده طوتمشسن
مراد کلام ربانی دن مصاحبت وانی استماع اتمک شکرکبی لذیذ ایدوکن
بیاندر چو گل بدامن ازین باغ میبری حافظ چونکه بو باغدن انک
ایله گل ایلدرسن ای حافظ چه غم زناله و فریاد باغبان داری باغبانک
ناله و فریادندن نه غم طوترسن مراد چونکه کشف و مشاهده حاصل
اولدی ایلیک اغو اسندن نه غم چکرسن دیمکدر
چو سرو اگر بخرامی دمی بگلزاری سروکبی اگر بردم بر گلزاره صالنهسن
خورد ز غیرت روی تو هر گلی خاری سنک یوزک غیرتندن هر بر گل
بر خار یر یعنی گل سنک یوزکدن منفعل اولدغندن تمام مضطرب و
منکسر اولور خطاب خدایه در ز کفر زلف تو هر حلقهٔ و آشوبی
سنک سیاه زلفکدن هر بر حلقه و بر فتنه یعنی سنک زلفک فتنه و غوغا
ایله بردر ز سحر چشم تو در هر گوشهٔ و بیماری سنک چشمک سحرندن
هر بر گوشه و بر خسته یعنی هر گوشهده بر خسته واردر زلفدن مراد
بونده ظلمت کوندر که فتنه و غوغا ایله پردر چشمدن مراد ذاتدر

ای حافظ تقدیرنده درمک

حلقهٔده اولان همزهٔ وصلت
ایچوندر تمت

سحردن مراد ذاتنگ تاثیری درکه آنده ینجه عاشق آشفته وخسته اولمشدر

مَرو چو بختِ من ای چشمِ مستِ یار بخواب ای یارک مست چشمی بنم

بختم کبی خوابه کتمه که در پی است زهر گوشه آه بیداری زیرا هر گوشه‌دن

بر بیدارک آهی آردیجه درخطاب مرشده در نثارِ خاکِ رهت نقد جان

من هرچند بنم جانم نقدی سنک خاک راهکه نثار اولسون هرندکلو

یعنی اگرچه که نیست نقدِ روان را بر تو مقداری که سنک قتنده جان

نقدنک برقدری واعتباری یوق در روان بونده جان معناسنه درخطاب

مرشده در دلا همیشه مزن لافِ زلفِ دلبندان ای دل دایما محبوبلرک

زلفی لافنی اورمه چو تیره رای شدی کی گشاید کاری چونکه تیره

رای اولدک قچن براش فتح اولور مراد محبوبلره محبت اتمک قباحت

محض ایدوکن بیان در سرم برفت و زمانی بسر نرفت این کار

باشم کتدی وبرزمان بو ایش باشه کتمدی دلم برفت و نبود دت غمِ

گرفتاری کوکلم کتدی وسکا بر گرفتار غمی اولمدی خطاب خدایه در

که آنک کمال استغناسنی بیان ایدر چو نقطه گفتمش اندر میان

دائره آی اکه ایتدم نقطه کبی دائره اورتاسنه کل بخنده گفت

که حافظ این چه پرکاری خنده ایله ایتدی که ای حافظ بونه سرگردانلق

وسراسیمه‌لک در خطاب خدایه درکه اندن قرب طلب ایلر حالاً که

بر آن اندن جدا اولمازسنکز بو آیت کریمه والله معکم اینما کنتم

وبو آیت کریمه ونحن اقرب الیه من حبل الورید انی روشن ایلر

دوست نزدیکتر از من بمنست وین عجب‌تر که من از وی دورم

چه کنم باکه توان گفت که او درکنار من ومن مهجورم پرگاری

کاری ده اولمیان باوجود
انجق بندر نیچه

ای امه حاضر ورمکه

جان فدای تو تحیّر وسرگردانلق معناسنه دربونده
که تو هم جانی و هم جانانی جان سکا فدا اولسون که هم جان سن و هم جانان سن
سر فدای تو وگرنه من و سرگردانی سر سکا فدا اولسون یوخسه بن
وسرگردانلق مراد مادام که عاشق باشنی معشوق یولنه فدا ایتمیه اکه
سرگردانلقدن خلاص میسّر اولمازدیمکدر خطاب خدایه در سر سری از
سر کوی تو نخواهم رفتن بر خاست سنک سر کویکدن قولاینه قالقمق
استمزم کار دشوار نگیرند بدین آسانی مشکل ایشی بو آسانلق ایله
طوتمازلر خطاب خدایه اولمق روشن در مرشده اولمقدن مراد جناب
قدسی ترک اتمزم دیمکدر خام را طاقت پروانهٔ پر سوخته نیست
خامه قنادی یانمش پروانه طاقتی یوقدر نازکان را نرسد شیوهٔ
جان افشانی نازکلره جان نثار ایدجیلک ایشی ایرشمز یعنی براشمز
مراد ناز و تنعمه معتاد اولمشلر که لرعشق و ریاضت مشقتنه طاقت
گتورمزلر دیمکدر ناز پرورد تنعم نبرد راه بدوست عاشقی شیوهٔ
رندان بلاکش باشد بی تو آرام گرفتن بود از ناکامی سنسز آرام
طوتمق ضروری در با تو گستاخ نشستن بود از حیرانی سنک ایله
گستاخ اوتورمق حیرانلقدن در مجذوبلرکه انلردن نامقبول و
مشروع کلمات صادر اولورکه انلردن غیرسنه کفر لازم گلور اما
انلردن لا بأس در فاش گردند رقیبان تو سرّ دل من سنک رقیبلر
نیم کو کلمم سرّنی فاش ایلدیلر چند پوشیده بماند سخن پنهانی
مخفی سوز نیجه بر استور قالور خطاب خدایه در رقیبان دن مراد
عوام در تا بماند تر و شاداب نهال قد تو تا سنک قدک

جان افشان وصف ترکیبی
مخه

شاداب تازه مخه

نهالی تر و تازه قاله یعنی قالسون اچون واجب آنست که بر چشم
منش بنشانی واجب اولدر که آنی نیم چشمم اوزره دیکه سن مراد
کثرت بکا سببی ایله تجلی ذات در درخم زلف تو دیدم دل خودرا
روزی بر کون کند و کوکلمی سنک زلفک بوکلمنده کوردم گفتمش
چونی و چون می زیبی ای زندانی اکه ایتدم نیجه سن و نیجه دیریلورسن
ای محبوس گفت اری چه گنی گر نبری رشک بمن کوکلم ایتدی
رشک کتورر سن بیلرسن اکر باکه رشک ایتمیه سن یعنی نیم بو حالمه
رشک ایدرسن هر گدارا نبود مرتبهٔ سلطانی هر گدایه سلطانلق
مرتبه سی اولماز مراد اسراره واصل اولن حقیقتده سلطان ایدو
اشعار در بو بیتک مصراع اولنده اولن آری فعل مضارع معنی طبدر
بلی معناسنه دکلدر راستی حد تو حافظ نبود صحبت ما محقق
بزم صحبتم سنک حدک دکلدر ای حافظ یعنی مصاحبتمزه لایق
دکل سن بس اگر بر سر این کوی کنی شکیبانی کفایت ایدر اگر بو یر
کویده شکیبانلق ایلیه سن مراد وصال جانان هرکسک حدی دکل
ایدوکن بیان در چون در جهان خوبی امروز
کامکاری چونکه خوبلق جهانده بو کون کامکار و کامران سن
شاید که عاشقان را کامی ز لب براری لایق در که لبکدن عاشق
لرک بر مرادنی حاصل ایده سن خطاب مرشده در با عاشقان
بی دل تا چند ناز و عشوه بی دل عاشقلره نیجه یه دک ناز و عشوه
بر نیدلان مسکین تا کی جفا و خواری مسکین عاشقلره قچنه دک
جفا و خوارلق خطاب مرشده در تا چند همچو چشمت در عین

ای حافظ تقدیر بنده در

بانوائی

ناتوانی بنجیه دک سنک چشمک کبی تمام ناتوانلق ده تا چند همچو زلفت
در تاب بیقراری بنجیه دک زلفک کبی قرارسزلق تابنده تاب بونده
حرارت و اضطراب معناسنه لطیف در خطاب مرشده در دردی که
از تو دارم جوری که از تو بینم شول دردی که سندن طوترم شول
جوری که سندن کورورم کرشمهٔ بدائی دانم که رحمت آری اکر بر شمه سنی
بیلیه سن که بلورم رحمت کتورر سن خطاب مرشده در اسباب عاشقی را
بسیار مایه باید عاشقلق اسبابنه چوق سرمایه کرک دلهای همچو آتش
چشمان رود باری آتش کبی کوکللر زیاده کریه ایدجی چشملر رودبار
ارماق یا غدرجی معناسنه در لیکن مراد کثرت بکادر در هجر مانده
بودم باد صبا رسانید فراق قالمش ایدم باد صبا ایرشدردی از
بوستان وصلت بوی امیدواری سنک وصالک بوستانندن امید
وارلق رایحه سنی کرچه ببوی وصلت در حشر زنده کردم اکرچه وصالک
بویی ایله قیامت ده دیری اولورم سر بر نیارم از خاک از روی شرم
ساری شرمسارلق یوزندن خاکدن باش قالدرمزم خطاب خدایه در
از بادهٔ وصالت کر جرعهٔ بنوشم سنک وصالک باده سندن اکر
بر جرعه نوش ایدم تا زنده ام نورزم آیین هوشیاری مادام که دیری ایم
هوشیارلق عادتنه چالشمزم ما بنده ایم و عاجز تو حاکمی و قادر
بز بنده ایز و عاجزز سن حاکم سن و قادر سن گر میکشی بزورم ور
میکشی بزارم اکر بنی زور ایله چکه سن و کر بنی زارلق ایله دبلیه سن
خطاب خدایه در آخر ترحمی کن بر حال زار حافظ آخر حافظک زار
حالی اوزره بر ترحم ایله تا چند ناامیدی تا چند خاکساری بنجیه دک

نسخه ده اولکی همزه وصل ایچوندر نسخه

قادری تقدیر بنده در نسخه

محروم لق نیجه دک خوارلق مراد خدادن ترحم طلبی در
ساقی اگرت هواست یا می ای ساقی اگر سنک شرابه هوسک وارایسه
جز باده میار پیش ما هی صقن بزم اوکمزه شرابدن غیری کتورمه
سجاده و خرقه در خرابات سجاده یی و خرقه یی میخانه ده بفروش و
بیار جرعهٔ می صات و شراب جرعه سنی کتور مراد رسوم زهدی و
وجود عشقه تبدیل ایله دیمکدر گر زنده دلی شنو ز مستان اگر زنده
دل ایسک مستلردن ایشت در گلشن جان ندای یا حی جان
گلشننده یا حی نداسنی مراد عشاق یا حی اسمنه مشغول ایدوکن بیاندر
اوحدی جام جم نام کتابنده اولیاء الله قتنده اسم اعظم یا حی یا
قیوم در دیو بیان ایلمش در با درد در آی و سوی درمان در دایله
درمان جانبنه کل کونین نگر بعشق لاشی عشق الهی ایله اکی عالمی
لاشیء کور مراد عشق الهی یه نسبت ماسوی ناچیز ایدوکن اشعار در
اسرار دلست در زره عشق عشق یولنده دل سرلری در آواز سماع و
نالهٔ نی سماع آوازی و نی ناله سی یک مفلس پاک در زره عشق بر
پاک مفلس عشق یولنده بهتر ز هزار حاتم طی بیک حاتم طی دن یکرکدر
سلطان صفت آن بت پری رو سلطان کبی اول پری یوزلو
محبوب می آید و خلق شهر در پی کلور و شهر خلقی اردنجه مراد مرشدک
بو حال ایله اولن جلوه سن بیان در مردم نگران بروی خوبش خلق
انک خوب یوزنه نظر ایدجی و ز شرم گرفته عارضش خوی و
شرمدن انک عارضی ترلمش مراد بنه مرشد در حافظ ز غم تو
چند نالد حافظ سنک غمکدن نیجه بر ناله ایدر بو وجه دخی جایزدر

میار امر حاضردر
منه

حاتم [illegible] ایله‌در
منه

ینچه بر ناله ایده آخر دل من شکسته تا کی آخر بنم کوکلم قحبه دک شکسته اولور بو وجه دخی جایزدر قحبه دک شکسته اوله

خوشتر از کوی خرابات نباشد جایی میخانه محله سندن خوشرک بر یر اولماز کر به پرانه سرم دست دهد ماوایی اکر بیرلک وقتنده باکه بر مکان میسر اوله یعنی ممکن اولورسه اندن غیری یرده اولمیم مراد حصول عشق ایچون خانقاه ده قرار ومقام طلب ایتدوکن اشعاردر

آرزوی نکنم از تو چه پنهان دارم بر آرزو ایدرم سندن نه پنهان طوتیم شیشهٔ باده وجایی تره وزیبایی بر شیشه شراب وبر خرم یر وبر زیبا خطاب خدایه درکه آندن عشق ولطیف مقام ومرشد طلب ایدر بونده زیبادن مراد مرشددر

جای من دیر مغانست فروح وطنی بنم یرم مغلر دیری درکه راحت ویرجی بر وطن دررای من رای تبانست مبارک رایی بنم رایم مبارک بر رای درکه خوبلر رایی دربتان دن مراد اولیاء الله در اسماء وصفات اولمق ممکن در

چه کنی نوش که در دیر چو من شیدا نیست نه نوش ایدرسن یعنی نه لاف اورورسن که دیرده بنجلین شیدا بو قدر نیست

این خر سخن بو الهوسی رعنایی بو بر بو الهوسک بر رعنانک سوزندن غیری دکلدر رعنا قحبه معناسنه در مراد درویشلک لاف ودعوی ایله میسر اولماز دیمکدر

با ادب باش که هر کس نتواند گفتن ادب ایله اول زیرا هر کمسه دیمکه قادر اولماز

سخن پیر مگر برهمنی یا رایی مرشدک سوزنی مگر بر برهمن یا بر رای برهمن هند حکیمی درکه بونده مرید مراد در رای هند پادشاهی درکه بونده سالک منتهی مراد در هر کس احوال

چه استفهام در
تره هاء ملفوظه ایله خرم ولطیف

باش امر حاضردر

عشق دن خبر دارد کل ایدوکن اشعار در صنما غیر تو در خاطر ما کی
گنجد ای محبوب خاطرمزه سندن غیری قچن صغر که مرا نیست بغیر
از تو بکس پروای زیرا باکه سندن غیری کمسه ایله بر پروایوقدر
یعنی قیوم رمزم خطاب خدایه درکه انک عاشقی نک قلبنده بر غیری
سنه اولماز رحم کن بر دل مجروح و خراب حافظ حافظک مجروح
وخراب کوکلنه رحم ایله زانکه هست از پی امروز یقین فردایی
زیرا بوکوندن صکره شکسز بر یارن وار در مراد حصول ثواب ایچون
خلقی ترحمه ترغیب در صبحت و ژاله میچکد از ابر
بهمنی صباح در و بهمنه منسوب اولن ابردن ژاله طملر برگ صبوح
سازو بده جام یکمنی صباح شرابنک تدارکن ایله و بر بیوک طلو
قدح ویر خون بپیاله خور که حلال است خون او پیاله نک قاننی ایچ
زیرا انک قانی حلال در در کار باده باش که کاریست کردنی
شراب ایشنده اول زیرا المسی لازم جرایش در مراد عشق در که اندن
مهم بر نسنه یوقدر گر صبحدم خمار ترا درد سر دهد اکر صباح وقتی خمار
سکا صداع ویره پیشانیء خمار همان به که بشکنی همان اولیکه
خمارک آلننی صیه سن ساقی بدست باش که غم در کمین ماست ای
ساقی تیز اول که غم بزم کمینمزده در مطرب نگاه دار همین ره که میزنی
ای مطرب حفظ ایله بو مقامی که چالرسن یعنی بو پرده دن و از کلمه مراد
مرشده تنبیه در که فیضدن فراغت اتمه دیو می ده که سر بگوش من
آورد و چنگ و گفت شراب ویر که چنگ باشنی بنم قولغمه کتوردی و ایتدی
خوش بگذران و بشنو از این پیر منحنی خوش کچین یعنی دنیا ایچون

کس امر حاضر در

بگذران امر حاضر متعدی در

غم یمه و بو بو کلمش پیردن اشت مراد مرشددن کلمات عشق استماع ایله و
سنه دن اوتری غم یمه دیمکدر بگذران بونده گچور معناسنه ممکن دکلدر حافظ
به بی نیازیء رندان که می بخور ای حافظ عشقک استغناسی حقیچون که
شراب ایچ تا بشنوی ز صوت مغنی هو الغنی تا مغنینک صوتندن هو
الغنی اشیده سن مراد عشقه واصل اولور ایسک هر شیدن توحید حق استماع ایدرسن
دیمکدر
عمر بگذشت به بیحاصلی و بو الهوسی عمر حاصل سزلق
و بو الهوسلک ایله گچدی ای پسر جام میم ده که به پیری برسی که ای پسر
باکه شراب جامنی ویر که پیرلکه ایرشه سن مراد عشق طلبی در لمع البرق من
الطور و آنست به طوردن برق یلدرادی و بن انی کوردم فلعلی لک
آیت بشهاب قبسی اوله که بن سکا کتورجی اولم بر شعله لو قبس مراد تجلی
جانان دن بهره مند اولدوغن بیان در لمع فعل ماضی البرق انک فاعلی در
آنست افعال بابندن فعل ماضی نفس متکلم وحده در که بونده ابصرت معناسنه در
آیت اسم فاعل در اتی یاتی دن که یا ایله تعدیه ایتمش در شهاب بونده شعله
معناسنه در قبس اودلو اکسی معناسنه در قبس ده اولان یا اشباع ایچوندر
چه شکرهاست درین شهر که قانع شده اند نه شکرلر وار در بو شهرده که
قانع اولمشلر در شاهبازان طریقت بمقام مگسی طریقت شاهبازلری
مگسلک مقامنه مراد بودر که مدت مدیده عشقه اقدام و ریاضته اهتمام
ایتمش کمسه لر لذت جسمانیه یه مفتون اولوب عوام طبقه سنده قالمشلردر
شکرها دن مراد لذات دنیویه در شهردن مراد شیراز اولمق روشن در
دوش در خیل غلامان درش میرفتم دون کیجه انک قپوسی غلاملرینک
بلوکنه کتدم گفت کی بیکس بیمار تو باری چه کسی ایتدی که ای بیمار

وده امر حاضردر

سمکی ده اولور یا مصدریه اولور
اولنق در وصدرت ایچون اولنق اولان
سمع

بی کس باری نه کمه سن مراد جناب کبریانک تمام علو و استغناسنی بیان در
غلامان دردن مراد اولیا، الله در تا چو مجمر لفسی دامن جانان گیرم
تا مجمر کبی بر نفس جانانک دامنی طوتم دل نهادیم بر آتش زبی خوش لفسی
خوش نفس لکدن اوتری آتش اوزره کوکل قودق یعنی نایمغه راضی
اولدق مراد قرب الهی حصولی ایچون بلالره صبر ایدوکن اشعار در باد دل
خون شده چون نافه خوششش باید بود اول کمسه خون اولمش دل ایله نافه
کبی خوش اولمق کرک هر که مشهور جهان گشت بمشکین لفسی هر کمکه
مشکین نفس لک ایله جهانک مشهوری اولدی مراد مقبول درگاه اولمغه
طالب اولنه چوق زحمته تحمل لازم ایدوکن بیان در کاروان رفت و تو
در خواب و بیابان در پیش کاروان کیتدی و سن خوابده سن و بیابان
اوگکده در وه که بس بی خبر از این همه بانگ جرسی واه که بو دوغلی
جرس بانکندن زیاده بی خبر سن یعنی خواب غفلتده سن بال بگشا و
صفیر از شجر طوبی زن قنادآچ و طوبی اغاجندن صفیر اور یعنی اورایه
پرواز ایله حیف باشد چو تو مرغی که اسیر قفسی حیف اوله سنجلین
بر مرغ که قفس اسیری سن قفسی ده یا خطاب ایچون اولمق روشن در
وحدت ایچون اولمقده جایز در که معنی بویله اولور حیف در سنجلین بر
مرغ که بر قفس اسیری اوله خطاب دنیا پرسته در چند پوید بهوای
تو بهر سو حافظ نیچه بریلرسنک محبتک ایله هر جانبه حافظ یسر الله
طریقا بک یا ملتمسی الله سکا بر طریق میسر ایلسون ای بنم مطلوبم
یعنی بنی سکا ایرشدرسون خطاب خدایه در که اندن انک وصالنی
طلب ایدر کتبت قصة شوقی و مدمعی باکی

کشت فعل ماضی در مع

سیه فعل ماضی درکه یوقع
دعاده واقع اولمشدر

شوقی

477

شوقم قصه سنی یازدم حال بوکه بنم چشمم گریه ایدجی ایدی بنا که بی تو بچان آمدم زغمنا کی کل که سنسز غمناک لکدن زیاده مضطرب اولدم مراد مشاهدهٔ جمال ایچون کمال اشتیاق اظهاریدر مدمع میمک فتحی ایله چشم معناسنه در یاکی اسم فاعل درباب ثانی دن لبا که گفته ام از شوق باده دیدهٔ خویش ای چوق که شوقدن کندواکی چشمه دیمشم ایا منازل سلمی و این سلماکی ای سلمی نک منزللری سلمی کوزقنده در مراد جمال جانان مشاهده سندن محروم اولدوغندن اوتری تحزن وتحسر اظهاریدر سلمی دن مراد بونده باری تعالی در تشبیه طریقی ایله عجیب واقعهٔ و غریب حادثهٔ ایست بر عجب واقعه و بر غریب حادثه دربو مصراع ثانینک مضمونی انا اصطبرت قتیلا وقاتلی شاکی بن صبر ایلدم مقتول اولدغم حالده و حال بوکه بنی قتل ایدجی شکایت ایدجی در مراد مرشددر که ریاضت وعشق ایله نفسنی قتل و هلاک اتمکده تمام حق اثبات اتمشدر که امتنان اتمه لایق در زیرا حقیقتده احیا اتمشدر که مقبول درگاه اولمشدر قتیلا حالدر که بونده مقتول معناسنه در وقاتلی ده اولن واو حالیه در قاتل وشاکی اسم فاعلدر کرارسند که کند عیب دامن پاکت کیمه ایرشور یعنی کیمک حدی در که سنک پاک دامنکی تعییب ایلیه که همچو قطره که بر برگ گل چکد پاکی زیرا کل یپراغی اوزره اولن قطره کبی پاکسن خطاب مرشده در زخاک پای تو داد آب روی لاله و گل لاله یه و گله لطافتی سنک خاک پایکدن ویردی بو وجه دخی جایزدر لاله و گل یوزینه لطافتی سنک خاک پایکدن ویردی چو کلک صنع رقم زد بر آبی و خاکی چونکه صنع قلمی آبه منسوب

منازل جمع منزل درمکه

پاکی ده اولن خطاب ایچون در مکه

وخاکه منسوب اولن اوزره رقم اوردی یعنی چونکه حق تعالی حضرتی
بونلری خلق ایلدی خطاب مرشده درکه انان کاملدر صبا عبیرفشان
ساقیا برخیز صبا عبیرفشان اولدی ای ساقی قالق وهات شمّة
گرم مطیّب زاکی وپاک مطیب کرمک شمه سنی کتور که مراد شراب در
که بونده عشق الهی مراد در هات اسماء الافعال دن در شمة لفظنی نصب
اتمشدر مطیب اسم مفعول در زاکی اسم فاعل در دع التکاسل تغنم
فقد جری مثل تکاسلی ترک ایله غنیمت بوله سن تحقیق مثل جاری اولدی
یعنی بر مصراع ثانی ضرب مثل درکه زاد راه روان چستیست و چالاکی
که سلوک ایدجیلرک زادی چست لک و چالاک لک در مراد حصول عشقه
زیاده سعی واهتمام لازم ایدوکن بیان در اثر نماند زمن بی شمائلت
آری سنک شمائلک سز بندن اثر قالمدی بلی آری ما شر محیّای من محیّاکی
حیاتمک اثرلرنی سنک یوزکدن کوررم خطاب مرشده درکه عشق الهی
سببی ایله اندن حیات دل حاصل ایدر خطاب خدایه دخی جایزدر ما ثر
بونده مطلقا اثرلر معناسنه در محیا حیات معناسنه در محیّا یوز معناسنه در
اخرنده اولن کاف خطاب یاء اشباع دن اوتری مکسور در زوصف
حسن تو حافظ چگونه نطق زند حافظ سنک حسنک وصفندن نیجه سویلرکه
چون صفات الهی ورای ادراکی که صفات الهیکبی ادراکک اوته سنده سن یعنی
ادراک سنک وصفکی احاطه اتمکه قادر اولماز خطاب مرشده اولمق روشن در
اوراکی ده اولن یا خطاب ایچون در که بر بندد شاهان
زمن گدا اینهامی بن کدادن شاهلر قتنه کیم برخبر ایلدرکه بکوی میفروشان
دو هزار جم بجامی که میفروشلر محله سنده ایکی بیک جم برجامه در بنزد

زاد آزرق

خونه

خوشه چین خرمن عشق همه عالم نمی ارزد بکاهی شده ام خراب و
بدنام و هنوز امیدوارم خراب و بدنام اولمشم و هنوز امیدلویم
که بهمت عزیزان برسم به نیکنامی که عزیزلرک همتی ایله نیک نامه ایرشم
تو که کیمیا فروشی نظری بقلب ما کن سن که کیمیا فروش سن بزم
قلبمزه بر نظر ایله که بضاعتی نداریم و فکنده ایم دامی که بر بضاعت
طوتمزز و بر طوزاق براغمشوز خطاب مرشده در مراد سلوک عشقده
اولن قصورنی بیان در ز ره همم میفکن ای شیخ بدانهای تسبیح ای
شیخ بنی تسبیح دانه لری ایله یولدن چقرمه یعنی اضلال اتمکه قصد اتمه
که چو مرغ زیرک افتد نفتد بهیچ دامی زیرا چونکه مرغ زیرک واقع اوله
هیچ بر دامه دوشمز خطاب مرائی شیخه در که ظاهری تسبیح و طاعت
ایله آراسته و باطنی خبث و قباحت ایله پیراسته در برویدیاریاران
که برفت یارسایی یورکوز ای یار سالرکه پارسالق کتدی یعنی بن
اندن فراغت ایلدم بنی ترک ایلکوز می ناب درکشیدم و برفت
نیکنامی صافی شراب نوش اتدک و نیک نامه لق کتدی مراد عشقه
وصول سببی ایله زهددن خلاص بولدم دیمکدر عجب از وفای
جانان که تفقدی نفرمود عجب در جانانک وفاسندن که بر تفقد
بیورمدی تفقد بونده تفحص معناسنه در جانان دن مراد مرشددر
نه بخامه ٔ سلامی نو بنامه ٔ پیامی نه بر خامه ایله بر سلام و نه بر نامه ایله
بر پیام بسر خدمت تو دارم بخرم بلطف و مفروش سنک خدمتک
هوسنی طوترم بنی لطف ایله صاتون ال و صاتمه که چو بنده کمتر افتد
بمبارکی غلامی زیرا بنده کبی مبارک لکده بر غلام آز رکدر دوشر خطاب

بونده خطاب خدایه دخی
اولمق ممکن در دیمک

بروید امر حاضر جمع در دیمک

مرشده درکه اکه زیاده عبودیت اظهار رایدر بگجا برم شکایت بکه گویم
این حکایت شکایتی قنده ایلدم بو حکایتی کیمه دیم که لبت حیات ما
بود وندا شتی دوامی که سنک لبک بزم حیاتمزایدی وبر دوام طوتمدی
خطاب مرشده درکه فیضی تقلیل اتدکندن شکایت ایلر اگر این شراب
خامست وگر این حریف پخته اگر بو شراب خام در وگر بو حریف پخته در
بو وجه دخی جایزدر اگر بو شراب خام ایسه وگر بو حریف پخته ایسه بهزار
بار بهتر زهزار پخته خامی بیک کره بیک پخته دن بر خام یکدر خامدن
مراد بونده آتش گورمش شراب درکه بونده عشق الهی مراد در حریف پخته دن
مراد سالک منتهی دریعنی عشق الهی عاشقدن یکدر ذره درد از همه آفاق به.
شمهٔ عشق از همه عشاق به بگشای تیر مژگان وبریز خون حافظ مژگان
تیرنی آچ وحافظک خوننی دوک که چنان کشنده‌ٔ را نکند کس انتقامی
زیرا انجلین برقاتله کمسه بر انتقام اتمز مراد مرشد دن لفنک هلاکن
طلب در ریاضت وعشق ایله که بونک کبی قاتله قصاص اولمز
گفتند خلایق که تویی یوسف ثانی خلایق ایتدیلرکه یوسف
ثانی سن سن چون نیک بدیدم بحقیقت به ازانی چونکه امعان نظر
ایتدم حقیقتده آندن یک سن شیرین تر ازانی بشکر خنده که گویند
شکر خنده ایله اندن شیرین رک سن که دیرلر ای خسرو خوبان که تو
شیرین زمانی ای خوبلرک خسروی که سن زمانک شیرینی سن حبیب اکرم
حضرتی مراددر خوبان دن مراد انبیا در تشبیه دهانت نتوان کرد
بغنچه سنک دهانکی غنچه یه تشبیه ایلمک اولماز هرگز نبود غنچه بدین
تنگ دهانی هرگز غنچه بو تنک دهان لک ایله اولماز ینه حبیب اکرم

خامی ده اولن یا وحدت ایچون در منه

بریز امر حاضر در منه

مراد حبیب اکرم در منه

حضرتی

خضرتی مراددر لعل لبت چون شکرافشان کند کشور جان را
شکرستان کند گر سرو نماند از قد و رفتار تو بر جای سرو اگر سنك
قد و رفتارکدن یرنده قالدی ایسه یعنی رفتاره قادر اولمدی ایسه
بخرام که از سرو گذشتی بروانی صالن که رفتار و روشده سروی
کچدك ینه حبیب اکرم مراددر طوبی ز قامت تو نیارد که دم
زند زین قصه بگذرم که سخن میشود بلند صدبار بگفتی که دهم
زین دهنت کام یوزکره دیدك که بو دهندن سنك مرادکی ویرم
چون سوسن آزاده چرا جمله زبانی سوسن آزاده کبی نیچون جمله
دل سن گفتی بدهم کامت و جانت بستانم ایتدك که سنك
مرادکی ویررم و جانکی آلورم ترسم ندهی کامم و جانم بستانی
قورقرم مرادمی ویرمیه سن و بنم جانمی آله سن مراد خدانك کمال
استغناسنی بیان درچشم تو خدنك از سپر جان گذراند
سنك چشمك خدنکی جان سپرندن کچورر بیمار که دیدست بدین
سخت کمانی بویله محکم یایی جگرخسته کیم گورمش درچشم دن مراد
ذات درکه تاثیری حددن زیاده در چون اشك ببیند ازیش از
دیدهٔ مردم گوز یاشی کبی آنی خلقك چشمندن آترسن یعنی رد ایدرسن
آنرا که دمی از نظر خویش برانی آنی که بردم کند و نظر کدن سوره سن
خطاب خدایه در در راه تو حافظ چو قلم کرد ز سر پا سنك یولکده
حافظ قلم کبی باشدن اياق ایلدی یعنی خدمتکه جان و دلدن
سعی ایلدی چون نامه چرا یك دمش از لطف نخوانی نامه کبی نیچون
آنی لطفکدن بردم اوقومزسن خطاب خدایه در بعض نسخ ده

بخرام امر حاضردر نسخه

که بونده استفهام در نسخه

بو بیت بویله واقع اولمشدر ازبش مران حافظ غم دیده خودرا
کندو غم کورمش حافظلکی اوکگدن سورمه در عشق رخت داد دل و
دین و جوانی دل و دینی و جوانلغنی سنک یوزک عشقنده ویردی
خطاب خدایه در لبش می بوسم و در میکشم می
انک لبنی اوپرم و شراب چکرم با آب زندگانی برده ام پی آب حیاته
ایز ایلتمشم یعنی وصول بولمشم مراد عشق الهی نک و کلام ربانی نک
حصولنه وصول بولدغن بیان ایدر لبش ده اولن ضمیر غایب خدایه
راجع در نه رازش میتوانم گفت با کس نه انک رازنی کمسیه دیمکه
قادرم نه کس را میتوانم دید با وی نه کمسه یی انک ایله کورمکه قادرم
مراد خدایه کمال محبت اظهاری در لبش میبوسد و خون میخورد جام
جام انک لبنی اوپر و قان ایچر رخش می بیند و گل میکند خوی
گل انک رخنی کورر و خجالتدن ترلر مراد حسن مصنوع حسن صانع قتنده
محو و نایاب اولور دیمکدر گل از خلوت بباغ آورد مسند گل
تختنی خلوت دن باغه کتوردی یعنی آچلدی بساط زهد را چون
غنچه کن طی زهد بساطنی غنچه کبی طی یعنی ترک ایله بده جام می و
از جم مکن یاد شراب جامنی ویر و جم دن یاد ایله که می داند که جم
کی بود و کی کی تیمم بیلور کیم جم و کی قچن ایدی مراد عشقه سعی ایدوب
احوال عالمی فراموش ایله دیمکدر بزن در چنگ چنگ ای ماه مطرب
چنگه ال اور ای ماه مطرب رگش بخراش تا بخروشم از وی آنی
چال تا که اندن جوش و خروش ایدم سماع ده اولن مطربه خطاب ایدر
که مرشده بر حالت ویر که با که آندن بر شوق حاصل اوله چو حشمت

مست را

نی بوبنده انیر معاشنده در

بو بیتده اولن خبر غایب
خدایه راجع در منه

مست مرا مخمور مگذار مستی سنک چشمک کبی مخمور قومه بنی دیمکلکش
ای ساقی بده می انک لبی یادینه ای ساقی شراب ویر مراد عالم قبض ده
اولن مریدی فیض عشق ایله آندن خلاص ایله دیمکدر بخوید جان ازان
قالب جدالی جان اول جسم دن جدالق استمز که باشد خون جانش
درگردنِ وی که انک طمرنده وسکرنده جانمک قانی اوله مراد عشق ایله حیات
بولن کمسنه موت میسر اولماز دیمکدر چو مرغ صبح می گوید که هو هو چونکه
صبح مرغی هو هو دیه منه از دست جام باده هی هی زنیها رزنیها ر
شراب جامنی الدن قومه مراد چونکه مرغ لسان حال ایله توحیده باشلدی
سن دخی عشقه سعی ایله دیمکدر زبانت درکش ای حافظ زمانی
ای حافظ بر زمان سکوت ایله زبان بی زبانان بشنو از نی بی دن

بی زبان لر سوزنی استماع ایله

بشنو از نی چون حکایت میکند
از جدائیها شکایت میکند

مخمور جام عشقم ساقی
بده شرابی جام عشق مخموریم ای ساقی شراب ویر پر کن قدح
که بی می مجلس ندارد ابی قدحی پر ایله زیرا شراب سز مجلس بر لطافت
طوتمز آب بونده لطافت معناسنه در عشق رخ چو ماهش در پرده
راست ناید انکه ماهی کبی رنک عشقی پرده ده راست کلمز یعنی مستور
اولماز مطرب بزن نوائی ساقی بده شرابی ای مطرب بر نوا اور
ای ساقی بر شراب ویر مراد عشق الهی نک سری میسر دکل ایدوکن
بیان در شد حلقه قامت من تا بعد ازین رقیبت نیم قامتم
حلقه اولدی تا شمدن صکره رقیبک زین در دیگر نراند مارا زهیچ
بابی بو قیودن کرو بزی هیچ بر وجهله سورمیه خطاب خدایه در

درکش امر حاضر در منه

ای مطرب تقدیرنده در
منه

رقیب دن مراد شیطاندر دز انتظار رویت ما را امیدواری
سنک یوزک انتظارنده بزه امید لولق واردر دز عشوه وصالت
ما را خیال خوابی سنک وصالک عشوه سنده بزوبر خواب خیالی مراد
خواب ومشاهده جمال طلبی در خطاب خدایه در مخمور آن دو چشم
آخر کم از سؤالی اول اکی چشمک مخموریم آخر بر سؤال دن کم میم بیمار
آن دو لعلم آخر کم از جوابی اول اکی خسته لبک خسته سی ایم آخر
بر جواب دن کم میم مراد هم سؤال وجوابه دکمز میم ولایق دکل میم دیمکدر
حافظ چه می نهی تو دل در وفای خوبان ای حافظ خوب ارک وفاسنه
نه کوکل قورسن کی تشنه سیر گردد از لمعهٔ سرابی صوسز بر سراب
لمعه سندن قچن قنر یعنی قنمز مراد محبوبلره محبت ایدوب اندن وفا
امید طوتمق تشنه سرابدن قنمق کبی ایدوکن بیاندر یعنی محال در
می خواه وگل افشان کن از دهر چه میجویی شراب استه
وگل صاچ دهر دن نه استرسن این گفت سحر گه گل بلبل تو چه میگویی سحر
وقتی گل بونی دیدی ای بلبل سن نه دیرسن مسند بگلستان بر تا شاهد و
ساقی را تحتی گلستانه ایلت تا محبوب وساقی نک لب گیری و رخ بوسی
می نوشی وگل بویی لبنی طوته سن یعنی اصیره سن ویوزنی اوپه سن
شراب ایچه سن وگل قوقه سن شاهد مراد خدادر ساقی دن مرشددر
تا غنچهٔ خندانت دولت بکه خواهد داد سنک غنچهٔ خندانک عجب
دولتی کیمه ویره کرک ای شاخ گل رعنا از بهر که میروئی ای رعنا
گل بوداغی کیمدن اوتری بترسن خطاب مرشده درکه سر وکه کیمی
خلیفه ایدرسن دیو شمشاد خرامان کن و آهنگ گلستان کن

سرابی ده اوس‌ها وحدت اکچون در
صح

بر بغنده امر حاضر در
صح

شمشادی

481

شمشادی خرامان ایله و کلستان قصدنی ایله تا سرو بیا موزد از قد
تو دلجوئی تا سروسنک قدکدن موزونلق اوکرنه شمشاددن مراد
قدی در خطاب مرشده در امروز که بازارت پر جوش خریدارست
بوکون که سنک بازارک مشترینک جوشی ایله پردر دریاب و بنه
زادی از مایهٔ نیکوئی فهم ایله و خوبلق سرمایه سندن بر آزق قو
یعنی صقله مراد جوانلق زماننده عمرکی عشق وطاعته صرف ایدوب
آخرت تدارکن ایله دیمک در بعض نسخ ده بو بیت بویله واقع اولمشدر
چون شمع نکورویی در رهگذر باد دست چونکه خوبلق شمعی ییل
اوغراغنده در یعنی سوینور طرف هنری بربند از مایهٔ نیکویی خوبلق
سرمایه سندن بر مقدار بر هنر حاصل ایله آن طره که هر جعدش صد
نافهٔ چین ارزد اول طره که انک هر قورجغی یوز چین نافه سنه دکر
خوش بودی اگر بودی بوییش ز خوش خویی لطیف اولوردی
اکر خوش خویلقدن انک بر رایحه سی اولیدی مراد صورتی خوب اولنک
سیرتی دخی خوب اولیدی غایت ایله لطیف اولور ایدی دیمکدر
هر مرغ بدستانی در کلشن شاه آید هر مرغ بر ترنم ایله شاه
کلشننه کلور بلبل بغزلخوانی حافظ بدعاگویی بلبل غزلخوانلق ایله
حافظ دعاکویلک ایله مراد پادشاهه محبت و خدمت عرض ایدوب کن
بیان در شاهدن مراد خدا اولورسه معنی بویله اولور درگاه عالیه
استعدادنه لایق عمل ایله کلور نو بهارست
دران کوش که خوشدل باشی نو بهار در اکه چالش که خوش دل
اوله سن که بسی گل بدمد باز و تو در گل باشی زیرا کروچوق کل بتر

بربند امر حاضردرسک

وسن کلده اولورسن مراد موت ایرشمکدن اول عشق وطاعته
سعی ایله دیمکدر لبی تیرودی ماه واردی بهشت بباید که ما
خاک باشیم وخشت چنک در پرده همین میدهدت پند ولی
چنک پرده ده سکا همین بو پندی ویرر اما وعظت آنگاه کند
که قابل باشی وعظ سکا اول وقت فایده ایدر که قابل اوله سن چنکه
نسبت پرده غایت خوب واقع اولمشدر معنای ایهامی سی اعتباری
ایله لیکن هرکمه بو پرده دن خبردار دکلدر من نگویم که کنون با که
نشین وچه بنوش بن دیمزم که شمدی کیمک ایله اوتور ونه نوش ایله
که تو خود دانی اگر زیرک وعاقل باشی زیرا سن کندوک بیلورسن
اکر زیرک وعاقل اوله سن مراد ارباب طریقت واصحاب حقیقت
ایله مخلط اولوب عشقه سعی ایلمه دیمکدر در چمن هر ورقی دفتر
حالی دگرست چمن ده هر بر ورق بر غیری حالک دفتری در
حیف باشد که ز حال همه غافل باشی حیف اولور که دوکلی
حالدن غافل اوله سن مراد فاعتبروا یا اولی الابصار حسنجه
هر شیئه عبرت ایلمک لازم ایدوکن بیان در برگ درختان
سبز در نظر هوشیار هر ورقی دفتریست معرفت کردکار گرچه
راهیست پر از بیم زما تا بر دوست اگرچه بزدن دوست قتنه دک
یول خوف دن پردر رفتن آسان بود ار واقف منزل باشی
کتمک آسان اولور اکر منزله واقف اوله سن مراد طریق عشق
مرشد سز زیاده مشکل وخطرناک ایدوکن بیان در نقد عمر ت
ببرد غصهٔ دینی بگزاف دنیا غصه سی سنک عمرک نقدینی عبث

چنک سکا مخفی وآشکاره همین بو پندی ویرر اما

باشی فعل مضارع مخاطب در

482

بره ایلدر گر شب و روز درین قصۀ مشکل باشی اکر شب و روز
بو مشکل قصه ده اوله سن حافظا گر مدد از بخت بلندت باشد
ای حافظ اکر بلند بختدن سکا مدد اوله صید آن شاهد مطبوع
شمایل باشی اول اخلاقی مقبول شاهدک صیدی اولورسن شاهددن مراد
محبوب حقیقی درکه گرفتار اولمق دوکلی غمدن خلاصه سبب در
صید اولمق دن مراد ماسوی دن فراغت ایدوب اکه عاشق اولمقلق در
نسیم صبح سعادت بدان نشان که تو دانی
ای سعادت صبحنک نسیمی اول نشان ایله که سن بیلورسن گذر بکوی
فلان کن دران زمان که تو دانی فلانک محله سنه گذر ایله اول زمانده
که سن بیلورسن بو وجه دخی جایز در فلان محله یه گذر ایله معنی ده
برابر در نسیم دن مراد فضل الهی درکه آنی واسطه اتخاذ اتمش در
تو پیک خلوت رازی و دیده در راهست سن راز خلوتی نک
بیکی سن وکوزم یولده در یعنی سکا منتظرم بمردمی نه بفرمان چنان
بران که تو دانی مردملک ولطفله فرمان وحکم ایله دکل انجلین سور
که سن بیلورسن خطاب نسیمه درکه جمیع رضای اکه تسلیم اتمشدر بکو
که جان ضعیفم ز دست رفت خدا را دیکه جان ضعیفم الدن
کتدی الله ایچون ز لعل روح فزایش ببخش ازان که تو دانی حیات
زیاده ایدجی لب دن اکه یعنی حافظه بغشله اندن که بیلورسن
خطاب ینه نسیم سحری یه درکه انی پیک منزله سنه تنزیل ایدوب
اکه اسرار تسلیم اتمش در نسیمه خطاب بکو اعتباری ایله در تو جنسه
یونده واقع اولان تو دانی خدایه کوره در نسیمه کوره دکلدر من اتین

خدا را بغیرنک کبی محل اراده ذاتنک
ایچون بغیاسنه در معلوم

حروف نوشتم چنانکه غیر ندانست بن بو حرفی یازدم انجلین که
کمسه بلمدی تو هم ز روی کرامت چنان بخوان که تو دانی سن دخی
کرامت ولطف یوزندن انجلین اوقی که سن بیلورسن یعنی کمسیه فاش
ایمه مراد خدادن سرنک سترن طلب اتدکن اشعار در خطاب خدایه در
امید در کمر زر کشت چکونه نبندم سنک زرکش کمر که نیجه امید بغلمیم
دقیقه ایست نگارا دران میان که تو دانی ای نگارا اول میان ده
بر دقیقه واردر که سن بیلورسن مراد کمر انک میاننه واصل اولدغندن
کندو دخی وصوله امید طوتدغن بیان در خطاب خدایه در که آندن
وصالن آرزو ایلر میان وکمر ذکری محبوبه تشبیه اعتباریله در توجهه
ذات باری جمیعی سندن عاری در خیال تیغ تو با ما حدیث تشنه و
آبست سنک تیغک خیالی بزه تشنه ایله آب سوزی در یعنی تشنه ایدن آن
آبی اولمیوب بلکه مشتاق اولدغی کبی بز دخی سنک تیغکدن آبی دکلز
بلکه تیغک آبنه تشنه ایز اسیر خویش کرفتی بکش چنانکه تو دانی
کندو اسیرکی طوتدک دیله انجلیین که سن بیلورسن مراد تمام سرور
ایله قضایه رضا اظهار اتدوکن بیان در خطاب خدایه در
قد ملکت القلب ملکا دایما   خواهی اکنون عدل کن خواهی ستم
یکیست ترکی و تازی درین معامله حافظ   بو معامله ده ترکی و تازی
وعربی بردر ای حافظ حدیث عشق بیان کن بهر زبان که تو دانی عشق
سوزنی بیان ایله هر زبان ایله که سن بیلورسن یعنی عشق الهی نک احوالنی
و دقایق اسرارنی عیان ایله هر نه لسان ایله اولورسه اولسون زیرا اعتبار
حاله در قاله دکل در   نوش کن جام شراب یکمنی بر تمن

بخوان امر حاضر در

سن امر حاضر در

مقداری

دار امر حاضردر

مقداری شراب آلور قدح نوش ایله تا بدان بیخ غم از دل برکنی تا انک ایله دلدن غم کوکنی قوپره سن مراد عشقه سعی ایله که محبت ماسوی تشویشندن تمام خلاص بوله سن دیمکدر دل گشاده دار چون جام شراب شراب جامی کبی قلبکی کشاده طوت سر گرفته چند چون خم دنی دنی کوپ کبی نیچه برسر گرفته یعنی منقبض سن مراد عشق الهی ایله ششت اوزره اول دنیا غمی ایله منقبض اولمه دیمکدر خمه نسبت دنی وسر گرفته زیاده خوب واقع اولمشدر لیکن هر دنی وهر گرفته بونی ادراک ایتمکه قادر دکلدر چون ز خم بی خودی رطلی کشی چونکه بیخودلق کوپندن بر رطل چکه سن کم زنی از خویشتن لاف منی کندکدن بن لک لافنی آز اورر سن یعنی اورمزسن سنک سان شو در قدم نی همچو آب اياق ده طاش کبی اول آب کبی اولمه جمله رنک آمیزی وتر دامنی جمله رنک آمیزلک وتردامنلک که بو ایکی حالت آبده واردر سنکده بو قدر مراد جور وجفایه تحمل ایتمکده سنک کبی ثابت قدم اول حیله کار وسفله وناپاک اولمه دیمکدر دل بمی در بند تا مردانه وار شرابه کوکل بغله تا مردلر کبی کردن سالوس وتقوی بشکنی سالوس وتقوی نک بوینینی صیه سن مراد عشق الهی ایله ریادن خلاص میسر اولور دیمکدر خیز وجهدی کن چو حافظ تا مکر قالق وحافظ کبی برجهد ایله تا مکر خویش را در پای معشوق افکنی کندوکی معشوقک ایاغنه براغه سن مراد محبوب حقیقی یه وصول عشق وطاعته زیاده اقدام وتمام اهتمام ایله حاصل اولور دیمکدر وقت را غنیمت دان آن قدر که بتوانی وقتی غنیمت بیل اول قدر که قادرسن حاصل از حیات

وار ادات تشبیهدر

ای جان این دمست تا دانی حیات حاصل ای جان بودم دن در تاییله سن
کام بخشی گردون عمر در عوض دارد فلکک کام بخشلکی عمری عوضنده
طوتر یعنی بر مراد حاصل اتسه آندک عوض عمر آلور جهد کن که از دولت
کام عیش بستانی جهدایله که دولت دن عیشک مرادنی الهسن یعنی چونکه
عمرک بقاسی یوقدر باری عشق الهی یه صرف ایله پند عاشقان بشنو
و ز در طرب باز آی عاشقلرک پندنی اشت و شوق قپوسندن کرو
کل کین همه نمی ارزد شغل عالم فانی زیرا بو دو کلی دولت و عزت
عالم فانی شغلنه دکمز مراد دنیانک دولتی لتنه و عزتی ذلتنه دکمز
دیمکدر پیش زاهد از رندی دم مزن که نتوان گفت زاهد اوکنده
عاشقلق دن دم اورمه زیرا دیمک اولماز با طبیب نامحرم حال درد
پنهانی نامحرم طبیبه پنهان دردک حالنی مراد اسرار عشقی عوامه
سویلمه دیمکدر باغبان چو من زینجا بگذرم حرامت باد ای باغبان
چونکه بن بوندن کچیم یعنی اولم سکا حرام اولسون گر نجای من سروی
غیری دوست بنشانی اگر بنم قبرمه دوستدن غیری بر سرو دیکه سن
مراد قبری اوزره توحید باری دن غیری لسنه طلب ایتمدوکن اشعاردر
خم شکن نمی داند این قدر که صوفی را خم شکن یعنی محتسب بیلمز بو قدر
که صوفینک جنبش خانگی باشد همچو لعل رمانی خانه ده پیدا ایلمش
لعل رمانی کبی شرابی واردر یعنی اهل شرع ظاهرا رقص و سماعی و توحیدی
منع ایتمکه قادر اولور لیکن قلب ده اولن عشقی ازاله ایتمکه قادر اولماز
بو وجه دخی جایزدر محتسب شراب انکوریلی منع ایتمکه قادر اولور
اما دلده مستور اولن عشقی منع ایتمکه قادر اولماز میروی و ثمرکانت

کام مراد دیمه

خم شکن دن مراد محتسب در که اوده
اول خرشتی ایده نه سویابنی ور ایمه
لعل ماتی قرمزی لعل دیمه

چون

کماندار وصف ترکیبیدر

خون خلق میریزد کیدرسن وسنک قمر کانک خلقک قاننی دوکر تیز میروی
جانا تر سمت فرومانی تیز کیدرسن ای جان قور قرم سنی یوروله
قالورسن مراد مغرور حسن اولنه خطاب در مغرورا ولمه که حسندن
تیز جدا اولورسن یادعای شب خیزان ای شکر دهان مستیز
شب خیزلرک دعاسی ایله عناد اتمه ای شکر دهان آنلرک دعاسن ال
درپناه یک اسمست خاتم سلیمانی براسمک پناهنده در خاتم سلیمانی
یعنی انک پادشاهلغی مراد سعادت اخرویه طلب ایدرایسک خدا
دوستلرینه رعایت ایله دیمکدر دل زناوک چشمت گوش داشتم لیکن
دلی سنک چشمک ناوکندن حفظ ایلدم اما ابروی کماندارت می
بَرَد به پیشانی سنک کماندار ابروک انی پیشانی ایله آلور گوش
بونده حفظ معناسنه در پیشانی بیش معنایه استعمال اولنور آلن
و پهلوانلق ومقابله و عیارلق و حیله بونده ثانی واکی اخیر ممکندر
مهر ومشتری ده بوایکی معنایه واقع اولمشدر به پیشانی بسر امد
همچو ابرو گژی پیوسته اورا عادت وخو سلمانک بو بیتنده واقع
اولمشدر غمزه وچشم تو شوخند ولی آمده اند ابروان تو به
پیشانی ازایشان برسر حافظک بو مذکور بیتنده خطاب محبوب
مجازی یه یا نفسه اولمق روشندر زیرا بونلرک مکرندن خلاص
زیاده مشکلدر یوسف عزیزم رفت ای برادران رحمی بنم عزیز
یوسفم کتدی ای برادرلر بر رحم ایلکوز گز غمش عجب دیدم حال پیر
کنعانی زیرا کنعانه منسوب پیرک حالنی انک غمندن عجب کوررم
یرا ذیر یار عزیزک فراقندن زیاده متألم اولدوغن بیان در زاهد

پشیمان را ذوق باده خواهد گشت پشیمان زاهدی شرابک ذوقی دیلیسر
عاقلا مکن کاری کآورد پشیمانی ای عاقل بر ایش ایلمه که پشیمانلق گتوره مراد
تارک عشق الهی اولن پشیمان اولوردیمکدر از در م دگرا روزی تا زخم ز
شادی دست برکون قپودن اچرو کل تا سروردن ال اورم یعنی الم قارصم
روشنی بمن پیوست راستی بمهمانی باکه استقامت حصولی ایله روشنلک
اولاشدی یعنی راستلک سبب سرور اولور مصراع اولدن مراد وصال یار عزیز
طلبیدر مصراع ثانیدن استقامت سبب وصال و روشن دللک ایدوکن
بیان در جمع کن باحسانی حافظ پریشان را پریشان حافظی بر
احسان ایله جمع ایله ای شکنج گیسویت مجمع پریشانی ای جانان که
سنک گیسوکک بوکلمی پریشانلغک مجمعی در وزیره تظلم صورتیله عرض
حال ایدوب اذن بر احسان طلبی ایچون کندوسندن بر منحا طب پیدا
ایلمش در گر تو فارغی از من ای نگار سنگین دل ای مستغنی و بی رحم
نگار اگر سن بندن فارغ ایسک یعنی باکه التفات اتمیه سن حال
خود بخواهم گفت پیش آصف ثانی آصف ثانینک اوکنده کندو حالمی
دیسم گرک یعنی سندن وزیره شکایت ایدرم بو خطاب دخی اول خطاب
اسلوبی اوزره در هوا خواه توام جانا و میدانم
که میدانی سنک محبکم ای جان و بیلورم که بیلورسن که هم نادیده
می بینی و هم ننوشته میخوانی که هم گورلمشی گورسن و هم یازلمش
اوقورسن خطاب خدایه در که بو حال که مخصوص در ملک در سجده
آدم زمین بوس تو نیت کرد ملک آدمه سجده اتدکده سنک اوگکده
یرا وپمکه نیت ایلدی که از حسن تو چیزی یافت بیش از حد انسانی

شتن بونده کشتن معناسنه در
منه

بو بیت فعل ماضی در
منه

بو بیتی طبع پیدا ایلمک
شعرانک عادتی در منه

بیش یاء وحدت ایله بونده زیاده
معناسنه در منه

زیباانه منسوب اولن حددن یعنی حقیقت انساندن زیاده آدمده
سنک جنکدن برنسنه بولدی خطاب خدایه درکه نورنی آدمده پنهان ایدوب
ملکلره اکه سجده اتمکه امر ایلدی شیطان غرور وکبر سببی ایله ملکلر ایله
آدمه سجده اتمدی لیکن ملکلردن برسی اول سرّی مشاهده اتمدی که ابلیس
مشاهده اتدی زیرا سجده ده دکل ایدی منطق الطیرده بویله مسطوردر خم
جعدت بنامیزد کنون مجموعهٔ دلهاست سنک زلفک بو کلمه تحسین شمدی
کوکللر مجموعه سیدر ازان باد ایمنی بادت که انگیزد پریشانی اول بادن
سکا ایمین لک اولسون که پریشانلق قوپرر یعنی سکا پریشانلق ویرر خطاب
مرشده درکه انک طریقت وحقیقت جهتندن اولن انتظام وجمعیتنه استحقاق اندر
که مریدلره دایم آندن فیض ایرشور امید از بخت میدارم که بکشایم گره‌بندش
بختدن امید طوترم که انک قوشاغنی چوزم خدارا ای فلک بامن گره
بگشا زپیشانی الله ایچون ای فلک بانکه بشاشت کوستر معنای ترکیبی
النکدن کرهی کیدر دیمکدر مراد قرب الهی حصولندن اوتری فلکدن
مساعده طلب اتدوکن بیان در ببفشان زلف وصوفی را ببازی
وبرقص آور زلفکی سلک وصوفی بی بازی یه ورقصه کتورکه از هر رقعهٔ
دلقش هزاران بت ببفشانی که انک دلقنک هر رقعه سندن نیجه
بیک بت سلکه سن خطاب خدایه در زلفدن مراد اسرار الهیه در
مراد بودر که مرایی یه اسرارکدن بر حالت ویرکه ریا ایله اولن قباحتلری
آندن زایل اوله چراغ افروز چشم ما نسیم زلف خوبانست بزم
چشمز چراغنی نورلندرجی خوبلرک زلفی نسیمی در مبادا این جمع را
یارب غم از باد پریشانی یارب بو جمعه پریشانلق یلیندن غم اولمسون

باد دت ده اولن تا خطاب ایچون در
منه

چراغ افروز وصفی ترکیبی در
منه

خوبان مراد اولیاء الله اولمق روشن درکه کوکل کوزینه انلرک جمالندن
عشق آلهی نوری ایرشور و خوبان دن اسماء صفات دخی مراد اولنمق
ممکن درکه مراد بویله اولورکه انلرک نفعی بزدن دورا اولمسون ملامت
گوچه دَر یابد زراز عاشق و معشوق عاشق ایله معشوقک رازندن
ملامت گوی نه فهم ایلر نبیند چشم نابینا خصوص اسرار پنهانی
اعمی نک چشمی کورمز خصوصا مخفی سرلری که حالات عشق در مراد حق
ایله عاشق اورتاسنده اولن اسراری عوام فهم ایلمز دیمکدر ملول
از همرهان بودن طریق کاردانی نیست یولداشلردن ملول اولمق
کاردانلق طریقی دکلدر بکش دشواری منزل بیاد عهد آسانی
آسانلک زمانی شوقنه منزلک زحمت و صعوبتنی چک مراد قرب
و وصال رحمان شوقنه عشق و ریاضت مشقتلرینه تحمل ایله دیمکدر
دریغ آن عیش شبگیری که در خواب سحر بگذشت حیف اول
صباحه دک اولجق عیش سحر اویقوسنده کچدی یعنی عشق و طاعة
ایله احیاء لیل اولمدی بدانی قدر وقت ایدل ولی وقتی که درمانی
وقتک قدرنی بیلورسن ای دل اما شول وقت که عاجز قالهسن مراد
لطیف وقتی که هوا و هوسه صرف اتدک انک قدرنی قیامتده
بیلورسن دیمکدر خیال چنبر زلفش فریبت میدهد حافظ انک
زلفی چنبرنک خیالی سکا فریب ویرر ای حافظ یعنی سنی الدارنکر
تا حلقهٔ اقبال ناممکن نجنبانی نظر ایله تا حاصل اولماز دولت
حلقه سنی دپرتمیهسن یعنی محاله سعی اتمیهسن مراد نفسک صورت
صلاحده اولدیغنه فریفته اولوب اولمه که هرگز نفس کمیه تمام رام اولماز دیمکدر

زلف

آسانلی دهاوین بامصدر
ایکیدر تمیز

مراد بخش صفت ترکیبیدر
ممس

زلف دن مراد ظلمت کون دخی اولمق ممکن در بو مصراع ثانی انورینک در
هزار جهد بکردم که یار من باشی بیک جهد ایلدم که بنم یارم اوله سن
مراد بخش دل بیقرار من باشی بنم قرارسز کوکلمه مراد بغشلیجی اوله سن دمی
بکلبه احزان عاشقان آلی بردم عاشقلرک کلبه احزاننه کله سن شبی
انیس دل سوکوار من باشی برکیجه بنم یاسلو کوکلمک انیسی اوله سن مراد
تجلی ذات طلب اتدوکن بیان در چراغ دیده شب زنده دار من کردی
بنم کیجه یی احیا ایدجی یعنی کیجه ایله اویومیجی چشممک چراغی اوله سن
انیس خاطر امیدوار من باشی بنم امیدلو خاطرمک انیسی اوله سن مراد
استیناس حب الهی طلب اتدوکن اشعار در من این مراد ببینم بخواب
نیم شبی بن بو مرادی برنیم شب اویقوسنده کورمی بجای اشک روان
درکنار من باشی اشک روان یرنه بنم کنارمده اوله سن مراد بو درکه
مشاهده جمال چون اشکارا میسر اولمدی باری دوشده اولیدی دیو تحسر
اظهار ایدر ازان عقیق که خونین دلم ز عشوه او اول عقیقدن که انک
عشوه سندن خونین دلم اگر کنم گله راز دار من باشی اکر بر شکایت ایدم
بنم رازدارم اوله سن یعنی سکا شکایت ایدم غیره ایتمیم بو محلده کلنجه خطاب
خدایه در چو خسروان ملاحت به بندگان نازند چونکه ملاحت خسرولری
بنده لری ایله تفاخر ایده لر تو در میانه خداوندگار من باشی سن اورته ده بنم
سیدم اوله سن یعنی بنی بنده لکه قبول ایده سن خسروان دن مراد اولیاء الله در
شود غزاله خورشید صید لاغر من غزاله خورشید بنم لاغر صیدم اولور
که آهوی چو تو یکدم شکار من باشی اکر سنکلین بر آهو بردم بنم شکارم
اوله سن بو اکی محلده خطاب مرشده در و بو محلده مرشدنی محبوب منزله سنه

باشی فعل مضارع حکایه طیدر
ممس

تنزیل اتمک ایله آهویه تشبیه اتمشدر غزاله دیشی کیک خورشیدی غزاله یه تشبیه
اتمشدر زیرا خورشید مؤنث غیر حقیقی در شمسیّتی اعتباری ایله غزاله مؤنث
حقیقی در مراد مرشدک فیضی ایله عالی قدر اولدوغنی بیان در غزاله دیشی
کیک وآفتاب وآفتابک ارتفاعی اما اوّل اولی در سه بوسه کز دو لبت
کرده ء وظیفهء مَنْ اکی لبکدن باکه اوج بوسه وظیفه ایلمشسن اکر ادا
نکنی قرض دارِ مَنْ باشی اکر ادا اتمیه سن بنم مدیونم اولورسن خطاب
مرشده در که کندوسنه فیض وارشاده وعده اتمش در دَرانْ چمنْ که
بتانْ دستِ عاشقانْ کیرند اول چمن ده که خوبلر عاشقلرک اللرینی طوته لر
یعنی لطف واحسان ایدرلر کَرَتْ زِ دستْ برآیدْ نکارِ مَنْ باشی اکر سنک
الکدن کلورسه بنم نکارم اوله سن خطاب مرشده در که بتان دن مراد
مرشدلر در مراد مرشد کندوسنی مریدلکه قبول اتمسن استدعادر مَنْ از
چه حافظِ شهرم جوی نمی ارزم بن اکرچه شهرک حافظی ام بر جوه دکمزم
مکر تو از کرمِ خویش یارِ مَنْ باشی مکرسن کندو کرمکدن بنم یارم اوله سن
خطاب مرشده در که اعتذار ایدوب ایدر اکرچه سکا مرید اولمغه بنم استحقاقم
یوق در اما سن کرمکدن قبول ایله یا مُبْسِماً یحاکی دُرْجاً
مِنَ اللّٰالی ای لؤلؤلردن یعنی لؤلؤ ایله پر اولمش حقه یه مشابه اولان دهان
یارَبْ چه درخور آمدْ کِردَتْ خطِ هِلالی سنک اطرافکه هلاله بکزر خط نه عجب
خوب ولایق کلدی یعنی زیاده خوب یراشدی مُبْسِمْ فتح میمله وکسر سین ایله
مجلس کبی بو بنده دهان معناسنه در ومحلنه کوره اوکدیش معناسنه دخی کلور
یحاکی مفاعله بابندن فعل مضارع مفرد مذکر غایب در بکزر معناسنه درجا
منصوب در انک مفعولی اولمق ایله یحاکی نک فاعلی مبسمه راجع اولان ضمیر در

کرده ده اولان همزه خطاب ایچوندر

شستن ده اولان تا خطاب ایچوندر

که کندونک

که کندونک تحتنده مستتر در یارب بونده عجب و درخور لایق معناسنه در هلالیده
اولن یا نسبت اکرندر حالی خیال وصلت خوش میدهد فریبم شمدی سنک
وصالک خیالی باکه لطیف فریب ویرر یعنی بنی الدار تا خود چه نقش بازد
این صورت خیالی اول خیاله منسوب صورت خود عجب نه نقش ظهوره کتورر و
آندن نه حاصل اولور مراد وصال جانانک خیالی تصوّر زنده اولدوغن اشعار در
دل رفت و دیده خون شد تن خست وجان زبون شد دل کتدی وچشم خون
اولدی تن پاره لندی وجان زبون اولدی فی العشق معجبات یأتین بالتوالی
عشق ده عجیبه کتورجیلر یعنی عجب نسنه لر وار در بربری آردنجه کلورلر مراد عشقده
اولن صعوبتلری بیان در که نهایتی یوقدر معجب اسم فاعل در یأتین
فعل مضارع جمع مونث غایبه در فاعلی ضمیر بارزکه معجباته راجع در دل
خون شدم ز دستش وزنار چشم مستش انک الندن وانک مست
چشمنک نارندن دلم خون اولدی اوذیت بالرزایا ما للهوی وما لی
بن مصیبتلر ایله ایذا اولندم نه در محبت ایچون وبنم ایچون یعنی محبتدن
نه عجب حاله کرفتار اولدم اوذیت فعل ماضی مجهول نفس متکلم وحده در
افعال بابندن که مصدری ایذا در رزایا مصیبتلر معناسنه در ما استفهامیه در
تعجب معناسی ایله بیله هوا محبت معناسنه در مراد عشق آلیدن غریب
حالات پیدا اولدوغن بیان در خوی تو گر نگردد هرگز دگر نگردد
سنک خوینک اکر دونمیه هرکز کرو طولنمیه عاشق درین جوانب عارف
درین حوالی عاشقلر بوجانبلره عارفلر بوطرفلره خطاب خدایه در که کمال
استغناسن بیان در یا راکبا تبرّی عن موثقی وهادی ای راکب بنم
عهدمدن وبنم مرشدمدن بری اولورسن ان تلق اهل نجد کلّم بحسب حالی

خیالی ده اولن یا نسبت اکوندر نسخه

دیکر تقدیر بنده در نسخه

ان وفی شرطدر نسخه

اکر نجد خلقنه ملاقی اولور ایسک بنم حسب حالمی انلره سویله تبرّی فعل مضارع
مفرد مذکر مخاطب درکه اصلی تتبرّی ایدی برتا حذف اولنوب یا الفه قلب
اولندی موثق عهد معناسنه در هادی اسم فاعل درکه بونده مرشد مراد در
ان حرف شرط در تلق فعل شرط در ان ایله مجزوم در تحتنده مستتر اولن
ضمیر فاعلی در کلم امر حاضر در مراد بو درکه ای اهل طریقت دن ایکن ناقض
عهد اولوب مرشد دن اعراض ایدجی بزم دیارمز اهلنه ملاقی اولور ایسک
بنم حسب حالمی وسلوکده اولان شتاتمی انلره سویله نجد دیار عربده بر
قبیله نک اسمی درکه کندو شهرنی اکه تشبیه ایتمشدر واحتمالدر که نجد دن مراد
مدینهٔ منوره اوله یاراکیادن مراد اول جانبه اشتیاق عرض ایده نته کیم
حضرت جامی نجد ذکرندن یثرب مراد ایدنمش در یثرب مدینهٔ منوره در اول
تشبیه بو بیتلرده واقع اولمشدر و اول بیتلر بو قصیده ده واقع اولمش در
که انک اول بیتی بودر محمل رحلت به بند ای ساربان کز شوق یار
میکشد هردم برویم قطره ها چون قطار واول بیتلردن اکی بیت کتوردم
وایه آن دارم که بینم نجدرا ماوای خویش کرنه یابم وایه خود وای من
صد بار وای نجد میکویم وزان قصدم زمین یثربست کافتاب جود و
خورشید کرم را مغربست دلبر بعشقبازی خونم حلال دانست دلبر
عشقبازلق ده بنم قانمی حلال بیلدی فتوی شرع چونست ای زمرهٔ
موالی ای موالی بلوکی شرع فتواسی نیجه در دلبردن مراد محبوب حقیقی در
که عاشقلرن هلاک ایدوب مشاهدهٔ جمالنی دیت ویرر العین ما تنامت
شوقا لاهل نجد اهل نجده اولان شوق اچون کوزم اویومدی والقلب
ذات وجد فی ذاتها العضالی وقلب وجد صاحبی در حال بوکه انک ذاتنده

چون اماله ایله شعرده در صح

لذت

488

شدّت وار در العین مبتدا در ما تامت جمله سی انک جزی در شوق
مفعول لدر القلب مبتدا در ذات انک جزی در که وجده مضاف در
وجد بونده غصه معناسنه در غضالی ضم عین ایله شدّت معناسنه در
اولکی بجذه ذکر اولنان اکی وجه بونده دخی ممکن در لِلّهِ ذاتُ رَمْلٍ
کانَ الحَبِیبُ فیها الله ایچون در ذات رمل دیدکلری موضع که حبیب
انده اولدی طَارَ العُقُولُ طُرًّا مِنْ نَظْرَةِ الغَزالِی غزالک بر نظرندن
عقللر جمیعا اوچدی یعنی انک نظرندن عاشق اولوب بی عقل اولدی
طرّا جمیعا معناسنه در غزال کیک یورسیی در که محبوبنی اکه تشبیه
اتمشدر اچنده اولن یا اشباع ایچون در ذات رمل بر موضعک
اسمی در گرْ عاقلی و زیرکی از چار چیز مگذر درت نسنه دن کچمه اکر عاقل
وزیرک ایسک اَمْنْ و شراب بیغش معشوق و جای خالی امن و
صافی شراب معشوق وخالی یر معشوقدن مراد باری تعالی در می
ده که گرچه گشتم نامه سیاه عالم شراب ویرکه اکرچه عالمک نامه
سیاهی اولدم نومید کی توان بود از فضل لایزالی اللهک فضلندن
قچن نومید اولمق اولور یعنی امید قطع اتمزم   الهی الهی خطا کرده ایم
تو بر ما مگیر آنچه ما کرده ایم ساقی بیار جامی وز خلوتم برون کن ای ساقی
بر جام کتور و بنی خلوت دن طاشره ایله تا دربدر بگردم قلّاش و
لاابالی تا رند ولاابالی دربدر کزم مراد عشق الهی ایله کسوت ملامتیه ده
اولمن طلب دریادن خلاص بولمق دن اوتری چون نیست نقش
دوران بر هیچ حال ثابت چونکه دورانک نقشی هیچ برحال اوزره
ثابت دکلدر حافظ مکن شکایت تا می خوریم حالی ای حافظ شکایت

طار فعل ماضی در مه

عاقلی ده اولن یا خطاب ایچوندر تمه

ایلمه تا شمدی شراب ایچلم صافیت جام خاطر دردور آصف عهد خاطر
جامی صافی در زمانه آصفنک دورنده قم فاسقنی رحیقا اصفی من
الزلالی قالق یاکه زلالدن صافی رک رحیق ایچور رحیق جنت شرابی در
زلالی ده اولن یا اشباع ایچون در مراد مرشددن شراب عشق طلب ایتدوکن
اشعار درکه رحیق دن اصفی والذ در بو اکی بیت که ذکر اولنمه کرک در آصفک
صفتی در الملک قد یباهی من وجده وجده مملکت یعنی مملکت ده اولن
خلق انک شوق وحالندن وبخت واقبالدن تحقیق تفاخر ایدر یلدیب که
جاودان باد این قدر واین معالی یارب یعنی ای نیم ربم سندن
استرم که بو قدر و بو معالی ابدی اولسون وجد بونده شوق حالی معناسنه در
جد بونده بخت معناسنه در معالی شرف لر و رفعتلر معناسنه درکه مفردی
علا و معلا اولمق جایزدر یعنی ایکسنک بیله جمع معالی کلور مسند فروز
دولت کان شکوه وهیبت دولت تختنی شعله لندرجی یعنی عدل ایله
سلطنتی لطیف ایدجی شکوه وهیبت معدنی برهان ملک وملت
بو نصر بو المعالی ملک وملتک برهانی یعنی مصلحی بو المعالی او علی بو نصر در
برهان دلیل عقلی درکه اکی قسم در بری لمی بری انی درکه بری اثردن
مؤثره و بری مؤثردن اثره استدلال در سبت سلمی
بصدغیها فؤادی سلمی اکی زلفی ایله نیم کوکلمی اسیر ایلدی وروحی
کل یوم لی ینادی ونیم روحم یاکه هر کون ندا ایدر یعنی روح قلبک
فراقندن ناله و فریاد ایلر سبت فعل ماضی مفرد مؤنث غایبه در مصدری
سبی دن اسیر اتمک معناسنه سلمی فعل مذکورک فاعلی در صدغ زلف
معناسنه در صدغین اکی زلف معناسنه درکه هایه مضاف اولمغله

نون

489

نون ساقط اولوب صدغیها اولمش در فؤاد قلب معناسنه در
که یای متکلمه مضاف اولمش در مراد بو در که معشوق حقیقی اسرار
آلهیه وغیب هویت ایله دلمی اسیر ایلدی روح تحیر ندن ندا ایلر که عجب
دلک حالی نیجه اولدی سلمی دن مراد بونده معشوق حقیقی در تانیث
جانبی ملحوظ دکلدر خدایا بر مَنِ بیدل ببخشا ای خدا بن عاشقه
ترحم ایله ووَاصِلْنِی عَلَى رَغْمِ الأَعَادِی وبنی کندوکه واصل ایله دشمنلرک
رغمنه مراد خدادن ترحم ووصال طلبی در اعادی دن مراد شیاطین در
واصل بونده امر حاضر در رغم بورنی اوزره دکمک در که ترکیده کورلک
دیرلر بعض نسخ ده خدارا واقع اولمشدر اول وقت دخی خطاب خدایه
اولور که خدارا ذاتک ایچون معناسنه اولور اَمَنْ اَنْکَرَتْنِی عَنْ عِشْقِ
لَیْلَی ای شول کمسه که لیلی نک عشقندن بانکه انکار ایلدک تُرا اول رُوی
لُولِی بُوَادِی سن اول دن بر محبوبک یوزنی کورمک کرک ایدک
یعنی عاشق اولوب احوال عشق دن خبردار اولیدک با که منکر اولماز
ایدک تُرا اول تُوز اَوَّل معناسنه در رُویکی لُولِی رُوی نکی لُولی معناسنه در
لُولِی محبوب بُوَا بُبایَدْ معناسنه در دِیدی معناسنه در همزه حرف
ندا در که منادی اقرب ایچون در من موصول ایچون در اَنْکَرْتَنِی فعل
ماضی مفرد مذکر مخاطب در افعال بابندن تا محلا مرفوع فاعلی در یا
محلا منصوب مفعولی در نون نون وقایه در که همچون مت ببوتن
دل وایره که بنجلین سنک کوکلک کیدیدی ومتحیر اولیدک غریق
العشق فی بحر الوداد ی محبت دریاسنده عشق غریقی کبی که همچون
مت که همچون من ترا معناسنه در ببوتن دل برفتی دل معناسنه در

بخش یای امر حاضر در

شن فتح میم ایله در

ایره متحیّر شدی معناسنه در ایره لفظنک معناسی مصراع ثانیه مصروفدر
غریق کغریق تقدیرنده در مراد ای باکه منکر اولن کمه جمال جانان مشاهده سی
ایله متحیّر اولیدک سنم حالمی بیلور ایدک دیمکدر به‌بی ما جان غرامت بسپریمن
ایا عکه بز جانی عوض طبشررز غرت یک وی اوشتی ازاما دی
اکر بزدن براد ب سزلک کوردک ایسه پی پای معناسنه در جان معلوم در
ما بز معناسنه در غرامت جزا وعوض معناسنه در بسپریمن بسپریم
معناسنه در غرت اکر تو معناسنه در یک معلوم در وی روشتی بی ادبی
معناسنه در ازاما ازما معناسنه در دی دیدی معناسنه در مراد عشقده
ترک ادب زیاده قباحت ایدوکن بیان در غم یارت بواتن خورد ناچار
البته سکا یارک غمنی یمک کرک وغرنه واپنی انجخت نشادی وکرنه
کروکوررسن اول لسنه یی که سن اکه قادر اولمازسن غم یارت معلوم در
بواتن بباید معناسنه در خورد خوردن معناسنه در ناچار بالضروری
معناسنه در وغرنه وکرنه معناسنه در واپنی واپینی معناسنه در ترکی
کروکوررسن انجخت انجه تو معناسنه در نشادی کسر نون ایله نتوانی
معناسنه در مراد حق تعالی دن کلان بلاره صبر وتحمّل لازم ایدوکن
بیان در زیرا صبر اتمیجک اولورسه درکاه عالی دن دور اولمق لازم
کلور نکارا در غم سودای عشقت ای نکار سنک عشقک سوداسی
غمنده توکلنا علی رب العبادی رب العباده توکل اتدک نکاردن
مراد بونده نفس امّاره اولمق زیاده روشن در یعنی ای نفس سنک
اصلاحکی خدایه تفویض اتدک دل حافظ شد اندر چین زلفت حافظک
کوکلی سنک زلفک بو کلمنه کتدی بلیل مظلم والله هادی لیل مظلم ده

وی کسر واو ایله در منه

بواتن ضم با ایله در منه

عشقت ده اولان تا خطاب ایچوندر منه

واللّه هادی در خطاب لفه درچین زلف دن مراد نفسک هوا
وهوسی در لیل مظلم دن مراد دنیا در بلیل ده اولن بافی معناسنه در
که شد لفظنه ظرف ثانی واقع اولمشدر اللّه هادی دردیمک دن مراد
شو حالده اللّه دن کوکلمه هدایت امید طوترم دیمکدر خَمُش حافظ
که دستِ غیبْ ناگاهْ خاموش اول ای حافظ که غیب الی ناگاه
چنانْ سازدْ که خواهی روزِ شادی الجلین ایلرکه سرور کوننی
استرسن مراد حق دن کلن بلادن شکایت اتمه که خدای تعالی
سنی بر درده اسیر شدره که آندن صکره بر حاله کرفتار اوله سن که
حالکه متحسر اوله سن دیمکدر اکثر نسخ ده مخلص بیتی بو بیت ده واقع
اولمش در دلِ حافظ شدْ اندرْ چینِ زلفت بلیلِ مظلم واللّه هادی
دلْ منهْ بر دنیی واسبابِ او دنیایه
وانک اسبابنه محبت اتمه زانکه از وی کسْ وفاداری ندیدْ زیرا
آندن کمسه وفادارلق کورمدی کسْ عسلْ بی نیشْ ازینْ دکّانْ
نخوردْ کمسه بو دکاندن نیش سز عسل یمدی کسْ رطبْ بیخارْ ازین
بستانْ نچیدْ کمسه بو بوستاندن خارسز رطب دیرمدی مراد
دنیانک ذوق وصفاسی محنت وبلاسز اولماز دیمکدر هرْ بایامی
چراغی برفروختْ هر برایامده بر چراغ شعله لندردی چونْ تمامْ افروختْ
بادش دردمیدْ چون تمام شعله لندی انی سویندردی بی تکلّفْ هرکه
دلْ بروی نهادْ تکلف سز یعنی عاقبتنی فکر اتمدن هرکیم اکه محبّت ایلدی
چونْ بدیدی خصمِ خودْ می پروریدْ اولکمسه چون امعان نظر ایلدی معلوم
ایتدی که کندو دشمننی بسلردی شاهِ غازی خسروِ گیتی ستانْ غازی

نهی حاضردر منه

در دمید فعل ماضیدر

شاه جهان آلبجی پادشاه انگه از شمشیر او خون میچکید اول پادشاه
که انک تیغندن قان طمر ایدی گه بیک حمله سپاهی می شکست گاه بر حمله
ایله بر عسکری منهزم ایدردی گه بهوی قلب گاهی میدرید گاه بر هوای ایله
بر قلب گاهی بر تر ایدی سروران رای سبب میگرد حبس سرورلری
سبب سز حبس ایدر ایدی گردنان رای گنه سر می برید متکبرلرک و عالی
قدرلرک گناه سز باشن کسر ایدی از نهیبش پنجه می افگند شیر انک
خوفندن ارسلان پنجه سین براغور ایدی در بیابان نام او چون
می شنید چون بیابانده انک نامنی اشیدیدی عاقبت شیراز و تبریز و
عراق عاقبت شیرازی و تبریزی و عراقی چون میسر گرد و وقتش
در رسید چون مسخر ایلدی وانک وقتی ایرشدی آنکه روشن بد جهان
بینش بدو اول که که پادشاهک جهان کورجی کوزی انک ایله روشن
ایدی میل در چشم جهان بینش کشید انک جهان کورجی کوزنه میل
چکدی یعنی اوغلی انک کوزینه میل چکدی بو سوزدن معلوم اولور
که بو وصف اولنان پادشاه زیاده بی رحم و خون ریز امش بو سببدن
من لا یرحم لا یرحم حسنجه کندوسنه دخی ترحم و شفقت اولمامش
ساقیا باده که اکسیر حیاتست بیار ای ساقی
شراب که حیات کیمیاسی در کتور تا تن خاکی ع من عین بقا
گرداني تا بنم خاکه منسوب جسمی عین بقا ایده سن یعنی حیات ویره سن
مراد مرشددن عشق الهی نک حصولی ایله حیات ابدیه طلب اندوکن
اشعار در چشم بر دور قدح دارم و جان بر کف دست چشمی قدح
دوری اوزره و جانمی کف دست اوزره طوترم لیکن خواجه که تا آن

بد بعد دولت مخصف در

نذهی نستانی خواجه نک باشی حقیچون مادام که آنی ویرمیه سن آلمازسن
خواجه دن مراد حبیب اکرم اولمق روشن در مراد مرشد کامل دن غیری یه ارادت
گتورمزم همچو گل در چمن از باد میفشان دامن گل چمنده باددن دامن
سلکمدکی کبی بندن دامنکی سلکمه زانکه در پای تو دارم سر جان افشانی زیرا
سنک ایاغکه جان نثار ایلمک هوسنی طوترم یعنی بندن اعراض اتمه که عمرمی
سنک خدمتکده کچورمک استرم خطاب مرشده در بر مثانی و مثالث بنواز
ای مطرب اکی تیللو واوج قیللو ساز اوزره چالوب ایرله ای مطرب وصف
آن ماه که در حسن ندارد ثانی اول ماهک وصفنی که حسن ده ثانی طوتمز یعنی
نظیری یوقدر مراد سماع ده مطرب دن اوصاف حقی ترنم وصدا ایله طلب
اندوکن بیاندر   بگوش هوش رهی منهیی ندا در داد   بنده نک
عقلی قولاغنه بر منهی یعنی بر هاتف ندا ویردی   ز حضرت احد لا اله الا الله
لا اله الا الله صفتی ایله متصف اولن احد حضرتندن یعنی اول منهی حق تعالی طرفندن
خبر ویردی بویله دیو که ای عزیز کسی را که خوار است نصیب   که ای عزیز بر کمسنه نک
که نصیبی خوارلق در حقیقت آنکه نیاید بزور منصب و جاه   محقق در اول
که قوت ایله منصب و عزت بولماز باب زمزم و کوثر سفید نتوان
کرد   زمزم و کوثر صوی ایله بیاض ایلمک ممکن اولماز گلیم بخت کسی را
که بافتند سیاه   بر کمسنه نک بختی کلیمنی که سیاه دوقودیلر مراد روز
ازلده اگر سعادت واگر شقاوت هر نه قسمت اولندی ایسه آندن
غیری اولماز دیمکدر   دل مبند ای مرد بخرد بر سخای عمرو
زید   ای عاقل کمسنه عمرو وزیدک سخاسنه کوکل بغلمه کس نمید اند که کارش
از کجا خواهد گشت   ذکمه بیلمز که انک ایشی قندن آچلسه کرکدر

مکن

مکن سعدیا دیده بر دست کس که بخشنده پروردگارست و بس ز تو توکل

نمیدانی که نوک کلک من یوری توکل ایله بیلمزمیسین که بنم قلمم اوجی نقش

هر صورت که زد رنگ دگر بیرون فتاد هر صورت نقش که اوردی

بر غیر رنک طاشره دوشدی یعنی عکسی اولدی شاه هرموزم ندید

بی سخن صد لطف کرد هرمز شهرنک شاهی بنی کورمدی و سوز سز

یعنی مدح سز یوز لطف ایلدی اصل هرمز دروا و سز بوبنده واو ایله

یازلدی وزن ایچون شاه یزدم دیدو مدحش گفتم و هیچم نداد یزد

شهرنک شاهی بنی کوردی واکه مدح دیدم و باکه هیچ نسنه ویرمدی

کار شاهان این چنین باشد توای حافظ مرنج شاهلرک ایشی

بوبکلیندر اولورای حافظ انجنمه داور روزی رسان توفیق و

نصرتشان دهاد رزق ایرشدرجی حاکم انلره توفیق و نصرت ویرسون

روح القدس آن سروش فرخ جبریل اول مبارک ملک

بر قبهٔ طارم زبرجد زبرجد رنک فلک قبهسی اوزره میگفت

سحرگاهان که یارب سحر وقتلرنده ایدی که یارب در دولت و

حشمت مخلد ابدی دولت و عظمتده بر نشند خسروی بماناد

پادشاهلق تختی اوزره قالسون منصور مظفر محمد محمد اوغلی مظفر

اوغلی منصور بو معنی منصور مصاف اولدوغنه کوره در مضاف

اعتبار اولنمسه معنی بویله اولور محمد اوغلی مظفر منصور قالسون

حافظ بو ایکی بیتی پادشاهی دخی مدح اتمشدر بعهد

سلطنت شاه شیخ ابو اسحاق شیخ ابو اسحاق شاهک سلطنتی زماننده

به پنج شخص عجب ملک فارس بود اباد بش کمسه ایله فارس ملکی

فرخ مبارک معنا

عهد معنده زمان معناسنه در

عجب

عجب معمور ایدی تخت پادشهی همچو ولایت بخش اول کمنک
اولی شیخ ابو اسحاق کبی ولایت بخش بر پادشاه در که جان خویش ببرد و
داد عیش بداد که کندو جانینی بلدی و عیش دادنی ویردی یعنی اهل ذوق
وعادل ایدی دگر مربی اسلام شیخ مجد الدین بری دخی اسلامی تربیت
ایدجی شیخ مجد الدین در که قاضی به از و آسمان ندارد یاد که آندن یک
بر قاضی اسمان یاد طوتمز یعنی کلمهمش در دگر بقیهٔ ابدال شیخ امین
الدین بری دخی بقیهٔ ابدال اولن شیخ امین الدین در که یمن همت او
کارهای بسته گشاد که انک همتی نک یمنی بغلنمش ایشلری آچدی دگر
شهنشه دانش عضد که در تصنیف بری دخی علم شهنشاهی عضد
که تصنیفده بنای کار مواقف بنام شاه نهاد شاهک نامنه مواقف
ایش بناسنی قودی یعنی مواقف نام کتابی شاهک نامنه تألیف
ایلدی مؤلفاتندن بری متن مواقف در که ابو اسحاق نامنه دتیکم
دیباجه سنده مصرح بیان اولنمش در محرز ممالک الاکاسرة بالارث
والاستحقاق جمال الدنیا والدین ابو اسحاق دگر کریم چو حاجی قوام
دریا دل بری دخی دریا دل حاجی قوام کبی کریم در که نام نیک ببرد
از جهان به بخشش و داد که بخشش و داد ایله جهاندن ایو نام الدی
نظیر خویش نه بگذاشتند و بگذشتند کندو نظیری نظیرن قومدیلر و
گچدیلر خدای عز و جل جمله را بیامرزاد خدای عز و جل جمله سنی یارلغه
مراد دنیاده ایو ذکر بالخیر اولنورلر وفاتلرندن صکره خیر دعا
اولنورلر دیوب ایولکه ترغیب در گدا اگر گهر پاک
داشتی در اصل گدا اگر اصلنده پاک ذات طوتیدی بر آب نقطهٔ

دانش علم معانیسندر

شرح مواقفده شیخ واقع اولمشدر

مدار بونده عدد در
منه

شرمش مدار بایستی حیا نقطه سنک عرضی اوزره اکا قرار کرک ایدی
یعنی دلنمک کرک ایدی ورا فتاب نکردی فسوس جام زرش اکر
افتاب مسخر امیدی انک آلتون قدحی چراتهی زمی خوشکوار
بایستی بچون خوشکوار شراب دن بوش کرک ایدی پس معلوم اولدی
که افتاب خلقی مسخر ایدر انک ایچون بوش قدح کوستر اکر سرای
جهان را سر خرابی نیست اکر جهان سرانیک خراب اولمق هوسی یوق
ایسه بنای او به ازین استوار بایستی انک بناسی بوندن بک محکم
کرک ایدی یعنی بوقدر تبدلات و تغیرات کرکمز ایدی زمانه کرنه
سر قلب داشتی کارش زمانه اکر قلب یعنی قلاب لق هوسن طوتمیدی
انک ایشی بدست آصف صاحب عیار بایستی صاحب عیار وزیر
النده کرک ایدی پس زمانه نک ایشی صاحب تدبیر الننده اولمق جهانک
خراب اولمنه نشان درچو روزکار خزاین یک کریم بیش نداشت
چونکه زمانه بو بر کریم دن غیری ارتق طوتمدی بعمر مهلتی از روزکار
بایستی روزکاردن عمره بر مهلت کرک ایدی یعنی بوندن زیاده
کرک ایدی بسمع خواجه رسان ای ندیم وقت شناس

اسان ایام حاضر در
منه

خواجه نک سمعنه ایرشدر ای وقت شناس مصاحب بخلوتی که
در واجنبی صبا باشد بر خلوت ده که صبا آنده اجنبی اوله مراد
صبا دخی اولمیه دیمکدر تقدیری بویله در صبا در واجنبی باشد سروری
افندی آنده صبا اوله صبادن غیری اولمیه دیمش در محل تأمل در
اقدام اولنه لطیفهٔ بمیان آر و خوش بخند اکش اورتایه بر
لطیفه کتور و آنی خوش کلدر به نکتهٔ که دلش را دران رضا

باشد

493

باشد بر نکته ایله که آنک کوکلنک آنده رضاسی اوله پس انکهش
زکرم این قدر بلطف بپرسی صکره اول وقت اکه کرمکدن بو
قدر لطف ایله صور که گر وظیفه تقاضا کنم روا باشد که اگر وظیفه
تقاضا ایدم روا اولورمی مراد ظرافت ایله وظیفه طلبی در
تو نیک و بد خود هم از خود بپرس سن کندو نیک و بدکی یعنی ایو عملکی و
یرامز عملکی هم کندکدن صور چرا دیگری بایدت محتسب نیچون بر غیری
کمسه سکا محتسب کرک و من یتق الله یجعل له شول کمسه که الله دن خوف
ایده الله اکه مخرج قیلور و یرزقه من حیث لا یحتسب و اکه رزق ویرر صایمدغی
یردن بر تو خوانم ز دفتر اخلاق اخلاق دفترندن سکا
اوقیه یین آیتی در وفا و در بخشش وفاده و بخششده بر آیت هر که بخرا شیدت
جگر بجفا هر کیمکه جفا ایله سنک جگرکی طرمليه همچو کان کریم زر بخشش
کریم معدنی کبی آلتون بغشله کم مباش از درخت سایه فکن سایه
فکن درختدن کم اولمه هر که سنکت زند ثمر بخشش هر کیمکه سکا
طاش اوره یمش بغشله از صدف یادگیر نکته حلم حلم نکته سنی
صدفدن یاد طوت آنکه بردد سرت گهر بخشش اول کمسه
که سنک باشکی کسر گهر بغشله بو اوج مصراعده بخشش کن تقدیرنده در
سرای و مدرسه و بحث علم و طاق و رواق سرای
و مدرسه و علم بحثی و کمر و چارطاق چه سود چون دل دانا و چشم
بینا نیست نه فایده چون بیلیجی کوکل و کورجی کوز یوق در سرای
قاضی یزد ارچه منبع فضلست یزد قاضیسنک سرایی اگرچه
فضل منبعی در خلاف نیست که علم نظر در آنجا نیست خلاف

نیست

یوقدر که آنده علم نظر یوقدر مراد ظرافت ایله یزد قاضی سنك چشمنه
دخل ایدوکن بیان در   حسود خواجه ع مکرا نکوکه نذ
میسند بزم خواجه مزک حسود نه دی که یرامز بکنمه یعنی نامعقول سویلمه
وگرنه دور زمان جز بدت جزا ندهدت یوخسه دور زمان سکا
یرامزدن غیری جزا ویرمز مکن ستیزه که هرگز بعقل و فکر فضول
عنادا یتمه زیرا هرگز فضول عقل و فکر ایله فلک زمام تصرف بدست
ماندهد فلك تصرف یولارنی بزم المزه ویرمز بانکه در نظر جم
جهان بیارایند انك ایله که جمك نظرنده جهانی زینت ایدرلر ترك
گوهر جام جهان نماندهد جام جهان نما کوهری ترکنه ویرمز جم دن مراد
سلیمان در مراد دنیا ایچون عشق الهی یی ترك ایلمز دیمکدر نعوذ بالله
اگر تیر ز آسمان بارد نعوذ بالله اگر آسماندن تیر یاغه که بارد در حرم
کبریای ماندهد که اول تیر بزه حرم کبریایه یول و اجازت ویرمیه یعنی جناب
قدسك وصولنه مانع اوله بار بونده یول و اجازت معناسنه در حرم
کبریادن مراد جناب قدس در بحق نعمت حاجی قوام ما گر قدر
بزم حاجی قوامزك نعمتی حقیچون که قدردن ز بهر مصلحت خود
بدین رضا ندهد کندونك مصلحتی ایچون بوکه رضا ویرمز مراد
منعی کندو ایچون اتمز دیمکدر   شاها مبشری ز بهشتم
رسیده است ای شاه جنتدن با که بر مبشر ایرشمشدر رضوان
سریر و حور وش و سلسبیل خوی رضوان سلطنت لو و حورکبی
و سلسبیل خوی لو خوش لفظ و پاك معنی و موزون و دلپذیر خوش
لفظ لو پاك معنی لو و دلپذیر در صاحب جمال و نازك و بکر و لطیفه

ستیزه عناد معنا

وصل اول سروری افندینك
مختاری در معنا

وش ادات تشبیه در
معنا

کوی

بجوی امر حاضر در

کوی صاحب حسن و نازک و بکر و لطیفه کوی در بو اوج مصراع مبشرک
صفتی درکه مبشردن مراد قلبی در گفتم بدین سراچه ز بهر چه آمدی بو سرای
جوکزه نه دن اوتری کلدک دیدم گفتا ز بهر مجلس شاه فرشته خوی
فرشته خویلو شاهک مجلسی ایچون کلدم دیدی اکنون ز صحبت من مفلس
بجان رسید شمدی بن مفلسک مصاحبتندن زیاده مضطرب اولدی
نزدیک خویش خوانش و کام دلش بجوی انی کندو قتکه اوقی وانک
کوکلی مرادین استه یعنی مرادی نه ایدوکن صورب حاصل ایله بو اوصاف
ایله موصوف اولن کندونک قلبی در حاصل معنی کندوسی زیاده پریشان
دل و پراکنده خاطر اولدوغندن پادشاه دن رعایت و احسان طلبی در
بدین ظلمت سرا تا کی ببوی دوست بنشینم تو ظلمت
سرای ده تحته دک دوست امیدی ایله اوتورم کهی انگشت در دندان کهی سر
بر سر زانو کاهی تحیردن برمق دیشده کاهی غمدن باشم دیز باشی اوزره
مراد بو عالم ظلمانی ده وصال جانان دن محروم عالم قبض المندن غمگین
و متحیر اولدوغن بیان در بیا ای طایر فرخ بیاور مژده دولت کل
ای مبارک طایر دولت مژده سنی کتور عسی الایام ان یرجعن قوما
کالذی کانوا قریب اولدی ایام یعنی امیدوار درکه قوم اولکی کبی بری
ایله صلح ایده لر مراد قرب الهی نک حصولن طلب در بونی تمثیل اتمک ایله
ساقیا پیمانه پر کن زانکه صاحب مجلست ای ساقی پیمانه یی
پر ایله زیرا سنک صاحب مجلسک آرزو می بخشد و اسرار می دارد
نگاه سنک آرزو کی بغشلر و اسرارکی صقلر مراد مرشددن فیض
طلبی در و اهل مجلسک موافقتن و کتم سر اتدکلرن بیان در حجت

نقدست اینجا عیش و عشرت تازه کن بورا حاضر جنت در عیش و عشرتی
تازه ایله زانکه در جنت خدا بر بنده ننویسد گناه زیرا جنتده خدا بنده اوزره
گناه یازمز مراد لطیف وقتی فرصت بیلوب عشق و طاعته سعی ایله دیمکدر
ساز چنگ آهنگ عشرت صحن مجلس جای امن چنگ سازی عشرت آهنگی
مجلس صحنی امن یری خال جانان دانهٔ دل زلف ساقی دام راه جانانک
بکی کوکل دانه سی ساقی نک زلفی یول طوزاغی خال جانان دن مراد بونده
تجلی ذات در ساقی دن مرشد در دور ازین خوشتر نگردد ساقیا عشرت
گزین دور بوندن خوشرک دونمز ای ساقی عشرت اختیار ایله حال ازین
خوشتر نباشد حافظا ساغر بخواه حال بوندن خوشرک اولمز ای
حافظ ساغر استه پادشاها لشکر توفیق همراه تواند
ای پادشاه توفیق لشکری سکا همراه لردر خیز اگر بر عزم تسخیر جهان
ره میکنی قالق اگر جهان تسخیری قصدنه کیدرایسک با چنین اوج
جلال از پیشگاه مسکنت بو نجلین اوج جلال ایله و عظمت ایله
الهی و خدمت دلهای آگه میکنی مسکنت صدرندن آگاه سن و آگاه
کوکللر خدمتن ایدرسن مراد پادشاهک ارباب طریقته اولان رعایت
و احساننی اشعار در ازپیشگاه مسکنت ترکیبی نک معناسی بو مصراع
ثانیه قید اولندی با فریب رنگ این نیلی خم زنگار فام بو زنگار
رنک لو نیلی خمک فریبی ایله کار بر وفق مراد صبغة الله میکنی ایشی
صبغة الله مرادنه موافق ایدرسن مراد فلکک حیله و مکرنه فریفته
اولوب زخارف و نقوش دنیویه یه مقید اولمازسن بلکه عمل و عبادتی
توفیق باری یه موافق ایدرسن دیمکدر رنک بونده حیله معناسنده در

بنی

495

ینلی ده اولن یا نسبت ایچون در خم کوب معناسنه در که بونده فلکدن مراد در
خطاب پادشاهه در انکه ده با هفت ونیم آورد وبس سود نکرد اول
کمسه که اونی یدی بوچق ایله کتوردی بر چوق فایده اتمدی یعنی اون اقچه سی
یدی بوچق فایده ایتدی فرصتت بادا که هفت ونیم با ده میکنی سکا
فرصت اولسون که یدی بوچقی اون ایله ایدرسن هفت ونیم دن
مراد هفته لردر یعنی سن جمیع عمرکی اللهک طاعتنه صرف ایلرسن ده دن
مراد من جاء بالحسنة فله عشر امثالها حسنیه اون ثواب در شیرازدن
هند سفرن ایدن کمسنک اکثر زمانده اون اقچه سی یدی بوچق فایده
ایدر ایمش انکه ده با هفت ونیم آورد بیتی بوکه کوره در
ای معرا اصل عالی جوهرت از حقد وحرص ای کمسه که سنک عالی
ذاتنک اصلی حقد وحرص دن معرا ومبرا در وی مبرا ذات میمون
اخترت از زرق وریو وای کمسه که سنک مبارک ستاره لو ذاتنک
ریا وحیله دن مبرا وپاک در از بزرگی کی روا باشد که تشریفات را
اولو لقدن نیجه روا اولور که تشریفاتی از فرشته باز گیری وانکهی
بخشی بدیو فرشته دن آلسن واندن صکره شیطانه بغشلیه سن بو
قطعه دن معلوم اولور که پادشاه برینک خوی دن تشریفاتی بر بدخویه
ویرمش در حسن این نظم از بیان مستغنی است
بو نظمک حسنی بیان دن مستغنی در بر فروغ خور کسی جوید دلیل آفتابک
ضیاسنه بر کمسه دلیل استرمی مراد کندو نظمنی مدح در آفرین بر کلک
نقاشی که داد آفرین اول نقاشک قلمنه که ویردی بکر معنی را چنین
حسن جمیل معنی بکرنه بو نجلین حسن جمیل عقل در حسنش نمی باید

حقد حرص

بدل عقل حسن ده انک بدلنی بولماز طبع در لطفش نمی بیند بدیل
طبع ولطافتده انک نظرنی کورمز معجزست این نظم یا سحر حلال
بو نظم معجزمی در یا سحر حلال میدر هاتف آورد این سخن یا جبرئیل
بو سوزی هاتف می یا جبرئیل می کتوردی کس ندانذ گفت رمزی
زین نمط کمه بو اسلوبدن بر رمز دیمکن بلمز یعنی دیمکه قادر
اولماز کس نیارد سفت دری زین قبیل کمه بونک کبی دن بر
انجو دلمکه قادر اولماز   خسروا داد گرا بحر کفا شیر دلا
ای پادشاه ای عادل ای سخی ای شجیع ای جلال تو با نواع هنر ارزانی
ای پادشاه سنک جلالک انواع هنره لایق در مراد پادشاهانه اوصافی
ایله پادشاهنی مدح ایدر همه آفاق گرفت وهمه اطراف گشاد دوکلی
آفاقی طوتدی ودوکلی اطرافی آچدی صیت مسعودی وآوازه شه
سلطانی مسعودلق صداسی وشه سلطانلق آوازه سی مراد پادشاه
مذکورک کمال شهرتنی بیان در گفته باشد مگرت ملهم غیب احوالم
غیب ملهمی مگر بنم احوالمی سکا دیمش اوله این که شد روز منیرم چو شب
ظلمانی بونی که بنم روشن کونم شب ظلمانی کبی اولدی بوذکر اولنان
کندو احوالنک بیانی در که آنی تمام ظرافت ایله بیان ایدر در سه سال
آنچه بیند وختم از شاه و وزیر اوچ ییلده آنی که شاه و وزیردن
قزندم همه بربود بیکدم فلک چوکانی چوکان باز فلک دوکلی سنی
بر دمده قاپدی مگر مال واسبابی نهب وغارت اولنمش امش اتفاقا
قتری پادشاه آخورنه وارمش ظرافت ایله آنی طلب ایچون بونی دیمش
دوش در خواب چنان دید خیالم که سحر دون کیجه دوشده بنم خیالم

نمط اسلوبدر

ملهم اسم فاعل در

انجلین کوردی که سحر گذر افتاد بر اصطبل شه هم پنهانی ش همک آخوزنه
باکه پنهانی گذرد و شدی بسته در آخر او استر من جو میخورد بنم قرم انک
آخورنده بغلنمش جو یرایدی واقع اولن حالی واقعه ده کوردم دیو رمز
ایله پادشاهه بیان ایدر اصطبل عربی آخر فارسی اخور ترکی در توبره
افت ندیمن گفت مر امیدانی باکه توبره سلکدی ایدی بنی بیلورمیسن
یعنی باکه اشنالق ایلدی هیچ تعبیر نمیدانمش این خواب که چیست
هیچ بو دوشک تعبیرنی بیلمزم که نه در تو بفرمای که در فهم نداری
ثانی سن بیورکه فهم ده ثانی طوتمزسن مراد بودرکه قتر باکه اشنالق
ایدوب بنم ایدوکن بلدردی بونک تعبیرنی بن بلمزم سنک فهم وادراکده
نظیرک یوقدر بونک تعبیرنی خوب بیلورسن یعنی بو دوشک تعبیری
قتری باکه ویرمکدر که حقم در قوت شاعره من زسر
فرط ملال بنده اولن قوت شاعره کثرت ملال اوجندن متنفر شده
از بنده گریزان میرفت بنده دن متنفر اولمش گریزان کیتدی
چون همی گفتمش ای مونس دیرینه من چونکه اکه ایتدم ای بنم قدیم
مونسم سخت میگفت و دل آزرده و گریان میرفت قتی سویلدی
و کوکلی انجنمش و گریان کیتدی نقش خوارزم و خیال لب جیحون
می لبست خوارزم نقشنی وجیحون کناری خیالنی بغلدی با هزاران
گله از ملک سلیمان میرفت نیجه بیک شکایت ایله ملک سلیماندن کیتدی
می شد انگس که جز او جان سخن کس نشناخت کیتدی اول کمسه که
سوزک روحنی اندن غیری کمسه اکلمدی من همی دیدم و از کالبدم
جان میرفت بن کوردم وجسمدن جان کیتدی گفتم اکنون سخن

بفرمای امر حاضر درسه

مونس اسم فاعل درسه

بعض نسخه ده جواو یرینه جواو
واقع اولمش درسه
و آزده واو ایله درسه

خوش که بگویند با من ایتدم شمدی لطیف سوزی با که کیم سویلر کان شکر
لنجه ء خوش گوی سخن دان میرفت که اول سوز بلیجی لطیف سویلیجی شکر
سوزلو کتدی لا به بسیار نمودم که مرو سود نداشت چوق یلواردم که
کتمه فائده طوتمدی زانکه کا ز از نظر رحمت سلطان میرفت زیرا سلطانک
رحمتی نظرندن ایش کتدی یعنی سلطاندن رعایت واحسان کورمز
انک ایچون فیجر پادشاه ز سر لطف و کرم نازش خوان ای پادشاه
لطف و کرم اوجندن انی کر واوقی چه کند سوخته کز غایت حرمان

حرمان مصدر در

میرفت نیلسون سوخته که غایت محروم لقدن کتدی مراد کندونک
کمالنه رغبت اولنموب ترک دیار اتمک استدوکن حکایت ایدوب
و پادشاهه قدرشناسلق تلقین اتدوکن بیان در
فاد چرخ نه بینند و نشنوند همی چرخک فسادنی کورمزلر و اشتمزلر
که چشمها همه کورست و گوشها همه کر زیرا دو کلی کوزلر کور در
ودو کلی قولقلر صاغر در مراد عالم کون و فسادک بی بقا ایدوکن تمام
فهم اتمیوب اکه محبت ایدرلر کسا که مه و مهر باشدش بالین ای
چوق کمسه که ماه آفتاب انک بالینی در یعنی آی و کون کبی سرمه التون

بالین یصدق

یصدق یصدنور بعاقبت ز گل و خشت گردش بستر عاقبت بالچق دن
و کربچ دن اکه دوشک اولور چه فائده ز زره باکش دی تیر قضا قضا
تیرنک کشادنه زره دن نه فائده چه منفعت ز سپر با نفاذ حکم قدر
حکم قدرک نفوذنه سپردن نه نفع وار در یعنی قضا تیرنه زره و حکم قدره
سپر مانع اولماز مراد قضا و قدری منع اتمکه هر کز چاره اولماز دیمکدر
چو ور دمی نکردد خدنک قضا سپر نیست مر بنده را جز رضا اگر

زاهی

497

زاهن وپولاد تفته حصن كني اكر قرمش آهن و پولاددن قلعه بنا ايده سن حواله چون برسد زود اجل بكوبد در چونكه تقدير الهی ايرشه اجل قوری قپو ققر دری كه برتوك يند درهوا مكث ی برقپوی كه سنك اوزركه اچلرهوايه اچمه رهی كه باتو نما يند درهوس ميبر برپول كه سكا كوستره لرهوسه كتمه مراد عمر ودولتكی ومال وقدرتكی هوا و هوسه صرف ايلمه ديمكدر غبار چرخ ببين ونهاد دورنكر چرخك غبارنی كور دورك طبعنه نظر ايله بساط حرص نورد ولباس از بدر حرصك بساطنی دور وطمعك لباسنی يرت يعنی بونلری ترك ايله غبار بونده ضرر مغاسنه در بمن پيام فرستاد دوستی دیروز دونكی كون بر دوست باكه خبر كوندردی بويله ديو كه ای نتيجهٔ كلكت سواد بينايی كه ای كمه كه سنك قلمك نتيجه سی نظرك سوادی يعنی چشمك نوری در پس از دوساله كه بختت بخانه باز آورد اكی ييلدن صكره كه بخت كروسنی خانه يه كتوردی چراز خانهٔ خواجه بدر نمی آيی نيچون وزيرك خانه سندن چقمازسن جواب دادم وگفتم بدار مغرورم اول دوسته جواب ويردم وايتدم بنی مغرور طوت كه اين طريقه نه خودكاميست وخودرايی زيرا بو طريقه خودكاملك وخودرايلق دكلدر يعنی بواش اختياری دكلدر وكيل قاضيم اندر كذركمين كردست قاضی نك وكيلی بولده باكه بوسوا تمشدر كف قبالهٔ دعوی جو بار شيد ايی الله دعوی حجتی شيد ايی بار كبی كه اصلا ميل وترحم بيلمز وكيل قاضی دن مراد بونده محضردر كه كر برون نهم از آستان خواجه قدم اكر وزيرك آستانندن طاشره اياق

مسير نهی حاضر در سنه

بدار امر حاضر در سنه

قويم بگيردم سوی زندان برد بر سوائي طوتربني رسوای لق ايله
زندان جانبنه ايلدر جناب خواجه حصار منت اگراني وبرك
جنابي بنم حصار مدر اگر آنده كسي نفس زند از زحمت تقاضائي
بركمه تقاضالق نفسندن زحمت اوره يعني تقاضا ايدوب باكه
زحمت ويره بعون قوت بازوی بندگان وزير وزيرك بنده لرنك
بازوسي قوتنك معاونتي ايله بسيليش بشكافم دماغ سودائي
انك سودائي دماغيني سله ايله يرارم يعني بيني سني چيقاررم
چه جاي اين كه زبشوند كاف و نون مارا نه بونك يری كه كاف
و نونك اتصالندن يعني عالم وجوده كلدن بزه بجز ملازمتش
نيست علت غائي انك ملازمتندن غيری علت غائي يوقدر يعني
اصل مقصود انك ملازمتي در هميشه باد گشاده درش بكام وز مهر
دايم انك قپوسي مراد ايله اچلمش اولسون گمر به بنديش بسته چرخ
مينائي ومحبت چرخ مينائي انك قول لغنه كمر بغلمش اولسون وز مهرك
معناسي مصراع ثانيه قيد اولندي سهولت معنی ايچون خواجه حافظك
بر كيسه ديني وار ايمش اول سبب دن وزيرك خانه سنده اولور ايمش
دين صاحبي زندانه ايلدوب حبس اتسون ديو كلقند
شعرمن زبنفشه شكر رباست بنم شعرم كلبشكری بنفشه دن شكر
قاپيجي در يعني اكه غالب اولمشدر زان غيرت طبرزد و كعب الغزال
شد اول سبب دن طبرزد دن وكعب الغزال دن يك اولدی طبرزد
برماق شكر كه محكم لكندن بالته ايله كسرلر كعب الغزال شكر بيزری باداد
دهانش تلخ كه عيب نبات كرد انك اغزی آجي اولسون كه نباتي
عيب

كاف و نوندن مركب
كن در

شكر ربا وصف بنفشه در

دهانش ده نون ساكن
اوقنمق اكرك در وزن
ايچون

عیب لدی خاکش بسر که منکر آب زلال شد خاک انک باشنه که آب
زلاله منکر اولدی مراد کند و شعرینه دخل ایدینه طعن و توبیخ در هر کس
که کور زاد زماد بعمر خویش هر کسه که مادرندن کور طوغدی کی مشتری
شاهد صاحب جمال شد کندو عمرنده قچن صاحب جمال محبوبه مشتری
اولدی بگذشتن فرصت ای برادر فرصتک کچمه سی
ای برادر در گرم روی چو میغ باشد تیز یوریجی لک ده سحاب کبی در
دریاب که عمر بس عزیز است فهم و تدارک ایله زیرا عمر زیاده عزیز در
گر فوت شود دریغ باشد اگر فوت اوله حیف در باشد بو اکی
محلده ادات زمانیه اولمق روشن در صباح جمعه
بدوس درس ربیع تخت جمعه نک صباحی و ربیع الاولک باد سی ایدی
که از لم غم آن ماه روی شد زایل که دلمدن اول ماه رویک غمی
زایل اولدی بسال هفتصد و شصت و چهار از هجرت هجرتدن
یدی یوز آلتمش درت ییلنده جواب گشت بمن حل حکایت مشکل
مشکل حکایت باکه آب کبی حل اولدی دریغ و درد و تاسف کجا
دهد سودی دریغ و درد و تاسف قنده برسود ویرر کنون که عمر
ببازیچه رفت و بیحاصل شمدی که عمر اویون ایله و حاصلسز کتدی
بو قطعه دن روشن در که حافظک بر فرزندی وفات ایتمش که انک
وفاتندن زیاده متالم اولمش دلا دیدی که آن
فرزانه فرزند ای دل کوردکمی که اول عاقل فرزند چه دید اندر خم
این طاق رنگین بو رنگین چارطاق آلتنده نه کوردی بجای لوح
سیمین در کنارش انک کنارنده اولن لوح سیمین یرنه فلک

مصراع ثانیه قید اولندی
بعمر خویش ترکیبی نک معناسی

دریاب امر حاضر در

وار در
دیدی ده معنی استفهام

برسرش نهادش لوح سنگین فلک انک باشی اوزره سنکین لوح قودی
مراد حال حیاتنده اوقویب یازمق ایچون کنارنه لوح سیمین آلمش ایدی
شمدی که وفات ایلدی فلک انک باشی اوزره لوح سنکین قودی دیمکدر
حاصل معنی فرزندنه بو حال اولدغندن فلکدن شکایت در
آن میوهٔ بهشتی کامد بدستت ای جان اول میوهٔ بهشتی که سنک الکه
کلدی ای جان در دل چرا نکشتی از کف چرا بهشتی کوکلده نیچون
الکدک یعنی پنهان اتمدک الدن نیچون قودک تاریخ این حکایت کر از
تو بازپرسند بو تاریخک حکایتنی اکر سندن کروصوره لر سر جمله اش
فروخوان از میوهٔ بهشتی اول تاریخک جمله سنی میوهٔ بهشتی دن اوقی
مراد بودر که میوهٔ بهشتی نک حرفلری جمل صغیر اعتباری اوزره یدی
یوز تیمش درت اولور برادر خواجه عادل طاب مثواه
خواجه عادلک برادری انک مکانی لطیف یعنی جنت اولسون پس از
پنجاه و نه سال از حیاتش انک حیاتندن اللی طقوز ییلدن صکره
بسوی روضهٔ رضوان روان شد جنت باغچه سی جانبنه روان اولدی
خدا راضی ز افعال و صفاتش الله راضی اولسون انک افعال و صفاتندن
خلیل عادلش بنوشته برخوان اکه سن خلیل عادل متصل اوقی و زانجا
فهم کن سال وفاتش و اورادن انک وفاتی ییلنی فهم ایله یعنی تاریخ
خلیل عادل حرفلرندن حاصل اولور که یدی یوز تیمش لش در
رحمن لا یموت چو آن پادشاه را باقی الله چونکه اول پادشاهی
دید آن چنان کز و عمل خیر لا یفوت کوردی انجلین که اندن عمل
خیر فوت اولماز جانش قرین رحمت خود کرد تا شود انک جانبنی

برادر منصف اولقدن قطع
نظر اولنمش درورزان دل اوری
لسم

کندو

کیدو رحمته قرین ایلدی تا اوله تاریخ این معامله رحمن لا یموت بو
معامله نک تاریخی رحمن لا یموت یعنی تاریخ رحمن لا یموت حرفلری در
که جمل صغیر حسابی اوزره یدی یوز سکسن التی اولور
آصف دور زمان جان جهان توران شاه دور زمانک آصفی
جهانک جانی توران شاه که درین مزرعه بجز دانهٔ خیرات نکشت
که بو مزرعه ده خیرات دانه سندن غیری اکمدی مزرعه دن مراد دنیادر
ناف هفته بدو از ماه صفر کاف والف هفته نک اورتاسی ایدی
وصفر آیندن یکرمی بری ایدی که بگلشن شد واین گلخن بردود
بهشت که گلشنه کتدی و بو توتون ایله پر گلخنی ترک ایتدی کاف یکرمی
الف بر در انکه میلش سوی حق بینی و حق گویی بود اول کمسه که
انک میلی حق بین لک و حق گوی لک جانبنه ایدی سال تاریخ وفاتش
طلب از میل بهشت انک وفاتی تاریخی میل بهشت طلب ایله میل
بهشت حرفلری یدی یوز سکسن یدی در بها الحق
والدین طاب مثواه بها الحق والدین که انک مکانی لطیف اولسون
یعنی الله اونی جنته قوسون امام سنت و شیخ جماعت سنتک
امامی و جماعتک شیخی در چو می رفت از جهان این بیت برخواند
چونکه جهاندن کتدی بو بیتی اوقودی یعنی چونکه موت مقرر اولدی
اول وقتده بو بیتی اوقودی بر اهل فضل و ارباب براعت اهل فضله
وارباب براعته بطاعت قرب ایزدی توان یافت طاعتله قرب
حق بولمق ممکن در قدم درنه گرت هست استطاعت سعی ایله اگر
قدرتک وار ایسه بدین دستور تاریخ وفاتش بو اسلوب ایله انک

آصف وزیر معناسنه استعمال اولنور صح

طلب امر حاضر در صح

براعت اولو اولمق صح

وفاتی تاریخنی بروُن ا‌ُر ازحروُف قربِ طاعَت قرب طاعت حرفلرندن
چقار جمل صغیر حسابی اوزره یدی یوز سکسن ایکی اولور
مَجدِ دین سَرْوَرِ سالاَرِ قضاة اسمعیلْ دین اولوسی قاضی ارک سرور و سالاری
اسمعیل که زدی کلکِ زبانْ اورَشْ ازشرعِ نطقْ که انک زبان آور قلمی
شرع دن نطق اورردی نافِ هفتهٔ بدُ و ازماهِ رجَبْ رفتهٔ دوُروُز
هفته نک وسطی ایدی و رجب آیندن اکی کون کیتمش ایدی که برُوُن رفت
ازین منزلِ بی ضبطُ و نَسَقْ که بوضبط سز واسلوبسز منزل دن طاشره
کتدی کنفِ رحمتِ حق منزلِ وی دانْ وانکه حقک رحمتی حولی سنی
انک منزلنی بیل واندن صکره سالِ تاریخ وفاتش طلبْ از رحمتِ حق
انک وفاتی تاریخنک ییلنی رحمت حق دن طلب ایله رحمت حق جمل صغیر
حسابی اوزره یدی یوز اللی آلتی اولور اعظمِ قوامِ دولت
و دینْ آنکه بردرشْ دولت و دینک اعظم قوامی اول که انک قپوسی
اوزره از بهر خاکْ بوسْ نمودی فلکْ سجُودُ اوکنده یر اوپمکدن اوتری
فلک سجده ایدردی باانْ جلالُ و انْ عظمتْ زیر خاکْ شدْ اول جلال
واول عظمت ایله قبره کیردی درنصفِ ماهِ ذی القعدْ ازعَرصهٔ وجوُدْ
ذی القعده آینک نصفنده وجود میداننذن تاکشْ امیدِ جوُدْ ندارَدْ
دگرْ زکسْ تاکه کروکمه دن جود امید طوتمیه آمد حروُفِ سالِ فاتشْ
امُیدِ جوُدْ انک وفاتی سالنک حرفلری امید جود کلدی جود دن مراد
بونده سخادر که حساب انک ایله راست اولور امید سنی حرفلری یدی یوز
اون آلتی اولور ایّامِ بهار رسْت وُگُلْ ولالهٔ وُنسرین
بهار زمانی درکل ولاله ونسرین ازخاکْ برُایندُ وتو درخاکْ چرایی

آرزام حاضر درمک

امید جود ده نصاف در
بیمه
یا
اوله نه
وایی ده اولس بایانیه
خطاب ایجوندر مک

خاکدن چقارلرسن بنخون خاکده سن چون ابر بهاران بروم زار
بگریم کیدیم بهارلر بلودی کبی واوفاغلییم بر خاک تو چندانکه تو از خاک
بر آیی سنک قبرک اوزره اول قدر که سن خاکدن چقه سن مراد
بر یار صادقنک وفاتندن تحسر اظهاری در   آن کیست
تا بحضرت سلطان ادا کند اول کیمدر که سلطان حضرتنه ادا ایده گر جور
دور گشت شتر گربها یدید که دورک جور رندن شتر گربه لر پیدا اولدی
شتر گربه ناهموار معناسنه در اما بونده مراد نه ایدوکی بو بیتلردن معلوم
رندی نشسته بر سر سجاده قضا بر رند قضا سجاده سی اوزره اوتورمش
یعنی بر لوند قاضی اولمش چیزی دگر بمرتبه سروری رسید هر چیز دخی سرورلک
مرتبه سنه ایرشدی آن رند گفت چشم و چراغ جهان منم اول رند ایتدی
جهانک چشم و چراغی بنم وان چیز گفت نطفه دارایم و فرید اول چیز
ایتدی دارانک نطفه سی ام ولا نظیرم دارا بر پادشاهک اسمی در ای آصف
زمانه ز بهر خدا بگو ای زمانه نک آصفی الله ایچون دی با خسروی که دولت
او باد بر مزید بر پادشاهه که انک دولتی زیاده اولسون شاها روا
مدار که مفعول من اراد ای شاه روا طوتمه که مفعول من اراد گرده به
روزگار تو فعال ما یرید سنک زمانکده فعال ما یرید اوله مراد کنایت ایله
نهی منکر ایدوکن اشعار در   زان حبه خضرا خور گر زوی
سبک هضمی اول یشل حبه دن یه که سبک هضم لک یوزندن هرگز برند
یک جو بر شیخ زند سیمرغ هر کیمکه برآریه قدر یه او توز تاوغی شیشه
اوررر یعنی اکه واوفر طعام ییدورر زان لقمه که صوفی را در معرفت
آنداز د اول لقمه دن که صوفی یی معرفته آتر یک ذره و صد مستی

مزید بونده مصدر میمی در

سه

یک دانه و صد سیمرغ بر ذره ویوز مثللک بر دانه ویوز سیمرغ یعنی بر ذره‌سی یوز مثللک قدر وار در و بر دانه‌سی یوز سیمرغه دانه اولور حبه خضرادن مراد اسراردن اولن حب درکه زیاده اشتها کتورب تمام کثرت اکله باعث اولور وآندن بر مقدار بین خیالاته دوشوب لاف وگزاف اورر سیمرغ اوّلسی ومرغ دن مرکب در و سیمرغ ثانی مفرد در

سال و فال و حال و مال و اصل و نسل و تخت و بخت بادت اندر شهریاری برقرار و بر دوام بو سکز نسنه پادشاه‌لق ده سکا قرار و دوام اوزره اولسون سال خرّم فال نیکو حال سالم مال بر بودردی بودرت وصف ایله اولسون اصل ثابت نسل باقی تخت عالی بخت رام بودردی دخی بودرت وصف ایله اولسون

سرور

اهل عمایم شمع بزم انجمن اهل عمایمک سروری کثرت وخلقک بزمنک شمعی صاحب صاحب قران حاجی قوام الدین حسن صاحب قرانک صاحبی حاجی قوام الدین حسن عمایم عمامه‌نک جمعی در مراد اهل فضل واهل طریقک اولوسی دیمکدر بو بیت دن معلوم اولور که بر پادشاهک وزیری اولوب نامی حسن اوله هفتصد و پنجاه و حالا از هجرت خیر البشر خیر البشرک هجرتندن یدی یوز اللی درت ایدی مهر را جوزا مکان وماه را خوشه وطن آفتابک مکانی جوزا برجی ایدی وماهک وطنی سنبله برجی ایدی سادس ماه ربیع الآخر اندر نیمروز ربیع الآخر آینک التنجی کونی اویله زماننده روز آدینه بحکم کردگار ذو المنن جمعه کونی نعمت صاحبی اللهک حکمی ایله مرغ روحش کو همای آسمان قدس بود انک روحی مرغی که او قدس آسمانی‌نک

سال خرم اولسون فال اول فالک ایو اولسون حالک سالم اولسون مالک بر اولسون اصلک ثابت اولسون نسلک باقی اولسون تختک عالی اولسون بختک سکا رام اولسون

شعر دکل فعال مفاعلن فعلن در

501

هماسی ایدی شد سوی باغ بهشت از دام این دار المحن بو دار
المحن طوزاغندن جنت باغی جانبنه کتدی محن محنتک جمعی در دار
محن دن مراد دنیا در کو فرصتی که خدمت پیر مغان
کنم قنی بر فرصت که پیر مغانه خدمت ایدم وز پند پیر دولت خود را
جوان کنم وپیرک پندندن کندو دولتمی جوان ایدم پیر دن مراد مرشد در
من سالها مجاور میخانه بوده ام بن نیچه ییللر میخانه مجاوری اولمشم
باقی عمر خدمت آن آستان کنم عمرک باقیسنی اول استان خدمتن
ایدرم دی شیشه دید با من و بشکست محتسب محتسب دون بنمله
شیشه کوردی وصدی می بعد ازین بر زیر مرقع نهان کنم بوندن
صکره شرابی مرقع قفتان التنده پنهان ایلیم یعنی شمدن صکره هرگز
عوام ایله کلمات عشق مصاحبت ایتمیم من حاصل عمر
خود ندارم جز غم بن کندو عمرم حاصلنی غمدن غیری طوتمزم در
عشق زنیک وبد ندارم جز غم عشقده نیک و بددن غمدن غیری طوتمزم
یک همدم دم ساز ندارم نفسی بر نفس بر موافق مصاحب طوتمازم
یک مونس و نامزد ندارم جز غم غمدن غیری بر مونس و بر معین یار
طوتمزم مردی ز در کننده در خیبر پرس ارلکی خیبرک
قپوسنی قوپارجی دن صور که مراد حضرت علی در و اسرار کرم ز خواجه
قنبر پرس و کرم اسرارنی قنبرک افندیسندن صور گر تشنه فیض
حقی بصدق حافظ اگر صدق ایله فیض حقه تشنه ایسک ای حافظ سر
چشمه آن ز ساقی کوثر پرس انک سرچشمه سنی کوثر ساقیسندن
صور گر همچو من افتاده این دام شوی اگر بنجلین

پیر مضاف دکلدر

پرس امر حاضر در

بودامه دوشمش اوله سن ای انکه خراب باده و جام شوی ای چوق
که باده و جامک خرابی اولورسن تا مست و خراب و رند عالم سوزیم
بزمست وخراب و عالمی ترک ایدجی رندز با ما منشین وگرنه بدنام شوی
بزمله اوتورمه یوخسه بدنام اولورسن در سنبلش اوختیم
از روی نیاز نیاز یوزندن آنک زلفنه اصلدم گفتم من سودا زده را
چاره بساز ایتدم بن سودالویه چاره ایله گفتا که لبم بگیر و زلفم بگذار
ایتدی که لبمی طوت و زلفمی قو در عیش خوش آویزنه در عمر دراز
لطیف عیشه تعلق ایله دراز عمره تعلق ایلمه چون غنچهٔ
گل قرابه پرداز شود چونکه گل غنچه سی قرابه بوشلدجی اوله نرگس
بهوای می قدح ساز شود نرگس شراب محبتی ایله قدح دوزجی اوله
فارغ دل آنکس که چو مانند حباب فارغ دراول برکمسنک کوکلی
که حباب گبی بو وجه دخی جایزدر فارغ دل دراول برکمسه لیکن بو وجه
اوزره دل مضاف اولماز هم بر سر می خانه برانداز شود هم شراب
هوسی اوزره خانه خراب ایدجی اوله یعنی عشق الهی هوسی ایله وجودنی
افنا ایلیه قرابه قباقولق دیدکلری دستی در زان بادهٔ
دیرینهٔ دهقان پرورد اول دهقانک پرورده سی اولن اسکی
شراب دن درده که طراز عمر نو خواهم کرد ویرکه عمرمی ینی یکی
اتمک استرم مستم کن و بی خبر ز احوال جهان جهانک احوالندن
بنی مست و بی خبر ایله تا سر جهان بگویمت ای سره مرد تا سکا
جهانک سرنی دیم ای ایوکشی مراد اسراره اطلاع عشق الهی ایله اولور
دیمکدر ای آنکه نهند مهر و ماه از تمکین ای اول کمسنه

کرافتاب

طلب بونده امر حاضردر
حکمته نوعی بلیغدر

که آفتاب و ماه تعظیم دن قورلر بر خاک جناب تو شب و روز
جبین شب و روز سنک جنابک خاکی اوزره آلن با دست و
زبان و دل بتنکم منشان بنی طار ال و طار دل و طارکوکل ایله قومه
بر آتش انتظار و فارغ منشین انتظار آتشی اوزره و فارغ اوتورمه
بر آتش انتظارم فارغ مصراع اوله معروف در خطاب خدایه در
که بنی حضورکدن دوراتمه دیو تضرع ایلر   با دوست نشین و
باده جام طلب دوست ایله اوتور و باده جام استه بوس
از لب آن سرو گل اندام طلب اول گل اندام سروک لبندن
بوسه استه مجروح چو راحت جراحت طلبد مجروح چونکه جراحتنه
راحت طلب ایلر گو از سر نیش ابن حجام طلب دی ابن حجامک
نیشتری اوجندن استه حجام حجامت ایدجی دوست دن مراد
مرشد در و باده جام دن مراد عشق و مجروح دن مراد روح و قلب
اولمق ممکن درکه نفس و شیطان اللرندن انلره جراحت ایرشمش در
که مرشدی ابن حجامه تشبیه اتمش اوله و ابن حجام جراح زاده بر زیبا
دلبر اولمق احتمالدر   تا حکم قضای آسمانی باشد مادام
که قضای آسمانی حکمی اوله کار تو همیشه کامرانی باشد سنک ایشک
دایم کامرانلک اولسون باشد بونده صورت مضارع ده امر غایبدر
جامی که ز دست دوست نوش کنی برجامی که دوست اللرندن نوش
ایلرسن سرمایهٔ عیش جاودانی باشد ابدی عیش سرمایه سی اولسون
باشد بونده صورت مضارعده امر غایب اولمق روشن در بعض
نسخه ده دوست یرینه تقتمور واقع اولمش درکه بر زیبا دلبرک اسمیدر

که خطاب اول محبوب صاحبنه اولور — بی دولت دینی

بستم می ارزد نه دنیا دولتی ظلمنه دکر بی لذت مستی بالم می

ارزد نه انک مستلکی لذتی المنه دکر بی هفت هزار ساله شادی

جهان نه یدی بیک ییللق جهانک سروری این محنت هفت روزه

غم می ارزد بو یدی کونلک غم محنتنه دکر — امشب ز

غمت میان خون خواهم خفت بوکیجه سنک غمکدن قان ایچنده

یاتسم کرک وز بستر عافیت برون خواهم خفت و عافیت بسترندن

طاشره یاتسم کرک باور نکنی خیال خود را بفرست اعتقاد

اتمز ایسک کندو خیالکی کوندر تا در نکرد که بی تو چون خواهم خفت

تا نظر ایده که سن سز نیجه یاتسم کرک خطاب مرشده در

در ارزوی بوس و کنارت مردم سنک بوس و کنارک آرزوسنده

اولدم وز حسرت لعل آبدارت مردم و سنک آبدار لبک حسرتندن

اولدم قصه چه کنم دراز و کوتاه کنم قصه بی نه درازایدیم قصه

ایدم باز آی که باز از انتظارت مردم کرو کل که کرو سنک انتظارکدن

اولدم خطاب مرشده در — جانا چو شبی با تو بروز آوردم

ای جان چونکه سنک ایله بر کیجه یی کوندوزه کتوردم کر بی تو دمی بسر

آورم نامردم اکر سنسز بر نفسی یوقارو کتورم نامردم از مرک

نترسم پس ازین کاب حیات شمدن صکره موتدن خوف اتمزم

زیرا آب حیات از چشمهٔ نوش لب لعلت خوردم سنک قرمزی لبکک

لذیذ چشمه سندن ایچدم خطاب خدایه اولمق روشن در

تا کی بود این جور و جفا کردن تو قچنه دک اولور بو سنک جور و جفا

ستم ظلم

باور اینانمق

یلملک

ایلمک پیوسته دل خلایق ازردن تو دایم خلایقک کوکلنی اینجتمک
تیغست بدست اهل دل خون الود اهل دلک الندە خون الود بر تیغ
واردر کز بر تو رسد خون تو دزکردن تو اکر سکا ایرشسه سنک قانک
سنک بوینکه خطاب اهل جوره در لب باز مگیر یکزمان از
لب جام جامک لبندن بر زمان لبکی کرو طوتمه تا بر داری کام جهان
از لب جام تا جهانک مرادنی جامک لبندن حاصل ایدەسن در جام
چو تلخ و شیرین بهمست جهان جامندە چونکه اجی و طتلو بیله در
این از لب یار خواه وان از لب جام بونی یارک لبندن و انی جامک
لبندن استه این دن مراد شیرین و اندن مراد تلخ در
گفتی که ترا شوم مدار اندیشه ایتدی که سنک اولورم غصه طوتمه
دل خوش کن و بر صبر گمار اندیشه دلکی خوش ایله و صبر ایله کو
صبر و چه دل کانچه دلش میخوانند قنی صبر و دل و ندر که اول لسنه
که اکه دل اوقورلر یک قطرۀ خونست و هزار اندیشه بر قطرۀ خون
و بیک فکردر عشق رخ یار بر من زار مگیر یارک یوزی
عشقنی بن زار اوزره طوتمه بر خسته دلان خردۀ بسیار مگیر
خسته دللر اوزره چوق طعن و عیب طوتمه صوفی چو تو رسم رە
روان میدانی ای صوفی چونکه سالکلرک عادتنی بیلورسن بر
مردم رندە نکتۀ دشوار مگیر رندلمه اوزره دشوار نکته طوتمه
نکته بونده عیب معناسنه در مراد دلمیه طعن ایلمه دیمکدر
نی قصۀ آن شمع چگل بتوان گفت نی او شمع چکلک قصەسنی دیمک
ممکندر نی حال دل سوخته دل بتوان گفت نی سوخته دلک حالنی

پیوسته بونده دایم معناسنه در

مراد نهی حاضردر
شکفتی ایتدیک معناسنه دخی جائزدر

دیمک ممکن در غم در دل تنگ من ازان هست که نیست بنم تنگ دلمده غم
اول سببدن درکه یوق در یک دوست که با وی غم دل بتوان گفت
بر دوست که اکه کوکل غمنی دیمک ممکن اوله   خوبان جهان صید
توان کرد بزر جهان خوبلرنی آلتون ایله صید ایلمک ممکن در خوش خوش
برایشان بتوان خورد بزر آلتون ایله آنلرک میوه سنی طاتلو طاتو یمک
ممکن در نرگس که کلهدار جهانست ببین نرگس که جهانک کلهداری در کور
کونیز چه کونه سر برآورد بزر که اودخی آلتونه نیجه باش قالدردی یعنی
التفات ایتدی مراد زر ایله هر امر عسیر یسیر اولور دیمکدر
ماهی که قدش به سرو می ماند راست برماه که انک قدی راست سروه بکزر
آیینه بدست روی خود می آراست النده آیینه کندو یوزنی بزر ایدی
دستارچه پیش کشش کردم و گفت اکه بر یاغلق پیش کش ایلدم ایتدی
وصلم طلبی زهی خیالی که تراست بنم وصالم استرسن زهی بر خیال
که سنک ایچوندر مراد محبوب مجازی به شیء قلیل ایله وصول میسر اولماز
محبوب حقیقی یه قنده میسر اولور دیمکدر مگر لطفندن کرم ایده
قسام بهشت و دوزخ ان عقده گشای بهشت و دوزخ قسامی
اول عقده حل ایدیجی ما را نگذارد که در آییم زپای بزی قومز که
ایاقدن کلوز یعنی منزل الوب ایچرو کیرمکه قومز تاکه رود این
گرگ ربایی نما محنتده دک کیدر بو گرک ربالق یعنی قورد قویون قاپدیغی
بو یولدن قاپمق سر پنجه شیر افکن ای مرد خدای ارسلان یقیجی
سر پنجه یی کوستر ای الله دوستی مراد بودر که شیطان مکر و حیله ایدوب
طریق حقه سلوک ایده نی راهدن منع ایدر ای خدا دوستی بر جذبه ایله

سز دلوبندن کردن معناسنه در منه

ایچون در ماهی ده اولان یا وحدت منه

504

حشوی متعلق صح

زنک بونده حلیه معناسنه در صح

نفس و شیطانی زبون اتمکه همّت ایله بنمانک معناسی مصراع ثانیه
قید اولندی سهولت معنی ایچون جز نقش تو در نظر نیاید مارا
سنک نقشکدن غیری بزم نظرمزه کلمز جز کوی تو رهگذر نیاید مارا بزه
سنک کویکدن غیری رهگذر کلمز یعنی غیری محلّیه وارمز خواب ارچه خوش
اید همه را در عهدت اکرچه سنک زمانکده دوکلی یه خواب خوش کلور حقّا
که بچشم در نیاید مارا الله حقیچون که بزم چشممزه کلمز یعنی هرکز اویومازز
خطاب خدایه در چشمت که فسون و رنگ می بارد ازو سنک
چشمک که اندن فسون و رنک یاغر زنهار که تیغ جنگ می بارد ازو زنهار
که اندن جنک تیغی یاغر بس زود ملول گشتی از همنفسان مصاحب
لردن زیاده تیز ملول اولدک آه از دل تو که سنگ میبارد ازو آه سنک
قلبکدن که اندن طاش یاغر خطاب نفسه در که منبع فساددر
هر دوست که دم زد از وفا دشمن شد هر دوست که وفادن دم
اوردی دشمن اولدی هر پاک روی که بود تردامن شد هر بر پاک رو
که وار ایدی تردامن اولدی گویند شب آبستن روزست عجب کیجه
کوندوزه حامله در دیرلر عجب چون مرد ندید از که آبستن شد چونکه
مرد کورمدی کیمدن حامله اولدی عجب لفظی مصراع ثانیه مصروفدر
ای باد حدیث من نهانش میگو ای باد بنم سوزمی اکه
مخفی دی سوز دل من بصد زبانش میگو بنم سوز دلمی اکه یوز زبان
ایله دی میگو نه بدان سان که ملالش گیرد دی انک کبی دیمه که آنی ملال
طوته می گو سخنی و در میانش میگو اکه بر سوز دی وا ورتاده دی یعنی
حددن زیاده وقتی از سویله مراد فیض سحری واسطه‌سی ایله کندو حالنی جانانه

عرض در   گفتم که لبت گفت لبم آب حیات ایدم که سنک لبک
ایتدی بنم لبم آب حیات در گفتم دهنت گفت زهی حب نبات ایدم
سنک دهنک ایتدی زهی یعنی نه لطیف حب نبات در گفتم سخن تو گفت
حافظ گفتا ایدم سنک سوزک حافظک سوزی در ایتدی شادیء همه
لطیفه گویان صلوات جمیع لطیفه گوی لرش دلغنه صلوات مراد حافظک
مرشد ایله اولان لطیفه سن بیان در   ماهم که رخش روشنیء
خور بگرفت بنم ماهم که انک یوزی افتاب روشن لکنی طوتدی یعنی
آفتاب کبی روشن ایدی بو وجه دخی جایز در آفتابه غلبه ایلدی گرد لب
او بنفشهء تر بگرفت انک لبی اطرافنی تازه بنفشه طوتدی دلها همه
در چاه زنخدان انداخت کوکلری دوکلی ذقن چاهنه آتدی وانگاه
سر چاه بعنبر بگرفت واندن صکره قیو باشنی عنبر ایله صوادی مراد
محبوب مجازی نک حسننه زوال مقرر ایدوکن بیان در
ماهی که نظیر خود بجمال بر ماه که جمالده کندو سنه نظیر طوتمز یعنی نظیری
یوق در چون جامه زتن برکشد آن مشکین خال چونکه اول مسکین
خال عریان اوله در سینه دلش زنا زکی نتوان دید سینه سنده نازک
لکندن انک کوکلنی کورمک ممکن در مانندهء سنگ خاره در آب زلال
آب زلالده سنک خارا کبی مراد محبوب مجازی زیاده بی وفا و بی رحم
ایدوکن اشعار در   سیلاب گرفت گرد ویرانهء عمر عمر ویرانه سنک
اطرافنی سیلاب طوتدی وآغاز پری نهاد پیمانهء عمر و عمر پیمانه سی
پر اولمغه باشلدی هشیار شو ای خواجه که خوش خوش بکشد هشیار
اول کیشی که ظرافت ایله آهسته آهسته جکر حمال زمانه رخت از خانهء
ای

شگفت ثالث مضاف در
منه

خور آفتاب منه

505

عمر زمانه حمالی عمر خانه سندن اسبابی مراد عمر زیاده سریع الزوال

ایدوکن بیان در از چرخ بهر گونه دار امید فلک دن

هر نوعه امید طوت وز گردش روزگار میلرز چو بید وروزگارک

دونمندک سکودکبی دتره یعنی چوق نسنه یه امید طوتمق سبب

غم در گفتی که پس از سیاه رنگی نبود دیدک که سیاهدن صکره بر

رنک اولماز پس موی سیاه من چرا گشت سفید پس بنم سیاه مویم

نیچون بیاض اولدی چشم تو که سحر بابلست استادش

سنک چشمک که انک استادی بابل سحری در یعنی بابل چاهنده محبوس

اولنلردن اوکرندی یارب که فسونها برواد از یادش یارب که

فسونلر انک یادندن کتسون بعضی نسخه ده مرواد واقع اولمش در

وان گوش که حلقه کرد در گوش جمال واول قولق که جمال قولغنه حلقه

ایلدی یعنی جمال انک حلقه بکوشی اولدی آویزه در نظم حافظ

بادش حافظک نظمندن اکه انجو کوپسی اولسون مراد بودر که صاحب

حسن اولنلر غوری ترک ایدوب نصیحت پذیر اولسه لر اولی در

با می بکنار جوی می باید بود شراب ایله ارماق کنارنده اولمق کرک

وز غصه کناره جوی می باید بود وغصه دن کنار استیجی اولمق کرک

این مدت عمر ما چو گل ده روزست بو بزم عمرمزک مدتی کل کبی اون

اون کوندر یعنی زمان قلیل در خندان لب وتازه روی می باید بود

خندان لب وتازه روی اولمق کرک یعنی چونکه زمان عمر آز در عشق

الهی یه سعی ایدوب بشاشت وسرور ایله اولمق کرک ای شرم

زده غنچه مستور از تو ای کمسه که مستور غنچه سندن اوتانمشدر

در ارتفاع ضرورتک

بر کوه ابر محابیب درست

حیران و خجل نرگس مخمور از تو محمور نرکس سندن حیران وشرمسار در
گل با تو برابری کجا یارد کرد کل سنک ایله برابرلکه قنده قادر اولور کو
نور زمه دارد و مه نور از تو زیرا اول نوری ماه دن طوتر وماه نوری
سندن طوتر خطاب باری تعالی یه در اول بوفا می وصالم
در داد اول وفا ایله باکه وصال شرابنی ویردی چون مست شدم
جام جفا بر سر داد چونکه مست اولدم جفا قدحن دپه سی اوزره یعنی
فوری ویردی با آب دو دیده رفتم و آتش دل اکی کوز ابی ایله ودل
آتشی ایله کتدم خاک ره او شدم بباد م بر داد انک خاک راهی اولدم
بنی یله ویردی با مردم نیک و بد نمی باید بود ایو ویرامز کمسه
ایله اولمق کرکمز در پایه دیو ودد نمی باید بود دیو ویرتجی جانور
پایه سنده اولمق کرکمز مفتون معاش خود نمی باید بود کندو معاشنه
مفتون اولمق کرکمز مغرور بعقل خود نمی باید بود کندو عقلنه مغرور
اولمق کرکمز مراد خلقک اختلاطندن حاصل اولان شآمتی و بد
خویلغک قباحتی ضرر محض ایدوکن بیان در ای سایهء سنبلت
سمن پرورده ای دلبر که سنک سنبلک سایه سی سمن بسلمش یاقوت
لبت در عدن پرورده سنک یاقوت احمر کبی لبکی در عدن بسلمش
سنبل مراد زلف سمن دن مراد عذاری در در عدن دن مراد دیشی
همچون لب خود مدام جان می پرور کند ولبک کبی دایم جان بسله
زان راح که روحیست بدن پرورده اول شرابدن که کوب بسلنمش
بر روح در دن کوب معناسنه در اکه داخل اولن با فی معناسنه در
راح بونده شراب معناسنه در هر روز دلم بزیر باری دکرست

سرد بونده کردن معناسنه در

بعد بونده بعدن ... معناسنه در

می پرور احمد حاضر در ...

هر کون بنم کوکلم بر غیری یوک آلتنده در دردیده من ز هجر خاری
دگرست بنم کوزم ده هجردن بر غیری خار وار در من سعی همیکنم
قضا میکوید بن سعی ایدرم قضا ایدر بیرون ز سعایت تو
کاری دگرست سنک سعیکدن طاشره بر غیری ایش وار در مراد
قضا سعی و تدبیر ایله مندفع اولمازدیمکدر چون باده
ز غم چه بایدت جوشیدن شراب کبی غمدن سا که نه جوش ایلمک
کرک با لشکر غم نمیتوان کوشیدن غم لشکری ایله مقابله ایلمک ممکن
اولماز سبزست لبت ساغر از دور مدار سنک لبک سبزدر بازه
خط سببی ایله ساغری اندن اراق طوتمه می بر لب سبزه خوش بود
نوشیدن سبزه کنارنده شراب ایچمک خوشدر حاصل معنی روز
کاردن غمناک اولمه عشق الهی به سعی ایله دیمکدر ایام
شبابست شراب اولیتر بیکیتلک زمانی در شراب اولی رک در
هم غم زده را مست و خراب اولیتر هم غمکینه مست و خراب اولمق
اولی رک در عالم همه سر بسر خرابست و یباب عالم دوکلی باشدن
باشه خراب و یباب در در جای خراب هم خراب اولیتر خراب
یرده خراب اولمق اولی رک در مراد دنیا غمندن خلاص عشق
الهی ایله میسر اولور دیمکدر باز آی که جانم بجمالت نگرانست
کرو کل که جانم سنک جمالکه منتظردر باز آی که دل در غم هجرت
بفغانست کرو کل که کوکل سنک فراقک غمنده فغان ده در باز
آی که بی درد تو ای یار عزیز کرو کل که سنک یوزکسز ای عزیز یار
سیلاب ز چشم من سرگشته روانست بن متحرک چشمندن سیلاب

روان درخطاب بریار غیزه در بر گیر شراب طرب انگیز و بیا
شوق قوپرجی شرابی طوت وگل پنهان زرقیب سفله مستیز و بیا
دنی رقیب دن پنهان عناد ایتمه وگل مشنو سخن خصم که بنشین و مرو
دشمنک سوزنی اشتمه که اوتر وکتمه دیر بشنو زمن ای نگار برخیز و
بیا اشت بندن ای نگار قالق وگل عقل نفسه خطاب ایدوب ایدرکه
شیطانک اغواسنی استماع ایتمه عشق وطاعته سعی ایله نگاردن مراد
نفس درخصم دن مراد شیطان در هجرت که بجان من درویش
آمد سنک فراقک که بنم درویشک جاننه گلدی گویی نمکی بر جگر ریش آمد
گویا مجروح جگر اوزره بر طوز گلدی یعنی الم ویردی تترسیدمی گز تو می شوم
روزی دور قورقر ایدم که برگون سندن اراق اولم دیدی که همان
روز بدم پیش آمد گوردکمی که همان اول برامز گون اوکمه گلدی خطاب
خدایه در شیرین دهنان عهد بپایان نبرند شیرین دهنلر
عهدی بپایانه التمزلر صاحب نظران زعاشقی جان نبرند صاحب نظرلر
عاشقلق دن جان التمزلر معشوقه چو بر مراد و رای تو بود معشوق
چونکه سنک مرادک ورایک اوزره اوله نام تو میان عشقبازان نبرند
عشقبازلر اورتاسنده سنک نامکی ذکر ایتمزلر زیرا شهوت پرستسن
زلفین تو پیچ وخم وتاب ازچه گرفت سنک اکی زلفک
پیچ وخم وتابی ندن طوتدی وان چشم خمارین تو خواب ازچه گرفت
وسنک اول مخمور چشمک خوابی ندن طوتدی چون هیچ کسی برگ گلی
بر تو نزد چونکه هیچ برکمسه سکا بر گل یپراغنی اورمدی سنز تا
قدمت بوی گلاب ازچه گرفت سنک جمیع اندامک گلاب رایحه سنی

طرب انگیز وصف شرابیدر

بنشین آمد نقد بیرنده در

باشندن ایاغنه دک گلاب رایحه سنی ندن طوتدی بوجمع دن جابجا در

سونده خطاب خدایه در نسخه

ندن طوتدی خطاب محبوبه در   رَاهِ طَلَبْ تُو خَارِ غَمَتْ
دَارَدْ سنک طلب یولک غم اخارنی طوترکو رَاهْ رَوِی کِه اِینْ قَدَمْهَا
دَارَدْ قنی برسالک که بو قدم لری طوتر یعنی بونلره تحمل ایدر دَاغِی کِه کِه
رُوشِنَاسِ عِشْقَسْتْ اَنْکُو ببیلورمیین که عشقک مشهوری کیمدر اول
لمسه درکه او بَرْ چِهْرَهْ ءِ جَانْ چَرَاغْ دَمْهَا دَارَدْ جان یوزی اوزره نفلر
چراغنی طوتر بو رباعی دن مراد بودرکه طریق عشقک الامی چوقدر قنی
برسالک پرشوق که بو الامه رضا قدمنی قویه و عیسی نفلردن دعا
آلمق ایله هدایت چراغنی یاقه   بَرْدَارْ دِلْ اَزْ مَادَرِ دَهْرْ
اَیْ فَرْزَنْدْ دهر مادرندن فراغت ایله ای فرزند بَا نِصْفِ اَخِیرِ شُوهَرْشْ
دَرْ پَیْوَنْدْ انک شوهرنک نصف اخیرنه اولاش بی قَلْبْ نَدَانِی
اِینْ چُنِینْ شَخْصِی رَا بو بخلیین برشخصی قلب سز بیلمزسن چُونْ حَافِظْ
اَگَرْ بَرُوَیْشْ خُرْسَنْدْ حافظ کبی اگر انک یوزنه قانع اولور ایسک
مراد بودرکه شوهر لفظی نک نصفی اخیری هردر و یوزی یعنی نصف
اولاسی شودر و نصفی اخیری قلب اولینجق ره اولور پس طالب دنیا
اولمقدن سالک ره اولمق اولی در   مَنْ بَا کَمَرِ تُو دَرْ مِیَانْ
کَرْدَمْ دَسْتْ بن سنک میانکده اولن کمره ال ایلدم پِنْدَاشْتَمْ
کِه دَرْ مِیَانْ چِیزِی هَسْتْ صاندم که سنک میانکده برنسنه واردر
پَیْدَا اَسْتْ کَزْ آنْ مِیَانْ چِه بَرْ بَسْتْ کَمَرْ ظاهردرکه اول میاندن قوشاق
نه حاصل ایلدی یعنی نسنه حاصل اتمدی تَا مَنْ زِکَمَرْ چِه طَرَفْ خَواهَمْ
بَرْ بَسْتْ تا بن کمردن نه امید و نه فایده حاصل اتسم کرک
مَقْبُولِ دِلِ خَوَاصُ وَ مَشْهُورِ عَوَامْ خواص کوکلنک مقبولی و عوامک

دربیوند ابر حاضر در نسخه

مشهوری خوش لهجهٔ موزون حرکت بذر تمام خوش سوزلو موزون حرکتلو
تمام ای در خطهٔ شیراز بنامست ونشان شیراز سرحدنده نام و
نشان ایله یعنی مشهور در روداوری حافظ حاجی محمد نام بر ترنم ایدجی
حافظ نامی حاجی محمد در مراد حاجی محمد نام خوش آواز بر حافظی مدح در حافظ
بونده مخلص کلدر آواز بر مرغ طرب می شنوم طرب مرغنک
قنادی آوازنی اشیدرم یا نفحهٔ گلزار ارب می شنوم یا مراد گلزارنک
لطیف رایحه سنی اشیدرم یا باد حدیثی زلبش میگوید یا باد انک لبندن بر سوز
سویلر القصه روایتی عجب می شنوم محصل کلام بر عجب روایت اشیدرم
مراد جناب قدسدن آشنالق رایحه سی مشام جانه ایرشدکدن بعثت
اظهار اندوکی اشعار در بابت هر شوخ وشنک و با مطرب
نی شوخ وشنک محبوب ایله و مطرب ونی ایله کنجی و فراغتی ونیک شیشهٔ
می بر بوجق و بر فراغت و بر شیشه می چون گرم شود زباده مارا رک و بی
چونکه شراب دن بزم طرز دسکر مزکرم اوله منت نبرم بیک جو از حاتم طی
حاتم طی دن بر آربه یه منت التمزم در هجر تو من زشمع افزون
گریم سنک هجر کده بن شمع دن زیاده اغلرم دایم چو صراحی اشک
گلگون گریم دایم صراحی کبی قانلو یاش آغلرم چون ساغر باده ام
از دل تنگی کوکل طار لغندن شراب غی کبی ام چون نالهٔ چنک شنوم
خون گریم چون چنک ناله سنی اشیدم قان اغلرم
عیبست عظیم بر کشیدن خود را عظیم عیب در کندوسنی یوقاری چکمک
یعنی کبر و تعظم اتمک وز جملهٔ خلق بر گزیدن خود را وخلقک جمله سندن
کندوسنی اختیار اتمک یعنی ایو طوتمق از مردمک دیده بباید اموخت

روداوری وصف ترکیبی در

نی بر بونده محبوب بمعنی در

کوز

منطق اسم مفعولدر منه

کوز بیکندن اوکر نمک کرک دیدن همه کس را و ندیدن خود را دو کلی که بی
کورمکی وکندوسنی کورممکی   بعلمست ادمی انسان منطق آدمی
علم ایله انسان منطق در چو علمش نیست شد حیوان مطلق چونکه
انک علمی یوق در حیوان مطلق اولدی عمل بی علم باشد جهل مطلق
عمل سنز علم جهل مطلق در بجهل ای جان نشاید یافتن حق جهل ایله ای جان
حقی بولمق ممکن دکلدر   جانم بفدای آنکه او اهل بود جانم فدا
اولسون اکه که او اهل اوله سر در قدمش اگر بنهی سهل بود اگر انک قدمنه
باش قویه سن آسان در بود بونده است معناسنه اولمق روشن در گویم
بیقین ترا که دوزخ چه بود دیم یقین ایله سکا که دوزخ نه در دوزخ
بجهان صحبت نا اهل بود دوزخ جهانده نا اهلک مصاحبتی در
سر تا سر افاق بهاون سودن باشدن باشه عالمی هاون دره ازمک
نه طاق فلک بخون دل اندودن فلکک طقوز جار طاقنی خون دل
ایله صواملق صد سال دگر اسیر زندان بودن یوز ییل دخی زندانه
اسیر اولمق به زانکه دمی همدم نادان بودن یک دربردم جاهلک
مصاحبی اولمقدن   دریغا خلعت روز جوانی حیفا جوانلق
کونی خلعتنه گر تش بودی طراز جاودانی اگر اکا بقا طرازی اولیدی
دریغا حسرتا دردا کزین جوی دریغ حسرتا دردا که بوارماقدن
بخواهد رفت آب زندگانی دیرلک صوبی کتسه کرکدر رهی باید بریده
از خویش و پیوند خصم واقربادن کسلمک کرک چنین رفتست
حکم آسمانی حکم آسمانی بویله واقع اولمشدر وکل اخ یفارقه اخوه
وهر قرداشی قرداشندن مفارقت ایلر لعمر ابیک الا الفرقدانی

حاضر ایله ایکی بودم دخی حاضر در منه

حالت نفسی وحالت قوی عقلیه در منه

سنک یا بالک بقاسی هیچون الا فرقدان دکل فرقدان ایکی یلدزدر که بری برندن جدا اولمازلر آخرنده اولن یا اشباع ایچون در ای باد صبا

اگر توانی ای باد صبا اگر قادر ایسک از راه وفا و مهربانی وفا و مهربانلق یولندن از من ببری خبر بیارم بندن یارمه خبر ایلده سن بویله دیوکان سوخته ء تو در نهانی که سنک اول یانمشک تنها ده می مرد و زاشتیاق می گفت اولدی و اشتیاقدن ایتدی بو وجه دخی جایزدر اولور ایدی و اشتیاقدن ایدر ایدی کای بی تو حرام زندگانی که ای جانان که سنسز دیرلک حرام در یاردن مراد خدادر تا کار بکام دل مجروح بود

مادام که ایش مجروح کوکل مرادی ایله اوله تا ملک تنم بی ملک روح بود تا بدنم ملکی روح پادشاهسز اوله یعنی مادام که حیاتده ایم امیدمن انست زدرگاه خدا خدانک درکاهندن بنم امیدم اولدر کابواب سعادت همه مفتوح بود که ابواب سعادت دوکلی مفتوح اوله ای دوست

دل از جفای دشمن درکش ای دوست دشمنک جفاسندن کوکل چک با روی نکو شراب روشن درکش خوب یوز ایله روشن شراب چک با اهل هنر گوی گریبان بگشای اهل هنره یقه طوپنی آچ یعنی مصاحبت واختلاط ایله وز نا اهلان تمام دامن درکش و نا اهللردن تمام دامن چک یعنی انلر ایله هرگز مصاحبت اتمه ای کاج که بخت

سازگاری گردی ای کاشکی بخت موافقت ایدیدی یا دور زمانه یاری گردی یا دور زمانه کر و معاونت ایدیدی از دست بجوانیم چو بر بود عنان جوانلق چونکه عنانی الدن قاپدی پیری چو رکاب پایداری گردی باری پیرلک رکاب کبی پایدارلق ایدیدی

بعض نسخ ده می مرد ز اشتیاق ومیگفت واقع اولمشدر بغی واو عاطفه ایله ور صکره در معنی اکاکوره اولور

ورسکی امر حاضر در

509

عمری زبی مراد ضایع دارم بر عمری مراددن اوتری ضایع طوترم
وز دور فلک حیست که نافع دارم و دور فلکدن نه در که نافع طوترم یعنی
نه نفع کوررم با هرکه بگفتم که ترا دوست شدم هرکیمه ایتدم ایسه که
سکا دوست اولدم شد دشمن من وه که چه طالع دارم بنم دشمنم
اولدی واه که نه عجب طالع طوترم یعنی برامزبختم واردر
یاران چو بهم دست در آغوش کنید ای یارلر چونکه بری بریکز ایله
قوجشاسز این گردش چرخ را فراموش کنید بو چرخک کردشنی
فراموش ایده سیز چون دور بمن رسد نمانم بر جای چونکه دوربا که
ایرشه یرمده قالمیم که اولمش اولم بر یاد من آن دور بقا نوش
کنید بنم یادمه اول باقی دوری نوش ایده سیز نوکنید امر حاضر جمع
اولمق جایزدر نوش ایلکوز معناسنه مراد یاران صفادن دعای
خیر طلبی در امروز درین زمانهٔ عهد شکن بو کون بو عهد
شکن زمانه ده کو دوست که عاقبت نگردد دشمن قنی دوست که
عاقبت دشمن اولمیه تنهایی را ازان گرفتم دامن تنهالغک دامنی
اول سببدن طوتدم تا دوست نه بینم بکام دشمن تا دوست بنی
دشمن مرادی ایله کورمیه دوستدن مراد خدادر دشمن مراد اهل
دنیادر ای دوست بکام دشمنانم کردی ای دوست بنی دشمنلر
مرادی ایله ایلدک بودم چو بهار چون خزانم کردی بهار کبی ایدم بنی
خزان کبی ایلدک درکیش تو من راست بدم همچون تیر سنک کیشکده
بن تیر کبی راست ایدم قربان شومت چرا کمانم کردی سکا قربان اولایم
نیچون بنی کمان ایلدک کیش بونده دین و مذهب معناسنه در ترکش معناسنه

جستفهام درسته

عهد شکن وصف ترکیبیدر

٩٥

ایهامی سیدر کیشه نسبت تیر و قربان و کمان خوب واقع اولمشدر
از عاجزی و سلیمی و مسکینی عاجز لقدن و بون لکدن و مسکین لکدن
بر آتش اگر نشانیم بنشینم یعنی اگر آتش اوزره نصب ایدر ایسک
اوتوررم بر دیده اگر ره نشانیم بنشینی اگر سنی چشمم اوزره نصب
ایدرسم اوتورمازسن بیت اولده مصراع اول عاشق ساده دلک
وصفیدر مصراع ثانی محبوب سرکشک وصفیدر و بیت ثانیده مصراع
اوّل عاشق ساده دلک وصفیدر و مصراع ثانی محبوب متکبّرک وصفیدر
و هر بیتک مصراع ثانیسی مصراع اوّله جواب کبی واقع اولمشدر
غافل منشین از تیزیٔ آه آهک تیز لکندن یعنی تأثیرندن غافل
اوتورمه کآتش رسدت ز آتش انگیزیٔ آه زیرا آهک آتش قوپرجی لکندن
سکا آتش ایرشور تا در سر کوی خود نه پنداری سهل صقن کندو
محلّک باشنده آسان صانمیه سن شب گردیٔ گریه و سحر خیزیٔ آه
گریه نک شب گردلکنی و آهک سحر خیزلغنی زیرا بونلرک تمام تأثیری واردر
بر دل غم روزگار تا کی داری قحبه دک کوکل اوزره روزگار
غمنی طوتر سن بگذار جهان و هرچه در وی داری جهانی و هر نه که
آنده طوتر سن ترک ایله یاری و شرابی طلب و پای گلی بریار و بر شراب
و بر کل دیبنی استه در دست کنون که جرعهٔ می داری الکده شمدی
که شراب جرعه سنی طوتر سن مراد مرشد و عشق دن غیرسینی ترک ایله
دیمکدر نور خدا نمایدت آینهٔ مجرّدی مجرّدلک آینه سی
سکا خدا نورن کوستر از در ما در آ اگر طالب عشق سرمدی بزم
قپومزدن ایچرو گل اگر عشق سرمده طالب ایسک باده بده که دوزخ

بو بیتده اولین یار مصدر ایچوندر

نشنینی ده اولین یا خطاب ایچوندر

منشین نهی حاضردر

در امر حاضردر

اگر نام گناه ما برد شراب وبرکه اکر دوزخ بزم کنا همزک با منی ایلده
آب زند بر آتشش معجزهٔ محمدی معجزهٔ محمدی انک آتشی اوزره آب
اورر جان ودل تو حافظا بستهٔ دام آرزوست ای حافظ
سنک جان ودلک آرزو دامنه بغلنمش در ای متعلق خجل دم مزن از مجردی
ای خجل متعلق مجردلک دن دم اورمه مجرد محبت ماسوی دن عاری وبری
اولن کمه در من جای غم تو در دل خویش کنم بن کند وقلبمده
سنک غمکه یر ایدرم درد تو دوای جگر ریش کنم سنک دردکی مجروح
جکرمه دوا ایدرم چندانکه تو بر دلم جفا بیش کنی اول قدر که سن
کوکلمه جفایی زیاده ایدرسن من بر سر آنم که وفا بیش کنم بن اول
هوس اوزره ایم که وفایی زیاده ایدم خطاب خدایه در
گفتم که چه حالست بدین شیرینی ایتدم که نه خالدر بو شیرینلک ایله
گفتا تو سلیم وساده ومسکینی ایتدی سن سلیم وساده ومسکین
سن در آینهٔ جمال ما خالی بینست بزم جمالمز آینه سنده بر خال بوقدر
تو مردم چشم خود در آن می بینی سن کندو کوز بیکنی آنده کورسن
اشکم چو رخ نگار من گلگون شد بنم کوزم یاشی
بنم نگارمک یوزی کبی قرمزی اولدی وز خون دلم خانهٔ چشمم
خون شد وکوکلم قانندن بنم چشم خانه سی خون اولدی مجنوب
من از ناز چنین گفت مرا بنم محبوبم نازدن باکه بویله دیدی
کای یار عزیز حال چشمت چون شد که ای عزیز یار سنک چشمک
حالی نیجه اولدی مراد بودر که بر کره کوزی اغرمش اول حبیب حالی
حکایت ایدر بلبل اندر ناله وگل خندهٔ خوش میزند

بیتین زیاده معناسنه در
حقا

چون اداله الیه استغنی در
حقا

بلبل بالده گل لطیف خنده اورر چون بسوزد دل که دلبر در وی
آتش میزند دل نیجه یانمسون که دلبراکه آتش اورر ناخوشیها دیده ام
زان زاهد پشمینه پوش اول پشمینه پوش زاهددن ناخوش لقلر
کورمشم من غلام مطربم کابریشم خوش میزند بن مطربک غلامیم
که خوش ابریشم اورر یعنی لطیف ساز چالر ظاهرا از تیر مژگانش
حذر کردن چه سود ظاهرا انک مژگانی تیرندن حذر ایلمک نه فایده
زخم پنهانم بابروی کمانکش می زند کمانکش ابروسی ایله باکه پنهان
زخم اورر مراد قدردن حذر میسر دکل ایدوکن بیان در
در غربت اگر کسی بماند ماهی برکمه اگر غربتده برآی قاله گرگوه
بود از و نماند کاهی فرضا اگر طاغ اوله اندن بر صمان قالمز یعنی غایة
ضعیف اولور بیچاره غریب اگرچه ساکن باشد بیچاره غریب اگرچه
ساکن وحضورده اولور چون یاد وطن کند بر آرد آهی چونکه
وطنی یاد ایده بر آه کتورر غربتده غریب ثدمان
بولماسن امش هیچ کمسه غریبه مهربان بولماسن امش التون قفس
ایچره گر قزل گل بتکائی بلبلکا تیکان دیک آشیان بولماس امش
یارب چو برآرنده حاجات تویی یارب چونکه حاجتلر
حاصل ایدجی سنسن هم قاضی و کافیء مهمات تویی هم مهماتک
قاضی وکافیسی سن سن من سر دل خویش بتو میگویم بن گندو
کوکلم سرنی سکا دیرم چون عالم اسرار خفیات تویی چونکه اسرار
خفیاته عالم سنسن خطاب خدایه درکه قاضیء حاجات در
الا ای آهوی وحشی کجایی آگاه اول ای وحشی

آهو

کمانکش وصف ترکیبی
منه

بو رباعی تاتار صبا رفتار ک
افصح لسانی اولان جغتای
لسانی اوزره در اوزره
بو ملاس اولماز معناسنه در
١٢

بعض نسخه ده اسرار
وخفیات واقع اولمشدر
واو عاطفه ایله معنی
اکه کوره اولور منه

دو تنهارو وصف ترکیبیدر منه

دشت صحرا منه

که استفهام در منه

آهو قنده سن مرا با تست بسیار آشنایی بنم سنک ایله چوق آشنالغم
واردر دو تنها رو دو سر گردان دو بی کس اکی تنها کیدجی اکی حیران
اکی بی کس دد و دام در کمین از پیش و از پس اوکمزدن و آردمزدن
یرتجی لر پوسیده بیا تا حال یکدیگر بدانیم کل تا بری برینزک حالنی بیله لم مراد
هم بجوییم ار توانیم بری برینزک مرادنی استیلم اگر قادر اولور ایسک
که می بینم که این دشت مشوش زیرا کوررم که بو مشوش صحرا چه آگاهی
ندارد خرم و خوش خرم و خوش بر چراگاه طوتمز مراد دنیا جای حضور
دگل ایدوکن بیان درکه خواهد شد نگوید ای رفیقان دیکوز ای
رفیقلر کیم اولسه کرکدر رفیق بیکسان یار غریبان بی کسلرک رفیقی
غریبلرک یاری مگر خضر مبارک پی درآید مگر مبارک ایزلو خضر کله زمین
همتش کاری برآید انک همتی یمنندن برایش حاصل اوله مگر وقت
وفا پروردن آمد مگر وفا بلمک وقتی کلدی که فالم لا تذرنی فردا
آمد که بنم فالم لا تذرنی فردا کلدی مرادم بر مرشد ظهورنی طلب درکه انک
سببی ایله وصال جانان حاصل اولور که روزی ره روی در سر زمینی
که بر کون بر سالک بر کوشه ده بلطفش گفت رند خوشه چینی بر خوشه
چین رند لطف ایله اکه دیدی که ای سالک چه در انبانه داری که
ای سالک طغرجق ده نه طوتارسن یعنی قلبکده مستور اولن فکرک ندر
بیا دامی بنه گر دانه داری اگر دانه طوتر ایسک کل بر دام قو مراد
وصول الی الله ایچون وسیله نک واردر بیان ایله دیمکدر جوابش
داد و گفتا دانه دارم سالک رنده جواب ویردی و ایتدی دانه
طوترم یعنی واردر ولی سیمرغ میباید شکارم اما بنم شکارم

سیمرغ کرکدر سیمرغ دن مراد بونده باری تعالی در تشبیه طریقی ایله
بگفتا چون بدست آری نشانش رند عاشق اول سالکه ایتدی انک
نشانني نیجه اله کتوررسن که آزمالی نشانست آشیانش که انک آشیانی
بزدن نشان سز یعني لامکان در مراد وصول الی الله زیاده صعوبت
اوزره ایدوکن بیایذر چوان سرو سهی شد کاروانی چونکه اول سرو
سهی کاروانی اولدی یعني سفره کتدی زشاخ سرو میکن دیده بانی
سرو بوداغندن اکه دیده بانلق ایله یعني یوکسک یره چقوب انک
قدومنه منتظر اول سرو سهی دن مراد مرشد در که انک مفارقتندن
تمام مضطرب اولمشدر برفت وطبع خوشش باشم حزین کرد کتدی
وبنم مسرور طبعمي محزون ایلدی برادر با برادر کی چنین کرد برادر
برادرنه نجین بویله ایلدی انما المؤمنون اخوة حسبنجه مرشدنه
برادر دیمش در مده جام می و پای گل از دست شراب جامني
وگل دبني الدن ویرمه ولی غافل مباش از دهر بدمست اما بدمست
دهر دن غافل اولمه جام می دن مراد عشق و پای گل دن مراد مقام
کشف وطاعت در لب سرچشمهء وطرف جویی بر سرچشمه کناری
وبر ارماق طرفی بنم آشکی و با خود گفت وگویی برگوزیاشي نمی وکندی
ایله برگفت وگو مراد توحید وطاعتی وگریه وزاری یی و ورد واذکاری
ترک ایتمه دیمکدر بنیاز من چه وزن آرد بدین ساز بنم نیازم بو
اسلوب و بو تدارک ایله نه وزن کتورر یعني نه عمله یرار که خورشید
غنی شد کیسه پرداز که غني خورشید کیسه پرداز اولدي مراد خدانک
کمال استغناسن بیان در بیاد رفتگان و دوستداران کتمشلر

بجون اماله ایلیه استغنایم در
[illegible]

کی فحش مغنا شد در
[illegible]

کشیده وازو صف ارکیمدر
[illegible]

ودوستلر

ودوستلر یادنه مُوافِقْ گَرْدْ بَا اَبْرِ بَهَارَانْ بهارلر بولتنه موافق
اول یعنی آنلری یاد ایدوب آغله گَرْدْ کاف عجمی نک فتحه سی ایله امر
حاضردر چُو نَالَانْ اَیَدَتْ آبِ رَوَانْ پیشْ چونکه آب روان سنک
اوکگه نالان گله مَدَدْ بَخْشَشْ زِ آبِ دِیدَهٔ خِوِیشْ کندو کوزک آبندن
اکه مدد باغشله بخش امر حاضردر نگَرْ دَانْ هَمْدَمِ دِیرِینْ مُدَارَا اول
قدیم مصاحب مدارا ایلدی مُسُلْمَانَانْ مُسُلْمَانَانْ خُدَارَا ای مسلمانلر
ای مسلمانلر الله ایچون چنَانْ بی رَحْمْ زَدْ زَخْمِ جُدَائِی جدالق زخمنی
انجلین ترحّم سزاوردی کِهْ گُوئِی خُودْ نَبُودْ دَسْتْ آشْنَائِی که دیرسن
خود آشنالق اولمامش در مَرَا بُگْذَشْتْ آبِ فُرْقَتْ اَزْ سَرْ آب فرقت
بنم باشمدن کچدی بدَیِنْ حَالَمْ مُدَارَا نِیسْتْ دَرْخُورْ بنم بو حالمه مدار
لایق دکلدر بو وجه دخی جایزدر بنی بو حالله طوتمه بو لایق میدر بو وجه اوزره
مدار نهی حاضردر مرادی یار عزیزدن شکایت اظهاریدر مَگَرْ خِضْرِ مُبَارَکْ
پَیْ تُوَانَدْ مکر مبارک ایزلو خضر قادر اوله که اِینْ تَنْهَا بِدَانْ تَنْهَا رَسَانَدْ
که بو تنهایی اول تنهایه ایرشدره چِرَا بَا بَخْتِ خُودْ چَنْدِینْ سِتِیزَمْ کندو
بختم ایله نیچون بو قدر لج وخصومت چِرَا اَزْ طَالِعِ خُودْ مِیگُرِیزَمْ نیچون
کندو طالعمدن نفرت ایدم هَمْ اَکْنُونْ رَاهِ کُوئِی دُوسْتْ گِیرَمْ هم شمدی
دوست محله سنک یولن طوتم اَگَرْ مِیرَمْ هَمْ اَنْدَرْ رَاهْ مِیرَمْ اگر اولورسم
هم یولده اولم غَرِیبَانِی کِهْ حَالِ مَنْ بِهْ بِینَنْدْ شول غریبلر که بنم حالمی کوره لر
زَمَانِی بَرْ سَرِ خَاکَمْ نِشِینَنْدْ برزمان قبرم اوزره اوتورەلر غَرِیبَانْ رَا
غَرِیبَانْ یَادْ آرَنْدْ غریبلری غریبلر یاد ایدرلر که اِیشَانْ یَکْدِگَرْ رَا یَادْگَارَنْدْ
زیرا انلر بری برینی یاد ایدجیلردر مَا لِلغَرِیبِ سِوَی الغَرِیبِ اَنِیسٌ

درخور لایق معناسنه

خدایا چاره‌ٔ بی چارگانی ای خدا بیچاره لرک چاره سی سن مرا و جرم مرا
چاره تو دانی یا که و بندن غیری یه چاره سن بیلورسن تو دانی
ضمیر زبان بستگان تو مرهم نهی بر دل خستگان چنان گز شب
بر آری روز روشن انجلین که شبدن روشن کونی کتوررسن ازین
انده بر آور شادی‌ٔ من بو غصه دن یا که سرور حاصل ایله ز هجرانش
بسی دارم شکایت انک فراقدن چوق شکایت طوترم نمی گنجد در
اینجا این حکایت بو حکایت بونده صغماز تو گوهر باین و از مهره بگذر
سن گوهری کور و خرمهره دن کچ ز طرزی کان نگردد شهره بگذر بر طرزدن
که اول مشهور اولمیه کچ مراد طالب عشق الهی اول و فرض و سنته سعی ایله و بدعت
و محبت ما سوی دن فراغت ایله دیمکدر چو من ماهی‌ٔ کلک ارم بتحریر
چون که بن کلک ماهی سنی تحریره کتورم تو از نون و القلم می پرس تفسیر
سن نون و القلم دن صور تفسیری مراد کندونک تحریری حقیقت ده قران
عظیمه موافق ایدوکن اشعار در رفیقان قدر یکدیگر بدانید ای رفیقلر بری
بریکوزک قدرنی بیلکوز چو معلومست شرح از بر بخوانید چونکه معلوم در شرحی
ازبرا اوقوکز مراد دنیایه مغرور اولمکوز عشقه سعی ایلکوز دیمکدر مقالات
نصیحت گو همینست نصیحت کویک سوزلری انجق بودر که حکم انداز
هجران در کمینست که حکم انداز هجران پوسوده در انداز لفظی هجران لفظنه
مضاف اعتبار اولنور سه معنی بویله اولور که هجران حکم اندازی پوسوده در
حکم انداز زیاده استاد تیر انداز معناسنه در که هجرانی اکا تشبیه اتمشدر
یعنی هجران مقرر در روان را با خرد در هم سرشتم روحی عقل ایله یوغردم
و زان تخمی که حاصل گشتم و آندن بر تخم که حاصل اولدی اکدم بیاور

بیچاره کانی ده اولن یا خطاب ایچون در سه

شهره مشهور معناسنه در سه

سرشتم فعل ماضی در سه

نکهت

نکهتِ اینْ طیبِ امیدْ بو طیب امید رایحه سنی کتورمشم جانْ معطرسازْ
جاویدْ جان دماغنی ابدی معطر ایله طیب امیددن مراد وصال جانان
امیدیدرکه انک حصولی عشق ایله میسر اولور بو بیتک مصراع اولنده
بو وجه دخی جایزدرکل و بو طیب امید رایحه سندن بو وجه اوزره بیا امر
حاضر اولوب واو عاطفه و لفظ زمین معناسنه اولور که اینْ نافه ز
چینِ جیبْ حورستْ که بو نافه حورک یقه سی بوکلمندن در نه زان آهو
که ازْ مردمْ نفورستْ اول آهودن دکلدرکه ادمیدن نفرت ایدیجی در
مراد کندونک عشق آمیز بیتلرینی سایر شاعرلرک غرض آمیز سوزلرندن
ترجیح ایدوکن بیان در فرح بخشی درین ترکیبْ پیدا استْ بو ترکیبده
فرح بخشلق ظاهردر که مغز شعر و مغز جانْ و اجزاستْ زیرا شعرک
لطیفی و جان و اعضانک مغزی و زبده سی در ترکیبدن مراد کندونک
بو سوزلریدرکه مفرح ترکیبه تشبیه اتمش در اجزادن مراد بونده اعضادر
اما ترکیبه نسبت خوب واقع اولمشدر مراد کندونک شعرنی مدح در درینْ
وادی بیانک سیل بشنو بو وادیده سیل آوازی ایله ایشت که صدْ منْ
خونِ معصومانْ بیکْ جوْ که معصوملرک یوز بطمن قانی برار پیه مراد حق
تعالینک کمال استغناسن بیان در بر جبرئیلْ را اینجا بسوزند بوراده
جبرئیلک قنادنی یقرلر بدانْ تا کودکانْ آتش فروزند انک ایله تا طفللر
آتش شعله لندره لر مراد اولیاء الله خاطری ایچون کلی مصلحت اولور دیمکدر
کودکاندن مراد اولیاء الله در نته کیم مثنویده بوکه دلالت ایدر بیت
اولیا اطفال حقند ای پسر غایبی و حاضری بس
واقع اولمشدر
باخبر سخنْ کفتنْ کرا یار استْ اینجا بونده سویلمکه و اعتراض اتمکه

شنغ ابن کاضر درسه

کیمک قدرتی وار در تعالی الله چه استغناست اینجا تعالی الله بو راده
نه عجب استغنا وار در مراد حق تعالینک صفت استغناسن بیان در برو
حافظا درین معرض مزن دم یوری ای حافظ بو محلده سوز سویلمه
سخن کوتاه کن والله اعلم سوزی قصه ایله والله اعلم مراد قضا
و قدر سرّنه نهایت یوقدر عبث یره بونده سوز سویله دیمکدر
بیا ساقی آن می که حال آورد کل ای ساقی اول شراب که
حال کتورر کرامت فزاید کمال آورد کرامت زیاده ایدر کمال کتورر
بمن ده که بس بیدل افتاده ام باکه ویر که زیاده بی دل دوشمشم وزین
هر دو بی حاصل افتاده ام و بو اکی سندن بیله بی حاصل دوشمشم هر دودن
مراد کرامت و کمال در بده ساقی آن کیمیای فتوح ویر ای ساقی اول
فتوح کیمیاسنی که با گنج قارون دهد عمر نوح که کنج قارون ایله عمر نوح
ویرر بده ساقی آن می کزو جام جم ویر ای ساقی اول شرابی که اندن
جم جامی زند لاف بینایی اندر عدم عدمده بینالق لافنی اورر
جام جمدن مراد بونده قلبدر بده تا بروییت کشایند باز ویر تا
سنک یوزکه کرواچه لر در کامرانی و عمر دراز کامرانلق و عمر دراز
قاپوسنی بیا ساقی آن آتش تابناک کل ای ساقی اول تابناک آتشنی
که زردشت میجویدش زیر خاک که زردشت انی طپراق التنده استر
زردشت ابراهیم پیغمبر علیه السلام ملتندن بر امامک اسمی در بمن
ده که در کیش رندان مست باکه ویر که مست عاشقلر مذهبنده
چه آتش پرست و چه دنیا پرست آتش پرست نه دنیا پرست نه
یعنی الکیسی برابر در بیا ساقی آن جام جم ده مرا کل ای ساقی باکه

مزن نهی حاضر در بیه

ده امر حاضر در بیه

دلیل فعیل معنی فاعل
ده امر حاضر در
می سرشت فعل ماضی در

اول جم جامنی ویر تعلل مکن دمبدم ده مرا بهانه ایلمه یاکه متصل ویر خطاب
مرشده در بیا ساقی آن جام چون سلسبیل کل ای ساقی اول سلسبیل
کبی جامی که دل را بفردوس باشد دلیل که دله فردوسه دلیل اولور بمن
ده واین نکته بشنو زنی یاکه ویرونی دن ونی دن بونکته یی اشت بی دن
مراد مرشد در که یک جرعه می بر زدیهیم کی که بر جرعه شراب کیک تاجندن
یکدر زیرا انک بادث هلغی فانی در وجرعه که اثر عشق در اول باقی در
بیا ساقی آن بکر مستور ومست کل ای ساقی اول مستور ومست بکری
کتور که اندر خرابات دارد نشست که منیخانه ده اوتورمق طوتر یعنی منیخانه ده
اوتورر بمن ده که بدنام خواهم شدن یاکه ویر که بدنام اولمق استرم
خراب می وجام خواهم شدن می وجامک خرابی اولمق استرم بیا ساقی
آن آب اندیشه سوز کل ای ساقی اول فکر وغم ازاله ایدجی آبی که کر شیر
نوشد شود بیشه سوز که اکر ارسلان اچه میشه یاقجی اولور یعنی اکه دخی
تاثیر ایدر بده تا روم بر فلک شیر کیر ویر تا ارسلان طوتجی فلک اوزره
کیدم فلک شیر کیر اولمسی اسد برجی اعتباری ایله در وجایز در که شیر کیر
روم کلمه سنه مصروف اوله اول وقت معنی بویله اولور تا فلک اوزره
شیر کیر کیدم بهم بر زنم دام این کرک پیر بو قوجه قورد ک طوزاغنی
بوزام مراد بو در که بنی شراب عشق ایله مست ایله تا که انک سببی ایله
درجات عالیه یه وصول بولوب حوادث عالم دن خلاص بولم بیا ساقی
آن می که حور بهشت کل ای ساقی اول شرابی که جنت حوریسی عبیر
ملایک در آن می سرشت ملایک عبیرنی آنده یوغردی مراد عشق الهی ده
اخلاق حمیده مقرر ایدوکن بیان در که فرضا اکر اخلاق ذمیمه ایله متصف

برکمیه عشق الهی میسّر اوله عشق سببی ایله ملک خصال اولور بده تا بخوری
بر آتش کنم ویر تا آتشه بخور ایلیم یعنی قویم دماغ خود تا ابد خوش کنم
عقلک دماغنی تا ابدی معطّر ایلیم بیا ساقی آن می که عکسش ز جام کل
ای ساقی اول شراب که انک عکسی قدحدن بکیخسرو و جم فرستد پیام
کیخسرو وجمه خبر کوندرر بده تا بگویم بآواز نی ویر تا نی آوازیله دیم
که جمشید کی بود و کاوس کی که جمشید قنجن وکاوس قنجن ایدی مراد
عشق الهی ایله اسراره اطلاع میسّر اولوردیمکدر دم از سیر این دیر دیرینه
زن بو اسکی دیرک سیرندن سویله صلایی بت هان پیشینه زن کچمش
پادشاهلره بر صلا اور مراد دنیانک بی بقا ایدوکن بیان در بیا ساقی
آن می که شاهی دهد کل ای ساقی اول شراب که شاهلق ویرر بیا کی
او دل کواهی دهد انک پاکلکنه کوکل طانقلق ویرر بمن ده که سلطان
دل بوده ام باکه ویر که دل سلطانی اولمشم کنون دورم از وی که
آلوده ام شمدی اندن دورم زیرا آلوده ام بمن ده مگر گردم از
عیب پاک باکه ویر اوله که عیبدن پاک اولم شوم ایمن از فکرت
هولناک هولناکونا معقول فکردن ایمن اولام شرابم ده و روی
دولت ببین باکه شراب ویر و بر دولت یوزنی کور خرابم کن و گنج
حکمت ببین بنی خراب ایله وحکمت کنجنی کور مراد عشق الهی سبب دولت
وحکمت ایدوکن بیان در چو شد باغ روحانیان مسکنم چونکه
روحانیلر باغی بنم مسکنم اولدی در اینجا چرا تخته بند تنم بورادهنیچون
تن تخته بندی ام یعنی نیچون احوال تن ایله مقیّد اولورب عالم ملکوتیه ترک
اتمیم من آنم که چون جام گیرم بدست بن اویم که چون المده جام طوتم

زن امر حاضردر

ببین امر حاضردر

ببینم دران آینه هرچه هست هرنه که وار در اول آینه ده کوررم بمستی
در یارت بی زنم مست لکده پارسالق قیوسن قفقرم دم خسروی
در گدایی زنم گدالق ده پادشاه لق دمنی اوررم که حافظ چو مستانه
سازد سرود که حافظ چونکه مستانه سرود ایده زچرخش دهد زود زهره
درود فلک دن اکه زهره نک سازی قیلی درود ویرر یعنی مقبولی اولور
مراد حافظ چونکه شراب عشق ایله مست اولوب اسرار الهیه دن سویلیه
سازنده فلک اولن زهره اکه تعظیم واکرام ایلر دیمکدر بیا ساقی از
بیوفایی عمر کل ای ساقی عمرک وفاسزلغندن بترسم و زمی کن گدا
عمر قورق و شرابدن عمر کدالغی ایله یعنی عشق آلهی دن حیات و عمر دراز
طلب ایله حاصل معنی بودر که چون عمر لی بقا و سریع الزوال در عشق و طاعه
سعی ایله تا که آندن حیات ابده و عمر سرمده وصول بوله سن که می عمر را
می بیفزاید زیرا شراب عمری زیاده ایلر دری هردم از عنب بگشاید
هردم عنب دن ساکه بر قپو آچر بیا ساقی از می بنه مجلسی کل ای ساقی
شرابدن بر مجلس قو یعنی ترتیب ایله که دنیا ندارد وفا با کسی زیرا
دنیا بر کمسیه وفا طوتمز حباب مستیت داد ازین نکته یاد شراب
حبابی بو نکته دن سکا یاد ویردی که چون برد باد افسر کیقباد
که باد کیقبادک تاجنی نیجه التدی مراد بودر که حباب که تاج کبی در
باد انی قیر محو ایلر کویا که سلاطینک دخی تاجنی بویله قیمش در بیا ساقی
از می طلب کام دل کل ای ساقی کوکل مرادنی شراب دن استه
که بی می ندیدم من آرام دل زیرا شراب سزین کوکل قرارنی کورمدم
گر از وصل جان تن صبوری کند اگر جان وصالندن تن صبورلک

در رود و سلام سی

گدایی بو بنده دنیانک ...

چون الماله ایله استغناسی ...

ایدرسه دل از می تواند که دوری کند دل قادر اولور که شراب دن اراق‌لق
ایده یعنی اول ممکن اولمدغی کبی بو دخی ممکن دکل در بیا ساقی آن جام برکن زمی
کل ای ساقی اول جامی شرابدن پر ایله که گویم ترا حال کسری وکی که سکا کسری
وکیک حالنی دیم کی بر باد شهک اسمی در کسری دن مراد بونده نوشیروان در
بیا ساقی ایمن چه باشی ز دهر کل ای ساقی دهر دن نه ایمن اولورسن بر آنست
کت خون بریزد بقهر اول فکر او زره در که قهر ایله سنک قانکی دوکه مراد عشقه
سعی ایله زمانه دن غافل اولمه دیمکدر بیا ساقی با ما مکن سرکشی کل ای ساقی بزه
سرکشلک ایتمه که از خاکی آخر نه از آتشی که آخر خاکدن سن آتش دن دکل سن
قدح پر کن از می که می خوش بود قدحی شرابدن پر ایله زیرا شراب لطیف در
خصوصا که صافی و بی غش بود خصوصا که صافی و بی‌کدر اوله بیا ساقی
آن راح ریحان نسیم کل ای ساقی اول ریحان رایحه‌لو شرابی بکا ویر که
نه زر نماند نه سیم بکا ویر که اول شراب نه زره نه سیمه بکزر ماند بونده
مانند دن اولمق زیاده روشندر بیا ساقی آن باده لعل صاف کل ای
ساقی اول صاف قرمزی شرابی بده تا کی از شید و تزویر ولاف
ویر قچنه دک کذب و تزویر ولاف دن زتسبیح و خرقه ملولم تمام تسبیح
وخرقه دن تمام ملولم بمی رهن کن هر دو را والسلام الکینی بیله شرابه
رهن ایله والسلام بیا ساقی از کنج دیر مغان کل ای ساقی مغلر دیرینک
بوجاغندن مشو دور کاینجاست گنج روان اراق اولمه زیرا گنج روان
بونده در ورت کس بگوید مرو سوی دیر و کرکمسه سکا دیر جانبنه کتمه
دیه جوابش چه گویی بگو شب بخیر اکه جواب نه دیرسن شب بخیر دی یعنی
اندن اعراض ایله شب بخیر شبک خیر ایله اولسون معناسنه در بیا ساقی

که خونت تعبیر بدده در
مسه

خاکی ده و آتشی ده اولسا
خطاب ایکوندر مسه

سوی جانب مسه

ان

516

آن ارغوانی قدح کل ای ساقی اول ارغوانی قدحی که دل زو طرب یابد
و جان فرح که دل اندن شوق وجان سرور بولور بمن ده که از غم
خلاصم دهد یاکه ویرکه غمدن یاکه خلاص ویره نشان زه بزم خاصم
دهد یاکه خاص مجلس یولنک نشاننی ویره بزم خاص دن مراد مجلس
اولیا در بیا ساقی آن می که جان پرورست کل ای ساقی اول شرابکه جان
بسلیجی در دل خسته را همچو جان در خورست خسته دله جان کبی لایق در
بده کز جهان خیمه بیرون زنم ویرکه خیمهٔ جهان دن طاشره اورم
سراپرده بالای گردون زنم سراپرده یی فلک اوزره اورم بیا ساقی
آن جام چون مهر و ماه کل ای ساقی اول مهر و ماه کبی جامی بده تا زنم بر
فلک بارگاه ویرتا بارگاهی فلک اوزره اورم بو بیتلردن مراد عشق آلهی یی
مدح در واکثری بری برینه مشابه اولدغندن اوتری هر بیتک حقیقت معناسنه
تعرض اولنمدی بیا ساقی از بادهای کهن کل ای ساقی اسکی شرابردن بکا جام
بیاپی مرا مست کن بری بری آردنجه اولن جام ایله بنی مست ایله چو مستم
کنی از می بی غشت چونکه بنی سنک صافی شرابکدن مست ایده سن بمستی
بگویم سرود خوشت مستلکده سکا لطیف سرود دیم خطاب مرشده در
بیا ساقی اکنون که شد چون بهشت کل ای ساقی که شمدی جنت کبی اولدی
ز روی تو این بزم عنبر سرشت سنک یوزکدن بو عنبر سرشت بزم خذ الجام
لا تخش فیه الجناح قدح طوت یعنی شراب نوش ایله آنده کناهدن خوف ایتمه
که در باغ جنت بود می مباح زیرا جنت باغنده شراب مباح در بیا ساقی
کی از می ندارم گزیر کل ای ساقی شرابدن استغنا و چاره طوتمزم بنک جام
بباقی مرا دستگیر بر باقی جام ایله بنم الومی طوت گزیر لفظی ندارم ایله بیله لازم

سندن امر حاضر در لسه

خذ امر حاضر در لسه

خباح شرشاه لسه

لا تخش فعل نهی در لسه

۱۵

اولن لنه معناسنه درگذر بدّ ناگزیر لابدّ معناسنه در که از دور گردون
بجان آمدم که فلک دورندن جانه کلدم روان سوی دیر مغان آمدم
یوزی دیر مغان جانبنه کلدم دیر مغاندن مراد بونده خانقاه در بیا ساقی
آن باده ذوق بخش کل ای ساقی اول ذوق بخش باده یی که مراد عشق در
بده تا نشینم بر پشت رخش ویر تا رخشه سوار اولالم رخش رستمک
آتی در مراد عشق ایله شهسوار طریقت اولالم دیمکدر تهمتن صفت رو
بمیدان کنم رستم کبی میدانه کیرم بکام دل آهنگ جولان کنم کوکل مرادی
ایله جولانه قصد ایدم بیا ساقی آن جام یاقوت وش کل ای ساقی اول
یاقوت کبی جامی که بر دل گشاید در وقت خوش که کوکل اوزره خوش
وقت یعنی سرور قپوسنی آچر بده تا خرد را قلم درکشم ویر تا عقله
قلم چکم یعنی التفات ایتمیم زنم مستی بعالم علم درکشم مستلکدن
عالمه علم چکم یعنی مستلک ایله مشهور اولام ز جام دما دم دمی دم
زنیم دما دم جام دن بردم نفس اوره لم زنم آب بر آتش غم زنیم
غم آتشی اوزره میدن آب اوره لم که امروز باید گرمی خوریم که
بوکون بری بریمز ایله شراب ایچه لم چو فرصت نباشد دگر کی خوریم
چونکه فرصت اولمیه کروچین ایچه لم که آنان که بزم طرب ساختند
که انلرکه طرب بزمنی دوزدیلر یعنی هوا و هوسه سعی ایلدیلر به بزم طرب
هم بپرداختند هم طرب بزمن تمام ایتدیلر لیکن عشق الهی دن محروم
اولدیلر ازین دامگه دیولاخ مغاک بو چقور اولن شیطانلق دامگاهندن
یعنی بو دنیا دن برفتند و بردند حسرت بخاک کتدیلر و خاکه
حسرت ایلتدیلر یعنی عشق و طاعته سعی اتمدکلرنه پشیمان اولدیلر برشیء

ذوق بخش وصف ترکیبی در منه

وش اداة تشبیه در منه

لاخ منبع معناسنه در کثرت افاده ایدر منه

بخت

تخت فیروز پیروز کیست بو فیروزه تخت اوزره مظفر کیم در درین کاخ
ده روزه بهروز کیست بو اون کونلک کوشک ده سعادتلو کیم در
یعنی کمه فلکه غالب اولمش و مرادی اوزره دنیا ده طورمش در دریغا
جوانی که بر باد رفت حیفا یکیت لک که یله کتدی خنک آنکه با دانش و داد رفت
سعادت اول کمه یه که علم و عدل ایله کتدی مصراع ثانی بوستان در بده
ساقی آن می که تا دم زنیم ویرای ساقی اول شرابی که مادام که نفس اورر
یعنی حیات ده ایز قدم بر سر هر دو عالم زنیم هر اکی عالمک باشی اوزره
ایاق اوره لم یعنی عشق سببی ایله اکی عالم دن فراغت ایده لم سبک باش
ورطل کرانم بده تیز اول و باکه رطل کران ویر مراد بیوک قدح در وکر فاش
نتوان نهانم بده وکر اشکارا ویرمک ممکن اولمیه باکه نهان ویر خطاب
مرشده در کسی کو زدی کوس بر پشت پیل برکمه که او فیل ارقه سی اوزره
کوس اورردی زدند ش بنا کام کوس رحیل چار و نا چار اکه کوچ کوسنی
اوردیلر بوندن مراد سلطان محمود در که انک کوسی فیل اوزره یوکلنوب
چالنوردی که ای خوش نوا مرغ شیرین نفس که ای شیرین نفس تو خوش
نوا مرغ بجنبان پر و بال و بشکن قفس پر و بال قملدات و قفسنی صی
زمانی بشنو این پند و اموز کار بزدن بو پندی اشت و ایش اوکرن
یکی نکته بر کردش روزکار روزکارک کردشی اوزره بو نکته که این
منزل درد و جای غمست که بو دنیا درد منزلی و غم یری در درین
دامکه شادمانی کمست بو دامکاه ده سرور آز در بدین شادمانیم
کز درد و غم بوکه سرورز که درد و غمدن بزداریم غم کر نداریم هم
غم طوتمز اکر مال و سرور هم یوق ایسه یعنی غم و درد دن غمناک اولمدغمزه

شادمانیز کدام است جام جم و جم کجاست جام جم قنغی در و جم قنده در سلیمان
کجا رفت و حاتم کجاست سلیمان قنده کتدی و حاتم قنده در که می داند از
فیلسوفان حی قبیله فیلسوفلردن کیم بیلور که جمشیدگی بودو کاوسگی
که جمشید نجین و کاوس نجین ایدی چو سوی عدم کام بر داشتند چونکه
عدم جانبنه آدم قالدردیلر درین بقعه جز نام نکذاشتند بو بقعه ده
که مراد دنیادر نامدن غیری قومدیلر چه بندی دل اندر سپنجی سرای
نه کوکل بغلرسن بو عاریتی سرایه که چون بکذری باز نایی بجای که چون
کیچه‌سن کرو یره کلمزسن در و ستن دل زدیوانکیست اکه محبت اتمک
دیوانه‌لکدن در بدو آشنایی زبیگانکیست انک ایله آشنالق بیگانه‌لک در
یعنی هر کیمکه دنیایه محبت ایده حق تعالیدن دور اولور درین دار ششدر
نیابی بکام بو آلتی قپولو خانه‌ده مراد ایله بولمازسن محل سرور و مکان
مرام سرور و محلی و مقصود مکانی دنی دنیانک ششدر اولمسی جهات ست
اعتباری ایله در بده ساقی آن آب آتش خواص ای ساقی اول آتش
خواص لو آبی ویر کزان آب یابم ز آتش خلاص که اول آبدن یعنی
اول آب سببی ایله آتشدن خلاص بولم که در آتشست این دل روشنم
که بو روشن دلم آتشده در که شاید که آبی بر آتش زنم که شاید آتش اوزره
بر آب اورم آتشدن مراد محبت دنیا و هوادر آبدن مراد شراب در
که بونده عشق الهی مراد در بده ساقی آن آب یاقوت رنک ویر ای ساقی
اول یاقوت رنک آبی که برد از رخ لعل و یاقوت رنک که لعل و یاقوتک
یوزندن رنکی الدی روان در ده آن آب عین روان فوری ویر
اول جان چشمه‌سنک آبنی نه آب دو آن کافتاب روان آب روان

بو غیر بعض نسخه‌ده در

سوم مراد ونه

روان اول اول معناسنه در
روان ثانی جان معناسنه در
روان ثالث جاری معناسنه در
روان رابع یانشی معناسنه در

دکل آفتاب روان در برین سقف نه پایه ، پنج طاق بولش کمرلو طقوز
پایه لو سقف اوزره توان زد بنک جام می چار طاق بر قدح شراب ایله
طاق اورمق ممکن در بوندن مراد فلک در نه پایه در که بر بام نه قبه ،
بی ستون که ستون سز طقوز قبه نک طامی اوزره توان شد گر از
خود توان شد برون کتمک ممکن در اکر کندکدن طاشره کتمک ممکن اوله
مراد کروانانیتی ترک ایدن قرب الهی یه وصول بولور دیمکدر تو گر عاقلی خیز و
دیوانه شو سن اکر عاقل ایسک قالق و دیوانه اول مریز آب خود خاک
میخانه شو کند و یوزک صوین دوکمه میخانه طراغی اول مراد عشق الهی حصولی
ایچون خانقاه ده مرشد خدمتنده خاک کبی پست اول دیمکدر مشو قید
این دیر خاکی مباد بو خاک دیره مقید اولمه که ناگه دهد همچو خاکت بباد
اولمیه که ناگاه سنی خاک کبی یله ویره دیر خاکی دن مراد دنیادر که اکه محبت
ایدن خاک کبی پایمال اولور مباد لفظنک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی
سهولت معنی ایچون بده ساقی آن خسروانی قدح ای ساقی اول خسروانی
قدحی ویر که دل را بیفزاید و جان فرح که دل و جانه سرور زیاده ایلر مراد
از قدح باده ، سرمدیست قدح دن مراد باده ، سرمدیدر یعنی عشق در
وزین باده مقصود ما بیخودیست و بو باده دن بزم مقصودمز بیخودلقدر
جوانی چو برق یمانی گذشت جوانلق یمن برقی کبی کچدی چو باد صبا زندگانی
گذشت دیرلک صبا یلی کبی کچدی برو ترک این دار ششدر بگوی
یوزی بو آلتی قپولی اوی ترک ایله بیا دست ازین مار نه سر بشوی کل
بو طقوز باشلو یلان دن ال یو یعنی فراغت ایله این دار دن مراد
دنیادر ششدر اولمسی جهات ستة اعتباری ایله در مار نه سر دن مراد

نه فلک در سر و زر درین ره روان بر فشان سر و زری بو یولده فوری
نثار ایله ور از رهروانی روان برفشان اگر راه عشق سالکلرندن
ایسک جان نثار ایله روان شو روان سوی دار البقا آخرت جانبنه
روان اول روان اول بو وجه دخی جایز در آخرت طرفنه فوری روان اول
بر روان فوری معناسنه اولور فنا دان همه شی بغیر خدا خدادن غیری
جمیع لنسنه یی فنابیل بده ساقی ان گوهر روح بخش ویرای ساقی اول
روح بخش گوهری دوای دل ریش و مجروح بخش ریش و مجروح دله دوا
بغشله که دوران چو جام از کف جم ربود که دوران چونکه جامی
جمک الندن قاپدی اگر عالمی باشدش زان چه سود فرضا اگر تمام عالم
انک اوله آندن نه فایده بده ساقی ان آب افسرده را ویرای ساقی
اول منجمد صوبی که مراد قدح دربمی زنده ساز این دل مرده را بو مرده دلی
شراب ایله دیری ایله که هر پاره خشتی که بر منظریست که هر بر کرپچ پاره سی
که بر جار طاق ده در سر کیقبادی و اسکندریست بر کیقبادک و بر
اسکندرک باشی در یعنی بو دنیایه چوق پادشاه کلمشدر هر قدمی
فرق ملک زاده ایست هر ورقی چهره آزاده ایست بجز خون شاهان
درین طشت نیست بو طشت ده پادشاهلرک قانندن غیری یوقدر
بجز خاک خوبان درین دشت نیست بو صحراده خوبلر خاکندن غیری یوقدر
طشت دن مراد فلک در دشت دن مراد زمین در شنیدم که شوریدهٔ
می پرست اشتدم که می پرست بر شوریده بمیخانه میگفت جامی بدست
میخانه ده الندهء بر قدح ایدی که گردون گردان که دون پرورست
که دورایدجی فلک که سفله پرور در از و شاد تر هر که نادان ترست

هرکیم که نادان ارک در آندن شادرک در بده ساقی آن تلخ شیرین گوار
ای ساقی اول لطیف هضم اولجی تلخی ویرکه شیرین بود باده از دست یار
زیرا محبوب الندن شراب شیرین اولور مراد عشقی مدح درکه دارا که دارای
آفاق بود که دارا که عالمک پادشاهی ایدی بدارندگی درجهان طاق
بود پادشاهلق ایله جهانده تک یعنی لانظیر ایدی بدست اجل این فلک
در ربود بو فلک اجل الی ایله آنی قاپدی که پنداری هرگز دراینجا نبود
صانه سن که هرگز بونده یعنی جهانده اولمدی بیا ساقی ازمن برو پیش
شاه کل ای ساقی بندن شاه اوکنه کت بگو این سخن کای شه جم کلاه
دی بو سوزی که ای جم کلاهلو پادشاه دل بی نوایان مسکین بجوی
مسکین بی نوالرک کوکلنی استه پس آنگاه جام جهان بین بجوی اندن
صکره جام جهان بین استه یعنی اول مسکین وبیچاره لره رعایت ایله آندن صکره
عیشکره اول غم این جهان را اگر ونیت نفع بو جهان غمنی که اندن نفع
یوقدر بمی میتوان کردن از خویش دفع شراب ایله کندکدن دفع ایلمک
ممکندر با قبال دارای دیهیم وتخت تاج وتخت حافظنک اقبالی حقیچون
بهین میوهٔ خسروانی درخت ایله دارا که خسروانی درختک ایو میوه سی در
یعنی سلاطین نسلنک گزیده سی بو مصراع ثانی دارانک صفتی در خدیو
زمین پادشاه زمان یرک اولو پادشاهی زمانک شاهی درمه برج
دولت شه کامران دولت برجنک ماهی کامران شاه درکه تمکین
اورنگ شاهی ازوست که شاهلق تختنه قدرت آندن در تن آسانیٔ
مرغ و ماهی ازوست مرغ و ماهینک آسایش وحضوری آندن در یعنی نظام
عالمه سبب در فروغ دل و دیدهٔ مقبلان مقبل ارک کوکلی و کوزی نوری در

آفاق جمیع افق در

بجوی امر حاضر در

تا قبال ده با قسم ایچون اولش

متعلبان دولتلو وسعادتلو

ولی نعمت جمله صاحب دلان جمله صاحب دللرک ولی نعمتی در جهان دار و
دین پرور و تاج ور جهان طوتجی و دین بسلیجی و تاجلودر گرز و تخت کی
گشت با زیب و فر که کیک تختی اندن زیب و فر ایله اولدی زیب زینت
فر قوت چگونیم ده هم شرح آثار او نه دیم انک اثرلرنک شرحنی ویرم
که عقلست حیران در اطوار او که عقل انک طورلرنده حیران در چو قدر
وی از حد و صفت بیش چونکه انک قدری وصف حدندن زیاده در
سر اندازم از عجز و تشویش بیش عجز و خجلتدن باشمی اوکمه اترم
بر آرم با خلاص دست دعا اخلاص ایله دعایه ال قالدررم کنم روی
در حضرت کبریا حضرت کبریایه توجه ایدرم بویله دیو که یارب بآلای و
نعمای تو که یارب سنک نعم ظاهره‌لک و نعم باطنه‌لک حقیچون با سرار
اسمای حسنای تو سنک اسماء حسنی‌لک سرلری حقیچون بحق کلامت
که آمد قدیم سنک کلامک حقیچون که قدیم کلدی یعنی قدیم در بحق رسول و
بخلق عظیم رسولک حقیچون و عظیم خلقی حقیچون رسولدن مراد
حبیب اکرم حضرتی در بو جمله قسملر بو بیتلره مصروفدر که شاه جهان
باد فیروز بخت که شاه جهان فیروز بخت اولسون فیروز و پیروز
لغتده غالب و مظفر معناسنه در با قبالش آراسته تاج و تخت
تاج و تخت انک دولت و سعادتی ایله مزین اولسون زمین تا بود
مظهر عدل و جور زمین مادام که عدل و جور مظهری اوله فلک تا بود
مرتع جدی و ثور فلک مادام که جدی و ثورک مرتعی اوله یعنی قیامته دک
جدی اوغلاق ثور کاو مرتع اوتلاق جدی و ثور اکی برجدر فلکده
خدیو جهان شاه منصور باد شاه منصور جهانک خدیوی اولسون

بعض نسخده بو مصراع غنانه
واو عاطفه ننر واقع
اولمشدر یعنی اکه
کوره اولور معنی
اطوار اسلوب معناسنه‌در
جمع طور دیر نسخه

یا دامن غایب در نسخه

غبار

غبار غم از خاطرش دور باد غم غباری آنك خاطرندن دور اولسون
خدیو لا نظیر و پادشاه بزرك معناسنه در بحمد الله ای خسرو جم نكین
بحمد الله ای جم نكین یعنی ای جم سلطنتلو پادشاه شجاعی بمیدان دنیا و
دین دنیا و دین میداننده بهادرسن مراد منصور نام پادشاهی
مدح در بمنصوریت شد در آفاق نام سنك نامك عالمده منصورلق
ایله اولدی شد بونده رفت معناسنه دخی جایزدر كه منصور بودی
بر اعدا مدام زیرا دایم اعدا اوزره منصور اولدك مراد بودر كه اسمك
مسمی سنده تأثیری اولوردیر ابو معنی سنده ظاهر اولمشدر فریدون
شكوهی در ایوان بزم بزم ایواننده فریدون شكوه سن تهمتن
نبردی بمیدان رزم جنك میداننده رستم نبردسن یعنی رستم كبی
پهلوانسن فلك را كهر در صدف چون تو نیست فلكك صدفنده
سنك كبی كهر یوقدر فریدون و جم را خلف چون تو نیست فریدون
و جمك سنك كبی قایم مقامی یوقدر نه تنها خراجت دهند از فرنك
سكا همان فرنكدن خراج ویرمزلر كه مهراج باجت فرستد ز زنك
كه مهراج سكا زنكدن باج كوندرر زنك زنكستان معناسنه در اكر
ترك و هندست وكر روم و چین اكر ترك و روم و هند و چین در
چو جم جمله داری بر روی زمین جم كبی یر یوزنده جمله سنی طوترسن
زحل كمترین هندویت در رواق زحل سنك كمترین هندوك در
رواقده یعنی فلك سابعده سپهرت غلامی مرصع نطاق
فلكك سنك مرصع قوشاقلو بر غلامكدر نطاق قوشاق مراد پادشاهی
مدح در همایست چترت همایون نظر سنك چترك مبارك نظرلو همادر

بتمكین بویوك قاشی ایله

بعض نسخه ده بر روی زمین یرینه
بر بر تمكین واقع اولمشدر كمك
بتمكین بویوك قاشی
آلتنده معناسنه
كه بونده حكمه مراد اودر

که دارد بسیط زمین زیر پر که یر یوزنی قنادی آلتنده طوتر سکندر صفت
روم تا چین تراست اسکندر کبی روم یعنی رومدن چینه دک سنکدر
گر او داشت آیینه آیین تراست اگر اول آیینه طوتدی ایسه سنک آیینک
واردر یعنی اول صاحب آیینه درسن صاحب آیین سن بجای سکندر
تمان سا لها اسکندر یرینه نیجه ییللر قال بدانا دلی کشف کن حالها دانا
دللک ایله حاللری کشف ایله چو دریای وصفت ندارد کنار چونکه سنک
وصفک دریاسی کنار طوتمز ثنا را کنم بر دعا اختصار ثنایی دعا اوزره
اختصار ایدرم ز نظم نظامی که چرخ کهن نظامی نک نظمندن که اسکی فلک
ندارد چو او هیچ زیبا سخن هیچ الجلین زیبا سوزله طوتمز یعنی بوقدر
بیارم بتضمین سه بیت متین تضمین ایله اوچ محکم بیت کتوریم که نزد
خردینه زدر ثمین که عقل قتنده بهالو اینجودن یکدر اول اوچ بیت بونلردر
که ذکر اولنسه گرکدر تضمین برشاعر برشاعرک شعرندن کندو بیتنه درج
ایتمکه دیرلر از آن بیشتر کاوری در ضمیر اندن زیاده رک که خاطرکه
کتوررسن ولایت ستان باش و آفاق گیر ولایت آلیجی و آفاق
طوتیجی اول مراد کند و تصور کردن زیاده سکا فتح لر میسر اولسون دیو
دعادر زمان تا زمان از سپهر بلند دایم بلند فلکدن بفتح دگر
باش فیروزمند غیری فتح ایله مظفر اول از آن می که جان داروی
هوش باد اول میدن که انک جان داروی عقل اولسون مرا شربت و
شاه را نوش باد باکه شربت و شاهه نوش اولسون بومیدن مراد جنت
شرابی درکه عقلی کیدرمز بلکه عقله تمام قوت ویریجی در جاندار جانلو و
جلّاد و سلحدار معناسنه درکه پادشاهک قفاداری در بونده معناسی

بیت قنادرمه

وصفت ده اولیق
خطاب ایکوندرامه

بانی امر حاضر درمه

ای مغنی نغمه بزینده درسه

فرشت امر حاضر درسه

ثالث روشن در یعنی اول فی الجلین می درکه عقل اکه قفادار و تابع در
هم بوستانده وجه ثالثی مشعر بر بیت واقع اولمشدر وکر کندر بیت
دربندگی زجانداری افتد بجز بندگی مغنی کجایی
بگلبانگ رود ای مغنی قنده سن قیل اوازی ایله بیاد آور آن خسروانی
سرود اول پادشاهانه ایری خاطره کتور یعنی ترنم ایله بمستان نوید
سرودی فرشت مست لره بر سرود مژده سنی کوندر بیاران رفته
درودی فرست کتمش یارلره بر سلام کوندر که باهم نشینیم و عیشی
کنیم که بری بر ییمز ایله اوتورالم و بر عیش ایده لم دمی خوش برآریم
طیشی کنیم بر لطیف دم کتوره لم و بر طیش ایده لم طیش بونده جوش
وخروش معناسنه در که تا وجد را کارسازی کنیم که تا وجد ایچون کار
بازلق ایدم برقص ایم و خرقه بازی کنم رقصه کلم و خرقه بازلق
ایدم یعنی عریان اولوب جوش و سماع ایدم مغنی ز اشعار من یک غزل
ای مغنی بنم اشعارمدن بر غزل بآهنگ چنگ آور اندر غزل چنک آوازی
ایله عمله کتور مغنی دن مراد سماع مجلسنده اولن مطرب در چنک دن مراد
مرشد در بمستی توان در اسرار سفت اسرار درنی دلمک مستلکده ممکندر
که در بیخودی راز نتوان نهفت زیرا بیخودلقده راز ستر اتمک ممکن
دکلدر زیرا شراب عشق ایله مست اولوب عقل معاش دایره سندن دور
اولوب دلنه کلن اسراری سویلر اصلا قیورمز درا ای همای همایون

دراامر حاضر درسه

نظر کل ای مبارک نظرلو همای خجسته سروش و مبارک خبر مبارک
خبرلو قوتلو فرشته مغنی ملولم دوتایی بزن ای مغنی ملولم اکی قیللو
ساز چال بیکتایی ع او سه تایی بزن انوک برلکی وبی مثللکی حیچو

اوج قیللوب زحال مراد احوال عشق دن مرتبه مرتبه سویله دیمکدر مغنی بزن
چنک دراَرغنون ای مغنی ارغنونه ال اور ببراز دلم فکر دنیای دون
دنی دنیانک فکرنی کوکل دن کیدر مگر خاطرم یابد آسایشی مکر بنم خاطرم بر
آسایش بوله چو غم را بود با وی الایشی چونکه غمک انکله برتلوثی اوله مراد
مرشد دن اسرار عشق استماع اتمک ایله خاطردن غمک دفعنی طلب درکه از آسمان
مژده رحمتست که آسماندن رحمت مژده سی واردر مرا بر عدو عاقبت
فرصتست عاقبت دشمن اوزره باکه فرصت واردر عدو دن مراد نفس
وشیطان در مغنی نوای طرب سازکن ای مغنی طرب نواسنی ساز ایله
بقول وغزل قصه آغازکن قول وغزل ایله قصه یه آغاز ایله مراد اسرار حقیقت
بیان ایله دیمکدر که با او غمم بر زمین دوخت پای که اول عدو سببی ایله غم بنم ایاغمی
یره دکدی بضرب اصولم بر آور زجای اصول ضربی ایله بنی یردن یوقاری
کتور مراد توحید وسماع ایله بنی جوشه کتور دیمکدر مغنی بساز این نو آیین سرود
ای مغنی بو یکی اسلوبلو ایری دوزو ترتیب ایله بگو با حریفان باواز رود
اول سرودی حریفلره قیل آوازی ایله ترنم ایله روان بزرگان زخود شاد
کن اولولرک جاننی کندکدنش د ایله زپرویز واز باربد یاد کن پرویزدن
وباربد یاد ایله باربد فتح با ایله پرویزک مطربینک اسمیدر مراد زمان ماضیده
کلن عاشق ومرشدلری یاد ایله دیمکدر مغنی ازان پرده نقشی بیار ای
مغنی اول پرده دن بر نقش کتور ببین تا چه گفت از حرم پرده دار کور تا
پرده دار حرم ده نه دیدی مراد اسرار الهیه دن ورسول الله عم دیدکی اخباردن
خبر ویردی دیمکدر چنان برکش آواز خنیاگری خنیاگرلک آوازینی انجلیین بلند
ایله که ناهید چنگی برقص آوری که چنکی زهره یی رقصه کتوره سن یعنی عشق

الهی

الهی سوزلرنک ذوقندن سکان فلک دخی وجد وحالت کسب ایده‌لر مغنّی
دف وچنگ راساز ده ای مغنّی دف وچنکه ساز ویر بیاران خوش نغمه آواز
ده خوش نغمه لو یارانه آواز ویر یعنی صلا ایله ساز بونده دوزن معناسنه در
رهی زن که صوفی بحالت رود بربیرده چال که صوفی حالته کیده وصالش
بمستی حوالت رود انک وصالی مستلکه حواله کیده یعنی مست اولمغله وصال
جانانه وصول بوله مغنّی کجایی که وقت گلست ای مغنی قنده سن که گل وقتی در
زبلبل جهانی پر از غلغل است بلبل دن تمام جهان غلغل دن پردر همان به
که خونم بجوش آوری همان اول یک که بنم خونمی جوشه کتوره سن دمی چنگ را
درخروش آوری بردم چنگی خروشه کتوره سن مغنّی بیا عود برساز کن ای
مغنی گل عوده دوزن دیر نوایین نوایی نو آغاز کن یکی اسلوبلو نوایی یکی
باشله یعنی تکرار آغاز ایله بنک نغمه دردمرا چاره ساز بر نغمه ایله بنم دردمه
چاره دوز دلم نیز چون خرقه صد پاره ساز کوکلمی دخی خرقه کبی یوز پاره
ایله مراد تیغ عشق ایله دلنک شرحه شرحه اولمسنی طلب در
سینه خواهم شرحه شرحه از فراق تا بگویم شرح درد اشتیاق مغنّی چه
باشد که لطفی کنی ای مغنی نوله که بر لطف ایده سن زنی آتشی در
دلم افکنی نی دن کوکلمه بر آتش براغه سن برون آری از فکر خود
یک دمم بردم بنی کندو فکرمدن خلاص ایده سن بهم برزنی خانمان غمم
غمم خانماننی بری برینه اوره سن مراد عشق سببی ایله غم ماسوی دن
نجات طلبی در چو خواهد شدن عالم از ما تهی چونکه عالم بزدن تهی اولسه
گرگدر گدایی بسی زشاهنشهی گدالق پادشاه لق دن چوق یکدر چو
غم لشکر آرد بیارا صفی چونکه غم لشکر کتوره برصف بزه بچنگ و رباب

ای مغنی قندرنده درمر

بیارا امر حاضر درمر

و بنای و دفی چنک و رباب ایله و نای و دف ایله مراد عشق ایله مصاحبت
مزید غم ایدوکن بیان در مغنی بیا و زمن کار بند ای مغنی گل بندن ایشت
اوکرن ز قول من آیین دانا پسند بنم سوزمدن دانانک عادتنی قبول
ایله بمی دور کن در دلت گرد غمیست اکر سنک قلبکده بر غم وار ایسه
شراب ایله اراق ایله دمی در نیی زن که عالم دمیست بر نیه بر دم اور
که عالم بر دم در مراد فرصتی فوت ایتمیوب عشق و طاعته سعی ایله دیمکدر
مغنی تو بسیر مرا محرمی ای مغنی سن بنم سرمه محرم سن زمانی بزن نی بکن
همدمی بر زمان نی چال همدملک ایله مغنی کجا لی بزن بربطی ای مغنی قنده سن
بر قپوز چال بیا ساقی از باده پر کن بطی کل ای ساقی شرابدن بر بایتق بر ایله
مراد مرشددن کثرت فیض طلبی در بط بونده بایتق معناسنه در که شراب طلب ایدرلر
سر فتنه دارد دکر روزکار روزکار کرو فتنه هوسنی طوترمن و مستی و
فتنهٔ چشم یار بن و مستلک و یارک چشمنه مفتون اولمق یعنی بونلر ایله روزکارک
فتنه سندن خلاص میسر درمت لکدن مراد شراب عشق ایله عقل معاشیت
قیدندن خلاص بولمقدر یاردن مراد باری تعالی در فتنه چشمدن مراد تاثیرا
ذات در که اکا مفتون اولن جمیع غمدن آزاد اولور درین خون فشان
عرصهٔ رستخیز بو خون فشان قیامت میداننده که مراد دنیا در تو خون
صراحی و ساغر بریز سن صراحی و ساغرک قاننی دوک یعنی دنیاده عشقه سعی
ایله همی بینم از دور گردون شگفت فلکک دورندن عجب کوررم ندانم
کرا خاک خواهد گرفت بیلمزم کیمی خاکده طوتمق ایستر یعنی کیمی هلاک
اتمک ایستر مراد بودر که ایامک فتنه سندن نیجه لر هلاک اولسه کرک فریب
جهان قصهٔ روشنست جهانک فریبی روشن قصه در یعنی حیله کار ایدوکی

بیند بو بنده ام حاضر در
منه

برنیز ام حاضر در
منه

هر کیسه

منه نهی حاضر دیه

هر کمسیه معلوم در ببین تا چه زاید شب آبستن است کورتانه طوغیجه بو کلودر
مراد عالم حوادث ایله بیراید وکن اشعار در بیا در جهان دل منه زنهار کل
زنهار جهانه محبت ایتمه که کس بر سر پل ندارد قرار زیرا کمسه کوپری باشی
اوزره قرار طوتمز یعنی دنیا ممر در مقر دکلدر همان منزلست این جهان
خراب بو خراب جهان همان اول منزل در که دیدست ایوان افراسیاب
که افراسیابک ایوانینی کورمشدر همان مرحلست این بیابان دور
همان مرحله در بو دور و بعید بیابان که کم شد درو لشکر سلم و تور
که آنده سلم و تورک لشکری ناپیدا اولدی سلم و تور فریدونک فرزندلریدر
که ایرج نام برادرلرینی هلاک ایتمشلر در عاقبت ایرجک دخترندن
منوچهر نام بر کمسه طوغدی که بونلری هلاک ایلدی شهنامه ده بو قصه
مبین در کجا رای پیران لشکر کشش قنده در اول افراسیابک
لشکرکش پیرلرنک رایی کجا شیده ترک خنجر کشش قنده در
اول افراسیابک پهلوان ترک شیده سی یعنی جمیعسی هلاک اولدیلر
پیران افراسیابک سرعسکرنک نامی در شیده افراسیابک پسرنک
نامی در شهنامه ده بویله مسطور در نه تنها شد ایوان قصرش بباد
یالکوز انک ایوانی و قصری یله کیتمدی که کس دخمه اش هم ندارد بیاد که
کمسه انک قبرنی دخی یادنده طوتمز زیرا کیخسرو آنی یول اوزره الکتوب هلاک
ایتمشدر چه خوش کفت جمشید با تاج و کنج نه لطیف دیدی تاج و کنج
ایله جمشید یعنی بو قدر سلطنت ده ایکن جمشید مضاف اعتبار اولنمیه
معنی بویله اولور جمشید نه لطیف دیدی تاج و کنجله که دنیا برآریه دکمز
بو وجه اوزره تاج و کنج مصراع ثانیه مصروف در که یک جو نیرزد سرای

خنجر کش وصف ترکیبی در
منه

سپنج كه عاریتی سرای یعنی دنیا برآریه یه دكمز یكی را قلم زن كند روزكار
زمانه برینی كاتب ایلر یكی را دهد تیغ در كارزار برسینه جنكده تیغ ویرر
بعض نسخ ده مصراع ثانی بویله واقع اولمشدر اما معنی ده برابرد ریكی را
كند تیغ زن روزكار برلسنی ایش كونی تیغ زن ایلر یعنی برلسنی بهادر
ایلر مراد احوال عالم بری برینه اویمازدیمكدر
سك بران
آدمی شرف دارد سك اول آدمی اوزره شرف طوتر كه دل دوستان
بیازارد كه دوستلرنك كوكلنی انجیده این سخن را حقیقتی باید
بوسوزه برحقیقت كرك تا معانی بدل فرود آید تا معانی دله مقبول
كله كادمی با تو دست در مطعوم زیرا آدمی سنك ایله الی طعام ده یعنی
سكا هم سفره اولمش سك زبیرون بر آستان محروم سك طاشره دن
آستان اوزره محروم حیف باشد كه سك وفا دارد حیف اوله كه
سك وفا طوته وآدمی دشمنی روا دارد وآدمی دشمنلكی روا طوته
آیا ریح الصبا قلبی كئیب ای باد صبا بنم قلبم غصه لو
ومكدردر مشامی من بخورك یستطیب بنم مشامم سنك بخوركدن
معطر اولور مراد فضل الهی دن قلبنده اولن اضطرابنك دفعنی
طلب در بخور فتح با ایله درضم ایله غلط در كذاری كن سحر بر طرف
كلزار سحر وقتی كلزار طرفنه بركذار ایله بسرو وكل زما پیغام بكذار
سرو وكله بزدن پیغام یعنی خبر كتور یعنی ایرشدر تو با رویش ز
حسن ای كل مزن لاف ای كل سن انك یوزی ایله حسن دن
لاف اورمه كه زر دوزی نداند بوریا باف زیرا حصیرجی زر
دوزلق بیلمز مراد باری تعالی نك جمال باكمالنه كلك اصلا شبهی

سرای سپنج عاریتی سرای
معناسنه در منه

اباجوف غذا در منه

پیچ ش دی دور انضاف
اولدغندن منصوب در
منه

بوریاباف وصف تركیبی در
منه

اولمدغی

اولمدغن بيان در منازاى سرو بالاش از قد اى سرو انك قامتى
ايله قددن تفاخر اتمه كه با قدش يقين مى افتى از حد زيرا انك قدى ايله
مقرر حددن دوشرسن يعنى بى قدر اولورسن بو بيتلرده اولان ضمير غايت
خدايه راجع در بيا ساقى كه ايام بهارست كل اى ساقى كه بهار زمانى در
بر غم او كه او پرهيزكارست انك رغمنه كه او پرهيزكار در يعنى عشق دن
اعراض ايدر شراب ارغوانى با غوانى ارغوانى شرابى غنا ايدجى محبوبه لر
ايله همى خور تا توانى مى توانى اچ مادام كه قادرسن قادرسن مراد شوق
ويرجى لر ايله عشقه كوشش ايله ديمكدر غوانى جمع غانيه در كه ايرليجى محبوبه
عورتلر معناسنه در مده در كوش ره پند اديبان اديبلر پندنه كوشكه
يول ويرمه چه از پند وچه آواز خطيبان پند دن نه خطيب لر آوازندن نه
يعنى نته كيم بونى استماع اتمزسن آنى دخى استماع اتمه اديبان دن مراد طالبنى
عشق دن منع ايدن لر در همين مى كويدت در باغ بلبل بلبل باغده سكا
همين بو پندى دير كه جام از كف منه در موسم كل كه كل زماننده جامى الدن
قومه يعنى عشقه سعى ايله غنيمت دان وصال كل غنيمت كلك وصالنى غنيمت
بيل غنيمت بمى خوردن مصمم كن غنيمت شراب الجمكه قصدى مقرر
ايله مشو غافل كه فرصت ميشود فوت غافل اولمه كه فرصت فوت اولور
دمادم وقت عشرت ميشود فوت دمبدم عشرت وقتى فوت اولور
ز حافظ كوش كن اين پند بكدم حافظ دن بردم بو پندى استماع
ايله همى زن جام مى والله اعلم جام مى اور والله اعلم يعنى عشقه
سعى ايله فرصتى فوت اتمه هر كه آمد در جهان پر ز شور
هر كيم كه فتنه و غوغادن پر اولمش جهانه كلدى عاقبت مى بايدش رفتن

یعنی خور امر حاضر در
نسخه

مشو نهی حاضر در
نسخه

بگور عاقبت اکه قبره گتمک کرک یعنی عاقبت اولور درزره عقباست
دنیا چون پلی آخرت یولنده دنیا بر کوپری کبی در لی بقا جایی و ویران
منزلی بقاسز بر یر و ویران بر منزل در دل منه بر این پل پر ترس و
بیم بو خوف و بیم ایله بر اولمش کوپری یه محبت اتمه برگ ره ساز و مشو
اینجا مقیم یول یراغن دوز و بونده مقیم اولمه یعنی طاعت و عبادتده
اول دنیایه مشغول اولمه نزد اهل معنی این کاخ سپنج اهل معنی قتنده
بو عاریتی چارطاق هست چون ویرانهٔ خالی ز گنج گنج دن خالی بر ویرانه
کبی در راستی در حقیقت سفته اند طوغریسی حقیقت انجوسنی دلمشلردر
عارفان این خانه را خان گفته اند عارفلر بو خانه یه خان دیمشلردر خان
اقامت را نشاید در گذر کاروانسرا اقامته لایق دکلدر کچ این جهان
باکس نپاید در گذر بو جهان کمسه یه باقی قالمز کچ دور باش از دوستیٔ
مالی و جاه مال و منصب محبتندن اراق اول زانکه مالت مار و جاهت
هست چاه زیرا سنک مالک ییلان در و سنک منصبک قیودر بو وجهی
جایزدر مال سکا مار در و جاه سکا چاه در یعنی عاقبت بونلردن سکا ضرر
ایرشور من گرفتم خود تویی بهرام گور بن فرض اتدم که بالذات سن
بهرام گورسن خواهی افتاد آخر اندر دام گور آخر قبر طوزاغنه دوشسک
کرک گر نه گوری گور می بین گفتمت اگر گور دکل ایسک سکا قبری گور
دیدم یک زمان بی کار منشین گفتمت سکا بر زمان ایشسز اوتورمه
دیدم هیچ کس را نیست زین منزل گزیر هیچ کمسه یه بو منزلدن چاره
و خلاص یوقدر از گدا و شاه و از برنا و پیر گدا و شاهدن و جوان
و پیردن ای که بر ما بگذری دامن فشان ای کمسه که بزم اوزرمزه

شور بونده قبر معناسنه در
منه

مشغول کی حاضردر
منه

در گذر امر حاضردر
منه

بن فرض اتدم که بالذات
بهرام گورسن بو بیم
وجه در
منه

برنا ... وجوان
بعض نسخه ده دامن ... ان
واقع اولمشدر
منه

دامن فشان یعنی صالزرق کچرسن حافظ الحمدی همی خواهد بخوان
حافظ بر فاتحه استراوقی مراد قبرنه عبور ایدن کمسه دن فاتحه طلب
ایدوکن اشعار در بو قصیده که ذکر اولنسه کرک شاه شجاع مدحنده در
شد عرصهٔ زمین چو بساط ارم جوان یر میدانی
یعنی یر یوزی باغ ارم بساطی کبی تازه و سبز اولدی از پرتو سعادت
شاه جهان ستان جهان ستان شاهک سعادتی پرتوندن خاقان
شرق و غرب که در شرق و غرب اوست شرق و غرب پادشاهی
که شرق و غربده اودر صاحب قران و خسرو و شاه خدایگان
صاحب قران و پادشاه و خدایگان شاه خدایگان بزرک و صاحب
دولت معناسنه در خورشید ملک پرور و سلطان دادگر ملک بسلیجی
افتاب و عدل ایدجی سلطان در دارای دادگستر و کسرئ کی
نشان عالمه عدل ایدجی دارا و کی نشانلو کسری در کی بر پادشاه در
دارا دخی بر پادشاه در عجم پادشاهنک لقبی کسری در اگرچه اکثر محلده
و بونده نوشیروان مراد در سلطان نشان عرصهٔ اقلیم سلطنت
سلطنت اقلیمی میدانک سلطان نصب ایدجی سی در بالانشین مسند
ایوان لامکان لامکان ایوانی تختنک بالانشینی در مراد سلطنت دنیایه
مالک اولدوغی کبی جناب قدس ایله دخی آشنالق حاصل اتمش دیمکدر
اعظم جلال دنی و دین آنکه رفعتش دنیا و دینک جلال اعظمی اول که انک
رفعتی دارد همیشه توسن ایام زیر ران ایام توسننی دایم اویلغی
آلتنده طوتر مراد انک علو قدرن بیان در دارای دهر شاه شجاع
افتاب ملک دهرک داراسی شاه شجاع ملک آفتابی خاقان کامکار و

جهان ستان وصف ترکیبیدر

شهنشاه نوجوان کامکار خاقان ونوجوان شهنشاه در ماهی که
شد بطلعتش افروخته زمین برماه درکه زمین انک طلعتی ایله افروخته
ومنور اولدی شاهی کرشد بهمتش افراخته زمان برشاه درکه زمان
آنک همتی ایله یوجلمش اولدی سیمرغ وهم رانبود قوت عروج وهم سیمرغنه
عروج قوتی اولمز انجا که باز همت او سازد آشیان اول یرده که انک
همتی طوغانی آشیان دوزه مراد پادشاهک علو همتن بیان در حکمش
روان چو باد باطراف بر وبحر انک حکمی باد کبی بر وبحر اطرافنه روان در
مهرش نهان چو روح در اعضای انس وجان انک محبتی نهان در جان
کبی انس وجنک اعضاسنده ای صورت تو ملک جمال وجمال ملک ای پادشاه
سنک صورتنک جمالک ملکی وملکک جمالی در ملک بونده مملکت وسلطنت
معناسنه جایزدر وی طلعت تو جان جهان وجهان جان وای پادشاه
سنک طلعتک جهانک جانی وجانک جهانی در تخت تو رشک مسند جمشید و
کیقباد سنک تختک جمشید وکیقباد تختنک رشکی یعنی سلطنت ده سن
انلردن زیاده سن تاج تو غبن افسر دارا و اردوان سنک تاجک
دارا واردوانک تاجنک غبنی در یعنی سنک تاجک آنلرک افسرندن یک در
غبن درغینک معجمه نک فتحی ایله ایله اردوان بر پادشاهک اسمی در گر در خیال
چرخ فتد عکس تیغ تو اکر سنک تیغنک عکسی چرخک خیالنه دوشه ازیکدکر
جدا شود اجزای توامان جوزا انک اجزاسی بری برندن جدا اولور توامان
جوزا معناسنه در مراد پادشاهک شوکتن بیان در تو آفتاب ملکی و
هرجا که مهر وی سن ملک آفتابی سن وهر یره که کیدرسن چون سایه
از قفای تو دولت بود دوان دولت سایه کبی سنک اردکدن ییلیجی در

باز بونده طوغان
معناسنه در

کمکی ده اولسن بانجا
اجوبندر

يعني دولت سندن جدا اولماز بود بونده است معناسنه اولمق روشن در
اركان نپرورد چو تو گوهر هيچ قرن عناصر هيچ برقرن ده سنجلين گوهر
بلمز گردون نياورد چو تو اختر بصد قران يوز قران ده فلك سنجلين
كوكب كتورمزبي طلعت تو جان نگرآيد بكالبد سنك طلعتك سز جان
بدنه ميل ايلمز بي نعمت تو مغز نبندد در استخوان سنك نعمتك سز استخوانده
ايلك حاصل اولماز هر دانشي كه در دل دفتر بنا مدست هر بر علم كه كتاب
ايچنه كلمش در يعني كتاب ده يوق در دارد جواب خامهٔ تو بر سر
زبان سنك قلمك انك جوابني دل اوجنده طوتر دست ترا با ابر كه يارد
شبيه كرد سنك دستكي ابره تشبيه اتمكه كيم قادر اولور چون قطره
قطره اين دهد و بدره بدره آن چونكه بو قطره قطره واو بدره بدره ويرر
آن دن مراد دست پادشاه در اين دن مراد ابر در با پايهٔ جلال
تو افلاك پايمال سنك جلالك پايه سي ايله پايمال در وز بحر دست جود
تو در دهر داستان وسنك جودك الي دهرده دريادن مشهور در
يعني سنك قدرك افلاكدن بلند در وسنك جودك دريادن زياده در
بر چرخ علم مهري وبر فرق عقل تاج علم فلكي اوزره آفتاب سن وعقل
باشي اوزره تاج سن در چشم فضل نوري ودر جسم ملك جان فضل
چشمنده نور سن وملك جسمنده جان سن يعني اهل فضلك زبده سي سن
ونظام عالمه سبب سن علم از تو با كرامت وعقل از تو با فروغ علم
سندن كرامت ايله وعقل سندن فروغ ايله شرع از تو در حمايت و
دين از تو در امان شرع سندن حفظ ده ودين سندن امان ده در
اي خسرو منيع جناب رفيع قدر اي قدري رفيع جنابي منيع پادشاه

دانش علمه

نوري ده اولكي يا خطاب ايچوندر
حالي تقديرنده در كه ياي
خطاب حذف اولنمشدر

منیع دخی بلند معناسنه استعمال اولنور وی داور عدیم مثال عظیم شان
وای شانی عظیم مثالی عدیم حاکم ای آفتاب ملک که در جنب همت
ای ملک آفتابی که سنک همتک یاننده چون ذره حقیر بود گنج شایگان
حقیر ذره کبی در کنج شایکان پادشاهلره لایق اولن کنجه یعنی وافر خزینه یه
کنج شایکان دیرلر در جنب بحر جود تو از قطره کمترست سنک جودک
دریاسی یاننده قطره دن کمتر در صد گنج شایگان که بخشی برایگان
یوز کنج شایکان که رایگان بغشلرسن عصمت نهفته رخ بسراپرده
مقیم عصمت سنک سراپردکده مقیم اولوب یوزنی اورتمش در
یعنی عصمت هرکز سندن جدا اولماز دولت نهاده رخت بقا
زیر کندلان دولت بقا اسبابنی کندلان آلتنده قومش در یعنی دولت
ابدی سندن منفک اولماز گردون نوای خیمهء خورشید فلک آت
فلک سنک خورشید فلکه لو خیمک ایچون از کوه و ابر ساخته نازیرو
سایبان کوه و ابردن نازیر و سایبان دوزمشدر فلکه بونده چادرک
باشنده اولن مدور تخته معناسنه در وین اطلس منقش نه توی زر
نکار بو زر نقش لو طقوز قات منقش اطلسی چتر بلند بر سر خرگاه
خویش دان کندو خرکاهک باشی اوزره بلند چتر بیل مرادی نه فلک در
بعد از کیان بملک سلیمان نیافت کس کیلردن صکره سلیمان ملکنده
کمسه بولمدی این ساز و این خزینه و این لشکر گران بو یراغی و
بو خزینه یی و بو کران یعنی وافر لشکری بودی درون کلشن و
از بیر دلان تو کلشن ایچنده ایدک و سنک بها درلرکدن در هند
بود غلغل و در زنک بد فغان هندده غلغل و زنکده فریاد

شندلان تمر قلق ...

نازیر خیمه آلتنه قونان
سنه در ...
کوه نازیر و ابر سایبان
مناسبتی ایله در ...

وارایری

غریو و باد نسخه

قیصرن اولین تا خصال ابکویدر نسخه

زان اویلق نسخه

وار ایدی یعنی سندن زیاده خوف ایدرلر در دشت روم خیمه زدی و
غریو کوس روم صحراسنده چادر قوردک و کوسک غریوی تا دشت
هند رفت و بیابان سیستان هند صحراسنه دک و سیستان بیابانه
دک کتدی مراد شو کتنک شهرتن بیان در تا شهر روم تاخته ءِ لرزه
اوفتاد تا که روم شهرنه چاپمش یعنی کتمش سن لرزه دوشدی در قصرهای
قیصر و در خانهای خان قیصرک قصرلرینه خانک خانه لرنه تاختن
چاپمق معناسنه در ان کیت تا بملک کند با تو همسری اول کیم در
که ملکده سنک ایله همسرلک و برابرلک ایلیه از مصر تا بروم و ز چین تا بقیروان
مصردن رومه دک و چین دن قیروانه دک قیروان دن مراد بونده
مغربدر سال دگر ز قیصرت آرند باج سر کلجک یل سکا قیصردن باش
باجنی کتوررلر و ز چینت آورند بدرگه خراج خان و چین دن سنک درگهکه
خانک خراجنی کتوررلر توشاکری ز خالق و خلق از تو شاکرند سن
خالق دن شاکرسن و خلق سندن شاکرلردر تو شادمان بدولت و ملک
از تو شادمان سن دولت ایله شادمان سن و ملک سندن شادماندر
اینک بطرف گلشن و بستان همیروی ایشته شمدی گلشن و بستان
طرفنه کیدرسن با بندگان سمند سعادت بزیر ران بنده لرک ایله سعادت
سمندی اویلغک آلتنده ای ملهمی که از صف کروبیان قدس ای
پادشاه بر ملهم سن که عالم قدس کروبیلرنک صفندن فیضی رسد
بخاطر پاکت زمان زمان سنک پاک خاطرکه دایم بر فیض ایرشور
کروبیان بر نوع در ملایکه دن ای آشکار پیش دلت هر چه کرد کار
ای پادشاه سنک قلبک اوکنده آشکاردر هر نه که الله تعالی حضرتی

دارد همی به پرده غیب اندرون نهان. غیب پرده سی ایچنده نهان اولمشدر یعنی صاحب کشف سن داده فلک عنان ارادت بدست تو
فلک ارادت عنانی سنک الکه ویرمشدر یعنی که من کیم مرادخوه
بران یعنی که بن کیمم بنی کندو مرادک ایله سورمراد صاحب تصرف
ایدوکن بیان در گرگوشش بیت افتد بر داده ام به تیغ اکر ساکه
برکوشش دوشه یعنی اکر دشمن ایله جنک ایدر ایسک انوک تیرینه سینمی
ویرمشم ور بخشش بیت باید زر داده ام ز کان اکر ساکه بر بخشش
کرک ایسه معدن دن التون ویرمشم خصمت کجاست در کف پای
خود ش فلکن سنک دشمنک قنده درانی کندو ایاغک التنه براق
که هلاک وزیر وزبر ایدیم یار توکیست بر سر چشم منش ثنا سنک
یارک کیمدر که انی باشم وکوزم اوزره نصب ایله که اکه عزت ورعایت
ایده یم هم کام من بخدمت تو گشت منتظم هم بنم کامم سنک
خدمتکله منتظم اولدی هم نام من بمدحت تو گشت جاودان هم
بنم نامم سنک مدحک ایله جاودان اولدی بو اکی بیت ده اولن خطاب
پادشاهه حافظ جانبندن در فلک جانبندن دکلدر بو قصیده علی
او علی محمد نام وزیر مدحنده در شعرانک عادتی درکه اکثریا محبوب
وصفی ایله قصیده یه شروع ایدرلر ممدوحنی محبوب منزله سنه تنزیل
اتمک ایله ممدوحی کرکسه صاحب دولت کرکسه صاحب طریقت اولسون
ز دلبری نتوان لاف زد بآسانی آب تلک ایله
دلبرلکدن لاف اورمق ممکن دکلدر هزار نکته درین کار هست
تا دانی بو ایش ده بیک نکته واردر تا بیلهسن مرادم شدلک زیاده

بو بیت سکته ایله اوقیتق
کرکس

سنک خدمتکده بو بوجهده

دلبری ده اولن یا مصدر
اکچوندر

مشکل

مشکل وامر عسیر ایدوکن بیان در بجز شکر دهنی مایه‌هاست خوبی را
خوبلغک شکر دهن لکدن غیری سرمایه‌لری وار در بجاتمی نتوان زد
دم سلیمانی بر خاتم ایله یعنی همان خاتم ایله سلیمانلق دمنی اورمق
ممکن دکلدر مراد بودر که مجرد وعظ ومعرفت واحوال طریقت سویلمک
ایله مرشدلک اولماز هنر از سلطنت دلبری بدان نرسند بیکیلرلک
سلطنتی اکه ایرشمز که دردلی بهنر خویش را بگنجانی که هنر ایله کندوکی
برکوکله صغندره‌سن مراد اخلاق حمیده تحصیلی ایله مقبول عالم اولمقدن
ایو مرتبه یوق ایدوکن بیان در ازین نامورتر محلّی مجوی که خوانند
خلقت پسندیده خوی چه گرده‌ا که بر انگیختی زهستی من نه توز لرکه
بنم وارلغمدن قوپردک مباد خسته سمندت که تیز میرانی سنک آنک
خسته اولمسون که تیز سوررسن مراد بودر که وزیره خطاب ایدوب
ایدر سنک فر افکدن باکه چوق الم ایرشدی امّا دعا ایلرم که حق تعالی
حضرتی سنی بلالردن حفظ ایلسون بهم نشینیء رندان سری فرود
آور عشاق ایله مصاحبت اتمکه بر باش اندر که گنجهاست درین بی
سری وسامانی زیرا بو باش سزلقده وعقل سزلقده یعنی عشق و
فناده خزینه‌لر وار در بیاز بادهء رنگین که صد حکایت خاص رنگین
شراب کتور که بو خاص حکایت بگویم ونکنم رخنه در مسلمانی
دیم ومسلمانلغه گدک یعنی ضرر اتمیم تجاک یای صبوحی کنان که تا
من مست صبوحی ایدجیلرک اباغی طراغی حقیچون تابن مست بگوی
میکده ایستاده‌ام بدر بانی میخانه محله سنده دربانلغه طورمشم
هیچ زاهد ظاهر پرست نگذشتم هیچ زاهد ظاهر پرسته اوغرامدم

نسخه ده اولسن یا مصدر ایچوندر

بار امر حاضر در نسخه

که زیر خرقه نه زنار داشت پنهانی که خرقه سی آلتنده نهانی زناری اولمیه مراد
بودر که عشقه سلوک ایدلدن بری ظاهر پرست زاهد ده ریا وار ایدوکنه مطلع
اولدم بنام طرهٔ دلبند خویش خیری کن کند و دلبند طره لک نامی حقیچون
برخیر ایله که تا خدات نگه دارد از پریشانی که تا خدا سنی پریشانلقدن
حفظ ایده خطاب مرشده در مگیر چشم عنایت ز حال حافظ باز حافظک
حاللندن عنایت چشمنی کرو طوتمه وگرنه حال بگویم با آصف ثانی یوخسه
آصف ثانی یه حالمی دیرم وزیر شه نشان خواجهٔ زمین و زمان شاه
نشانلو وزیر زمین و زمانک خواجه سیدر که خرمست بدو حال انسی و جانی
که انس و جنه منسوب اولنلر حالی انکله خرمدر قوام دولت و دنیی محمد بن
علی که اول آصف ثانی دولت و دنیانک قوامی محمد بن علیدر که میدرخشش
از چهره فر یزدانی که انک چهره سندن فر یزدانی یلدرار فر بونده رونق
و قوت معناسنه روشن در زهی حمیده خصالی که گاه فکر صواب زهی
حمیده خصالسن که صواب فکر وقتی ترا رسد که کنی دعوی جهانبانی
سکا لایقدر که جهانبانلق دعوسنی ایده سن طراز دولت باقی ترا همی
زیبد باقی دولت طرازی سکا یراشور که همتت نبرد نام عالم فانی
زیرا سنک همتک عالم فانی نک نامنی التمز یعنی قتکده لاشیدر اگرنه
گنج عطای تو دستگیر شود اگر سنک عطاک گنجی دستگیر اولمیه
همه بسیط زمین رو نهد بویرانی دوکلی یر یوزی ویرانلغه یوز قور
یعنی ویران اولور تو یی که صورت جسم ترا هیولی نیست سنسن
که سنک جسمک صورتنه هیولی یوقدر چو جوهر ملکی در لباس انسانی
انسانه منسوب لباسده ملک جوهری گبی سن مراد بودر که جسمانیاتک

خدات ده اولن تا خطاب
ایچوندر سه

الانسی وجانی ده اولن یا
نسبت ایچوندر سه

دستگیر وصف ترکیبیدر
سه

صورت

صورت جسمیه سنه هیولی کرک زیرا صورت جسمانیه اکه عارض اولور

امّا سنک صورت جسمیتک هیولی یه عارض اولماز بلکه سن مادهٔ ملکیه دن

مخلوق سن که اکه صورت ان بنیه عارض اولمشدر خلاصهٔ مراد ممدوحی

اولن وزیری مدح در اخلاق ملکیه ایله کدام پایهٔ تعظیم نصب شاید

کرد قنقی تعظیم پایه سن نصب ایلمک لایق در که درّت مالک فکرت

نه برتر از آنی که فکر طریق لرنده اندن برتر دکل سن یعنی اندن بلند

رک سن درون خلوت کرّوبیان عالم قدس عالم قدس کرّوبیلرنک

خلوتی ایچنده صریر کلک تو باشد سماع روحانی سنک قلمک صدسی

سماع روحانی اولور شرّ آسنه د شکر آویز خواجگی کز جود سکا لایق در

خواجه لق شکر آویزی زیرا سخادن که آستین بکریان عالم افشانی

که عالم کرملرینه بک سلکرسن یعنی کرم ده جمیعی سنه غالب سن مراد بودر

که قچن بر کمسه برهنه ایسه و بر پهلوان لق کوسترسه شکر آصدی دیرلر

بوندن وزارت ممدوحنه لایق ایدوکن اشعار در بعض نسخ ده تیک

آویز خواجگی واقع اولمشدر معنی بویله اولور که خواجه لق تفرّدی یعنی

وزارت ده تفرّد دعویسی سکا لایق وسلّم در سوابق کرمت را

چگونه شرح کنم سنک سوابق کرملی نیجه شرح ایدم تبارک الله ازان

کارساز رحمانی تحسین اول رحمانه منسوب اولن کارسازدن یعنی

تحسین سندن صادر اولن کرم لره که حدّ بشر دکلدر بن انی نیجه وصف

ایدم نعوذ بالله صواعق سخطت را بیان چه گونه کنم سنک سخطک

صاعقه لرینی نیجه بیان ایدم نعوذ بالله ازان فتنه های طوفانی

نعوذ بالله اول طوفانه منسوب اولن فتنه لردن سخط غضب

روحانی ده اولان نسبت تجویز سنه

صواعق جمع صاعقه درکه یلدرم معناسنه در مراد ممدوحنک کمال غضبیله
وصف درکه محلنده حلمدن یکدر کنون کر شاهد گل شد بحجله گاه چمن
شمدی که گل محبوبه‌سی چمن گردک خانه‌سنه کتدی جز از نسیم صبا نیست
همدم جانی نسیم صبادن غیری جانه منسوب مصاحب یوق در شقایق
از پی سلطان گل بسازد باز شقایق گل سلطاننه‌دن اوتری گرد و دوز بدست
باد صبا گلهای نعمانی باد صبا الی ایله نعمانه منسوب پرده‌لر شقایقه لاله
نعمان دیرلر نعمان بن منذرک قوروسنده حاصل اولدغندن اوتری و نعمان
فتح نون ایله بر وادینک اسمی در ترجمان اللغه بویله مسطور در بدان رسید
زسعی نسیم باد بهار بهارک باد نسیمی سعیندن اکه ایرشدی که لاف میزند
از لطف روح حیوانی که بر حیوان روح لطافتندن لاف اوره مراد بهارک
حددن زیاده اولان لطافتن بیان در سحرگهم چه خوش آمد که بلبلی
گلبانک باکه نه لطیف کلدی که سحر وقتی بر بلبل بغنچه میزد و میگفت
در سخن رانی غنچه‌یه گلبانک اوردی و سوق کلام ایدیجی لکده ایتدی
گلبانک لفظنک معناسی مصراع ثانیه قید اولندی سهولت معنی ایچون که
تنگدل چه نشینی ز پرده بیرون آی که تنکدل نه اوتورر سن پرده‌دن طاشره
گل که در خمست شرابی چو لعل رمانی که کوپده لعل رمانی کبی بر شراب واردر
بلبلدن مراد طریقته دعوت ایدن در غنچه‌دن مراد اهل دنیا در خمدن
مراد مرشد در مکن که می نخوری بر جمال گل یکماه ایتمه که گلک جمالی
اوزره برای شراب ایچمیه‌سن که باز ماه دگر میخوری پشیمانی زیر ابر غری
آی پشیمانلق یرسن یعنی عشقه سعی ایتمز ایسک پشیمان اولور سن
بشکر تهمت تکفیر کز میان برخواست تکفیر تهمتی اورتادن مرتفع

حجله‌ی گردکی خانه‌سنه کتدی
چمن گردکی خانه‌سنه
بو بیتده وجه در
تجلیه پرده‌سنه

آی امر حاضر درسنه

اولدغی

تمام شراب بیت
یزدانی ده اولمن باشست انجوید

اولدغی شکرانیه بگوش گز گل و مل داد عیش شبابنی سعی ایله که
گل و شرابدن عیش دادنی آله سن گل دن مراد کشف و مل دن مراد
عشق الهی در جفا نه شیوهٔ دین پروران بود حاشا همه کرامت
و لطفست شرع یزدانی شرع یزدانی دو کلی کرامت و لطف در
مراد بودر که شریعت ده اهل تأویل اولنلری و توجیه وجیه ایدنلری
تکفیر اتمزلر بلکه تعظیم و تکریم ایدرلر پس دین پرورلر و احوال
مشایخ دن خبردار اولنلر اهل تصوفه جفا اتمزلر رموز سر انا
الحق چه داند آن غافل اول غافل انا الحق سرنک رمزلرن نه بیلور
که منجذب نشد از جذبهای سبحانی که سبحانه منسوب جذبه لردن
منجذب اولمدی مراد عشق الهی دن بی بهره اولنلر بو سرک حقیقتنی
ادراک اتمکه قادر اولمازلر دیمکدر   منصور بر سر دار این
نکته خوش سراید از شافعی مپرسید امثال این مسائل درون
پردهٔ گل غنچه بین که می سازد گل پرده سی اچینده غنچه یی کورن
که دوزر زبهر دیدهٔ خصمم تو لعل بیکانی سنک دشمنلک گوزندن
اوتری لعل بیکانی خطاب وزیره در طرب سرای وزیرست ساقیا
مگذار وزیرک طرب سرای درای ساقی قومه که غیر جام می افگند
گران جانی که شراب جامندن غیری آنده گران جانلق ایده تو بوردی
آن دم صبح امید کز سر مهر سن ایدک اول امید دم صبحی یعنی امید
صبحدمی که محبت اوجندن بر آمدی و سر آمد شبان ظلمانی ظاهر
اولدک و ظلمانی شبلر نهایت بولدی یعنی سنک عدل و محبتک سببی
ایله خلق عالم ظلمت ظلم دن خلاص اولدی خطاب وزیره در شنیده ام

بیان امر خاص خود رسم

که زمن یاد میکنی که گاه اشتمشم که بندن که گاه یاد ایدرسن ولی مجلس
خاص خودم نمی خوانی اما بنی کندو خاص مجلسکه اوقومازسن که بندن
معارف اشیده سن مراد وزیر ایله مصاحبت طلب ایدوکن بایذر
طلب نمیکنی ازمن سخن جفا اینست بندن سوز طلب ایتمزسن جفا
بودر وگر با توجه بحث است در سخن دانی یوخسه سخن دانلقده
سنک ایله نه بحث واردر یعنی اگر بندن سوز طلب ایتسک سخن دانلق
نیجه اولور گوستردم زحافظان جهان کس چو بنده جمع نکرد جهان
حافظلرندن کمسه بنده گبی جمع ایلمدی لطایف حکمی با نکات قرآنی
قرآنه منسوب اولن نکات ایله حکمته منسوب اولن لطایفی مراد
کندونک فضل وکمالنی بیان در حافظان مراد حافظ تخلص ایدن شاعرلر
اولمق اولی در حفاظ قرآن اولمقدن زیرا مخلصی حافظ درت شاعر
واردربری حافظ شربتی در صاحب دیوان حافظ شیرازی دن مشهور
یوق در هزارسال بقا بخشدت مدایح من بنم مدایحم سکا بیک ییل
بقا بغشلر چنین متاع نفیسی چون تو ارزانی بوتحلین بر نفیس
متاع سنجلینه لایق در یعنی بن بر کمسه یی مدح ایتمزم سخن دراز
کشیدم ولی امیدم هست سوزی اوزاتدم اما امیدم واردر که ذیل
عفو برین ماجرا بپوشانی که بو ماجرا اوزره عفو دامننی اورته یعنی
تطویل کلام ایدوب تصدیع ایتدوکم گناهی عفو ایده سن همیشه تا
به بهاران صبا بصفحهٔ باغ همیشه مادام که صبا بهارلرده باغک یوزینه
هزار نقش نگارد زخط ریحانی بیک نقش تصویر ایده خط ریحانی
بباغ ملک زشاخ امل بعمر دراز ملک باغنده امید شاخندن دراز

سخن دانی وصف ایتدیکیدر صح

ارزانی لایق معناسنه در صح

عمر ایله

531

عمر ایله شکفته باد گل دولتت بابانی سنک دولتک گلی آچیلمش اولسون مراد ممدوحی اولان وزیره دعاء خیردر
در عشق تو ای صنم چنانم ای صنم سنک عشقکده آنجلیم
کز هستی خویش در گمانم که کندو وارلغمدن کمانده ایم یعنی کندمدن
خبرم یوق در هر چند که زار و ناتوانم هر نه دکلو که زار و ضعیفم گر دست
دهد هزار جانم اگر باکه بیک جان میسر اوله دریای مبارکت فشانم
سنک مبارک ایاغکه نثار ایدرم کو بخت که از سر نیازی قنی بخت
که بر نیاز او جیدن یعنی بر نیاز ایله در حضرت چون تو دلنوازی سنک
کبی بر دلنوازک حضورنده معروض کنم نهفته رازی بر مستور رازی
عرض ایدم هیهات که چون تو شهبازی هیهات که سنک کبی بر شهباز
تشریف دهد باشیانم بنم آشیانمه تشریف ویره یعنی مکانمه کله
آشیان ذکری شهباز مناسبتی ایله در در منزل ما چو مه نیایی
خود طالع آن کجاست مارا هر چند ستمگری ترا خوست هر ند کلو که ظالملق
سکا خوی در گم کن تو بدی که آن نه نیکوست سن یرامزلغی الک ایله
یعنی ایلمه زیرا اول ایو دکلدر گر زانکه دلت نه زاهن و روست اگر آندن
که سنک قلبک دمور دن و تو جدن دکل ایسه آخر بسرم گذر کن ای
دوست آخر بنم باشمه گذر ایله ای دوست انگار که خاک آستانم
ظن ایله که آستان خاکی ام بونده دوستدن مراد نفس در که عقل
آنی کندوسنه تابع اولمغه دعوت ایدر گفتم که چو گشتیم بزاری ایتدم
که چون زارلق ایله بنی دیلدک زین پس ره مرحمت سپاری بوندن
صکره مرحمت یولنه کیدرسن بر دل رقم وفا نگاری دلک اوزره دعا

تا و امر غایب در
منه

معروض لفظی بونده عرض معناسنه در
مفعول فتحه معناسنه اولدوغی ایچون
منه

هزاری ده اولان یا مصدر ایچون در
منه

رقمنی نقش ایدرسن یعنی وفادارا اولورسن تو خود سر وصل ما نداری سن
خود بزم وصالمزه هوسنی طوتمزسن من طالع وبخت خویش دانم بن
کندو طالعمی وکندو بختمی بیلورم بعض نسخه ده طالع بخت واقع اولمش در اضافت
ایله اول وقت معنی بویله اولور بن کندو بختمک طالعنی بیلورم خطاب بنه
نفه درکه آندن ترحم طلب ایدر ای نشسته کمر ز دور و نزدیک ای ارادن
ویقیندن قوشاق بغلمش کمسه بر هیچ بچون ترک و تاجیک هیچ
اوزره یعنی سبب سز ترک ولایتی وفارس ولایتی خلقنک قاننه هیچ ده
ایهام وار درمیان مناسبتی ایله که موی میان محبوبلرک میاننی هیچه
وخیاله تشبیه ایدرلر که بو بیت بو معنیٔ مشعر در خلقی ز دهان تنگش
در رهگذر عدم نشسته درمسکن اخلص الممالیک اخلص الممالیک
مسکننده اخلص اسم تفضیل در مخلص رک معناسنه ممالیک جمع مملوکدر
بنده معناسنه گر خانه محقر ست و تاریک اگرچه خانه حقیر وقره گودر
بر دیدهٔ روشنت نشانم سنی روشن گوزم اوزره اوتوردرم
خطاب بنه نفه درکه اصلا کمسه یه ترحمی وتبعیتی یوق در من از تو
بجز وفا نجویم بن سندن وفادن غیری استمزم بیرون ز گل وفا
نبویم وفا گلندن غیری قوقمزم بیرون لفظی بونک کبی محللرده غیر
معناسنه استعمال اولنور الا ره بندگی نپویم الا قوللق یولنه
یلمزم اسرار تو پیش کس نگویم سنک اسرارکی کمسه اوکنده سویلمزم
واوصاف تو پیش کس نخوانم وسنک اوصافکی کمسه اوکنده اوقومزم
خطاب بونده دخی نفه درکه عقل بن ساکه تابع اولمزم دیسه گرم نه
در وفا گشودیم فرض ایدم که وفا قپوسنی آچدق نه مهر بمهر بر فزودیم

تاجیک فارسیه
دینور تاجیکه
وترکه
تنزیه

نته کیم دهانی عدمه تشبیه
ایدرلر

مجبت

محبّت اوزره محبّت آرتور مدق نه بود هر آنچه می نمودیم اولمدی هر
نه که کوستردک یعنی هر نیه که سعی ایلدک حاصل اولمدی آخر نه من و تو یار
بودیم آخر بن و سن یار دکلمی ایدک عهد تو شکست و من همانم سنک
عهدک صندی و بن همانم یعنی بنم عهدم صنمدی خطاب بینه لفه در
گر شوی بری به تیغ تیزم اگر کسکین تیغ ایله بنم باشمی کسن از کوی وفات
بر نخیزم سنک وفاک محله سندن قالقمزم ور زانکه کنند ریزه ریزم
واگر اندن که بنی ریزه ریزه ایده لر من مهرهء مهر تو نریزم بن سنک
محبتک مهره سنی دوکمزم الا که بریزد استخوانم مگر که استخوانم دوکیله
یعنی اولوب چوریدم بوندن مراد محبوب حقیقی اولمق زیاده روشن در
آنها که نشان عشق جویند آنلر که عشق نشانی استرلر آنها و آنان
جاینز در جز آه مزار من نپویند بنم مزارم یولندن غیری یه یلمزلر
یعنی اول طرفه کیدرلر خاک من زار چون ببویند بن زارک خاکنی
چونکه قوقه لر گر نام تو بر نشرم نگویند اگر سنک نامکی بنم باشم اوزره
دیه لر فریاد بر آید از روانم بنم جانم دن فریاد کلور یعنی فریاد ایدرم
گر بگذرد م زنیش خیلی اگر اوکمدن بر جماعت اگله کیجه زنیشم تقدیر بنده در
هر یک بصفا به از سهیلی هر بری صفاده سهیل یلدزندن یک اوله
از تو نکنم بغیر میلی سندن غیریه بر میل اتمزم مجنونم اگر بهای لیلی
مجنونم اگر لیلی بهاسنه ملک عرب و عجم ستانم عرب و عجم ملکنی
آلم مراد حق تعالی دن غیریه میل اتمزم و آنی عالمه ویرمزم دیمکدر گشتم
صنما دراز زویت سنک آرزو کرده ای صنم آشفته و تیره دل چو
موی تت سنک مویک کبی آشفته و تیره دل اولدم گشتم لفظنک

مهر بونده محبت معناسنه در

معناسی مصراع ثانیه قید اولندی هرچند نمی رسم بگویت هرنده گلو
که سنک محلکه ابر شمیم شب بنیست که از فراق رویت کیجه بو قدر
که سنک یوزک فراقندن زاری نگلگ نمی رسانم فغانی فلکه ایرشدرمیم
مراد خدانک فراقندن زیاده متألم اولدوغن بیان در ای وصل تو
اصل شادمانی ای لمه که سنک وصلک شادمانلغک اصلی در مایی
بنشاط جاودانی ایدی نشاط ایله قالسن بر حافظ خوذ چه می
فانی کند و حافظک اوزره نه صاحه سن یعنی نه ایده سن هر حکم
که برسرم برانی هر حکمی که باشم اوزره سوره سن سهلست ز
خویشتن مرانم آسان در بنی کندکدن سورمه خطاب مرشده اولمق
روشن درخواجه حافظک تاریخی بو قطعه دن روشن در
چراغ اهل معنی خواجه حافظ که شمعی بود از نور تجلی چو در خاک مصلی
کشت مدفون بجو تاریخش از خاک مصلی قد وقع الفراغ من
تسطیر هذا الشرح المنیف علی ید الشارح الشمعی النحیف فی اواخر شهر
ذی الحجة الحرام یوم الجمعه بعد العصر سنه احدی وثمانین وتسعمائة

وقع الاختتام فی سابع عشر ربیع الاولی
من شهور سنه الف ومایه وسبعه عشر
من هجرة خیر الخلق وسید البشر
بید الحقیر الفقیر وکثیر التقصیر احمد المشتهر
بالسدیدی وفقه الله لقبول مرید

۴۶۴

شادمانی ده اولان یا مصدر یا بعین در منه

مرادن نهی حاضر در منه

GretagMacbeth™ ColorChecker Color Rendition Chart